

Комисия за разкриване на документите
и за обявяване на принадлежност на български граждани
към Държавна сигурност
и разузнавателните служби на Българската народна армия
(КРДОПБГДСРСБНА)

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ

**НИВОТО НА КЛАСИФИКАЦИЯ
СЕ ПРЕМАХВА!**
КРДОПБГДСРСБНА
Дата.....20.....8
Правно основание: & 17 от ПЗР на ЗДРДОПБГДСРСБНА
Длъжност: секретар на КРДОПБГДСРСБНА

Committee for disclosing the documents and announcing
affiliation of Bulgarian citizens to the State Security and
the intelligence services of the Bulgarian National Army
(CDDAABCSSISBNA)

**STATE SECURITY
AND BORDER TROOPS**

Documentary volume

Комисия за разкриване на документите
и за обявяване на принадлежност на български граждани
към Държавна сигурност
и разузнавателните служби на Българската народна армия
(КРДОПБГДСРСБНА)

Държавна сигурност

И ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ

Документален сборник

София, 2014

Комисия за разкриване на документите и за обявяване принадлежност
на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби
на Българската народна армия, 2014 г.

ISBN 978-954-2986-47-8

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

I. Въведение	7
II. Списък на документите с анотация	13
III. Факсимилета на документите	37
IV. Справочен апарат:	486
1. Организационна структура на Гранични войски	486
2. Информационен масив и картотечна дейност в Разузнавателния отдел към Управлението на Гранични войски	487
3. Етапи и методи на психологическо портретиране и изучаване на обекта	488
4. Списък на по-важните съкращения и термини	491
5. Списък на използваните фондове и архивни единици	494

C O N T E N T S

I. Introduction	10
II. A list of documents with annotation	25
III. Facsimiles of documents	37
IV. Reference mechanism:	486
1. Organizational structure of Border Troops	486
2. Data files and card-file activity at the Intelligence Department to the Border Troops Management	487
3. Stages and methods of psychological portrayal and studying the object	488
4. A list of the most important abbreviations and terminology	491
5. A list of the funds used and the archival units	494

ВЪВЕДЕНИЕ

Двадесет и вторият документален сборник от поредицата „Из архивите на ДС“ проследява развитието на Граничните войски на Народна република България и отношенията им с репресивния апарат на Българската комунистическа партия. Темата за охраната на българските граници през периода на социализма е интересна и многоаспектна, но за съжаление е слабо разработена, а литературата по въпроса е оскъдна¹.

Включените в тома документи се обнародват за първи път и показват „доброволната“ изолация на България и нейните граждани от останалия свят в условията на започналата през 1947 г. Студена война. Страната ни е на огневата линия на това противопоставяне, заради общата ни граница с Гърция, Турция и социалистическа Югославия, след разрива ѝ със Съветския съюз. Показателна в това отношение е една телеграма от поделение „Ком“, Златоград, изпратена до вътрешния министър и командира на Гранични войски, в която тържествено се обещава: „*Не ще пожалим своя младежки живот, за да заключим границата между двата свята и я направим непрстъпна за враговете!*“ (Вж. Документ №24)

В такава обстановка, броени дни преди провъзгласяването на Народната република, е обнародван Законът за създаването на Граничната милиция (27 август 1946 г.), по силата на който МВР е натоварено с охраната на българската държавна граница. През есента на същата година структурното звено, изпълняващо тази задача, е преименувано в Гранични войски, чиито редици се попълват от младежи, подлежащи на редовен военен набор (Вж. Документи №7-№10).

Най-ранните свидетелства за състоянието на границите и тяхната охрана са свързани с работата на Съюзната контролна комисия и Съветското командване в България през пролетта на 1946 г., когато се очертават забранените гранични зони (Вж. Документи №5 и №6)².

На южната граница на България военно-политическото напрежение е съпътствано с активно разузнаване при използването на всички възможни сили и средства, включително прехвърлянето на разузнавателни групи през границата³. Разузнавателната работа, извършвана от Гранични войски, е в тясно сътрудничество с органите на Държавна сигурност и на Народната милиция. Ръководството на МВР обръща особено внимание на тази дейност посредством специални заповеди и инструкции. В тях се описват поотделно задачите на разузнавателните органи на ГВ и на ДС в граничната зона и се урежда съгласуването на действията им при преследването, арестуването и воденето на разпити на заловени нарушители на държавната граница (Вж. Документи №11, №18, №21 и №42). Координацията между гореспоменатите служби не винаги е добра, което води до несработване и проблеми в работата (Вж. Документи №35 и №71 от разширения електронен вариант).

¹ Вж. напр. *Охрана на българските държавни граници 681-2006*, С., 2011 г., с. 126-234. Посоченото съчинение е най-новото от общо няколко, които са посветени на охраната на границата през изследвания период. Използваните в него архивни документи са основно от фондовете на ДВИА – В. Търново. Цитирани са и няколко документа от ф. 14 на Службения архив на МВР.

² През годините тези зони варират в дълбочина от 50 до 15 км, а малко преди падането на Желязната завеса са сведени до 7 км. В края на 40-те години започва тяхното прочистване от вражески и неблагонадеждни елементи. Повече по този въпрос вж. В: – *Държавна сигурност - Административни, принудителни и наказателни мерки*, С., 2014 г.

³ Разузнавателните органи на Гранични войски изпълняват следните задачи: 1/ организират и водят разузнавателна и контра-разузнавателна работа в пределите на граничната зона; 2/ провеждат разузнаване на територията на съседна държава в дълбочина до 25 км. от граничната линия; 3/ извършват арести и водят предварително следствие по делата на задържаните нарушители на границата и на арестуваните в граничната зона лица. *Историческа справка на отдел V УГВ, АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 14.*

Сред основните задачи на Гранични войски е борбата с т. нар. бандитски групи⁴ в граничната зона, за които се смята, че са подкрепяни от противниковите разузнавателни служби с оглед привличане и склоняване на повече хора към измяна на Родината и диверсии на българска територия. През пролетта на 1950 г. се предвижда създаването на специален отдел към ДС, който да разследва действащите бандити. В граничните околии, където има бандитски прояви, са въведени значителни мерки по затягане на режима – усилват се патрулите и се поставят допълнителни секретни постове и засади (Вж. Документи №22 и №23)⁵.

Неуредените въпроси по определянето на границите между България и Гърция по река Марица довеждат до тежки инциденти в този район, при които освен гранични подразделения, участват и сили от армиите на двете страни (Вж. Документ №50). В началото на 50-те години в изпълнение на решенията на партията започва ускореното изграждане на инженерно-техническите съоръжения за охрана, както и минирането на границите с южните ни съседки (Вж. Документи №33 и №36). През периода голямо внимание се отделя на инженерно-техническото оборудване на границата. От 1959 г. в експлоатация са електронните съоръжения, които през следващите няколко десетилетия се налагат като основно средство в охранителната дейност (Вж. Документ №85).

Освен инцидентите на островите на р. Марица периодът до края на 50-те години се характеризира с множество въоръжени сблъсъци и тежки нарушения. Емблематичен в историята на Гранични войски остава инцидентът при „Римския мост“ и смъртта на мл. лейтенант Вергил Ваклинов, предаден подробно в няколко документа (Вж. Документи №57 и №58). Въпросните документи са подредени един след друг в изданието, като изключение от хронологичния принцип.

Съгласно разпореждане на Министерския съвет №1057 от 20 юни 1962 г. и Заповед №228 от 20 юни 1962 г. Гранични войски преминават към Министерството на народната отбрана, с изключение на контра-разузнавателните органи – V отдел УГВ и контролно-пропускателните пунктове (КПП). По същество функциите на V отдел се прекратяват, а тези на КПП се предават на Второ управление на ДС. През 1972 г. ГВ отново са поставени на подчинение на МВР⁶.

Темата за Гранични войски неминуемо е свързана с тази за бягствата през границата. Това деяние е определено като вредно за обществото и заплахата за сигурността на страната. То е източник за получаване от противниковото разузнаване на военна, политическа, стопанска, техническа и друга информация за страната. По тази причина и самото бягство се смята като едно от най-тежките престъпления срещу държавата⁷. През 70-те години на века целият апарат на ДС се включва по издирването, профилактирането и предотвратяването на бягствата (Вж. Документ №67). УГВ работи в тясно сътрудничество с Второ главно управление на ДС и провежда в южната и западната гранични зони активни оперативни мероприятия с цел разкриване на канали за извеждане на българи и други граждани на социалистическите държави през граница. В един доклад от 27 октомври 1978 г. е изготвен и психологическия

⁴ Често срещан в документите на ДС през 50-те години е оперативният термин „бандити“ и „диверсанти“, с които са характеризирани голяма част от хората, нелегално преминаващи границата. Тук трябва да се подчертае, че абстрахирайки се от гледната точка на службите, подобни квалификации може да бъдат давани едва след запознаване с всеки конкретен случай поотделно.

⁵ През 1952 г. на войските е наредено да не бъдат допускани безнаказани нарушения на държавните граници. Допускането им ще се смята за неизпълнение на бойна задача и дезертърство, а виновните ще бъдат привличани към най-строга отговорност (Вж. Документ №100 от разширения електронен вариант DVD).

⁶ Историческа справка на отдел V УГВ, АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 14.

⁷ Съгласно Наказателния кодекс на Народна република България, в сила от 1 май 1968 г., нерегламентираното преминаване на държавната граница е характеризирано като престъпление против реда на управлението. За това деяние в Чл. 279 е предвидено лишаване от свобода до пет години и глоба до три хиляди лева, като съдът може да постанови и задължително заселване.

портрет на беглеца. Смята се, че това са хора предимно на възраст от 18 до 26 години, без добро образование и възпитание. Често мотивите им за бягство не са свързани с конкретни политически причини и в повечето случаи лицата са движени от „авантюризм“. Доста са случаите на бягства от страна на срочно служещи в БНА, както и на криминално проявени лица, които търсят начин за избягване на наказателна отговорност (Вж. Документ №74). Един от нюансите, който се откроява при опитите за нарушение на границата е, че гражданите на бившите социалистически държави, които искат да избягат на Запад през България, в повечето случаи се легендират като туристи⁸.

От документите на службите за сигурност виждаме и как политическите промени в страната се отразяват върху тази специфична структурна единица на вътрешното министерство и охраната на границата. След като в началото на 1989 г. се планира укрепването на инженерно-техническите съоръжения (Вж. Документ №91), на следващата година вече е взето решение за поэтапното им демонтиране от западната граница (Вж. Документ №97). Последното е наложено от „извършващите се динамични промени на цялостния общественно-политически живот и по нататъшното разширяване на демокрацията в нашата страна“.

Сборникът „Държавна сигурност и Гранични войски“ съдържа 104, а разширеният му електронен вариант 236 документа, обединени по хронологичен принцип. В изпълнение изискванията на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към ДС и РС на БНА в незначителна част от документите е заличена чувствителна информация.

В процеса на работа бяха прегледани над 300 архивни единици. Публикуваните документи основно са от Службения архив на МВР (АКРДОПБГДСРСБНА – М) от фондовете на: Секретариата на МВР (ф. 1) и отдел V УГВ (ф. 14). Частично са привлечени материали от документалното наследство на НРС (АКРДОПБГДСРСБНА – Р), а за периода от 70-те до края на 80-те години на XX в. са използвани документи от Служба „Военна полиция и военно контраразузнаване“ (АКРДОПБГДСРСБНА – ВК).

Настоящото издание няма как да изчерпи сюжетно богатата тема за охраната на българските държавни граници по времето на социализма. Неговата главна задача е да постави основата и да предизвика интереса на обществото и най-вече на изследователите към архивните масиви на Комисията, които имат още много за разказване.

КРДОПБГДСРСБНА

⁸ Повече по този въпрос вж. В: – *Държавна сигурност и туризмът*, С., 2014 г.

INTRODUCTION

The twenty-second documentary collection of the sequence 'From the Archives of State Security' traces out the development of the Border Troops of the People's Republic of Bulgaria and their relations with the repressive apparatus of the Bulgarian Communist Party. The theme regarding the guarding of the Bulgarian borders during the period of socialism is interesting and multifaceted, but unfortunately it is poorly developed and the literature related to this topic – scarce¹.

The documents included in the volume have been promulgated for the first time and show the 'voluntary' isolation of Bulgaria and its citizens from the rest of the world against the Cold War that started in 1947. Our country is on the firing line of this opposition due to our mutual border with Greece, Turkey and socialist Yugoslavia, after its rupture with the USSR. Indicative in this respect is a telegram from 'Kom' division, Zlatograd, sent to the Minister of the Interior and the Commander of the Border Troops, in which it is solemnly promised: 'We will not spare our juvenile lives in order to lock the border between two worlds and make it impregnable for the enemies!' (**see Document No. 24**)

In these circumstances, only a few days before the proclamation of the People's Republic, the Law for the Establishment of Border Militia was promulgated (27 August 1946), by virtue of which the Ministry of Interior is given the task to guard the Bulgarian State Border. During the autumn of the same year the structural unit performing this task is renamed to Border Troops, whose ranks are filled with young people subject to regular military recruitment. (**see Documents No. 7-10**).

The earliest evidence of the conditions of the borders and their guarding are connected with the operation of the Allied Control Commission and the Soviet command in Bulgaria during the spring of 1946 when the forbidden border zones were outlined. (**see Documents No. 5 and 6**)².

At the Southern border of Bulgaria the military and political tension is accompanied by active intelligence with the use of all possible powers and means, including the transfer of intelligence groups across the border³. The intelligence activities, implemented by the Border Troops, are in close collaboration with the State Security authorities and the People's Militia. The Ministry of Interior leadership pays special attention to this activity via particular orders and instructions. They contain a description of each separate task of the intelligence authorities of the Border Troops and the State Security in the border zone and the coordination of the activities related to the ensuing, arresting and the conduct of interrogations of the arrested offenders at the State Border are settled (**see Documents No. 11, 18, 21 and 42**). The coordination between the abovementioned services is not always good which leads to a lack of cooperation and work (**see Documents No. 35 and 71 from the extended electronic version**).

¹ see e.g. *Guarding of the Bulgarian State Borders 681-2006*, C., 2011, p. 126-234. The composition pointed out is the latest from several ones that have been dedicated to the guarding of the border during the period being studied. The archival documents used in it are mainly taken from the funds of the State Military Historical Archive – Velico Tarnovo. Several documents have also been cited taken out from f. 14 of the Official Archives of the Ministry of Interior.

² Through the years these zones vary in depth from 50 to 15 km, and shortly before the fall of the Iron Curtain they are reduced to 7 km. At the end of the 1940s their clearance from enemy and unreliable elements started. More on that issue see in: – *State Security. Administrative, coercive and punitive measures*, C., 2014.

³ The intelligence authorities of the Border Troops execute the following tasks: 1/ organize and lead intelligence and contra-intelligence activities within the border zone; 2/ conduct reconnaissance on the territory of a neighboring country up to 25 km. from the border line; 3/ make arrests and lead preliminary investigation of the case for the arrests of offenders at the border and those arrested in the border zone. *Historical reference of division V УГВ, АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 14.*

Amongst the principal tasks of the Border Troops is the so called gangs⁴ in the border zone which are thought to have been supported by the opposing intelligence services with a view to attract and persuade more people to treason of the motherland and diversions on Bulgarian territory. During the spring of 1950 the establishment of a new special division to the State Security is envisaged to investigate the current thugs. Significant measures for the clampdown are introduced in the surrounding districts where there are swashbuckling activities – patrols are amplified and additional secret posts and ambushes are introduced. (see Documents No. 22 and 23)⁵.

The unsettled issues regarding the delimitation of the borders between Bulgaria and Greece along Maritsa River lead to serious incidents in this region, in which not only border subdivisions are involved, but also army forces from both countries (see Document No 50). In early 1950s while performing the decisions of the party an intense construction of engineering and technical equipment for security is commenced, as well as the mining of the borders, with our Southern neighboring countries (see Documents No. 33 and 36). During that period a significant attention was paid on the engineering and technical equipment at the border. In 1959 the electronic equipment is put into operation, which during the next several decades becomes a main means in the security services (see Document No. 85).

Besides the incidents on the islands of Maritsa River, the period up to the end of 1950s is characterized by an array of armed confrontations and serious violations. Iconic in the history of the Border Troops remains the incident at the 'Roman Bridge' and the death of Lieutenant Vergil Vaklinov, described in details in several documents (see Documents No. 57 and 58). The documents in question are arranged one after another in the book as an exception for the principle of chronology.

In compliance with an order of the Council of Ministers No 1057 dated 20 June 1962 and Order No 228 dated 20 June 1962; the Border Troops are assigned to the Ministry of National Defense, with the exception of the contra-intelligence – division V, Border Troops Directorate the Cross Border Points (CBP). Essentially, the functions of division V are terminated and those of the Cross Border Point are transmitted to the Second directorate of State Security. In 1972 the Border Troops are again placed the authority of the Ministry of Interior⁶.

The issue of Border Troops is inevitably associated with the cross-border escapes. This act is defined as harmful for the society and a thread for the country's security. It is a source for receiving from the enemy intelligence of military, political, industrial, technical and other information from the country. For that reason the escape itself is considered one of the most serious crimes against the state⁷. During the 1970s the whole State Security apparatus participates in the tracing, prevention and averting of the escapes (see Document No. 67). Border Troops Directorate works in close cooperation with the Second general directorate of the State Security and conducts in the southern and western border zones active operational events in order to detect channels for transition of Bulgarians as well as citizens from the socialist countries across the border. In a report dated 27 October 1978 a psychological profile of the fugitive is worked out. It is believed that these are people at 18 – 26 years of age on average, with no good education and upbringing. Their motives for escape are not often connected with any specific political reasons and in most of the cases the persons are drawn by

⁴ Often found in the documents of the State Security during the 1950s is the operative terms 'thugs' and 'saboteurs', which was used to characterize a great part of the people illegally crossing the border. It has to be emphasized here that abstracting from the perspective of the services, such kind of qualifications can be given only after being acquainted with each case separately.

⁵ In 1952 the Troops were ordered not to allow unpunished violators at the state borders. Their allowance will be considered a failure to perform a mission and desertion, and those guilty will be brought to a most strict liability. (see Document No 100 from the extended electronic version DVD).

⁶ Historical reference of division V Border Troops Directorate, АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 14.

⁷ In compliance with the Criminal Code of the Republic of Bulgaria, being into force since 1 May 1968, the unregulated crossing of the state border is characterized as an offence against the governance order. For such a crime imprisonment up to five years and a fine up to three thousand BGN is foreseen in Article 279, and the Court may also decree mandatory settlement.

'adventurism'. There are lots of cases of escapes of people in service of the Bulgarian People's Army as well as criminals looking for a way to avoid criminal liability (**see Document No. 74**). One of the reasons that stand out in a great number of the attempts for violations at the border is that the citizens of the former socialist countries who want to escape to the West through Bulgaria in most of the cases are identified as tourists⁸.

It is also evident from the documents of the security services how the political changes in the country are reflected on this specific structural unit of the Ministry of Interior and the border security. At the beginning of 1989 the engineering and technical equipment is planned to be reinforced (**see Document No. 91**), and in the next year a decision is already taken for it to be gradually dismantled from the western border (**see Document No. 97**). The latter is imposed by the 'ongoing dynamic changes in the overall socio-political life in the country and the further expansion of the democracy in our country'.

The collection „State Security and Border Troops' contains of 97 documents and the extended electronic version – 236 documents united in a chronological principle. In compliance with the requirements of Access and Disclosure of Documents Act and the announcing of affiliation of Bulgarian citizens to the State Security and PC of the Bulgarian People's Army in an insignificant part of the documents some delicate information has been obliterated.

More than 300 archival units have been reviewed in the work process. The published documents are mainly taken from the official archive of the Ministry of Interior. (АКРДОПБГДСРСБНА – М) from the funds of: the Secretariat of the Ministry of Interior (f. 1) and division V Border Troops Directorate (f. 14). Partially, some materials some materials are involved from the documentary heritage of the National Intelligence Service (АКРДОПБГДСРСБНА – Р), and for the period from the 1970s and the end of 1980s documents from the Military Police and Military Contra-intelligence Office have been used (АКРДОПБГДСРСБНА – ВК).

It is hardly possible that the current issue exhausts with regard to the rich subject-matter the theme related to the Bulgarian state borders' security during the period of socialism. Its principal task is to lay the grounds and to attract the interest of society and mainly those of the researchers in the archive files of Commission, which have a lot more to tell.

CDDAABCSSISBNAF

⁸ Further details on that issue see B: – *State Security and the Tourism*, C., 2014

СПИСЪК НА ДОКУМЕНТИТЕ С АНОТАЦИЯ

1. Окръжно №915 относно снабдяване на дипломатическите представители в България с открити листове от Щаба на войската, София, 16 май 1946 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 309, л. 2
За придвижването на дипломатически представители в пограничната ивица в дълбочина до 50 км са необходими открити листове.
2. Окръжно №76 за допълнение и уточнение на дадените устни инструкции във връзка с положението на южните крайгранични райони, населени с българо-мохамеданско население, София, 25 май 1946 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 309, л. 3-3 гръб
Южните гранични центрове се подсилват с милиционерски части, създават се подвижни бойни групи за устройване на засади и преследване на бегълци. Внедряват се агенти сред самите помаци.
3. Окръжно №177 за охраната на границата и бежанците от Тракия, София, 1 юни 1946 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 309, л. 4
Мероприятията в граничната полоса по отношение на явно враждебно настроеното помашко население към властта на ОФ са занемарени. Изказано е мнение, че помаците могат да са проводник на влияние на чужди разузнавания.
4. Заповед №7641 относно организацията на забранената зона между българо-турската и българо-гръцката граници, установена от СССР и СКК, София, 17 юни 1946 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 309, л. 5 - 5 гръб
Наредено е да се усилят постове на входните и изходни пунктове на установената забранена зона.
5. Окръжно №1713, описващо границите на забранената зона в България, София, 18 юли 1946 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 309, л. 6-6 гръб
Влизането в посочената зона на поданиците на всички държави става с разрешение на Съветското командване в България.
6. Карта на България с очертаванията на забранената гранична зона, Б.м., б.д.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 309 Д, л. 1
7. Мотиви към Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за Граничните войски, Б.м., [август 1946 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 201, л. 3-4
Предлага се привличане на подходящи лица, които ще служат като военни чиновници, приравнени към офицерите и ще се ползват с правата на съответния чин, докато служат в ГВ.
8. Мотиви на Законопроекта за граничната милиция, Б.м., [август 1946 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 309, л. 8-9
Описана е спецификата по охраната и надзора на пограничните области и на самата граница, която трябва да залегне в законопроекта.
9. Доклад по някои въпроси и препоръки, свързани с укрепване на охраната на границите, София, 4 ноември 1947 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а.е. 22, л. 1-7
В доклада е описано положението на граничните застави по южната и югоизточната граници на България. Засяга отношенията между Турция и България във връзка с мюсюлманското население на българска територия.

10. Инструкция за реда по оформяне на отчетността и водене на агентурни разработки от оперативните служби при щаба на ГВ за лица, групи и организации от граничната зона и вътрешността на страната, София, 20 януари 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 30, л. 2-7
Документалните масиви на ГВ се състоят от преписки, досиета и архивен материал. Разгледан е начинът за формиране на всеки масив и как се подрежда и поддържа архив и справочна картотека.
11. Заповед за уреждане отношенията за сътрудничеството между разузнавателните органи на ГВ и ДС в граничната зона, София, 13 февруари 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 1, а. е. 31, л. 1-3
Заповедта урежда отношенията между двете служби при арест на лица в граничната зона и разследването на нарушителите.
12. Инструкция във връзка с реорганизирането на КПШ и преминаването им под командването на ГВ, София, април 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 792, л. 56-59
Урежда начините за контролиране преминаването на български и чужди граждани през границите на страната и издаването на визи за престой.
13. Заповед №1003-Потносно съществуващи недопустими враждебни отношения между органите на ДС и ГВ, София, 3 ноември 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 2, л. 104-104 гръб
Указано е, че между службите трябва да има пълна съгласуваност и сътрудничество. Отдел „Особена инспекция“ да разследва нарушенията и да предложи наказания за виновните.
14. Телеграма №А-609 от командира на поделение „Въча“ до командира на Гранични войски относно частична реализация на групата „Странджа“, Елхово, 1 декември 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1084, л. 35
Изложен е план за залавяне и ликвидиране на бегълците от с. Странджа.
15. Доклад на командира на поделение „Витбол“ по ликвидирането на част от групата от с. Странджа, Елховско, Б. м., [1948 г. вж. предишния документ]
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1084, л. 38-39
В доклада се разказва за залавянето и разстрела на четирима жители на с. Странджа, опитали се да избягат в Турция.
16. Писмо №П-48 до зам. командирите по политическата част на ГВ и учебните гранични дружини, София, 22 декември 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1168, л. 2
В чест на Петия конгрес на БКП ГВ поднасят приветствия и подарък на партията – лека разузнавателна кола, предназначена да се ползва в крайграничните райони.
17. Доклад относно погрешни методи, прилагани от органите на граничното разузнаване, София, 17 януари 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 651, л. 2-3
В доклада се съобщава за престъпления, извършени от разузнавателната секция при граничен сектор Елхово спрямо населението в с. Странджа. Извършени са убийства, под претекст, че заловените са правили опити за бягства. Селото е разположено непосредствено до Турция и традиционно съществуват постоянни връзки с лица отвъд българската граница.
18. Инструкция за взаимоотношенията и сътрудничеството между органите на ГВ, ДС и НМ в граничната зона, София, 7 март 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 61, л. 7 гръб-10 гръб
Инструкцията регламентира работата на ДС и НМ в граничната зона и позволява на служ-

бите за сигурност да извършват неограничена разузнавателна дейност. ГВ нямат право да се намесват в работата на ДС. НМ и ДС се включват в преследването на бегълци, като се предвижда сътрудничество между оперативните работници от трите структури.

19. Инструкция по издаване на открити листове (разрешителни) на лицата, които посещават и се придвижват в граничната зона, София, 3 май 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 27, оп. 1, а. е. 27, л. 1-1 гръб
Всички, заети с работа в граничната зона са задължени да притежават открити листове. В инструкцията е посочено къде се издават разрешителните документи и етапите за получаване на такъв лист.
20. Решение „Б“ на ПБ на ЦК на БКП относно усъвършенстване командния кадър в граничните сили, София, 28 юли 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 66, оп. 1, а. е. 10, л. 1-2
Търси се съдействие от правителството на СССР за усъвършенстване и обучение в съветски школи на български гранични офицери.
21. Из доклад за взаимоотношенията между органите на ГВ, ДС и НМ, София, б.д.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а.е. 26, л. 1-5
В документа са разгледани отношенията на ГВ с органите на ДС и НМ при залавяне на нарушители на границата и гранични инциденти.
22. Доклад от министъра на вътрешните работи до ПБ на ЦК на БКП за бандитските прояви в страната, София, 20 април 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 66, оп. 1, а. е. 15, л. 5-9
Според документа, чуждите разузнавания подкрепят и организират бандитски групи, действащи на гръцка и турска територия срещу България за нелегално преминаване на границата. Набелязани са мерки за ликвидирането на бандитските групи.
23. Окръжно №920-П до Дирекция „Държавна сигурност“, ДНМ, КГВ и поделенията на МВР в страната за противодействие на бандитизма и тероризма, София, 22 април 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1260, л. 25-32
За целта се предвижда създаването на специален отдел към Дирекция „Държавна сигурност“. В пограничните околии, където има действащи бандити, да се поставят секретни наблюдения и засади и да се усилят с допълнителни патрули.
24. Телеграма на делегатите от поделение „Ком“ - Златоград относно проведена участъкова конференция, Златоград, 27 април 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а.е. 1268, л. 3
В документа делегатите тържествено обещават: „Не ще пожалим своя младежки живот, за да заключим границата между двата свята и я направим непрстъпна за враговете.“
25. Заповед №1407-П за състоянието на агентурната работа на отдел IX - ДС по линия на ГВ и ВВ и мероприятията за отстранение на недостатъците, София, 25 май 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 11, а. е. 5, л. 130-132
Агентурният апарат по обслужване на ГВ е малочислен, работата е слаба. Предложени са мерки за разширяване на резидентурата, провеждане на курсове за обучение на кадри.
26. Заповед №179 по установяването на ограничителния милиционерски час по западната и южната граници на страната, София, 4 юли 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 4, л. 196
Установява се милиционерски час от 22 до 5 ч. за селища, намиращи се до два километра от границата.
27. Заповед №2963 за обезпечаване бърз и квалифициран разпит на лицата, преминали нелегално границата, София, 4 септември 1950 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 11, а. е. 5, л. 199-200

Всички заловени нелегално преминали границата се разпитват от представител на ГВ до 24 часа от тяхното задържане. След това се изпращат под силен конвой на началника на отдел VII при ДС - София. В отдела се вземат мерки по тяхната изолация и провеждането на активен разпит.

28. **Справка относно слабостите и недостатъците в ГВ, София, 21 декември 1950 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1667, л. 1-3
Състоянието на боевата и политическата подготовка е незадоволително. Дисциплината - слаба. Това се подсилва и от лошите материални и битови условия, в които живеят граничарите.
29. **Окръжно №V-208 до началниците на всички гранични отряди за изпращане на кодограми и шифрограми в УГВ по линия на разузнаването, София, 20 януари 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 223, л. 5
Нарежда се съблюдаване на конспирацията при изпращане на строго поверителните сведения в и от отрядите на УГВ, за да не се разкрива агентурата.
30. **Проект за постановление на ПБ на ЦК на БКП за състоянието на партийно-политическата работа в ГВ и ВВ, София, март 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1968, л. 28-36
Партийно-политическата работа в ГВ и ВВ се организира и провежда по съветски модел.
31. **Окръжно №V-650 за състоянието на разузнавателната работа в ГВ, Момчилград, 3 март 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 223, л. 11-12
Набелязани са препоръки за предотвратяване на слабостите в разузнавателната дейност на ГВ.
32. **Окръжно №V-676 за разузнавателните разпити, правени на нарушители на границата, Толбухин, 15 март 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 223, л. 15-16
Дадени са указания каква информация да се отразява в протоколите от разузнавателните разпити.
33. **Доклад за изпълнението на постановлението на ПБ на ЦК на БКП от 16 ноември 1950 г., състоянието на войските при МВР, охраната на държавните граници и вътрешния ред на НРБ, София, 14 април 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1738, л. 22-37
Реорганизацията на ГВ е в ход, но състоянието на охраната на държавните граници все още не е задоволително.
34. **Справка за състоянието на отношенията между органите на ДС и ГВ в 6 ГО - Елхово, Б.м., 16 май 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2158, л. 10
Бригадата от МВР, извършила обследване на околията констатира лоша координация между органите на ДС, НМ и ГВ.
35. **Окръжно №V-1313 за срочно внедряване на качествена агентура в ГВ, Момчилград, 25 май 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 223, л. 26
Наличната агентура не притежава подходящите качества за изпълнение на задгранични задачи.
36. **Доклад за изпълнение на решение №100 от 10 май 1951 г. на ПБ на ЦК на БКП и състоянието на държавните граници на НРБ, София, 15 юни 1951 г.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1736, л. 33-40

Описани са действията по реорганизирането на ГВ в съответствие с партийните предписания.

37. Проект за Указ за граничните войски, София, [1951 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1736, л. 30-32
В документа са описани същността и функциите на ГВ, съставът и задачите. Указът трябва да отмени Наредбата-закон от 1938 г. за граничната стража и Закона за граничната войска от 1946 година.
38. Окръжно №4880 за сведения за американското разузнаване, София, 21 юни 1951 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 222, л. 4-5
По донесения става ясно, че американците вербуват българи, избягали на територията на Гърция, за дейност срещу България.
39. Окръжно №V-2365 за приграничните зони на 3, 4, 5 и 13 ГО, където има помашко и турско население, София, 3 август 1951 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 223, л. 41
Наредено е да се започне проучване на всички ходжи, имами, мюфтии и прочие духовни водачи, като се обърне внимание на личния им живот. Целта е да се събере компрометиращи материал с оглед привличането им за агенти на УГВ.
40. Заповед №762 относно задържане на заловени бандити в граничните отряди и комендатури, София, 3 септември 1951 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 221, л. 5
Всички намерени вещи на нарушители на границата да се предават на органите на ДС, заедно със самите заловени.
41. Справка за изпълнението на решението на ПБ на ЦК на БКП от 10 май 1951 г., София, 24 септември 1951 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1736, л. 18-22
Засяга партийно-политическата и бойна подготовка на ГВ.
42. Инstrukция №16018 по взаимодействията между разузнавателните органи на ДС, Гранични войски и Народната милиция на МВР, София, 1 октомври 1951 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 221, л. 11-13
Регламентирани са отношенията между трите структури при залавяне на нарушители на границата и работата с тях.
43. Доклад относно одобряване на Указ за ГВ, София, 15 октомври 1951 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1736, л. 27-29
Указът трябва да уреди пълноправно положението и задачите на ГВ, които отговарят за цялостното опазване неприкосновеността на границите.
44. Заповед №4024 във връзка с отчетността по линията на V отдел на УГВ, София, 27 декември 1951 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 221, л. 1-2
Отнася се до завеждането в картотека на данните за лицата, направили опит за бягство през граница.
45. Доклад относно агентурно-оперативната работа на отдел IX-ДС за времето от 9. IX. 1950 г. до 9. IX. 1951 година, София, 1951 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 35, оп. 1, а. е. 6, л. 23-25
Изброени са по-характерните задачи за изпълнение.
46. Доклад от министъра на вътрешните работи за осигуряването на радиовръзките на МВР, София, [1951 г.]
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2163, л. 46-48
Съобщава за проблеми с изработването на радиостанции от военен тип за нуждите на

министерството. ГВ са комплектовани едва с 4% от полагащата им се радиоматериална част, което влияе на оперативността и става причина за допускане на безнаказани нарушения.

47. Заповед №29 за мероприятията по усиление охраната на държавните граници и укрепване на граничната зона, София, 7 февруари 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 9, л. 123-124
Във връзка с гласуването на закона на Труман от 10 октомври 1951 г. става необходимо да се затвори границата на България, за да се предотврати проникването на чужди агенти в страната.
48. Докладна записка от ген. лейтенант Йонко Панов относно отношенията и взаимодействието между органите на ДС и ГВ, София, 28 февруари 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2632, л. 4-6
Поставен е въпросът за строгото разграничаване и определяне на задачите на ГВ и ДС, независимо от единоначалието в граничната зона, което принадлежи на окръжните управления на МВР.
49. Доклад от комисията по обследването на свързочната служба при МВР, София, 16 април 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2163, л. 52-56
Относно техническото обезпечаване, състоянието на свързките и предложение за организиране на единно ръководство на службата.
50. Справка за проведените агентурно-оперативни мероприятия по изясняване на обстановката по цялата българо-гръцка граница през време на инцидента в района на р. Марица на 27 юли 1952 г., София, 22 август 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 359, л. 167-172
В края на юли 1952 г. гръцка въоръжена група от около 30 души, състояща се от военни и цивилни, прави опит да премине на големия остров на р. Марица с провокационна цел. Българската застава открива огън по тях и убива на място един гръцки офицер. След инцидента гръцките власти съсредоточават войскови части в района на инцидента.
51. Инструкция за взаимоотношенията между РУ на ГЩ и УГВ на МВР за прехвърляне на агенти зад граница, София, 7 октомври 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 5, а. е. 10, л. 9-13
Урежда реда по прехвърлянето на задгранична агентура.
52. Заповед №227 относно провеждането на арести и задържания на лица от граничната зона, София, 20 октомври 1952 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 11, л. 198-203
Утвърждава ред за въвеждане и провеждане на агентурни и следствени мероприятия, разработки и разпити при задържане на нарушители на границата.
53. Писмо на министър Цанков до ПБ на ЦК на БКП за войските на МВР, София, 20 януари 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2766, л. 1-3
Състоянието на войските при МВР не отговаря на изискванията по решенията на Политбюро. За главен виновник е посочен Йонко Панов.
54. Решение на Колегиума при Министерството на вътрешните работи във връзка със случая на Йонко Панов, София, 1 февруари 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2766, л. 46-52
Йонко Панов е обвинен в опити да противопостави ДС на ГВ и да наруши единоначалието във войските на МВР. Ето защо е взето решение да му се потърси не само служебна, но и партийна отговорност.

55. Заповед №С-140 относно борбата за предотвратяване на извънредните произшествия, състоянието на дисциплината и мерките за нейното повишение във войските на МВР, София, 11 юни 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 11, а. е. 14, л. 61-63
Изброени са примери за извращения и злоупотреби сред самите граничари и спрямо населението.
56. Справка за получените данни за положението и охраната на гръцката граница, София, 21 юли 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 1, а. е. 410, л. 136-137 гръб
Описани са методите и хитростите при осъществяване на нелегално преминаване на границата. Анализирани са и инцидентите при „Римския мост“.
57. Доклад за награждаването с почетно звание „Герой на НРБ“ на военнотружещи от ГВ - МВР, София, [преди 15] септември 1953 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2760, л. 6-11
Докладът разкрива подробности около граничния инцидент край „Римския мост“ на 2 км от границата с Гърция, както и други специфични случаи, в които граничари загиват или биват тежко ранени.
58. Доклад от министъра на вътрешните работи за изработване на сценарий и филм за героичния подвиг на граничаря мл. лейт. Вергил Ваклинов, София, 29 юни 1954 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2761, л. 5-8
Според доклада животът на Ваклинов е образец за честна и саможертвена служба на партията и Родината и трябва да стане пример за всички бойци и командири от ГВ.
59. Справка за доставените лошокачествени обувки за Гранични войски, София, 27 февруари 1954 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 2, а. е. 114, л. 56
По сигнал на Гранични войски, помощник-министърът на вътрешните работи съставя Комисия за проверка на обувките, дадени на войниците от 11 граничен отряд - гр. Кюстендил, оказали се с лошо качество.
60. Справка относно оперативните направления по южната и западна граници, София, 31 януари 1961 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 852, л. 5-15
Въз основа на анализ на показания на заловени и доброволно завърнали се бегълци е установено, че съществуват 26 оперативни направления по южната и западната граници с участъци, през които нарушителите минават незабелязано и тяхното движение не прави впечатление на хората, които ги срещат.
61. Историческа справка за щаба на УГВ, София, 18 февруари 1967 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-1, т. 1, л. 2-3
Съдържа кратка справка за създаването, структурата и ръководството на ГВ.
62. Доклад на министъра на вътрешните работи за откриване на постоянно действащ курс към школата „Г. Димитров“ - МВР за специална подготовка на офицерите от Гранични войски, София, 28 февруари 1968 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 7, а. е. 157, л. 1-2
До 1955 г. подготовката на офицерите от ГВ се извършва в Народното военно гранично училище. Настъпила е необходимост от създаване на постоянен курс за подготовката им, който се организира към школата със срок на обучение до шест месеца.
63. Таблица за избягалите военнотружещи от подразделенията на ГВ, Б.м., 1971 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-18, т. 1, л. 12-12 гръб
Съдържа статистически данни за избягали военнотружещи за периода от 1948 до 30 септември 1971 г.

64. Някои съображение и постановки за взаимоотношенията на ПГУ с Гранични войски, София, 7 юни 1972 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - Р, ф. 9, оп. 2, а. е. 126, л. 7
С цел бързо решаване на всички въпроси от оперативен порядък е необходимо службите да се координират.
65. Предложение за изпращане в СССР на група от Разузнавателния отдел с цел обмяна на опит и консултация по въпросите на контраразузнавателната и разузнавателната работа в ГВ, София, 5 октомври 1972 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 3, а. е. 10, л. 9-9 гръб
По време на посещението ще се изясняват въпросите какви са курсовете на ГВ за подготовка на разузнавачи и контраразузнавачи, какво е взаимодействието с КГБ и други органи на МВР и военното министерство.
66. Заповед №4240 за организацията на работата на органите на МВР по линия на бягствата през граница, невъзвращенствата и издирването на укриващи се лица, които се търсят от органите на ДС, София, 12 ноември 1974 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 289, л. 274-290
Възлага се на ДС още по-активно да следи и провежда разкриването, предотвратяването и пресичането на всякакви опити за бягства през границата.
67. Справка за характерните особености при оформяне на настроения за бягство, избор на маршрут за движение, начините, средствата и хитростите при преодоляване на С-100 от нарушителите на границата, София, 30 юни 1975 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 3, а. е. 43, л. 186-195
Настроения за бягство има предимно в селата с мюсюлманско население.
68. Заповед №I-3300 за дейността на разузнавателните органи на Гранични войски, София, 14 юли 1975 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, СДОТО, служебен архив, а.е. 66, л. 1 (с. 1-10)
Разузнавателните органи на ГВ организират и водят разузнаване на територията на Гърция и Турция, като събират информация за дислокацията и въоръжението на противника и спецификите на оперативната обстановка в съседните държави.
69. Окръжно до командирите на 1 и 8 ГО - Видин и Бургас за постъпили данни за действия на западно-германската банда „Мирендорф“, София, 14 ноември 1975 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 3, а. е. 44, л. 279-280
По данни на ВГУ ДС банда, която се занимава с извеждане на граждани на социалистическите страни на Запад, е обмисляла възможността за извеждане на граждани на ГДР през българското Черноморие с помощта на катери.
70. Предложение за организиране на информационно-аналитичната работа в РО при УГВ, София, 29 декември 1975 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 3, а. е. 68, л. 7-11
Заложено е този тип дейност да се води от Звено за информационно-аналитична и картотечно-справочна работа в разузнавателния отдел.
71. Информация за агентурно-оперативната работа по разкриване, предотвратяване и пресичане на вражеските и противообществените прояви сред младежта в граничната зона, София, 30 януари 1976 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 3, а. е. 68, л. 25-28
Броят на младите хора в граничната зона намалява. Опитите за бягство през границата се смятат за остра форма на противообществени прояви сред младежите.
72. Справка за състоянието на безличната връзка със задграничната агентура на РО - 6 ГО, София, 6 септември 1976 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 3, а. е. 48, л. 251-252

- С цел своевременно получаване на важна информация за обстановката на съседна територия е изградена мрежа от тайници, намираща се на подходяща дълбочина на българска територия.
73. Заповед №I-1430 за измененията в оперативната обстановка по канала на международния туризъм и опасността за сигурността на страната, София, 25 април 1978 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 3, а. е. 112, л. 120-123
Дадени са указания и насоки за повишаване на равнището на разузнавателната и контраразузнавателната работа на органите на МВР по това направление.
74. Доклад за бягствата през държавната граница, София, 27 октомври 1978 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 3, а. е. 134, л. 133-143
Според документа бягството през държавната граница е едно от престъпленията с най-сериозни и опасни последици за страната. Повечето бягства нямат конкретна политическа цел, но носят вреда на обществото и са заплаха за националната сигурност. Разгледана е тактиката и психологията на беглеца, както и начините за пресичането им.
75. Протокол за разпит на свидетел, във връзка със задържането на гражданин на ГДР, Бургас, 1978 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 3, а. е. 112, л. 320
Описана е случка по арест на германски гражданин.
76. Указания за подобряване взаимодействието и съвместната работа на ВКР и органите на РО на ГВ, София, 30 януари 1980 г.
АКРДОПБГДСРСБНА-ВК, IV-И-18, т. 1, л. 146-148
Набелязани са мерки за подобряването на съвместната работа на двата отдела.
77. Заповед №I-100 относно състоянието на бойната и мобилизационна готовност в ГВ и задачи за нейното подобряване, София, 14 май 1981 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 333, л. 183-190
С цел повишаване на полевата сглобеност на частите на ГВ е наредено задачите да се отработват до автоматизъм, така както ще се водят бойните действия при реална обстановка.
78. Заповед №I-54 за изменение и допълнение за инструкцията по паспортно граничния режим и заповед №3000/1974 г., София, 26 април 1982 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 337, л. 360-363
Отнася се за придвижването на лица в забранената и двукилометровата гранична ивица и граничната зона на НРБ.
79. Донесение до началника на под. 56550 - гр. Смолян относно поведението на немски граждани в района на Триград, Смолян, 8 декември 1982 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 3, а. е. 190, л. 110
През лятото на 1979 г. в района на местността „Портата“ до 15 ГЗ от 16 ГО са забелязани четирима граждани на ГДР, сред които и две жени. Последните са се представили за заблудени туристи и били освободени.
80. Специално съобщение за намерени раници на немски граждани в тила на 15 гранична застава, Г. Делчев, 9 декември 1982 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 3, а. е. 190, л. 105-106
В местността „Портата“ са намерени четири раници, скрити под една скала и коренището на голям бор. Принадлежали са на неизвестни немски граждани, а намиращите се вещи са напълно изгнили и ръждясали, има и дамски принадлежности, както и карта с маршрут за движение по граничната полоса в близост до „Портата“. Очевидно е, че са укрити от лицата, забелязани през 1979 г.
81. Справка за вероятна информация, предадена на противника от бегълци и невъзвращенци, София, 22 май 1984 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-18, т. 1, л. 23-25

През периода 1963-1983 г. над 720 души, служили в поделенията на БНА и ГВ, бягат зад граница. Около 70 от тях бягат по време на службата си. Службите виждат в тях потенциален източник за изтичане на секретна информация.

82. Окръжно №I-156 за бягствата на лица със сменени имена, София, 17 юни 1985 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 350, л. 181-184

Отбелязано е, че бягствата на лица със сменени имена са опасност за сигурността и политическия престиж на НРБ. Необходимо е повишаване на бдителността и надеждността на охраната на държавната граница по суша и вода.

83. Справка за интереса на противниковите разузнавателни служби към ГВ, София, 23 октомври 1986 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-18, т. 1, л. 135-137

Съобщава се, че през 1982 г. в САЩ е утвърдена правителствена директива с указания към ЦРУ и ФБР да планират специални операции за организиране на бягства през граница и невъзвращения на граждани от социалистическите страни.

84. Справка за извършени нарушения от турски плавателни средства, търгуващи с външно-търговско предприятие „Кинтекс“, Бургас, 18 февруари 1987 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 301, л. 74-76

Съобщено е за турски плавателни съдове, извършващи нарушения на териториалните води и ПГР. Без да разполагат с информация от „Кинтекс“, че очакват турските плавателни средства, ГВ изкарват по море български гранични кораби за проверката им.

85. Информация за състоянието на електро-сигнализационните системи „С-100“ и „Скала“ и мерки за по-ефективното им използване в охраната на границата, София, 11 май 1987 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 299, л. 81-87

Описани са качествата на едно от най-ефективните технически средства при осъществяване охраната на границата, известно още като „Кльон“.

86. Докладна записка от Славчо Трънски, народен представител на 165 Трънски избирателен район, относно решение 173 на МС от 21 юли 1972 г., София, 29 юли 1987 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 297, л. 142-144

Повдига въпроса за затрудненията и неприятностите, които охраната на границата създава на населението на Трънски и Брезнишки район. Подчертава, че съоръженията за охрана на границата са скъпи и не чак толкова надеждни и необходими, защото изменниците на родината откриват други канали за бягство, а съседна Югославия е все пак социалистическа държава.

87. Писмо до поделение 72000 по повод докладната записка на Славчо Трънски, София, 6 август 1987 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 297, л. 146-148

В документа се обяснява, че опасността от тероризъм и провеждането на Възродителния процес налага вземане на допълнителни мерки по усилване охраната на границата.

88. Докладна записка от Димитър Стоянов - министър на вътрешните работи за охраната на държавната граница, София, 13 септември 1987 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 298, л. 5-12

До 1955 г. границата се охранява предимно с физически сили, оперативни и режимни мероприятия. След тази година се внедряват и използват инженерно-технически съоръжения, установена е гранична зона и въведен паспортен режим. Направена е равностетка на установените опити за бягства от 1984 г. насетне. Най-голяма е активността на западната граница.

89. Информация относно проведените мероприятия за облекчаване режима в граничната зона, София, 18 декември 1987 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 297, л. 175-176 гръб

Граничната зона на южната граница е намалена на 7 км, а инженерните съоръжения трябва да бъдат изместени на нов рубеж.

90. Информация за физическата подготовка и психическото състояние на личния състав от ГВ и мерки за подобряването им, София, 11 май 1988 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 549, л. 87-94
Отчетено е, че над 70% от постъпващите донаторници във Въоръжените сили имат психически и физически отклонения в една или друга степен. Голяма част от младежите, които постъпват в редовете на ГВ, имат слаба предварителна физическа подготовка и психическа нагласа.
91. Програма за извършване на инспекторска проверка на I-ви граничен отряд, София, 7 юли 1988 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 550, л. 1-25
92. Доклад за състоянието на работата по преустройството на цялостната дейност на войските за повишаване бойната и мобилизационната готовност, подобряване охраната на границата, бойната и политическата подготовка и дисциплината през учебната 1988 и задачите за 1989 г., София, 22 септември 1988 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 551, неномерирани листове, стр. 1-32
93. Докладна записка за процесите на преустройство и охрана на границата, София, 14 октомври 1988 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 552, неномерирани листа 1-5
Съдържа предложения за изменение и допълнение към Инструкцията за охрана на държавната граница.
94. План за строителството и поддържането на инженерно-техническите средства по границата през 1989 г., София, 4 януари 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 785, л. 33-34
Предложените промени са представени схематично в табличен вид.
95. Докладна записка за внесените във Военния съвет за обсъждане и приемане планове за инженерно-техническото оборудване на държавната граница през 1989 и 1990 г., София, 5 януари 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 785, л. 24-32
96. Насоки за усъвършенстване взаимодействието между ВКР и РО на ГВ и отделенията на граничните отряди, София, 10 януари 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-18, т. 1, л. 144-145
97. Проектопрепоръки за подобряване работата с младите граничари, София, 10 януари 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 785, л. 23
Набелязани са мерки за повишаване на подготовката и психо-физическата закалка на младите граничари.
98. Бележки за задачите и организационната структура на ГВ съгласно Заповед №I-1740 от 30.5.1974 г., София, 9 февруари 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-18, т. 2, л. 76-79
Отбелязано е, че ГВ осъществяват своята дейност съгласно решенията на ПБ на ЦК на БКП, законите и указите на Държавния съвет, постановленията на Министерския съвет, заповедите и разпорежданията на ръководството на МВР.
99. Специално съобщение за нарушение на териториалните води на НРБ от страна на турски плавателни съдове на 24 април 1989 г., София, 28 април 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 745, л. 94-96

100. Признаци, които да се използват в работата с агентурата за разкриване интереса на противниковите разузнавания към ГВ, София, 20 юли 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-18, т. 1, л. 149-150
Изведени са въпроси, от които се интересува чуждото разузнаване.
101. Разследвани бягства и опити за бягства през границите на страната. Незаконно преминаване на чужди граждани, София, 19 декември 1989 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 748, л. 56-59
Съдържа данни и анализ на бягствата през периода 1987-1989 г.
102. Съображения относно необходимостта от снемане на електро-сигнализационните заграждения на западната граница, София, 6 март 1990 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 974, л. 63-67
Строителството на ЕСС по западната граница започва след решение на ПБ на ЦК на БКП от 1974 г. След 10 ноември 1989 г. се налага преоценка на тяхното използване. Представени са възможните негативни ефекти за страната от бързото снемане на загражденията, затова то трябва да се извърши поетапно.
103. Мотиви към проекта за Постановление за изменение и допълнение на Постановление на Министерския съвет №36 от 1988 г. за утвърждаване на гранична ивица и зона на държавната граница на НРБ, София, б.д.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 974, л. 69
Снемането на граничните съоръжения би облекчило свободното движение в граничните райони и извършването на селскостопанска и друга дейност, и отпадане на необходимостта от открити листови.
104. Заповед за снемането на електро-сигнализационните заграждения на Западната граница и изменение съдържанието на задачите, изпълнявани от ГВ, София, б.д.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 974, л. 71-73
Снемането на загражденията трябва да започне поетапно от пролетта на 1990 г.

LIST OF DOCUMENTS WITH ANNOTATIONS

1. **Circular letter No.915 regarding the provision of the diplomatic representatives in Bulgaria with permits from the headquarters of the troop, 16 May 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 309, л. 2
For the moving of the diplomatic representatives in the border line at a distance of no more than 50 kilometers. permits are required.
2. **Circular letter No. 76 regarding the complement and clarification of the given oral instructions with regard to the condition of the southern border areas inhabited by Bulgarian – Mohammedan population, Sofia, 25 May 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 309, л. 3-3 гръб
The southern border centers are reinforced by militia forces, mobile combat groups for the making of ambushes and tracing of fugitives. Agents are incorporated among the Bulgarian- Mohammedan themselves.
3. **Circular letter No. 177 regarding the border security and the refugees from Thrace, Sofia, 1 June 1946**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 309, л. 4
The events in the border zone with regard to the obviously hostile Bulgarian – Mohammedan population towards the power of the Fatherland Front are neglected. An opinion is expressed that the Bulgarian – Mohammedan people can be an instrument for the influence the foreign intelligence.
4. **Circular letter No. 7641 regarding the organization of the forbidden zone between the Bulgarian – Turkish and Bulgarian – Greek borders, settled by the USSR and the Allied Control Commission, Sofia, 17 June 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 309, л. 5 - 5 гръб
The posts are ordered to be reinforced at the entrance and exit points of the forbidden zone determined.
5. **Circular No. 1713, outlines the limits of the forbidden zone in Bulgaria, Sofia, 18n July, 1946.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 309, л. 6-6 гръб
The entrance into the zone stated of citizens from all countries is permitted by the Soviet command in Bulgaria.
6. **Map of Bulgaria with an outline of the forbidden border zone;**
Б.м., б.д. АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 309 Д, л. 1
7. **Grounds to the Bill amending the Border Troops Act, Б.м., [August 1946]**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 201, л. 3-4
It is proposed that appropriate persons are attracted who will serve as military officials treated as officers and will benefit from the rights of that rank while being in service to the Border Troops.
8. **Grounds to the Bill for the Border Militia, Б.м., [August 1946]**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 309, л. 8-9
The specification of the security and supervision of the border areas and the border itself is describe, which has to be included in the Bill.
9. **Report on some issues and recommendations for strengthening border security, Sofia, 4 No.vember 1947.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а.е. 22, л. 1-7
The conditions of the frontier posts on the southern and south-eastern Bulgarian borders are described in the report. It concerns the relations between Turkey and Bulgaria in connection with the Muslim population on Bulgarian territory.

10. **Instruction on the system for the making out of the accountancy and leading the agents working outs by the operative services to the Border Troops' headquarters regarding persons, groups and organizations from the border zone and from the interior, Sofia, 20 January 1948.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 30, л. 2-7
The documentary array of Border Troops consists of correspondence, files and archival material. The way each array is formed is observed and also the method of ordering or maintaining archive and reference card-file.
11. **Ordinance for settling the relations for cooperation between the intelligence authorities of Border Troops and the State Security in the border area, Sofia, 13 February 1948.**
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 1, а. е. 31, л. 1-3
The Ordinance settles the relations between the two services in case of arrest of persons in the border zone and the investigation of the offenders.
12. **Instructions regarding the reorganization of the checkpoint and its transmission to the Border Troops' command, Sofia, April 1948.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 792, л. 56-59
They settle the methods of controlling the passing of Bulgarian and foreign citizens across the borders of the country and the issue of visa for stay.
13. **Ordinance No. 1003-П regarding the existing intolerable hostile relations between the State Security and Border Troops authorities, Sofia, 3 November 1948.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 2, л. 104-104 гръб
It is indicated that there has to be a complete coordination and cooperation between the services. 'Special Inspection' department has to investigate the violations and to propose punishments for the offenders.
14. **Telegram No. А-609 from the commander of 'Vacha' division to the commander of Border Troops regarding a partial realization of the group 'Strandzha', Elhovo, 1 December 1948.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1084, л. 35
A plan is showed for the catching and the liquidation of the refugees from the village of Strandzha.
15. **Report of the commander of sub-division 'Vitbol' on the liquidation of part of the group from the village of Strandzha, Elhovo region, Б. м., [1948 see. The previous document]**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1084, л. 38-39
The report gives details for the catching and shooting down of four citizens of the village of Strandzha, having tried to escape in Turkey.
16. **Letter No. П-48 to the second-in-command on the political part of Border Troops and the exercise border battalions, Sofia, 22 December 1948.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1168, л. 2
In honor of the Fifth Congress of the Bulgarian Communist Party, Border Troops deliver a welcoming message and a present for Party – a reconnaissance vehicle, meant to be used in the border area.
17. **Report on the wrong methods applied by the Border Intelligence authorities, Sofia, 17 January 1949.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 651, л. 2-3
The report communicates crimes, committed by the intelligence section at border sector Elhovo against the population of the village of Strandzha. Murders were committed on grounds that the persons caught were trying to make an attempt for escapes. The village is situated just next to Turkey and traditionally there are constant relations with people from the other side of the Bulgarian border.
18. **Instruction for the relations and cooperation between the Border Troops, State Security and the People's Militia authorities in the border zone, Sofia, 7 March 1949.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 61, л. 7 гръб-10 гръб
The instruction regulates the work of State Security and the People's Militia in the border one and

allows the security authorities to execute unlimited intelligence activities. Border Troops do not have the right to interfere in the work of State Security. The People's Militia and State Security are involved in the tracing of refugees and cooperation among the operative officers from the three structures is also foreseen.

19. **Instruction for the issuing of passes (permits) of the persons who visit or move in the border zone, Sofia, 3 May 1949.**
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 27, оп. 1, а. е. 27, л. 1-1 гръб
All persons involved in the activities in the border zone are obliged to hold a permit. It is stated in the instruction where these permits are issued and the stages for obtaining of such a permit.
20. **Decision „Б“ of the Political Bureau of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party with regard to the improvement of the command personnel of Border Troops, Sofia, 28 July 1949.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 66, оп. 1, а. е. 10, л. 1-2
Assistance from the government of the USSR is searched for the improvement and training in the Soviet military schools for Bulgarian frontier officers.
21. **Excerpt from a report on the relationships between the authorities of Border Troops, State Security and the People's Militia, Sofia, database**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 26, л. 1-5
The document reviews the relations of Border Troops with State Security and People's Militia authorities upon catching violators on the border and border incidents.
22. **Report by the Minister of Interior to the Political Bureau of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party with regard to swashbuckling acts in the country, Sofia, 20 April 1950.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 66, оп. 1, а. е. 15, л. 5-9
According to the document, the foreign intelligence services support and organize swashbuckling gangs, acting on the territory of Greece and Turkey against Bulgarian for an illegal crossing of the border. Some measures are outlined for the liquidation of the swashbuckling gangs.
23. **Circular letter No. 920-II to Directorate 'State Security', People's Militia Directorate, the KGB and the divisions of the Ministry of Interior in the country for counteraction to banditry and terrorism, Sofia, 22 April 1950.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1260, л. 25-32
A special department to 'State Security' Directorate is planned to be established for that purpose. In the border districts where there are active thugs secret observations and ambushes to be put and to be enforced with additional patrols.
24. **Telegram of the delegators from division 'Kom' – Zlatograd regarding a district conference held, Zlatograd, 27 April 1950.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1268, л. 3
In the document the delegates solemnly promise: 'We will not take mercy on our juvenile lives in order to lock the border between two worlds and to make in inaccessible for the enemies'.
25. **Ordinance No. 1407-II for the state of the operative work of division IX – State Security under Border Troops and Internal Troops and the initiatives for elimination of deficiencies, Sofia, 25 May 1950.**
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 11, а. е. 5, л. 130-132
The agents apparatus in service of Border Troops is scanty and the work – poor. Measures are proposed for the expansion of the residency, courses for training the personnel are held.
26. **Ordinance No. 179 for the establishment of the restrictive militia hour on the western and southern borders of the country, Sofia, 4 July 1950.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 4, л. 196
A militia hour is established within 22 o'clock – 5 o'clock for towns and villages situated up to two kilometers away from the border.

27. **Ordinance No. 2963 for the provision of fast and competent interrogation of persons who crossed the border illegally. Sofia, 4 September 1950.**
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 11, а. е. 5, л. 199-200
All persons caught to have crossed the border illegally are interrogated by a Border Troops representative up to 24 hours after their arrest. After that they are sent under strong convoy to the head of department VII to State Security – Sofia. There measures are taken for their isolation and the conducting of active interrogation.
28. **Reference about the weaknesses and the disadvantages in Border Troops, Sofia, 21 December 1950.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1667, л. 1-3
The state of the militant and political readiness is unsatisfactory. The discipline is weak. This state is strengthened by the poor physical and living conditions where the border guards live.
29. **Circular letter No. V-208 to the heads of all border squads to send cryptic messages codes in Border Troops' headquarters with regard to the intelligence. Sofia, 20 January 1951.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 223, л. 5
Compliance with the conspiracy is instructed when sending strictly confidential information to and out of the squads of Border Troops headquarters in order not to disclose the agents.
30. **Draft Decree of the Political Bureau of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party regarding the state of the party – political work in Border Troops and Internal Troops, Sofia, March 1951.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1968, л. 28-36
The party – political work in Border Troops and BB is organized and held under the Soviet model.
31. **Circular letter No. V-650 about the state of the intelligence work in Border Troops, Momchilgrad, 3 March, 1951.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 223, л. 11-12
Some recommendations are outlined for averting the weaknesses in the intelligence work of Border Troops.
32. **Circular No. V-676 about the intelligence interrogations of the violators on the border, Tolbuhin, 15 March, 1951.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 223, л. 15-16
Instructions are given with regard to what kind of information to be reflected in the reports of the intelligence interrogations.
33. **Report on the implementation of the decree of the Political Bureau of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party dated 16 November 1950, the state of the troops to the Ministry of Interior, the security on the state borders and the internal discipline in the People's republic of Bulgaria, Sofia, 14 April, 1951.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1738, л. 22-37
The reorganization of Border Troops is in its course. However, the state of the security on the country borders is still unsatisfactory.
34. **Reference about the the state of the relations between State Security and Border Troops in 6 Border Squad - Elhovo, Б.м., 16 May 1951**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2158, л. 10
The brigade of the Ministry of Interior which executed the inspection of the district establishes poor coordination between the authorities of State Security, the People's Militia and Border Troops.
35. **Circular No. V-1313 for temporary incorporation of quality agents in Border Troops, Momchilgrad, 25 May 1951.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 223, л. 26
The existing agents do not possess the necessary qualities to implement the tasks overseas.

36. **Report on the implementation of decision No. 100 dated 10 May 1951 of the Political Bureau of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party and the state of the country borders of the People's Republic of Bulgaria, Sofia, 15 June 1951 .**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1736, л. 33-40
The actions connected with the reorganization of Border Troops by the order of the Party are described.
37. **Draft Decree for Border Troops, Sofia, [1951]**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1736, л. 30-32
The essence and the functions of Border Troops are described, as well as its body and tasks. The Decree has to abrogate the ordinance dated 1983 for the border guards and the Border Troops Act dated 1946.
38. **Circular letter No. 4880 for information about the American intelligence, Sofia, 21 June 1951.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 222, л. 4-5
According to denunciation it becomes clear that the Americans recruit Bulgarians who have escaped on the territory of Greece for activities against Bulgaria.
39. **Circular letter No. V-2365 for the frontier zones of 3, 4, 5 and 13 Border Squads, where there are Bulgarian Mohammedans and Turks, Sofia, 3 August 1951.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 223, л. 41
It was ordered a research to be held of all hodjas, imams, muftis and other religious leaders and a special attention to be paid to their personal lives. This aims at collecting compromising facts about them so that they could be attracted to become agents of the Border Troops Directorate.
40. **Ordinance No. 762 regarding the arrest of the thugs caught in the border squads and commandants, Sofia, 3 September 1951.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 221, л. 5
All possessions found belonging to the violators on the border have to be submitted to the State Security authorities, together with the persons arrested.
41. **Reference about the implementation of the decision of the Political Bureau of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party dated 10 May 1951, Sofia, 24 September 1951.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1736, л. 18-22
It concerns the party – political military training of Border Troops.
42. **Instruction No. 16018 for the relations among the State Security Intelligence Authorities, Border Troops and the People's Militia to the Ministry of Interior, Sofia, 1 October 1951.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 221, л. 11-13
The relations among the three structures are regulated with regard to the arresting of violators on the border and the working with them.
43. **Report about the endorsement of a Border Troops Decree, Sofia, 15 October 1951.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 1736, л. 27-29
The Decree aims at regulation legally the character and the tasks of Border Troops, which correspond to the overall protection of the inviolability of the frontier.
44. **Ordinance No. 4024 regarding the accountability in V division of the Border Troops Directorate, Sofia, 27 December 1951.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 221, л. 1-2
It refers to the entering of a card-file of the data about persons who attempted to escape across the border.
45. **Report about the intelligence and operational work of division IX-State Security within 9 September 1950 and 9 September 1951, Sofia, 1951.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 35, оп. 1, а. е. 6, л. 23-25
The more characteristic tasks for implementation are listed.

46. **Report of the Minister of the Interior about the provision of the radio communications of the Ministry of Interior, Sofia, [1951]**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2163, л. 46-48
It reports problems connected with the development of military type radios for the needs of the Ministry. Border Troops are provided with only 4% of the radio materials they are due, which influences their efficiency and becomes a reason for the impunity of some violations
47. **Ordinance No. 29 for the events aiming at strengthening the security of the state borders and reinforcing the border zone, Sofia, 7 February 1952.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 9, л. 123-124
In connection with the vote of the law of Truman dated 10 October 1951, it becomes necessary that the Bulgarian borders are closed in order to prevent the ingress of foreign agents into the country.
48. **Report of Lieutenant-General Yonko Panov regarding the relations and interaction between the authorities of State Security and Border Troops, Sofia 28 February 1952.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2632, л. 4-6
The question about the strict division and determination of the tasks of Border Troops and State Security is stated, irrespective of the single commander principle in the border zone, which belongs to the regional offices of the Ministry of Interior.
49. **Report from the Investigation Commission of the report centre to the Ministry of Interior, Sofia, 16 April 1952.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2163, л. 52-56
It refers to the technical support, the state of the communications and a proposal for the organization of a single management of the service.
50. **Reference regarding the intelligence and operational activities for the clarification of the situation along the whole Bulgarian – Greek border during the incident in the region of Maritsa River on 27 July 1952, Sofia, 22 August, 1952.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 359, л. 167-172
At the end of July 1952 a Greek armed group consisting of about 30 people, both military and civil, makes an attempt to go to the big eyot of Maritsa Rivet with a purpose to provoke. The Bulgarian frontier post opens fire on them and kills a Greek officer on spot. After the incident the Greek authorities concentrate military groups in the region of the clash.
51. **Instruction for the interactions between the Intelligence Directorate of the General Staff and the Border Troops Directorate to the Ministry of Interior for the transfer of agents beyond the border, Sofia, 7 October, 1952.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 5, а. е. 10, л. 9-13
It regulates the transfer of foreign agents.
52. **Ordinance No. 227 for the arresting and detention of persons from the border zone, Sofia, 20 October 1952.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 11, л. 198-203
It approves the way for introducing and conducting of agents and investigation events, developments, violators on the border.
53. **A letter of Minister Tsankov to the Political Bureau of Central Committee of the Bulgarian Communist Party regarding the troops to the Ministry of Interior Sofia, 20 January 1953.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2766, л. 1-3
The state of the troops to the Ministry of Interior does not correspond to the requirements according to the decisions of the Political Bureau. Yonko Panov is stated the main culprit.
54. **Decision of the Board to the Ministry of Interior in connection with the case of Yonko Panov, Sofia, 1 February 1953.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2766, л. 46-52

- Yonko Panov was accused of trying to oppose State Security and Border Troops in regard to the single-commander principle in the troops to the Ministry of Interior. Therefore, it was decided Yonko Panov to be brought to task not only official, but also with respect to the party.*
55. **Ordinance No. C-140 regarding the combat for the prevention of emergencies, the state of the discipline and the measures for its improvement in the troops to the Ministry of Interior, Sofia, 11 June 1953.**
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 11, а. е. 14, л. 61-63
Some examples of perversion and abuse among the border guard themselves and towards the population.
56. **Reference about the data received regarding the state and the security on the Greek border, Sofia, 21 July 1953.**
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 1, а. е. 410, л. 136-137 гръб
The methods and tricks are describes on the implementation of illegal crossing the border. The incident at the 'Roman Bridge' is also analyzed
57. **Report on the awarding of the honorary title 'Hero of the People's Republic of Bulgaria to the servicemen from Border Troops – Ministry of Interior, Sofia, [before 15] September 1953.**
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2760, л. 6-11
The report reveals details on the border incident near the 'Roman Bridge', which is 2 kilometers away from the border with Greece, as well as other specific cases in which border guards died or are seriously wounded.
58. **Report from the Minister if Interior for the working out of a script and a film for the heroic exploit of the border guard Junior – Lieutenant Vergil Vaklinov, Sofia, 29 June 1954.**
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 1, а. е. 2761, л. 5-8
According to the report the life of Vaklinov is a model for honest and self-sacrifice service to the party and the Motherland and must become a model for all soldiers and commander of Border Troops.
59. **Reference about the supply of low-quality boots for Border Troops, Sofia, 27 February 1954.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 2, а. е. 114, л. 56
Upon a signal from the Border Troops the Deputy Minister of the Interior forms a commission for inspection of the shoes given to the soldiers from 11th border squad – Kustendil, which appeared to be of poor quality.
60. **Reference about the operational directions along the southern and western borders, Sofia, 31 January 1961.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 1, а. е. 852, л. 5-15
On grounds of analysis of testimonies of people arrested as well as voluntarily returning refugees it was established that there 26 operational directions along the southern and western borders with areas through which the refugees pass unnoticed and their moving does not make any impression on the people who meet them.
61. **Historical reference about the headquarters of the Border Troops Directorate, Sofia, 18 February 1967.**
АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-1, т. 1, л. 2-3
It contains a brief reference regarding the establishment, structure and the leadership of Border Troops.
62. **Report of the Minister of Interior for the formation of a constantly active course to the military school 'G. Dimitrov', Ministry of Interior for a special preparation of the Border Troops Officers, Sofia, 28 February 1968.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 7, а. е. 157, л. 1-2
Up to 1955 the preparation of the Border Troops officer was executed in the People's Military Border School. There is a necessity that a permanent course is established for their preparation, which is organized to the school with a period of training up to six months.

63. **A table of the escaped servicemen from the Border Troops' divisions, Б.м., 1971.**
АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-18, т. 1, л. 12-12 гръб
It contains statistic data about the escaped servicemen in the period within 1948 and 30 September 1971.
64. **Some concerns and opinions for the relations between the security authorities and the border troops, Sofia, 7 June 1972.**
АКРДОПБГДСРСБНА - Р, ф. 9, оп. 2, а. е. 126, л. 7
With the aim to promptly resolve all operational issues it is necessary that the services coordinate their activities.
65. **A proposal for the sending in the USSR of a group from the Intelligence Service with the aim of exchanging experience and consultation on questions related to counterintelligence and intelligence work of Border Troops, Sofia, 5 October, 1972.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 3, а. е. 10, л. 9-9 гръб
During the visit issues will be discussed connected with the courses of Border Troops for the preparation of intelligence and counter intelligence agents, what the interaction is between the State Security Committee and other authorities of the Ministry of Interior and the Ministry of Defense.
66. **Ordinance No. 4240 for the organization of the work of the authorities of the Ministry of Interior with regard to the escapes across the border and the search of hiding persons who are search by the State Security authorities, Sofia, 12 No.vember 1974.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 289, л. 274-290
It is assigned to State Security to even more actively hold the detection, prevention and termination of all attempts for escape across the border.
67. **Reference for the characteristic of shaping attitudes to escape, choosing the route, the methods, and the tricks for overcoming C-100 from the violators on the border, Sofia, 30 June 1975.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 3, а. е. 43, л. 186-195
There are attitudes of escape mainly in the villages with Muslim population.
68. **Ordinance No. I-3300 for the activity of the intelligence authorities of Border Troops, Sofia, 14 July 1975.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, СДОТО, служебен архив, а.е. 66, л. 1 (с. 1-10)
The intelligence authorities of Border Troops organize and conduct intelligence on the territory of Greece and Turkey by collecting information for the dislocation and the arming of the enemy as well as the specifications of the operational situation in the neighboring countries.
69. **Circular letter to the commanders of 1 and 8 border squads до командирите на 1 и 8 ГО - Vidin and Bourgas for submitted data about the western Germany group 'Mirendorf', Sofia, 14 No.vember 1975.**
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 3, а. е. 44, л. 279-280
According to data of the Border Troops Directorate State security group which deals with the transfer of citizens from the socialist countries to the GDR through the Bulgarian Black sea with the help of motor launch.
70. **A proposal for the organization of the informational and analytical work at the Intelligence division to the Border Troops Directorate, Sofia, 29 December 1975.** АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 3, а. е. 68, л. 7-11
This type of activity is decided to be lead by the Unit for informational, analytical, card-file and reference works at the Intelligence division.
71. **Information about the agents and operational work for the disclosure, prevention and termination of the hostile and antisocial behavior among the adolescents in the border zone, Sofia, 30 January 1976.**
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 3, а. е. 68, л. 25-28

The number of young people in the border one is reducing. The attempts for crossing the border are considered a serious form of antisocial behavior among the young population. Броят на младите хора в граничната зона намалява.

72. **Reference about the state of the impersonal relationships with overseas agents of the Intelligence Squad to the 6th Border Squad, Sofia, 6 September 1976.**
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 3, а. е. 48, л. 251-252
In view of the timely receiving of important information about the situation in the neighboring territory a network of secret places was established, situated at appropriate depth on Bulgarian territory.
73. **Ordinance No. I-1430 for the alterations in the operational circumstances on the international tourism canal and the danger for the security of the country, Sofia, 25 April 1978.**
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 3, а. е. 112, л. 120-123
Instructions and directions were given for the improvement of the state of the intelligence and counterintelligence work of the Ministry of Interior authorities on this trend.
74. **Report on the escapes across the state border, Sofia, 27 October 1978.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 3, а. е. 134, л. 133-143
According to the document the escape through the border is one of the crimes with the most serious and dangerous consequences for the country. Most escapes have no specific policy objective, but bring harm to society and a threat to national security. The tactics and the psychology of the fugitive are examined as well as the methods to suppress them.
75. **Report of a witness interrogation in connection with the arrest of a GDR citizen, Bourgas, 1978.**
АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 3, а. е. 112, л. 320
A case of arrest of a German citizen is described.
76. **Instructions for the improvement of the interaction and the mutual work of the authorities of the Intelligence squad of Border Troops, Sofia, 30 January, 1980.**
АКРДОПБГДСРСБНА-ВК, IV-И-18, т. 1, л. 146-148
Some measures are outlined for the improvement of cooperation between the two divisions.
77. **Ordinance No. I-100 regarding the state of the combat and mobilization readiness at Border Troops and tasks for its improvement, Sofia, 14 May 1981.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 333, л. 183-190
In order to improve the field assembling of the Border Troops parts it was ordered that the tasks are implemented to automation the way the combat operations will be held in a real situation.
78. **Ordinance No. I-54 for amending and supplementing the instructions for the passport and border control and Ordinance No. 3000/ 1974 г., Sofia, 26 April 1982.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 337, л. 360-363
It refers to the movement of people in the forbidden and the 2-kilometer border line of the People's Republic of Bulgaria.
79. **Dispatches to the Head of division 56550 – the town of Smolyan, regarding the behavior of German citizens in the region of Trigrad, Smolyan, 8 December 1982.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 3, а. е. 190, л. 110
During the summer of 1979 in the region of 'Portata' near 15th frontier post from 16th Border squad four citizens of the GDR are noticed са забелязани четирима граждани на ГДР, among whom two women. The latter introduced themselves as misguided tourists.
80. **Special message for rucksacks of German citizens found at the rear of 15th frontier post. G. Delchev, 9 December 1982.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 14, оп. 3, а. е. 190, л. 105-106
In the place called 'Portata' four rucksacks were found hidden behind a rock and the roots of a big pine-tree. They belonged to unknown German citizens and the belongings were completely rotted

and rusted, there were also women's accessories, and a map with route for moving along the border line near „Portata“. It is obvious that they were concealed by the persons noticed in 1979.

81. **Reference about possible information given to the enemy by fugitives and non-returners, Sofia, 22 May 1984.**
АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-18, т. 1, л. 23-25
Within the period 1963-1983 more than 720 people who served in the divisions of the Bulgarian People's Army and Border Troops fled abroad. About 70 from them escaped during their service. The services see in them a potential source for leakage of secret information.
82. **Circular letter No. I-156 for the escapes of people with changed names, Sofia, 17 June 1985.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11, а. е. 350, л. 181-184
It was noted that the persons with changed names can be a real danger for the security and the political prestige of the People's Republic of Bulgaria. It is necessary that the alertness and the reliability on state borders on land and water are enhanced.
83. **Reference about the interest enemies' intelligence services to Border Troops, Sofia, 23 October 1986.**
АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-18, т. 1, л. 135-137
It was announced that in 1982 in the USA a government directive was approved with instructions to the CIA and FBI to plan special operations for the organization of escapes through the border and the non-return of citizens from the socialist countries.
84. **Reference about the executed violations by Turkish vessels trading with the foreign business enterprise 'Kintex', Bourgas, 18 February 1987.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 301, л. 74-76
It was announced about Turkish vessels making violations on territory waters. Without having information from Kintex that they expect the Turkish vessels, Border Troops send Bulgarian border ships at sea to check them.
85. **Information about the state of the electro-signaling systems „C-100“ and „Skala“ and measures for their more effective use in the security of the border, Sofia, 11 May 1987.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 299, л. 81-87
The qualities of one of the most effective technical means are examined during the implementation of border security also known as 'wire enclosures'.
86. **Report from Slavcho Trunski, MP from 165th Trun constituency regarding decision No. 173 of the Council of Ministers dated 21 July 1972, Sofia, 29 July 1987.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 297, л. 142-144
It raises the question about the difficulties and troubles that border security causes the in the region of Trun and Breznik. It point out that the equipment of the border security is and not so reliable and necessary, because traitors of the motherland find other channels to escape and neighboring Yugoslavia is still a socialist country.
87. **Letter to division 72000 with regard to the report of Slavcho Trunski, Sofia, 6 August 1987.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 297, л. 146-148
It is explained in the document that the danger of terrorism and the conducting of the Revival Process is the reason other measures to be taken for the improvement of the border security.
88. **Report from Dimitar Stoyanov – a Minister of Interior about the security of the state border, Sofia 13 September 1987.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 298, л. 5-12
Up to 1955 the border was guarded mainly by physical security, operational and regime events. After that year engineering and technical equipment was incorporated, border zone was established passport regime was introduced. A balance was stroke of the established attempts for escape from 1984 onwards was made.

89. **Information regarding the measures undertaken for the alleviation of the regime in the Border zone, Sofia, 18 December 1987.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 297, л. 175-176 гръб
The border zone on the southern border was reduced to 7 kilometers and the engineering equipment has to be removed to a new defensive line.
90. **Information about the physical readiness and the psychological state of the Border Troops workforce and measures for its improvement, Sofia, 11 May 1988**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 549, л. 87-94
It was accounted that over 70% from the incoming young men in the Armed Forces who have not done their military service yet have mental or physical disorder to some extent. A great number of the youths entering the ranks of Border Troops have poor preliminary physical readiness and psychological cast of mind.
91. **Program for making an inspection of the First Border unit, Sofia, 7 July 1988**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 550, л. 1-25
92. **Report about the current status of the work on the restructuring of the whole activities of the army, raising the combat and mobilization readiness, improving the safeguard of the border, as well as of the combat and political preparedness and the discipline during the 1988 school year and the tasks for 1989, Sofia, 22 September 1988**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 551, неномерирани листове, стр. 1-32
93. **Report on the restructuring trends and safeguarding the border, Sofia, 14 October 1988**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 552, неномерирани листа 1-5
The document contains proposals for changes and additions to be made to the Instruction for Safeguarding the State Border.
94. **Plan for the construction and maintenance of the engineering and technical equipment on the border in 1989, Sofia, 4 January 1989.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 785, л. 33-34
The proposed changes are presented schematically in a table.
95. **Report on the plans for engineering and technical equipment of the state border for 1989 and 1990 proposed for discussion and approval by the Military Council, Sofia, 5 January 1989**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 785, л. 24-32
96. **Guidelines for improving the interaction between the Military Counterintelligence Department and the Intelligence Department at Border Army units, Sofia, 10 January 1989.**
АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-18, т. 1, л. 144-145
97. **Draft recommendations for the improvement of the work of the young border guards, Sofia, 10 January 1989.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 785, л. 23
Measures for the improvement of the readiness and the psychological and physical statue of the young border guards are laid down.
98. **Notes about the tasks and the organizational structure of Border Troops pursuant to Ordinance No. I-1740 dated 30.5.1974, Sofia, 9 February 1989.**
АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-18, т. 2, л. 76-79
It was noted that Border Troops implement their activity in compliance with the decisions of the Political Bureau of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party, the acts and decrees of the State Council, the decrees of the Council of Ministers, the ordinances and instructions of the managing body of the Ministry of Interior.

99. **Special announcement on violations of the territorial waters of the PR Bulgaria by Turkish sea vessels on 24 April 1989, Sofia, 28 April 1989**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 745, л. 94-96
100. **Indications which has to be used in working with agents for the disclosure of the interest of the enemies' intelligence to Border Troops, Sofia, 20 July 1989.**
АКРДОПБГДСРСБНА - ВК, IV-И-18, т. 1, л. 149-150
Questions which interest the foreign intelligence are outlined.
101. **Investigated escapes and attempts of escapes through the borders of the country. Illegal crossing of foreign citizens, Sofia, 19 December 1989.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 748, л. 56-59
It contains data and analysis of the escapes during the 1987-1989.
102. **Consideration on the need for dismantling the system of electrical signaling defense system on the Western border, Sofia, 6 March 1990**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 974, л. 63-67
The building up of the defense system on the Western border started with a decision by the Political Bureau of the Central Committee of the BCP in 1974. After 10 November 1989 the need for their use was put under reconsideration. The existing options of possible negative effects were discussed in case of a quick dismantlement of the system thus it had to be done on stages.
103. **Grounds to the draft Ruling for amendment and supplement of a Ruling No.36 of the Council of Ministers dated 1988 for the approval of a border line and one of the state border of the People's Republic of Bulgaria, Sofia, б.д.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 974, л. 69
The removal of the border equipment would facilitate the free movement in the border regions and the execution of agricultural and other kind of work and the elimination of the need of permits.
104. **Ordinance for the elimination of the electrical and signaling enclosures on the western border and the change of the content of the tasks implemented by Border Troops, Sofia, б.д.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 12, а. е. 974, л. 71-73
The elimination of the enclosures should be started step by step from the spring of 1990.

I

МИНИСТЕРСТВО НА

ЦВВ

ПОДЕЛЕНИЕ 50230

ДВ 915

16.V 1946 г.

СОФИЯ

Лично-поверително.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Т У К - г. Министра на Външните Работи

КОПИЕ: -" - г. Министра на Вътрешните Работи

Имам чест да Ви замоля г. Министре, да наредите да се извести на чуждите дипломатически представители в България, включително и консулските такива, с изключение на членовете на С.К.К. и съответните мисии, че за да се осигури безпрепятственото им движение из определените забранените зони и забранени райони в страната, същите следва да бъдат снабдявани с открити листове издадени от Щаба на войската, или от съответните щабове на армейските области, а именно: Пловдив, Варна и Плевен - за консулствата в провинциалните градове.

Като забранени зони са определени участъците от територията на страната включващи пограничната ивица на южната, западната, северната и източната граници в дълбочина на 50 км. от граничната линия към вътрешността на страната.

Като забранени райони са определени:

1. Района гр. Перник - гр. Радомир
2. -" - гр. Самоков - гр. Дуница
3. -" - гр. Пловдив - гр. Симеоновград, - гр. Сливен - гр. Сопот.
4. -" - гр. Враца - Червен бряг - гр. Ботевград
5. -" - гр. Габрово - гр. Търново - гр. Г. Оряховица
6. -" - гр. Шумен - гр. Разград - гр. Търговище

При това моля да обърнете вниманието на чуждите дипломатически представители, че ако същите не притежават споменатите открити листове, Щабът на войската сема отговорността за нежелателните инциденти, които биха произлезли от това.

ПРИЛОЖЕНИЕ: една карта.

ГЕН. ЛЕЙТЕНАНТ - Н-К ЩАБА НА ВОЙСКАТА:

Лично-строго поверително

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО

ОБЛАСТНИТЕ НАЧАЛНИЦИ НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ: Стара-Загора, Пловдив и Горна-Джумая.

Копие- МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

Т у к

В допълнение и уточнение на дадените Ви от мен на 30.IV. и 1.V. т.г. устни инструкции в връзка с положението в южните крайгранични райони, населени с българо-мохамеданско/помашко/ население, до второ разпореждане,

Н А Р Е Ж Д А М:

1. Областните началници да формират от вътрешността на областите специални, леко подвижни милиционерски части и ги командират в околийските крайгранични центрове за да се подсили милицията в районите населени предимно с българо-мохамедани /помаци/
2. Да се усилят подучастъците на народната милиция по селата на крайграничните южни околии, особено тези, които са населени с българо-мохамедани /помаци/, като се удвои или утрои числения състав на тези подучастъци.
3. Околийските началници в тези райони да създават специални подвижни, бойни групи от униформена милиция за устройване засади и преследване на нелегални групи, ако такива се появят в района. Съставът на групите да бъде 10 - 15 и по-вече души, според нуждите и характера на местността. Те трябва да бъдат надлежно екипирани, въоръжени и снабдени с храна за 10 - 20 дена, и да получат специално изработени конкретни задачи. В тях трябва да бъдат включени достатъчно количество бойци, знаещи местността и условията в района.
4. Органите на Държавна Сигурност да организират най-щателно разузнаване сред помашкото население, като обърнат особено внимание на влиятелните помаци /местни политически водачи и активисти, настроени антиотечествено-фронтovski, имами и др./ в тези райони, на близките на изчезналите и т.н.
За тази цел областните служби на Държавна Сигурност да усилят щата в помашките околии, чрез временно командироване на хора от вътрешността на областта.
5. Да бъдат предупредени и поставени в боева готовност всички помощни сили, като резервна милиция, сътрудниците на всички служби на милицията и пр.
6. Всички административни органи и по-специално органите на милицията да съблюдават най-коректни отношения с местното население, да се стараят да се сблизят максимално с последното. За тази цел да се избегват каквато и да е използване на безплатен труд /ангария/ и други такива мерки сред помашкото население,

които биха могли да предизвикват недоволство у него.

7. Да се изработят конкретни оперативни планове за действие по области и особено по околии, съобразно особеностите на местността, за организиране ефикасна борба срещу каквито и да е вражески въоръжени прояви и действия насочени против нашата власт, за залавяне и ликвидиране на нелегални групи, където и щом като се появят такива, като се използва и помощта на населението.

8. Всички тези мерки за усилване бдителността, за опазване границите и предотвратяване всякакви нежелателни за властта инциденти, да бъдат съгласувани с военните власти, като за тази цел се влезе в контакт с тях и се съгласуват съответните мерки. Трябва да се помни, че без осигуряване правилно взаимодействие и пълно сработване с военните погранични органи, борбата ни с врага ще бъде осъдена на неуспех.

9. За всяко по-важно произшествие или сведения, да донася незабавно в Дирекцията на народната милиция.

10. Всички указани мерки да бъдат проведени спокойно и тактично, без да се създава надценяване на опасността, излишна тревога и паника.

ДИРЕКТОР НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ:

В я р н о ,

С Е К Р Е Т А Р
М. В. Р. * МИЛИЦИЯ НА НАР.
М. Спасов

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Лично поверително.

У

МИНИСТЕРСТВО НА ВОЙНАТА
Щаб на войската
Гран. войски
№ 172
10 юни 1946 година
С о ф и я.

ТУК - Началнику поделение 50200 /Към № 758 от
29.XI.1945 г./

ТУК - Министерство на вътрешните работи - Главен
Секретар /Към № 340 от 24.X.1945 г. и № 758
от 29.XI.1945 г./

Заместник Председателя на С.К.К. в България в писмото си № 0416 от 4.VI.т.г. до Господин Министра на външните работи, копие до Началник Щаба на войската обявява следните констатации и препоръки:

Службата по охрана на границата се усложнява още и затова, че в крайграничните села и в близко разположение до граничната линия се намират бежанци от Тракия и помаци.

В Петричката околия бежанците наброяват около 2,000. В повечето от половината им част, техните семейства се намират на Гръцка територия. В връзка с което те постоянно и систематически нарушават границата - нелегално я преминавали. Такива бежанци активно били използвани от контрабандистите, реакционерите и чуждестранните разузнавачи.

В 7 пограничен участък /Неврокопска околия/ в пограничната полоса преживяват 18-20 хиляди помаци. В 8, 9 и 10 погранични участъци /Доспат, Рудозем, Чорбаджийско/ основното население е помашко.

Никак не се провеждат мероприятия по очистване пограничната полоса от политически неблагонадеждните и враждебни елементи, които се явяват като основна база на чуждото разузнаване и опора на реакцията вътре в страната и техното широко използване в своите противонародни и противодържавни интереси. Всичкия този елемент и вече известните контрабандисти е необходимо незабавно да се изселят от пределите на пограничната зона във вътрешността на страната.

Не се провеждат решителни и най-вече действени мероприятия в пограничната полоса по отношение явно враждебно настроеното към О.Ф. помашко население, проживяващо обикновено около граничната линия. Нужно е най-активните враждебно настроени към О.Ф. лица, из състава на помациите, да се изселят от граничната полоса ведно с техните семейства, което несъмнено ще окаже положително влияние на останалото помашко население, на неговото поведение по отношение към О.Ф.

Явява се, като съвършено нетърпимо пребиваването в пограничните населени пунктове бежанците от Тракия. Това принася голяма вреда на българската държава и нейната държавна безопасност.

От различни източници се вижда, че с настъпване на летото, ако не се вземат съответните мерки за отстраняване от белязаните недостатъци, може да се очакват въоръжени провокации от страна на Гърция и профашистките враждебни елементи, избягали в Гърция, организирани в групи и въоръжени.

За взетите мерки и провеждане на горните препоръки, моля незабавно уведомление по-късно са във връзка със срочния отговор до С.К.К. ЗАПОВЕД.

ПОЛКОВНИК - Командир Граничните войски.
Хр. Вратанов/.

В.Г./

Претис

ДИРЕКЦИЯ НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ
ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ

ЗАПОВЕД

№ 7641.....

София, 17 юни 1946 год.

Съюзната контролна комисия в България уведоми Дирекцията на народната милиция, че Съветското командване в България е установило една 25 километрова забранена зона на българо-гръцката и българо-турската граница и една 10 километрова забранена гранична зона на българо-югославската граница. Линията на така установената забранена гранична зона съвпада с тази, която бе установена по-преди с заповед от Министерите на вътрешните работи и на войната и която Ви беше съобщена с мое нареждане. Линията на установената от съветското командване забранена гранична зона минава през следните населени места:

А. На българо-турската граница: Царево-Факия-Стефан Караджово-Елхово-Устрем, включително.

Б. На българо-гръцката граница: Левка-Любимец-Върбово-Черни /Черни Рид/-Крумовград-Момчилград-Ардино-Устово-Смолян-Девин-Доспат-Сатовча-Горница-Шлоски-Цапарево, включително.

В. На българо-югославската граница: Цапарево-Брезница-Ковачета-Фролош-Гирляно-Долно село-Гарановци-Трекляно-Мрамор-Драгоман-Бержовица-Еленица-Горни Лом-Чупрене-Дъбрава-Цар Шишманово-Кула-Бойница, включително.

Влизането в посочената забранена зона за поданиците и военнослужащите от всички държави, в това число и на СССР, САСШ и Великобритания, се разрешава от Съветското командване в България.

При необходимост да се посети забранената гранична зона, молбите ~~да се~~ да се отправят чрез Съюзната контролна комисия в България, която ще издава специални удостоверения за даване право на посещение в граничната зона, в които удостоверения ще бъдат посочвани пунктовете в забранената зона, които е разрешено да бъдат посетени.

Всички лица, които нямат на ръка такива удостоверения, не трябва да се допускат в забранената зона.

Във връзка с това съобщение на СКК, в допълнение на заповед № 5986 от 13 юни т. година и инструкцията за спазване режима на забранената зона

ЗА П О В Е Д В А М:

1. Да се усилят поставените вече постове на входните и изходни пунктове на така установената забранена зона. Постовете да проверяват и всички чужди поданици, в това число и гражданите и военнослужащите на СССР, САСШ и Великобритания, които искат да посетят некой пунктот зоната, дали притежават нужното разрешение от СКК за право да посетят такъв пункт. Проверката трябва да се извършва във величина

форма, но строго - не трябва да се допуска никакво лице да влиза в зоната, ако няма на ръка нужното удостоверение.

2. Освен лицата, указани в пункт 1, да се проверят и всички движещи се моторни превозни средства, с които тези лица си служат, като се иска разрешение, както на пътниците в колата, така и за самата кола и шофьора.

3. Да се проверят не само лицата и превозните средства, но и точното спазване на маршрута, указан в удостоверението на СКК.

4. Лицата непритежаващи нужното разрешение за влизане в зоната след като бъдат поканени да се върнат обратно, ако не се подчинят, да се задържат и предадат на най-близкия представител от СКК.

5. Да се вземат незабавно мерки да бъдат поканени всички чужди поданици и военнослужащи, които не са се снабдили с удостоверение от СКК за разрешение да останат в забранената зона да напуснат последната.

6. Да се обърне наново сериозно внимание на кметовете и кметските намесници, там където няма милиция, че те са длъжни да следят най-строго за изпълнение настоящата заповед, като и на инспекцията за режима на забранената зона и че за немарливо отнасяне към този въпрос ще бъдат подвеждани под отговорност.

За най-малките констатирани от Вас пропуски по прилагане настоящата заповед, да се иска най-строга отговорност и наказание на провинилите се.

Препис от настоящата заповед да се изпрати на Господин Министъра на Вътрешните Работи и на началниците на отдели при Дирекцията, за сведение и на областните началници и столичния комендант на народната милиция за най-строго изпълнение.

ДИРЕКТОР: /п/ Р. Динтов

Вярно,

СЕКРЕТАР:

И. Спасов

МИНИСТЕРСТВО НА ВОЙНАТА

Щаб на войската
Гран. войски

№ 1413

18 юли 1946 год.
София.-

Тв. бързо!

ТУК - Командиру 1. граничен сектор
ПЛОВДИВ - Командиру 2. граничен сектор
СЛИВЕН - Командиру 3. граничен сектор
ШУМЕН - Командиру 4. граничен сектор
БРАЦА - Командиру 5. граничен сектор
ТУК - Началнику поделение 50200
Копие: ТУК - Командиру I. армия
-- ПЛОВДИВ - Командиру II. армия
-- ВАРНА - Командиру III. армия
-- СЛИВЕН - Командиру IV. армия.
-- ТУК - М-во на Вътрешните работи - Главния секретар.-
-- ТУК - Дирекция на народната милиция
-- ТУК - М-во на финансите - Дирекция на митниците.-

1.- В изпълнение решието на Съветското Командване в България, - се установява забранена погранична зона, - 25 километра за българо-турската граница и българо-гръцката граница и 10 километра за българо-югославската граница.

2.- Разграничителната линия на така установената погранична зона минава по следните населени места и пунктове:

А. На българо-турската граница.

Царево - Факля - Стефан Караджово - Елхово - Устрем, включително.

Б. На българо-гръцката граница.

Левка - Любимец - Върбово - Черки /Черки рид/ - Крумовград - Момчилград - Арджик - Устово - Смолян - Дегли - Досой - Сатовча - Корница - Пясоки - Цапарево, включително.

В. На българо-югославската граница.

Цапарево - Брезница - Ковачета - Фролож - Гърляна - Долно село - Гарановци - Треклян - Брамор - Драгоман - Берковица - Кловица - Горни Лом - Чупрене - Дъбрава - Цар Шиманово - Кула - Войница, включително.

- Ограничителната линия, - между казаните пунктове да се счита по права линия. Пунктовете и населените места чрез които се случат да мине самата ограничителна линия се включват в забранената зона.

- Влизането в посочената забранена зона за поданиците и военнослужащите от всички държави в това число и на С.С.С.Р., Американски Съединени Щати и Великобритания, се разрешава от Съветското Командване в България чрез С.К.К.-

При необходимост да се посети забранената зона, молбите трябва да се отправят към Съзнателна Контролна Комисия в България, която ще издава специални удостоверения за даване право на посещение на граничната зона, в които ще бъдат обозначени имената на пунктовете за които се отнася разрешението.

4.- Влизането в посочената забранена зона за българските поданици и военнослужащите да става съгласно наредбата, изпратена Ви с надпис № 174 от 7.VI.т.г. към ел.дисмо № 1057 от 4.VI.т.г. на поделение 50230, - които не са в противоречие с настоящето.

Да се има в съображение и сработване заповед № 1660 от 28 март т.г. на Дирекцията на народната милиция.

5.- Влизането на Военнослужащите, военните чиновници и др., намиращи се на гарнизон извън забранената зона и които не са командири на части квартируващи в същата, - да става по реда на т.4 с разрешение от Щаба на войската - поделение 50200.

6.- Всички лица, които не притежават на ръка изискуемто се по настоящето наредбана документи да се задържат и недопускат в забранената зона, - като за освобождаването им се иска телеграмно разрешение от поделение 50200 - Щаба на войската.

7.- Всички до сега издадени разрешения за посещения в забранената зона, - следва да бъдат презаверени по реда указан в настоящето.

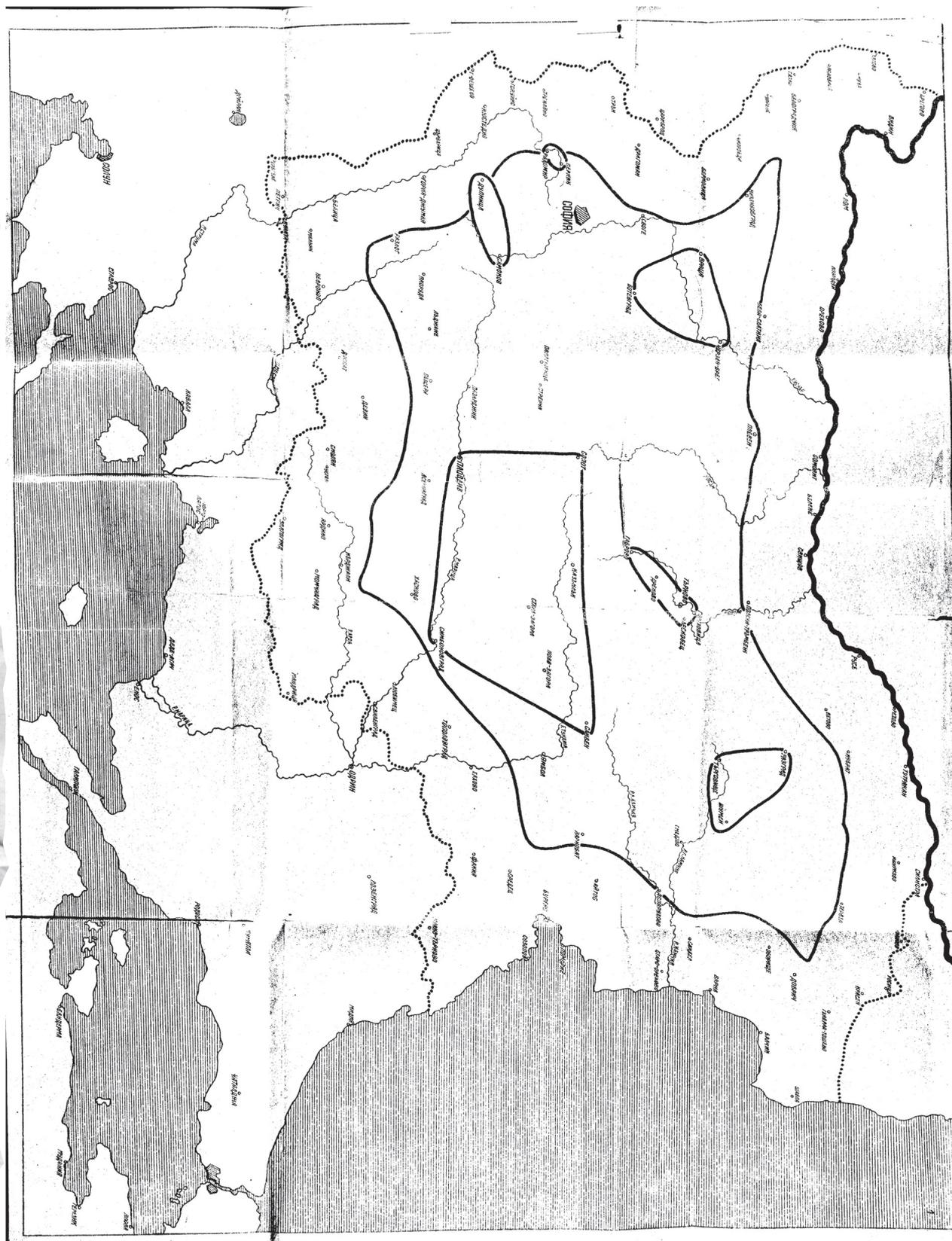
8.- За издадените наредбани във връзка с настоящето, - /справка ел.п. № 3910-111.т.г. на М-вото на Външните работи и на заповеданията, които притежават/ умолява се г. Главния секретар на Министерството на Вътрешните работи и г. Директора на народната милиция, - да изпратят по един препис в отговор на настоящето. - Също и г. Директора на митниците.

9.- Наредбата дадени относно забраната за посещаване чужди поданици и в района Медера, - Девин, - Доспат, - Орляно и Ракичково, - остават в сила.

10.- Да се вземат най-строги мерки за осъществяване и контрол на режима в установената забранена зона.

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ - Началник Щаба на войската
/Ив. Канов/

ИТ/ар.

М О Т И В И

към законопроекта за изменение и допълнение на
закона за граничните войски

-00-

ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

Опитът придобит в процеса на организацията и ръководството на граничните войски, след прехвърлянето им от Министерството на войната към Министерството на вътрешните работи, показва че се налагат известни изменения и допълнения на закона за граничните войски, за да може да се посрещнат изникналите нужди и се отговори на някои особености характерни за службата и задачите на тези войски.

По силата на сега съществуващия член 5 от закона, младежите постъпили в граничните войски служат с набора си, а това означава, че ако наборът им служи една година и 6 месеци, толкова трябва да служат и войниците от граничните войски. Но, характерът на службата в тези войски налага войниците да служат пълни две години. Преди всичко тяхната служба е по-трудна от обикновената служба в другите видове войски и следователно е необходимо те да бъдат обучавани по-продължително и по-специално. Но, щом войниците бъдат обучени и подготвени за една отговорна и не лека служба, ще трябва придобитите от тях опит и знания да бъдат използвани по-дълго време, за да се охранява добре нашата граница, а това поражда нуждата от предлаганото изменение на член 5.

При организирането и попълването на командния състав, се почувствуваха известни трудности, които могат да бъдат отстранени само с привличане в граничните войски за временна служба, като военни чиновници, на подходящи лица, които да могат да получат и офицерски чинове съответстващи на длъжностите които им се възлагат. За попълване на този състав ще се търсят преди всичко кадри между запасните или действащи офицери, но ако такива не се укажат, в интереса на службата ще бъде, ако се привлекат и използва енергията, опитността на други подходящи лица, които изкажат готовност да се посветят на служба в граничните войски. Те ще служат като военни чиновници, които ще бъдат приравнени към офицерите и ще се ползват от правата на съответния чин, докато носят службата в граничните войски.

Условията за приемането им, правата и задълженията им, ще се определят в наредбата по прилагането на закона.

В законопроекта са предвидени допълнителни възнаграждения за чиновите и служащите в граничните войски, в размер на 15% върху основната им месечна заплата, една извънредна заплата за всеки три години гранична служба, 45-дневен платен отпуск вместо 30 дни, както разпорежда закона за държавните служители и по една дарена година за всеки две години гранична служба, при пенсионирането им по закона за пенсиите за изслужено време.

Всички тези подобрения в условията на службата и специални права които се дават на служителите в граничните войски, са напълно оправдани, като се има пред вид особеностите на тяхната служба, която е действително отговорна, трудна и придружена с големи несгоди, както за самите служители, така и за семействата им. Даваните с законопроекта права ще бъдат справедливо възмездие за понасяните от тези служители тежести и ще засвидетелствуват разумните грижи, които Народната република полага за онези които денонощно бдят за сигурността на нейните граници.

Поради всички тези съображения, моля, господа народни представители, да одобрите и гласувате предложения законопроект.

МИНИСТЪР:

ЕК.

М О Т И В И

на

законопроекта за граничната милиция

-00-

При всички условия, охраната и надзора на пограничните области и на самата граница съставлява неразделна част от общите грижи за опазване вътрешния ред и сигурност в страната. Основната задача на пограничната охрана е да предотврати влизането и движението в страната на лица неснабдени с редовни документи, на лица опасни за вътрешния ред и сигурност, на контрабандисти и на други лица занимаващи се с противозаконна и престъпна дейност. В това отношение задачите на пограничната охрана са тясно свързани с задачите на вътрешната охрана, т.е. с задачите на органите на Министерството на вътрешните работи и са от еднакво естество с тях. С една дума, подържането на реда и сигурността по цялата територия на страната е цялостна и неделима задача. Не случайно в редица страни, като Съветския съюз, Франция, Швейцария, Чехословакия, Югославия и др., пазенето на държавните граници е възложено на специални части, които се числят към Министерството на вътрешните работи. Само така се постига пълно единство в ръководството и организацията и ефикасна съгласуваност в действията на пограничните части и на всички милиционерски и административни органи, натоварени с задачата да обезпечат реда и сигурността в страната.

От друга страна, отделянето на пограничните части от войската, ще освободи последната от тия странични грижи, които по своето естество не могат да бъдат задачи на нашата армия. Освободени от тия, по същество чисто политически функции, армията ще има по-голями възможности да се посвети изключително на своите специални задачи и боева подготовка.

Очевидно в пограничните райони, трябва да има и военни гарнизони, но, те ще се поставят в действие за пазене на границата само тогава, когато би била застрашена териториалната цялост на страната. Те не ще бъдат заангажирани с ежедневната грижа по пазенето на границата.

Такава цялостна охрана на нашата граница, която обезпечава пълното взаимодействие на граничните части с милицията и администрацията, дава възможност да бъде привлечено към по-активно сътрудничество в опазване на границата и самото население от пограничните области.

Редовният състав на граничната милиция ще се попълва от младежи на редовния набор и там те ще отслужват редовната си военна служба, а командният състав ще се състои от офицери и подофицери, които ще получават своята подготовка във военните училища и школи.

Провеждането на такава една реформа е крайно наложително. Тя е продиктувана от интересите на страната и грижите да се обезпечи цялостното и най-целесъобразно опазване на нашата граница, като важно условие за осигуряване реда и спокойствието на страната.

По всички тези съображения, моля, Господа Народни представители, да разгледате и гласувате предложението законопроект.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:

/Ант. Дгов/

ЕК.

Из архивите

Космичен състав
Военно-авиационна
Кодът на Промителен
Кодът на Сектор 2
Кодът на Сектор 3
Кодът на Сектор 4
Кодът на Сектор 5
Кодът на Сектор 6
Кодът на Сектор 7
Кодът на Сектор 8
Кодът на Сектор 9
Кодът на Сектор 10
Кодът на Сектор 11
Кодът на Сектор 12
Кодът на Сектор 13
Кодът на Сектор 14
Кодът на Сектор 15
Кодът на Сектор 16
Кодът на Сектор 17
Кодът на Сектор 18
Кодът на Сектор 19
Кодът на Сектор 20
Кодът на Сектор 21
Кодът на Сектор 22
Кодът на Сектор 23
Кодът на Сектор 24
Кодът на Сектор 25
Кодът на Сектор 26
Кодът на Сектор 27
Кодът на Сектор 28
Кодът на Сектор 29
Кодът на Сектор 30

Строго-поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д К Л А В

По някои въпроси и препоръки свързани с
укрепването на охраната на границите.

ПОЛОЖЕНИЕТО НА ЮЖНАТА И ЮГОИЗТОЧНА
ГРАНИЦИ.

Съседите на Народната Република България - Гърция и Турция все по определено се превръщат в платцдарм и предни постове на международната реакция, а нашите южни и югоизточни граници - в граници между блока на империалистическите сили и подпалвачите на нови войни от една страна и блока на демократичните народи, начело със Съветския съюз от друга.

Поради това, трябва да се очаква, че тия наши граници в най-близко бъдаше могат да добият характер на едни от най-невралгичните пунктове в света.

В Гърция и Турция, американските и английски империалисти хвърлят огромни средства и много сили; особено голямото засилване на разузнавателната дейност, която съпътствува всяка агресия, е в пълен ход. По някои данни мрежата от разузнавателни центрове, както на гърцка така и на турска територия се е увеличила; в разузнавателните служби на тия две страни са изпратени опитни американски и английски инструктори, които в същност ръководят шпионажа против нас.

Независимо от това, че гърците са заети със своите вътрешни работи, разузнаването им е много активно. По известната нам договореност между турската и гърцката разузнавателни служби и пропаганда на нашата южна граница се води една упорита разложителна работа всред турското и българо-мохамеданско население

от родопския край.

В средата на това население вражеската пропаганда е извършила и върши огромни опустошения, успяла е да създаде и се опитва да разшири своята агентурна мрежа, която с обикновените средства не може да бъде ликвидирана.

Турската разузнавателна служба, с главни централи в Гьмюрджина, Одрин и Лозенград, води особено активно разузнаване против нас. Чрез своите агенти тя успя да постави и изостри до крайност въпроса за изселването на турците и българо-мохамеданите от България и да вдъхновява една постоянна и упорита тѳга към "Отечеството-слънце".

От своя територия турското разузнаване води усилена дейност по проверка на своята досегашна агентура у нас, укрепява и разширява същата и с особена упоритост разузнава съветските части в България, нашите гарнизони в района между р.Тунджа и Черноморския бряг, и Маричинското оперативно направление.

Тук турските разузнавателни централи базират своята работа на многобройните контрабандисти, крадци на добитък и опозиционно настроени елементи в граничната зона и вътрешността на страната.

Пред вид на това положение на нашата южна и югоизточна граници, налага се да бъдат взети без отлагане бързи и решителни мерки и на всяка цена се обезпечи тяхната сигурност.

Мероприятията по рѳорганизиране Граничните войски и охраната на границите представляват само едната страна, и само половината от въпроса за издигане на една действителна бариера против агресията от юг и югоизток от страна на близки и далечни враждебни на славянските народи сили.

II. ТУРСКИЯ МАЛЦИНСТВЕН ВЪПРОС.

Въпроса за турското малцинство у нас се превърна в въпрос за изселването на турците от България в Турция.

Отказа на българското правителство да позволи това изселване, умело се използва от турската пропаганда и турските агенти за разпалването на изселническите тежнения и засилване ненавистта на турското малцинство към народната власт в България

- 3 -

Нашето правителство няма инициативата по този въпрос и турската агентура и пропаганда се постави в много по изгодно положение.

Струва ми се, че нашето политическо ръководство трябва да обърне особено сериозно внимание на убеждението, до което дойдоха всеки по свой път органите, които непосредствено се натъкват на турската агентура и пропаганда, а именно, **ЧЕ ЗА ТУРЦИЯ НЕ Е ТОЛКОВА ВАЖНО ИЗСЕЛВАНЕТО НА ТУРЦИТЕ ОТ БЪЛГАРИЯ, ОТКОЛКОТО РАЗПАЛВАНЕТО НА ТУРЦИТЕ КЪМ ИЗСЕЛВАНЕ.**

Чрез разпалване изселническите тежнения всред турското малцинство в България, турската агентура и пропаганда се стреми да държи на разстояние турците от господстващите идеи в нашата страна и да създава верни хора, на които да се опира турското разузнаване.

Тежненията на изселване се разпалват чрез буржоазните турски среди в градовете, които са недоволни от народната власт и имат влияние над невежата селска турска маса.

Намирам за необходимо да препоръчам нашето ръководство да излезе с една декларация в смисъл, че българското правителство **НИМА НАМЕРЕНИЕ ДА ГОНИ ТУРЦИТЕ ОТ БЪЛГАРИЯ, НО ЧЕ ТО Е ГОТОВО ДА РАЗРЕШИ ИЗСЕЛВАНЕТО НА ВСЕКИ КОЙТО БИ ПОЖЕЛАЛ ДА СТОРИ ТОВА.**

По този начин ние бихме излезли от неизгодното положение, в което се намираме и ще изправим турското правителство пред много трудната дилема да приеме или не всички ония, у които то самото разпали изселническите тежнения.

Трябва да бъдем сигурни при това, че Турция в никой случай не би решила въпроса за приемането на масата от турското население у нас и не би се лишила от своите бази на разузнаване и от оперативните изгоди при евентуален конфликт.

Практиката показва, че Турция е готова да приеме турци, които имат капитали, някои квалифицирани кадри и проявилите се като националисти у нас и компрометирани пред нашите власти турски агенти. Селската беднота и турците населяващи Родопи, Турция не желае да пустне в "Отечеството-майка".

При една такава политика от наша страна се получава възможността, да се разруши влиянието на буржоазните градски групи и лица върху селската маса и градска беднота, а сами бихме могли да хвърлим моста към последните за едно действително превъзпитание.

Заедно с това, необходимо е да се проведе твърдо принудителното изселване на проявилите се активни националисти и турески агенти без право на връщане в България.

От гледището на охраната на границата, моля, да се приеме, че при това политическо положение на южната ни граница и на белязаното близко развитие, ненормално, неправилно и във висша степен погрешно е да продължаваме да търпим едно враждебно на България инородно население, да живее на компактна маса в околиците прилежащи към южната наша граница.

Върховните интереси на страната в настоящия момент налагат населението от турски произход да бъде изселено от районите край южната ни граница.

III. ВЪПРОСА ЗА БЪЛГАРО-МОХАМЕДАНИТЕ.

Българо-мохамеданите в България според преброяването в 1934 год. наброяват общо 110.322 души. Това число сега е вероятно намаляло, поради изселването и бягството на българо-мохамеданите след 1934 год.

Българо-мохамеданите населяват главно нашите крайгранични околии, при което в тия околии същите живеят на компактни маси и най-често в чисто помашки села и райони.

В граничните околии българо-мохамеданите наброяват:

- Неврокопска	-	15234 души.
- Девинска	-	13000 "
- Смолянска	-	17197 "
- Златоградска	-	14635 "
- Ардинска	-	15234 "
- Момчилградска	-	846 "
- Крумовградска	-	4667 "
- Ивайловградска	-	126 "

или всичко в граничните околии - 80939 души.

Във вътрешните околии на по-компактни маси българо-мохамеданите живеят:

- Разложка	- 8.258 души
- Пещерска	- 9.057 "
- Асеновградска	- 5.493 "
- Тетевенска	- 3.556 "

Останалите българо-мохамедани на незначителни групи са пръснати по цялата страна.

Трябва да признаем, че считаните от нас с право за българи - българо-мохамеданите тръгнаха с една чужда държава и ненавиждат своята Родина.

Къде се коренят причините за този печален за нас факт?

1. Икономически причини.

Силно подчертания планински характер на родопската област, населена главно с българо-мохамедани, я обособява географски, но заедно с това я прави напълно зависима от равнината. Без Пловдивското или беломорско полета тази област не може да се храни. Липсата на храна за хората и фураж за добитъка особено остро се е чувствувала през пролетта и лятото.

Скотовъдството в Родопската област беше жизнената връзка между планината и полето, главно Беломорието. След 1912 г., тази връзка беше нарушена, без да се създаде същата с Пловдивското поле. Благодарение на това, постепенно едрото скотовъдство замря и изчезна. Започнаха изселническите вълни и бягства на българо-мохамеданите в Турция.

2. Верски.

Насилственото покръстване на българо-мохамеданите след 1912 година, много често придружено с кръв, остави тежки поражения всред помашкото население, които поражения много трудно могат да бъдат излекувани.

Помохамеданчени през 15 - 17 векове от феодална Турция, помаците започнали да се считат турци, без да могат столетията да променят техния език. Тогава се е считало, че променили се вярата, променя се и народността, а и до сега помаците са ориентирани народностно на религиозна почва и се считат за турци.

Да се отдели тяхното народностно битие от религиозното им убеждение може само чрез решително повдигане тяхното икономическо и културно ниво, за което старите правителства никога сериозно не са мислили и все повече отдалечаваха от себе си това иначе добредушно, морално-запазено и трудолюбиво, не поста-

вено във вътрешно противоречие население.

3. Административните произволи.

Органите на властта в този край до 9. IX. са се представявали почти винаги от най-корумпирани елементи, считайки себе си за господари на това население. Кметове, падари, горски, митнически, акцизни, гранични офицери и пр. са се нахвърляли върху помашкото население като хищници и разпалваха в него още по-силно глухата ненавист към всичко българско.

Всичко това, взето заедно, създаде безпримерно благоприятната почва за работа на турската пропаганда и агентура, която довършваше разложителния процес всред българо-мохамеданите.

Не може още да се каже, че народната власт след 9. IX. е изправила до край грешките допуснати от старите режими, макар общото нейно отношение да е вече коренно различно.

Във всеки случай остава си факта, че край-нашата най-невралгична граница и в днешния толкова отговорен момент, живее едно население враждебно на нас, население в средата на което е насадена и се насажда гъста мрежа на вражеската агентура.

Изхождайки от интересите на страната и от необходимостта да се създаде сигурност на южната и югоизточни граници, считам за нужно да препоръчам, Правителството на Народната Република България да реши и разпорежи следните мероприятия:

1. Да се вземат мерки за осигуряване снабдяването на населението в крайграничните околии, като в сравнение с вътрешните околии към първите се проявят повече и по-големи грижи.

2. Да се засили масовата политико-възпитателна работа всред турското и помашко население по линията на отечествено-фронтските организации.

3. Да се засилят и подобрят грижите за здравеопазването на населението в Родопския край.

4. Да се проведе решението на Министерския съвет за прочистването на местните държавни, общински и др. органи в граничната зона.

5. Да се вземе ясно отношение по изселническия въпрос за турците в България и по него се отнеме инициативата от турското правителство, като изселването на помаците от друга страна не се разрешава и допуска.

6. На една дълбочина най-малко от 10 км. от граничната линия да бъдат изселени във вътрешността на страната всички турци и българо-мохамедани като на тяхно място се заселят българи с високо народностно съзнание.

7. Да бъдат изселени незабавно от граничната зона семейства на дезертъорите, забегналите в Гърция и намиращите се на чужда служба българо-мохамедани.

8. Всички заподозряни в противобългарска дейност турци и българо-мохамедани от граничната зона също така да бъдат изселвани във вътрешността заедно със семействата им.

9. Да се увеличат санкциите за незаконно преминаване на границата, като се измени час по-скоро Закона от 1935 год.

Освен горните мероприятия, от гледището на надеждната охрана на границите, необходимо е да се постанови, в една ивица от граничната линия към наша територия от 300 до 1.000 метра пълни разпоредители да бъдат граничните войски. В тази ивица да няма села, махали, колиби или каквито и да било постройки, никакви обработваеми полски имоти, да не се пасе никакъв добитък и, където освен граничните войски, никой да не може да прониква и се движи.

Да се даде право на Министра на вътрешните работи да определя дълбочината на тази ивица съобразно условията във всеки участък и район, но тя в никакъв случай да не бъде с по-малка дълбочина от 300 метра.

В тази ивица разпоредители с горите, водите, земята и пр. да бъдат Граничните войски, които само така биха могли да приложат някои прости но ефикасни съоръжения и препятствия, за пресичане възможностите за нарушение на границите.

В заключение, намирам за необходимо да повторя, че не се ли постановят и проведат горните мероприятия, новата организация на Граничните войски и новата система на граничното охранение няма да дадат очакваните резултати, т.е. не може да бъде решена задачата, поставена пред граничните войски - да направят границите на нашата Родина непристъпни за враговете на народа и разни видове други нарушители.

София, ... 1947 година.

ГЕНЕРАЛ-МАЙОР:
/Панов/

" УТВЪРЖДАВАМ "

.....
Зам. Командир

№ 1.948 г, София.

1
[Signature]

2
Строго-поверително.

Да се пази като
шифъра !

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

И Н С Т Р У К Ц И Я

За реда по оформяване на отчетността и водене на агентурни разработки, от оперативните служби при щаба на граничните войски за лица, групи и организации от граничната зона и вътрешността на Страната, провеждащи в миналото или водещи по настоящем шпионска, антинародна и контрабандистка дейност или заподозрени в такава.

Материалите които идват в гранични войски се разделят на три:

1. Преписки
2. Досиета
3. Архивен материал.

1. Под преписки се разбира, събран и подреден, постъпил по един или друг или няколко поводи писмен материал за дадено лице, или друг обект, които по преценка на съответния орган на граничните войски не представлява интерес за по-нататъшна работа, се предава в картотеката като преписка /обаче, подредена, описан материал в описа и заключителен рапорт до началника си, че настоящата преписка не представлява повече интерес за службата и се предава в архива на съхранение.

2. Досиета напротив представляват интерес за граничните войски, събраните и подредени писмени материали в резултат на планова разработка с всички средства на граничните войски.

3. Под архивен материал се разбира, всички заповеди, нареждания, окръжни телеграми, месечни доклади, сведения от секторите, участъците и др. се предават в архива на картотеката да съхранява, обаче, описани, подредени, подвързани, пронумеровани, прошнуровани и подпечатани от самата служба, която ги предава за пазене в архива на картотеката, за което се вписва в специална книга Архивен материал.

ДОСИЕТАТА БИВАТ ДВА ВИДА:

1. Лични - отнасящи се за отделни лица.

2. Сборни -колективни, за няколко лица участвували в едно и също произшествие или престъпление, за което е водено следствие без разлика на резултата.

ПРЕПИСКА се образува при постъпване на какъвто и да е компроментиращ писмен материал за дадено лице, което в момента не представлява интерес за оперативна разработка. Когато оперативния работник реши да образува преписка, той е длъжен да провери в картотеката, да не би това лице да е зарегистрирано и ако не е, той трябва да поиска № на преписката с попълнен картон № 1 като попълни всички данни по картона, а ако има вече образувана преписка, то той иска преписката със специална бележка, подписана от началника му за да му се даде за по-нататъшна работа, която преписка той е длъжен да я съхранява и пази, а ако има достатъчно обвинение, може да я превърне от преписка в досие, по реда за оформяване на досиетата.

ДОСИЕТАТА се образуват тогава, когато оперативния работник, командира на участъка или командира на сектора сметнат, че дадено лице представлява интерес за граничните войски, оперативния работник изготвя писмено предложение за компроментиращ материал, събран до момента в службата и мотивирана необходимостта да бъде взет обекта на оперативен отчет. Оперативния работник, който има разрешение за образуване на досие иска № за досието от заведущ картотеката. За целта оперативния работник попълва картон № 1 с всички данни на картона, а в случай, че обекта, за който иска № за досието, има вече такъв в друг сектор или участък, то досието ще продължи да се разработва само от един сектор или участък, по споразумението между самите командири на заинтересованите страни. Ако в случай, че не може да се постигне съгласие, спора ще се разреши от по-горните началници. Досието се съхранява до като се работи по него и подрежда от оперативния работник, който има задължението да набави следните данни:

- а/ Опис на документите
- б/ Репорт-искане за откриване на досието с резолюция от щаба на граничните войски или сектора.
- в/ Въпросник-декларация обр.....попълнена с проверени данни, събрани по агентурен път.
- г/ Справка от картотеката на гранични войски.

д/ Репорт за закриване на досието / за предаване/ в картотеката с парафа на началника, че е съгласен да се предаде в архива на картотеката.

е/ Справка - кратко резюме на съдържанието на досието, направен в три екземпляра от самия оперативен работник.

Прехвърлянето на досието по разработка, може да става вътрешно - сектора и от един сектор в друг сектор, но това става само със съгласието на по-горните началници.

З а б е л е ж к а: Когато се иска да стане прехвърляне на даден обект от един участък в друг, трябва да се иска съгласието на сектора, а когато стане прехвърлянето на даден обект от един сектор в друг, то трябва да се иска съгласието на щаба на гранични войски. Това прехвърляне става с мотивиран доклад, защо се иска това прехвърляне да стане, причини и ако щаба на гранични войски или сектора е съгласен, то командира или неговия заместник слага своя параф - подпис, съгласен или не и чак тогава става прехвърлянето на обекта.

Оперативния работник, който е държал досието до момента е длъжен да го предаде подредено и придружено със справка, кратко резюме на съдържанието на документите, които го съставяват в момента на предаването.

Териториално прехвърляне на досието може да става по принципа на местожителството, там където е жител дадено лице, там трябва да се намира и неговото досие, ако това е невъзможно в интерес на службата, то да се изпрати картон № 2 с кратко резюме, ако се изпрати досието, в службата да остане картон № 2 с кратко резюме, за сведение.

Прехвърлянето на досието извън щаба на гранични войски, не може да става под никакъв предлог. На външни лица или служби могат да се дават справки по надлежно установен ред.

Закриване на досие. Закриване на досие става обезателно при следните случаи:

Когато обекта умре,

Когато обекта отиде в затвора,

Когато оперативния работник или началника сметне, че обекта не представлява интерес,

Когато обекта се предаде на следствените власти или на Д.С.

В срок не по-малко от 10 дни закритото досие се изпраща в служба картотека при щаба на граничните войски, като картона остава по места.

КАРТОТЕКИ.

В служба картотеки и архив се създават следните картотеки:

- а/ Обща справочна картотека.
- б/ Оперативна справочна картотека.
- в/ Отчетна картотека за движението на досиета и преписките.
- г/ Специална картотека, ако има нужда от такава - например, запретителна за излизане вън от страната, за издаване по бюлетина, ако има такъв за минали в нелегалност и др.

1. Обща справочна картотека.

Общата справочна картотека в централната служба на досиета и картотеки - София гранич.войски, съдържа картон № 1 на всички досеирани обекти в страната по линията на гранични войски и на всички преписки и архивни материали предадени в архив.

Общата справочна картотека при секторите на гранични войски, съдържа картон № 1 за всички досеирани обекти в сектора и преписки и др. канцеларски материали.

Обща справочна картотека по участъци не се води, за обектите се води регистър - тефтер и се уведомява сектора, като му се изпраща картон № 2, а ако се наложи някъде, може да се заведе картотека. За всяко досие или преписка при картотекиране се поставят два картона обр. № 1, които се подреждат, едина на бащино, а другия на фамилно име.

З а б е л е ж к а № 1. Когато лицето има прекор, то се вдига трети картон на прекор.

З а б е л е ж к а № 2. А сборните /колективни/ досиета и за досиетата на други обекти се издига толкова картона, колкото думи съдържа заглавието. Например: Кюстендилската Нелегална Организация " Никола Петков " 1946 година.

Пример: окръжни заповеди на министра.

Пример: годишни доклади 1947 година.

Всяко преминаване на преписка в досие и досие в архивен материал трябва да се отбелязва в картона на общата картотека.

Оперативна справочна Картотека

В централната служба "картотека и досиета" в София и в секторите се води:

Оперативна картотека за досиета и преписки по които в момента работят службите, отделенията и секторите, се състои от картон № 1 нареден по азбучен ред или фонетичен и като се използват сигналите. Оперативните картотеки служат за евентуален контрол върху работа в даден момент.

Отчетна картотека служи да ни покаже движението на досиета и преписките. Всички картони, които следва да бъдат извадени от оперативната картотека, било поради настъпила промена, било, че досието или преписката са изпратени в архив, или друго е станало с оперативните картони, ^{сигнали} не се унищожават, а се запазват, заедно с всички сигнали и се подреждат в особена картотека, по месеци, където се съхранява до края на отчетния период, така подредената картотека формира отчета. Тая картотека ни дава възможност да съставим в края на всеки месец и в края на годината, статистически сведения за движението на досиетата и преписките през отчетния месец и година.

Отчетната картотека се разделя на два отдела:

1. Картотеката съставена от извадените картони от оперативната справочна картотека, подредена по месеци и в азбучен ред.
2. Картотеката съставена от извадените картони от оперативната справочна картотека, подредени по сектори месечно.

III. Ползване на картотеките, преписките и досиетата. Преписките, досиетата, които са приключени и дадени на съхранение в архива на картотеката, се ползват само опер. работници със специално разрешение за това. Външни лица, или други служби нямат достъп до архива, на някои сродни служби, или съда могат да се дават само сведения, но затова трябва да има специално разрешение от *К-ра. П. В. С. С.* Всички досиета се подреждат по номера също и всички преписки и се поставят в специален шкаф или кардекси и се заключват. За контрола по службата картотека или досиета е отговорен началник. *на разр. от* началник картотеката.

При така съставения план можем да почнем да работим и се даде да се отпечатат нужните формуляри, картони и изпратят по сектори за да се почне работа, като за целта отида след то-

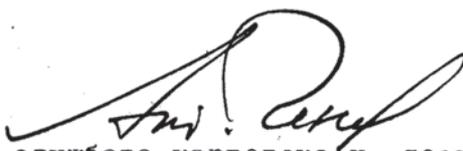
- 6 -

7

ва по секторите и провера на самото место как върви самата работа. За подреждане на същата упътвания ще се дават допълнително, в периода на работата. За сега е нужно да се отпечатат и то по възможност по-скоро следните материали:

1. Въпросник - декларация
2. Опис на документите
3. Индикационна справка
4. Справка от картотеката
5. Картон № 1
6. Картон № 2
7. Картон № 3, който ще служи за отбелязване къде отива досието и кой се интересува от него.
8. Дознание.

След подреждане на натрупания материал и службата тръгне в ред, тогава можем да пристъпим към образуването на личните досиета на ~~■■■■■■■■■■~~, подофицери и чиновниците в граничните войски, за да се следи за техния растеж, като се отбелязват всички прояви, похвали, наказания и др. получени през време на службата.

КАПИТАН - Заведущ службата картотека и досиета.

/ Генов /

Лично поверително.

Министър на Вътрешните работи

№ 69-17

13 февруари 1948 година.

С о ф и я.

КОНТРОЛЕН № 0037

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

З А П О В Е Д

В допълнение на лично-поверителна заповед № 7 от 17.XII. 1947 година и с цел да бъдат уредени взаимоотношенията и осигурена сътрудничество между разузнавателните органи на Граничните войски и органите на Д.С. в граничната зона, заповядвам:

1. Старши оперативен работник в граничната зона за района на граничния сектор да се счита командира на сектора, без същия да има право да се меси в работата на органите на Д.С., които са подчинени на своите по-горни началници, а не нему.

Това старшинство на командира на граничния сектор в оперативно отношение към органите на Д.С. е само в следните случаи:

- а/ При произвеждане на арести в граничната зона и
- б/ При вербоване на агенти.

Решението на командира на граничните сектори е задължително за органите на Д.С., а за обективността на своето решение, той носи лична отговорност.

2. При отпочване на разработка или подготовка на вербовка на агентура в граничните зони двете служби се задължават да направят взаимно справка в следната форма: "Имате ли сведения за лицето/или групата/". На което в случай, че лицето е вербовано или на разработка да се отговаря: "Лицето е на оперативен отчет у нас". В противен случай за лицето се отговаря: "Нямаме сведения" или "има открита преписка".

При отговора "лицето е на оперативен отчет" не бива да се работи по това лице без координация по взаимно съгласие. При същия отговор в случай на несъгласие на съответната служба да съгласува на място оперативната работа, ако се преценява за необходимо въпроса да се отнесе до центъра на съответната служба /Щаба на Граничните войски или Дирекция Държавна сигурност/.

3. При извършване на арест от една от двете служби в граничната зона, предварително да се взема съгласието на другата служба. При различие относно мненията за или против ареста въпроса да се отнася до командира на сектора, който взема решение за което незабавно донася в Щаба на Граничните войски.

4. Органите на Д.С. в граничната зона се задължават при поискване от Граничните войски на "справка" ако лицето се намира на отчет у тях да дават писмено такива в срок от 24 часа.

5. Оперативните органи на Граничните войски могат да поискат за лица живущи по цялата страна "проучвания". Това те, обаче, да правят само в извънредно важни случаи и то чрез Командира на сектора до съответния областен началник Д.С. или чрез Щаба на Граничните войски.

6. Когато Граничните войски се сдобият със сведения, уличаващи в противонародна дейност лица живущи в страната вън от пределите на граничната зона да уведомяват писмено в срок от 48 часа съответните органи на Д.С.

7. Органите на Д.С. занимаващи се с гранично противоразузнаване да разследват граничните нарушители съобразно въпросника представен от Граничните войски на Д.Д.С. Получените сведения да се предават периодически всеки 15 дни чрез началник Д.Д.С. на Щаба на Граничните войски.

8. За всеки разследван граничен нарушител Д.Д.С. да дава кратка справка на Щаба на Граничните войски съдържаща къде и от кои власти е задържан нарушителя и резултата от следствието /дали е той случаен нарушител, политически беглец, дезертьор, агент на разузнаване и пр./.

9. Граничните войски са длъжни заловените от тях нарушители на границата, които подлежат на предаване, да ги предават на органите на Д.С. колкото се може по-скоро не по-късно от 7 дни, като за неоправдано забавяне, първите носят отговорност. Задържаните нарушители се предават с обстоятелствен протокол, протокол за обиск, протокол за задържаните от Граничните войски веднъж, препис от предварителното дознание. Предаването да става с протокол.

10. Органите на Д.С. могат да прехвърлят лица през границата или да екстредират лица само ако Щаба на Граничните войски е нареждал до съответния командир на граничния участък с указание кой ще извършва прехвърлянето и кога ще се извършва то.

11. Д.С. да предаде на Щаба на Граничните войски списък на своите служители в отделните гранични райони за да бъдат те зачислени на храна при съответните гранични поделения.

12. Задължават се органите на Д.С. и тези на Граничните войски да си взаимно помагат в оперативната работа, взаимно да си разменят информации, да изпълняват исканите взаимни услуги, да си правят братски и другарски забележки при констатирани слабости и грешки за да бъдат те отстранявани. За всички случаи на проявено нежелание за координиране дейността на двете служби и другарско сработване, да се донася и лично ми се докладва.

Изпълнението на настоящата заповед възлагам на пом. министрите генерал-майор РУСИ ХРИСТОЗОВ и генерал-майор ИОНКО ЦАНОВ.

Въщите да вземат мерки, настоящата ми заповед да бъде внимателно преработена с всички оперативни работници в подведомствените им служби и следят за нейното изпълнение.

Ир/

МИНИСТЪР: /п/ А.Югов

ДО КОМАНДИРА НА ГРАНИЧНИТЕ ВОЙСКИ
ДО ДИРЕКТОРА НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ.

Т У К

И Н С Т Р У К Ц И Я

Във връзка с реорганизирането на Контролно-пропускателните пунктове и преминаването им под командването на Граничните войски,

Н А Р Е Ж Д А М:

1. Назначението на Контролно-пропускателните пунктове е:

а/ да контрадират преминаването през границите на страната на български и чужди граждани и недпускат преминаването на тези, на които това не е позволено по реда на Закона за паспортите и милиционерската контрола над чужденците и наредбите издадени въз основа на него;

б/ да издават визи на български и чужди граждани, в случаите определени от Министерството на вътрешните работи.

За тая цел, Контролно-пропускателните пунктове проверяват паспортните документи на всички български и чужди граждани, минаващи през границата на страната.

2. Контролно-пропускателните пунктове позволяват да минат през границата на страната за чужбина български граждани, които имат редовно издадени от Дирекцията на народната милиция паспорти, визирани от надлежните органи /легации или консулства/ на чужда държава и имат издадена милиционерска виза от Дирекцията на народната милиция, околийските милиционерски управления или милиционерските коменданства.

Българските граждани с дипломатически паспорти трябва да имат визи от органите /легации или консулства/ на чужда държава и една служебна бележка, че имат разрешение от пом.министра - Р.Христозов да напуснат страната, издадена от отдел "Паспортен и специални служби" при Дирекцията на народната милиция. На тия паспорти не се издават милиционерски визи.

Българските граждани при напускане на страната освен горните документи трябва да имат и по един гранично контролен лист за излизане от страната.

3. Българските граждани с редовни паспорти се пускат да влезат в страната. За тези паспорти не се изисква виза.

Българските граждани с паспорти, издадени преди 9.IX.44 г. или с пътни листове/пасавани/ се пускат да влезат в страната, като тях им паспорти или пътни листове/пасавани/ се изземат, а на лицата се връчва покана, да се явят в Дирекцията на народната милиция - отдел "Паспортен и специални служби", да си получат изветите им документи.

Българските граждани, които влизат в страната, независимо от изискванията за редовността на документите им, трябва да представят по един гранично контролен лист.

4. Чужди граждани се допускат да влезат в страната, когато имат редовни паспорти или пътни листове/пасавани/, издадени от органите на техната държава и визирани от българските паспортни власти /Дирекцията на народната милиция, легациите и консулствата в чужбина и Министерство на външните работи - за дипломатическите паспорти/. Тия визи могат да бъдат за влизане в страната или за преминаване през страната. Последните важат ако чужденецът има виза и за следната страна по маршрута си.

Чужди граждани, независимо от изискванията за редовността на документите, трябва да представят и по един гранично контролен лист.

5. Чужди граждани могат да напускат страната, когато имат редовно издадени паспорти от органите на техната държава и виза за влизане в страната, в срока на тая виза. Чужденци, които са пребивавали в страната и срока на поменатата виза е изтекъл, т.е. са стояли в страната с "Разрешително за пребиваване в страната", трябва да имат и изходна милиционерска виза. Независимо от тези документи те трябва да притежават към паспорта си два гранични контролни листове за излизане

Чужденци, които минават през страната с пътни листове, пасавани, също представят два гранични контролни листове за влизане.

6. Във всеки Контролно-пропускателен пункт се води дневник за влезлите и излезли от страната пътници.

7. Граничните пропускателни пунктове всеки ден изпращат в Дирекцията на народната милиция - отдел "Паспортен и специални служби" гранично контролните местове и изветите паспорти, пътни листове/пасавани/. Тези от Драгоман и Свиленград изпращат тия книжа с влака, който пристига след обед по специален куриер. Контролно пропускателните пунктове свързани чрез директен влак със София - по началника на влака, който предава пакета в Милиционерското команданство на гара София. Останалите изпращат гранично контролните листове и книжа по куриерите на Министерството на вътрешните работи.

8. Контролно пропускателните пунктове ежедневно изпращат на Щаба на граничните войски и Дирекция на народната милиция извлечения от дневника по реда на п.7.

9. Контролно-пропускателните пунктове правят месечни доклади до Щаба на граничните войски с копие до Дирекцията на народната милиция - отдел "Паспортен и специални служби". В тоя доклад те указват как е протекла службата през месеца, какви пропуски са извършени в службата, какви нарушения са констатирани от тях, какви хитрости се вършат за заобикаляне паспортните разпоредби и какви мерки препоръчват за подобрене службата им, с оглед на ефикасно изпълнение на възложените им задачи.

10. При извънредни и много спешни случаи, по искане на Дирекцията на народната милиция - отдел "Паспортен и специални служби", Щабът на граничните войски може да нарежда направо на Контролно пропускателните пунктове по телефона, телеграфа или по друг начин да бъдат пропускани да влезат или излезат в страната пътници без спазване на някои от паспортните формалности или да не бъдат пуснати някои, макар че имат редовни документи.

От своя страна, при подобни случаи, началниците на Контролно пропускателните пунктове се свързват направо с Щаба на граничните войски за надлежни разрешения.

Всички предадени по телефона или по друг начин не писмени нареждания, трябва незабавно да се потвърдят писмено от органа, който е дал съответното разпореждане.

София , 1948 година.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:

КРДОБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
8.17
от ЗДРДОБГДСРБНА

Лично-поверително.

Министерство на вътрешните работи

ЗАПОВЕД

№ 1003-З

11/9
16. VII 1956
По силите на Заповедта на Д.С. и Нар. милицията се вземат мерките за осигуряване на сигурността на границата и вътре в страната.
Лично-поверително.
Лично-поверително.
Лично-поверително.

Въпреки дадените ясни нареждания за заповедта ми под № 69-П от 13.II.1948 год.урещаща взаимоотношенията и сътрудничеството между органите на Държавна сигурност и Граничните войски в граничната зона, не са редки случаите на грубо нарушение на тази заповед - избягване сътрудничеството от едната или другата страна, взаимно подценяване ролята и задачите на органите на Граничните войски и Д.С., предприемане изолирани действия, когато интересите на работата налагат координиране на същите, грубо вмесване в правата и задълженията на едните или другите, не поискване справки по т.2 от горната ми заповед или извършване на вербовки и разработки противно на основателните искания на другата страна. На някои места се е стигнало дори до недопустими враждебни отношения между органите на Граничните войски и Д.С.

Освен това, на някои места подобни отношения съществуват между органите на Д.С. и Народната милиция, и между органите на Граничните войски и Народната милиция.

За да се сложи край на тези вредни и недопустими отношения между органите на ДНМ, Д.С. и Граничните войски, на които е възложена голямата и отговорна задача да се създаде сигурност на държавните ни граници и вътре в страната,

ЗАПОВЕДВАМ:

1. Пом.министрите генерал-майор Руси Христов и генерал-майор Йонко Панов и Директора на нар.милиция-генерал-майор от милицията Благой Пенев, да разработят подробна инструкция в духа на моята заповед № 69-П до всички органи на НМ, ДС и Гранични войски и обезпечат нейното усвояване и точно провеждане, която инструкция да ми се представи за одобрение най-късно до 10.XI.т.г.

2. Началниците и командирите от Д.С., Н.М. и Граничните войски да възпитават непрестанно своите органи в дух на пълна съгласуваност и сътрудничество.

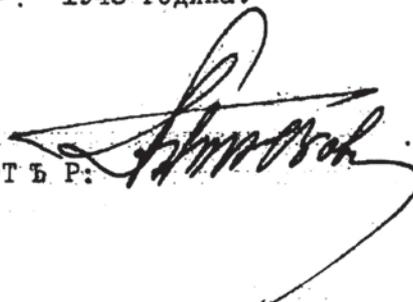
3. Главният инспектор Константин Бузов и инспектора-майор Борис Палагачев от отдел "Особена инспекция" да разследват всички случаи на нарушение заповед № 69-П от органите на Д.С. и Граничните

м.об.

войски, и ми представят писмено предложение за наказание на виновните
Изпълнението на настоящата заповед възлагам на Помощник
министрите генерал-майор Руси Христозов и генерал-майор Йонко Панов.

София, 3 XI. 1948 година.

МИНИСТЪР:

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

: Строго поверително. Екз. №. 40

38

С О Ф И Я-М.В.Р.-Командиру Гранични Войски.

Към № А-593 от 11.ХІ 1948 г. Приложено представям доклада на поделение "Видбол" за извършената частична реализация на групата "Суранджа" през ноща на 23.ХІ.т.г.

Ликвидирването на бягащите се наложи поради това, че ако бяха задържани организаторите биха се научили и разработката не можеше да се доведе до успешен край.

Цел на разработката е да се ударят организаторите на всички бягства в този район и се разколебаят останалите членове.

Има вероятност, тъй като същите поддържат връзка с турското разузнаване да научат, че лицата не са в Турция вследствие на което да се опитат да избягат. В този случай можем да разполагаме с точни сведения за датата, местото на преминаването и ще бъдат задържани. Независимо от това, необходимо е да се ускори хода на разработката.

За целта ще организирам събрание на същите във от селото при което ще бъдат задържани и ликвидирани. Ликвидирването мислим да извършим в близост на граничната линия, като се даде гласност за това, да се каже директно, че са убити при опит за бягство. По такъв начин организиранията лица подготвени за бягство ще се разколебаят от намеренията си.

Приложение: Същия.

№ А 604, 1. Декемврий 1948 г. Елхово.

Василев
МАЙОР-Врем. Командир поделение "Въча"

/Василев/

Отпечатано в 2 екз.
№ 1-Гран. войски.
№ 2 към дело "А"
Изпълнител: Подпор. Коцев.

КРДОПБГДСРСБНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРДОПБГДСРСБНА
Дата 04.11.2014г. Секретар: *[Signature]*

Към стрелба в горите

38
43

КЪХОВО-командир: отделение "И.А"

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

КЪХОВО-СОФИЯ -командир: гранични войски.

Д О К И Д

по ликвидирателите на една част от групата от с.Страджка-Къховско, която се гетвене да бегне.

Към Инфореграма А-156от 25-ХІ-1949 год.Донесам, че от наследните изследвания и устни сведения на С.С. "ГРАНИ АР" и информатора "АРИИ" се научих, че лицето Иван от селото село на 24-ХІ-1949 г. през нощта е пре

вел през границата от Турция лицето Петър Терзиев килер на с.Страджка-Къховско и двама души от гр. Пловдив.Същата нощ Каравалкията се връща на кониката си с орътия, в която е скривал два дни горните грима обгълци преди да ги пренесе през границата за Турция.

На другия ден 24-ХІ-1949 г. през нощта ден се забелязване усилено движение на село, а селото нощта от нощта

Направих ми силно впечатление, което в много редки случаи идва в село, а нощта седи на кониката при орътия си, а следният ден той бегне в село и се срещна с горните три лица, обикновено покрай електричната, където работи и наддаване още да развара нощ. Към 7 часа С.С. "ГРАНИ АР" ми донесе, че цели да се съберат над село, от където да бягат за Турция.Аз веднага се разпоредих.Няколко охрана на границата, а особено местността "Белият път", в западни посока, на който на околона 300м. отидохме в засада:

Накрая се в същото село.Председателя на селсъвета и секретара на Р.Д.К. от селото, останаха в селото да проследяват гетвещите се обгълци. В края нощта да се насочат, като председателя на селсъвета и секретара на партията ги отиде уведоми, къде сме ние, тъй като знаят, че през това нощта, където бяхме ние да преминат обгълците.Към

Към 22 часа, когато в засада, забелязахме две обгълци, които да идват много тихо и внимателно към нас.Изчакахме ги да дойдат около до нас на около 7-8 метра.Засадата бегне развара на така, че когато им извикахме "стой", те се почувствуваха обкръжени.Направиха малък огън да бягат, на ги извикахме, оез да доде.Вистрел след това ги вързахме и оставихме на страна да ги нощи надфигира.По-късно, акахме да дойдат и другите двама.След няколко часа се явиха от дясно на нас председателя на селсъвета и секретара на партията.казаха ни, че и четирмата се насочих в нощта на нас.Саме след няколко минути дойдохме и другите двама, които изчакахме да дойдат на селото развече и оез много нощи нощи заловени, оез да стреляме взехме решение да ги развредяме, но да не става да

спешно на селяните.За тази цел ги откарахме в местността "Белият път", накрая се в развара на отделение "ДАЙКА" в близост до границата, където ги ликвидирахме и хвърлихме в една дълбока 100 метра дупка с върха на земята, където ние ноща не е близък. В близост до тази дупка не ходят никакви хора, и няма опасност, че да бъдат открити. Секретара на партията и председателя на селсъвета са здравни консулти и не да развекисират над никакви случаи

39 44

тези мали действия. Излизате на следните 2 дни след това скриваха
качествата на съдите, съветски ги, че са открити в Турция. От разслед-
ването, което им се направи след като съобщиха че излизат им се
избягали, се вижда, че са много сложни от онези се разбра, че са
били известни.

КРДП БГДСРБНА "Видео"

КРДП БГДСРБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДП БГДСРБНА	
Дата : 04.11.2014г. Секретар : <i>[Signature]</i>	

МИНИСТЕРСТВО ВЪТР. РАБОТИ
ЩАБ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
Политически отдел
№ П-48
22 декември 1948 год.
С о щ и я

2
ЗАМ. КОМАНДИРИТЕ по полит. част - В.Г.С.
и В.Г.У. - Учебните гранични дружини.
К.п. школа.

В чест на петия исторически конгрес на Българската комунистическа партия и любов към нея редици организации поднесоха приветствия и подаръци. Голям подаръч-пътнически самолет - направи нашата народна войска.

От името на гранични войски и служителите при вътрешно министерство също се поднесоха приветствия и подарък - една лека разузнавателна кола с пожелание да се използва в южните крайгранични райони за укрепване партията и отнасяне и до последната колиба великото учение на Маркс-Енгелс-Ленин-Сталин.

Колата ще бъде заплатена от служителите при Вътрешно министерство. Пуснете веднага подписка за събиране на средства. Желателно е членовете на ВООФ да внесат по една надница а останалите в това число и войниците ^{които} желаят. Събраните средства заедно с подписката да се изпратят до 1 януари 1949 година до началника на полит.отдел-Гранични войски.

Петите роти от учебните гранични дружини да участват в акцията, като в писмата с които се изпращат сумите, се отбележи колко е събрала тая рота.

Панов
ГЕНЕРАЛ-МАЙОР - Командир Гран. войски
/П а н о в/.

Марков
ПОЛКОВНИК - Началник полит.отдел.
/М а р к о в/.

СТРОГО ПОВЕРТЕЛНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО

Другаря НАЧАЛНИК НА ОТДЕЛ "ОСОБЕНА
ИНСПЕКЦИЯ" ПРИ М.В.Р.

Т У К

Д О К Л А Д

От Константин Бузов, гл. инспектор в
отдел О.И. при МВР.

ОТНОСНО: Погрешни методи, прилагани от органите
на граничното разузнаване.

ДРУГАРО НАЧАЛНИК,

В връзка с доклада, който даваме от името на комисията, натоварена да обследва проявите на несработване между органите на ДДС и тези на Гранични войски, искам да поставя някои въпроси, които, поради желанието, на останалите двама членове от комисията, не можах да намерят място в рамките на общия доклад. Тези въпроси са следни - те:

1. От разузнавателната секция при граничния сектор в гр. Елхово /поделение "Въча"/ са усвоени и се прилагат, с знанието на временния командир на поделението, коренно погрешни методи на действие, които могат да доведат и отчасти вече са довели до твърде неприятни политически последици. Така, от началото на м. октомври м. г. до 20. декември с. г. само от едно единствено село - с. Странджа, Елховско - са били хванати и след това избити 6 души селяни, предимно младежи. Първият път е бил заловен младеж-българин, идващ от Турция; без да си напише даже и показанията и без да бъде основно разпитан той бива ликвидиран. Вторият път четирма души биват примамени към границата, хванати и без какъвто и да било разпит и написване на показания също биват ликвидирани. И трети път по същия начин изчезва, т. е., бива ликвидиран още един. Пред Щаба на гранични войски тези избивания са били легендарни като извършени при "опит" за бягство отвъд границата; а за местното население била пусната легендата, че са избягали в Турция.

При положение, че с. Странджа е непосредствено до турската граница и местното население поддържа почти постоянни връзки с лица отвъд границата, последната легенда е явно съшита с бяли конци.

За същия период от време от същото село е изчезнало по мистериозен начин още едно лице, за което нищо не се знае къде се намира. По мое убеждение и това лице е ликвидирано от автора и на другите ликвидации.

За същото време от гр. Елхово е изчезнало едно лице, жител на същия град. То е било арестувано от органите на граничното разузнаване и след това ликвидирано. Според данни от ДС-Бургас в Елхово определено се говорило за действителната съдба на това лице.

Поради особения характер на тези случаи не съм навлизал в по-дълбокото им разглеждане, но доколкото можах да разбера някакви сериозни оперативни или други изгоди от усвояването на такъв един метод на действие няма. Политическите последици, обаче, от ликвидацията на местни хора не са положителни.

2. Прави впечатление, че доста от чиновите на граничните сектори, без да са включени в апарата на разузнавателните секции и без да имат специална школовка, са в течение или пряко се занимават с работата на разузнавателните секции. Нещо повече, даже. Лица, които нямат никаква подготовка по специалните въпроси на разузнаването, пряко ръководят и направляват граничното разузнаване. Така е напр. с временни командир на гранич. сектор в Елхово. /А вероятно така е и с другите сектори/. При това положение не може усвояването на погрешни методи да не се свърже с професионалната некомпетентност на ръководителите.

По мое мнение, налага се случаите на ликвидации да бъдат разгледани основно, за да могат да се извлекат поуки от усвояването на погрешни методи на действие, а и за да се пресече по-нататъшното приложение по същия начин на тези методи, признаци за което има на лице.

Струва ми се също така, че е необходимо работата на разузнавателните секции при Гранични войски да бъде поставена на по-здрави професионални основи, за да се отстранят някои отрицателни резултати в тяхната работа.

17.1.1949 г.

С о ф и я

ГЛАВЕН ИНЖЕНТОР:

Кондрат

/Конст. Бузов/

ИНСТРУКЦИЯ

за взаимоотношенията и сътрудничеството между органите на Граничните войски, Държавна сигурност и Народната милиция в граничната зона.

1. За охраната на държавните граници на Народната Република България отговарят Граничните войски при М. В. Р.

За да решават успешно тази отговорна задача, Граничните войски, чрез свои органи водят самостоятелно разузнаване и противоразузнаване в граничната зона и на дълбочина до 25 клм. в противната страна

В изпълнение на тая своя задача органите на Граничните войски са подчинени изключително на заповедите и разпорежданията на своите по-горни командни инстанции и органите на Д. С. нямат право да се месят в тяхната работа. Това, обаче, не освобождава органите на Д. С. от задължението да донасят по своя линия за забелязани слабости, допуснати грешки или своеволия от страна на органите на Граничните войски.

Настоящият пункт да се разработи с всички органи на Д. С. **по-специално** и се ликвидират всички остатъци от схващания и настроения за това, че Граничните войски не трябва да се занимават с агентурно разузнаване въобще.

2. За борбата с чуждата агентура и гарантиране вътрешната сигурност на страната носи отговорността Държавна сигурност.

При решаването на тая своя задача Д. С. на **общо основание** и в граничната зона води презгранично разузнаване — неограничено по обем, обекти и дълбочи-

8

на и противоразузнаване независимо от тилната линия на граничната зона.

При изпълнението на тази неограничена по обем и обсег разузнавателна дейност, органите на Д. С. в граничната зона са подчинени изключително на своите по-горни служебни инстанции и органите на Граничните войски нямат право да се месят в тяхната работа, като същите не се освобождават от задължението да донасят по командна линия за допуснатите слабости, грешки и действия, които влияят върху охраната на границата.

Настоящият пункт да се разработи **по-специално** с органите на Граничните войски и се ликвидира с всички остатъци от схващания и настроения за това, че разузнаването на Граничните войски може да се справи с задачите на общодържавното разузнаване и следователно, органите на Д. С. „нямат работа в граничната зона“.

3. Старши оперативно-разузнавателен орган в страната се явява Държавна сигурност. Това се обуславя от задачата поставена пред нея, което обстоятелство трябва да се има предвид и винаги помни от разузнавателните органи на Граничните войски. Но тъй като Граничните войски не са представени в граничната зона само с разузнавателните си органи и не вършат само разузнаване, а представляват войски поставени, на бойна нога да пазят с оръжие неприкосновеността на държавните граници и реда в граничната зона, и носят за това пълна отговорност пред правителството на страната, на органите на тия войски се признава известно старшинство — по отношение всички останали органи на държавната власт в граничната зона.

4. Поради това, при всички случаи на наложено действие с оглед охраната на границата, подържане и запазване на реда, преследване на банди, диверсанти и терористи, командването на военните действия се възлага на органите на Граничните войски, а органите на Д. С. и Народната милиция оказват на тия органи пълно съдействие. Обаче, в зависимост от получените сведения и наложена необходимост да се вземат неза-

бавни мерки за ограничаване на престъплението или укриване на нарушителите, органите на Д. С. и Н. М. вземат необходимите мерки и предприемат наложените действия, като незабавно установяват контакт с органите на Граничните войски за съгласуване по-нататъшните действия.

5. Органите на Д. С. и Народната милиция не могат да предприемат никакви арести, обиски и пр. свързани с изпълнението на техните задачи, без да са съгласували това с органите на Граничните войски. Органите на Граничните войски, от своя страна, не могат да предприемат подобни действия, без да ги съгласуват с органите на Д. С. и Н. М., обаче действуват независимо от това дали органите на Д. С. и Н. М. са съгласни с това действие, като органите на Граничните войски поемат всичката отговорност за евентуално лошите резултати.

При преследване на нарушители на границата, когато възникне необходимост от блокада на местност или населено място, Граничните войски действуват незабавно, като едновременно уведомяват и искат съдействие от органите на Н. М. и Д. С.

6. Старши оперативен работник в граничната зона за района на граничния сектор да се счита командира на граничния сектор, (но не и неговите разузнавателни органи). Командира на граничния сектор, обаче, няма право да се меси в работите на органите на Д. С. и Н. М., които са подчинени на своите по-горни началници, а не нему.

Това старшинство на командира на граничния сектор в оперативно отношение към органите на Д. С. и Н. М. да се счита като право да разрешава възникнали спорове и несъгласия между оперативните работници на Д. С. и Граничните войски в следните случаи:

- а) при произвеждане арести в граничната зона и
- б) при вербоване на агенти.

Решението на командира на граничния сектор в тия случаи е задължително за органите на Д. С., а за обективността на своето решение, командира на сектора носи лична отговорност.

При извършване на арест от една от трите служби

9.

(Д. С., Н. М. и Г. В.) предварително да се взема съгласието на останалите две служби, освен при изключително бързи случаи. При различие относно мненията за или против ареста, въпроса да се отнесе за решение до командира на граничния сектор.

В случай, че ареста е заповядан от Д. Д. С. или Д. Н. М. органите на Граничните войски не противодействуват дори и при несъгласие, обаче донесят незабавно за несъгласието си в Щаба на Граничните войски.

7. При отпочване разработка или подготовка на вербовка на агенти в граничната зона, двете служби се задължават да направят взаимна справка в следната форма: „Имате ли сведения за лицето (или групата)“. В случай, че лицето е на разработка или вербовано, да се отговаря: „лицето (или групата) е на оперативен отчет у нас“. В противен случай за лицето се отговаря: „Нямаме сведения“ или „имаме открита преписка“.

При отговора „лицето е на оперативен отчет у нас“, категорично се забранява работата върху това лице без координиране и взаимно съгласие. При същия отговор, в случай на несъгласие на една от службите да съгласува на място оперативната работа, ако се намери за необходимо, въпроса да се отнася за разрешение до центъра на съответната служба (Щаба на Граничните войски или Дирекция държавна сигурност).

Строго се забранява на службата, към която е отправен въпроса „имате ли сведения за лицето (или групата)“, да се дават неотговарящи на истината отговори и след това да се правят опити за вербовка или за разработка на същото лице (или група).

Предмета на тия справки трябва да се пази в абсолютна тайна.

8. Особено строго се забранява да се правят каквито и да било опити за превербоване на агенти, един път завербовани от другата братска служба. Напротив, когато даден агент на една от другите служби се окаже, че може да бъде използван по-пълно и по-резултатно от другата служба, трябва агента да се предава за използване на тази именно служба. Така например, ако даден агент от Граничните войски се окаже пригоден за

разузнавателна работа в голяма дълбочина и за изпълнение на разузнавателни задачи, надхвърлящи задачите свързани с охраната на границата, то такъв агент трябва да бъде предаван на Д. С. Или обратно, ако агент на Д. С. се укаже пригоден за разузнавателна дейност свързана със задачата по охраната на границата, същия трябва да бъде предаван за използване от Граничните войски.

Изобщо, да се счита за престъпление към интересите на страната всяка проява на егоистично задържане на агент от едната служба, когато същия би могло да бъде използван по резултатно от другата служба.

9. Категорично се забранява на органите на Д. С. да вербоват свои агенти из средата на личния състав на Граничните войски и Н. М. и обратно — на органите на Граничните войски и Н. М. да вербоват агенти из средата на личния състав на Д. С.

10. Органите на Д. С. са длъжни при поискване на справка от страна на Граничните войски или Народната милиция, ако лицето се намира на отчет при тях, да дават писмено такова в срок от 24 часа. Същото задължение имат и органите на Граничните войски и Народната милиция по отношение на Д. С.

11. Оперативните органи на Граничните войски могат да поискат от Д. С. проучвания и за лица живущи във вътрешността на страната. Това те, обаче, да правят само в извънредно важни случаи и то чрез командира на граничния сектор до секторния началник на Д. С. с копие до Д. Д. С. и Командира на Граничните войски.

12. Когато Граничните войски се сдобият със сведения, уличаващи в противонародна дейност лица живущи във вътрешността на граничната зона, са длъжни да уведомят писмено органите на Д. С. в срок от 48 часа.

Разузнавателните сведения, които имат общ характер за сигурността на страната, да се предават писмено от Щаба на Граничните войски на ДДС ежесечно, а тия от особено важен характер — незабавно.

13. Когато органите на Д. С. и Н. М. по места или в центъра се сдобият със сведения, които имат отношение към охраната на границата, независимо от това, по

10

кой път и от къде са получени те, са длъжни да ги съобщават незабавно в Щаба на Граничните войски в такава форма, че да е възможно тяхното оперативно използване, а когато е необходимо да се дават подробни указания, как би могло и трябва да бъдат използвани.

Органите на Д. С. натоварени да разследват предадените им нарушители на границата, са длъжни да произведат разпит и по представения от Граничните войски на Д. С. въпросник. Получените по този начин сведения, засягащи охраната на границата да се съобщават писмено и незабавно в Щаба на Граничните войски.

14. Граничните войски са длъжни, заловените от тях нарушители на границата да предават на органите на Д. С. колкото се може по-бързо и в никакъв случай не по-късно от 5 дни след задържането. За всяко неоправдано забавяне, органите на Граничните войски носят лична отговорност.

Задържаните на, ушители се предават на органите на Д. С. заедно с напълно оформена преписка, която съдържа следните грижливо изготвени документи:

- а) обстоятелствен протокол за задържане,
- б) протокол за намерени при обиска **вещи,**
- в) " " " " **документи,**
- г) оригинала от предварителното дознание, като у себе си оставят препис от същото.

Към всяка преписка да се прилага един непълнен формуляр, който след приключването на дознанието се попълва грижливо от органите на Д. С. и изпраща в Щаба на Граничните войски. В същия да се съдържат данните за самоличността на нарушителя, дали той е случаен нарушител или политически беглец, дезертьор, агент на чуждо разузнаване и пр.

Предаването на заловените нарушители на границата на Д. С. да става с протокол, съставен в два екземпляра — единият от които се прилага към следственото дело, а другия остава в Щаба на граничното поделение което предава нарушителя.

Настоящата инструкция да се разработи и усвои напълно от всички оперативни работници от Д. С. от

командирите на граничните участъци, сектори и техните разузнавателни и оперативни работници, както и от секторните и околийски началници от Народната милиция в граничната зона, като от всички се вземе подпис, че тя им е известна и нейните постановления ясно разбрани.

За изпълнение на настоящата инструкция, която съставлява неотделна част от министерска заповед № 69 — П, виновните ще бъдат държани отговорни за изпълнение на заповед и ще бъдат строго наказвани.

София, 7 март 1949 година.

Директор на Държавна Сигурност **Командир на Граничните войски**
п. (ген. майор Р. ХРИСТОЗОВ) п. (ген. майор ПАНОВ)

Директор на Народната милиция
п. (ген. майор ПЕНЕВ)

Верно,

ПОЛКОВНИК — Началник Щаб Гранични войски
(ПЕШЕВ)

ОДОБРЯВАМ

/п/ Руси Христов
Пом. министър на вътр. работи
№ 85
3. V. 1949 год.

Изменен с указ № 23 от 23. Септември 1958 г.

СЪОБЩ. ПОВЕРЛИВНО

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

Препис

И Н С Т У К Ц И Я

по издаване на открити листове /разрешителни/ на лица, които искат да пътуват по гранична зона.

За установяване цялостен контрол на лицата, които посещават, напускат или дважат в гранична зона да се спазва следното:

1. Всички лица, независимо от това, дали пътуват по служба или частна работа, цивилни или униформени/военни, милиционерски служители и др., са длъжни при посещение на населените места в граничната зона, да притежават разрешителни/открити листове/

Гражданите, милиционерските и военни служители/цивилни и униформени/получават разрешителни от съответните милиционерски учреждения както е указано по-долу:

2. Разрешителни се издават:

а/за жители на София от Столичното управление на МВР

б/за жители на секторните центрове от секторно управление на МВР

в/за жители от околните от околните управления на МВР

ИЗБРОЕНИТЕ ПОДЕЛЕНИЯ НА МВР ИМАТ ПРАВО ДА ИЗДАВАТ РАЗРЕШИТЕЛНИ ЗА ВСИЧКИ ГРАНИЧНИ ЗОНИ.

В градовете които не са **околийски** центрове и в селата, намиращи се в граничната зона, разрешителни се издават от милиционерския участък ако няма такъв от народния съвет.

Тези открити листи важат само за района на околията.

При пускане на войници при общи отпуски/гарнизонни и др./разрешителни/открити листове/се издават от съответното поделение където служат.

4. На чуждите граждани/чужденците/ разрешителни се издават само от МВР - Административен отдел на ДНМ... а дипломатическите лица чрез Министерството на Външните работи от Административен отдел при ДНМ.

За чужденците се счита като забранена зона и пространството включено между населените места - Пещера, Девин, Орлино и Ракитово.

5. Лицата които искат да пътуват из южната и западни гранични зони, трябва да изложат мотивирани причини за необходимостта от пътуването. На същите разрешително се издава след писмено мнение на ДС.

6. Разрешителни се издават след справки в адресно бюро за авизо и по всички останали картотеки на управлението на МВР/Криминална, Административна и ДС/.

7. Заедно с заявлението за палежаване на разрешително, гражданите представят и личните си карти. Данните от личната карта се записват върху молбата от чиновника след което същата се връща.

8. Лицето получило разрешително е длъжно при стигане в крайния пункт на пътуването си и при заминаването от там да представи в съответното милиционерско учреждение разрешителното за заверка.

-2-

9. Разрешителни се издават най-много за 15 дни, в които ~~орган~~ лицето може да пътува с него. Ако е необходимо по дълго предствояване в зоната, продължението на срока да става от околийското управление на МВР в района на което се мира пътуващото лице.

10. Върху лицата пристигнали с разрешително в дадено населено място на граничната зона, се организира негласно оперативно наблюдение.

11. Във всяко околийско управление на МВР се водят отделни книги за издаване на разрешителни, а в граничните околий ч. книги за заверка при пристигането и заминаването.

За по дълъг срок разрешителни се дават от Административния отдел пир ДНМ.

ДИРЕКТОР:

/п/Ген.майор Ел. Пенев.

Вярно,

СЕКРЕТАР:

/п/Н. Ненов

Вярно,

СЕКРЕТАР АДМИНИСТРАТИВЕН ОТДЕЛ:

/п/ Р. Андреева.

*Ву
Мн.
Гонимост
до 7.7.79г.
да се отпразни такава
монета. Да се състави тематично
не монета и се даде на избулдване.*

Лично поверително 1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

До секретариата на ЦК на БКП

88.49г.
РЕШЕНИЕ „Б“ 39

ДР. ДРУГАРИ

С цел за усъвършенствуване на командния кадър в граничните войски и подобрене охраната на границите, моля да се обсъдят следните предложения и се разреши:

1. Да се помоли правителството на СССР да ни даде необходимите сведения за възможностите да изпращаме за усъвършенствуване младши и старши наши гранични офицери в съветските гранични школи вместо в академия "Орунзе" и школата "Бистрел".
2. Да се помоли правителството на СССР да разреши следващите сега в "Орунзе" и "Бистрел" наши гранични офицери, след завършване на тия учебни заведения, да бъдат оставени на двумесечен курс в съответните съветски гранични учебни заведения.
3. Да се помоли съветското правителство да разреши изпращането на двама съветници към щаба на граничните войски, единия от които да бъде запознат и с устройството, подготовката и задачите на вътрешните войски.
4. Да се помоли съветското правителство да разреши отиването на една делегация от подобрани гранични офицери, които на място да се запознаят с охраната на границата в равнинна и планинска местност, на морска и речна граница, както и да ни се помогне при съставянето на устав за граничната служба, нуждата от който вече се чувствава извънредно много.
5. Да се поиска от правителството на СССР да разреши на полит.управление при съветските гранични войски

- 2 -

да ни подбере и достави художествена литература и белетристика за подвизите на съветските граничари, които да преведем и използваме при възпитанието на нашите граничари.

София, 28 юли 1949 год.

МИНИСТЪР:

IV. ВЗАИМООТНОШЕНИЯ МЕЖДУ ОРГАНИТЕ НА ГРАНИЧНИТЕ ВОЙСКИ, Д.С. и Н.М.

1. Поради това, при всички случаи на наложено действие с оглед охраната на границата, подържане и запазване на реда, преследване на банди, диверсанти и терористи, командването на военните действия се възлага на органите на Граничните войски, а органите на Д.С. и Народната милиция оказват на тях органи пълно съдействие. Обаче, в зависимост от получените сведения и наложена необходимост да се вземат незабавни мерки за ограничаване на престъплението или укриване на нарушителите, органите на Д.С. и НМ. вземат необходимите

4. При отпочване разработка или подготовка на вербовка на агенти в граничната зона, двете служби се задължават да направят взаимна справка в следната форма: "Имате ли сведения за лицето /групата/". В случай, че лицето е на разработка или вербовано, да се отговаря: "лицето /или групата/ е на оперативен отчет у нас". В противен случай за лицето се отговаря: "Нямаме сведения" или "имаме открита преписка".

При отговора "лицето е на оперативен отчет у нас", категорично се забранява работата върху това лице без координиране и взаимно съгласие. При същия отговор, в случай на несъгласие на една от службите да съгласува на място оперативната работа, ако се намери за необходимо, въпроса да се отнася за разрешение до центъра на съответната служба /Граничното управление или Дирекция държавна сигурност/.

Строго се забранява на службата, към която е отправен въпроса "имате ли сведения за лицето /или групата/", да се дават неотговарящи на истината отговори и след това да се правят опити за вербовка или за разработка на същото лице /или група/.

Предмета на тия справки трябва да се пази в абсолютна тайна

5. Особено строго се забранява да се правят каквито и да било опити за превербование на агенти, един път завербовани от другата братска служба. Напротив, когато даден агент на една от другите служби се окаже, че може да бъде използван по-пълно и по-резултатно от другата служба, трябва агента да се предава за използване на тази изенно служба. Така например, ако даден агент от Граничните войски се окаже пригоден за разузнавателна работа в голяма дълбочина и изпълнение на разузнавателни задачи, надхвърлящи задачите свързани с охраната на границата, то такъв агент трябва да бъде предаван на Д.С. Или обратно, ако агент на Д.С. се укаже пригоден за разузнавателна дейност свързана със задачата по охраната на границата, същия трябва да бъде предаван за използване от Граничните войски.

Изобщо, да се счита за престъпление към интересите на страната всяка проява на егоистично задържане на агент от едната служба, когато същия би могло да бъде използван по резултатно от другата служба.

6. Органите на Д.С. са длъжни при поискване на справка от страна на Граничните войски или Народната милиция, ако лицето се намира на отчет при тях, да дават писмено такава в срок от 24 часа. Същ

оставят препис от същото.

Към всяка преписка да се прилага един непълнен формуляр, който след приключването на дознанието се попълва грижливо от органите на Д.С. и изпраща в Граничното управление. В същия да се съдържат данните за сомличността на нарушителя, дали той е случаен нарушител или политически беглец, дезертьър, агент на чуждо разузнаване и пр.

Предаването на заловените нарушители на границата на Д.С. да става с протокол, съставен в два екземпляра - единият от които се прилага към следственото дело, а другия остава в Щаба на граничното поделение което предава нарушителя.

Отпечатено в 2 екз.
Д.М./

[The main body of the page is heavily obscured by dense, overlapping handwritten scribbles in black ink, making the original text illegible.]

Строго поверително!

5

МИНИСТЕРСТВО
на
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ
№ 812-П
15 април 1950 г.
СОФИЯ

Решение
на Д. Б. от 20. IV 1950 г.
По отношение на
на Д. Б. от 20. IV 1950 г.
Т у к

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Относно: Бандитските прояви в страната.

Д О К Л А Д
от Министра на вътрешните работи

ДРУГАРИ,

Министерството на вътрешните работи разполага с данни, които говорят за това, че под ръководството на разузнавателните органи на САЩ са активизирали вражеската си дейност срещу Народната република България турското, гръцкото, югославското и австрийско разузнаване.

Дейността на посочените разузнавания се води по създаването върху нашата територия, особено в южните и западни гранични райони, на страната, нелегални и бандитски групи.

Чуждите разузнавания, за създаването на бандитски групи върху нашата територия използват бившите членове на спозиционните партии, фашистки организации и други вражески елементи, избягали от България зад границата и организирани се там за борба срещу Народната република България.

Така например:

Б Гърция е организиран "Български прогнвоболшевишки легион на народното спасение", който се явява бойна сечция на "Българския национален фронт", възглавяван от бившите офицери от българската армия майор Луцафчиев и полковник Гологанов.

Освен това, там се намира и така наречената група на Комитета "Свободна и независима България".

Също такава група е била организирана в Турция, която се ръководи от изменника на Родината си Стратия Скерлев.

Върху територията на Сърбия и Вардарска Македония, от органите на югославската УДБ са създадени два диверсионни бандитски центрове.

При отговор да се указва № и ота

В Австрия съществува "Български противоболшевишки съюз на легионерите", възглавяван от предателя Иван Дочев.

Участниците на посочените организации нелегално изпращат своите членове на територията на Народната република България, с цел да се създадат тук нелегални бандитски групи, от лица вражески настроени към Правителството на Народната република България.

По непълни данни от органите на МБР, са открити и се водят на отчет 11 бандитски групи - общ брой 50 души, които систематически се прехвърлят от задграничните заговорнически центрове на територията на Хасковския, Горно-Джумайския, Видинския и Старо-Загорския окръзи.

Така например:

През м.октомври 1949 г. от Гърция е била прехвърлена бандитска група от 7 души в Хасковския и Старо-Загорски окръзи, начело с предателя Мутафчиев.

Посочената група е провеждала работа за създаване на бандитски групи, събираща шпионски сведения, водела вражеска пропаганда и разпространявала литература, издавана от задграничните заговорнически центрове.

През 1949 г. от Гърция на територията на Хасковския окръг, около 15 пъти е преминавала бандитска група от 4 души, начело с предателя Костадинов.

Посочената група се е занимавала със събирането на шпионски сведения, подготвяла диверсии по ж.п. линии, миниране шосета, бандитски нападения върху военни коли и създаване нелегални групи.

Аналогична вражеска дейност на територията на Горно-Джумайския, Видинския и Старо-Загорски окръзи са провеждали бандитските групи, изпращани от чуждите разведки от Турция, Гърция и Югославия.

Посочените бандитски групи си поставят за задача създаването върху територията на посочените окръзи въоръжени нелегални групи, с цел впоследствие те да бъдат превърнати в по-големи банди.

Наред с организирането на бандитски групи, те се занимават със събиране на шпионски сведения, разпространение позиви сред населението, издавани от заговорническите центрове, намиращи се зад границата.

В своята вражеска дейност те използват емиграционните настроения на известна част от мащинствата - турци, македонци и др.

Из архивите на ДС

~~3~~

2

В резултат на тази вражеска дейност на задграничните бандитски групи, в редица окръзи из средата на николаетковистите, михайловисти, земсисти и анархисти, се създават групи, които се готвят за нелегално минаване зад границата.

Основните причини, които спомагат за създаването върху нашата територия на нелегални бандитски групи и опити на реакционните и неустойчиви елементи за минаване зад границата, са следните:

1. Активната вражеска пропаганда и агитация от страна на опозиционните, фашистки и други вражески елементи, в която се използват временните трудности в нашата страна и отделни извращения в провеждането политиката на Партията от страна на някои ръководители по места.

2. Крайно недостатъчната културно-масова и възпитателна работа от страна на някои окръжни и околийски партийни и обществени организации, особено сред малцинствата.

Не се води достатъчна работа за разобличаването на предателите на българския народ и техните агенти.

Почти съвсем не се води възпитателна работа сред омази част от младежта, която е излязла от реакционни семейства. Тази част от младежта направо се зачислява във вражеския лагер, което без съмнение се използва от бандитските елементи.

3. Органите на МВР и партийните организации много слабо използват актива на местното население по мобилизирането му за провеждане агитация сред населението по засилването на революционната бдителност, за борба с чуждите шпиони и бандити.

Има случаи, когато отделни работници на органите на МВР и партийните организации създават съвършено неправилни взаимоотношения с местното население, нахърняват неговите лични интереси, изопачават политиката на Партията и Правителството по отношение търговията, нарядите и други мероприятия.

4. Основните недостатъци на органите на МВР в борбата с бандитизма са следните:

а/ Не е създаден достатъчно количество квалифициран агентурно-информативен апарат за борба с бандитизма. Няма ценна агентура за внедряване в бандитските групи, за откриване и разобличаване укривателите и връзките на бандитите.

Там, където такава агентура биваше създадена, благодарение на слабото ръководство и възпитанието ѝ, тя тръгваше по пътя на предателството.

~~4~~

б/Ръководящият състав на Окръжните управления на МВР и някои отдели на ДДС и ДНМ до сега не са обръщали нужното внимание на оперативната работа с бандитите. Не са били достатъчно запознати с разработките по тази линия, вследствие на което не са били разработвани и провеждани цялостни мероприятия за откриване и ликвидиране на бандитските групи, техните организатори, подбудители и укриватели.

До сега основното внимание на органите на МВР е било заострено в борбата с помагачите на бандитите.

Б резултат на това, органите на МВР до сега не са разкрили организирани центрове на бандитите вътре в страната и са дали възможност на чуждестранните шпиони систематически нелегално да минават на територията на България, да водят вражеска дейност и безнаказано да се връщат обратно зад границата.

За да се ликвидират бандитски-диверсионните групи, създадени от чуждите разведки на нашата територия и за да не се допусне създаване на нови подобни такива, органите на МВР са длъжни преди всичко да изпълнят следните основни задачи:

1. Да се създаде на първо време в граничните околии масов агентурно-информативен апарат, който би могъл да обхваща всичките гранични села, горски стопанства, овчари и т.н.

Да се създаде специална агентура, която в най-скоро време трябва да бъде внедрена в централите, намиращи се зад граница, в бандитските групи, а също така и в средата, върху която те се опират.

2. Колкото се може по-бързо да се преустрои работата на МВР, с задачата всичките органи да се включат в борбата срещу бандитизма и да координират провеждането на мероприятията против същия.

3. Да се реорганизируют групите по бандитизма на ДДС и да се създаде специален отдел при ДДС, за борба с бандитизма, за сметка на съществуващия щат на МВР, а в провинцията да се създадат специални групи.

4. В най-кратък срок да се изселят от граничните околии и Столицата всички активни и най-опасни лица, замесени в шпионаж или помощ на бандитите, като напр.: михайловисти, укриватели на бандити, мрътки, ходки и пр.

5. Окръжните и околийски началници на МВР трябва да излязат с доклади пред бърата на окръжните и околийски комитети на БКП за бандитизма, охраната на границите и участието на партийните и общественно-политическите организации в борбата срещу бандитизма.

Бърата на окръжните и околийски комитети на БКП, въз основа на тези доклади трябва да излязат с конкретни мероприятия по борбата с бандитизма, охраната на границите и включването на населението в борбата срещу бандитизма.

6. Необходимо е да се вземат бързи и енергични мерки за наказанието на всички сътрудници на МВР, които са допуснали своеволия и беззакония по отношение към местното население, а също така да се вземат бързо и енергични мерки, с цел да не се допуснат подобни случаи за в бъдеще.

Доказвайки за горевзможеното, считам, че е необходимо Политбюро да издаде специално постановление за необходимите мерки, които трябва да вземат партийните и държавни институти и специалните отдели на МВР, за най-бързо ликвидиране на съществуващите бандитски групи и недопускането на нови такива.

МИНИСТЪР:

Р. Христов
/Р. Христов/

Написан в 5 екз.:

- 1 за Политбюро
- 1 " др. Министър
- 2 " др. Пом. м-р Райков
- 1 " др. Ив. Иванов

ЕК

МИНИСТЕРСТВО
НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ
№ 920-11
22 IV 1950 г.
СОФИЯ

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

25

До Дирекция държавна сигурност,
Дирекция на народната милиция и Коман-
дването на гранични войски
КОШЕ: Столичния и окръжните началници на МВР
в Страната

Дирекция държавна сигурност разполага с данни, че под ръководството на разузнавателните органи на САЩ -турското, гръцкото югославското и австрийското разузнавания активизират своята деятелност по отношение на Народна република България.

Деятелността на посочените разузнавания се води с оглед създаването на наша територия, особено в южните погранични райони на страната, на бандитско-диверсантски групи, с оглед понататъшното им разширение в по-крупни въоръжени въстанически банди.

Наред с организирането на бандитско-диверсантски групи, те се занимават със събиране на шпионски сведения, разпространяване сред населението на позиви, апели и бюлетени, издавани от намиращите се зад граница заговорнически централи.

Чуждите разузнавания в борбата си срещу Народна република България използват най-острото средство на вражеска дейност - терора, като възлагат на своите агенти да организират и извършват терористически действия по места или в центъра.

За постигане на посочените по-горе задачи, чуждите разузнавания се опират на бившите членове на опозиционните партии, на фашистките организации и на всички вражески елементи, избягали от България зад граница и организирани там за борба против Народната република България.

За извършване на терористически действия те разчитат и на квалифицираните в това отношение кадри на бившата македонска терористическа организация БМРО.

В своята вражеска дейност тези разузнавания използват. широко настроеността за бягство и емиграция, имащи място сред отделна част от турското малцинство, българо-мохамеданите и сред националистическите елементи в Пиринския край.

В резултат на посочената вражеска дейност на задграничните бандитски групи, в редица окръзи на страната в средите на в.петювистите, анархистите, михайловистите и др. се създават групи, които се готвят нелегално да преминат границата.

При отговор да се укаже № и отдела

Основните причини, способствуващи за създаването на наша територия на бандитски и терористически групи и за подтикването на реакционните и неустойчиви елементи към опити за бягства зад граница, са следните:

1. Активната вражеска пропаганда и агитация от страна на опозиционните, фашистки и други вражески елементи, която използва временните трудности в нашата страна и отделни извращения в провеждането на политиката на Партията от страна на някои ръководители по места.

2. Крайно недостатъчната културно-масова и възпитателна работа от страна на някои окръжни, околийски, партийни и обществени организации, особено сред малцинствата.

Недостатъчната работа по разобличаването на предателите на българския народ и техните агенти.

Слабата възпитателна работа сред онази част на младежта, която произлиза от реакционни семейства. Същата направо се зачислява към вражеския лагер, което безсъмнение се използва от бандитските и терористически елементи.

3. Слаботото използване от органите на МВР и партийните организации актива на местното население по мобилизирането му за провеждане на агитация сред населението, по засилване на революционната бдителност за борба с чуждите шпиони, бандити и терористи.

Случаите, когато отделни работници от органите на МВР и партийните организации създават свършено неправилни взаимоотношения с местното население, нахвърняват неговите лични интереси, изопачават политиката на Партията и Правителството по отношение на търговията, нарядите и другите мероприятия, са твърде чести.

4. Основните недостатъци на органите на МВР в борбата им с бандитизма и тероризма са следните:

а/ Не е създаден количествено достатъчен и квалифициран агентурно-информативен апарат в борбата с бандитизма и тероризма. Няма ценна агентура за внедряване в бандитските и терористическите групи за откриване и разобличаване укривателите и връзките на бандитите.

Там, където такава агентура се създаваше, поради слабото ръководство и възпитание, тя често тръгваше по пътя на предателството

б/ Ръководящият състав на окръжните управления на МВР и някои отдели на ДДС и ДНМ до сега не са обръщали нужното внимание на агентурно-оперативната работа по бандитизма и тероризма.

Не са били достатъчно запознати с разработките по тези линии, вследствие на което не са били разработвани и провеждани цялостни мероприятия за откриването и ликвидирането на бандитските и терористически групи, техните организатори, подбудители и укриватели.

До сега основното внимание на органите на МВР е било заострено в борбата с помагачите на бандитите. В резултат на това органите на МВР до днес не са разкрили организирани центрове на бандитите вътре в страната и са дали възможност на чуждестранните шпиони систематически да минават нелегално на наша територия, да водят вражеска дейност и безнаказано да се връщат обратно зад граница.

С цел да се ликвидират в най-кратък срок допуснатите до сега грешки и слабости и се осигури на дело провеждането на цялостни агентурно-оперативни мероприятия, с които да се ликвидират бързо съществуващите бандитски групи и терористически гнезда и за да не се допусне появата на нови такива и в изпълнение специалното постановление на Политбюро на ЦК на БКП

Н А Р Е Ж Д А М:

1. ДДС, ДНМ, Командването на граничните войски, Столичният и окръжните началници на МВР да вземат бързи и енергични мерки за ликвидирането на действащите бандити, терористи и други нелегални и прекратяването на бягствата зад граница.

2. Пом. министърът за ДДС-др. Ив. Райков, в срок от 10 дни да създаде специален отдел в ДДС за борба с бандитизма и тероризма.

3. Да се създадат групи по борба с бандитизма и тероризма в окръжните управления на ДС, за сметка на щата на всички секции при окръжните управления и околиците. Групите по окръзи да имат следния състав:

Г. Джумайски	-	1	гр. н-к с	7	разуди.
Хасковски	-	1	"	11	"
Бургаски	-	1	"	7	"
Ямболски	-	1	"	6	"
Пловдивски	-	1	"	8	"
Софийски	-	1	"	10	"
Врачански	-	1	"	5	"
Видински	-	1	"	6	"
Ст. Загорски	-	1	"	5	"
Плевенски	-	1	"	5	"

-4-

22

Руденски	-	1	гр. н-к с	5	разузн.
Г.Оряховски	-	1	"	6	"
Коларовградски	-	1	"	5	"
Сталински	-	1	"	6	"
Столично у-ние	-	1	"	10	"

Групите да се комплектуват до 30.IV.т.г. В тях да се включват най-проверените, смели и квалифицирани групови началници и разузнавачи от окръга.

Групите по бандитизма и тероризма да работят в окръжното управление и да се ръководят преко от окръжния началник на ДС.

За всяка околия да се определи работник от оперативния състав на групата, който да завежда борбата срещу бандитизма и тероризма.

4. По дадени действащи бандитски и терористически групи да се формират от състава на групата по бандитизма и оперативния състав на секциите при окръжните управления на ДС, НМ и околийските управления на МВР специални оперативни групи, които, освободени от всякаква друга работа да работят по дадена банда до нейното ликвидиране.

Същите групи да са под прекото ръководство на един от окръжните началници или инспектори, на когото ежедневно да докладват за извършената от тях работа, а те от своя страна всеки петък от седмицата да докладват на ДДС.

Създаването на тези групи в никакъв случай не освобождава от отговорност и не отменя общите мероприятия и отделните задачи по бандитизма и тероризма в окръга и околията. Те също така се провеждат с ускорени темпове, паралелно с тези на специалната група.

5. В срок до 30.IV.т.г. да се реорганизируют и определят районите на милиционерските подучастъци в околията. Същите да се превърнат в здрави и надеждни опорни оперативни пунктове в борбата срещу бандитизма. За тая цел техните места и райони да се определят с оглед борбата срещу бандитизма и оперативните интереси на ДС. За завеждащи подучастъците да се подберат най-добрите младши командири и старши милиционери. В същите да се изпратят на работа най-опитните и проверени разузнавачи от ДС и НМ, които постоянно да живеят и работят там.

В срок до 30.IV.т.г. лично от окръжните и околийски началници на МВР и ДС да се проведат в тези пунктове специални инструктивни конференции на целия оперативен състав на ДС и НМ по

задачите и метода на работа на така оформените подучастъци на МВР.

6. Да се изгради в най-кратък срок във всички окръзи и преди всичко в пограничните райони масов агентурно-информационен апарат за установяване и залавяне на бандитите и помагачите им.

Бъщият да се сведе към резидентура, която да обхваща всички пътища, райони на действие на бандитите, горските райони и места, удобни за развитие на бандитизма. Агентурно-информационният апарат да се вербова из средите на овчари, горски работници, мандраджии, селяни, имащи имоти и живущи до границата, по ханчетата, манастири, хижи и пр.

7. Да се подготви специална агентура за внедряване в задграничните центрове бандитските и терористически групи, както и в средите на които се опират. За тази цел подробно да се изучават, разграничават и анализират контингентите, от които се попълват бандитските и терористически групи и тия, от които последните получават подслон и храна, които им служат за връзки и сред които се изграждат нелегални групи, предназначени да улесняват бандитската дейност.

Агентурата, която се подготвя за внедряване, в никой случай да не остава на връзка и ръководство при разузнавачите. Същата да бъде преко държана и ръководена от най-отговорните другари в окръга - окръжните и околийските началници МВР и инспекторите и началниците ДС.

8. Редовно да се изпраща маршрутна агентура в районите, където действуват бандити. Такава агентура да се държи на прека връзка от началниците на ДС, МВР, НК и инспекторите.

9. Окръжните и околийски началници на МВР и ДС да разработят подробни планове за всяка околия за начините и условията, по които ще поддържат връзки с разузнавачите и агентурата от балканските райони - като шифри, коди, тайници и др.

10. Да се изучат основно районите на движение на бандитите и се съставят специални схеми на пътищата, по които се движат и местата, по които се явяват. Към тези схеми да се дадат подробни справки за терена на населените пунктове, източниците на води, продоволствие, наситеност с вражески елементи, ятаци и връзки на бандитите, за агентурата, която имаме в тези райони и пр.

11. В пограничните околии, съвместно с граничните и вътрешни войски, Народната милиция, ГС и пр. да се изработят конкретни планове, по които да се нареждат засади, секретни наблюдения, негласни патрули и пр. там, където има действащи бандити.

12. Да се вземат на разработки и отчетни наблюдения всички роднини, близки, приятелски и политически връзки на бандитите, като около същите срочно се изгради агентурно-информационен апарат.

13. Да се откриват незабавно активни агентурни разработки на всички лица, които са дали някаква терористическа проява или имат отношения към активни терористи.

Разработките по терор да се водят с извънредно бързи темпове и в кратък срок да се довеждат до реализация.

Всеки оперативен работник, който безпричинно застави разработките по тероризъм, да се държи отговорен за това и наказва.

14. Разработките по терор, като правило да се водят по линиите и обектите, където са възникнали.

Само разработките по централен терор и други важни такива по преценка, да се водят непосредствено от групите по бандитизма в окръжните управления и отдела при ДДС.

Всички разработки по тероризъм да се водят на контрол в ДДС.

15. Да се издирят и установят всички лица, които в миналото са се занимавали с тероризъм, като на първо място се обърне внимание на терористите от бившата ВМРО.

Най-опасните от тях, по преценка на ДДС и окръжните управления да се вземат незабавно на ОН, независимо от това, че сега същите не дават признаци на активна вражеска дейност.

16. Окръжните управления на МВР да вземат срочни мерки за организирането ефикасна охрана на всички отговорни партийни и държавни ръководители в окръга, като излязат с подробни доклади и предложения по въпроса до ДДС.

За централните партийни и правителствени органи тази задача се възлага на отдел V-ти ДДС.

По отношение на застрашените от терористически действия другари, да се вземат специални мерки за обезпечаване на охраната им

17. Да се установи тесен и постоянен контакт между отдела по бандитизма и тероризма и V-ти отдел в ДДС, а за окръжните - между разузнавачите от групите по бандитизма и тероризма и тези, на които е поверена охраната на ръководящите другари в окръга, с

дел борбата срещу тероризма и мерките по охраната винаги да бъдат съгласувани.

18. За всички терористически действия, изказвания, закани, анонимни документи с терористическо съдържание и други терористически прояви, да се съобщава веднага с радиograma в ДДС, след което да се изпращат специални съобщения.

19. Окръжните и околийски управления на МВР и ДС, в началото на всяко тримесечие да изработват и представят за утвърждение в ДДС планове за общи мероприятия по бандитизма и тероризма - съответно за окръзите и околиците и планове за агентурно-оперативните мероприятия по отделните разработки. Отчитане изпълнението на плановете и резултатите от тях да става на 1 и 15-то число на месеца в ДДС.

20. Пред целия оперативен състав на ДС, НК и Гранични войски широко да се разясни, че борбата с бандитизма и тероризма се явява най-важния участък в работата, успехът на който осигурява мирния труд на нашия народ и спомага за изпълнението на наредбите от Партията и Правителството стопански и политически мероприятия.

Да се представят за похвала и награждение отделните работници и поделения на МВР, отличили се в борбата против бандитизма. Едновременно с това да се изразява благодарност и награждат лица от населението, активно участващи в борбата против бандитизма.

21. До края на м. април т. г. окръжните и околийски началници на МВР да излезат съответно пред окръжните и околийски бюра на Партията със специални доклади по състоянието на борбата против бандитизма и тероризма, по охраната на границата и степента на участието на Партията и общественно-политическите организации в това дело.

До 15.V. т. г. да се проведат съвещания във всички участъци със секретарите на партийните организации, председателите и пълномощниците на селсоветите, относно масовата бдителност и се поставят конкретни задачи по обекти и предприятия, във връзка с борбата против бандитизма и тероризма.

Съвместно с окръжните и околийски ръководства на ДСНК, БНКС, началници отдели "Просвета" при окръжните и околийски народни съвети да се изработят специални планове за заангажиране в борбата срещу бандитизма и тероризма на младежите, жените, учителите и останалото население по места.

22. В срок до 15.V.т.г. всички окръжни началници да представят в ДДС списъци на лица и материали за тях, от които е видно, че водят активна вражеска дейност и практически подпомагат задграничните вражески центрове, с цел изселването им от пограничните райони.

Съвместно с окръжните и околийски комитети на Партията, окръжните и околийски народни съвети, окръжните и околийски началници на МВР да се полагат грижи за изселените и им дават подходяща работа.

23. Окръжните и околийски началници на МВР, в срок до 20.V.т.г. да представят в бирата на околийските и окръжни комитети на БКП всички материали, с които разполагат за служаци от държавния апарат, уличаващи ги във вражеска дейност, като вражеска пропаганда, помагачество на бандити и пр., с оглед техния уволнение, преместване във вътрешността на страната или изселването им от тези райони. При решение на тези въпроси, строго да се съблюдава власовия подход.

24. Изпълнението на настоящето окръжно възлагане на пом. министрите - др. др. Ив. Райков, ген. Йонко Панов, директора на милицията - др. Вл. Пенев, на Столичния и окръжните началници на МВР в страната.

За изпълнението на настоящето окръжно писмено да ми се докладва на 30.V.1950 г.

МИНИСТЪР:

ЕК

Т Е Л Е Г Р А М А

3

До М-ра М, В, Р, - С о Ф и я.

Копие - К-ру гранични войски.

Днес 27 април 1950 год., делегатите от подделение "Ком"-Златоград, събрани на участкова конференция, отчитайки своята едногодишна дейност на остра критика и самокритика Ви приветстваме и обещава ме.

1. Да овладеем до съвършенство воената СТАЛИНСКА наука и оръжието което имаме за да маншолураме добре срещу врага.

2. Да затегнем дисциплината гаранция за изпълнение на нарежданията и заповедите на нашите командири.

3. Да изострим революционата бдителност за да не допустнем нито един деверсант или бандит който бижа преминали нашата граница и нарушили нашето строителство.

Не ще пожалим своя младежки живот за да заложим границата между двата света и я направим непрестъпна за враговете.

ДА ЖИВЕЯТ НАШИТЕ НАРОДНИ МИНИСТРИ И НАРОДНИ КОМАНДИРИ КОЙТО ДА НИ УЧАТ И ВЪЗПИТАВАТ ПРАВИЛНО В НАШИЯ ЖИВОТ.

ДА ЖИВЕЕ БЪЛГАРКАТА КОМУНИСТИЧЕСКА ПАРТИЯ РЪКОВОДИТЕЛКА В ПОЛИТИЧЕСКО ОБЩЕСТВЕНИЯ ЖИВОТ И СОЦИАЛИСТИЧЕСКОТО СТРОИТЕЛСТВО В НАШАТА СТРАНА.

ДА ЖИВЕЕ ГЕНИАЛНИЯТ ПЪЛКОВОДЕЦ НА ПРОГРЕСИВНИТЕ НАРОДИ ВЕЛИКИЯТ С Т А Л И Н.

ОТ КОНФЕРЕНЦИЯТА.

Стр. поверително!

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

130

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Дирекция Държавна Сигурност

ЗАПОВЕД

№ 1404 П.

София 25.V 1950 год.

По ст. 107, ч. 1, ал. 1 от Конституцията на Р. България
виж др. Зап. № 1404 П. от 25.V.1950 г.
Корекцията на документите на 16.VI.1950 г.
се отнася за съдбата на знатните и на Буцаеве.

ОТНОСНО: - Състоянието на агентурната работа на отдел IX-ти - ДДС по линия на гранични и вътрешни войски и мероприятията за отстранение на недостатъците.

При изучаване намиращите се в отдел IX-ти на ДДС оперативни материали и при обследване състоянието на агентурната работа на отдела по линия на гранични и вътрешни войски се установи:

Агентурния апарат по обслужване на гранични и вътрешни войски е малочислен. Например, на 20 от 67 обслужвани обекти с 8,000 души военнослужащи, агентура няма. Особено недостатъчна е агентурата по обслужване на офицерския и подофицерски състав.

Двамата резиденти, с които разполага отдела, далеч още не са достатъчни. Агентурните разработки не са обезпечени с работоспособна агентура и се намират в застой.

Работата с агентурата е слаба. Качеството на агентурната работа - низко. До 20% от оперативните работници не държат лична връзка с агентурата и с агентура не работят. Значителна част от срещите с агентурата са безрезултатни, а постъпващите агентурни материали до 60 - 70% не представляват оперативна ценност.

Значителна част от завербованата агентура са членове на БКП. Няма агентура по разработките и на редица важни оперативни обекти.

Конспирацията в работата с агентурата не се съблюдава достатъчно. В някои случаи срещите с агентурата се провеждат в служебните кабинети, което води към разконспириране на агентурата. Конспиративни и явочни квартири няма.

За подобрене агентурната работа на отдел IX-ти - ДДС по линия на гранични и вътрешни войски

ЗА П О В Я Д В А М:

1. Да се вземат решителни мерки за създаване на работоспособен агентурен апарат. През месеците юни, юли и август да се обезпечат с агентура важните оперативни обекти и особено наличните агентурни разработки.

2. Незабавно да се вземат мерки за създаване на необходимото количество резидентура, на първо място в граничните участъци.

3. Да се вербова и организира необходимото количество конспиративни и явочни квартири. Да се прекратят срещите с агентурата в служебните помещения.

4. В края на м. май т. г. да се проведе петдневен учебно-инструктивен курс с оперативните работници. В бъдеще оперативни курсове да се провеждат ежемесечно с оперативните работници по групи, за което до 25 май т. г. да се изработи програма за месеците юни и юли.

5. Началника на школата "Г. Димитров" да осигури необходимите помещения и преподаватели за провеждането на тези кратки курсове.

6. През месеците май, юни и юли ръководителите на отдела да проверят работата на оперативните работници с агентурата в граничните сектори и дружините на вътрешни войски и вземат мерки за почистване на агентурната мрежа от дезинформатори, двуличници, разконспирирани и неработоспособни агенти и информатори. Да отстранят посочените при проверката недостатъци и едновременно да набележат мерки за коренно подобрене на работата.

7. З. м. Директора ДС др. ПЕНЕВ и началника отдел IX-ти др. ТРОЕВ да подобрят ръководството и засилят контрола върху състоянието на агентурната работа на отдела по линия на гранични и вътрешни войски.

8. Началника на отдел IX-ти и началника на отделение ГВ да набележат конкретни мероприятия за срочно ликвидиране на допуснатите слабости.

Из архивите на ДС

Настоящата заповед да се доведе до знанието на началниците на отделения, инспектори и началниците на гранични секции за изпълнение.

За резултата от изпълнението да ми се докладва.

МИНИСТЪР НА ВЪТР. РАБОТИ НА БЪЛГАРИЯ:

/Р.Христозов/

В Е Р Н О,

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ IX-ТИ:

/Ж.Троев/

20 екз.
ВБ

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ЗАПОВЕД

№ 149

По установяването на ограничителния милиционерски час в граничната зона по западната и южната граници на страната,

ЗА П О В Е Д Б А М:

1. Милиционерския час да се установи само за селища, намиращи се до два километра от границата към вътрешността, като се изключат градовете.

2. За тези селища милиционерския час се определя от 22 часа - вечер, до 5 часа - сутрин, през което време се забранява всякакво движение на населението, с изключение на особено важни случаи - като тежка болест, срочна командировка, бедствие и пр.

3. Всички селища в граничната зона, находящи се по навътре от два километра от граничната граница, се освобождават от режима по милиционерския час

Изпълнението на настоящата заповед възлагам на окръжните началници на МВР - Видин, Враца, София, Благоевград, Пловдив, Хасково, Бургас и командирите на съответните гранични участъци.

София, 4 юли 1950 г.

МИНИСТЪР

ВГ/БИ

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ЗА П О В Е Д

№ 2963

София, 4 септември 1950 год.

С цел да се обезпечи бърз и квалифициран разпит на лицата преминали нелегално границата,

ЗА П О В Я Д В А М :

1. Всички бежанци и лица нелегално преминали границата се задържат. Съгласно установения ред да се състави протокол при какви обстоятелства са преминали границата, протокол за обиск като веднага се вземат мерки за тяхната изолация от други арестувани и лица намиращи се на свобода.

2. Представителя на гранични войски има право да разпитва нелегално преминалите границата лица и бежанците само 24 часа и то от момента на тяхното задържане. След това задържаните под силен конвой да се изпратят на разпореждане на началник отдел VII при ДДС-София.

С конвоя се изпращат протоколите за задържане, за обиск, за иззетите вещи, а също така и първичните показания на задържания.

3. Началника на отдел VII след като приеме бежанците и нелегално преминалите границата лица взема мерки за изолацията им от други арестувани, намиращи се в ареста, дава указания за активния им разпит, проверява задържаните и техните показания чрез оперативните отдели-ДДС и за резултатите докладва лично на Министъра на МВР или на неговия помощник за ДДС.

4. Данните представляващи интерес за разузнавателното управление при генералния щаб на МНО, разузнавателното отделение при щаба на гранични войски и оперативните отдели при ДДС се предават от началника на отдел VII по принадлежност с разрешение на Министъра на МВР или неговия заместник за ДДС.

200

2.-

5. Ръдпита на бежанците и нелегално преминали границата от заинтересованите служби и отдели при Държавна сигурност, може да се извърши в присъствието на следовател от отдел VII с разрешение на Министъра на МВР или неговия заместник по ДДС.

Със заповедта да се запознае оперативния състав на втори, трети и седми отдели на ДДС, окръжните началници на ДС, началниците на секторите при гранични войски и началника на разузнавателното отделение при щаба на граничните войски.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:

/Р.Христозов/

Верно,

С е к р е т а р:

*Др. Васил
- Изпитите се на изпитания
на П. 16. и нито се нито да
за съществено не съществено. Все
се контролира как се провеждат занятията. Не се оказва конкретна по-
мощ и не се взисква за изпълнението им.
В някои комендатури и застави се провеждат формално, об-
ръщат внимание на количеството за да могат да отчетат пред команду-
ването своята дейност, като добра, обаче това по същество не дава ре-
зултат.
В други комендатури и застави лъжат командването, че про-
веждат занятия, като ги отчитат за проведени.
В други комендатури и застави не вършат нито едното нито
другото.
Така например в 8 отряд съществува формално отношение
към изпълнение планове. Отчитат количествено, като по този начин
създават убеждение, че там се работи добре.
От страна на по-горните началници не се контролира как
се изпълняват планове и заповедите. Така например в 1 отряд н-к
Шаба Койнов изпраща заповеди, които завършват с предупреждение, че ще
се взисква най строго и ще бъдете дадени под съд за неизпълнение, а
не се контролира дали наистина е изпълнена заповедта, а когато се
укаже, че някоя заповед не е изпълнена не се иска отговорност. Това
е предизвикало смях между офицерите, които се подиграват помежду си
с м-р Койнов.
В 6ж отряд, командир на застава Лейтенант Станев и ЗКПЧ,
Минчев въобще не изпълняват никакви планове. Почти всичкото си време
прекарват в ловуване, а се оправдават, че не провеждали занятия защото
атмосферните условия са или лоши.
Командира на 4 комендатура се обади от дома си до ко-
мандира на 22 л.з. по телефона, да впише в книгата, че е посетил заста-
вата и дал указания за провеждане мероприятия/отнася се за 30 и 31-
XI-/.
В някои поделения не се реагира своевременно на изменения
та се обстановка, така например, през лятото един селянин е донесъл в
9 л.з. IX-и отряд, че е забелязал едно съмнително лице в гората, а ко-
мандира не е взел мерки.
В края на месец ноември при нарушение на границата от
банцити, своевременно е съобщено на командира на отряда, който е бил
в дома си. Същият с спокойствие се е забавил един час в квартирата
си. /Отнася се за I-и отряд/
Па к по същия повод, от УГВ е предадено до подполковник
Бонев, който в момента се е намирал в отряда, същия от своя страна да
нареди командира на II-ра комендатура в I-и отряд по телефона, да
отиде на мястото на нарушената граница с указание какво именно да нап-
рави. Същият е отговорил, че било много тъмно и опасно да го убият. Раз-
говора е бил подслушан от телефонистите.*

С П Р А В К А

особено слабостите и недостатъците в гр. войски.
-oo 0 oo-

Състояние на боевата и политическа подготовка.

Планове се изпращат от УГВ за цялата година, които се разбиват в месеци, обаче изпълнението им е много лошо.

Общо взето от страна на комендатурите, отрядите и УГВ не се контролира как се провеждат занятията. Не се оказва конкретна помощ и не се взисква за изпълнението им.

В някои комендатури и застави се провеждат формално, обръщат внимание на количеството за да могат да отчетат пред командването своята дейност, като добра, обаче това по същество не дава резултат.

В други комендатури и застави лъжат командването, че провеждат занятия, като ги отчитат за проведени.

В други комендатури и застави не вършат нито едното нито другото.

Така например в 8 отряд съществува формално отношение към изпълнение планове. Отчитат количествено, като по този начин създават убеждение, че там се работи добре.

От страна на по-горните началници не се контролира как се изпълняват планове и заповедите. Така например в 1 отряд н-к Шаба Койнов изпраща заповеди, които завършват с предупреждение, че ще се взисква най строго и ще бъдете дадени под съд за неизпълнение, а не се контролира дали наистина е изпълнена заповедта, а когато се укаже, че някоя заповед не е изпълнена не се иска отговорност. Това е предизвикало смях между офицерите, които се подиграват помежду си с м-р Койнов.

В 6ж отряд, командир на застава Лейтенант Станев и ЗКПЧ, Минчев въобще не изпълняват никакви планове. Почти всичкото си време прекарват в ловуване, а се оправдават, че не провеждали занятия защото атмосферните условия са или лоши.

Командира на 4 комендатура се обади от дома си до командира на 22 л.з. по телефона, да впише в книгата, че е посетил заставата и дал указания за провеждане мероприятия/отнася се за 30 и 31-XI-/.

В някои поделения не се реагира своевременно на измененията се обстановка, така например, през лятото един селянин е донесъл в 9 л.з. IX-и отряд, че е забелязал едно съмнително лице в гората, а командира не е взел мерки.

В края на месец ноември при нарушение на границата от банцити, своевременно е съобщено на командира на отряда, който е бил в дома си. Същият с спокойствие се е забавил един час в квартирата си. /Отнася се за I-и отряд/

Па к по същия повод, от УГВ е предадено до подполковник Бонев, който в момента се е намирал в отряда, същия от своя страна да нареди командира на II-ра комендатура в I-и отряд по телефона, да отиде на мястото на нарушената граница с указание какво именно да направи. Същият е отговорил, че било много тъмно и опасно да го убият. Разговора е бил подслушан от телефонистите.

2. Състояние на военната дисциплина.

Дисциплината общо взето е на ниско ниво. В някои поделения е нормално явление да не се изпълняват заповедите. Пиянството и раз-

2

врата също.

В това отношение пример дават самите офицери, сержанти и старшини.

В I-ва и II-ра комендатура на VII-и граничен отряд системно не се изпълняват заповедите. Има много нарушения срещу които не се вземат никакви мерки. /Заспиване на пост, отлъчване от пост и пр./ За това дават пример самите офицери, като за нарушенията се дават малки наказания, а в някои случаи за малки нарушения се дават големи наказания.

В 17 л.з. и пикета на XI-и отряд, съществува пълен хаос. Същите се ползват в нарицателното име "пияните застави". Пиянството и разврата са обикновено явление. Това става начало с командирите. Същите прояви са известни на отряда, обаче, не се вземат необходимите мерки. Командира на пикета го е страх да наказва нарушителите, за да не го убият.

Някои командири нанасят побой над войници. Така например, лейтенант Колев от VII-и отряд, нанася побой на войници, за което само е мъмрен, без да се издаде заповед.

В 22 л.з. I-и отряд, командира нанася побой на войници, за което е мразен от войниците. При излизане по обиколка на границата, същия се загубва от придружаващия го войник, който от своя страна помислил че ще избяга зад граница. За целта е извикал група войници, за да го търсят и след като са го намерили, са го арестували и са извърнати ръце са го закарвали на заставата.

Командира на линейна застава Панайотов, в същия отряд, се напил до самозабрава и в такова състояние е влязъл в спълното помещение на войниците, мислейки, че това е клозета, като си е извадил члена да ходи по малка нужда. Войниците са се смяли с него. В такова състояние ги е карал да запалят печката, която не е имал кънци.

Типичен случай на жестокост и бездушие е проявено от лейтенант Христов, който е наказал един войник да бяга по хълма, като го е замервал с камъни. Връщайки се, войника е бил накаран да вика "ура"; което нещо войника не е можал да изпълни от умора. За това е бил наказан с арест в който е имало вода. Войника е плакал и се е молил да бъде пуснат, защото е имало опасност да се разболе. Това е предизвикало възмущение сред войниците.

Съществуват на някои места котерийни борби. Така например, в VIII-и отряд, поделение "Графит" ЗКПЧ и командира на заставата, първият злепоставя втория умишлено, което се тълкува между офицерите, че това се прави с оглед да заеме неговото място като командир.

3. Материално битово обезпечение.

В доста поделения има бездушно отношение към войниците. Така например, в поделение 4Видбол - VI-и отряд, старши лейтенанта Кинчев е забранил на медицинския сержант да дава почивка на заболели войници. Началник 9 л.з. е крил книгата за болните, като е заплашвал, че който се запише болен ще бъде даден под съд.

По причина на такова отношение е избягал войника Васил Ц. Йотков в Гърция.

Болните въобще не се преглеждат. Така например в IV-а комендатура - VII-и отряд, има войници, които лежат по 6 месеца без медицинска помощ, което е предизвикало негодуванието на войниците. В много застави не са взети никакви мерки по подготовка помещенията за зимата. Така например, в VIII-и отряд, няма стъкла, кънци, печки, дърва и пр.

Не се удовлетворяват исканията и запитванията на войниците. Така например, на 3 л.з. - XI-и отряд, при такъв случай, лейтенант Енчев нервирано отговорил пред всички войници: "Няма да ви отговоря", "Да не мислите, че аз по желание съм дошел да служа. На вас поне ви дават дрехи, а на нас нищо. Ако много искате, ето ви границата за Бгославия"

Бягайте там!"

За неблагополучието, т.е. за лошата дисциплина, лошо охранение и несъответстващата за задачите пред Гранични войски боеспособност на поделенията, голям дял има Политотдела. ЗКПЧ в поделенията от горе до долу общо взето, много лошо водят своята работа. Немогат да подси-гурят политически изпълнението на задачите. Така например, беседите, които се изнасят пред войниците и техните информации са формални. На 11, 15, 17 и 20 л.з. на V-и отряд, беседите се изнасят от войници, които не са подготвени, а на една изнесена беседа от ЗКПЧ на 14 л.з. един войник е казал: "Вие не знаете колко нас, а сте седнали да ни учите".

ЗКПЧ на VIII-и отряд-капитан Колев и старши лейтенант Петров-ЗКПЧ IV-а комендатура, минават в кариер по заставите, като не изнасят никакви беседи и лекции, а само се разписват по книгите, че са ги посетили, и че са изнесли беседи.

В 12 и 15 л.з. X-и отряд, се нанася в книгите, че се изнесени беседи, а такива не се изнасят.

ЗКПЧ на XI-и отряд-капитан Кънчев, до сега не е ходил на нито една застава.

От УГВн не е изпратена никаква военна литература и военни списания, въпреки, че не един път е искана **такава**.

В Шаба на XI-и отряд не се водят абсолютно никакви занятия. Войниците се използват напълно като трудоваци, за домакинска работа.

На 22 л.з. ЗКПЧ се занимава с домакинска работа и не е изнесъл почти никакви беседи. В същата застава на списанията е написано с едри букви: "В поделение "Гинтява" всички командири са артелчици"

Забележка: /Към материално битово обезпечение/

Храната на войниците в много от заставите е лоша, еднообразна. Така например, в V-и отряд, два месеца в поделението, всеки ден, сутрин и вечер се е готвело само фасул. На пикета Гурбановци - XI-и отряд, цял месец също така е даван само фасул. Това предизвиква справедливо негодувание.

-oo 0 oo-

21-XII-1950 г.
С о ф и я.

Началник Отделение I-во, -IX-Отдел ДДС.
/Никола Петров Рачев/

Рачев

Препис

Строго-Поверително 5

МИНИСТЕРСТВО
на
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Началник на Граничните войски
№ V-203
20.1.1951 година

НАЧАЛНИЦИТЕ НА ВСЛЪЧКИ ГРАНИЧНИ ОТРЯД
САМО: НАЧАЛНИКУ.... ГР. ОТРЯД

С О Ф И Я

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

гр. _____

Отбелязани са случаи, когато от граничните отряди се изпращат кодограми и шифрограми в Управлението на гранични войски по линия на разузнаването, в които без да е необходимо се пишат трите имена на агентите или кандидатите за вербовка.

Так например на 14.1.1951 година, началника на 5-ти граничен отряд донася с кодограма № 49 за резултатите от завръщането на S/A, като упоменава трите имена и местожителството на агента зад граница, от които са събрани сведенията. Същият кодограма може да се състави без да се упоменават имената на агента, понеже същият е известен в УГВ от материалите въз основа на които е дадена санкция за прехвърлянето. Това говори за липса на бдителност и незнание да се предават сведенията така, че да се запазва винаги конспирацията.

С цел съблюдаване строга конспирация в агентурно оперативната работа,

НАРЕЖДАМ

При изпращане строго поверителни сведения от комендатурите в отрядите и от отрядите в УГВ, да се съставят така, щото те да не разконспирират нашата агентурно-оперативната работа и същевременно да бъдат ясни и точни. Нарушилите по този начин конспирацията ще бъдат подведени под отговорност за разгласяване на държавна и военна тайна.

Верно,

НАЧАЛНИК ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
МАЙОР-ЛЕЙТЕНАНТ :/п/ Панов
НАЧАЛНИК V-ТИ ОТДЕЛ УГВ
М.Б.Р.
Панов

Из архивите на ДС

*не е вносено
в ЦК.*

Проект

28

ПО С Т А Н О В Л Е Н И Е

НА ЦК НА БКП ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ПАРТИЙНОПОЛИТИЧЕСКАТА РАБОТА В ГРАНИЧНИ И ВЪТРЕШНИ ВОЙСКИ.

След като изслуша доклада на комисията по проверка на партийно-политическата работа в Гранични и Вътрешни войски, Политбюро на ЦК на БКП констатира:

ЦК на БКП е оказал голяма помощ на Гранични и Вътрешни войски, изпращайки на работа в тях като командири и политически работници предани партийни кадри, предприел е мерки за подобрене материалното положение на личния състав и за общото укрепване на войските, което е позволило на командването да пристъпи към сериозно преустройство на охраната на държавните граници и вътрешния ред на страната. Значително се преустрои и подобри през 1950 година служебно-оперативната дейност на войските.

Известни успехи са постигнати и в партийно-политическата работа на Гранични и Вътрешни войски: партийните организации са изградени. Щата на партийно-политическите работници за 1950 год. е попълнен 75%. През миналата година е направен опит за провеждане на организирана служебна и партийна учебна година. Известно раздвижване и подобрене на партийно-политическата работа се е получило по време на подготовката и провеждането на инспекторския преглед.

Но независимо от тия успехи партийно-политическата работа в Гранични и вътрешни войски силно изостава от изискванията на задачите стоящи пред тях. Работата е откъсната от живота на войските и не обезпечава надеждната охрана на границата и вътрешния ред на страната.

В Партийно-политическата работа в Гранични и Вътрешни войски съществуват следните основни слабости:

1. Политорганите и партийните организации до сега изключая последните месеци са работили напълно откъснати от ЦК на БКП, недостойно настойчиво са търсили неговото ръководство. В резултат на това в ръководството на партийно-политическата работа в Гранични и Вътрешни войски са допуснати груби политически грешки.

Директивите и указанията на ЦК на БКП, включая и тия за работата на политорганите и партийните организации във войската не са прилагани. Не служат за ръководство на политорганите и партийните организации в Гранични и Вътрешни войски.

2. Командирите - единоначалници не ръководят партийно - политическата работа, дали са я на откуп на политическите офицери. Другарите Йонко Панов и Гилим в много редки случаи са викали началника на политотдела и началника на политотделението да им поставят задачи по политическото обезпечаване на заповедите. Откъснатостта на командирите от партийно-политическата работа е стигнала до там, че те по места не чувствуват отговорност за политическото възпитание на личния състав, считат се освободени от задължението да водят сами политическите занятия и провеждат сами политико-възпитателната работа.

3. В голямото си болшинство политическите работници в гранични войски работят лошо. Поради слаба политическа подготовка, липса на партийен и практически опит, поради наличие на дребнобуржоазни остатъци в тяхното съзнание, те не проявяват необходимата инициатива и не пристъпват принципно към решаване основните въпроси на работата. Те не са усвоили и не прилагат колективния метод на работа, критиката и самокритиката, контрола и проверка на изпълнението. Твърде малко те се учат от опита на добре работящите политически офицери, партийни и младежки организации, не прилагат и внедряват в своята работа опита на партийно-политическата работа в съветската армия.

4. Повечето от политическите работници, партийни и младежки организации не са били и все още не са първи помощници на командването и не свързват своята работа със задачите по охрана на границите и вътрешния ред на страната. Те не водят никаква партийно-политическа работа, обезпечаваша в случай на нужда твърда и непокътната отбрана на нашите граници.

Въпросът за безнаказаните нарушения и решителната борба за тяхното намаление не е стоял пред политическите работници, партийните и младежки организации.

Те почти не се занимават с въпросите на дисциплината и дисциплинарната практика, не анализират дисциплинарните нарушения, не набеязват мерки за укрепване на дисциплината. Партийните и младежки организации не взискват от комунистите и членовете на ДСНМ да бъдат пример на дисциплинираност.

Въпросът за възпитание в личния състав на висока политическа бдителност, каквото изисква службата по охрана на границите и вътрешния ред, не стои пред политорганите, партийните и младежки организации.

Б. Работата по идеологическото възпитание на личния състав в Гранични и Вътрешни войски не е изградена на основата на изискванията на военната клетва и военните устави и не е насочена към възпитание в бойците и командирите на чувство на лична отговорност за защита на границата и вътрешния ред.

Пропагандната и агитационна работа не е насочена към ежедневно разобличаване на титовци, гръцките монархофашисти и турските реакционери. Личният състав не се възпитава в дух на неавирист и непримиримост към врага. Не се използват случаи на проявено героичество или малодушие и страх от страна на наши бойци при среща с нарушители за възпитание в личния състав на хладнокръвие, смелост и героизъм и т.н.

Зле е разрешен въпросът с радиобслужването в Гранични войски. Поради липса на радиолампи над 50% от наличните радиопараци са повредени и не работят. Поделенията на Вътрешни и Гранични войски се снабдяват незадоволително с художествена, научна литература, а тия на Гранични войски и с вестници.

Агитационно-масовата и културно-просветна работа във войските на МВР е организирана лошо. В съвсем малко застави има димитровски стаи.

Вестник "Граничар" - орган на Гранични войски се списва незадоволително. Той не е станал боеви орган, не отразява живота на поделенията и не популяризира техния опит, не критикува нередностите и безобразията; Вестникът няма организиран допистнически апарат.

6. Структурата на партийните и младежки организации в Гранични войски е взимствана от цивилните организации, като не е съобразена със структурата и задачите на войските.

Нивото на вътрешно-организационния живот в партийните и младежки организации е низко. Въпросът за авангардната роля на комунистите и примерната роля на членовете на ДСНМ не е поставен остро и настойчиво и на дело не е разрешен.

Голяма част от партийните събрания се подготвят набързо и често завършват без решения. Някои партийни организации със своите решения подменят командването, като решават въпроса за разпределение-

то и даване длъжност на кадъра, за даване на продукти на граничарите и т.н.. Обикновено решенията на партийните и младежки организации са съвсем общи и незадоволителни никого, без срокове и отговорници.

Разпределението на комунистите в Гранични войски е неправилно. В заставите, където е войнишката маса, където се охраняват границите и трудностите са най-големи, има съвсем малко комунисти.

В някои партийни организации на 2, 5, 6, 7, 11 отряди има вътрешно партийни борби, които се дължат главно на двойствеността в ръководството на партийните организации, на неразбиране ролята и задачите на политическите офицери и на неспазване елементарни принципи в партийния живот, като приложение критиката във войските и т.н.. Партийните организации и комунистите се занимават съвсем недостатъчно с работата на младежките организации и не осъществяват ръководящата роля на партията над ДСНМ.

Отговорност за слабата работа на партийните организации носи преди всичко политотдела на Гранични войски, респективно неговия бивш началник полковник Ст.Марков.

7. Въпреки, че въпроса за подобрене на битовите условия е поставян много пъти остро и настойчиво от страна на командването, той не е подхванат от политическите органи, партийните и младежки организации и не стои още пред тях. На повечето от заставите няма устроени бази, сушилни и т.н..

8. Личният състав на Гранични и Вътрешни войски в основата си е предан на партията и правителството. Но в резултат на лошата партийно-политическа работа и ниската бдителност, политико-моралното състояние на известна и то не малка част от чиновите в Гранични и Вътрешни войски не е на нужната висота. За 1950 год. в Гранични войски са изменили на Родината 19 души, които са избягали зад граница. Предотвратена е чрез взети в последния момент мерки измяната на други 36³⁶ военнослужащи. Във Вътрешни войски са избягали през 1950 година 3-ма души.

Сред не малка част от командния състав на Гранични войски, поради ниското политическо съзнание има огъване пред трудностите и желание да се бяга от границата.

Голяма част от личния състав при среща с врага проявява страх, отклонява се да влезе в стълкновение с нарушителя, като стреля отдалече понякога и без да вижда врага.

Лошо организираната и нецелестремна партийно-политическа работа се отразява на общата подготовка на Гранични и Вътрешни войски, на резултатите по охраната на границата и опазване на вътрешния ред. На инспекторския преглед тази година Гранични войски показаха слаб успех. Слаба е подготовката на 1/1 п. на Вътрешни войски. През 1950 год. границата е била безнаказано нарушена в 345 случая от 753 нарушители, което представлява 32% от всички нарушители.

За бързо преустройство на партийно-политическата работа и издигането ѝ на нивото на задачите, стоящи пред Гранични и Вътрешни войски, Политбюро на ЦК на БКП

П О С Т А Н О В Я В А :

1. Партийно-политическата работа в Гранични и Вътрешни войски да се организира и провежда така, както е организирана и се провежда партийно-политическата работа в Гранични и Вътрешни войски в Съветския съюз.

Цялата партийно-политическа работа да се насочи към обезпечаване на надеждната охрана и непоколебима отбрана на границите и охрана на вътрешния ред на страната, като се строи въз основа на изискванията на военната клетва и военните устава, решенията на ЦК на партията и правителството, заповедите на Министра на вътрешните работи, заповедите и нарежданията на командваного.

Личният състав да се възпитава ежедневно в дух на вечна и нерушима дружба с великия Съветски съюз, на безпределна верност и преданност към изпитаната БКП/б/ и гениалния Сталин; на беззаветна преданост на БКП, Народното Правителство и българския народ, на съзнателно изпълнение на войския дълг и на лична отговорност за защита на границите и вътрешния ред на страната; на революционна бдителност, строго опазване на военната и държавна тайна; на смъртна омраза и непримиримост към американо-английските империалисти, титовата продажна клика, гръцките монархо-фашисти и турските реакционери.

2. Заместник-командирите по политическата част, партийните и младежки организации да провеждат системна политическа работа по укрепване на войсковата дисциплина и войсковия ред; да проявяват жив и ежедневен интерес към битовите условия в които живее личния състав, да знаят неговите нужди и се грижат за тяхното задоволяване.

3. Партийните и младежки организации да се заемат на дело с обезпечаване на бойната и политическа подготовка, с охраната и отбраната на границите и вътрешния ред, с въпросите на дисциплината и дисциплинарната практика. Като една от най-важните задачи на партийните организации да се счита обезпечаването на челната роля на всички комунисти и примерната роля на членовете на ДСНМ в учението и службата.

В срок от три месеца, а след това периодически командването, политорганите и бюрата на партийните организации при Гранични войски да прегледат разпределението на комунистите и направят размястване обезпечавашо наличието на възможно най-голям брой комунисти на заставите.

Задължават се секретарите на партийните организации и партийните бюра да се занимават редовно с работата на организациите на ДСНМ и им обезпечават ежедневно партийно ръководство, като изпратят на работа до ДСНМ млади и подходящи комунисти.

4. Задължава се ЦК на ДСНМ да отдели специално внимание върху подбора на младежите подлежащи на служба в Гранични и Вътрешни войски, като за Гранични и Вътрешни войски да се подберат най-добрите активисти на ДСНМ.

Ежегодно заедно с набора ЦК на ДСНМ да определя определен брой младежи да политическа и организационна работа в Гранични и Вътрешни войски.

ЦК на ДСНМ да подобри своята работа по шефството над Граничните войски и създаде по-близка връзка на организациите на ДСНМ с тези във Вътрешните войски.

5. Политотделът на Гранични войски да изработва тематика за политическите занятия включваща теми популяризиращи военната клетва и военните устава, изучаването биографиите на др. Сталин и др. Димитров. Въпросите из историята и географията на нашата Родина, да се изучават с оглед на патриотичното възпитание на граничарите. Програмите за политически занятия на сержантите и старшините да се съобразяват с тяхния политически ръст.

За кръжоците и другите форми на партийна просвета да се изработват програми в зависимост от подготовката на партийните членове.

Политотделът на Гранични войски при пряката помощ на отдела за "пропаганда и агитация" при ЦК на БКП да разработва и изпраща периодически в поделенията на Гранични и Вътрешни войски популярни, пропагандни и агитационни материали /плакати, лозунги, брошури/.

Разобличаващи титова Югославия, монархофашистка Гърция и реакционна Турция и пропагандиращи героизма на нашите граничари.

До 20 май т.г. агитпропът на ЦК на БКП да организира обсъждането на в. "Граничар" и набележи мерки за неговото укрепване, като подбере и изпрати за редактор на вестника верен и опитен другар. Командването на Гранични войски да разработи щат за вестника, осигуряващ неговото седмично излизане и до 30 май т.г. организира във всяка застава, комендатура и отряд допистнически апарат.

До края на 1951 год. да се организира издаването на вестник на Вътрешни войски, като ^{се}предвиди необходимия за това щат, а агитпропотдела на ЦК на БКП подбере и изпрати подходящ другар за редактор на вестника.

Министърът на вътрешните работи да обезпечи отпусането на допълнителни бюджетни средства на политотделите на Гранични и вътрешни войски за 1951 година необходими за тяхната културно-просветна работа.

Министърът на вътрешните работи до края на 1951 година да обезпечи радиообслужването на Гранични и Вътрешни войски.

6. Началникът и политотдела на Гранични войски, командира и политотдела на Вътрешните войски, всички командири и политически работници във войските да вземат всички необходими мерки за коренно преустройство на методите на работа на политорганите, партийните и младежки организации. Основен метод на работа да стане живото и оперативно ръководство на партийно-политическата работа по места, като се спре с безотговорното писане на директиви и указания. Да се внедрява ежедневно в партийно-политическата работа колективния метод, критиката и самокритиката, контрола и проверка на изпълнението.

7. Командирите и политорганите в Гранични и Вътрешни войски да провеждат такава кадрова политика, щото добре и отлично работящите офицери да се издигат смело на отговорна работа, като се повишават в чин и длъжност.

8. За усвояване на съветския опит в партийно-политическата работа и неговото прилагане в Гранични и Вътрешни войски да се разучат от командирите, политическите офицери, секретарите на партийните и младежки организации, всички преведени и изпратени в поделенията материали по партийно-политическата работа в съветската армия. Началниците на политотделите да организират съвременното изучаване на всички съветски материали по партийно-политическата работа, които се изпращат в поделенията.

9. За обмяна на опит между политическото управление на войската и политотделите на Гранични и Вътрешни войски, тяхните началници да се уведомяват за всички важни съвещания провеждани във войските, на които да присъствуват сами или изпращат свои представители; да се разменят издаваните директиви и материали по партийно-политическата работа. Политическите работници от Народната войска, Гранични и Вътрешни войски по места да подържат връзки по между си и обменят положителния опит в своята работа.

10. С цел да се подобри партийно-политическата работа в подразделенията на Министерството на вътрешните работи, се централизира нейното ръководство, да се създаде политуправление при Министерството, което да се включи в апарата на ЦК на БКП.

Срок - 1 яли

Отг. Г.Цанков и

администр.отдел при ЦК

Политотделението при Вътрешни войски да се развие в политотдел. До 20 май да се назначи титуляр на политотдела.

Отг.администр.отдел при ЦК

За по-оперативно ръководство на партийните и младежки организации да се създадат в отрядите малки политотдели с всички права указани в директивата на ЦК на БКП за работата на политорганиците и партийните организации в Народната войска, без да се увеличава числото на политическите работници, предвидени по щата за 1951 год. Към тях да се създадат партийни комисии с щатен секретар.

Да се ликвидира със създадената двойсвенност в ръководството в партийните и младежки организации в Граничните войски, като се разформират отрядното партийно бюро и комендатурното бюро на ДСНМ.

Първичните партийни органидации във Вътрешните войски да се изграждат по полкове, ако баталионите им са събрани на едно място. При разпокъсана дислокация партийните организации се създават по баталиони, като не се избира полково бюро, а се назначава инструктор по партийни организационни въпроси.

По същия начин да се изграждат и организациите на ДСНМ.

11. ЦК на партията задължава окръжните, околийски и градски комитети на БКП, както и местните партийни организации да се отнасят най-сериозно към предварителната подготовка и подбора на младежите за Гранични и Вътрешни войски, като изпращат свои представители в наборните комисии и да установят тесен и близък контакт с поделенията на Гранични и Вътрешни войски по места за сътрудничество и взаимна

помощ.

ЦК на БКП иска от всички комунисти, работещи в Гранични и Вътрешни войски да се заемат сериозно за подобрене на партийно-политическата и цялостна работа да окажат решителна помощ на командването за рязко намаление на броя на нарушенията на държавните граници и заключване последните за врага, за обезпечаване тяхната твърда и непрестъпна отбрана.

От комунистите във Вътрешни войски ЦК на БКП иска да превърнат последните в остър и надежден меч в ръцете на партията и правителството.

Настоящото постановление да се изпрати на Министра на вътрешните работи, командирите на Гранични и Вътрешни войски, а извлечение от съдото - на окръжните, околийските и градски комитети на БКП. Същото да се прочете и обсъди на закрити събрания на първичните партийни организации в Гранични и Вътрешни войски, като се набележат конкретни мерки за неговото изпълнение..

Политуправлението при Министерството на вътрешните работи два пъти в годината да представя в ЦК на БКП кратък отчет за състоянието на партийно-политическата работа в Гранични и Вътрешни войски.

София, март 1951 година

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

№ 254
19. III 1951 г. М
Строго Доверително.

МИНИСТЕРСТВО
на
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

Началник на Гранични Войски

№ V- 650

16 март 1951 година

СОФИЯ

ВСИЧКИ НАЧАЛНИЦИ НА ГРАН. ОТЯДИ

САМО: НАЧАЛНИКУ "Г" ГРАН. ОТЯДИ

гр. Момчилград

Резюме
Състоянието на разузнавателната работа в Гранични войски
Състоянието на разузнавателната работа в Гранични войски далеч още не удовлетворява стоящите пред нея задачи, а именно: охрана на държавните граници, недопускане безнаказани нарушения на границата, ликвидирание на чуждата агентура и вражеските скрити в граничната зона. Лошите резултати от агентурно-оперативната работа се дължат на факта, че все още няма създадена широка, квалифицирана агентурна мрежа, която да стои на страж, да наблюдава, изучава и разработва конкретни обекти. Наличната агентура все още не се използва правилно, като не се насочва към конкретни обекти, но се използват всички възможности, не се изпращат по маршрут квалифицирани сътрудници за разработване на чуждата резидентура и шпионско-диверсионните групи.

Сериозен недостатък в работата по създаването на агентурната мрежа е факта, че до сега никъде не се вербоват жени за сътрудници. Практиката обаче показва, че чрез жените сътрудници могат да се провеждат по-лесно всевъзможни успешни комбинации, както по линията на и/разузнаването, така и в задграничната работа.

Освен това, въпреки неоднократните указания и нареждания не се изпълнява М.З. № 1657 от 1950 година по очистване на агентурния апарат от предателската и неспособната агентура, в резултат на което няма позорни случаи на измяна на Водната от страна на наши сътрудници. Това говори също така за лошият подбор, възпитание и проверка на агентурата.

Друга основна слабост в агентурно-оперативната работа е навъпредно лошата разработка на обектите и подотчетните елементи. Получените данни от агентурата и други източници не се реализират навреме, а се водят разработки с месеци и години, като се оставят шпионите и враговете да вредят дълго време на страната ни.

За поздравното отстранение на горните слабости и решително подобрене на агентурно-оперативната работа,

Из архивите на ДС

12
4

Н А Р Е Ж Д А М:

1. Да се създаде в най-къс срок агентурна мрежа във всяко село или махала в близост до границата, където врага е създад най-много агентура, ятаци и канали.

Да се вербова агентура за обслужване на всички овчари, говедари, дървари, работни групи в близост до границата и по-важните направления, където се движат най-често нарушителите.

2. Незабавно да се пристъпи към подбор и вербовка на жени, пригодни за нашата пригранична и задгранична мрежа.

3. Незабавно да се прегледа цялата агентурна мрежа и се заключи водната предателската и неработоспособна агентура. До 25.3.1951 година да се донесе кои агенти и информатори са изключени и поради какви причини. За в бъдеще при предателство и измяна на агентурата от офицерите ~~назначените~~ ръководящи и възпитавачи я ще се нека личната отговорност.

4. За подобряване ръководството и осъществяване редовна връзка с информаторите да се пристъпи незабавно към създаване на резидентура там, където мрежата е голяма и трудно се ръководи.

5. Да се изпращат периодически и редовно специални съобщения по важните разработки съгласно "Паредбата за разузнавателни органи в гранични войски". Да се изпращат в УГБ незабавно прописи от всички важни дописания от агентурата /за шпионаж, каналджийство, дейност на бандажни групи и др./.

За изпълнение ще на горното, ще взисквам най-строго.

Изпечатано в 14 экз.
№ 1-в дело V стд.
№ 2-13-и-ците на отряда
Изпълнител: майор Копаров
3.3.1951 година

НАЧАЛНИК ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ. МР
Копаров
Майор Копаров

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Вх. № 38

21. III - 1951 г.

15

22. III 1951 г.
Саму.

МИНИСТЕРСТВО

на

ВЪВЕШНИТЕ РАБОТИ

Началник Гранични Войски

№ V-676

19 март 1951 година

СОФИЯ

Отрого-Поверително

Екз. №

ВСИЧКИ НАЧАЛНИЦИ НА ГРАНИЧН. ОТРЯДИ

САМО: НАЧАЛНИКУ "18" ГРАН. ОТРЯД

гр. Талбухан

От досегашните разузнавателни разпити правени на нарушителите на границата е видно, че все още провеждащите разпита не са достатъчно задълбочават и не изчерпват всички данни имащи значение за охраната на границата известни на нарушителя. Много често някои данни се вземат така непълно, че губят стойността си. Така например нарушителя говори за други лица, които се готвят да преминат на наша територия и оперативният работник не уточнява нито кои са тези лица, от къде са, имената им и как нарушителя е научил това. В други случаи, провеждащите разпита се впускат в изясняване подробности, като описанията сградите на разузнавателните пунктове и други, макар и това да е уточнено от много други нарушители, от което се вижда, че провеждащият разпита не се е готвил за провеждането му, не си е съставил въпросите, които може и му е необходимо да уточни, а се е отнесъл шаблонно и формално. По такъв начин се изпускат много сериозни въпроси, като методите на работа на противниковото разузнаване, силните и слаби страни на разузнавачите действащи срещу поделението, агентурата на противника на наша територия и как се използва, съсредоточаване на войскови подразделения, отбранителни събръжения и пр.

Да не се забравя, че нарушителите са един от нашите източници за добиване на нови данни, а също и за проверка на намиращите се у нас непроверени данни и следователно провеждащите разпита трябва да се отнасят към този въпрос с нужната сериозност.

За в бъдеще разузнавателните разпити да се оформяват по следния начин:

1. Да започва с установяване на данни за нарушителя и причините за идването му на наша територия.

2. Разузнавателните сведения, които са добити да се излагат по обекти в разказвателна форма. Примерно - говори за разузнавателен орган на противника, то вписва се всичко, каквото му е известно за него, след това за граничната охрана, всичко каквото му е известно за нея и пр.

3. Самият протокол да не се състои от въпроси и отговори, а от точки, съвпадащи за нашите обекти. Примерно:

а/ Разузнавателни органи /УДБ/ - център, организация

- 2 -

личен състав, методи на работа, агентура, контингенти и пр.

6. Гранична охрана - местостоянки на подразделенията, състав, команден кадър, начин на охрана, занятия, снабдяване и пр.

4. След изложените данни по даден обект в зебелажка да се показва, как източника е установил това.

5. Към протоколите за разузнавателен разпит да се прилагат и схеми от уточнените данни по обектите, като разузнавателни органи, гранична охрана, войскове части и укрепителни съоръжения.

Приложение: образец за оформяне на протокола, като образца, изграден с № V-2802 от 10.11.1950 година се отменява.

НАЧАЛНИК ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ - МВР - ИРБ

ГЕНЕРАЛ-МАЙОР

Панов /Панов/

Отпечатано в 16 екз.

№ 1-15 - н-ците на отрядите

№ 16 - в дело V отд.

Изпълнител: Христов

15.3.1951 год.

З. Зареманов

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго поверително.
Екз. № *7*

Д О К Л А Д

За изпълнението на Постановлението на Политбюро на Централния комитет на Българската Комунистическа Партия, състоянието на войските при МВР, охраната на държавните граници и вътрешния ред на НРБ.

I. ОБЩА СПРАВКА ЗА ПОСТАНОВЛЕНИЕТО НА ПОЛИТБЮРО

от 16.11.51 г.

През м.ноември 1950 г. Политбюро на ЦК на БКП разгледа състоянието на Гранични и Вътрешни войски и констатира, че независимо от настъпилото известно подобрене от началото на 1950 г. Гранични и Вътрешни войски не са на висотата на изискванията на обстановката и поставената им от Партията и Правителството задача, и държавните граници се охраняват ненадеждно.

Лошо качество на ръководство от горе до долу, негоден стил на работа и нетърпимо бавно преустройство в съответствие с обстановката; неподготвеност и неопитност на личния състав; слаба партийно-политическа и агентурно-оперативна работа; липса на действителни грижи за личния състав; необорудваност на границата в инженерно-техническо отношение; слаба разяснителна и масова-политическа работа сред местното крайгранично население и др.

За усилването и укреплението на Гранични войски, надеждната охрана и отбрана на държавните граници и вътрешния ред, Политбюро взе следните по-важни решения:

Войските при МВР да се строят, обучават и възпитават както

23

Граничните и Вътрешни войски на Съветския съюз, като специални и при всички обстоятелства до смърт преданни да ЦК на БКП войски; да се доведе до край преустройството в работата и ръководството; коректно да се подобри партийно-политическата и агентурно-оперативната работа; да се поведе решителна борба против бездушното и чуждо отношение към живия човек от страна на командния кадър; да се провери и прочисти от политически неблагонадеждни елементи целия личен състав, резко да се повиши качеството на служебно-бойната дейност на войските и решително да се подобри охраната на държавните граници и вътрешния ред.

През 1951 година да се извърши основното реорганизиране на Гранични и Вътрешни войски и тяхното попълване с офицерски кадри и партийно-политически работници, като преди всичко бъдат попълнени органите на Управлението, да се организира на широка основа преподавателската на офицерите и политическите работници; да се установи система за набиране в Гранични и Вътрешни войски само верни и преданни на нашата Партия и народната власт млади войници и да се превъзрѣжават войските с годно и съвременно оръжие.

Да се въведе в таблиците топло обмундиране и усилена хранителна дажба за личния състав, носящ службата в планинските райони и по охраната на особено важните обекти, и се подобрят културно-битовите условия на личния състав.

Да се прегледат и изяснят взаимоотношенията и взаимодействието между войските при МВР и народната войска МНО, както в мирно, така и във военно време; да се изяснят и определят задачите на Гранични и Вътрешни войски в случай на война и във връзка с това да се реши въпроса за тяхните мобилизационни формирования.

Да се проучат и подобрят икономическите и битови условия на населението в граничната зона; да се провежда системна и постоянна политическа и разяснителна работа сред това население и продължи прочистването на крайграничните райони от вражески и емиграционни настроени елементи.

24

Придавайки особено значение на партийно-политическата работа във войските при МВР за тяхното укрепление, подготовка и възпитание Политбюро реши да се обследва партийно-политическата работа във войските на МВР.

II. КАКВО Е НАПРАВЕНО С ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПОСТАНОВЛЕНИЕТО НА ПОЛИТБЮРО.

1. През м. декември 1950 г. бе свикано служебно съвещание на ръководящия състав на Управление Гранични войски, началниците на граничните отряди и тяхните заместници по политическата част и отделно - на ръководящия строеви и политически състав на Вътрешни войски, на които съвещания присъстваха и заведущ административния отдел при ЦК на Партията и неговите помощници. На тия съвещания бе разгледано Постановлението на Политбюро от 16.11.50 г. и в неговата светлина - резултатите от служебно-оперативната дейност на Гранични и Вътрешни войски и проведения инспекторски преглед, постави се извънредно остро въпроса за преустройството на методите в работата и ръководството, както и въпроса за възпитанието на войските в духът на Постановлението.

В този дух беше проведена и годишната отчетно-изборна партийна конференция, Постановлението на Политбюро бе разгледано на закрити партийни събрания от всички партийни организации във войските и се постави въпроса за мобилизиране на всички комунисти за неговото изпълнение.

Прегледа се и към 1. I. 1951 г. беше преработена програмата за обучението и подготовката на личния състав, в пълно съответствие с изискванията на постановлението на Политбюро и задачите възложени на Гранични и Вътрешни войски.

2. Даде се нов тласък в преустройството на работата и ръководството, значително се подобри качеството на контрола и помоща на предните подразделения и граничните отряди по планиране и организиране охраната на границата, по бойната и служебна подготовка на личния състав. Значително по-живо започнаха да реагират щабовете на обстановката.

Пристъпи се организирано към изучаване на уставите и ръководящите документи, и към планова щабна тренировка на офицерите.

Съгласно решението на Политбюро, щабвете на Гранични войски бяха щателно прегледани и в тия за 1951 г. се отрази приключването на основното реорганизиране на войските.

Гранични войски към 1.4.51 г. са попълнени с офицери общо на 60 %, а само Управлението на Гранични войски - с 95 %.

По щата за 1951 г. Гранични войски ще бъдат попълнени на 100 % до края на лятото и през есента, когато ще завършат двата 6 месечни курсове - един с 200 курсанти за политически работници и друг с 500 курсанти за строеви офицери.

Издигнати са на отговорни длъжности /командири на полк и зам.командири на полк/ в Управлението и отрядите 31 ст. лейтенанти и лейтенанти, и 2 капитани - за началници на отряди. Издигнати са на по-голями и отговорни длъжности в щабвете на комендатурите и отрядите началниците на заставите показали отлични резултати при инспекторския преглед миналата година. Повишени са в първи офицерски чин за добра служба 6 старшини и сержанти.

Предстои повишението в чин - ~~на~~ по ред - на 24 от горепосочените ст. лейтенанти и лейтенанти, на отличниците - началници на застави. Подработва се въпроса за производството в първи офицерски чин на 30 старшини и сержанти за добра служба.

За несправяне с работата си са снети на по-малки длъжности 2 началници на отряди, 1 началник щаб на отряд, 2 началници на разузнавателни секции на отряди, 1 комендант, 5 други по-малки началници и уволнени - 3 души.

Предстои понижението в длъжност и уволнение на още няколко офицери от Гранични войски, поради несправяне с работата си.

В изпълнение Постановлението на Политбюро за проверка на офицерския състав на Гранични и Вътрешни войски, с заповед на др. министър бе назначена комисия, която събра почти всички материали, провери 442 офицери и по нейно предложение бяха уволнени 26 като неподходящи за служба във войските на МВР. Поради това, че комисията се състоеше от ръководящи другари и работещи през извънработно време, само тя единствена не беше в състояние да извърши в определения срок качествена проверка. Поради това, въпроса бе поставен пред секретариата на ЦК и бе решено да се създаде комисия и 10 подкомисии, които до 31.5.51 г. да извършат тази проверка. Както централната комисия, така и подкомисиите понастоящем работят усилено.

26

3. В изпълнение Постановлението на Политбюро, чрез административния отдел ЦК установи и осъществява непосредствено ръководство, контрол и помощ на Политотдела при Управление гранични войски и Полит.отделение във Вътрешни войски, благодарение на което партийно-политическата работа във войските се подобри.

Комисията по обследване партийно-политическата работа във войските при МВР приключи своята работа и изготви своя доклад. В своите констатации по състоянието на партийно-политическата работа в Гранични и Вътрешни войски, основавайки се на проверените живи факти комисията още един път потвърди, както дадената от Политбюро оценка на партийно-политическата работа във войските, така и посочените причини за нейното незадоволително състояние.

Наред с преката помощ на ЦК чрез административния отдел, комисията по обследване на партийно-политическата работа допринесе твърде много за да се създадат предпоставките на едно по-решително преустройство, в съответствие с изискванията на Политбюро, на работата по политическата и идеологическа подготовка на личния състав и неговото възпитание в дух на беззаветна преданост на Партията, на др.Червенков, на Съветския съюз и др.Сталин.

Уясниха се и уточниха задачите на партийно-политическата работа, нейната насоченост към обезпечаване решаването на поставените задачи пред войските, премина се към нова и верна плановост в работата, набелязаха се съществени корекции в структурата на партийната и младежка организация, подобри се качеството на инструктажа и помоща на частите и поделенията от страна на Политотдела.

Изработи се учебен план по политическата подготовка на личния състав, който бе удобрен от ЦК и нова директива за партийно-политическата работа, която е представена за одобрение в Административния отдел.

С помоща на ЦК, Политотдела се отърсва от сковаващия го бюрократизъм и канцеларщина, и започна да прилага метода на конкретно и живо ръководство на партийно-политическата работа.

4. Постановлението на Политбюро подтикна ръководящия състав на Гранични войски, в значителна степен да ликвидира с недооценката на агентурно-оперативната работа, да пристъпи към правилното ѝ поставяне, насочване и организиране. Като резултат на това, агентурно-

оперативната работа на Гранични войски значително се подобри и засили. Така, след Постановлението на Политбюро задграничната агентура се увеличи на 78 %, приграничната с 51 %. През първото тримесечие на 1951 г. по сравнение с 1950 г. задържаните нарушители по агентурни данни се увеличиха с 87 %, а разобличените агенти на врага из средата на нарушителите на границата с 100 %.

Понастоящем се провеждат планово мероприятия по увеличение на задграничната агентурна мрежа и активна вербовка на агентура по разработваемите обекти в граничната зона - предимно емиграционно настроените и агентите на врага.

Значително се подобри работата по ръководството и възпитанието на агентурата.

5. След излизане Постановлението на Политбюро, Командването на Гранични и Вътрешни войски постави много остро въпроса за грижите за личния състав. Пристъпи по-решително към привличане към отговорност на виновниците за бездушното и чуждо отношение към живия човек.

Уреди се въпросът за прането на бельото, подобри се поддържането на облеклото и обувките. Проведоха се курсове на готвачите от заставите и комендатурите, което доведе до значително подобрене приготвянето на храната. Направиха се 75 бани на заставите и други 55 са в строеж, на много от линейните застави се построиха сушилни и пр., обаче тази задача е изпълнена още далече не напълно.

6. Реорганизацията на Гранични и Вътрешни войски, предвидена за 1951 г. в основата си се завърши.

Предвидените в съответствие с постановлението на Политбюро нови 5 гранични отряди, 5 комендатури и 15 линейни застави са формирани. Увеличението, обаче, личния състав на линейните гранични застави на гръцката и турска граници, практически ще се изпълни след 12 т.м. когато завършва подготовката си в учебните пунктове попълнението на Гранични войски от набор 1930 г.

7. Постановлението в пункта, който задължава ЦК да подбере и преведе общо за войските при МВР - 30 политработници за по-отговорни длъжности не е изпълнено. По наша молба ЦК подбра и от 1.3.т.г. следват 6 месечния курс за полит.офицери при гранични войски 290 души. За точното и буквално изпълнение на тая част от постановлението не е настоявано от страна на Управление Гранични войски, мислейки, че

от тия 290 души ще могат да се подберат другари и за по-високи длъжности. Указа се, обаче, че от изпратените в курса другари не може да бъдат избрани за работа в политотделите, отрядите и полковете на Гранични и Вътрешни войски, поради което следва да се помоли ЦК да подбере за тази цел други 30 другари.

От предвидените офицери - специалисти МНО е превело в Гранични войски само 1 свързочен офицер и нито един морски и инженерен офицер, от които нуждата е особено остра, и не всички във Вътрешни войски.

8. Въпросът за преподавателската на офицерския състав, що се отнася до използване военно-учебните заведения и устройваните курсове в Народната войска е уреден, но преподавателската на офицерите при себе си, което е най-същественото още не е организирана затова, защото Гранични войски още нямат възможност в настоящия момент да отделят преподавателски състав, тъй като при тяхния некомплект много офицери са заети за подготовката на политическите работници и предстоящата подготовка на 500 строеви офицери в допълнителния курс на граничното училище, и по липса на помещение за това.

9. Въпросът за превъоръжаването на Гранични и Вътрешни войски се реши с допълнително решение на Политбюро и самото превъоръжаване е в ход. Винтовките за Гранични войски са получени, обаче, от МНО все още не се дава автоматичното оръжие. Не са дадени също така танковете и артилерийската материална част на Вътрешни войски.

От заплануваните до края на 1951 г. инженерно-технически съоръжения на границата са изработени:

1. Контролно следова /разорана/ полоса	345 км. или	59 %
2. Контролен плет	40 "	27 %
3. Телен стобор	57 "	23 %
4. Завали	230 "	67 %
5. Засеки	3 "	7 %
6. Просеки	256 "	59 %
7. Наблюдателни вишки	100 броя	27 %
8. Скрити наблюдателни пунктове	37 "	16 %
9. Телена мрежа	3.500 км.	86 %

От заплануваните отбранителни съоръжения към 1 април т.г.

има завършени:

1. Блокхаузи 203 или 46 %
2. ДЗОТ 26 " 10 %
3. Картечни гнезда 150 " 30 %.

10. Системата за набирање в Гранични и Втрешни войски самоверни и предани на Партията и народната власт млади војници е установено с заповед на военниот министер и инструкција, утврдена од двамата министри.

11. Постановлението на Политбюро по отношение въвеждане в съответните таблици топло обмундирување и планинска дажба за личниот състав, носјач службата в планинските райони и охранявач особено важни објекти на Втрешни войски е също така вече исполнено.

Впросот за заплатите и специалните дојавки се реши с постановлението на Министерскиот совет за заплатите на служителите при МВР.

12. Във всички комендатури и линейни застави, където можело да се намерят подходящи стаи, се създадоха Димитровски стаи. Такива вече има на 70 % од поделенијата на Гранични войски, но се още недостатъчно обзаведени с инвентар.

13. Към провеждане на постоянна и системна политическа работа сред местното крайгранично население съвместно с окръжните и околийски комитети на Партията, Политотдела при Гранични войски фактички не е пристъпил. Освен изработването съвместно с Административниот одел проекто-инструкција, представена на Политбюро за утврждение, друго почти нищо не е направено.

14. Впросите за взаимодействието с Народната војска, задачите на Гранични и Втрешни войски в случај на војна, и тия свързани с мобилизационните формиранија на војските се изясниха и решиха с одделно постановление на Политбюро. Всички произтичащи од това постановление задължения и меропријатия са в ход на исполнење.

15. Постановлението на Политбюро в неговата част за продолжаване прочистването на крайграничните райони е в ход на исполнење. Списъците на лицата и населените пунктове, които ќе бъдат предложени

са вече изготвени. С това се закъсня, поради бавността допусната от Гранични войски, ДС и Окол.комитети на Партията. Дадоха се указания, сведенията да се събират от органите на Гранични войски като съгласуват с окол. и парт.комитети и органите на ДС, без да се уреди в този дух да се дадат показания и на партийните и други органи.

III. РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗВЪРШЕНАТА РАБОТА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПОСТАНОВЛЕНИЕТО НА ПОЛИТБЮРО.

Като резултат на проведената работа в изпълнение постановление на Политбюро, с указаната прека помощ от ЦК и постоянната квалифицирана помощ на съветските другари - съветници, Гранични войски направиха нова значителна крачка по пътя на своето организационно изграждане, идеологическо и морално укрепване. Премина се по решително към живо и конкретно ръководство от горе до долу, ръководящите офицери все повече усвояват граничното дело и все по-грамотно реагират на обстановката, планират и организират охраната на границата. Крачка напред се направи в поставянето на партийно-политическата и агентурно-оперативната работа, подобри се в сравнение с миналото политическата, бойна и служебна подготовка и възпитанието на личния състав.

Всичко това доведе до ново, несъмнено подобрене в охраната на държавните граници.

Въпреки тия достижения в изграждането, подготовката и възпитанието на Гранични войски, същите не издържаха изпитанието и проверката пред които бяха изправени от създалата се в последно време, сериозна оперативна обстановка на някои участъци от държавните граници.

Двете трети от държавните граници на НРБ са граници с империалистическия свят.

Усилената подготовка на война от страна на империалистите против страните с народна демокрация и Съветския съюз, и изострената класова борба вътре в страната, създават на нашите граници с фашистка Югославия, монархо-фашистка Гърция и реакционна Турция едно възрастащо напрежение, остра и сложна оперативна обстановка, която силно и преко влияе върху сигурността в цялата страна.

Използвайки някои наши слабости и извращения на Партийната и Правителствена политика, вражеските нам страни и тяхните разузнавателни служби хвърлят огромни сили и средства с цел да създадат

недоволство и разложение сред крайграничното население, широка агентурна мрежа и вражеско подполие; бандитско движение, терористически и диверсионни групи. Внушавайки систематически, че войната е предстояща, вражеските разузнавателни централи и тяхната агентура на наша територия организират и подтикват към бягство зад граница на вражеските и враждебно настроени към народната власт елементи, които щели скоро да се върнат в страната в състава на империалистическите армии като "победители".

При тази политическа и оперативна обстановка, охраната и отбраната на държавните граници на нашата социалистическа Родина добива първостепенно значение. Като задача, надеждното затваряне на нашите граници нахвърля рамките на една само българска задача и въпросът за необходимостта от нейното бързо решаване добива извънредно голяма острота.

Тази изключително отговорна задача може с успех да бъде решена само от организационно оформени, комплектовани, с висока политическа, бойна, служебно-тактическа и оперативна подготовка, дисциплинирани и при всички обстоятелства до смърт предани на ЦК на БКП и др. ЧЕРВЕНКОВ Гранични войски. Това - първо. Второ. Задачата за надеждното затваряне на държавните граници може с успех да бъде решена само тогава, когато непосредствения тил на Гранични войски е политически здрав и организиран, когато крайграничното население е преданно на народната власт.

НАШИТЕ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ СЕ УКАЗАХА НЕ НА ВИСОТАТА НА ИЗИСКВАНИЯТА НА ИЗМЕНИЛАТА СЕ ОБСТАНОВКА И ДОПУСНАХА ПРОВАЛ В ОХРАНАТА НА ДЪРЖАВНИТЕ ГРАНИЦИ НА УЧАСТЪКА НА 1 ГРАНИЧЕН ОТРЯД С НАЧАЛНИК НА ОТРЯДА - ПОДПОЛКОВНИК ЛАЗОВ, НАЧАЛНИК-ЩАБА - МАЙОР КОЙНОВ И ЗАМ.НАЧАЛНИК ПО ПОЛИТИЧЕСКАТА ЧАСТ - КАПИТАН ТАШЕВ.

Отчасти такъв провал се получи и в участъците на 5 и 3 гранични отряди.

Безпощадните и позорни за Гранични войски факти са следните:

За периода от 1 януари до 1 април 1951 г. Гранични войски са задържали общо 188 и-допуснали да преминат безнаказано границата 303 нарушители или-безнаказаните нарушения съставляват 61.5 % по отношение общия брой на опиталите се да нарушат границата.

От допуснатите 303 безнаказани нарушения само на 1-ви отряд се падат - 146, а на 5-ти граничен отряд - 81, на 3-ти граничен отряд - 32 и на всички останали 10 отряда - 44.

Систематически безнаказано се нарушава от вражески самолети и нашето въздушно пространство. Така през 1950 г. въздушните ни граници са нарушени в 47 случаи от 54 вражески самолети и само от 1.1.51 г. до 10.4.51 г. - в 12 случаи от 13 самолета, в това число известно влизане на вражески самолет на 8.1.51 г., който проникна до Дунавската ни граница в района на Оряхово-и се върна обратно от района на Силистра-Тутракан в Турция.

Със средства за борба с този род нарушения на държавните граници, Гранични войски не разполагат и следва борбата с прелитанията над наша територия вражески самолети да се организира от МНО, а на поделенията на Гранични войски на главните направления да се дадат зенитни картечници.

IV. ПРИЧИНИ ЗА НЕУДОВЛЕТВОРИТЕЛНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ И ОХРАНАТА НА ДЪРЖАВНИТЕ ГРАНИЦИ.

Основните причини за неудовлетворителното състояние на Гранични войски при МВР и ненадеждната охрана на държавните граници си остават същите, които са посочени в постановлението на Политбюро от 16.11.50 г. и които напълно не бяха отстранени.

Започнатото в началото на 1950 г. преустройство в работата и ръководството на войските върви бавно и качеството на ръководството на оперативно-служебната дейност на Гранични войски не обезпечава изпълнението на възложената ми задача в съответствие с обстановката.

Партийно-политическата работа не е преустроена в съответствие с постановлението на Политбюро, тя не обезпечава необходимото високо качество на обучението и възпитанието на личния състав и службата по охраната на границата.

Вследствие слабостта на офицерите-разузнавачи агентурно-оперативната работа на Гранични войски не е активизирана и не обезпечава своевременното разкриване и предотвратяване готвещите се нарушения на държавните граници, вследствие на което те стават известни само след тяхното извършване.

Чувството на отговорност за охраната на границата у личния състав и войската дисциплина все още не отговарят на изискванията на Постановлението на Политбюро от 16.11.1950 г. и не обезпечат отчетливото организиране и носене службата по охраната на границата.

Заповедите, указанията и инструкциите не се изпълняват добросъвестно, своевременно и точно, особено от страна на значителна част от офицерския състав.

№ 188, с която се задължават ръководящите офицери от отрядите и комендатурите да бъдат в определени срокове на всяка линейна застава и предстояват там най-малко по две денонощия, от много ръководящи офицери, не се изпълнява.

Началника на 4 граничен отряд - майор ГОЦЕВ в продължение на 4 месеца не е ходил на най-оперативната си застава. Коменданта на 1 комендатура от същия гран.отряд - капитан МИЛЕНКОВ, който по силата на оперативната заповед на началника на отряда е бил задължен лично да организира охраната на границата на 1 застава, на същата не е ходил в продължение на 3 месеца. През това време се извърши безнаказано нарушение на границата в участъка на същата застава от 1 помак с цялото му семейство от 10 души.

На 15.3.51 г. лейтенант НАЦЕВ, зам.началник по политическата част на 3 линейна застава от 1 граничен отряд е бил назначен за старши на граничен наряд "ЧГ" на стика между 3 и 4 застави, заедно с редника НИКОВ. Според дадената му бойна заповед лейтенант НАЦЕВ е трябвало да се яви на местоназначението и носи службата от 01.00 до 06.00 на 16.3.51 г. Вместо това, лейтенант НАЦЕВ е останал да спи в с. Раброво, Кулево и се прибрал в застава в 06.00, като казал на ред. НИКОВ, ако го питат да каже, че са били на заповяданото място. През това време на същото място са нарушили границата за Югославия 12 души.

Лейтенант НАЦЕВ е арестуван и даден под съд.

Ст.лейтенант ДИМИТРОВ от полит.отдел при УГВ бидейси на 4 застава от 3 гран.отряд е бил включен в наряд "Секрет". На мястото на носене службата същия заспал, през което време младши наряда - граничар му взема бомбата изважда детонатора и пак си я закачва на спящия ДИМИТРОВ. След завръщане на служба, войника долага за случилото се на началника на заставата. Когато са били поискани обяснения от ДИМИТРОВ, същия упорито е отричал докато не е бил изобличен и в лъжа показвайки детонатора и незаредената му бомба.

Въпреки категоричното изискване на Политбюро за прочистване войските от политически неблагонадеждните и неработоспособни офицери и неподходящи войници, Гранични войски все още не са напълно очистени от такива лица, вследствие на което се снижава качеството на службата по охраната на границата, обучението, възпитанието и подготовката

на войските. Даже при последното попълване на Гранични войски с млади войници от набор 1930 г. попаднаха голям процент политически неблагонадеждни и непригодни за граничната служба войници.

Забавяне прочистването на крайграничните райони от вражеските и емиграционно настроени елементи, неподобрените, в съответствие с постановлението на Политбюро културно-битовите условия на крайграничното население, слабата партийно-политическа и разъяснителна работа и някои извращения на партийната и правителствена политика, създадоха условията на определени затруднения при охраната на границата, за преодоляването на които Гранични войски се оказаха неподготвени.

Аналогичните причините за неудовлетворителното състояние на Вътрешни войски и охраната на вътрешния ред, където подготовката и възпитанието на личния състав, войската дисциплина и грижите за живия човек не са на нуждната висота. Все още не са малко случаите на заспиване на пост, дезертъорство и самоотлъчка и чуждо отношение към живия човек.

Командването на Гранични войски, в съответствие с конкретната обстановка в участъка на 1 и 3 гранични отряда взе следните мерки:

- Усилена е охраната на оперативно-важните направления в участъка на 1 гран.отряд и е формирана нова комендатура в с.Брегово, Видинско;

- Отряда е засилен с 150 войници за сметка на учебния пункт на 10 отряд;

- Във Видин и Кула са изпратени на гарнизон по един усилен взвод от Вътрешни войски;

- Дялия учебен пункт на 1 отряд в състав 300 войници заедно с всички командири са изпратени за усиляване на линейните застави;

- За сметка на неактивните граници и Управление Гранични войски е изпратена бригада от политически работници начело с зам.началника на разузнавателното отделение за югославската граница, както и заместник-началник щаба на Гранични войски - полковник ДИМИТРОВ;

- За всяка застава има закрепени по 1-2 офицери от комендатурите, отряда или Управление гранични войски-и за всяко населено място в оперативните райони офицери-разузнавачи;

- Всички неблагонадеждни и заподозрени войници на брой - 101 са подменени и изпратени в трудовата повинност, на румънската и черноморска граница. Дадено е нареждане, с цел да се прекъснат евен-

туални нездрави връзки с местни жители, целия войнишки състав да бъде разместен от една в друга комендатура на отряда.

Трети граничен отряд е засилен с войници за сметка на учебния пункт и също така са изпратени бригади от политически работници и офицери-разузнавачи.

Общото усиляване на Гранични войски, съгласно постановлението на Политбюро, с 5000 души ще се осъществи от 15 т.м., когато младите войници от набор 1930 г. завършват своето обучение и ще бъдат изпратени на границата.

Заедно с това Управление гранични войски взема конкретни мерки за енергичното и бързо изпълнение на ония пунктове от Постановлението на Политбюро, които не са напълно изпълнени.

Наред с всичко това, ние молим Политбюро:

1. Да поиска от всички, за които се касае и не са изпълнили до край постановлението от 16.11.50 г. да ускорят неговото изпълнение;

2. Да се разреши, с цел да се усили и качествено подобри ръководството на войските;

а/ Др. Йонко ПАНОВ да бъде освободен от длъжността помощник министър на Вътрешните работи и остане само Началник на Гранични войски;

б/ Да се реорганизира и усили оперативния отдел, като в щата за 1951 г. се въведе длъжността зам. Началник на отдела и създадат 6 отделения: за югославската граница с 5 офицери, за гръцката с 5, турската - 4, черноморската - 3, румънската - 4 и отделение за информация и отчетност - с 5 офицери. Също така да се предвиди 1 помощник на началника на инженерната служба.

в/ Отделение бойна подготовка да се развие в отдел, като се въведе в щата отделение за военно-учебните заведения;

г/ Да се задължи административния отдел при ЦК, съвместно с Командването на Политотдела на Гранични войски, в рамките на съществуещия щат да реорганизира политотдела и определи най-действени форми и методи на партийно-политическата работа;

д/ Да се усили с 5 офицери Тила на Гранични войски. Началника на Тила да бъде по длъжност командир на дивизия и той зам. началник на войските по тила.

2. С цел да се усили охраната на морската ни граница, да се обезпечи инженерно-техническото оборудване на границата и подобрат техническите връзки на Гранични войски, да се въведе в щата за 1951 г.,

а/ Вместо съществуващия един дивизион в състав от 4 катери-два дивизиона гранични морски катери тип "МО" в състав по 6 катери;

б/ Сапъорен батальон с численост от 250 души.

в/ Вместо съществуващата свързочна рота - свързочен батальон.

3. Да задължи МНО да проучи въпроса, организира и поведе активна борба срещу нарушителите на нашето въздушно пространство, като по направленията и районите, в които най-често влитат вражески самолети се уредят площадки и авио-засади, на същите направления да се постави на позиции занитна артилерия и на граничните поделения, с местостоянки по-важните направления се придадат зенитни картечници ДШК, за борба с ниско летящи самолети.

4. Да се реши въпроса за износа в Турция на дървени въглища, с които турците и тяхните западни господари прикриват своята активна разузнавателна дейност по нашето черноморско крайбрежие.

5. С цел да бъде увеличена работническата прослойка всред офицерския състав на Гранични войски, да се разреши през 1951 г. да се произведе набор на 250 курсанти в Граничното училище из числото на работниците от заводите, желаещи да служат като офицери в Гранични войски.

6. С цел за укрепление на граничната зона и подобрене охраната на границата, да се укрепят партийните органи и органите на народната власт в граничните околии, да се разгърне сред местното население широка политическа и разяснителна работа, да се обезпечи населението от граничните райони със стоки и предмети от първа необходимост, да се прегледат нормите на всички видове държавни доставки в направление на тяхното намаление, да се уреди въпроса за компенсацията на земята на двувластниците, обработвана по-рано на югославска територия, и да се ускори изселването от граничната зона всички неблагоприятни елементи, съгласно постановлението на Политбюро от 16.11.50 г.

Успеха в решаването на задачата поставена пред Гранични войски зависи от нас, от комунистите работящи във войските, отговорни за

неблагополучието, в това число и преди всичко аз.

Лично аз не проявих настойчивост в провеждането на Постановлението на Политбюро и недостатъчно чотко можах да организирам работата на моите помощници и подчинени и контрола на изпълнението, не взисквах с потребната строгост - сам бавно се преустройвам бавно и не решително преустройвах работата и служебно-оперативната дейност на Гранични войски.

С помощта на ЦК и съветските другари, ще намеря сили да се боря с недостатъците и заедно с мобилизираните сили на всички комунисти в Гранични войски ще направя всичко, което те да бъдат на висотата на възложената ми от Партията, Правителството и лично от др. ЧЕРВЕНКОВ задача по охраната и отбраната на държавните граници.

Извънредно сложна и отговорна е задачата на командването на Гранични войски. Въпросите на окомплектоването, подготовката, възпитанието, снабдяването и пр. на войските стоят много остро, както в мирно, така и във военно време.

Въпросите за охраната на границата се решават на границата, решават се от многобройни съвсем малки поделения - линейните застави и граничните наряди. Абсолютно необходимо е с живото ръководство на тия поделения да се занимават и най-големите началници, в това число и лично аз, и да се решават въпросите на най-непосредственото планиране и организиране охраната на границата. Ето защо аз считам, че Началника на Гранични войски трябва да бъде освободен от други служебни задължения, за да не бъде в положение на ръководител, който е на много места и никъде - както следва да бъде.

София,¹⁴ април 1951 год.

НАЧАЛНИК НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ:

Качорев
Качорев

С П Р А В К А

за състоянието на отношенията между органите на ДС и Гранични войски - 6 граничен отряд в Елховска околия, по констатациите на бригадата от МВР, извършила обследване на околията.

Сработването, сътрудничеството и взаимопомоща между отряда и околийските началници на МВР и ДС не са добри. Не се спазва инструкцията от 1949 год. за взаимоотношенията и сътрудничеството между гранични войски, ДС и народната милиция, която съвместно не е била разглеждана, а в околийското управление на МВР е била разгледана една на 2.IV.t.g. - след 2 години закъснение. Същата - в отделни пунктове не се изпълнява, което пречи за доброто сработване на поделенията.

Инструкцията за паспортно-граничния режим от м. ноември 1950 година не се провежда в граничния отряд и народната милиция. В зоната и ивицата съществува пълен безпорядък и безконтролно движение на лица от вътрешността и зоната без открити листове. Не се знае кой е контролният орган в зоната и ивицата - Гранични войски, милицията или войсковите поделения.

Връзката на отряда с ОК на Партията и с партийните организации по места е слаба. Не се изпълнява постановлението на ПБ за подобрене охраната на гранични войски и указване помощ от ОК на Партията, за което са виновни както командването на отряда, така и бърото на ОК.

16 май 1951 г.

СЪСТАВИЛ,
Гл. инспектор:

В. Андреев
/В. Андреев/

МИНИСТЕРСТВО
НА
ВЪЗРЕШИТЕ РАБОТИ
КОМАНДА на ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
№ V-1313
25.V.1954 г.
СОФИЯ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

В.л. №: 433.
22.7.1954 г.

26

Стрел. - поверително.

НАЧАЛНИЦИТЕ НА ВСАЧКИ ГР. ОТЯДИ
САМО: НАЧАЛНИКУ V ГР. ОТЯД

гр. Молдичград

Пред разузнавателните органи в Гранични войски е поставена важна задача, срочно да се внедри качествена агентура в разузнавателните органи на противника и сред групите от изменниците на Родината, които се прехвърлят с шпионски и диверсионни задачи в нашата страна. Към тази задача много началници на отряди се отнасят нехайно, нито де вижда от представените план-комбинации за внедряване на подбора от тях кандидати.

Много от представените до сега план-комбинации не са утвърдени поради това, че представените кандидати са крайно несериозно подбрани. Най-често се представят лица, членове на БКП, активисти, които след прехвърлянето биват изпращани в лагерите от противниковото разузнаване, а също така използват тяхната "измяна" за свои пропагандни цели. От друга страна това има лоши политически отражения сред местното население.

Представят се също лица без връзки зад граница, за които няма никаква гаранция да се внедрят в разузнавателните пунктове и тяхната съдба е също изпращане в лагери.

Най-после представят се кандидати, които по личните им качества са абсолютно неподходящи, като пияници, морално разложени, рецидивисти-крадци. За такива кандидати няма никаква гаранция, че ще работят честно за нас, а ще бъдат купени от врага.

При подбора на кандидатите за внедряване, трябва офицерите да се ръководят от следното:

1. Да бъдат честни и предани на Родината, но не активисти. Може да имат известни прегрешения в миналото или сега, но са се поправили и не са на вражески позиции.
2. Да имат необходимите лични качества-порядъчни, грамотни, смели и съобразителни.
3. Да имат необходимите връзки зад граница и то с лица, които се използват от противниковото разузнаване и ще им гарантират пред него, за да бъдат върнати на наша територия с задачи, което обстоятелство ще им позволи да осъществими регулярна връзка.

За в бъдеще при подбора на кандидати за внедряване да се имат предвид горните указания и не се допуска губене на време за подбор и представяне на неподходящи лица.

Отпечатано в 18 екс.
№ 1-15-н-ци на отряди
№ 16-в дело V отд.
Изпълнител: Копаров
21.5.1954 г

НАЧАЛНИК НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ ВР-НРБ
ЕНЕМЕЛ ДИМИТРАКОВ
Мачоков Данев/

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго - секретно!

Екз. №.... 33

Д О К Л А Д

За изпълнението на решение № 100 от 10 май 1951 год. на Политбюро на ЦК на ВКП и състоянието на охраната на държавните граници на Н.Р.В.

Управлението на Гранични войски пристъпи към изпълнение решението на Политбюро на ЦК на ВКП от 10.V.951 год. преди това решение да получи окончателна редакция.

В изпълнение както на това решение, така и в изпълнение постановлението на Политбюро от 16.XI.950 год. бяха проведени следните мероприятия:

1. От 22 до 24 май т.г. се проведе съвещание с началниците на граничните отряди, тяхните заместници по политическата част и ръководящите офицери от Управление Гранични войски, на което се разгледа решението на Политбюро от 10.V.951 год. и в съответствие с него се набелязаха конкретни мероприятия за подобрене качеството на ръководството от горе до долу, за подобрене службата по охраната на границата, за укрепване по-специално граничните отряди на Югославската, Гръцка и Турска граници, за укрепването особено на решаващото звено - граничната линейна застава.

Такива съвещания се проведоха в граничните отряди с комендантите на комендатурите, тяхните заместници по политическата част и началниците на граничните застави от по-важните оперативни направления. Решението на Политбюро се разглежда на закрити събрания на партийните организации в частите и поделенията на Гранични войски.

2. Пристъпи се към по-нататъшното укрепване на линейните застави с оглед на оперативността на границите и охраняваните от тях участъци.

Специално назначена комисия, съвместно с ръководството на

отрядите подработи въпроса за разместване и назначение на офицерите по заставите с оглед на оперативните участъци да бъдат поставени най-преданите, подготвени и работящи офицери и политически работници;

✓ - Подменяват се всички офицери, сержанти и войници от оперативните граници и участъци, които имат нездрави и съмнителни връзки с вражески настроените елементи от местното население;

✓ - На всички линейни застави по оперативно-важните направления, сержантския и войнишки състав е доведен до пълното щатно число, а някъде и свърх щата - в зависимост от обстановката;

✓ - Подбраха се и утвърдиха от старите набори старши на граничните наряди, такива се подбират и от младия набор граничари, с които започнаха да се водят занятия по изготвена специална програма;

- Пристъпи се към практическо провеждане на мероприятия по план от Управление Гранични войски за подобрене културно-битовите условия на личния състав и материалното обезпечение на линейните застави;

- Съответно оперативността на охраняваните участъци се разместват строевите служебни кучета, дадоха се конкретни указания както за занятията с тях, тяхните водачи, така и за тяхното гледане, опазване и използване;

✓ - Провежда се прерастановка на комунистите в Гранични войски с оглед на оперативните линейни застави да се създаде ядро от членове и кандидат-членове на Партията поне от 3-4 души.

3. По инженерно-техническото оборудване на границата се направи и прави следното:

- Разпределението на кредита по инженерно-техническото оборудване на границата от общо 44.200.000 лв. се разпредели така: за Югославската граница - 21.300.000 лв., за Гръцката - 17.000.000 лв. и за Турската - 5.900.000 лв.

- Приблизително в такова съотношение се разпределиха и материалите. Така напр. общо 36.590 противопехотни мини, с които разполагат Гранични войски и се предават на същите от МНО са разпределени както следва: на Югославската граница - 15.488, на Гръцката - 18.907 / само на Беласица 10.000 / и на Турската - 2.195.

✓ Остра нужда се чувствува от бодлива тел, каквато нашата

индустрия не може да даде в заплануваните количества. Докладвано е на др.Ив.МИХАЙЛОВ,който обеща на Гранични войски да се даде известно количество за сметка на отпуснатата бодлива тел на МНО.

- Работите по инженерно-техническото оборудване на границата,по утвърдени планове от Управление Гранични войски са в усилен ход.

Особено внимание се обръща на участъците на 1-ви граничен отряд /Белоградчик/,където работи новосформирания сапъорен батальон и в участъка на 3-ти граничен отряд /Беласица пл.и долината на р.Струма/,и левия фланг на 12-ти граничен отряд /от с.Гега,Петричко до вр.Тумба/,където работят две бригади на отрядите.

- От заплануваните отбранителни съоръжения /блокхаузи/ - 71% са построени и 25% са в процес на строителство.

4. По реорганизиране структурата на Управление Гранични войски и формиране на новите части и поделения е изпълнено следното:

- изготвен е доклад за министерско постановление,с което да се разреши въвеждането на новите длъжности и новите части и поделения в щатове на Гранични войски;

- изготвени са всички разчети и заявки за необходимото оръжие,бойни припаси,войнишко облекло,снаражение,храна и др.за предвиденото увеличение и новите части и поделения;

- изготвен е допълнителен проекто-бюджет за същите;

- разработени са всички щатове за новите части и поделения;

- формиран е сапъорния батальон и изпратен на работа по границата в участъка на 1-ви граничен отряд.

- Подбраха се офицерите,които ще бъдат назначени на новите длъжности в Управлението на войските;

? - разработени са положения за работата в щаба,отделите, отделенията и службите в Управлението на войските.

Същите са доведени до знание на офицерите и всеки офицер от щаба знае основните въпроси,които е длъжен да разработва и изпълнява;

- такива положения се разработват и за отрядите и в близко време ще им бъдат изпратени.

5. По реорганизиране на политическите части в отрядите и

комендатурите е извършено следното:

- политическите отделения в отрядите са реорганизирани в политотдели и за началници на същите са назначени подходящи политически офицери;
- отрядните партийни бюра и младежките комендатурни бюра са разпуснати. Политотдела одобри на 8 отряда предложения за състава на партийните комисии. За останалите отряди се проучват предложенията и в близко време ще бъдат избрани партийните комисии;
- изготвена е програма за инструктивен сбор със секретарите на партийните комисии;
- първичните партийни организации във Вътрешни войски се изграждат съгласно решението;
- н^я - политотдела при Вътрешни войски не е още формиран, но се проучват и набелязват офицери за него.

6. За подобрене и усиляване на партийно-политическата работа и възпитанието на личния състав в дух на любов и преданост на своя народ, БКП и своята Родина е изпълнено следното:

- спуснаха се указания до партийните организации, на специални партийни събрания да разгледат състоянието на партийната просвета, духа и дисциплината в поделенията и как се мобилизират комунистите, за повдигане и подобрене на политическата и партийна просвета и дисциплината и политическата подготовка на личния състав;
- изпратиха се указания на ЗНПЧ и партийните секретари на специални събрания да разгледат състоянието на младежките организации и набележат мероприятия за тяхното укрепване, като към по-слабите младежки организации се прикрепят млади комунисти офицери за работа в ДСНМ;
- в/в. - подбраха се подходящи политически грамотни граничари от набор 1928/29 год., които ще бъдат назначени за политически ръководители на заставите, които нямат зам. началници по политическата част. С тях от 10.VI.1951 год. се проведе 7 дневен сбор за запознаването им с основните въпроси на партийно-политическата работа;
- във всяки отряд се създаде и обзаведе граничарски клуб, а в 80% от заставите - Димитровски стаи.
- подобри се списването на в. "Граничар". В него започнаха да се отразяват решенията и мероприятията на ЦК и Правителството,

социалистическото строителство и борбата за мир. Също се поместват материали из живота на съветските граничари. Отражават се и героичните прояви на българските граничари;

- подготвят се сборове по отряди с кореспондентите и дописниците;

✓ - свикана и проведена бе общогранична конференция на ДСНМ, на която ясно и конкретно бяха поставени задачите на членовете и организациите на ДСНМ в Гранични войски при обезпечаване охраната на държавните граници.

7. ✓ Набраха се и от 1 юни започнаха занятия в Граничното военно училище 280 курсанти из средата на работниците от фабриките и заводите, с които до края на текущата година Гранични войски ще бъдат попълнени с офицери.

8. Комисията по проверка на офицерския състав във войските на МВР привърши своята работа и изготви своя доклад до Политбюро.

9. ✓ Привърши окончателно своята работа и комисията по подработване въпроса за прочистване граничната зона от политически неблагонадеждни елементи, изготви своя доклад и в близките дни ще го представи на Политбюро.

10. ✓ Гранични войски получиха от МНО 40 занитни картечници ДШК и от 10.VI.951 год. се свикаха на 10 дневен учебен сбор 7 души офицери, 7 сержанти и 80 граничари, които под ръководството на инструктор от МНО изучиха материалната част на картечниците и начина на действие с тях.

11. За допуснатите групови безнаказани нарушения на границата началника на 1-ви граничен отряд - подполковник ЛАЗОВ, и-к щаба на отряда - майор КОЙНОВ и ЗНИЧ на отряда - капитан ТАШЕВ бяха снети и назначени с понижение на други граници.

✓ Командването на войските е запланивало ред други мероприятия по които се извършва подготвителна работа, а също така е изпратило по границата и ще изпраща по план отговорни офицери от Управление-то на войските, които да указват конкретна помощ и контрол на подразделенията по места, за изпълнение на решението.

Като резултат от помоща на ЦК на ВМТ и проведените мероприятия по изпълнението на решенията на Политбюро настъпи несъмнено подобрене в качеството на ръководството от горе до долу.

- Все по чотко се поставят задачите от старшите на по-младшите началници;
- Повиши се взискателността и контрола на изпълнението;
- Все по-смело се усвоява метода на възпитанието чрез поощрение и наказание;
- Все по-живо се реагира на обстановката и събитията на границата;
- Все по-правилно се организират основните и допълнителни мероприятия;
- ✓ - Внесе се по-голяма организираност, системност и методичност в работата.

✓ Всичко това доведе и до несъмнено подобрене в охраната на границата, което се потвърждава от следните факти:

а/ Начиная от началото на 1951 год. активността на границата с всеки месец се е усилвала. През м. януари са се опитали да нарушат границата - 73 души, през февруари - 191, март - 205, април - 272 и от 1 май до 10 юни 290 души.

От тях са задържани:

- през м. януари - 59%;
- през м. февруари и март - 40%;
- през м. април, май и до 10 юни 70%; т.с. допуснатите безнаказани нарушения на границата, по отношение общият брой на нарушителите съставляват:

- за м. януари - 41%;
- за м. февруари и март - 60%;
- в последно време 30%.

Преценявайки цифровите показатели на оперативно-бойната дейност на Гранични войски трябва да се има предвид и следното:

а/ При оборудването на границата с контролни съоръжения и подобренето на агентурно-оперативната работа доведе до несравнено по-пълното регистриране на безнаказаните нарушения на границата. В миналото по-голямата част от безнаказаните нарушения не можеха да стават известни именно поради липса на инженерно-технически съоръжения и много по-слабата агентурно-оперативна работа. В настоящия момент числото на регистрираните безнаказани нарушения е много по-

близко до фактически извършените такива и следователно реалното увеличение процента на задържанятия в сравнение с миналото е много по-голямо.

б/ Промени се състава на нарушителите на границата и продължава да се променя. Гранични войски сега имат работа само с въоръжени нарушители - с чужди агенти специално подготвени, с бандити, диверсанти и терористи. Границата сега се охранява с бой, задържанятия стават по правило при въоръжени стълкновения. За времето от 1 март до 10 юни т.г. са били убити 13 и ранени 3 нарушители, при наши загуби: убити - 2 и ранени - 3.

Това количествено и качествено изменение в съотношението между задържаните и допуснатите безнаказано да преминат границата нарушители, показва, че в службата по охраната на държавните граници настъпи значително подобрене, което се затвърдява и ще продължи да се усилва.

Въпреки несъмненото повишение качеството на охраната на границата, безнаказаните нарушения съставляват един недопустимо голям процент и държавните граници се охраняват все още недостатъчно надеждно.

Основните и главни причини за все още неудовлетворителната служебно-оперативна дейност на Гранични войски са две, а именно:

1. Непреодоляните още недостатъци в ръководството от горе до долу, изразяващи се в недостатъчно четкото и конкретно поставяне задачите, недостатъчния организиран твърд контрол на изпълнението и недостатъчната възискателност;

2. Слабата подготовка на личния състав и особено този на линейните застави. В настоящия момент пропускането на нарушителите става главно не поради лошото планиране и организиране охраната на границата, а поради неправилното действие на граничните наряди при влизане в контакт с нарушителите, а често и поради проявен страх.

От тук произтичат и главните задачи, които стоят пред Гранични войски:

- Качествено да се повиши ръководството;
- Решително да се подобри бойната, политическа и служебно-тактическата подготовка на личния състав и преди всичко на линейните застави.

Съзнавайки дълбоко необходимостта от бързото решаване на
тия задачи, Командването на войските ще положи всички усилия за
тяхното бързо решаване и резко повишаване качеството на службата по
охраната на границата.

За изпълнението на постановлението на Политбюро от 16.XI.
1950 год. и решението от 10.V.1951 год. Командването на Гранични войски
пристъпи към мобилизиране на цялия личен състав на Гранични войски
по подготовката на отпразнуването 5 годишнината от създаването на
войските при МВР на 27.VIII.1951 год. и инспекторския преглед през
септември т.г.

Молим Политбюро да одобри следните предложения:

1. Да се разреши на Министерството на вътрешните работи
да организира тържественото отпразнуване 5 годишнината от създаване-
то на Гранични и Вътрешни войски 27.VIII.1951 год. по план одобрен от
секретариата на ЦК и

2. Да се връчат на частите от войските на МВР към същата
дата бойните им знамена.

София, 15.VI.1951 год.

ПОМ.МИНИСТЪР ПО ВОЙСКАТЕ НА МВР

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ: *Панов*
/ П а н о в /

ТА/

У К А З
ЗА ГРАНИЧНИТЕ ВОЙСКИ

чл.1. Граничните войски на Народна република България са специална войска - съставна част от въоръжените сили на страната - влизаща в състава на Министерството на вътрешните работи и се ръководят от Министъра на вътрешните работи.

Общата организация на Граничните войски се утвърждава от Министерския съвет, по доклад на Министъра на вътрешните работи, а подробната се определя с щатове, одобрени от Министъра на вътрешните работи.

чл.2. Съставът на Граничните войски се попълва съгласно Закона за задължителната военна служба и Закона за военните лица, по специално - установен ред, изработен от Министерството на вътрешните работи, при съгласуваност с Министерството на народната отбрана.

чл.3. Задачите на Граничните войски са:

а/ да пазят целостта и неприкосновеността на границите на Народната република в мирно и военно време;

б/ да не допускат преминаването на граничната линия от лица без надлежно разрешение, както и внасянето или изнасянето на каквито и да са стоки, предмети или добитък, освен през определените пропускателни пунктове и съгласно предвидения в законите ред;

в/ да контролират крайбрежното плаване и движението по крайбрежието на речната и морска граници на Народната република;

г/ да пазят, съвместно с другите държавни органи, реда, общественото спокойствие и безопасността в граничната зона.

чл.4. Гранична зона по смисъла на този закон се счита:

а/ за сухоземната граница - граничната линия и цялата погранична местност от територията на Народната република, на ширина до 30 км.;

б/ за морската граница - крайбрежната погранична местност от територията на Народната република от 2 до 30 км. и граничната морска ивица, съгласно Указа за териториалните води на НРБ;

в/ за речната дунавска граница - крайбрежната погранична местност от територията на Народната република, на ширина до 2 км. и водната ивица до талвега на реката, включително и островите.

Точното очертане на тилната линия на граничната зона се определя от Министра на вътрешните работи.

чл.5. Във връзка с изпълнението на задачите по чл.3 от този указ и на основание постановление на Министерския съвет, Министерът на вътрешните работи установява специален режим за посещението и движението в граничната зона, задължителен за всички граждани и държавни органи.

чл.6. Държавните органи са длъжни да съгласуват с началниците на граничните части и подразделения действията си по подържането на реда и сигурността в граничната зона. В случай на размирици или опасност от такива, Граничните войски съдействуват на останалите държавни органи за опазването на интересите на Народната република, реда и сигурността на населението в граничната зона, доколкото това няма да увреди на добрата обстановка на границата.

чл.7. При нападение на наша територия в значителен размер от съседна държава, всички държавни органи и местното население в граничната зона са длъжни да се подчиняват на разпорежданията на граничните войски. След пристигането на частите и съединенията на Народната войска командването се поема от старшия войсков командир.

чл.8. В изпълнение на задачите си по този указ, военнослужащите от Граничните войски имат право и са длъжни да употребят оръжие, освен в случаите, предвидени във Военно-наказателния закон и Закона за народната милиция, още и в следните:

- а/при въоръжено или невооръжено нападение от единични лица или група, на граничен наряд, или при угроза от такова нападение;
- б/срещу лица, които от съседна държава преминават незаконно държавната гранична линия и влязат на българска територия и не се подчинят на заповедта на граничен наряд да се спрат и предадат, както и срещу лица, които се опитат да преминават незаконно държавната гранична линия от българска територия в съседна държава и не се подчинят на заповедта да се спрат и предадат;
- в/срещу лица, които бягат през държавната граница към съседна държава с откраднати или контрабандни вещи или добитък, докато са още на българска територия;
- г/срещу лица, забелязани с оръжие в граничната зона, ако последните не се подчинят на нареждането на граничния наряд;
- д/срещу военни чиновци или военно подразделения на съседна държава, преминали на българска територия, ако откажат да се предадат;
- е/при явно нападение на наша територия от чужда войска група, подразделения или въоръжени цивилни лица.

Чиговете от Границните войски употребяват оръжието си след еднократно предупреждение и предупредителен изстрел във въздуха. В случаите, посочени в п.п. "а" и "е", оръжието се употребява без всякакъв предупреждение, а по п. "г" - при първия признак, че ще се укаже противодействието.

чл.9. Органите на Границните войски могат да задържат в граничната зона и да водят разпит на лица, извършили или заподозрени в извършване на престъпления, свързани с нарушаването на границата.

Задържането става съгласно инструкцията за органите на дознанието в Народната войска. По отношение на задържаните лица, мислящи се към състава на Границните войски, се прилагат разпоредбите на Закона за народната милиция /чл.чл.32 и 33/ и Закона за наказателното съдопроизводство /чл.78/. Задържането лице, заедно с протокола за разпит, протокола за обиск и другите материали по преписката, се предава на Държавна сигурност или на органите на Народната милиция, в зависимост от характера на деянието му, за довършване на дознанието и предаването му на прокуратурата.

чл.10. Подробностите по приложението на този указ се уреждат с правилници и инструкции, одобрявани от Министра на вътрешните работи.

чл.11. Този указ отменява Наредбата-закон за граничната стража, от 1938 година и Закона за граничната войска от 1946 година, както и законоположенията, които му противоречат.

Изпълнението на указа се възлага на Министра на вътрешните работи.

Издаден в София, под №.....на.....1951 година

М И Н И С Т Ъ Р: ген. лейтенант: _____

/Г.Цанков/

НАПИСАН в 4 екс. от които №№ 1,2,3 за
Мин.съвет и № 4 за архивата.

ИЗПЪЛНИТЕЛ:
/

МИНИСТЕРСТВО
НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
№ I 4880
21.6. 1951 г.
СОФИЯ

[Handwritten signature]

Строго секретно.

Екз. № _____

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

*Вх. № V. 2019
22.VI. 951 4*

НАЧАЛНИЦИТЕ НА 1, 2, 11, 12, 3, 4, 5, 13, 6 и 7
ГРАНИЧНИ ОТРЯДИ - МВР.

САМО ЗА НАЧАЛНИКА НА....ГР.ОТРЯД.

гр.....

НАЧАЛНИЦИТЕ НА ОТДЕЛ 5-ти И ОТДЕЛЕНИЕ "ГВ"

Т У К

Управлението на Гранични войски има положителни сведения, че американското разузнаване в Гърция набира свои агентурни кадри из средата на изменниците на Родината, намиращи се в Гърция и Турция, които ги обучава в специални школи в западна Германия и след това връща обратно в България за шпионаж и с разузнавателни задачи. От така обучените агенти между 24 и 28.4.51 г. в наша страна има прехвърлени 11 души, както следва: I-ва група от трима души - в Ивайловградска околия - Хасковски окръг; II-ра група от един човек - в Смолянска околия - Пловдивски окръг; III-та група от един човек - в Гоце Делчевска околия - Благоевградски окръг; IV група от трима души - в Петричка околия - Благоевградски окръг и V-та група от трима души с район на действие Благоевградска, Санданска и Разложка околии - Благоевградски окръг.

От показанията на заловените шпиони и от сведения добити по агентурни данни се вижда, че прехвърлените на наша територия шпиони са снабдени с фалшиви лични карти, няколко открити листове за движение в граничната зона, радиостанции и др.

Предвид на горното да се има за изпълнение следното:

1. Началниците на граничните отряди, в чийто участъци са били прехвърлени горните агенти, да определят най-вероятните направления, през които е било извършено прехвърлянето им.

Личния състав на заставите по тези направления да се доведе до пълното щатно число, а на някои застави и свръх щата, за сметка на заставите в по-маловажните направления. На тези застави да се изпращат офицери службисти, които да подпомогнат началниците на заставите при планирането и организирането охраната на границата.

Проверките от страна на началниците да се усилят по тези застави.

5

Политическите офицери да изнесат в тези застави по две-три беседи по отношение повдигане революционната бдителност, укрепване на дисциплината и повдигане на духа.

На същите застави да се изпратят служебни кучета от командатурите, като със всяко куче се започне системна подготовка и тренировка, за да се достигне преследване по следа, най-малко три четири часа след нарушението.

2. Да се усилва агентурно-оперативната работа особено в заставите по най-вероятните места за прехвърляне,

3. Съвместно с Народната милиция и ДС да се поставят на строг контрол всички съмнителни лица, които се движат в граничната зона, като се обърне особено внимание на представените от тях документи за самоличност и открити листове, при всяко съмнение лицата да се задържат и след щателна проверка, да се освобождават.

НАЧАЛНИК ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ: п/ Панов.

НАЧАЛНИК ЩАБ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ

ПОЛКОВНИК:.. п/ Пешев.

Отп. - 13 екз.

Екз. № 1-12 - адресантите.

-" № 13 - към дело.

Изпълнител: *Владимир*.....

ИР/

Верно,

НАЧАЛНИК ОПЕРАТИВЕН ОТДЕЛ ЩАБ ГВ.

ПОДПОЛКОВНИК:.. *Владимир*.../Владимиров/

161

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

Вх. № 739 У1
Строго секретно
Бвз. №

НАЧАЛНИЦИТЕ 3, 4, 5 и 13 ГРАНИЧНИ ОТРЯДИ - СВР
САМО НАЧАЛНИКА НА 5-и ГРАНИЧЕН ОТРЯД.

гр. Момчилград

*Р. С.
За изяснение
10.11.51*

Установено е, че в приграничните райони на 3, 4, 5 и 13 гранични отряда, където има помашко и турско население, духовните лица като мюфтии, имами и ходжи се ползват с голям авторитет сред това население. Тези духовници използват религиозния фанатизъм на населението, в много случаи го подбуждат към противонародна дейност и по такъв начин служат на врага под една или друга форма.

Въпреки горното, нашите офицери-разузнавачи не са взели достатъчно мерки за основното проучване на тия лица, с цел вербовка на някои от тях и използват тяхното влияние сред населението да могат да разработват вражески настроените, заподозрените в шпионаж и другите обекти в крайграничната зона имащи връзка зад граница.

С цел създаването на качествена агентура из средата на духовните ръководители на българо-мохамеданското и турско население

ЗА П О В Я Д В А М :

1. Да се отпочне бързо и най-детелно проучване на всички мюфтии, ходжи и имами в граничната зона, като особено се обърне внимание на тяхния личен живот и морални качества, с цел събиране на компрометиращи материали за съдите.

2. Лицата, за които има събрани достатъчно компрометиращи материали от ~~верния~~ характер, са пригодни за агенти да се представят в УГВ до 15.9.1951 г. за даване санкция за вербовката им.

НАЧАЛНИК ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ *Калчев*

Отл. - 5 ека.
Бвз. № 1-4 адресантите.
- " № 5 - към дело.

Изпълнител: *Симеонов*

3.8.51 г.

Д. М. /

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно
Екз. №
Препис!

5
Вх. № 11-844
6.9.1971г.

*Н.Х.Г.
Суретис до НК.Х. на
Моксандаурийе. За суретис
10.11.71*

З А П О В Е Д

По гранични войски при МВР - НРБ

"... " септември 1951 г.

№ 762

гр.София.

СЪДЪРЖАНИЕ: Относно задържане на вещи на заловени бандити в граничните отряди и комендатури.

Констатирани са много случаи, когато в граничните отряди и комендатури се задържат вещи, като оръжие, документи и др. на заловени бандити, агентура изпращана от правеското разузнаване, смигранти и др., без да е искано каквото и да било разрешение от УГВ за това.

По този начин се лишават следствените органи от вещественни доказателства, които могат да използват в процеса на следствието и пред съда, за разобличаването на заловените нарушители.

За да не се повтарят горните случаи и за в бъдеще

З А П О В Е Д В А М :

1. Всички намерени вещи при обиска на заловени нарушители на границата да се предават заедно с нарушителите на ДС, без да се задържа каквото и да било, по какъвто и да е повод.
2. За неспазване на настоящата ми заповед ще поисквам най-строго от началниците на отрядите.

НАЧАЛНИК ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ МВР

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ: /п/ Панев.

Верно,

НАЧАЛНИК V-ТИ ОТДЕЛ УГВ

ПОЛПОЛКОВНИК: /Копаров/

ВУД - 16 екс.

Екз. № 1-15 отрядите
"- № 16 - към дело.

Из архивите на ДС

*Вх. № 990
8.1.51*

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

18
Строго секретно.

Екз. № 1

С П Р А В Е Ж А

ОТНОСНО: Изпълнението
на решението на ПОЛИТ-
БЮРО на ЦК на БКП от
10 май т.г.

*За доклад пред Комисията
8.8.51*

За изпълнение решението на ПОЛИТБЮРО на ЦК на БКП от
10 май т.г. Изпълнението на войските разработки план на конкретни
мероприятия, които се провеждат в определените срокове.

По-горе са изпълнени следните мероприятия:

По партийно-политическата работа.

- Политсекциите на отрядите се реорганизираха още през м. май в политически отдели, като за началници на същите бяха назначени най-подготвените политически офицери. Такъв подбор се извърши и за зам. командирите по политическата част и в комендатурите.
- Комендатурните бира на ДСНМ бяха разпуснати още през м. май и дотогавашните им секретари бяха преназначени за инструктори по работата сред членовете на ДСНМ.
- Отрядните партийни бира бяха разпуснати през м. юни и до 15 с. м. към политотделите на отрядите бяха създадени партийни комисии. Непосредствено след това беше проведен учебно-инструктивен сбор със секретарите на отрядните партийни комисии.
- За подобрене на партийно-политическата работа в съставите, които нямаха ЗНПЧ бяха изпратени подобрани подходящи граничари за политически ръководители, след завършване на седемдневен политически курс.
- Беше прегледан състава на всички партийни и младежки бира в частите и поделенията на войските и същите бяха освободени от неподходящите членове.
- Изградиха се и обзаведаха с най-необходимия инвентар 15 гранични клубове - във всеки отряд по един и 218 димитровски стаи. Няма димитровски стаи в 4 щаба на комендатури и 58 застави, поради липса на подходящи помещения. Обзавеждането на клубовете и димитровските стаи се затруднява от крайно ограничен кредит

на политотдела за тази година, всичко 11 милиона лева.

- Подобри се списването на в. "Граничар", като в него започнаха да се отразяват решенията на ЦК на БКП и Правителството, социалистическото строителство и борбата за мир. Също така поместват се материали из живота на съветските и наши граничари.

- Влезе се във връзка с писателския съюз за написване на текущи и трайни произведения за граничарите, а също и с българска кинематография за игрален граничарски филм. В резултат, под печат е книгата "Достойни защитници на Родината", отразяваща героичните подвизи на нашите граничари и одобрено от ЦК на БКП сценариото на филма "Наша земя", по което вече се снима игралния филм.

В резултат на проведените мероприятия, партийно-политическата работа в Гранични войски, значително се подобри.

Партийно-политическият апарат е почти попълнен - 92% по щата за 1951 год.; изясниха се задачите на политофицерите и на партийните и младежки организации; програмните политзанятия и възпитателната работа започнаха да се провеждат редовно и на по-висок идейно-политически уровень; повиши се духът и настроението на военнослужещите, които сега се отнасят с по-изострено чувство на отговорност към възложените им задачи и партийно-политическата работа се свързва по-тясно с живота и охраната на границата. Чувствително укрепна и войската дисциплина.

По настоящем се води борба за по-нататъшно подобряване на метода за ръководство на партийно-политическата работа в граничните части и поделения.

6/ По организационното укрепване Управлението на войските.

За подобрене ръководството от горе, да стане то живо, конкретно и бързо да реагира на изменението на обстановката по границите, се извърши реорганизация в структурата на Управлението на войските. В оперативния отдел се създадаха отделения по направления и съставът му се увеличи до 36 офицери/по настоящем попълнен до 70%/; в отдел бойна подготовка се създаде отделно отделение/от 3 старши офицери/ за ръководство подготовката и преподаването във военно-учебните заведения на войските; отдел "Тил" също се реорганизира, а хранително-фуражното, вещевото и квартирно-експлоатационното отделение се усилиха с 7 офицери; отделение

"Кадри" се реорганизира в отдел; назначен бе помощник началник на инженерната служба.

Извършената реорганизация в Управлението на войските създаде предпоставките и даде възможност:

- на оперативния отдел - отделенията по направления да изучат по-добре определеният им участък от границата, да следят ежедневно живота по нея, да познават основно оперативната обстановка и станалите инциденти и с това бързо, компетентно и живо да реагират и ръководят границата, както и да водят по-дееен и постоянен контрол по заповяданите мероприятия.

- отделение бойна подготовка - макар че отделението за ръководство подготовката и преподготовката не е изпълнено напълно, подобри значително работата по бойната подготовка в частите; пуснаха се ред методически разработки; състави се учебна програма за преподготовка на офицери от Гранични войски през 1952 год. повиши се качеството на пусканите документи по бойната подготовка на частите.

- Отдел "Тил" - започна по-отблизо да следи за нуждите по материално-техническото снабдяване на частите и поделенията. Стана по-оперативен, по-гъвкав; създаде се картотека за цялото имущество и започна да се изживява слабостта по не доброто снабдяване на частите. Увеличеното квартирно-експлоатационно отделение заведе картотека и ситуационни планове на всички сгради числящи се на гранични войски; със свои сили **строи** помещенията на заставите по границата и извършва ремонта на останалите сгради. С това битовите условия на граничарите, които на много места бяха почти лоши се подобряват ежедневно.

- Отдел "Кадри" - в резултат на реорганизацията и попълването подобри изучаването на офицерския **кадър**, подобри отчетността на кадъра; въведе нов порядък на атестирането на офицерите и отчитането на тяхната служба. В настоящият момент всички офицери от Гранични войски имат пълни и проучени атестационни дела.

Така реорганизирано Управлението, то стана действителен пълноценен помощен орган на командването и започна да влияе положително на границата.

в/ По формирането на новите части и поделения и увеличението на числения състав на линейните застави по гръбката, турската черноморска и румънска граници.

- Заповеданите да се формират: резервен граничен полк;

специален резервен граничен батальон, свързочен батальон и вторият дивизион стражеви катери не са формирани, тъй като войниците за тях ще постъпят на обучение след 15 ноември, поради липса на казармени помещения за обучението им. Вторият дивизион стражеви катери не е формиран и поради липса на материална част.

Формирането на посочените части и поделения ще стане до края на 1951 година.

За тези части, от Министерство на Народната отбрана са получени офицери 93 души, които вместо от запаса, по договореност получихме от току-що завършилите различните военни училища курсанти. Остават да се получат още 81 офицери, които ще се наберат от запасни такива.

В най-близки дни ще бъде отпуснато и оръжието, необходимо закомплектоването на тези части.

- Формиран е само сапъорния батальон и то за сметка на щата за 1951 год. Същият от м. май работи по инженерно-техническото оборудване на границата и то на оперативно важните направления, в участъка на 1 граничен отряд /гр. Белоградчик/, който през настоящата година се очерта, като най-оперативния отряд. От м. август едната рота на батальона бе изпратена на работа в района на 4 граничен отряд /гр. Девин/ също очертал се като оперативен, особено в участъка на Доспатската комендатура.

До днешна дата сапъорния батальон е построил следните инженерно-технически съоръжения по границата:

- просеки - 43.4 км;
- завал - 45.2 км;
- контролен плет - 3.1 км;
- скрити наблюдат. пунктове - 5 броя;
- миниране на телена мрежа - 3.3 км.

Работата по изработването на контролни и телени стобори е спряна, тъй като войските нямат бодлива тел. Определеното с решение на ПОЛИТБЮРО количество от 500 тона бодлива тел не можа да се отпусне, а се даде само 100 тона, тъй като останалото производство бе взето за нуждите на МНО. Направени са съответни постъпки, да се отпуснат още 400 тона тел, така както е решено от ПОЛИТБЮРО.

- Увеличението на численият състав на линейните застави

- 5 -

по гръцката, турската, черноморската и румънска граници не е извършено, тъй като предвидените за това увеличение войници, по настоящем се обучават в учебните пунктове.

Това ще стане между 20-30 ноември, когато завършват обучението си младите граничари от набор 1931 год., с които ще стане попълването.

Изобщо, решението на ПОЛИТБЮРО на ЦК на БКП от 10 май т.г. извънредно много помогна за подобрието на партийно-политическата работа и за укрепването на Гранични войски, което безпорно ще се отрази благоприятно върху надежната и сигурна охрана на границите на Народната ни Република.

24.9.51 г., гр.София

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ:...../Г.Цанков/.

Отп. - 2 екз.

Екз. № 1 - а.....

" № 2 -
Цанков

Изпълнител:.....

24.9.51 г.

Т.Ф./

Н.К.С.
В трети
и да се
с
Знае
Кучуков

...
 ПРЕСТАВАМ
 МИНИСТЕР НА ВЪТРЕШНИ РАБОТИ
 Генерал-лейтенант П. Цанков
 № 1631
 1 октомври 1951 година

Вх. № 1070
29.10.51

Строго-Секретно.

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

И Н С Т Р У К Ц И Я

ПО ВЗАИМОДЕЙСТВИЯТА МЕЖДУ РАЗУЗНАВАТЕЛНИТЕ ОРГАНИ
НА Д. С., ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ И НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ НА
МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ - Н. Р. Б.

1. За охраната на държавните граници на Н. Р. България носят отговорност Гранични войски на МВР.
 За осигуряване изпълнението на тази задача гранични войски водят:
 - а/ контраразузнавателна работа в своята погранична зона.
 - б/ разузнавателна работа на територията на граничната зона на съседните праждебни държави до 25 км. дълбочина, а в необходимите случаи и на по-голема дълбочина.
 - в/ провеждат задържане и арести и водят предварително следствие на задържаните нарушители на границата и лица арестувани за престъпни действия, свързани с нарушението на държавната граница.
 2. Контраразузнаване и разузнаване в граничната зона и на територията на съседните праждебни държави неограничено по обем, обекти и територии водят органите на Държавна Сигурност.
 3. В интерес на охраната на границата и обезпечаване на успешни действия, началниците на граничните отряди осъществяват ръководството на общите оперативно-войскови операции, провеждани в граничната зона по поиск, преследване и ликвидация на банди /групи/ диверсанти, терористи, разузнавачи и др. нарушители при влизането им на наша територия и при опит да се върнат задграница.
- Органите на държавна сигурност и Народната милиция им указват в това пълно съдействие.
- Във всички случаи органите на Държавна сигурност и милицията провеждат операции /арести, задържания и т.н./ в граничната зона самостоятелно, като при това, ръководейки се от н.п. 4 и 5 на настоящата инструкция се свързват с граничните отряди и в нужните случаи съгласуват с тях своите действия и ако е необходимо търсят помощ, която граничните отряди се задължават да окажат съчетавайки своята помощ с изпълнение на своите задачи по охраната на границата.

4. Органите на Държавна Сигурност и милицията провеждат арести, обиски и други мероприятия в граничната зона, поставяйки в известност във всеки отделен случай Началника на най-близкия граничен отряд, или неговия заместник по разузнаването, като предварително проверяват по оперативния отчет на граничния отряд всички лица, които подлежат на арест или задържане.

Началниците на граничните отряди и техните заместници по разузнаването в подобните случаи постъпват също така.

5. В тези случаи, когато органите на Държавна Сигурност и граничните отряди едновременно са оперативно заинтересовани за едни и същи обекти на разработка, вербовка и т.н., техните началници съгласуват въпроса помежду си, донасяйки за това на своето ръководство и след това се ръководят от указанията на своите началници.

6. При завеждане на разработки/агдела/и подработвано на кандидати за вербовка от жители на граничната зона, органите на държавна сигурност, милицията и граничните отряди провеждат специална взаимна проверка по своите оперативни отчети, оформяйки това със справка, която трябва да съдържа въпроса "Моля, съобщете имате ли компроментирани данни/оказва се фамилията, името и презимето, година на раждане, местожителство и отговор: "С компроментирани данни не разпознавам".

Ако проверамото лице е на разработка или вербовано се отговаря "Проверямото лице/да се укаже точно/ се разработва от нас".

Категорически се забранява предприемането на каквито и да било мерки по отношение на тези лица, за които има компроментирани данни даден орган, без съгласието на последния.

Писмените справки трябва да дават органите провеждащи проверката незабавно, не не по-късно от три дененедия.

7. Проверката на агенти и използване от други ~~вд~~ органи се забранява. Когато агент на един от органите може да бъде използван в интересите на страната не-пълно и успешно по линия на друг орган, то той с разрешение на своя по-старши началник може да го предаде на връзка на този орган или да бъде използван временно по изпълнение на отделна задача/задачи/.

8. Органите на Държавна сигурност и Гранични войски с разрешение на своите началници могат да водят съвместни или паралелни разработки.

9. На началника на V-ти отдел Гранични войски и началниците на граничните отряди се дава право да правят запитвания в скръжните управления за проверка на лица, живущи във вътрешността на страната, като началниците на граничните отряди изпращат копия

13

ст запитването на началника на Гранични войски.

10. При получаване сведения за лица, занимаващи се с вражеска дейност, живули извън граничната зона, гранични войски незабавно, но не по-късно от 24 часа уведомяват за това писмено органите на Държавна сигурност, а за данни касаещи се за Държавна сигурност, управление гранични войски незабавно докладва на **Министъра на Вътрешните работи.**

Всички сведения, касаещи се за охраната на границата органите на Държавна сигурност и милицията по свой ред, **незабавно** съобщават в граничната зона на граничните отряди или на V-ти отдел в гранични войски - София.

11. Гранични войски за задържаните нарушители на границата информират най-близкия началник на околийско или окръжно управление МВР и след **оформяване** и предварителния разпит на задържания, **незабавно** ги, но не по-късно след 8 денонсия, предават нарушителите заедно с протокола за задържане, протокола за обиск и всички документи, **веди** и протоколите за разпит, препишки от които се съставят в граничния отряд, в най-близкото околийско или окръжно управление. При особени случаи е разрешено на ръководствено на Министерството среща може да се удължава.

12. Нарушителите идващи от съседна територия и задържани от органите на Държавна сигурност и милицията се предоставят на офицер от гранични войски за разпит и изясняване на обстоятелствата по нарушение на границата.

ПОМ. МИНИСТЪР ЗА ВЪТРЕШНИ РАБОТИ
Генерал-Лейтенант/п/ Панев.

ПОМ. МИНИСТЪР ЗА Д.В.
Генерал-Майор /п/ Кумбалиев

ПОМ. МИНИСТЪР ЗА Н.М.
Генерал-Майор: /п/ К. Чолаков

З о р н о,

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ "СЕКРЕТАРИАТ"/п/ Стофанов

З о р н о,

ПО ПОЛКОВНИК: *[Signature]* /Коларов/

Отпечатано в 15
№ 1-15 към стр. 11.
М/П

Из архивите на ДС

171

Зорин 1976 г.

МИНИСТЕРСТВО
на
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ

София 195.....г.

ПОВЕЛИТЕЛНО
№ 1046
15.5.1957

ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
ОТЗДРОПБГДСРБНА

ОТНОСНО: одобряване на
Указ за Границите войски

от генерал-лейтенант ГЕОРГИ ЦАНКОВ,
МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ.

ДРУГАРЪ ПРЕДСЕДАТЕЛЪ,

Пли отговор да се указва № и отдела

Положението, задачите, правата и задълженията на Границите войски се уреждат със Закона за Границната войска, от 1946 г., и Наредбата-закон за граничната стража, от 1938г. Тези два закона не уреждат по удовлетворителен начин горните въпроси, а при това вторият е издаден от отречената от народа фашистка власт.

Посочените обстоятелства налагат да се отменят горните два закона и вместо тях да се издаде Указ на Президиума на Народното събрание, който цялостно да уреди същата материя.

Приложеният проекто-указ е съгласуван с Министерството на Народната отбрана, Министерството на правосъдието и Главната прокуратура. От предложението на Министерството на народната отбрана не е възприето това по чл.2 и по чл.5, тъй като в същите текстове се предвижда, че въпросите, третиращи в тях, се уреждат с постановления на Министерския съвет.

Като Ви излагам горното, моля, другарю Председателю, да предложите на Министерския съвет да пркеме следното

ПО С Т А Н О В Л Е Н И Е:

НА ОСНОВАНИЕ ЧЛ.23 ОТ КОНСТИТУЦИЯТА НА НАРОДНАТА РЕПУБЛИКА, СДОБРЯВА СЕ ПРИЛОЖЕНИЯ ПРОЕКТО-УКАЗ ЗА ГРАНИЧНИТЕ ВОЙСКИ.

ДА СЕ ПРЕДЛОЖИ НА ПРЕЗИДИУМА НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ ДА ИЗДАДЕ УКАЗА, СЪГЛАСНО ЧЛ.35 т.5 ОТ КОНСТИТУЦИЯТА И ЧЛ.5 БУКВА "в" ОТ ЗАКОНА ЗА ПРЕЗИДИУМА НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ.

ПОСТАНОВЛЕНИЕТО НЕ ПОДЛЕЖИ НА ОБНАРОДВАНЕ.

М И Н И С Т Ъ Р: ген.лейтенант _____

Handwritten notes and signatures:
"Министерството на вътрешните работи и граничните войски са готови да осъществят..."
"Гор. Поповичев..."
"15-у..."
"Другарю Председателю..."
"Съгласно..."

- 2 -

ПРИЛОЖЕНИЕ: три екземпляра от проекто-указа, заедно смотивите;
мненията на М-ството на Народната отбрана,
М-ството на правосъдието
Главната прокуратура.

З А С Я Г А: Министерството на вътрешните работи
Министерството на народната отбрана.

НАПИСАНО в 4 екземпляра, от които
№ 1, 2 и 3 за Мин. съвет, а № 4 към дело.

ИЗПЪЛНИТЕЛ:

/Ат. Т. Атанасов/

М О Т И В Икъм проекто-указа за Граничните войски.

Във връзка с задачите и дейността на Гранични войски при Министерството на вътрешните работи, понастоящем, са в сила два закона: Наредбата-закон за граничната стража, който е от 1938 година и Закона за Граничната войска, от 1946 г. Нито първият закон, който е издаден от отречената и отхвърлена от народа фашистска власт, нито вторият дават задоволително уреждане на въпроса за задачите на Граничните войски на Народната република и за тяхното място в системата на въоръжените сили на страната ни.

Горното налага да се издаде нов указ на Президиума на Народното събрание, който да уреди цялостно положението, правата и задълженията на Граничните войски и да отмени горните закони.

Приложеният проекто-указ, в който са взети под внимание мненията на Министерството на народната отбрана, Министерството на Правосъдието и Главната прокуратура, предвижда Граничните войски, като специална войска от състава на въоръжените сили на Народната ни република, намиращи се под върховното ръководство на Министра на вътрешните работи. Въпросите по общата организация на Граничните войски се предоставят за уреждане от Министерския съвет, по предложение на Министра на вътрешните работи, а подробната организация, която ще бъде в рамките на общата, се предоставя за уреждане от Министра на вътрешните работи.

За попълването на Граничните войски с кадър - войници и офицери - ще се използва установеният вече ред за Народната войска със Закона за задължителната военна служба и Закона за военните лица. Редът по който конкретно ще се осъществява това попълване, ще се установи от Министра на вътрешните работи и Министра на народната отбрана.

В чл.3 на проекта се конкретизират задачите на Граничните войски, а именно цялостното опазване неприкосновеността на границите на Народната република и опазването на сигурността, реда и общественото спокойствие в граничната зона. Чл.4 определя понятието "гранична зона" в съгласие с действащото сега постановление на Министерския съвет за района на същата.

Указът предвижда конкретно при какви случаи органите на Граничните войски могат и ще са длъжни да употребят оръжие срещу различните нарушители на неприкосновеността на границата. Точ-

ното определяне на този случай не има съществено значение, особено в възпитателно и превантивно отношение, спрямо някои неустойчиви и колебливи елементи, които биха попаднали под вражеска агитация за незаконно преминаване на държавната граница.

В чл. 9 от Указа се узаконява съществуващото фактическо положение - органите на Гранични войски да задържат и разпитват лицата, които са заловени в нарушение на границата - като тези действия на органите на Г.В. се подчиняват напълно на съществуващите законоположения по отношение задържането на лица, заподозрени в извършването на престъпления.

М И Н И С Т Ъ Р: генерал-лейтенант _____
/Г. Цанков/

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго-секретно
Екз. №

З А П О В Е Д
по Гранични войски - М.Б.Р.
24 декември 1951 г. № 1024. София

1
Ф.х.в. V 1594
29.12.51

СЪДЪРЖАНИЕ: Във връзка с отчетността по линията на V-ти
отдел на УГВ - МВР

Въпреки многократните напомняния и изпратени инструкции и писма във връзка с отчетността по линията на V-ти отдел, много от отрядите не спазват същите, поради което в УГВ не може да се изясни целостното състояние на агентурно-оперативната работа.

На подотчетните елементи, обектите на ОНД, ПАР, ААР и невсзавербована пригранична агентура не се изпращат редовно и навреме по два екземпляра картони обр.1, поради което се допуска така, че обекти и агентура водящи се на отчет в отрядите и командатурите не са отразени в картотеката на V-ти отдел на УГВ.

Задържаните нарушители на границата и граничния режим лица прсучени по какъвто и да е повод, но указали се в следствие несподходящи, разкритите агенти на врага на съпределната територия и др. не се картотекират в общосправочната картотека на V-то отделение на отряда. Също така, не ни се изпращат картони за картотеката в V-ти отдел УГВ.

В изпращаните картони не се попълват всички данни за обектите - скраска/в какво се уличава/, на каква разработка е, за агентурата кога е вербована, псевдоним и картоните им не се подчертават диагонално със съответния цветен молив, за агенти - син, за резиденти и съдържатели на я/к-червен, за информатори-черен.

При изпращане в УГВ на личните досиета на агенти, резиденти и съдържатели на я/к не се изпращат съвременно и по два екземпляра картони обр.1, а с закъснение до 1-2 месеца, което пречи за навременното им отразяване в картотеката на V-ти отдел на УГВ.

В УГВ се изпращат попълнени картони обр.1 и на задгранични агенти, което е неправилно, защото задграничната агентура се води по регистър, а не по картотека.

Работните и отчетни разузнавателни карти не се водят добре, не се работи системно по тях и не се нанасят съвременно всички новополучени данни по обстановката в задграничния и приграничен райони, поради което картите са непълнени и не могат да ни служат.

Цифровите справки се изготвят формално и се изпращат не на 5-то число на месеца, както е наредено, а винаги с закъснение на 20-то число, а понякога и на 30-то число от месеца, с което грубо се нарушава табела за донесенията. Изпращаните цифрови справки не се изготвят от самите началници на отделения, поради което се попълват крайно лошо, с неверни и неточни данни. Дават се разработки без

да се посочват с пр. колко обекта са. Отразените данни за резултатите в края на една цифрова справка не съвпадат с дадените данни в началото на следващата цифрова справка.

При сумиране на данните се допускат извънредно много грешки и се дават неверни крайни сборове.

С цел отстраняване незабавно на всички гореизбрсени недостатъци и въвеждане на строг и точна отчетност в агентурно-сперативната работа,

З А П О В Я Д В А М:

1. До 15.1.1952 година да се изпратят в УГВ на всички подотчетни елементи, обектите на ОНД, ПАР, ААР и на несъздавербсваната пригранична агентура, за които не са изпратени до сега по два екземпляра картони обр.1.

2. До 15.1.1952 година да се картстекират всички задържани нарушители на границата и граничния режим, лица прсучени по какъвто и да е повод, не указали се в последствие неподходящи, разкрити агенти на врага на съпределната територия и др., а така също да се изпратят по два екземпляра в УГВ за отразяването им в картстеката на 5-ти отдел.

3. В бъдеще на задграничната агентура да не се попълват и изпращат картони обр.1, а да се водят по регистър. Съгласно дадените указания и образци през 1950 год.

4. До 5.1.1952 година да се изпратят в УГВ всички отчетни разузнавателни карти с нанесени всички получени данни.

5. Цифровите справки да се изпращат в УГВ до 5-то число на месеца, следващо попълнени и оформени лично от началниците на V-то отделение при страдите.

6. Във връзка с считане резултатите от придобитите Я/К в бъдеще в цифровите справки към резултатите за приграничния район да се открие график - явочни квартали към точките 2, 4 и 6-та след резиденти.

7. На всички изменици на родината, да се изпращат в УГВ по два екземпляра картони обр.1 на всеки един изменик на родината.

8. При преминаване на обекти от една форма на разработка в друга, при прекрепване на нови обекти към разработки, при преминаване на агентурата от една в друга категория при отпадане или изключване да се съобщава съвременно в V-ти отдел на УГВ.

9. При изпращане в УГВ на личните досиета на агенти, резиденти и съдържатели на Я/К, ведно с досиетата да се изпращат и по два екземпляра картони обр.1.

За неизпълнение на горната заповед, ще взисквам най-строгото.

НАЧАЛНИК ГРАНИЧНИ БОЙСКИ МВР-НРБ

ПОЛКОВНИК *Ванков* /Ванков/

НАЧАЛНИК V-ТИ ОТДЕЛ УГВ МВР

ПОДПОЛКОВНИК *Киспарсв* /Киспарсв/

Отпечатано в 16 екс.
№ 1-15-н-ците на стради
№ 16-в дело V-ти отдел
Изпълнител: Гълев

25.12.51 г.

Строго поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

А6

23

Д О К Л А Д

ОТНОСНО- агентурно-оперативната работа на
отдел IX-ти Д.С., за времето от 9.IX.1950г.
до 9.IX.1951 година.

През отчетния период в обслужваните обекти от отдел IX-ти са константирани оледните по-характерни вражески прояви:

1. Измяна на Родината от войници при поделенията на Гранични и Вътрешни войски.

2. Събиране сведения от политически, военен и стопански характер и предаването им на вражески разузнавания.

3. Организиране и провеждане терор, саботаж и вредителство от чиновите и служителите по обектите обслужвани от отдела.

4. Получаване материали за членство на служители - началници в заговорническата трайчо-костовска организация.

5. Разпространяване остра вражеска агитация и пропаганда в обслужваните поделения сред наличния състав по отношения мероприятията на правителството и създадената международна обстановка.

Пред отдела през този период от време са стояли следните основни задачи за разрешение:

1. Издирване, разработване и отстраняване социално чуждите, трайчо-костовски и други вражески елементи от личния състав по обслужваните обекти от отдела.

2. Създаване качествена и количествена агентура, като граничните застави бъдат подsigурени най-малко с три съкритни сътрудници. Активизиране работата с наличната агентура по разработките и общо осведомление.

3. Активизиране на личните разработки и откриване нови такива на лица уличени в провеждане на шпионаж, саботаж, вредителство и по линия на трайчо-костовци.

4. Попълване щата на отдела от началнически и низов кадър.

5. Подобряване вътрешната организация и метод на работа в отдела.

6. Въвеждане контрол и проверка на изпълнението от горе до долу в отдела.

7. Даване редовна информация на командването на У.Г.В. и В.В. и др.

8. Повишаване идейно-политическата и служебна квалификация на оперативния състав.

9. За внасяне партийност в работата на отдела и решително ликвидиране на внедрената от Георги Ганев и &, извращение и вражеско отношение в органите на Д.С. към партията.

10. Ликвидиране с формализма, регистратурството и бюрократизм в работата на отдела и поставянето му на организационно-делова и оперативна основа.

Как се справя отдела с така стоящите пред него за разрешени задачи:

До месец Март т.г. не е имало никакви резултати в агентурно-оперативната работа, въпреки, че служебните ръководители са били подготвени да дадат такава. Така др. Желязко Троев-тогава началник отдел

2488

е бил завършил школа в СССР, а останалите началници отделения-Алипи Коцев, Д. Гълъбов, Н. Рачев, Леон Калаора, Г. Шмяков и Никола Демирев са на служба в Д.С. непосредствено след 9.IX.1944 година, завършили курсове и имат практически опит. Това се дължи, че отделните ръководители при отдела не са имали класов подход към вражеските елементи, работно е повърхностно, незадълбочено, давани са грешни указания за работа, не е насаждано съзнателност към работата и е имало скованост сред оперативния състав.

В изпълнение указанията на Ц.К. на БКП и лично на Др. Червенков, служебното ръководство при М.В.Р. отстрани горяма част от ръководния кадър от Държавна Сигурност като неподходящ, а друга част премина на работа в други поделения. Тази чистка засегна и отдел IX-ти, като бяха отстранени последователно шест началници отделения, един главен инспектор, а началник отдела бе преместен в провинцията.

През месец Март т.г. ръководството на отдела бе комплектувано, като за началник бе изпратен инспектор от Ц.К. на БКП-др. Сп. Христов, а за останалите началнически длъжности бяха повишени оперативни работници. Освен това, отделение I-во бе реконструирано в три групи с отговорни инспектори-за западната граница, южната и софийските обекти в едно със северната граница.

Макар и неопитно новото ръководство на отдела в агентурно-оперативната работа има значително подобрене. Така например:

1. Проведена е известна чистка на социално чуждите и други вражески елементи сред личния състав от Гранични и Вътрешни войски.

2. В резултат на подобрената работа с агентурата са предотвратени шест случая на опит за измяна на Родината със седем военнослужачи. Освен това, по агентурни данни за замисел от военнослужачи за бягство са прекомандирани на неоперативни граници и трудови части значително число войници.

3. Заведени са голям брой активни, агентурни разработки на важни обекти по линия на трайчо-костовци и др. Освен това ръководния състав при отдела взе на лична връзка агентура.

4. Има реализирани важни индивидуални и групови разработки на обекти, които са в процес на следствие.

5. През месец Април т.г. бе разкрита диверсанта група в мина Бухово сред поделенията на Вътрешни войски. От проведеното следствие се установи, че групата е подготвяла диверсионен акт по случай Първи Май и въоразена да избяга зад граница.

6. Значително е подобрено ръководството и контрола на периферийните служби, в резултат на което е подобрена агентурно-оперативната работа и няма командири в по-малко от трима сътрудници.

7. С помощта на отдел КАДРИ и партийната организация бе изпълнен щата за оперативния и технически състав при отдела.

Горните успехи в нашата агентурно-оперативна и следствена работа се дължат:

1. На неопценямата всякидневна помощ, която ни се оказва от др. съветник.

2. На постоянните грижи, които полага нашата партия и лично Др. Червенков за служителите от МВР.

3. На подмененото служебно ръководство.

4. На внесената организация и плановост в работата на отдела

5. На издигане съзнателното отношение на целия оперативен и технически състав към работа и класов подход за разкриване и разобличаване на враговете.

6. Благодарение ефикасните мерки взети от ръководството, много от обслужваните обекти в последните месеци се обезпечиха с агентура.

7. Внесе се партийност в отдела и правилно отношение към Партията.

8. Внесе се единство в оперативния състав на отдела.

25 чл

9. Засили се възискателността и контрола в сравнение с миналото.

10. Наказани са девет оперативни работници за проявени сериозни опущения и извращения в работата им.

11. Подобри се живата връзка на централното ръководство с оперативните работници по места, както и помоща оказвана им на място.

12. Направиха се известни вътрешни размествания, в резултат на които се подобри на първо място работата на следственото отделение II-ро отделение, III-то отделение и отчасти на I-во отделение.

13. По линия на I-во отделение са изправени лошите отношения в някои отряди създадени между служба "Ви, командуването.

14. Засили се информацията към командуването на обслужваните обекти.

15. По настояване на ръководството на отдела, попълни се щата на отдел IX-ти.

16. Направиха се сериозни размествания на войници и други военно служащи по предложение на отдел IX-ти, като социално чужди и вражески елементи.

17. Внесе се и все повече се внедрява експедитивност, самоинициатива и чувство на партийна отговорност в работата на оперативните работници-за нови успехи на службата.

18. Решително се ликвидират формализма и бюрократизма в работата на отдела.

Независимо от постигнатите успехи пред отдел IX-ти стоят за разрешение следните основни задачи:

1. Основно проучване и прочистване на ръководящия и личен състав в обслужваните обекти от социално чужди, враждебни и трайчовски елементи.

2. В изпълнение заповедта на др. Министър за усиляване агентурно-оперативната работа, да се обезпечат достатъчно количествена и качествена агентура в обслужваните обекти.

3. Подобряване и засилване контрола и проверката на изпълнението.

4. Подобряване организацията и метода на работата в отдела.

5. Провеждане на партийни и служебни курсове за повдигане идейно-политическата и служебна квалификация на оперативните работници.

6. Внасяне партийност и ликвидарене до остатък извращенията от Георги ганевци и др., за отношенията на ДС към партията.

7. Внедряване като постоянен метод в работата на отдела смела конкретна и принципиална критика и самокритика по отношение на всички допускани слабости.

8. Активизиране работата по наличните разработки, подсигурняването им с агентура и завеждането на нови такива.

9. Вземане всички мерки за предотвратяване измяна на Родината и основно разкриване причините за безнаказано нарушение на границата с цел подобрене охраната на същата.

10. Своевременно сигнализиране командуването на Гранични и Вътрешни войски за отстраняване всички нередности в поделенията на същите от служебно-битов и политически характер.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ IX-ТИ:

/Подполк. Сп. Христов/

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СТРОГО ПОВЕРЛИВО!

46

МИНИСТЕРСТВО
на
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ

ДО
ДРУГАРЯ ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ.

№

195 г.

СОФИЯ

Т Е К.

ДОКЛАД

От Министъра на вътрешните работи

**ОТНОСИНО: осигуряването на
радиовръзките на МВР.**

ДРУГАРИ ПРЕДСЕДАТЕЛ,

За нуждите на войските при Министерството на Вътрешните Работи, за обезпечаването на радиовръзките по границата и вътрешността на страната, още от 1949 година Министерството на Вътрешните Работи се е договорило с завод "Елпром" за изработката на военен тип радиостанции. Въпреки разпенените писма, настоявания и многократни посещения в завода исканите радиостанции през 1949 година не са били изработени. Оправданието на завода е било, че не са били доставени части от чужбина.

През 1950 година слаботоковия завод "Елпром" по сключен договор с Министерството на Вътрешните Работи е трябвало да достави за нуждите на войските 36 броя радиостанции от голяма, средна и малка мощност. Въпреки настойчивите искания за изпълнението на договора, завода отново не е изработил исканите радиостанции, повторно оправдавайки се с недоставянето от чужбина на резервни части и липса на модела.

При изготвянето на плана за 1952 година завода "Кл. Ворошилов" първоначално прие заявките на Министерството на Вътрешните Работи за 258 радиостанции с голяма, средна и малка мощност, обаче, при сключването на договора за 1952 година под претекст, че не може да има модели едва през месец август-септември прие да изработи - 147 бр. през 1952 година и 101 броя през 1953 година. Нямайки къде другаде да прехвърли заявките си МВР се съгласи на това.

При проверките, които сме правили в завода/последната на 14.V.т.г./ се установи, че все още не се работи сериозно по изпълнението на поръчките на МВР. Сега първа се подготвят матрици за

При отговор да се укаже № и отде.

някои части, а редица от вносните части не са още контракувани в чужбина. От отговорни хора в завода - другарите Пушкаргов и Димитров - сега се казва, че модели ще могат да имат едва към края на месец октомври и съвсем уклончиво говорят за вероятността за някакво производство до края на тази година.

Изхождайки от установеното при проверките в завода и от това, че моделите ще трябва да се подложат на изпитание преди да се пуснат в производство Министерството на вътрешните работи е силно обезпокоено и дори, нещо повече, убедено е в това, че завод "Воршилов" до края на годината няма да изпълни поръчките ни.

А нуждите на войските при М-во на Вътрешните работи и на ЦУ за местна противовъздушна отбрана - стоят открити. Гранични войски са снабдени с радиостанции, едва 4% от полагаемата се патна радиоматериална част и то такава, която е вече крайно износена. Радиосвързка с заставите нямаме. Поисковите групи нямат носими радиостанции, не могат да бъдат управлявани и това става причина да допускаме безнаказани нарушения на границата и нещастни случаи между самите поискови групи. Нарастналата оперативност на западната, южната и източна граници, разрастването на граничните части и поделения налага час по скоро установяването на радиосвързка с тях, особено при поиск.

Още по тежко е положението при Вътрешни войски и МВВ, които са снабдени с радиостанции едва на 1-2% от полагаемата се патна радиоматериална част.

Изхождайки от големите нужди на Министерството от радиостанции и от това, че такива няма да могат да се произведат от завод "Воршилов" през тази година предлагам необходимите ни радиостанции да се доставят от Съветския съюз, а в завода "Воршилов" да се проведат мероприятия, които ще осигурят производството на радиосвързочна материална част поне за 1953 година.

Излагайки Ви горното, моля, другарю Председател да занимаете с въпроса Министерския съвет, които, ако удобри да приеме следното

ПО С Т А Н О В Л Е Н И Е

1. Да бъдат доставени от СССР за нуждите на Министерството на Вътрешните работи следните радиостанции:

РАФ на моторна кола	7 броя
РСБ на моторна кола	29 броя
РСБ стационарни	8 броя
РБМ-5	126 броя

13-Р /или от подобен тип/	130 броя
A-7-A	20 броя
9-Р-С	4 броя
КВН /или от подобен тип/	18 броя

2. Задължава се Министерството на електрификацията, респективно завода "Кл.Ворошилов":

а/ да създаде специален цех за производство на военно свързочна материална част с организация подобна на тази на У.В.З.

б/ до края на месец септември т.г. да изработи и представи на Министерството на Вътрешните Работи за изпробване и одобрение модели на комплект приемо-предавателни военни радиостанции с голяма, средна и малка мощност и маломощни такива.

в/ до края на месец септември съвместно с завод 12 от У.В.З. да изработи модел за каруцария за монтирането на моторни коли на радиостанции с голяма и средна мощност.

г/ До края на месец ноември да подготви кадри и материална част за серийно производство през 1953 година на такива радиостанции.

3. Задължава се Министерството на Вътрешните Работи да представи до 15.VI.т.г. на Министерството на електрификацията, респ. на завод "Кл.Ворошилов" списък на необходимите му свързочни апаратури, за които завода да изработи модели до края на месец октомври о след през 1953 година да се осигури серийното им производство.

4. Изпълнението на настоящето постановление се възлага на Министъра на Електрификацията и Министъра на Вътрешните Работи.

5. Същото не подлежи на обнародване в "Известие" на президентума на Народното събрание.

Засяга: Министерството на Електрификацията.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:

/ген.лейтенант Г.Цанков/

Написано в 7 екз.
6 екз. Мин. съвет
1 екз. М-во вътр. работи

Изпълнил:
/П. Панайотов/
Н-к Планов отдел.

СК

Из архивите на

*По съгласие с изводите
на 16.VII 1955 г. от
Зак. Зап. М.Р. Кривинцев
на Министъра се счита за
публично знание и който
назначават на*

Войски

123

СТРОГО ПОВЕРТЕЛНО!

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: за мероприятията по усилване охраната на държавните граници и укрепване граничната зона.

№ С-29 *решение* е *указано* София, 7 февруари 1952 год.

Независимо от проведената до сега работа по укрепването на гранични войски, усилването на границата, укреплението на граничната зона и огромната помощ, оказана по тези въпроси от БКП, Правителството и лично от др. Червенков, държавната граница, особено на нейните най-активни участъци, все още не се охранява достатъчно надеждно.

В много случаи нарушителите не се задържат и проникват на наша територия с вражески цели.

Не са единични случаите, свидетелстващи за това, че вражеската агентура нееднократно безнаказано преминава границата и се връща обратно, а органите на ДС в граничните околии и нашите граничари проявяват ~~беспомощност~~ *неуверливост* в предотвратяването на подобни явления.

Всечки тия и други факти на неблагоприятие в охраната на държавните граници изискват пълното мобилизиране на силите на личния състав на органите и войските на МВР за тяхното бързо ликвидиране.

~~Отчитайки това,~~ *В*земайки под внимание активизираната се дейност на империалистическите разузнавателни централи, усилени своята подривна работа във връзка с гласуването на прословутия закон на Труман от 10.10.1951 г., става необходимо така да се затвори границата на нашата Родина, щото нито един вражески агент, нито един нарушител на границата да не може безнаказано да я премине,

ЗА П О В Я Д В А М:

1. Да се ~~уверди~~ ^{счита} представения "План на агентурно-оперативните и войскови мероприятия по усиление охраната на държавните граници и укрепването на граничната зона". /плана се прилага/

2. Началниците на оперативните управления и отдели на ДС, началника на Гранични войски и началниците на граничните отряди да обезпечат безусловното и своевременно изпълнение на ония мероприятия, които се отнасят до подчинения им апарат и поделения.

3. ~~Мойте заместници~~ ^{М. М. М. М. М.} др. др. Кумбилиев, Панов и Капитанов да установят строг контрол по изпълнението на плана и към 1.4.1952 год. ми представят първия доклад за резултатите от осъществените мероприятия, предвидени в него.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА НРБ

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ: *[Signature]*.....
Цайков.

Лично - строго поверително.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Т У К - Министъра на вътрешните работи др.
генерал-лейтенант Георги ЦАНКОВ.

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

От генерал-лейтенант Йонко ЦАНОВ, помощник министър
по войските на МВР.

Другарь Министър,

Водим от желанието, въпроса за взаимните отношения и взаимодействие между органите на Държавна сигурност и Гранични войски в граничната зона, да бъде обсъден спокойно и получи правилно разрешение, намерих за необходимо да Ви докладвам следното:

Фактите и историята на този въпрос са такива, че ако ги изучим внимателно и безпристрастно, ще се убедим, че не органите на Гранични войски главно развалят работата и взаимните отношения.

Във всеки случай считам, че никак не е полезно да се заостря в едната страна така, че другата да се счита почти невинна.

Мисля, че не е правилно по такъв именно начин да се правят изводите и решава въпроса за СТАРШИ ОПЕРАТИВНИЯ РАБОТНИК в граничната зона.

Този въпрос е сложен, и ако сгрешим при решаването му ще получим много нежелателни резултати.

Не става дума за "старшия", "единоначалника" и "казаина" в окръга. Тук казаин е Началника на окръжното управление на МВР и ние нямаме случай, това да е било оспорвано от когото и да било.

Въпроса стои: кой отговаря за охраната на границата и кой може да бъде старши в граничната зона по въпросите свързани с охраната и отбраната на границата.

Аз мисля, че отговорността за охраната на границата не може да се дели между двама или повече началници, тъй като в такъв случай няма да има отговорност въобще.

Като се има предвид, че агентурно-оперативната работа на Гранични войски е един от най-важните елементи на охраната на границата, то съвършено ясно е, че и отговорността за тази работа не може да бъде възлагана на двама или повече началници.

Следователно, при решаването на всички въпроси, свързани с охраната и отбраната на държавните граници, възникнали в граничната зона, старши може да бъде само един - началника на граничния отряд.

И обратно: по всички въпроси от дейността на Държавна сигурност възникнали в граничната зона, несвързани пряко с охраната и отбраната на границата се разпорежда безразделно Началника на окръжното управление на МВР.

Така трябва да бъде, по мое мнение при сравнително нормална обстановка. Но на границата и в граничната зона, могат да се развият събития, които биха наложили да се подчинят на началника на граничния отряд или друг войсков началник, всички държавни органи.

За да се прекрати всичко онова, което има място при нас сега и което ползва само врага, са необходими четири неща:

1. Един път за винаги да се разбере от всички, че е дълбоко погрешно да се отнема от Гранични войски агентурно-оперативната работа;
2. Строго да се разграничат и определят задачите, по които отговарят едните и другите;
3. Взаимно да се информират, когато при решаването на своите задачи едните попаднат на данни интересувачи другите и не се занимават с дела и обекти, които не са тяхни и
4. Да се поиска да си съдействуват едни на други, при което, когато се касае до операция на ДС, старши оперативен работник да бъде другаря от ДС, а когато се касае до операция на граничарите, старши да бъде граничаря.

Иначе каквото и да правим, резултатите няма да бъдат добри. Осмелявам се да Ви доложа, че особено много се боя от положението, което сега се създава.

Вашето заявление на по-първото съвещание, че ще им бъде назначен единоначалник и във вчерашното, - че хазаин в окръга е началника на окръжното управление на МВР, може да се разбере и изтъква по разному. Едни действително ще се почувствуват единоначалници,

- 3 -

казаи не само в оръга, а и за границата и нейната охрана, а други ще останат в недоумение за това, какво ще стане с Гранични войски.

Моля Ви, другаря Министър, да се обсъди добре и от всички страни този въпрос и ако ние сами не можем да го решим, да поискаме помоща на Централния Комитет.

"28" февруари 1952 г.

Генерал-лейтенант:

Панов
/ Панов /

ТА/

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СТРОГО - СЕКРЕТНО.

Екз. №. 52

МИНИСТРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ - НРБ

ГЕН.ЛЕЙТЕНАНТ ДР. ЦАНКОВ

Т У К.

Д О К Л А Д

От комисията по обследването на свързочната служба при МВР.

ОТНОСНО: - състоянието на свързките и предложение за организиране на единно ръководство на свързочната служба при МВР.

1. Задачи на свързочната служба при МВР.

а/ Да осигури постоянна и сигурна връзка на правителството на НРБ с окръжните и околийски центрове на страната.

б/ Да осигури постоянна и сигурна връзка на ЦК на БКП с окръжните и околийски комитети на БКП в цялата страна.

в/ Да осигури на ръководството на МВР, на държавна сигурност, народната милиция, противопожарната защита и войските на Министерството скрито и своевременно предаване на заповеди и разпореждания до окръжните и околийски управления на МВР, до всички части и поделения на Войските на Министерството и получаване донесения от тях.

г/ Да организира свързката за взаимодействие между държавна сигурност, народната милиция, Войските на Министерството и Министерството на Народна отбрана.

д/ Да организира свързката с тилвите органи на Министерството.

е/ Да снабдява органите и войските на Министерството със свързочни апаратури и материали.

53

II. Състояние на свързочната служба в МВР.

1. Поради липса на единно ръководство на свързките при МВР, в досегашната си работа отделните свързочни служби при отделите и управленията не са имали никаква съгласяваност въпреки всички да са от едно и също Министерство. Поради същата причина са допуснати следните слабости:

а/ За 1952 год. са запланирани от отдел "телефонни свързки" при МВР и Гранични войски да се построят телефонни линии Пловдив-Девин, Благоевград-Петрич и Бургас-Мичурин. Последната Бургас-Мичурин е построена от Гранични войски и може да бъде използвана с едноканална уредба и от МВР.

б/ Гранични войски имат наета абонаментна линия от пощата София-Кюстендил, но не се използва от останалите служби в МВР. Възможно е същата линия с триканална уредба да обслужва още 2-3 отдела от Министерството. Такъв е случая и с наетата абонаментна тт линия София-Драгоман от отдел "телефонни свързки" при която тт линия средната точка е свободна, а Гранични войски търсят такава от пощата и ще им струва 300,000 лв. годишно.

в/ Свързочната материална част не е концентрирана на едно място и се получава така, че на едно място стоят неизползвани материали, а на друго място да има голяма нужда. Например МПВО и Войските на Министерството имат нужда от телефонни апарати ЛБ, а "телефонния отдел" има излишни такива които стоят в неговия склад.

г/ Радиосвързката се изгражда самостоятелно от всяко поделение в МВР, което пречи в ежедневната работа и взаимодействието между отделите и управленията на Министерството.

Има такива случаи: Д.С. няма достатъчен трафик за своите радиостанции но не обслужва поделенията на Вътрешни войски. Ако това не може винаги то при общо ръководство ще бъде съгласувано поне в най-важни случаи.

54
HH

или определени сеанси. При прекъсване връзките от едно поделение другото не го обслужва, макар при спешни и бързи случаи.

д/ Ежегодно МВР със своите отдели и управления заплаща на Министерството на ПТТ 100 милиона лева за абонаментни вериги и междуградски разговори. С тия пари МВР може самостоятелно да построи всяка година свои собствени линии с цинкован проводник 1000-1200 км. или с меден проводник от 500-600 км. За няколко години МВР с наличните свързочни поделения в Гранични войски и Вътрешни войски ще може да построят собствени линии не минаващи през пощенски телефонни станции, което пък от своя страна ще даде възможност да имаме директна връзка с поделенията, частите, окръжни и околийски централи без да бъдат подслушвани от пощенските служители

е/ Не централизираното и не навременно снабдяване на свързочните отдели и отделения при Управленията на МВР е причина за техническата изостаналост на свързочните средства, които не са в състояние да обезпечат навременна и сигурна връзка. Фактите са такива: докато в МНО и Министерството на ПТТ има далекопращащи машини СТ-35, морзови апарати, измервателни уреди, кросове, в.ч. уредби, нумератори и телефонни апарати, то във Войските на МВР се използват телефонни апарати и нумератори 30-40 % от които изхвърлени вече от употреба в МНО. Използването на радиосредствата е крайно недостатъчно: в Гранични войски едва 4 %, а във Вътрешни войски няма никакви радиостанции. Малкия брой радиостанции с които разполагат поделенията на МВР не са в състояние да обезпечат сигурна и надеждна връзка.

Комисията след като обсъди най-подробно всички слабости и недочоти в свързочната служба на МВР и поделенията му, прави следните предложения:

1. Към МВР да се създаде СВЪРЗОЧНО УПРАВЛЕНИЕ подчинено направо на Вас или на помощник Министра по Войските със следните отдели и отделения:

55
H2I. СВЪРЗОЧНО-ОПЕРАТИВЕН ОТДЕЛ.

- а/ Радиоотделение на Войските.
- б/ Радиоотделение на МВР.
- в/ Телефонно телеграфно отделение.
- г/ Отделение ЦТС при МВР.

II. ТЕХНИКА-ЕКСПЛОАТАЦИОНЕН ОТДЕЛ.

- а/ Отделение строителство, ремонт и експлоатация на тт линии.
- б/ Отделение снабдяване.
- в/ Отделение техническо.
- г/ Отделение научно изследователско и рационализации

III. ОТДЕЛЕНИЕ БОЙНА ПОДГОТОВКА.

- а/ Секция учебна подготовка на редовия състав.
- б/ Секция учебна за подготовка на техническия кадър на МВР.
- в/ Секция заведущ учебна материална база и кабинети.

2. Всички свързочни отдели и отделения и служби в МВР да бъдат подчинени и се ръководят от Свързочното Управление на МВР.

3. Да се създаде главна свързочна работилница към управлението, която ще извършва генерален ремонт на всички апаратури на МВР.

4. Да се създаде централен свързочен склад, който ще снабдява всички поделения на МВР със свързочна материална част.

5. Още тази година МВР може да отпочне строеж на собствени телефонни линии до окръжните и околийски центрове и създаде собствена проводна свързка не минаваща през централите на Министерството на ПТТ. Подържането на същите линии ще става така: в района на граничните части и поделения от Гранични войски; в района на поделенията на Вътрешни войски - от същите, а там където няма войски на МВР ще се създадат аварийни групи към окръжните и околийски управления на МВР от

413⁵⁶

по трима човека за подържането им.

7. Да се вземат енергични мерки щото в кратък срок се ликвидира с техническата изостаналост на свързочните апаратури. Министерството и поделенията му да бъдат снабдени със съвременни нови и еднообразни радиостанции, телефонни апарати и нумератори.

8. Свръзката с поделенията на МВР да се дублира с далекописещи машини и телеграфни апарати.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: МАЙОР: _____ /АТАНАСОВ

Отп. - 2 экз.

№ 1 - Министър на МВР.

№ 2 - К.Д.

Изпълнител: _____

/Майор Атанасов/

№ _____ 16. IV. 1952 год.

Написала: - Й. Борисова.

ЧЛЕНОВЕ: -

1. _____ /ИВАНОВ/

2. _____ /ЗИЕТРОВ/

3. _____ /ТОМОВ/

Това е гръцки документ

Строго секретно. 164

Екз. № 1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

за проведените агентурно-оперативни мероприятия по изясняване на обстановката по цялата българо-гръцка граница през време на инцидента в района на р. Марица на 27.7.52 г.

На 27.7.1952 г. въоръжена група в състав около 30 души, състояща се от военни и цивилни - "Май" направиха опит да преминат на големия остров на р. Марица /2 клм. юго-източно от с. Капитан Андреево, Свиленградско/ с провокационна цел. Намиращият се на острова граничен наряд забелязвайки, че въоръжената група е нарушила границата и навлезла в наша територия, открива огън. В резултат на завързалата се престрелка бива убит на място един гръцки офицер, чийто труп ведно с оръжието и документите му остават на наша територия и ранени няколко души, трима от които впоследствие починали.

Гръцките власти оправдават тази своя провокация с това, че островите били техни и въоръжената група, която на 27.7.52 г. навлезе в наша територия е отивала да преговаря с нашите гранични власти за тях.

След инцидента на 27.7.52 г. гръцките власти започнаха съсредоточаване на войскови части в района на инцидента, предвижване на войскове подразделения в близост до границата, над наша територия прелитаха гръцки самолети, срещу наша територия те отправиха хули, закани и заплашвания чрез монтираните радиостанции в района на инцидента. Срецу наша територия гръците започнаха най-безотговорно и брутално обстрелване с миномети, леки и тежки картечници, артилерия и чрез оръдията и картечниците на танковете.

С цел изясняване на обстановката в граничната зона по гръцка граница през време на и след инцидента бяха извършени общо 32 прехвърляния на общо 60 задгранични агенти вербовчици и теренчици. Проведени са 8 срещи с задгранични агенти - живущи на гръцка територия и е извършена вербовката на два нови такива.

Отделните отряди участваха по следния начин в кампанията по изясняване на обстановката и добиха следните данни:

1. В района на 13-ти граничен отряд.

От района на отряда бяха извършени 11 прехвърляния с участието на 19 3/А вербовчици и теренчици. Проведени са 8 срещи с 3/А -

живуци на съпределна територия, от които са получени следните данни:

На 16 и 17.7.т.г.в с.Чермен,Орестиадско е идвал министъра на вътрешните работи на Гърция - Рендис.

На 23.7.т.г.в гр.Деде-Агач е идвал един турски генерал от висшия военен съвет, придружен от други трима офицери.

На 25.7.т.г.от гр.Димотика в общо направление на с.Капитан Андреево,Свиленградско е забелязано движение на леки коли в които е имало 3 генерали,старши и младши офицери. Леките коли заедно с генералите и офицерите се върнали в обратна посока към 14.00 на 27.7.52 г.

Сред населението в района на гр.Димотика и гр.Деде-Агач се чувствало известно смущение и се говорило,че войната не е само в Кожеля можела да стане и на Балканите. Сред "майстите" се говорело,че "дошло време да си оправят сметките с България".

На 28.7.т.г.в с.Дикеа,Орестиадско са дошли от гр.Димотика две м.ф.роти в състав около 200 души войници,които са отпочнали веднага да се окопават- потвърждават се от войсковото наблюдение.

На 31.7.т.г.в с.Дикеа,Орестиадско е дошла една смесена комисия от гръцки,турски и американски военни представители,които оглеждали местността и били установили,че островите са гръцки и трябвало да ги защитават.

На 1.8.т.г.в с.Дикеа,Орестиадско е дошъл един гръцки генерал,придружен от група гръцки офицери.

Сред населението се говорело във връзка с инцидента станал срещу с.Капитан Андреево,Свиленградско,че гръцките военни отишли на острова за среща,а българите открили огън по тях. Местните органи са говорили пред населението,че ако българите продължават така,тяхното правителство ще обяви война.

Говорело се сред населението,че на 6.8.т.г.можело да се предприеме нещо от страна на гръцките власти и населението било силно разтревожено от това.

Срещу острова на р.Марица - зад хребета /отм.156 - 3.5 км. източно от с.Дикеа,Орестиадско/ бяха изнесени 2 т.картечни роти.

На 13 срещу 4.8.т.г.гръцките власти инсталираха в изгорялата гара срещу с.Капитан Андреево,Свиленградско високоговорител,по който до 18.00 на 5.8.т.г.направиха провокационни изказвания.

От горните данни се вижда,че монархо-фашисткото правителство в Гърция е отпочнало подготовката за извършване на инцидент още към средата на м.юли,- по времето когато генерал Риджудей беше по проверка на частите в близост до граничната линия.

На 9.8.т.г.са получени данни,че:

На 7.8.т.г.командването е дало заповед ТЕА да има бойна готовност. Чути са следните заповеди:"Жители на с.Дикеа,Орестиадско които имат ниви източно от селото,да не излизат на работа на 6.8.т.г.сутринта до второ нареждане,а за тези които имат ниви западно от с.Дикеа и други райони,да продължават работата си".

Към 4-5.8.т.г.в района на конфликта е подхождала 11-та мото-дивизия от гр.Кавала,която се е разположила с един мото-полк в с.Марасия /данните се потвърждават и от РУ на ГЩ/,един мото-полк в района на с.Пали и лозята на около 1.5 км.юго-източно от същото село.Броне-автомобилния полк,който организационно е предаден към дивизията,състоящ се от 36 танка,бе разположен в района южно от хребета на отм.156 с готовност за действие в северна посока. От същия полк бяха изнесени около 5-6 танка в района на двете височини /2.5 км.източно от с.Дикеа като огневи точки. В същия район имаше и 6-7 самоходни оръдия.

Командния пункт на дивизията се намирал в лозята 1.км.юго-източно от с.Пали и наблюдателни пунктове - на отм.156 /3.5 км.източно от с.Дикеа/,отм.490 /3 км.западно от с.Кара-баа/,и в района на разрязаната височина /2.5 км.източно от с.Дикеа/ от където водеха наблюдение в посока на с.Капитан Андреево,гр.Свиленград и с.Любимец.

Към 5-6.8.т.г.в района на с.Дикеа е дошъл командира на 3 армейски корпус - генерал Манидакис,за ръководене действието на войсковите части в района на инцидента.

В района на с.Кирринос,Орестиадско са видени 3 санитарни коли.

На летището в гр.Орестиадис имало около 5-6 самолета,неустановено каква система.

На 7.8.т.г.една част от населението на с.Чермен и с.Дикеа,Орестиадско се евакуирала.

В с.Спилион,Орестиадско има разкрит санитарен пункт. В района на с.Дилофос,Дикеа и Крнос,Орестиадско е разположен 206 граничен батальон от 121 граничен полк /досегашната местостоянка на батальона беше в гр.Софлу/.

В района на с.с.Фтелия,Чермен,Кара-баа и Беш-тепе е разположен 203 граничен батальон - досегашната местостоянка на батальона беше в с.Хелидон. Същия охраняваше границата от с.Марасия до с.Алепохори,Димотишко.

Общо в района между р.Марица,р.Арда и граничната линия,гръцкото м.ф.правителство беше съсредоточило 11-та мото-дивизия /двата мото-полка и един танков полк/,206,203 гранични батальона на 121 граничен полк,което съсредоточение беше завършено на 6-7.т.г.

От до тук дадените данни се вижда, че гръцкото правителство е имало намерение на 7.8.т.г. да разшири конфликта и действително на същата дата сутринта към 08.00 отпочнаха артилерийска, минометна и картечна стрелба по островите /което потвърди данните дадени от нашата агентура/.

На 14.8.т.г. се получи данни, че:

на 11/12.8.т.г. частите на 11-та мото-дивизия са се оттеглили с камиони в южна посока, като в района на лозята /1.5 км. юго-източно от с. Пали/ е останал 223 мото-батальон с 8 бронеавтомобили на позиция в района на с. Дикеа, на около 150 м. северо-източно от селото, 6 от които били въоръжени с по едно 37 мм. оръдие и два с по една картечница/ или в настоящия момент в района на р. Марица, р. Арда и граничната линия има 3 батальона /два гранични и един мото-батальон/.

На 18.8.т.г. се получи данни, че:

На 16.8.т.г. с обедния влак е пристигнал от гр. Атина в с. Чермен, Орестиадско един подполковник, името на който е неустановено. Съдия е бил придружаван от майор Манакиев - началник на "майската" дружина в околността, със седалище в с. Дикеа, Орестиадско. Горните събрали населението на с. Чермен и ги разпитвали чии са островите. Населението се изказвало, че островите са си открай време български и границата от 1920 г. минавала по южната страна на същите. Подполковника е казал, че талвега на реката понастоящем се е преместил и островите останали гръцки. Съдия посъветвал селяните да посеят върби покрай брега, което щело да спомогне да се премести талвега на реката и след 1-2 години, същите щели да останат гръцки.

На края майора дал указание на "майстите" да не ходят в близост до границата, а в дълбочина и да стрелят вечерно време по всички лица, които се движат по полето, а не по пътищата, под предлог, че българите изпращали много агенти на гръцка територия.

Между работниците, работещи по ж.п. линия - с. Дикеа - с. Чермен, се говорело, че българските граничари се държали много добре и не стреляли по гръцка територия. За крайграничното гръцко население нямало никаква опасност. Опасност имало само за тези, които нарушават границата - "който идел на българска територия си получавал заслуженото".

2. В района на 5-ти граничен отряд.

Извършени са 9 прехвърляния на гръцка територия с участието на 16 3/А вербовчици и теренчици.

Проведена е една вербовка на жител от съпределна територия, от който са получени данни, че:

111

- 5 -

В района на с.с.Хаджи-Верен,Хеметли,Демерджик и Гердеме,Гюмюрджинско се работят фортификационни съоръжения/поправка на пътища, почистване на старите окопи и изработване на нови такива/

На цивилното население от с.Хаджи-Верен,Гюмюрджинско е било раздадено оръжие и се изпращали ежедневно наряди за охрана на селото.

3. В района на 4 граничен отряд.

В района на отряда бяха извършени 5 прехвърляния с участието на 10 3/А вербовчици и теренчици.

Общо в района срещу отряда беше сравнително спокойно. Забелязано е подсилване на противниковата гранична охрана и увеличение на нарядите, а също така усилен строеж на фортификационни съоръжения и постоянно войсково наблюдение в посока на наша територия.

4. В района на самостоятелната Г.Делчевска комендатура.

Прехвърлени са 2 групи с участието на 4 3/А вербовчици и теренчици.

Извършена е една вербовка на жител от съсределна територия.

Общо срещу района на комендатурата раздвигване на войскови подразделения не е установено освен, че на 8.8.т.г.от посока на гр.Драма в с.Възем,Драмско е дошла една лека кола "джип" от която слезли 6 войника. След това колата заминала в посока на границата и отишла на гръцкия граничен пост /4.5 км.северно от с.Възем/. От колата слезли един офицер и две цивилни лица, които водили наблюдение в посока на наша територия, сочели към нас и държали разтворени карти. След престой от около 1.30 ч.се върнали обратно.

5. В района на 3-ти граничен отряд.

Извършени са 5 прехвърляния с участието на 11 3/А вербовчици и теренчици, от които се установи, че м.ф.правителство си поставило задача до края на м.август да бъдат завършени всички фортификационни съоръжения.

Установено е, че м.ф.усилено строят фортификационни съоръжения в близост до границата. Районите южно от прохода "Демир-Калия" /5 км.северо-западно от с.Липош,Д.Хисарско/ и на 3,600 м.северо-източно от с.Гара Порой,Д.Хисарско, са построени и на трите височини фортификационни съоръжения.

По пътя водещ от гара Порой в посока на прохода "Демир-Калия" се строят провитоканкови препятствия и телени мрежи.

113

В района на вр. "Тумба", "Султаница" и "Белия камък", Д.Хисарско, групи от по 20-30 души войници не въоръжени, работят фортификационни съоръжения, които се охраняват от специални наряди. Амбразури на ДОТ-овете са обърнати в посока на наша територия.

На 5.8.т.г. на гръцкия граничен пост срещу с.Кулата,Петричко са дошли на посещение група гръцки офицери и моряци, между които е имало и американски офицери. Общо групата била около 25 души, 7 от които офицери. Между моряците имало и един моряк-негр, който се криел в поста.

Към 11.30 на 4.8.т.г. по шосето Ветрен - Петрич се е придвижило в походна колона до отм.1839 /м."Белия камък" - 8.5 ккм.северно от с.Ветрен/ и на около 1.5 ккм.от граничната линия,заело позиция войсково поделение в състав около 300 души. Със същите се движили и 30 моторни коли,влачени оръдия със среден калибър. Начело на поделението се движела военна музика,която свирела маршове. При спирането си в района на м."Белия камък",оръдията са сочели в посока на наша територия.

В района на м."Султаница" /7.5 ккм северо-западно от с.Ветрен, и на около 4 ккм.от граничната линия,също е имало много войска. Забелязаните войскове поделения в района на м."Белия камък" и м."Султаница" са били охранявани от 8 гръцки изстребители,без да нарушат нашето въздушно пространство.

Към 16.00 войсковите поделения се оттеглили в дълбочина на гръцка територия по посока на с.Ветрен,Д.Хисарско.

Целта на това придвижване не е установено.

НАЧАЛНИК V-ТИ ОТДЕЛ УРБ

ПОДПОЛКОВНИК: *[Signature]* /Копаров/

Отп. - 2 екз.

Изпълнител: *[Signature]*

22.8.52 год.

Д.М.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно.

Вкз. № _____

УТВЪРЖДАВАМ

УТВЪРЖДАВАМ

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ _____ /Цанков/
МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ-НРБ

ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИК _____ /Панчевски/
МИНИСТЪР НА НАРОДНАТА ОТБРАНА - НРБ

___ октомври 1952 год.

___ октомври 1952 год.

СОФИЯ

СОФИЯ

И Н С Т Р У К Ц И Я

за взаимоотношенията между РУ на ГЩ
и УГВ на МВР за прехвърляне на агенти
зад граница.

1. Гранични войски допускат офицерите от РУ при ГЩ на Българската народна армия за прехвърляне и приемане на тяхната агентура през границата с особенни еднократни допуски.

Допуските се издават от Управлени~~е~~ на Гранични войски МВР или по негово нареждане - от началниците на граничните части ^{ру} поименни еднократни заявки на РУ. Заявката на РУ за извършване операция на границата се представя в Управление Гранични войски или отряда не по-късно от едно денонощие, за да могат гранични войски да отчетат това при планиране охраната на границата.

Офицера от РУ след пристигането на участъка за извършване на особено прехвърляне през границата, трябва да се яви при началника на граничния отряд или коменданта, ^{на участъка} да представи своята лична карта и допуск ^{за работа на границата}.

Граничния началник, удостоверил верността на представените му документи и личността на пристигналия офицер, запознава последния с обстановката на района на предполагаемата операция и дава указания на началника на заставата за редът на охраната ^{на участъка} ~~от офицерски наряд~~ при предполагаемата операция ^{от офицерски наряд}.

Коменданта на участъка, чрез началника на заставата, два часа преди операцията изтегля граничните наряди от района на операцията и осигурява охраната на границата в този район с офицерски наряд ^{св. служба} от офицери от V-то отделение на отряда или комендатурата и началника на заставата или неговия заместник по политическата част, които едновременно осигуряват

провеждането от офицера на РУ операция по посрещане или прехвърляне на агентите.

Допускът се представя на началника на заставата четири часа до началото на операцията и не по-късно от 16⁰⁰.

2. Органите на РУ при ГЩ се задължават:

- Да спазват строго установения приграничен режим;
- да не преминават граничната линия при прехвърляне на агентура. При неизпълнение на това изискване, офицера-граничар е длъжен да вземе строги мерки за предотвратяване на такива случаи, включително до употреба на оръжие-след предупреждение.
- да не стрелят, освен при изключителни случаи /самосотбрана/.
- при провеждане на операции, със своите действия да не разкриват системата на охрана на границата и не запознават своите агенти с инженерно-техническото оборудване на границата.

3. Органите на Гранични войски се задължават правилно да регулират местата за прехвърляне на агентура между заинтересованите служби, с цел намаляване възможността за компроментиране на тези места.

Ако местото, където се набелязва да стане прехвърлянето е компроментирано пред отсрещните вражески органи, местното население или поради това, че се ползва от други служби, то началника на заставата и офицера - разузнавач ориентират за това офицера от РУ при ГЩ и му препоръчват друго място. Но при отказ на последния, разрешават прехвърлянето на желаното място, след което съставят акт в два екземпляра, който изпращат съответно в УГВ и РУ при Г.Щ.

4. Органите на гранични войски при поискване се задължават да организират обикновено войсково наблюдение за определеното от тях време и място.

5. След като се получи допуск за прехвърляне на агента зад граница, офицера-разузнавач от РУ при ГЩ се среща лично с началника на съответния граничен отряд, неговия заместник по разузнаването или коменданта на съответната комендатура /когато щаба на отряда отстои на голямо разстояние от мястото на прехвърлянето/, с цел да се доуточи самото място, начин и време за прехвърляне на агента.

- 3 -

6. При операция за прехвърляне на агентура зад границата, присъстват най-малко един офицер-разузнавач от РУ при ГЩ, а от гранични войски офицер-разузнавач от отряда или комендатурата и началника на заставата или заместника по политическата част в участъка на който се извършва прехвърлянето. При липса на разузнавачи, може да присъства съответния комендант или неговия заместник по политическата част.

Освен указаните лица, не се разрешава да присъства никой друг, с изключение на съответните контролиращи по старши началници.

7. Офицерите от граничните войски нямат право да се вмесват в подготовката и инструктажа на агентите. Намирайки се на съответно разстояние от местото на инструктажа, те обезпечават нужната охрана по прехвърлянето.

8. Прехвърлянето и посрещането на агентите да не се извършва на граничната линия, а в наша територия на такова място и разстояние, което да осигурява добра маскировка.

След посрещане на агентите, органите на РУ се задължават незабавно да ги отвеждат на километър и половина - два от граничната линия в наша територия на укрито място, където вземат необходимите мерки за маскировка и охрана и само след това пристъпват към изпълнение на по-нататъшната своя работа.

9. Агентурите се отвеждат до границата само във военно облекло/редници, сержанти, старшини и офицери/. На границата, на закрито място агентите свалят воените дрехи и обличат агентурните.

10. При неочаквано идване на агентите от съпределна територия/прежд^{временно} или с закъснение/, същите се предават на граничната охрана, вдигат ръце и казват "Предавам се", като искат да бъдат отведени при началника, но когато съобщавата парола.

Определените контролни пароли се съобщават предварително на коменданта или заместника му по разузнаването.

При тези случаи допуск за операция не е нужен.

11. В случай, че агента не е приет или прехвърлен през границата от офицер от РУ, а е бил задържан от граничарите, като нарушител на границата, и е съобщил на началника на заставата своя парол и какъв офицер го е прехвърлил през границата или при кого да го изпратят, той не се разпитва от началника на

заставата във връзка с неговата работа, но до пристигането на офицер от РУ се държи и охранява в заставата, като обикновен нарушител на границата.

Началника на заставата, след задържането на агента ~~на~~ РУ и установяване на неговата личност ~~и~~ парол, незабавно донася на коменданта или началника на граничния отряд по телефона за да бъде съобщено на съответния офицер от РУ за пристигането на тяхния агент.

След пристигането на офицера от РУ на заставата, агента му се предава с акт, като в последния се указва къде, кога при какви обстоятелства и от кого е бил задържан агента и какво е носил със себе си; има ли предявени от агента оплаквания и ~~какви~~ ^{и какви} ~~съм~~ граничарите. В акта се разписват граничния офицер предал агента и офицер от РУ, който го е приел. Актa чрез началника на отряда с рапорта се отправя в V-ти отдел УГВ.

Офицера от РУ с цел недопускане разшифровка на агента пред личния състав на граничните части го конвоира от заставата като особено важен нарушител до закрито място или к/к и там постъпва с него както намери за добре.

Офицерите от РУ, за провеждане на операцията по прехвърляне и приемане на агентурата пристигат в граничните части в гранична униформа.

12. След извършване на операцията по прехвърлянето или приемането на агентурата на самия допуск се отбелязва за извършената операция. Например: "операцията по прехвърлянето проведена в 15.30 часа на 12.4.1952 год. мина благополучно".

Оперативен работник:.....
/подпис/

Граничен офицер.....
/подпис/

Ако след прехвърлянето се долови някакъв шум или други признаци за раздвижване и тревога на съпределна територия, за това също се отбелязва в допуската.

След това, допуската се връща в управление гранични войски.

13. Началниците на разузнавателните пунктове при ГЩ са длъжни да подържат тесни делови връзки със съответните началници на граничните отряди, тяхните заместници по разузнаването и комендантите по места, като ги информират своевременно писмено ~~или~~ ^{или} устно за получените данни от своята агентура, касаещи се до охраната на границата

- 5 -

/готвящи се нарушения на границата, канали и връзки на чуждото разузнаване на наша територия, место за прехвърляне на чуждото разузнаване на наша територия, места за прехвърляне и движение на чуждата агентура и други/. По същите въпроси началника на РУ при ГЩ се задължава да информира своевременно началника на Гранични войски или заместника му по разузнаването.

14. Началниците на граничните отряди по места и зам. началника на гранични войски по разузнаването са длъжни да информират своевременно началниците на разузнавателните пунктове и началника на РУ при ГЩ за получените данни за предвижване на войскови поделения и за други военни обекти, интересоващи РУ при ГЩ.

15. Началниците на информационите служби при двете управления в порядък на лично общуване се задължават незабавно след получаване интересоващите и двете страни сведения да се информират взаимно.

16. За осигуряване на правилното взаимодействие началниците на РУ ^{готвящи се} и УГВ да обменят систематически информационни сведения и при нужда да провеждат необходимите мероприятия за бързото изясняване на изникнали въпроси касаещи съседните страни.

17. Органите на РУ при ГЩ се задължават своевременно да дават на УГВ онези сведения получени по линия на радио-^{когато се} разузнаването ^{относящи се} до охраната на границата.

18. Разузнавателното управление при ГЩ, след предварителна заявка на началника на Гранични войски да изпраща в съответни гранични пунктове команди по телефонно подслушване, които наред с задачите поставени от РУ да изпълняват и задачи поставени от началника на Гранични войски.

19. Справка в картотеката на двете управления за лицата/обекти на разработка/ да се извършва не чрез кореспонденция по пощата, а на ръка с писма подписани от съответните началници на управления или техните заместници.

20. При провеждане на всички мероприятия уреждащи добрите взаимоотношения между РУ и УГВ са длъжни да спазват строго принципите на конспирация ^{по} всички организационни въпроси.

7 октомври 1952 год.

София

ПОМ. МИНИСТЪР ПО ВОЙСКИТЕ - МВР

НАЧАЛНИК ГЕНЕРАЛЕН ЩАБ

ГЕН. ЛЕЙТЕНАНТ _____

/Панов/

ГЕН. ЛЕЙТЕН _____

/Бъчваро:

№ - Агентура
Сигурност 129176

СТРОГО ПОВЕРЛИВНО
12.6.1952

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ: Въвеждане ред за утвърждаване на агентурно-оперативни и следствени мероприятия и определяне случаите, когато органите на гранични войски провеждат арести и задържания на лица от граничната зона.

№ 227

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

София, Д. О. Михайлов, 1952 год.

С цел подобряване оперативността и по-бързото придвижване на агентурно-оперативните и следствени мероприятия на разузнавателните органи в гранични войски и въвеждане поряцък при арести и задържания на лица в граничната зона от органите на гранични войски на МВР,

ЗА П О В Е Д Я М:

Да се въведе следния ред за утвърждаване на агентурно-оперативните и следствени мероприятия:

1. ОТ МЕН НЕ СЕ РАЗРЕШАВАТ И УТВЪРЖДАВАТ:

1. Вербовка на агентура:

а/ на задгранични агенти от наша и чужда територия с големи перспективи за работа, създаване резидентура, прехвърляне с радиостанция и на постоянно жителство с подправени документи;

б/ на подходящи за вербовка крупни шпиони, при наличието на сериозни материали, даващи възможност при вербовката да бъдат разобличени.

2. Завеждане на агентурни разработки:

на крупни резидентури на капиталистическите разузнавания.

3. Арести и следствия:

а/ на крупни резиденти и шпиони;

б/ на чужди поданици;

в/ на лица земащи видно служебно и обществено положение, членове на националните ръководства на политическите и масови организации, депутати от народното събрание и окръжните народни съвети, академици, писатели, професори и по

Из архивите на ДС

205

2.-

особено обществено внимание - артисти /художници и т.н./, ръководители на големи учреждения и предприятия;

в/ членове на БКП - заемачи отговорна работа в партийния и държавен апарат;

д/ предаване на съд или прекратяване на следствено дело за лица, чиито арест е разрешен от мен;

е/ повикване на разпит в качество на свидетели на отговорни партийни ръководители от секретар на околийски комитет нагоре, министри, пом. министри, служители в МВР от ~~Н-К отделение~~ командир на дивизия и нагоре;

ж/ привличане на следствие и разпит от затвора и ТВО на осъдени за участие в трайчкостовската организация;

з/ освобождаване от арест на горните категории лица.

II. ОТ ПОМ.МИНИСТЪРА ПО ВОЙСКАТЕ НА МВР СЕ РАЗРЕШАВАТ И УТВЪРЖДАВАТ:

1. Вербовка на агентура:

а/ на задгранични агенти от граничната зона на съседните вражески страни, вербовката на които се извършва чрез задгранични агенти вербовчици;

б/ на агенти от наша територия за внедряване в разузнавателни органи на противника и шпионско-бандитските групи;

в/ на подходящи за вербовка шпиони, при наличието на материали, даващи възможност при вербовката да бъдат разобличени;

г/ и всички останали лица, които не попадат в категориите лица разрешавани от мен.

2. Завеждане на агентурни разработки.

а/ на резидентури на капиталистическите разузнавания;

б/ членове на БКП заемачи партийна работа до ранг на околийски секретар.

3. Арести и следствия.

а/ на всички лица от граничната зона с изключение на тези, които се разрешават от мен;

б/ наказание на подследствени с карцер до 5 деноночия в месец за отделен арестант;

в/ освобождава от ареста лица, за които дава разрешение за арест.

4. "Ероприятия и комбинации.

а/ План-комбинации за прехвърляне на задгранични агенти за внедряване в чуждите разузнавателни центрове и шпионско-бандитски групи;

- б/ План-комбинации за прехвърляне на задгранични агенти-"вербовци" и за "свързка";
- в/ най-сложните мероприятия от плана на разработката на чужди поданици;

Всичко по същото предложение и се съгласява с мен, тези които не са отразени да бъдат включени в програмата.

г/ внедряване на оперативни работници в разработка.
 III. НАЧАЛНИКА НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ И ЗАМЕСТИНИКА МУ
ПО РАЗУЗНАВАНЕТО РАЗРЕШАВАТ И УТВЪРЖДАВАТ:

1. Вербовка на агентура:

- а/ на лица от наша територия за задгранични агенти "вербовци", за "свързка" и "теренци";
- б/ на агенти, с изключение на тези които се разрешават от мен и пом.министра;
- в/ на редови членове на БМЩ;
- г/ вземане на контрол разработки водени в граничните отряди.

2. Арест при крайна необходимост.

- а/ арести при крайна необходимост-предотвратяване извършване на контра-революционни престъпления /терористически актове диверсии, бягство, минаване в нелегалност и други/ при наличието на данни невъзбуждащи съмнение. За случаите незабавно се донася със специално съобщение. Ареста се утвърждава от мен и пом.министра по войските на МВР, въз основа на доказателствения материал.

3. Мероприятия и комбинации.

- а/ най-важните по разработките, които утвърждават.
- б/ план-комбинации за прехвърляне на задгранични агенти "теренци".

и то да съответстват с пом.м-ра по военните. Всеки по същото предложение.

IV. НАЧАЛНИЦИ НА ГРАНИЧНИТЕ ОТРЯДИ, ЗАМЕСТИНИЦИТЕ ИМ
ПО РАЗУЗНАВАНЕТО И ЗАМ.НАЧАЛНИКА НА V-ТИ ОТДЕЛ НА
УГВ РАЗРЕШАВАТ И УТВЪРЖДАВАТ.

- а/ вербовка на информатори и съдържатели на явочни квартири;
- б/ завеждане на единични активни разработки, отчетно наблюдателни досиета, групови и единични предварителни разработки;
- в/ провеждане на агентурно-оперативни мероприятия по изпълнението на плановете на разрешените от тях разработки;
- г/ арести при крайна необходимост - предотвратяване контра-революционни престъпления, извършване на терористически актове, диверсии, бягство и преминаване на границата, минаване в.

4.-

нелегалност и др. при наличието на невъзбуждащи съмнения данни, като веднага донася с шифрограма и в последствие със специално съобщение на началника на Гранични войски, *с предимство за утвърждаване*
Всички разузнавания от село Брес. подготвени от разказвателите на отряда.
 д/ разпит на свидетели извън категориите посочени в по-горните раздели.

V. Прекратяване на разработки и изключване на агентурата се санкционира от съответния висшестоящ началник, който е утвърдил същите.

VI. От зам. началника на V-ти отдел на УГВ нагоре се разрешава извършването на справки в отдел VIII-ми ДС - МВР - София.

VII. Разрешение за възнаграждения на агентурата свързани с парични средства могат да дават само ^{на УГВ и Кавалария} началника на 7-ти отдел на УГВ ^{до 500 лв. съгласно с пом. м-ра} ~~и по поръчките на началника~~ ^{по боевите а пом. м-ра} ~~и по поръчките на началника~~ ^{за дозните разузнавания и утвърждаване} ~~и по поръчките на началника~~ ^{на разузнаването и от зам. н-к} VIII-и Ред за информирание на партийните органи.

по боевите до 1000 лв. съгласно с пом. м-ра
на станиците на ЧОК
на 7-и отдел в УГВ
за да се информират
всички на
УГВ или Н-К
и 7-и отдел на
УГВ

а/ Всички съобщения до ЦК на БКП се изпращат само с мой подпис;

б/ началниците на граничните отряди и комендантите на граничните комендатури устно информират само първите секретари на окръжните и околийски комитети на БКП за политическата обстановка в районите на отрядите, комендатурите, недостатъците в работата на местните стопански и административни органи, МТС, ТКЗС и т.н.

IX. Всички началници получаващи права във връзка с изпълнението на настоящата заповед, в порядъка на ежедневната отчетност да докладват на началниците си всички важни, утвърдени от тях вербовки, разработки, получени данни от разпити и други материали.

X. С цел недопускане нарушение на границата, пресичане дейността на чуждите разузнавателни органи и контрареволуционни елементи в граничната зона, Гранични войски провеждат арести на лица в следните случаи:

1. При реализация на агентурна разработка ареста се санкционира от съответните длъжностни лица и окръжния прокурор. След оформянето на ареста от разузнавателните органи на гранични войски, арестуваните лица се предават на съответните следствени отделения на ДС по окръзите или отдел 1-ви ДС с всички материали.

Реализацията на разработката се съгласува със съответното следствено отделение на ДС при окръзите или отдел 1-ви ДС, които след като прегледат материалите по разработката, дават писмено

съгласие върху предложението за реализация.

24 часа преди реализацията Гранични войски трябва да уведомят за това съответния околийски началник МВР /или началниците, ако реализацията обхваща повече от една околия/ за да вземе той предварителни мерки за предотвратяване евентуални усложнения /бягства и др./.

2. При водене на разпити от разузнавателните органи на гранични войски на заловени нарушители на граничната зона или на арестувани лица при крайна необходимост, ако се добият данни за съучастници във вражеската дейност и съществува реална опасност за тях да избяга извън пределите на страната, такива лица се задържат, като ареста им се санкционира по надлежния ред от съответните длъжностни лица.

3. При задържането на лица при инцидентни случаи за приготвяне или опит за излизане през границата на страната без разрешение на надлежните органи на властта или макар и с разрешение, но не през определените за това места, не по-късно от 48 часа се взема разрешение от местния прокурор за оформяването на ареста. А след приключване на разпита, арестуваните лица се предават с всички следствени материали на местните органи на ДС, съгласно инструкцията № 18018/1.X.1951 год.

4. При нарушение на граничния режим /навлизане в граничната зона без необходимите документи или влизане в абсолютно забранената гранична ивица без съответно разрешение/, нарушителите се задържат, като след проведенния им разпит се предават на органите на НК или ДС, съгласно "Инструкцията за паспортно-граничния режим".

5. При преследване и издирване нарушител на границата или държавен престъпник се задържат и всички лица, за които по безпорен начин е установено, че са укривали или подпомагали нарушителя или престъпника, ако няма оперативни съображения да бъдат оставени на свобода. За задържаните при такова случай, не по-късно след 48 часа се взема разрешение от местния прокурор. След провеждане предварителен разпит от разузнавателните органи на Гранични войски, лицата се предават с всички следствени материали на местните органи на ДС.

6. До приключване на следствието да се поддържа най-тесен контакт между следствените органи на ДС и разузнавателните органи при ГВ, изразени в получаване на протоколи и оказване помощ по документацията и проверката.

Велики десетници

Заповед XI. Настоящата заповед отменя ~~съответните пунктове от~~
~~"наредбата за разузнавателните отряди в гранични войски"~~ обявена
~~поименно в указ № 131 от 12.V.1950 година~~ *и които са в Крайбрежен с насоката*
Заповед

Контрол за най-строго изпълнение на настоящата заповед
възлагам на Ком.министра по войските на МВР и началника на Гранич-
ни войски МВР.

Заповедта да се доведе до знанието и изучи от всички
началници на отряди, комендант на комендатури и офицери-разузна-
вачи на Гранични войски МВР *да изпълняват и координат.*

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ-
-Генерал-лейтенант:

Г. Цанков
/Г. Цанков/

Отпечатана в 2 екз.

Изпълнител:

ДП

ДО
ПОЛИТБЮРО НА ЦК НА БКП
Т У К

Другари,

Съгласно последните решения на Политбюро, войските при МВР значително се разшириха и количествено нарастнаха.

Увеличиха се Гранични войски, създадоха се допълнителни подразделения към Вътрешни войски и се създават нови войскове подразделения за МПВО.

За да изпълняват сега своите боеви задачи и да се подготвят като специални войски, годни да действат при най-сложни условия, необходимо е сериозно подобрене на тяхното обучение и възпитание, необходимо е създаването на бойци и командири безпределно верни и предани на Партията и ДРУГАРЯ ЧЕРВЕНКОВ, притежаваша висок боеви дух и патриотизъм, дълбока класова умраза и непримиримост към враговете на народа. Бойци и командири, които ще воюват и пазят като зеницата на окото си българо-съветската дружба, готови да дадат и живота си когато се наложи, но да изпълнят точно и своевременно дадената от Партията и командването им заповед.

Сегашното състояние на войските при МВР не отговаря на горните изисквания. На лице са много сериозни недостатъци и нередности във тях, произтичащи преди всичко от лошото им ръководство, слаб контрол за изпълнението на заповедите, ниска дисциплина, слаба политическа работа и в много случаи бездушно отношение към войника-боец и офицера-командир.

Необходимостта от непрекъснатото, ежедневно и упорито внедряване на строг ред и дисциплина във войските, обучението им като войски в ръцете на Политбюро, боеспособни и боеготови за всички задачи, не се поема достатъчно от Пом. министъра по войските - д-р. Донко Панов, от когото най-много зависят резултатите в това отношение.

2.-

През м.януари 1951 година др.Панов беше предупреден от Политбюро, че трябва по-активно да заработи, да внесе нов дух и порядък във войските, за което го освободи от длъжността Началник на УГВ и остана само като Пом.министър по войските, създаде му се възможност да се занимава не само с Гранични войски, но и с другите войскови поделения в МВР, да разработва и предвижда основните въпроси по тази линия като пълноценен Пом.министър – командир на войските в МВР.

През м.август 1952 година Политбюро констатира, че другаря Панов не само, че не се е борил достатъчно за подобряване работата на войските, но нещо повече, той е таил в себе си несъгласие с ръководството на МВР по някои основни въпроси и вместо помощ, явявал се е пречка за внасяне партийния дух, вискателност и настойчивост при решенията на задачите поставени от Политбюро и ръководството на МВР.

Политбюро за втори път го предупреди, че трябва да застане на здравите партийни позиции и оказва пълна помощ и безрезервно съдействие на ръководството на МВР по линия на войските.

От тогава и до сега обаче др.Панов не регистрира никакви промени в това отношение.

Няма основен въпрос да е поставен на разрешение пред ръководството, не проявява никаква самоинициатива, занимава се повече с дребносьци, но основни въпроси на войските на МВР нито се разработват, нито се предвиждат.

Въпроса за въоръжаването, за мобилизационната готовност и мобилизационните запаси, за подготовка на кадри, за дисциплината, анализ и предложения за подобряване в обучението на войските, не стоят в центъра на вниманието на др.Панов. Всички тези въпроси са поставени не еднократно пред него от ръководството на МВР. Не един път е критикуван в Колегиума за тези недостатъци. Проведоха се няколко съвещания с актива на Гранични войски, заслушвани са в Колегиума, където са критикувани за недостатъците и са давани указания, как да се подобри работата.

Работиха в помощ на УГВ няколко бригади, но резултатите са незадоволителни, защото оказаната помощ, контрола и борбата с недостатъците не се подема сериозно от др. Панов, а в много случаи даже болезнено се реагира срещу вмесването на други в работите на войските.

Възприети и насадени са такива методи, като формализъм, бюрократизъм, благодушие и безотговорно отношение към средствата, които нямат нищо общо с правилното обучение и възпитание на войските, срещу които методи др. Панов не въстава.

Др. Панов съвсем малко, да не кажа никак, не надниква в подразделенията на Вътрешни войски и МВВО като Пом. министър по войските, а УГВ където той смята, че най-много познава и непосредствено ръководи, се раздират от вътрешни дразги, непризнаване един друг, гнили и безпринципни разговори и настроения.

Началника на УГВ - полковник Банков също не се справя с работата и особено при сегашното състояние, когато отсъствува системно ръководство, внасяне принципиалност и партийен дух в тяхната работа и взаимоотношенията между офицерите в УГВ.

Аз лично нямам никаква увереност, че основните въпроси на войските ще бъдат подети и разработени и за в бъдеще, тъй като след две сериозни предупреждения от Политбюро и след много острата критика и помощ оказана на др. Панов от ръководството на МВР и до сега той не е дал признаци на активизиране, на загриженост и пообряване на работата.

С убеждение съм, че др. Панов нещо там в себе си, с нещо не е съгласен, изчаква, колебае се и работи до толкова, доколкото не може да не се работи, доколкото да се види, че нещо се работи.

Определено аз докладвам в Политбюро, че др. Панов до сега не се справи с работата и нямам увереност, че той и за в бъдеще ще се справи.

Поради това предлагам др. Панов да бъде снет като Помощник министър по войските на МВР поради несправяне с работата и пратен на друга работа.

МИНИСТЪР НА ВЪТР. РАБОТИ-
-генерал-лейтенант:

/Г. Панков/

20153

РЕ Ш Е Н И Е

на колегиума при Министерството на вътрешните работи
във връзка със случая на Йонко Панов.

Колегиума при Министерството на вътрешните работи, след като изслуша доклада на др. Министър Георги Цанков, който той е изнесъл в Политбюро на ЦК на БКП във връзка с неблагоприятното в работата на Гранични войски, вътрешни войски и МПВО и отговорността за това състояние на войските на помощник министъра генерал Йонко Панов, като изслуша изказванията на Йонко Панов, който повтори своите изказвания направени пред Политбюро и след направените изказвания от всички членове на колегиума, които вземаха отношение към работата на Панов и неговите изказвания, единодушно реши да даде следното мнение пред Политбюро:

1. На Йонко Панов не веднаж е било обръцано внимание за редица слабости по състоянието и работата на войските на МВР и особено на Гранични войски, правена му е персонална критика по допускните слабости лично от него и затова, че не е обезпечавал своевременно и точно изпълнение на решенията на Политбюро и заповедите на др. Министър, затова, че не внася дух на непримиримост и борба против недостатъците и слабостите в ръководените от него поделения. Провеждани бяха и по-широки съвещания с ръководящия състав на Гранични войски, на които също така е поставян въпроса за укрепване работата на войските. При всички тия случаи Йонко Панов се е съгласявал с оценките които се даваха за незадоволителното състояние на войските, декларирал е, че приема като правилна направената лично на него критика и е давал обещание, че той ще направи изводи за своята работа.

За пръв път Йонко Панов в Политбюро на 22 януари т.г., а след това и пред Колегиума на Министерството на вътрешните работи на 23 януари т.г. заяви, че той не е бил съгласен с даваните оценки, че ги е считал за засилени и не основателни, че неоснователно др. Министър и ръководството на министерството са мерили неговата работа

с друг аршин, с какъвто не се мерела работата на другите помощник-министри, отговарящи за работата на други подразделения на министерството и пр. Колегиума установи, че тия свои несъгласия с ръководството на министерството и с оценката по отношение на войските, Йонко Панов под най-различни форми е споделял с някои свои подчинени, като е говорил, че те били засилени, че се давали от невоенни хора, които не познават работата на войските, че тяхната работа не е толкова лоша и пр., с което поведение той е създавал не здрави настроения сред някои от служителите против ръководството на министерството и лично против др. министър Георги Цанков, демобилизирал е подчинените си, а и сам той не е предприемал необходимите мерки за подобрене работата на войските, защото е имал други, свои мнения и оценки за състоянието на войските. Тази двулична дейност на Панов, официално да се съгласява с направената му критика и поставените му задачи, а зад гърба на ръководството да провежда други разбирания и друго отношение е в пълно противоречие с дисциплината и принципите на работа във военизирани подразделения. Тя може да бъде окачествена само като дейност антипартийна и дейност която може да ползва само враговете на нашата Партия, дейност която по същество е била фракционна.

Опита на Панов да подкрепи своята теза; че състоянието на войските не е така неблагоприятно, като се позовава на заповеди на др. министър Г. Цанков и на негови изказвания пред съвещания, за това, че има подобрене в работата на Гранични войски, представлява хитра маневра и диверсия да отбие отговорността, която той носи за това, че не е обезпечил изпълнението на решенията на Политбюро и заповедите на др. министър, че не е водил непримирима борба против сериозните недостатъци в работата на войските, затова че в редица случаи той фактически е бездействал, забавял е безпричинно с месеци разрешението на редица важни въпроси които са били поставени пред него, че не е давал необходимите указания на своите подчинени и пр. С това свое поведение Йонко Панов, в редица случаи, не само че не е допринасял за постигнатите успехи в Гранични войски, каквито те безспорно през тия две години имат, но със своето бездействие и невземане мерки за изпълнение на указанията и заповедите на ръководство-

то на министерството, със своите изказвания, че положението на Гранични войски не е толкова лошо и че напразно ги критикуват, той фактически е пречил за по-бързото укрепване на войските и за достигане на много по-големи успехи в тяхната работа, пречил е да се внесе в работата на войсковите подразделения нов дух, както иска от нас Партията и Централния комитет и както не веднаж е поставял този въпрос др. Вълко Червенков. Йонко Панов не поде тези въпроси, въпреки указаната му многократна помощ както с решенията на Политбюро, така и от ръководството на министерството.

2. Колегиума счита като съвършено неправилно твърдението на Йонко Панов, че е било нарушавано единоначалието във войските, когато по указание на др. министър са били изпращани работници от инспектората на министерството или бригади да извършват проверки по работата на някои подразделения на войските, или по определени от др. министър въпроси. От цялото поведение и изказванията на Панов по този въпрос ясно се вижда, че той разбира единоначалието само за себе си, че др. министър не е единоначалник на войските, с което той е искал да държи войските далеч от др. министър и ръководството на министерството, нещо като своя независима губерния, където никой не бива да му се меси. Същевременно трябва да отбележим, че от проверките, които бяха направени се разкри, че там съществуват много сериозни нередности, безобразия и дори престъпления, за които ръководството на министерството не е получавало сигнали от помощник министъра по войските, какъвто беше Йонко Панов и както е редно това да става, а у него явно е имало линия да гледа примиренчески на тях и че не е необходимо за това да се вдига толкова голям шум. Разбира се, за редица от тия нередности той самия не е знаел и не се е мъчел да ги открива. Това е било линия у Панов на замазване, по същество на прикриване, на сериозните слабости и недостатъци и той не само че не е мобилизирал служителите на непримирима борба за тяхното премахване, а напротив, внасял е дух на успокоение и демобилизиране.

Наред с това, многократно и много остро е бил поставян въпроса от др. министър за единоначалието в подразделенията на министерството и за издигане авторитета на единоначалниците като гаранция

за успешната работа на нашата войска и другите поделения на министерството. Авторитета на Йонко Панов никога не е подронвал, а напротив, много усилия са направени в течение на две години да му се помогне да се справи с работата си и да укрепи своя авторитет като началник.

Има случаи когато Панов е реагирал и се е опитвал да противопостави ДС на Гранични войски, както беше случая по въпроса за дадените указания от др. министър, че при общи акции на поделенията на МВР по преследване на изменници на Родината и други нарушители на границата, за да се избегнат несъгласуваните действия и провали, трябва, в такива случаи, околните началници на МВР да се считат за общи началници. Панов изопачавайки това положение е говорил, че министъра искал да постави войските под командването на ДС, на хора които си нямат хабер от военни въпроси и пр. От такъв род са и неговите заявления пред някои негови подчинени, че даже шофьорите на ДС получават повече отколкото началника на една застава в гранични войски и пр.

3. Колегиума счита, че Панов не е обезпечил внедряването опита на съветските граничари в работата на нашите гранични войски. Разбира се, Панов не веднаж е правил шумни декларации по отношение на другарите съветници, че те много добре познават въпросите, че много ни помагат и пр. В същото време, обаче, има редица факти които говорят, че в случаи когато е трябвало да се реагира остро и да се взисква, да се търси отговорност за редица непорядки на границата и в поделенията, вместо лично да направи това, Панов се е скривал зад гърба на съветниците, с което е целил да се представи като добър пред командирите и че всичко което е тежко и трябва да се извърши се иска от съветниците или от ръководството на министерството. От друга страна делата на Панов ясно говорят, че той макар и винаги да се е съгласявал със съветите на съветските другари, на дело не се е заемал и не се е борил да ги проведе в живота, с което да се внесе решително подобрене в работата на войските. Законно се поставя въпроса, как да се счита това различие в думите и декларациите на Панов, от една страна, и от друга неговите дела, неговото поведение на бездействие, когато трябва да се внедрява в работата

на нашите войски съветския опит. Не е ли това също така двулична политика, като зад думите и декларациите се прикрива неискреност и несъгласие? Не може да се окачестви друго яче, освен като тънка диверсия подмятанията на Панов, че др. министър предавал за мнение на другите помощник министри, или на други служители в министерството документи, които били изработвани с помоща и прякото участие на съветските другари. Това е явен опит да се прехвърли работата от болната глава на здравата, защото съгласуването на основните документи с ръководящите кадри на министерството е правилно и полезно за работата.

4. Колегиума счита за съвършено измислено, резултат на нездрави настроения и направено с нечестни подбуди заявлението на Панов, че към него имало недоверие, че бил взет на разработка от ДС, че бил правен опит да бъдат вербовани около него за сътрудници на ДС неговни подчинени служители, че със знанието на ръководството на министерството на два пъти му е правен секретен обиск в квартирата и че всичко това се е правило, за да се наберат факти и материали против него, за неговото проваляне. В колегиума се изясни, че тези твърдения на Панов са напълно неоснователни, че неговото поведение по този въпрос е необяснимо и съмнително. Иначе как може да се обясни факта, че той не е отишъл в Политбюро или при др. Червенков и да поиска решително изясняване на този въпрос, както би направил всеки честен човек. Защо е мълчал две години по това? Защо той, както сам заявява, още от начало, с идването на новото ръководство на министерството, е чакал да бъде уволнен или даже да му се случи нещо по-лошо? На какво се основават тези настроения у него? Панов разбира се, не може да посочи никакви сериозни аргументи с които да докаже, че му е било оказвано недоверие, тъй като в негово присъствие са разглеждани най-секретни въпроси, каквито на човек който не се ползва с доверие не може да бъдат доверявани. Защо Панов не е съобщил до сега, че на два пъти са влизали в домът му и на какво основание той счита, че това се прави от ДС? Защо той не е помислил, че това може да бъде дело на врага и че случаите трябва да бъдат разследвани своевременно? Той не съобщава установил ли е, че при тия случаи са изчезнали документи или други неща и какви, и че ако има такива, не

са ли попаднали те във вражески ръце? Непонятно и съмнително е млчанието му по този въпрос, а обясненията му съвсем незадоволителни.

Колегиума възложи на помощник министъра др. Гюров и на секретаря на Партийния комитет др. Кънев да разследват случаите които Панов сочи, че са правени опити да се вербоват негови подчинени. /Доклада на другарите се прилага към докладната записка/.

5. Колегиума счита, че причините за тази дейност на Панов и неговото поведение трябва да се търсят преди всичко в несъгласието му с линията на Партията и Централния комитет, която линия правилно е била провеждана от ръководството на министерството и по който въпрос, Панов не можа да посочи нито един сериозен факт, с който да докаже, че ръководството на министерството не е провеждало правилно линията на ЦК и че той е бил прав. С дейността си Панов фактически се е противопоставял на усилията на ръководството на министерството да създаде от органите на МВР действително боеспособни органи на сигурността в нашата страна, способни своевременно и решително да разкриват и ликвидират враговете на нашия народ и социалистическото строителство у нас, той е пречил на превръщането им в органи безпределно преданни и верни на българо-съветската дружба, на КПСС и др. Сталин, в органи безпределно верни и преданни на нашата Партия, на ЦК и лично на др. Червенков, за които линията на Партията и указанията на др. Червенков ще бъдат повеля за безусловно изпълнение, в работата на които непрекъснато ще се внедрява дух на партийност, дух на непримиримост и безпощадна борба против недостатъците и слабостите в нашата работа. Панов на дело показва, че не е бил за тази линия, а е провеждал друга, своя линия, по същество антипартийна линия.

Корена на грешките и поведението на Панов, колегиума счита, че трябва да се търсят в неговата минала левосектантска дейност. Неговите методи и прийоми на работа са типично левосектантски. Колегиума счита, че Панов си е останал неразоръжен левосектант, който до последно време напълно съзнателно, обмислено и умело се е прикривал в Партията. За тая цел той не случайно е разпространявал всред своите подчинени, че др. Димитров е говорил да се пази Панов, тъй като той е бил честен левосектант и други подобни.

52

7.-

Колегиума на министерството на вътрешните работи в светлината на държанието на Йонко Панов в последното заседание на Политбюро и колегиума на МВР, преценявайки неговата дейност като помощник министър на МВР, счита, че Йонко Панов е бил неискрен, нечестен и двуличен по отношение на Партията и като ръководител на Министерството на вътрешните работи, който за да избегне своята отговорност си служи с най-долни лъжи, интриги и диверсии.

Изхождайки от всичко това, колегиума на Министерството на вътрешните работи решава да предложи на Политбюро на ЦК на БКП следното:

1. Да се разгледа поведението на Йонко Панов, да се извърши задълбочена проверка на всички негови прояви и да се потърсят истинските му подбуди и намерения. Да се потърси не само служебна, но и партийна отговорност за неговата антипартийна дейност и се направят изводи като кандидат член на ЦК на БКП и по партийното му положение.

2. Да се разреши на ръководството на министерството на вътрешните работи да проведе широко съвещание с ръководящия състав на Гранични войски, на което да се разгледа състоянието и работата на Гранични войски, като решително се разкритикуват и осъдят антипартийните и левосектантски методи на работа, насаждани съзнателно от генерал Панов.

ЗА КОЛЕГИУМА:

1153

Карпови
дисциплина

ЗАПОВЕД

СТРОГО ПОВЕРТЕЛНО

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ НА Н. Р. БЪЛГАРИЯ

Ом. З. 11/11/53

СЪДЪРЖАНИЕ: относно борбата за предотвратяване на чрезвычайните произшествия, състоянието на дисциплината и мерките за нейното повишение във войските на М.В.Р.

№ В-140

София, 11/11 1953 год

Борбата за предотвратяване на чрезвычайните произшествия и създаване на здрава войнска дисциплина и уставен ред в частите и поделенията на войските на М.В.Р. не се води настойчиво и непрекъснато. По голямата част от ръководния команден състав не оценява правилно огромното значение на тези въпроси, не ги смята като първостепенни и недостатъчно работи за създаване на здрав уставен ред и войнска дисциплина. Поради това, в много от поделенията на войските, вместо намаление на чрезвычайните произшествия, те се увеличават.

Големия брой на чрезвычайните произшествия и низката дисциплина сериозно и резко понижават боеспособността на войските, правят ги недостатъчно оперативни и годни да изпълняват успешно задачите по охраната на границите и опазване на мирния труд на нашия народ.

Много от командирите и политработниците продължават да се отнасят формално към въпросите за създаване здрава войнска дисциплина и ликвидиране на чрезвычайните произшествия, като се задоволяват само да констатират станалите такива и да донасят за това, без да търсят основните причини, които са ги породили и не вземат необходимите мерки, за да ги отстранят.

Възпитанието на военнослужащите в дух на висока войнска дисциплина, създаване на образцов уставен порядък и строга изискателност за изпълнение на уставните изисквания е недостатъчно, слабо и нецеленасочено към решаване на задачите, стоящи пред тях.

Болшинството от чрезвычайните произшествия стават в тия поделения и части, където няма добра дисциплина, не се съблюдава вътрешния ред, лошо се провежда политико-възпитателната работа и не се изучава личния състав. Така например:

- В 9 граничен отряд войник на пост си е дал оръжието на

КРДОПБГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРСБНА	
Дата : 04.11.2014г. Секретар : <i>Сидя</i>	

- 2 -

62

девойка и беседвал с нея.

- От 2 полк на В.В.е заспал на пост при затвора редника Борислав Петров СТЕФАНОВ, а редника Кръстю Асенов ПЕТРОВ от 1 полк напуснал поста си и заспал в караулното помещение.

- Капитан Цуков от МПВО в гр. Русе загубил чанта със секретни материали.

- Лейтенант Стефанов от МПВО в гр. Хасково изгубил строго секретен архитектурен план на важен обект.

- На 2.1.53 год. нощния обзор в артилерийския полк на Вътрешни войски след смяна, вместо в караулното влиза в спалното помещение, произвежда по невнимание изстрел и убива редника Никола Германов.

- Лейтенант - началник на л. застава от 14 граничен отряд се напил и пътувайки с двама войника, настигнали една морално паднала жена, взел я в каруцата и карал войниците да му помагат да блудства с нея.

- Началника на лин. застава от 6 граничен отряд - лейтенант в нетрезво състояние в с. Радовец, Тополовградско, нанесъл тежък побой на председателя на съвета на депутатите на трудящите се.

Мероприятията за повишаване на дисциплината са крайно незадоволителни, а самата работа в много случай е неправилно поставена и неорганизирана. Има много командири, които не ръководят политико-възпитателната работа, не се стремят чрез нея да се отстранят тия слабости, а прибягват към най-лекия метод - наказанието.

С цел да се ликвидира с чрезвичайните произшествия и резко подобри дисциплината във войските,

З А П О В Я Д В А М :

1. Командирите на частите и поделенията да въведат строг уставен ред в своите поделения, решително да подобрят и укрепят войската дисциплина. Да се ликвидира с вредната, несъответстваща на уставите практика на безогледни дисциплинарни наказания. До същите да се прибягва само в крайни случай след като са били изчерпани всички други средства за възпитание.

2. Командирите и политработниците от всички степени напълно да опознаят личния състав, тяхния бит и нужди, в съответствие с изискванията на уставите и в зависимост от индивидуални особености да организират и провеждат политико-възпитателната работа с тях.

3. Да се разясняват и пропагандират дисциплинарния устав и военната клетва чрез беседи, лекции, нагледни табла и др.

4. Политико-възпитателната работа всред военнослужащите да се засили, като се целенасочи към укрепване на дисциплината и ликвидиране на чрезвичайните произшествия.

5. Командирите на части за всеки случай на чрезвичайно произшествие да донасят по установения за това ред незабавно, съгласно приложената инструкция. Заместник командирите на частите по политическата част по всяко чрезвичайно произшествие да провеждат съответстващи партийно-политически мероприятия и за направеното да се донася по командна линия.

6. Военната прокуратура на М. В. Р. да не оставя нито един случай на чрезвичайно произшествие без разследване.

За отделни чрезвичайни произшествия да се практикува организиране на открити процеси в частите с участие на офицери, сержанти и войници от същите.

6. Контролът по изпълнението на настоящата ми заповед възлагам на началниците на войските.

Същата да се изучи на служебни офицерски събрания, да се направи разбор с посочване на конкретни чрезвичайни произшествия в частите и поделенията, да се разкрият причините и се набележат конкретни мероприятия по ликвидирането им.

ПРИЛОЖЕНИЕ: една инструкция.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ: *Цанков*/Цанков/

Отпеч. в 2 екс.

Изпълнител:
/Генерал-лейтенант/

28.V.53 год.

Написал: Петров

КРДОПБГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРСБНА	
Дата :04.11.2014г. Секретар : <i>[Signature]</i>	

С П Р А В К А

Строго-поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ОТНОСНО: Получинете данни за положението и охраната на границата/гръцката/ от З.А."Любомиров".

Гръцката граница се охранява от гранични постове/застави/, разположени не далеч от самата гранична линия, чиито личен състав е до 10 войника, въоръжени само с английски пушки. Граничната линия през деня се охранява от подвижни патраулни двойки. Понякога по усмотрение на граничните офицери се поставят засади, но това е по рядко, тъй като от към българска страна рядко е забелязвано границата да бъде нарушавана. Освен това в дълбочина на границата до 10 клм. напр. в с. Микромиля, срещу нашият ~~Срва~~ Доспът, е било разположено гранично поделение с общ брой до 60 войника. Такава подобна част е имало и в с. Борово, Зърневска околия, от което предполага "агента", че такива поделения има по протежението на целата граница.

Гръцките постове/застави/ са били малки, нехигиенични и изоставени, като че ли хора не живеят в тях.

Преди бандитската грапа да навлезе в нашата територия, е била инструктирана от подполковник _____ - шеф на поделенията в Драма и Чавала на американското разузнаване. За нашата гранична охрана е казано следното: "Границата се охранява в дълбочина 2 клм. Денем от подвижен наряд и секрети, като подвижните двойки се движат по граничните пътеки, а секретите са стоящи и наблюдават терена на границата. Нощно време има също подвижен наряд, движещ се по подвижните пътеки и засади. Засадите винаги се поставят на високите места или на най-ниските места на терена, за да могат да наблюдават граничния терен. Обикновено на места ^{където} ~~та~~ пресича дере или самата пътека е на хълм и на мостове, се поставят засади от българските гранични войски. Преди-преди ни, че има поставени минирани места, които могат да бъдат познати по това, че тревата и храстите на същото място са очистени. Освен това каза, че в дерета можем да се натъкнем на опъната мека тел, която от двете страни е свързана със секрети, които с огъня си покриват местото. Такива места изрично бехме предупредени в никой случай да не се докосва телта, а да се минава под нея, над нея или избикаля."

Прехвърленето на изминците на Родината става с участието на н-к гръцкото разузнаване в Драма-_____ и гръцки гранични офицери и войници. Преминаването на самата граница от изминците става винаги преди да се е стъмнило, с разчот 2 клм ивица да бъде мината

до смръкването, падането на мрака, за да могат изминиците да навлезът дълбоко във вътрешността на страната. Това са указания получавани при обучаването им в разузнавателните школи на американското разузнаване.

Техната група на 30 май т.г. е преминала граничната линия в 17.10ч. в смръчаването са минали р. Доспат, като сас се движили много бавно, внимателно, на места в просеката са пълзели, движението е било в колона, по един на разстояние един от друг до 10 м. Групата е преминала границата между местностите "Чуката" и "Тиклата", южно от с. Барутин. Общо разстоянието до река Доспатска е преминало за 3 часа, така че към 20 ч. вечерта са били до реката, като са направили от дървета/подръчен/материал мост за нейното преминаване. Преминаването е станало под брода, до едни скали

За преминаването на границата изминиците използват дъждовните вечери или когато няма луна, тогава изчакват обикновено смръчаването. Тогава засадите нямат възможност да наблюдават движението им. Требва да се натъкнеш на самата засада "да настъпиш" за да бъде бандитската група открита.

Преминаването преди мръкване се прави, затова защото се използва момента, преди поставянето на засадите.

Против граничните кучета изминиците биват снабждани със специален прах, който се влечи в турбичка изпускаща праха. Използването става така че с лед 100 или 300 метра, турбичката се захварля в близки храсти или горичка с тенденция, кучето което върви по следите на изминиците, вече свикнало с миризмата на праха, като дойде до местото където е прекъснато влаченето на торбичката, започва да се върти около него место, където е хвърлена торбичката.

Използването на този прах става тогава когато се усети от баба ти те, че са обект на проследяване от военни части.

Изминиците преминават границата в зелесените местности, използвайки сенките на дърветата, където по лесно могат да се маскират и по трудно но са забележими.

От разговор с изминици на родината, участвали в преминаването на нашата граница, нашият "агент" е научил, че границата от към Гърция се преминава обикновено в граничния район на "Беласица", -близо до гр. Петрич Хасковския край и там където е минала тяхната група.

При движението на наша територия, изминиците никога не се движат както по ниските места, така и по най високите места на местността, а по средата на самия скат. Това се прави, защото минаването по средата позволява по лесно да се маневрира при засада, освен това са по трудно забеле

жими. Измениците в школата се учат никога да не минават по мостове. Реките трябва да се преминават по бродове, или прегазване.

Измениците също така биват обучавани преди прехвърленето, ако бъдат открити в граничната охранявана зона, да устройват засади на преследвачите ги войници, като временно спрат движението си, изчакат преследвачите стрелят по тях за да ги унищожат и след това продължат движението си. В такива случаи може да се случи дори да изменят посоката си на движението си. Срещу тази тактика на бандитите трябва заедно с преследването им, да им се пресичат пътищата, като се устройват на самите бандити засади. При проследяването с кучата бандитите, трябва кучето да се пуца напред поне с 30 м., та ако бандитите открият огън срещу кучето, проследяваният войник да открие местонахождението на бандитите и открие огън по тях.

Голема грешка е допускането да участват в акции срещу бандитите, ношно време войници облечени с ~~изобличаващи~~ дрехи от слънцето. Очертанията на войниците са били съвсем ясни в ноща, което е откривало възможност на 30 юни т.г. към 23 ч. вечерта нашия човек да ликвидира много лесно мл. сержанта Ваклинов при произшествието при римския мост.

За препоръчване е вечер да им се дават камуфлажни дрехи или по тъмни и маскировка с клонки от дървета, на пагоните и на кепитата.

Изпращаните в нашата страна изменици на родината от американското разузнаване, преминават дълга, солидна подготовка в разузнавателните и школи. През който период преминават обучение по следните предмети, оръжезнание, стрелба подготовка, при която се обучават в стрелба при най различни положения, с най различни оръжия, като се изстрелват много боеприпаси. Само за една стрелба се изстрелват до 1500 патрона, просто до омръзване. Това се отнася само за отделния стрелец. Така напр. бандит Пената, участващ като тилова охрана в бандитската група достигна постижение от 100 метра с автомат/шмайзер/при автоматична стрелба от 100 изстрелени патрона, 86 даде в целта-мишаната, на стрелбишето в Атина.

В школите се учат топография, маскировка/камуфлаж/, начини на движение, първа помощ, жио-жицо, начини на преживяване в балкана, и др.

Начинът по който е бил направен обиска при залавянето на "бандита" е бил извършен по такъв начин, че той е имал възможност използвайки жио-жицо, да бъде обезвреден войника, който е извършвал обиска и да избега зад граница, дори като застави самия войник да го води до границата.

За това при залавянето на бандити, те трябва да се държат на разстояние/при това положение не могат да прилагат жио жицо и др. хитрости,

Обиска да се пров еде след като бъде завързан. За целта бандита трябва да бъде заставен да легне по очи на земята, като му се кръстосат отзад ръцете и краката и превиват на коленете и завъриват назад, така че да бъдат завързани на ~~вършените~~ ръце. След като се извърши тази операция, тогава трябва да се извърши обиска. За да не глътне отровата, която се носи в ревера на дрехата, трябва да се удари със саблен удар/по жицото/в сънните артерии, по този начин за 1 час се обезврежда. Това зависи от сполучливостта на сабления удар в вратните жили. Обаче ако трябва да се разпита веднага, тогава треба да не се използва сабления удар. Сабления удар трябва да бъде само един, тъй като при повторение, има обротно действие на сабуждане.

За препоръчване е нашите граничаби дах бъдат запознати и дори обучени с жио-жино, което ще ги улесни много в борбата с изминците на Родината прехвърлени с шпионски и диверсанти задачи в страната.

При движението на бандитската група, тя е била откривана от лая на овчарските кучета. Освен това овчарите познават кога кучето лае на човек кога на дивеч, следователно ако те са заангажирани в охраната на границата и Родината ни, нито една бандитска група не би могла незабелязано да навлезе в страната без да бъде открита от граничното население или овчарите в планината. Техната бандитска група е била открита на много места от овчари, кучета, които непрекъснато са лаели по бандитската група от едно стадо на друго.

Когато в даден район стане инцидент пограничен, престрелка или каква нередност, тогава в този район най малко за 10 дни не се прехвърля изминци. Във връзка с инцидента се счита, че този район охраната става по бдителна и по усилена. Както е бил случая с техната бандитска група

21. юлий 1953 год.

ИЗГОТВИЛ :-

ст. лейт Евг. Данов

Напечатана в 2 екз

1 екз. за отдел V УГВ

2 екз за досието.

на О.Д.

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ

Строго-секретно

Екз. № _____

№ _____

— ноември 1953 година

С о ф и я

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

*За се има предвид
не служи в граничните войски*

ДО ДРУГАРЯ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ-НРБ
Т У К

Д О К Л А Д

От Министъра на Вътрешните работи

ОТНОСНО: наградването с почетното звание "Герой на Народната Република България" на военнослужащи от Гранични войски - МВР.

ДРУГАРЮ ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Под изпитаното ръководство и грижи на Българската Комунистическа Партия и Народното правителство, Гранични войски при Министерството на вътрешните работи организационно укрепнаха и възмъжаха в своята служебно-оперативна дейност по охраната и отбраната на държавните граници на социалистическата ни Родина. Личния състав учейки се непрекъснато от богатия опит на славните съветски граничари и съветска армия преодоляват всички трудности по овладяване граничното изкуство и умение да се пази границата на нашата Родина, достигна значителни успехи в борба с нарушителите на държавната граница.

В резултат на широката възпитателна работа и натрупания богат опит, Гранични войски ликвидираха или обезвредиха десетки въоръжени нарушители - диверсанти, шпиони и агенти на чуждото разузнаване, а така също и с успех водиха бой с регулярен противник. В редовете на войските израстнаха десетки герой, които във въоръжени стълкновения проявиха масов героизъм, себеприцание и висок патриотизъм при охраната и отбраната на границите на Народната ни Република.

Така например:

На 1 юли 1953 година в 21.30 часа в района на местността

- 2 -

"Римския мост" на 2 км от границата се завързва въоръжено стълкновение между граничен наряд "Секрет" от 10 линейна застава на 16 граничен отряд в състав: ефрейтор Александър Иванов Александров /старши/ и редник Дончо Котев Ганев /младши/ с четирима въоръжени агенти на чуждото разузнаване. При престрелката бива убит редникът Дончо Котев Ганев и ранен ефрейторът Александър Иванов Александров. От страна на бандитската група бива ранен тежко водача на същата. Чувайки стрелбата на "Римския мост" наряда от 9 линейна застава в състав: мл.лейтенант Вергил Борисов Ваклинов, тогава младши сержант, старши на наряда и водач на служебно куче и редника Трайко Михайлов Стоименов /младши/ който е носил службата на 500 метра от место стълкновението веднага се притичва на помощ. През това време тримата бандити вземат на ръце тежко ранения си водач и се насочват към границата. Младши лейтенант Вергил Ваклинов със служебното куче тръгва по следите им, в резултат на което биват настигнати. Мл.лейтенант Ваклинов завързва бой с бандитската група. Решен на всяка цена, дори с риск на живота си да ги обезвреди той се хвърля върху единия от тях, измъква оръжието от ръцете му и веднага го завързва. Завързаният бандит Ваклинов предава на пристигналия на помощ друг граничен наряд и заедно със същия продължава да преследва нарушителите. Нарушителите се укриват под местността "Чуката" и минават в засада. Когато в непрогледната нощ мл. лейт. Ваклинов заедно с кучето пристига на четири-пет крачки от тях, те откриват огън и го нараняват тежко. Три вражески патрона са пронизали тялото му. Паднал тежко ренен Ваклинов изстрелва последните си патрони по бандитите и хвърля една граната към посоката, където са се укривали. По пътя за болницата Ваклинов почина.

В резултат на проявения героизъм беше задържан и ранения водач на бандитската група и заедно с това бе разкрита крупна шпионска мрежа на чуждото разузнаване.

Младши лейтенант Вергил Борисов Ваклинов е роден на 11.8. 1931 год. в село Планивица, Димитровска околия. Произхожда от средно селско семейство. Родителите му се занимават със земеделие. Членове са на Единната Отечественофронтовска организация - Отечествен фронт. По-големия му брат е член на ЕКП, а по-малкият член на ДСНМ.

Самия той преди 9-ти септември не е членувал в никаква организация. След 9-ти септември 1944 год. става член на РМС. Завършил е 7 /прогимназиален/ клас. Преди постъпването в казармата е бил же-

- 3 -

лезничар по професия помощник огняр.

Близки засегнати от народния съд и мероприятията на народната власт няма.

Като граничар винаги и навсякъде е носил бдително граничната служба. В занятията и живота на заставата е вземал дейно участие. Неговите другари го познават като смел, съобразителен, ловък и безстрашен граничар, обичащ силно своята Родина и готов на подвиг за нея. В организацията на ДСНМ се е проявявал като активен член.

II.

На 27 юли 1952 година мл. лейтенант Боню Иванов Бонев заедно с група граничари е бил изпратен в наряд на един от островите на р. Марица, с. Капитан Андреево, Свиленградско. В 14.00 часа нарядът оглавяван от мл. лейт. Боню Ив. Бонев /тогава мл. сержант/ забелязал да се движат към острова цивилни въоръжени лица. Нарядът съсредоточил вниманието си към тях. В същото време 20 монархофашистки войници, които са били на позиция в окопите край железопътната линия на около 300 метра от границата се дигнали в атака и носейки две леки картечници тръгнали към острова.

Укрити вероятно още през ноща, 4-5 гръцки монархофашистки войници, без да бъдат забелязани от наряда влезли в горния край на острова. Същите са били предвождани от жандармерийския офицер Саракис Манусов преоблечен във войнишки дрехи, който носел със себе си лека картечница "Брен". Наряда е бил съсредоточил вниманието си по приближаващите към острова гръцки монархофашисти. Гръцкият офицер заедно с останалите войници приближили наряда и на 5-6 метра с насочена картечница им извикал на развален български език да се предадат.

В тоя момент, без да губи самообладание мл. лейт. Боню Иванов с дълъг автоматичен ред убива жандармерийския офицер. Един от монархофашистките войници се опитал да стреля по мл. лейт. Боню Иванов, но мл. сержанта Иван Цанков стреля по него и го ранява. Монархофашистите се оттеглили на гръцка територия.

В същия момент монархофашистки взвод от 20 човека открива огън по наряда и се придвижва към острова. В тоя момент, в трудните минути на боя, за защита на нашата собствена земя, мл. лейтенант

Боню Иванов Бонев издигайки бойния повик "За Родината! С другаря Червенков, по монархофашистите огън!" увлича и останалите другари и отбива и тая втора атака на монархофашистите. Двама от монархофашистите падат убити в гръцка територия и двама други ранени. Залегнали за железопътната линия източно от гръцкото село Дикея гръцките войници продължават да обстрелват островите. 30 минути след това други 20 войници с две леки картечници отново се опитват да навлязат в острова. Но оглавяваният от Боню Бонев наряд отбива и тая техна атака. В резултат на смелите действия на мл.лейтенант Бонев бяха убити и ранени няколко монархофашисти и островите не бяха дадени на монархофашистите.

Мл.лейтенант Боню Иванов Бонев е роден на 17 март 1927 год. в село Ливада, Бургаско. Произхожда от бедно селско семейство. Родителите му се занимават със земеделие и са членове на ТКЗС.

Преди 9-ти септември не е членувал в никакви организации. По професия е работник-обущар. До идването му в казармата е работил в обущарска кооперация в Бургас.

Като граничар е носил съзнателно и с желание граничната служба. Бил е отделен командир. Граничарите с които е служил и охранявал острова го обичат заради неговата преданост към Родината и готовността му на подвиг.

Мл.лейтенант Боню Иванов Бонев сега е офицер от Гранични войски.

III.

На 11.10.1950 година в 01.30 часа граничният наряд "секрет" от 14 застава на трети граничен отряд се натъква на три непознати цивилни лица. Нарядът завързва престрелка с тях. Последните се отскубват, като раняват един от граничарите. В това време пристига друг наряд старши на който е заместник началникът по политическата част на заставата лейт. Гето Тодоров Лелчев. Нарядът тръгва да преследва бандитите. Не след дълго лейт. Тодоров се натъква на тях. Бандитите били залегнали зад един голям камък и започнали да го обстрелват. Хвърлят две гранати, които той - лейт. Гето Тодоров с риск да избухнат в ръцете му и връща обратно към бандитите. За да проверят дали е жив бандитите хвърлят към него един камък. След това лейт. Тодоров внимателно пропълзява до камъка и започва да следи движението на бандитите и откривайки огън не им дава въз-

можност да се изтеглят. Един от бандитите се опитва да го убие, като застава над скалата, но Гето Тодоров го изпреварва и с точен изстрел го убива.

Тази схватка е траяла от около 1 до 6 часа през ноца.

По-късно вече за втори път лейт. Гето Тодоров на 12.8.52 г. е бил старши на граничен наряд в охрана на границата в участъка на 5 линейна застава, от 5 граничен отряд. Към 16.30 часа едно монархофашистко отделение въоръжено с лека картечница навлиза в наша територия. Гръцките войници открили огън по един от граничарите. Като забелязал това Гето Тодоров се приближил на 5 метра от мерача и помощник мерача на картечницата на монархофашисткото отделение и хвърля една граната. Двамата гръцки войници били убити и се звързва престрелка. Нашият наряд принуждава гръцките войници да се оттеглят. Изтеглили се до самата гранична линия те отново откриват стрелба по нашия наряд. Тогавя под командуването на Гето Тодоров граничарите се вдигат напред и със силен съсредоточен огън принуждават монархофашистите да се изтеглят в дълбочина на гръцка територия. На наша територия те оставят двама убити войници, една лека картечница "Брен", три пълнителя и една английска пушка с 53 патрона.

Ст. лейтенант Гето Тодоров е роден на 16.5.1924 година в с. Стрелча, Панагюрско. Произхожда от бедно селско семейство. Родителите му се занимават със земеделие. Съдите нямат близки и роднини засегнати от мероприятията на народната власт.

Гето Тодоров е завършил 1 клас /5 клас/. От 1941 до 43 год. е бил ратай, свинар. На 22.3.1944 година излиза партизанин в отряда "Георги Банковски". Взел е участие като доброволец в първата фаза на Отечествената война в състава на 27 пехотен полк. Членувал е в РМС от 1942 година. Член на БКП е от 1947 година.

Граничарите и крайграничното население обичат и уважават Гето Тодоров като храбър народен син. Жителите от едно крайгранично село през миналата година го наградиха с ръчен часовник.

За горните прояви на мл. лейтенант Вергил Борисов Ваклинов, мл. лейтенант Боню Иванов Бонев и ст. лейтенант Гето Тодоров Лулчев от Франциски войски на основание член 35 от точка 7 от конституцията на Народна Република България и член 50 от указа за ордените, медалите и почетните знаци моля, Президиума на Народното Събрание

19

- 6 -

да удостои с почетно звание "Герой на Народна Република България", златна звезда и орден "Георги Димитров" на всеки от тях.

Като Ви докладвам горното предлагам Президиумът на Народното Събрание да издаде приложения указ.

Приложение: Указа в 3 екземпляра.

Засяга: Министерството на Вътрешните работи.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ:

/Г. Цанков/

5
Строго секретно!

Екз. № _____

КРДОПБГДСРСБНА ДЕКЛАСИФИЦИРАН § 17 от ЗДРДОПБГДСРСБНА
--

ДО ДРУГАЯ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА Н.Р.Б.

Т У К

Д О К Л А Д

от Министъра на Вътрешните работи

ОТНОСНО: Изработване на сценарио
и филм за героичния подвиг на
граничаря - мл. лейт. Вергил
Борисов БАКЛИНОВ.

ДРУГАЯЮ МИНИСТЪР ПРЕДСЕДАТЕЛ,

В 21.30 часа на 1 юли 1953 година в района на "Римския мост" на 2 ккм от границата се завързва престрелка между граничен наряд "секрет" от 10 линейна застава на 16 граничен отряд в състав ефр. Александър Иванов АЛЕКСАНДРОВ /старши/ и редника Дончо Колев ГАНЕВ /младши/ с четирима въоръжени агенти на чуждото разузнаване.

При престрелката бива убит ред. Ганев и ранен ефр. Александров. От страна на бандитската група бива ранен тежко водача на същата.

Чувайки стрелбата на "Римския мост" наряда от 9 линейна застава в състав мл. сержант Вергил Борисов БАКЛИНОВ /старши и водач на служебно куче/ и редник Трайко Михайлов СТОИМЕНОВ /младши/, който носил службата на 500 метра от местонарушението, веднага се притичва на помощ. През стръмна и непроходима местност, наряда отлавяван от мл. сержант Ваклинов се спуска заедно със служебното куче "Вихър". През това време тримата

- 2 -

бандити вземат на ръце тежко раненият си другар и се насочват към границата. Мл. сержант Ваклинов пуска кучето по следата им и на около 50 - 60 метра настига един от бандитите, който е бил останал по-назад, за да охранява изтеглянето на групата. Ваклинов хвърля граната по групата, която отстъпва и пуска кучето на бандита, който е охранявал групата. Започва се люта борба между бандита и граничарското куче. В това време останалите бандити откриват масов огън по Ваклинов и постепенно се изтеглят. Чувайки как кучето му ръмжи и се бори с единият бандит, Ваклинов под дъжд от куршуми се хвърля на помощ на своето куче. Изпуснал оръжието в борбата си с кучето, бандита изважда кама, Ваклинов хваща със здравите си ръце бандитската ръка, насочва автомата към сърцето на врага, който изплашен вдига ръце и се предава. Ваклинов завързва заловения бандит и го предава на пристигналия на помощ друг граничен наряд.

При завързалата се схватка и поради голямата тъмнина Ваклинов изгубва дългият повод на кучето, завързва го със собствения си пояс и сам в непрогледната нощ започва преследването на оттеглящите се бандити, като отново подава следа на "Вихър" и тръгва по петите на нарушителите. Под местността "Чуката" мл. сержант Ваклинов, воден от кучето отново открива бандитите и завързва бой с тях. В този бой Ваклинов бива тежко ранен с три куршума. Паднал ранен той изстрелва последните си патрони и хвърля последната си граната по бандитите, отвързва кучето и с призива: "Вихър, гони бандитите!" го праща по врага. На три пъти кучето посреща бандитите и се хвърля върху тях, докато последният път те го раняват тежко и то умира на 300 метра от последната си среща с бандитите, пак по тяхните следи.

Със самолет на път за София младши сержант Вергил Борисов ВАКЛИНОВ почива.

В резултат на героичният подвиг на мл. сержант Вергил Борисов Ваклинов, който залови жив един от бандитите, органите на ДС разкриха две чужди радиостанции в страната ни, голямо количество оръжие и продукти в скривалище, както и дейността, на групата, която повече от един месец е била у нас.

- 3 -

Мл. сержант Вергил Борисов Ваклинов е роден на 11.8. 1931 година в с. Планиница, Димитровска околия.

Целия си кратък живот Вергил Ваклинов е посветил на Родината. Израстнал в бедно семейство, с 6 деца, той от малък е принуден да работи на полето и в къщи и когато завършва 7 /трети/ клас и става член на РМС и заминава на работа в Димитрово - рудник "7 септември". Там Ваклинов работи като пом. огняр на локомотив, дейно участва в социалистическото съревнувание и е за пример в работата си.

Вергил Ваклинов постъпва с много голямо желание в редовете на Гранични войски и по негово желание бива изпратен да следва школата за инструктори на служебни кучета в гр. Земен. Там проявява голямо усърдие в занятията и подготовката на своето куче "Вихър". Ваклинов завършва с отличие курса и заедно с кучето си заминава на границата. Като граничар никога не се е отъзвал пред трудностите и в скоро време бива назначен за старши на наряд. Като старши на граничен наряд Ваклинов не е допускал никакви прояви на недисциплинираност, преодолявал е всички трудности по носене на граничната служба и се е проявявал във всички случаи като смел, съобразителен и ловък граничар.

Вергил Ваклинов се е отличавал и като боец предан до смърт на Партията и Родината, която преданост на дело показва. Намерените след неговата смърт лични писма са пълни с любов към Родината и омраза към враговете на народа. В писмо до един свой другар, Ваклинов пише: "Щастлив съм, че съм граничар, че Партията и Димитровския съюз на народната младеж са ме удостоили с доверието да охранявам границата. Виждайки как нашата Родина цъфти и се развива, как в нея израстват завод след завод, аз не ще пожаля живота си, ако се наложи, за да не допусна враг да мине през нашите граници".

На друг другар на гърба на една своя снимка, той пише: "Ако падна в бой с враговете на моята Родина, ти не забравяй какъв приятел си имал".

На трети свой другар, Ваклинов пише: "Сега писмото съкращавам, но знай, че теб не забравям и целия наш народ".

- 4 -

С моя заповед мл. сержант Вергил Борисов ВАКЛИНОВ е повишен посмъртно в чин младши лейтенант. Той е зачислен завинаги в списъка на бойците и командирите от 9 линейна за-
става на 16 граничен отряд. Заставата, на която е служил,
носи неговото име.

Животът на мл. лейтенант Вергил ВАКЛИНОВ от рудник
"Седми септември" до последния ден на границата, е образец
на честна и самоотвержена служба на Партията и Родината. Гер-
оичния подвиг на мл. лейтенант Ваклинов е пример за поддържа-
ние на целия личен състав в Гранични войски. По неговият при-
мер на борба с враговете тръгнаха десетки бойци и командири
от Гранични войски. Само граничарите от неговата застава след
неговата смърт заловиха или ликвидираха няколко бандитски
групи.

Като имам в предвид, че героичния подвиг на мл. лейтенант
Ваклинов трябва да стане достояние на всички бойци и командири
от Гранични войски и Народната армия и за патристичното въз-
питание на младежта в нашата страна,

ПРЕДЛАГАМ:

Министерския съвет да задължи Българска кинематогра-
фия да възложи изготвяне на сценарис и заснеме филм по живо-
та и героичния подвиг на мл. лейтенант Вергил Борисов ВАКЛИНОВ,
който да бъде готов през 1955 година.

Отп. в 2 екз.

№ 1 - адресанта

№ 2 към дело

Исп. *Кондев*

/Полк. Кондев/

Нап. П. Стойкова.

29.6.54 година.

№ 1392.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ: _____/ЦАНКОВ/.

СЕКРЕТНО!

Екз. № 1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Доставените лошокачествени обувки за Гранични войски.

По сигнал от Гранични войски със заповед № 172 от 18.4.1952 год. на Пом.Министъра Ангел Цанев е била назначена комисия в състав, представители на отдел Интендантство при Тила на МВР, на Министерството на леката индустрия и на Профсъюза на химическите и кожообработващите работници. Същата е извършила проверка на обувките намиращи се в Централните складове на Гранични войски и дадените за носене от войниците в 11 граничен отряд - гр.Квстендия и с протокол е дала мнение, че доставените обувки може да се приемат, като се раздадат на особената милиция, но с отбив, съгласно споразумение между двете страни.

Съгласно резолюцията на др.Министър от 20.5.1953 год. върху справка на Началника на отдел IX ДС от 18.5.1953 год. е била назначена комисия за проверка на обувките. Въз основа констатацията на тази комисия Началника на Гранични войски и Началника на отдел IX ДС са представили справка на др.Министър от 16.6.1953 год., с предложение да се задължи ръководството на Управление Тил при МВР, съвместно с командването на УГВ, да излезне с предложение пред ръководството на Министерството за уреждане снабдяването със стария образец обувки на онези войници, които носят службата си при тежък планински терен.

Във връзка с горното от Управление "Снабдително" при МВР е изготвен доклад, подписан от др.Министър, до Министерския съвет за издаване на Министерско постановление за изработване на специални обувки за граничарите, които да бъдат доставени през 1954 год.

Отпеч. в 2 екз.

№-1 МВР

№-2 към делег.

Изпълнил: *[Signature]*
/подполковник Тодоров/.

Написала: С.Чулева

№ 501/27.2.954 г.

[Signature]
ЧАНЪРОВ/.

③
Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

17
6

С П Р А В К А

ОТНОСНО: оперативните направления по южната и западна граници.

Въз основа решението на ръководството на Министерството за разглеждане работата по надеждното наблюдение на оперативните направления по южната и западна граници на НРБ бе извършен анализ на показания на заловени и доброволно завърнали се изменници на Гордината, заловени лица при опит за измяна на Гордината и досегашната работа на органите на ДС и ГВ по охрана на границата е установено, че съществуват 26 оперативни направления по южната и западна граници.

Направленията са определени в резултат на анализа на извършените нарушения от и за съпределна територия през годините 1959 и 1960. За този период, при опит за измяна на Гордината, са заловени 378 души, безнаказано са нарушили границата 114 души и са заловени 22 изменника на Гордината, агенти на чуждите разузнавания прехвърлени на наша територия. През 1959 г. са заловени при опит за измяна 148 души, изменили са 61 и са прехвърлени на наша територия 15 изменника агенти на чуждо разузнаване, а до края на м. ноември 1960 г. са заловени 230 души при опит за измяна, изменили са безнаказано 53 и са заловени 7 агента на чуждите разузнавания, прехвърляни на наша територия.

От наличните данни, анализирани за 1959 и 1960 г. се вижда, че опитите за измяна на Гордината се увеличават, т.е. границата става по-активна. Вижда се и това, че в резултат на взетите мерки от ДС и ГВ, числото на заловените при опит за измяна на Гордината през 1960 г. е значително увеличено.

Независимо от подобрението на работата, все пак цифрите показват, че все още врагът намира възможности да нарушава границата.

⑤

2.-

Основни направления за нарушение на границата от и за съпределна територия са:

1. Струмското направление, което обхваща граничния район между Петрич и с. Петрово а към вътрешността на страната се заключава в района между източните склонове на Огражден планина, с граници селата Карналово, Малат, гара Ширин, Сушица, Симитли, Благоевград и от ляво Петрово, Сандански, илинденци, Брежани и Благоевград за вътрешността на страната. По направлението са заловени при опит за измяна на Родината 43 души и безнаказано са успяли да изменят 4 души.

Наблюдението на района е обезпечено по линия на ДС от 35 резидентурни групи с 185 ДВ и 51 агента. По линия на ГВ от 354 ДВ и 27 агента. Освен тях за наблюдение на международния път през Кулата за Гърция са изградени 10 резидентурни групи с 108 ДВ.

Агентурният апарат макар и многоброен, все още не е в състояние да обезпечи такова наблюдение на района, че да не допуска приближаването на границата от непознати лица или да сигнализира своевременно.

2. Али-ботуш, Свети Константин по протежение на границата и към вътрешността на страната от дясно по билото на Пирин и от ляво Гоце Делчев селата Корница, Брезница, Кремен, Обидим по посока на Добринище. В района на това направление са заловени при опит за измяна на Родината 23 души, като безнаказани нарушения не са допуснати. Наблюдението на направлението се осъществява по линия на ДС от 24 резидентурни групи с 214 ДВ и 9 агенти. Отделно 42 ДВ са на лично ръководство при оперативните работници, придобити по хижите в Ширин. По линия на ГВ - 9 резидентурни групи с 78 ДВ.

3. Долното течение на р. Места обхваща граничния район между селата Горняни и Бръщен. Заключават се в района на селата Бръщен, Марулево по посока на Велинград от ляво и от дясно Петерлик, Горняни, Добринище по посока на Благоевград и Самоков през Гила.

② 103.-

По това направление са заловени 6 души при опит за измяна на Родината и са изменили безнаказано 11 души. Агентурното наблюдение на направлението се осъществява по линия на ДС от 31 резидентурни групи с 263 ДВ, 16 агента и 1 въоръжена резидентурна група от 34 души по посока на местността Вищерица за Берлинград. По линия на ГВ - 13 резидентурни групи с 89 ДВ.

Въпреки положените усилия от ДС и ГВ за надеждно прикритие на това направление резултатите показват, че и занапред ще трябва да се вземат мерки за подоорение на агентурата.

4. От гр. Ямбол за Турция по течението на р. Тунджа и съседните на нея райони. Преди Елхово направлението се разделя на 3: а/Маточина - връх Острица по протежение на границата. От дясно граничи със селата Маточина, Радовец за Ямбол и от ляво - Малко Кирилово - Елхово за Ямбол. Наблюдава се от 27 резидентурни групи с 558 ДВ по линия на ДС и по линия на ГВ от 41 резидентурни групи с 528 ДВ.

б/От ляво Голям Дервент по протежение на границата и от дясно с. Воден. Към вътрешността на страната се заключава в границите с. Голям Дервент - Кирилово за Ямбол и от ляво Воден - Болярово - Камен връх за Ямбол. Наблюдава се по линия на ДС от 9 резидентурни групи с 160 ДВ и по линия на ГВ от 10 резидентурни групи с 89 ДВ и 34 агента.

в/Района на с. Странджа към вътрешността на страната по посока на с. Ст. Караджово, Оман, Камен връх за Ямбол от дясно и от ляво Слиново - Александрово. Направлението се наблюдава от 11 резидентурни групи с 193 ДВ по линия на ДС и по линия на ГВ от 12 резидентурни групи с 165 ДВ и 25 агента. През тези направления за посочения период са заловени при опит за измяна на Родината 85 души и са успяли да изменят безнаказано 15 души.

Може да се каже, че целия граничен район на Ямболски окръг е сравнително лесноуязвим за измяна на Родината, поради лекота му проходимост и удобен транспорт, което е наложило да се създадат и растановат резидентурни групи върху целия район на окръга. По линия на ДС се използват 47 резидентурни групи с 811 ДВ и по линия на ГВ - 63 резидентурни групи с 797 ДВ.

⑧

174.-

5. Харманли - Свиленград за Одрин се заключава в рамките на Гайкова могила, Оряхово и Българин от ляво и от дясно с. Бисер, Любимец, Свиленград. По това направление са заловени при опит за измяна на Родината 50 души и са успяли да изменят безнаказано 8 души. Наблюдението на направлението се осъществява по линия на ДС от 22 резидентурни групи с 195 ДВ и по линия на ГВ от 8 резидентурни групи с 208 ДВ и 17 агента.

6. Харманли - Вълче поле за Гърция. Обхваща района на височината Курт-кале по границата и се заключава между селата Иваново, Черна могила, Орещец, Черешак, Вълче поле от дясно и малко Градище, Лозен, Сива река, Ново село от ляво.

Низкостеблените гори на Курт-кале от много години се използват от гръцкото разузнаване за прехвърляне на агентура на наша територия, от където се е отправяла за вътрешността на страната. През посочения период по направлението са заловени само 2 души при опит за измяна на Родината и безнаказани нарушения не са отбелязани. Осъществено през 1959 г. гръцкото разузнаване прехвърля на два пъти своя агент Андон Янев Теохаров с задачи да събира шпионски сведения и верооова агентура от връзките си в с. малко Градище. Налюдението на направлението е обезпечено по линия на ДС от 16 резидентурни групи с 133 ДВ и по линия на ГВ от 7 резидентурни групи с 68 ДВ и 15 агента.

7. Пловдив - Девин - с. Буйново обхваща граничния район между селата Водни пад и Буйново и към вътрешността на страната обхваща селата Буйново, Борино, Разногор от дясно и Водни пад, Настаи Михалково за Пловдив от ляво. По това направление са заловени при опит за измяна на Родината 8 души, безнаказани нарушения не са отбелязани. Наблюдава се по линия на ДС и ГВ от 14 резидентурни групи с 91 ДВ и 15 агента.

8. Рожен - Смилан - Сивино. Обхваща граничния район между селата Ирамор и Чифлика и се заключава в границите на Селище, могилица по посока на Смолян от дясно и от ляво Махалите Чифлика с. Смилан по посока на Смолян за вътрешността на страната. През 1960 г. има 3 безнаказани нарушения и 1 прехвърлен и заловен из-

менник на Родината - агент на гръцкото разузнаване. Наблюдението на направлението се осъществява по линия на ДС и ГВ от 15 резидентурни групи с 99 ДВ и 20 агента.

9. Славейново - Рудозем - Чепинци. Обхваща граничния район между селата Мързян и Бабина чука и към вътрешността на страната Бабина чука - Рудозем - Устово от дясно и Мързян - Бориева-Мадан по посока на Кърджали и вътрешността на страната от ляво. Заловени са при опит за измяна на Родината 4 души и е изменил безнаказано 1 човек. Наблюдава се от 14 резидентурни групи с 76 ДВ и 10 агента по линия на ДС и ГВ.

10. Златоград - Сарая. Обхваща района на Св. Константин и Коджа кайрак от границата. Заклучава се между Св. Константин с. Старцево и Мадина за Пловдив от дясно и от ляво Долен, Ардино по посока на Кърджали. По това направление са заловени при опит за измяна на Родината 13 души и 1 изменник прехвърлен на наша територия от гръцкото разузнаване. Безнаказани? нарушения не са отбелязани. Наблюдава се от 30 ДВ и 15 агента по линия на ДС и ГВ. По него все още не са изградени достатъчно резидентурни групи за наблюдение на района към вътрешността на страната.

11. Крумовград - Черничево за Гърция. Обхваща граничния район между с. Аврен и мундюр връх. В дясно граничи с Голямо Камеяне и Крумовград по посока на Кърджали а от ляво Вагрилци, Падала по посока на Кърджали и река Арда. По това направление са заловени при опит за измяна на Родината 20 и са изменили безнаказано 10 души. Наблюдава се от 167 ДВ и 25 агента по линия на ДС и ГВ.

Маказа
12. Чорбаджийско - V Нимфея в Гърция. Обхваща граничния район между селата Шумнатица и Стрижба и се заклучава в района на Шумнатица и Кирково по посока на Кърджали от дясно и от ляво Стрижба, Самокитка, Момчилград, Кърджали. По това направление са заловени при опит за измяна на Родината 10 и са успяли да изменят безнаказано 1 човек. Наблюдението по направлението се осъществява от 96 ДВ и 14 агента по линия на ДС и ГВ.

(по) ХХХ 6.-

13. Кърджали - Крумовград - Егрек заема граничната ивица между селата малкоч и Букова махала. От дясно граничи със селата Малкоч - Галица за вътрешността и от ляво Букова махала, Крумовград - Кърджали. По направлението гръцкото разузнаване прехвърля агентура до с. Егрек, от където същата е установила връзки с Крумовград и кърджали. Само през 1960 г. през него са изменили безнаказано 8 души а заловен няма нито един. Наблюдава се 31 агента, 2 резидентурни групи и 193 ДВ по линия на ДС и ГВ.

14. По долното течение на р. Арда в района на Ивайловград и строежа на новия язовир. Заема граничната линия между селата Ламбух и Бяла поляне от Кърджалийски окръг и към вътрешността на страната се заключава в района на селата Ламбух, Ставри Димитрово, Студен кладенец по посока на Хасково от ляво и от дясно Бяло Поляне, Железнино, Попско по посока вътрешността на страната. По това направление са заловени при опит за измяна на Родината 6 и е успял да измени безнаказано 1 човек. Налюдението му се осъществява от 7 резидентурни групи с 108 ДВ и 12 агенти по линия на ДС и ГВ.

15. От Бургас към турската граница са се очертали две направления, които се използват както за бягство зад граница, така също за прехвърляне на чужди агенти на наша територия.

а/Бургас - Грудово. Обхваща граничния район между селата Граничар до 60-та гранична пирамида с дясна граница Граничар, Тракийци, Грудово и от ляво 60-та гранична пирамида Босна - Бургас.

б/Бургас - Мичурин - Резово край морето. По тези две направления са заловени при опит за измяна на Родината 38 души и са успяли да изменят безнаказано 5 души, като най-активно е било направлението Бургас-Грудово. Налюдението му се осъществява от 20 резидентурни групи с 158 ДВ по линия на ДС и ГВ.

По западната граница са се очертали следните направления.

15. Благоевград - Петрич - Златарево. Отделя се от главното Струмско направление по течението на р. Струмешница и се заключава в района по северния склон на Беласица от ляво и от дясно южния склон на Огражден планина. По това направление са заловени

при опит за измяна на Родината 16 и са изменили безнаказано 13 души, от които две семейства през 1959 г. Наблюдението му е обезпечено по линия на ДС от 13 резидентурни групи с 66 ДВ и 18 агента. Освен тях, международния път за Скопие се наблюдава от 3 резидентурни групи с 20 ДВ и 3 агента. По линия на ГВ от 3 резидентурни групи с 168 ДВ и 17 агента.

17. Благоевград - за Царево село Югославия. Обхваща района на селата Клисура, Дряново, Зелен дол и Цокровник. Направлението в миналото най-активно е използвано от УДБ за прехвърляне на групи и отделни свои агенти на наша територия за събиране шпионски сведения, вербовка на агентура и разпространение на пропаганден материал. В посочения период по него са заловени при опит за измяна на Родината 7 души. Безнаказани нарушения не са забелязани. Наблюдението му се осъществява по линия на ДС от 2 резидентурни групи с 12 ДВ и 3 агента и по линия на ГВ от 6 резидентурни групи с 27 ДВ и 8 агента.

18. Кюстендил - Гюешево се заключава между района на селата Жилинци, Мирово, Гърляно и Ранинци, по протежение на международния път за Югославия. По него са заловени 7 души при опит за измяна на Родината и 1 е изменил безнаказано. Наблюдава се по линия на ДС от 3 резидентурни групи с 33 ДВ и 6 агента и по линия на ГВ от 6 резидентурни групи с 113 ДВ и 7 агента. Освен по направлението, останалия граничен район се наблюдава по линия на ДС общо от 197 ДВ, сведени в 26 резидентурни групи и 14 агента; *Земен, Шрепъзно, Славско;*

19. Димитрово - Трън - Стразимировци. Обхваща района на селата Джинчовци и Рани луг по границата, а към вътрешността на страната включва селата от двете страни на шосето по посока на Брезник. По направлението са заловени при опит за измяна на Родината 4 и са успяли да изменят безнаказано 5 души. Наблюдението му се осъществява по линия на ДС от 109 ДВ и 8 агента, а в съседните до него райони от 42 ДВ и 10 агента и по линия на ГВ от 13 ДВ и 2 агента.

Уго за негодността
 5 души?

(12)

8.7

20. София-Драгоман - за Цариград^{Брод} е едно от най-активните на западната граница. По него се правят опити за бягство както от София, така и от вътрешността на страната, като се използват най-различни хитрости. По него са заловени при опит за измяна на Родината 28 души и са успяли да изменят безнаказано 3 души. За наблюдение на направлението се използват 26 ДВ на лично ръководство при ор обслужващи района, а в съседните на международния път села са изградени 9 резидентурни групи, средно с по 5 ДВ. Това направление е едно от най-неподсигурените с агентурно надолудение. Агентурата и резидентурните групи са съвсем недостатъчни, с което трябва да се ваеме Соф. окръжно управление и ГВ.

Петрохан, Ком
 21. Михайловград - с. Чупрене, Видински окръг. Обхваща граничния район между селата Чипровци и Чупрене. От ляво минава по поречието на р. Огоста и от дясно през районите на селата Долна Вереница, Клисурца, Долни Лом. В миналото направлението активно е използвано от УДБ за прехвърляне на агентура на наша територия. По него са заловени при опит за измяна на Родината 10 и са успяли да изменят безнаказано 3 души. За наблюдение на района са изградени 9 резидентурни групи с 64 ДВ а в съседните райони, по протежение на границата са изградени 23 резидентурни групи с 190 ДВ по линия на ДС.

22. Село Грамада - Кула за Зайчар. Обхваща района на селата Големаново-Раяновци по граничната линия и към вътрешността стига до ж.п. линия в района на селата Грамада и Страцимирово. В миналото активно е използвано от УДБ за прехвърляне агентура на наша територия. По него са заловени при опит за измяна на Родината 5 души и са изменили 5 души. Наблюдението му се осъществява по линия на ДС от 17 резидентурни групи с 170 ДВ и по линия на ГВ от 4 резидентурни групи с 36 ДВ и 9 агента. Не са създадени резидентурни групи в селата Макреш и Рабиша.

23. Видин - Бргово за Неготин - Югославия. Обхваща района на селата Бръв - Косово по протежение на границата. От ляво към Градец и от дясно брега на р. Дунав по посока на Видин. Използвано е изключително за измяна на Родината и по-малко за прехвърляне на чужда агентура. По направлението са заловени при опит

13

149.-

за измяна на Родината 4 души. Безнаказано нарушение в посочения период не е установено. По линия на ДС се наблюдава от 13 резидентурни групи с 127 ДВ и по линия на ГВ от 10 резидентурни групи с 139 ДВ и 19 агента.

Тези направления по своето местонахождение, терен и характерни особености и занаят остават като вероятни места за измяна на Родината и прехвърляне чужда агентура на наша територия с разузнавателни задачи, поради което, както от органите на ДС, така също и от ГВ се вземат мерки за тяхното агентурно, физическо наблюдение и техническо оборудване, с цел свеждане до минимум допускането на безнаказани нарушения на нашите държавни граници от и за съпределна територия.

Вторите отделения от окръзите по южната граница съвместно с бригади и отделни работници от отдел IV на управлението от 1958 г. досега работиха за създаването на резидентурните групи в граничните райони и в дълбочина, с което бе оказана значителна помощ за обезпечаване наблюдението на направленията в резултат на което и числото на заловените при опит за измяна е значително по-голямо от това на изменилите.

Трябва да се каже, обаче, че все още качеството на резидентурните групи не навсякъде е такова, че да се подсигури надеждна охрана на границите. Безнаказаните нарушения показват, че все още има участъци, през които нарушителите минават незабелязани от никого и тяхното движение не прави впечатление на хората, които ги срещат. Показателен в това отношение е случаят с прехвърляне от гръцкото разузнаване изменник на Родината Марикостенлийски по Струмското направление, който е обиколил почти половината от селата около границата, преминал е граничната линия без всякаква хитрост и никакъв сигнал не се получи за него, докато сам не съобщи на агент, че идва от Гърция и иска да се предаде. Бе изпратен в маршрут аг. "Евгени", който обиколи района на Гоцеделчевския и Велинградски участъци без да му бъде извършена каквато и да е проверка от МВР или ГВ.

Често откриваните следи на КСН също така говорят за извършени нарушения на границата, след което не получаваме достатъчно сигнали, което до голяма степен е сериозна слабост и на

14

10.-

нашия агентурен апарат и начините на проверка по граничната линия.

За по-нататъшното подобрене работата по охрана на границата и недопускане на нарушение на същата е необходимо да се проведат следните

М Е Р О П Р И Я Т И Я

1. Окръжните началници МВР и началниците на граничните отряди по южна граница до 1 ^{март} март 1961 г. да извършат основна проверка и където е нужно да реорганизируют агентурния апарат по направленията, с оглед неговото максимално използване за наблюдение района на същото. Там, където същия е недостатъчен, да се доизгради, като окръзите създават резидентурни групи и в дълбочина.

2. Окръзите и отрядите по западната граница да вземат връзки по разширяването, укрепване и подобрене работата с резидентурните групи, които са съвсем недостатъчни за наблюдение на района, чийто обем е доста голям.

3. Да се провери от началниците на окръжни управления МВР и началниците на гранични отряди кои доверителни връзки по месторабота биха могли да изпълняват задачи нощно време и в зависимост от тяхната работа се разстановат така, че при нужда и през нощта да се получават данни за нарушителите или потвещи се да нарушават границата.

4. Да се създадат резидентурни групи между транспортните работници и особено между тези, които превозват трупи и руди от районите, близки до границата, като резидентите бъдат също от техните среди, за да са в състояние веднага да донасят за забелязани съмнителни лица по пътищата, особено нощем.

5. На Благоевградски окръг и 16-ти граничен отряд да се окаже помощ от II управление ДС и гранични войски, за подобрене качеството на агентурата по направлението по долното течение на р. Места, във връзка с което:

а/ от II управление ДС да бъде оказана помощ на Гоцеделчевския участък за проверка, придобиване и разстановка на агентурния апарат в района на направлението и в дълбочина по посока на Велинград и Разлог.

15

11. ✓

б/ У отдел на УГВ да окаже помощ на отряда по подобрене качеството и разстановката на агентурата и се направи оценка на плътността на наблюдението на граничния район, с цел попълване на празните места.

6. Особено внимание трябва да се обърне към Кърджалийски окръг и 13 граничен отряд, като им се окаже помощ както от II управление, така и от ГВ за подсигуриране с агентурно наблюдение и технически мероприятия граничния участък при долното течение на р. Арда, където на строежа на язовира ще бъдат съсредоточени много хора в близост на границата.

7. Периодически да се извършва проверка на готовността и годността на резидентурните групи, с оглед тяхното поддържане в боева готовност по всяко време.

8. Началниците на окръжните управления МВР и началниците на гранични отряди да запознаят оперативните работници на У управление ДС, които обслужват трудовите поделения в района им, с касаещите ги оперативни направления и съвместно с тях да набележат мерки за недопускане изменници на Р едината на трудоваци от тези поделения.

9. За всички нарушения за или от съпределна територия, наред с ГВ, да бъде уведомявано и II управление ДС.

10. Задължават се окръжните началници и началниците на отряди в едномесечен срок да разпределят указаните направления между оперативните работници от ДС и ГВ, като за всеки район се определи и отговорник, от когото да се изисква състоянието на агентурата в направлението винаги да бъде в готовност.

11. Към 30.VII.1961 г. да се направи оценка на работата по подобрене на агентурното наблюдение на направленията от II управление на ДС и ГВ, с оглед оказване помощ на изостаналите окръзи и отряди. За резултата да се докладва на ръководството на Министерството.

София, 31.1. 1961 г.

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ ГВ
ген.майор: Силванов

За НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ II ДС
ген.майор: Миниш

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

К Д С
УПРАВЛЕНИЕ III — отдел IV — тн
В. № 216 от 177 1967

ИСТОРИЧЕСКА СПРАВКА

~~Строго секретно!~~

Екз. единствен

ДЕКЛАСИФИЦИРАНО
8/17/88

Длъжност: в. експерт
Чугованов

За щаб на Управление
Гранични войски.

Непосредствено след 9.9.1944 година към министерство на Народната отбрана се създава гранична инспекция за осъществяване на методично ръководство на периферийните гранични поделения. За началник на граничната инспекция е назначен полковник Братанов. Личния състав по границата се е изпращал от съответните поделения на МНО, прикриващи граничната полоса.

На 27.VIII.1946 година с решение на Правителството са създадени Гранични войски, като отделен род войска и предадени на ръководство на Министерство на Вътрешните работи, със задача да охранява и отбранява границите на НРБ.

За командувач през 1946 година е назначен ген.лейт. Йонко Панов. Непосредствената охрана на границата се е осъществявала от четири гранични сектора, участъци, подучастъци и гранични постове. Първи граничен сектор е бил със щаб - гр.София, втори гр.сектор в гр.Пловдив, трети гр.сектор в гр.Сливен и четвърти гр.сектор в гр.Плевен. Тази структура за охрана и отбрана на границата се е запазила до 1947 година. През същата година се създава отрядното, комендатурното и заставно охранение на границата, като по-целесъобразно и на базата на съветския опит.

Най-важните документи от които се ръководят войските в тяхната служебна дейност са: Инструкция за отряда и комендатурата, инструкция за заставата, инструкция за нарядите и наставлени за войсковото наблюдение. За командир на войските през 1950 годин е назначен полковник Ванков. Същата година с помощта на съветника полковник Чугованов започна да се планира и организира охраната на границата. В последствие командири на войските бяха - генерал

2.

Каракачанов и ген.Чакъров. През 1962 година Гранични войски преминаха на ръководство при МНО и за командващ е назначен ген.лейт.Пенков. Основните задачи, за които са създадени войските си остават същите.

Понастоящем УГВ има следната структура: - Командване, оперативен отдел, строево-организационен отдел, разузнавателен отдел, тил, свързочен отдел, отдел бойна подготовка, медицински отдел, инженерно отделение, комисарско отделение, кадрово отделение, автотракторна служба, финансова служба, свързочна рота, автомобилен взвод. При така посочената структура на щаба в него служат по щат - 91 офицери, 50 сержанти, 79 войници и 47 волнонаемни.

На ръководство към щаба има 11 гранични отряди и една самостоятелна комендатура за охрана на границата, дислоцирани както следва: 2-ри граничен отряд - Драгоман, 11 гр.отряд - Кюстендил, 3-ти гр.отряд - Петрич, 16-ти гр.отряд - Г.Делчев, 4-ти гр.отряд - Смолян, 5 гр.отряд - Момчилград, 18 гр.отряд - Ивайловград, 13 гр.отряд - Любимец, 6 гр.отряд - Елхово, 7 гр.отряд - М.Търново, 8 гр.отряд - Бургас и СК - Видин.

Напеч.в 1 екз.
№ 1 в Лит.дело
Изпълнил:Илшев
ИГ/18.ІІ.67 г.

Н-К ОТДЕЛЕНИЕ 1,ОТДЕЛ ІV,ІІІ-КДС

ПОДПОЛКОВНИК Илшев
18 ІІ.1967 година

444
— 2811/681. *EM*

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА МИНИСТЕРСКИЯ
СЪВЕТ
Т У К

Д О К Л А Д

От ГЕОРГИ ЦАНКОВ - Министър на вътрешните работи

ОТНОСНО: Откриване на постоянно-действащ курс към школа "Г. Димитров" - МВР за специална подготовка на офицерите от Гранични войски.

~~ДРУГАРЮ ПРЕДСЕДАТЕЛ,~~

До 1955 година подготовката на офицерите от Гранични войски се извършваше в Народното военно гранично училище. След закриването му през 1955 година, подготовката на тези офицери се извършва в курсовете на Министерството на Народната отбрана. В тези курсове граничните офицери получават само обобщовойска подготовка. Специална гранична подготовка обаче те не получават.

Сега в Гранични войски има над 600 офицери, които не са завършили никакви курсове. Налага се за специалната им гранична подготовка да се създаде постояннодействащ курс още повече като се има предвид, че през последните години настъпиха редица изменения в граничната служба, въоръжението, военното дело, в инструкциите по охраната на границата и др.

С 1876-то разпореждане на Министерския съвет от 28. IX. 1954 г. към Министерството на вътрешните работи е създадена школа "Г. Димитров" за подготовка на служителите от Държавна сигурност. Най-удобно и целесъобразно ще бъде към тази школа да се организира постояннодействащ курс със срок на обучение до шест месеца в който да се извършва специалната подготовка на граничните офицери.

При това положение няма да са необходими допълнителни средства

тъй като комплектуването на кадъра и издръжката на курса ще се осигури в рамките на щата и бюджета на Министерството на вътрешните работи за тази година.

Докладът е съгласуван с Министерството на народната отбрана и Министерството на финансите, които не възражават.

Предлагам Бюрото на Министерския съвет да приеме следното

РАЗПОРЕЖДАНЕ :

За специалната подготовка на офицерите от Гранични войски да се организира постояннодействащ курс със срок на обучение до шест месеца към школа "Г. Димитров" МВР, създадена с 1876-то разпореждане на Министерския съвет от 28. IX. 1954 година. Трудовото възнаграждение на курсистите от Гранични войски се определя съгласно точка втора на същото разпореждане.

Изпълнението на разпореждането се възлага на Министерството на вътрешните работи.

*Приложения : виеща № 10 - 174/17. н. с. в. на М. фон. д. н. о.
--- N. 00287/7. н. с. в. - МВР*

Глиганов

МИНИСТЪР : *(и) Т. Цанков*

Из архивите на ДС

253

ЕКМСПОЦИПРАННО
Кл. № 10
Кл. № 10
Кл. № 10

Строго секретно!
БВЗ № 2

КРДОПБДРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБДРСБНА

ТАБЛИЦА

За избягналите военнслужещи от подразделения на Гранични войски
за периода от 1948 г. до 30.9.1971 година.

ГР.ОТЯД	1948 г.	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	Всич- ко	Забележ- ка
1 2 ГО-Трагомен		4	1							1										2		1	6		
2 3 ГО-Петрич		1	1	1						2		1	1	1								1	11	1-1114	
3 4 ГО-Смолян		6	2	2	1			1		3		1	1		1							1	19		
4 16 ГО-Г. Делчев			1	2				2		1												1	10		
5 5 ГО-Момчилград		1	1	3	4	1		1	2	1			2					1	1	1		1	20		
6 18 ГО-Ивайловгр.																				1			1		
7 13 ГО-Любимец		2		3		2			1	1			1			3			1			2	16		
8 6 ГО-Елхово		6	2	2	1	1	1	1	1	1	1							1				1	20		
9 7 ГО-М. Гърново		2	1			1	1	1	1	1				1	2								11		
10 8 ГО-Бургас				1																			1		
11 11 ГО-Костендил		3	4	6	2	1	1																17		
12 СВК -Видин		1	1	7	2	5	2			1		1											19		
ВСИЧКО =	2	20	15	27	11	13	5	5	5	12	2	3	5	2	5	3	-	2	2	4	-	6	2	151	

ЗАБЕЛЕЖКА: По страни се разпределят: Гърция - 55
Турция - 52
Югославия-44

По служебно положение избягалите са:

- Офицери - 2 Мл.лейт. Михаил Кочев Ставрев, роден на 11.X.1932 г. в гр.Бургас. Избягал на 23.I.1954 г. от 7 ГО-Ж.Търново в Турция.
Мл.лейт. Никола Димитров Трендафилов, роден на 5.I.1931 г. в с.Орещец, Хасковски окръг. Избягал на 21.III.1954 г. от 11 ГО-Кюстендил в Югославия.
- Сержанти - 5 Серж.Пвятко Христов Маринов - роден на 25.I.1931 г. в с.Бели брод, Михайловградско. Избягал на 31.X.1954 г. от СВК-Видин в Югославия
Серж.Георги Иванов Ризов - роден на 30.XII.1930 г. в София. Избягал на 24.II.1955 година от 16 ГО-Г.Делчев в Гърция.
Серж.Борислав Атанасов Балкански - роден на 24.II.1937 г. в гр.Русе. Избягал на 16.X.1957 г. от 5 ГО-Момчилград в Гърция.
Серж.Петко Ненков Иванов - роден на 28.I.1939 г. в с.Лазар Ставрев - Ловешко. Избягал на 27.II.1966 г. от 5 ГО-Момчилград в Гърция.
Серж.Георги Иванов Помзков - роден на 7.III.1941 г. Избягал на 1.III.1969 г. в Турция, от 6 ГО-Елхово. Върнат на 23.8.1969 г., осъден и ликвидиран.
- Всилноземни № 1 - Костадин Кирилов Пачев, роден на 8.III.1942 год. в гр.Петрич. Избягал на 25.II.1969 год. от 3 ГО-Петрич в Гърция.
- Войници - 143. - 2

Напеч. в 3 екз.
№ 1 - упр. III-ДС
№ 2 - Лит. дело
№ 3 - към дело
Изпълнил: Димев
ИГ/29.9.71 год.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ I, УПР. III-ДС

ПОЛКОВНИК *M. P.*
24 септември 1971 година

1000

23
7

Строго секретно

Екз. единствен

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

НЯКОИ СЪОБРАЖЕНИЯ И ПОСТАНОВКИ ЗА
ВЗАИМООТНОШЕНИЯТА НИ С ГРАНИЧНИ
ВОЙСКИ

1. На първо място следва да се изгради един постоянен контакт между разузнавателната служба към Гранични войски и ПГУ за бързо решаване на всички възникнали въпроси в оперативен порядък, както с другите подразделения на МВР.

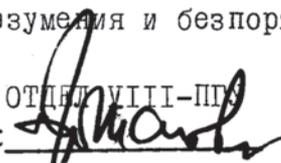
2. Съответните подразделения на Гранични войски биха могли да събират интересни за разузнаването сведения, данни и др. материали от най-различно естество за съседните страни, особено за Турция и Гърция, които да служат както за информиране на по-висшите инстанции, така и за провеждане на активни и дезинформационни мероприятия.

3. Трябва да се обезпечи редовният приток към ПГУ на всякакви информации, документация и др. материали, които постъпват в Гранични войски и се отнасят за нашите съседи.

4. Предполагам, че службите на Гранични войски имат изградени и непрекъснато работят за изграждане на свои канали на територията на противниковите страни. Тези канали биха могли да се използват и за решаване на задачи на ПГУ както в мирно време, така и в особения период и началото на войната.

5. За да могат напълно да се използват възможностите на съответните служби на Гранични войски за комплексно решаване на всички проблеми произтичащи от работата на ПГУ по Турция и Гърция, може би ще бъде целесъобразно да се помисли за определяне на специални работници от състава на разузнавателните служби, по подобие на работниците по окръжните управления, чрез които ПГУ да работи. В противен случай Гранични войски ще бъдат посещавани едновременно от много представители на ПГУ, в резултат на което могат да се създадат недоразумения и безпорядък.

7.6. 1972 г.
София

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ VIII-ПГ
Полковник

232
9

Секретно
Екз. № 1

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

за изпращане в СССР група от разузнавателният отдел с цел обмяна на опит и консултация по въпросите на контраразузнавателната и разузнавателна работа в ГВ

Състав на групата - трима офицери:

- началника на разузнавателния отдел
- зам. началника на отдела по контраразузнаването
- началник на разузнавателно отделение от ГО

Продължителност и време на посещението:

- ~~от 7 до 10 дни~~
- до месец май или юни 1973 г

Въпроси за изясняване:

а/ Общи въпроси:

1. Какви курсове имат към Гранични войски за подготовка и преподготовка на контраразузнавачи и разузнавачи, времетраене и колко бройки от нас могат да приемат в тях и постъпки които следва да се направят за целта.

2. Каква техника се ползва от контраразузнавателните и разузнавателните органи за осигуряване на агентурните връзки, събирането на информация и документиране.

3. Какъв лекционен фонд имат по линия на контраразузнаването и разузнаването и възможности да получим онова което ще ни бъде необходимо.

4. Как е организирано взаимодействието и взаимната информация на контраразузнавателните и разузнавателни органи на ГВ с другите органи на КГБ, МВР, мотострелковите съединения и РУ-ГЩ.

5. Какви са правата и задълженията на ОР от ГВ съгласно законите, кодексите, постановленията и др./ в правно-процесуално отношение/.

- 2 -

б/ Въпроси по контраразузнавателната работа:

1. Как се осъществява ^{граничните и} агентурно-оперативното прикриване на държавната граница:

- дълбочина на която работят контраразузнавателните органи на Гранични войски,
 - линии по които работят същите,
 - видове разработки и окраска,
 - ред за реализация на разработките,
 - контингент и мотиви за вербовка на сътрудници,
 - категории сътрудници и задачи които изпълняват,
 - морални и материални награди на сътрудниците,
 - степен на използване на служебни, явочни квартири, предавателни пунктове и др.

2. Какви дела на разработваните лица и на сътрудниците се водят и от коя инстанция.

3. Документи които се изготвят по планирането, провеждането и отчета на агентурно-оперативната работа, кои от кого се утвърждават.

в/ Въпроси по разузнавателната работа:

1. Какви форми и методи на работа използват в разузнавателната работа при условията на гранични войски.

2. Какви контингенти използват за придобиване на нова агентура и способности за разработката им.

3. Как организират агентурните връзки при условията на граничното разузнаване, кои връзки са основни и кои спомагателни.

4. Как е организирано и каква техника и личен състав се използват за войсковото разузнаване.

5. Как е организирано разузнаването от граничните застави, граничния отряд, граничните окръзи и управление гран. войски.

6. Какви информационни задачи се поставят на разузнавателните органи и какви източници за изпълнението им се използват.

7. Как е организирано разузнаването в застрашителния период и в началото на бойните действия.

НАЧАЛНИК НА РАЗУЗНАВАТЕЛНИЯ ОТДЕЛ

ПОЛКОВНИК: *Кавръков* /Кавръков/№ 0375/ 5.X.1972 г
Отпечатано в 2 ека.

Издание на разписка и ✓
издирване.

Строго секретно!

224

Екз. единствен

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

СЪДЪРЖАНИЕ: Организация на работата на органите на МВР по линия на бягствата през граница, невъзвращенствата и издирването на укриващи се лица, които се търсят от органите на ДС.

№ I-4240

Оп.м.т. 43, одз А н.т. 48 и т. 49
с зам. т. 134/79г.

София, 11. 12. 1974 г.

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

Разкриването и разследването на бягствата през граница, невъзвращенствата и издирването на лица, които се търсят от Държавна сигурност, винаги са били една от важните задачи за органите на Министерството на вътрешните работи.

Макар в по-голямата си част бягствата и невъзвращенствата да са лишени от ярко изразени класово-политически цели, по своите обективни резултати те са деяния, които създават заплаха за сигурността на страната и нанасят вреда на обществото.

Бегълците и невъзвращенците представляват определен интерес за вражеските разузнавателни и други подривни органи. Те се използват като източник за получаване на важни политически, икономически, научно-технически, военни и други сведения за страната или за уточняване на придобитата по други пътища информация; привличат се в помощ на империалистическата пропаганда за компрометиране на социалистическия строй и за идеологическо въздействие; подготвят се за действия срещу НР България като организирана военна сила във време на война и т.н.

В редица случаи бягствата и невъзвращенствата се предшествуват или съпровождат от извършването на тежки престъпления - грабежи кражба на огнестрелно оръжие, боеприпаси, взривни вещества, които в отделни случаи се използват за терористични, диверсионни и други вражески актове.

245

2

Заплахата за сигурността на страната и обществената опасност, която крият тези престъпления, изискват от органите на Министерството на вътрешните работи своевременно да реагират на всеки сигнал и опит за бягство през границата или невъзвращенство, да организират по най-бърз и ефикасен начин издирването на укриващи се лица. В тази насока известни положителни резултати са постигнати.

През последните години обаче приготовленията, опитите и бягствата през граница придобиват организиран характер. Сигналите за тези престъпления показват тенденция на устойчивост. Но поради някои сериозни слабости, допускани в организацията и работата по тази линия, настъпилите изменения не винаги се вземат под внимание, не се проявява достатъчно експедитивност и настойчивост за активна борба срещу този вид враждебно-престъпна дейност.

За подобряване на работата на органите на МВР по разкриване, предотвратяване и пресичане на приготовленията, опитите и бягствата през границата и на невъзвращенствата и за издирването на укриващи се лица, които се търсят от органите на Държавна сигурност

З А П О В Я Д В А М:

1. Борбата за разкриване, предотвратяване и пресичане на приготовленията, опитите и бягствата през границата и на невъзвращенствата да се счита като задължение на всеки служител от Министерството на вътрешните работи.

Тази дейност на органите на МВР да се организира и провежда под ръководството на Държавна сигурност още по-активно, целенасочено и резултатно, при пълна съгласуваност и най-ефикасно използване на силите, средствата и възможностите на всички подразделения на МВР.

246

3

За всяко бягство през границата или невъзвращенство на български гражданин, допуснато поради бавно и неефикасно реагиране, да се търси най-строга отговорност от работещите по сигнала служители.

2. В дейността по разкриването, предотвратяването и пресичането на бягствата през границата и невъзвращенствата органите на МВР да изпълняват следните основни задачи:

- чрез агентурния апарат и други оперативни средства своевременно да долавят сигнали и данни и да разкриват лицата, подготвящи бягство през границата или възнамеряващи да не се завърнат в страната;

- да водят разработки за установяване, документиране и пресичане престъпната дейност на обектите, уличени в приготвяне за бягство през границата или невъзвращенство;

- да водят на оперативен отчет и да наблюдават рецидивистите, включително заловените и завърналите се бегълци, осъдени и други лица, за които има сигнали или може да се предполага, че ще предприемат бягство през границата;

- да провеждат мероприятия за недопускане и пресичане извършването на кражби на оръжие, боеприпаси, взривни и отровни вещества и други престъпления в процеса на приготвянето за бягство през границата;

- да провеждат профилактични мероприятия за предотвратяване бягствата през границата и на невъзвращенствата.

ОСНОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПОДЕЛЕНИЯТА НА МВР В
РАБОТАТА ИМ ПО РАЗКРИВАНЕ, ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ
И ПРЕСИЧАНЕ НА ПРИГОТОВЛЕНИЯТА, ОПИТИТЕ И
БЯГСТВАТА ПРЕЗ ГРАНИЦАТА

ШЕСТО УПРАВЛЕНИЕ - ДС

3. Да ръководи, обединява, координира и контролира работата и да оказва методическа помощ на поделенията на МВР по разкриване, предотвратяване и пресичане на приготовленията и опитите за бягство през границата.

4. Да събира, обработва, обобщава и анализира всички данни по делата и сигналите за приготовления, опити и бягства през границата или невъзвращенство и предлага мероприятия за повишаване ефективността от провежданата агентурно-оперативна и профилактична работа в МВР.

5. Съгласувано с Първо главно управление - ДС и Второ главно управление - ДС да завежда разработки и да работи за разкриване и пресичане на канали, организирани от чужди граждани за извеждане на български граждани през границата.

6. Да контролира и оказва помощ на Софийското градско и окръжните управления на МВР за подобряване на подбора, вербовката и ръководството на агентурата по линията.

7. Да води на контрол по-важните дела и сигнали по линията и да оказва помощ на Софийското градско и окръжните управления на МВР в страната за разкриване и разработване на:

- организирани нелегални групи за бягство през границата;
- въоръжени лица, готвещи се за бягство през границата;
- завърнали се бегълци, за които са получени данни, че подготвят ново бягство през границата или извеждането на други граждани;

218

5

- рецидивисти, които се водят на отчет поради това, че не са се отказали от намеренията си за бягство през границата;

- обектите на разработка за бягство през границата, за които има сигнали, че се подготвят във връзка с бягството да извършат кражба на оръжие, боеприпаси или друго тежко престъпление.

8. Да води на отчет и контрол сигналите за намерения на български граждани да не се завърнат в страната и да оказва помощ на Софийското градско и окръжните управления на МВР за тяхното изясняване.

9. Да оказва методическа помощ на съответните окръжни управления на МВР и на управление "Гранични войски" в работата им по прикриването на направленията за вероятно движение на нарушителите на границата и по осъществяването на паспортно-граничния режим с цел предотвратяване на опитите за бягство през границата.

10. Да води суперпозиционна и перфо-картотека за събиране, обработване и анализиране на постъпващите данни за приготовления, опити и бягства през границата и невъзвращенство, както и на укриващите се лица, които се търсят от органите на Държавна сигурност. Картотеката да се използва от поделенията на Министерството на вътрешните работи.

ПЪРВО ГЛАВНО УПРАВЛЕНИЕ - ДС

11. Да използва своите възможности зад граница за придобиване на данни за подготвени бягства и нелегално извеждане на български граждани в чужбина и своевременно да информира Шесто управление-ДС, а за спешните случаи - и заинтересованите поделения на МВР.

12. Да провежда оперативни мероприятия по български граждани, пребиваващи зад граница, с цел недопускане на невъзвращения. При получаване на данни и сигнали за такива намерения своевременно да взема мерки за тяхното изясняване и предотвратяване на евентуално невъзвращенство.

13. Да дава мнения по всички паспортни преписки на български граждани, заминаващи на работа или в продължителна командировка в капиталистическите или развиващите се страни. Спорните случаи по тези паспортни преписки между Първо главно управление - ДС и другите подразделения на МВР да се докладват за решаване от съответния зам. - министър.

ВТОРО ГЛАВНО УПРАВЛЕНИЕ - ДС

14. Да наблюдава и разработва заподозрените в приготовления и опити за бягство през границата и контингента по линията в обслужваните от управлението обекти, и своевременно да информира Шесто управление - ДС за получените данни и сигнали.

15. Да работи за предотвратяване на бягства през границата на граждани от социалистическите страни, пребиваващи на наша територия, и да информира съответните братски органи и Шесто управление - ДС, когато оперативните интереси налагат.

16. Съвместно със съответните окръжни управления на МВР да провежда мероприятия чрез ГКПП за недопускане на бягства през границата с превозни средства и използване на фалшиви документи.

17. Съгласно с МЗ № I- 70/15.1.1974 г. да води отчетност за вражеската емиграция и отчет на всички дела на бегълци, заведени от подразделенията на Държавна сигурност.

240

7

ТРЕТО УПРАВЛЕНИЕ - ДС

18. Да организира и провежда мероприятия за предотвратяване на приготовления, опити и бягства през границата и невъзвращенство на военнослужещи и волнонаемни служители от подразделенията на Българската народна армия, Гранични войски и Строителни войски и от членове на семействата на щатния състав.

При разработването на военнослужещи от Българската народна армия, Гранични войски и Строителни войски за бягство през границата, които са установили подозрителни връзки с цивилни лица, да съгласува дейността си със заинтересованите подразделения на МВР.

19. Да установява контингента по линията сред военнослужещите и волнонаемните служители от Българската народна армия, Гранични войски и Строителни войски и да провежда мероприятия за обезпечаване на агентурното му наблюдение.

20. Да предотвратява проникването на лица, за които има данни, че са склонни към бягство през границата, в режимните подразделения, учебните заведения и щатния състав от военнослужещите и волнонаемни служители.

УПРАВЛЕНИЕ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ

21. Във взаимодействие със съответните окръжни управления на МВР и Шесто управление - ДС да провежда агентурно-оперативни мероприятия в граничната зона на южната и западната и в 15-километровата ивица на останалите граници на НР България с цел разкриване, предотвратяване и пресичане на приготовленията, опитите и бягствата през границата.

28. Съгласувано с Второ главно управление - ДС и Шесто управление - ДС разузнавателните органи на Гранични войски да провеждат мероприятия в граничните зони за разкриване на канали за извеждане на български граждани през границата.

29. Съвместно със съответните окръжни управления на МВР граничните отряди да осигуряват прилагането на строг паспортно-граничен режим.

30. Съвместно със съответните окръжни управления на МВР да участвува в обучението, възпитанието и въоръжаването на доброволните отряди на трудещите се, които използва в охраната на границата, за недопускане на бягства.

ОТДЕЛ "СЛЕДСТВЕН" - ДС

31. Да изпраща своевременно на Шесто управление - ДС и другите заинтересовани поделения на МВР в страната протоколи за разпити на разследваните за приготовления, опити и бягства от страната и на укриващи се лица, както и други следствени материали с оперативна стойност и значение за вземане на необходимите мерки.

Да уведомява Шесто управление - ДС и другите заинтересовани поделения на МВР за приключването на всяко следствено дело по тази линия с оглед организирането на по-нататъшното наблюдение на лицата в затвора, по месторабота или местоживеене.

26. При получаване на данни от разследвани наши граждани и чужденци за приготовления на бягства и изградени канали за извеждане на български граждани през границата незабавно да уведомява Шесто управление - ДС за вземане на отношение.

27. При разследване на лица, които имат качества и възможности за оперативно ползване по линията, да уведомява Шесто управление - ДС и заинтересованите поделения на МВР.

ОТДЕЛ "ЗАДГРАНИЧНИ ПАСПОРТИ"-МВР

28. Да изпраща получените сигнали за приготовления и бягства през границата на Шесто управление - ДС, а за спешните случаи да уведомява незабавно и заинтересованите поделения на МВР.

29. Да използва по-рационално възможностите на агентурата, която е на ръководство в отдела, за получаване на сигнали за приготовления и бягства през границата и за замисляно невъзвращенство.

30. Да провежда профилактични мероприятия сред кандидатите за излизане зад граница за предотвратяване на приготовления и бягства.

31. Да изпраща копия от шестмесечните и годишните аналитични справки за осъществените невъзвращенства от български граждани на Второ главно управление - ДС и Шесто управление - ДС.

32. Да води сигнално-запретителна картотека на лицата, за които са получени данни, че възнамеряват да осъществят бягства през границата.

ДИРЕКЦИЯ НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ

34. Съгласувано с Шесто управление ДС да провежда мероприятия за разкриване, предотвратяване и пресичане на бягства през границата и невъзвращения на български граждани, извършители на криминални и стопански престъпления, авантюристично настроени и незаети в обществено-полезен труд и на лица от контингента на Народната милиция.

35. Да уведомява своевременно Шесто управление - ДС, г.а за спешните случаи и другите заинтересовани поделения на МВР за всички сигнали за приготовления и опити за бягства през границата, получени от поделенията на дирекцията по агентурен път, чрез следствието, техническите и други мероприятия.

36. За получените данни за приготовления и бягства през границата на граждани от социалистическите страни, пребиваващи в Народна република България, незабавно да уведомява Второ главно управление - ДС.

37. При получаване на данни за организиране на канали за извеждане на български граждани през границата незабавно да уведомява Шесто управление - ДС.

38. При провеждането на агентурно-оперативна, профилактична и охранителна работа в затворите и затворническите общежития по линия на Народната милиция да взема мерки за разкриване, предотвратяване и пресичане на бягства от затворите и затворническите общежития.

СОФИЙСКО ГРАДСКО И ОКРЪЖНИТЕ
УПРАВЛЕНИЯ НА МВР

39. Да водят на отчет дела и сигнали на лица, живеещи или работещи на територията им, за които са постъпили данни за при-

готовления за бягство през границата или невъзвращенство.

~~39~~ 40. Съгласувано с Шесто управление - ДС, Първо главно управление - ДС и Второ главно управление - ДС да провеждат мероприятия за разкриване и пресичане на канали, организирани от наши граждани и чужденци за извеждане на български граждани и чужденци през границата.

41. Да приведат в известност и водят на списъчен отчет контингента, протичащ по линията, и да осигуряват наблюдението му. В граничната зона тези мероприятия да се провеждат в тясно взаимодействие с разузнавателните органи на Гранични войски.

~~42~~ 42. Да оказват помощ на Управление "Гранични войски" в работата по осъществяване на паспортно-граничния режим и за прикриване на направленията за вероятно движение на нарушителите на границата.

~~43~~ 43. Да провеждат мероприятия с оглед подобряване дейността на наблюдателните комисии при окръжните народни съвети по настаняване на работа на освободените от затвора лица, осъдени за престъпления по чл. 279, 280, 281 и 386 от Наказателния кодекс.

ДРУГИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ОРГАНИТЕ НА МВР В БОРБАТА СРЕЩУ БЯГСТВАТА ПРЕЗ ГРАНИЦАТА

43. Сигналите за приготвление или опит за бягство през границата или невъзвращенство на български граждани да се картотекират в Шесто управление - ДС в срок от 5 дни след получаването им.

~~44~~ 44. Органите на МВР, които имат отношение към рецидивистите и други лица, представляващи оперативен интерес, от контингента по линия на бягствата, при промяна на местожителството или местоработата им да уведомяват своевременно съответните подразделения на МВР за вземане на необходимите мерки по обезпечаване на наблюдението им.

46. Централните поделения и съответните окръжни управления на МВР да засилят агентурно-оперативните и други мероприятия при организиране на събори на българо-югославската граница с цел недопускането на бягства на български граждани.

47. Четвърто управление - ДС при получаване на сигнали по М "Вихрен" за приготвяне за бягство и извеждане на български граждани през границата, да изпраща материалите на Шесто управление ДС, а за спешните случаи и на другите заинтересовани поделения на МВР.

За осъществени бягства през границата от граждани на социалистическите страни да се уведомява Второ главно управление - ДС

48. Отдел "Пропаганда" - МВР, съвместно с Шесто управление - ДС, Първо главно управление - ДС, Второ главно управление - ДС, Трето управление - ДС, отдел "Следствен" - ДС, ДНМ, Управление "Гранични войски" и др., да засили профилактично-пропагандните мероприятия срещу приготвянията, опитите и бягствата през границата чрез средствата за масова информация.

49. Поделенията на МВР ежесечно да изпращат на Шесто управление - ДС справки за работата си по сигналите за приготвяния и опити за бягство през границата.

При оперативна необходимост Шесто управление - ДС да изисква от поделенията на МВР шестмесечни и годишни аналитични отчети за работата по линията.

50. Седмо управление - МВР, със съдействието на Шесто управление - ДС, да изготвя шестмесечни и годишни аналитични справки за състоянието на работата в министерството по бягствата и невъзвращенствата, които да представя на ръководството на МВР, на Шесто управление - ДС и Първо главно управление - ДС, а за воен-

нослужещите от Българската народна армия, Гранични войски, и Строителни войски - на Трето управление - ДС.

ОСНОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПОДЕЛЕНИЯТА НА МВР В РАБОТАТА ИМ ПО ИЗДИРВАНЕТО, ЗАЛАВЯНЕТО ИЛИ ОБЕЗВРЕЖДАНЕТО НА УКРИВАЩИ СЕ ЛИЦА, КОИТО СЕ ТЪРСЯТ ОТ ОРГАНИТЕ НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ

50. Действията на органите на МВР по издирването, залавянето или обезвреждането на укриващи се лица които се търсят от Държавна сигурност, да бъдат своевременни, активни и резултатни, за да не им се дава възможност да избягат през границата, да създават престъпни връзки в страната или да извършат друго престъпление, засягащо сигурността и обществения ред в НР България.

За по-бързото залавяне или обезвреждане на издирваните лица органите на Държавна сигурност и Народната милиция да провеждат съвместни агентурно-оперативни мероприятия

51. Издирването, залавянето или обезвреждането на укриващите се или на прехвърлените в страната лица, които се издирват от Държавна сигурност да се извършва от териториалните поделения.

52. Шесто управление - ДС да обявява общодържавно издирване на българските граждани, извършили или готвещи се да извършат престъпления против НР България които са се укрили да ръководи, координира и контролира работата на органите на МВР в това отношение, като дава на поделенията на МВР подробни данни за издирваните лица и указания за работата по тях и техните връзки.

53. Второ главно управление - ДС да организира, ръководи и извършва издирването и залавянето на разузнавачите и агентите на капиталистическите разузнавания, бегълците и невъзвращенците,

прехвърлени и укриващи се на наша територия, и военнослужещите от ЖП войски които се издирват от Държавна сигурност.

~~54~~. Трето управление - ДС да организира, ръководи и извършва издирването и залавянето на военнослужещите от поделенията на Българската народна армия, Гранични войски и Строителни войски, които се издирват от Държавна сигурност.

~~55~~. Пето управление - ДС да организира, ръководи и извършва издирването и залавянето на военнослужещите от войските на МВР, които са се укрили.

~~56~~. Софийско градско и окръжните управления на МВР, след като получат данни за прехвърлени в страната, укриващи се след извършване на противодържавни престъпления или избягали от затвора лица, обекти на издирването на Държавна сигурност, да изготвят план и да започнат незабавно тяхното издирване; да уведомят с телеграми съседите и другите окръзи, където се намират най-близките връзки на издирваното лице, или се предполага, че то може да се укрива, Шесто управление - ДС или Второ главно управление - ДС за съгласуване на действията.

Когато има данни или предложения, че лицето може да предприеме бягство през границата, незабавно да се уведомяват управление "Гранични войски" и ГКПП за вземане на мерки.

~~57~~. Когато местното издирване не даде резултат в седемдневен срок от започването му, поделението, което го извършва, да уведоми с телеграма Шесто управление - ДС за обявяване на общодържавно издирване и да открие дело за оперативно издирване, което да води, независимо че лицето е обявено на общодържавно издирване.

Прехвърлените в страната разузнавачи и агенти на капиталистически разузнавания, бегълците и невъзвращенците да се обявяват веднага за общодържавно издирване.

Телеграмата да съдържа следните данни за обекта:

Име, презиме и фамилия, дата на раждане, месторождение, местожителство, постоянен адрес, серия и номер на личния паспорт, кога и от кое поделение е издаден, служил ли е войник и в каква военна част, образование, професия, семейно положение, политическа принадлежност, правил ли е опит за бягство през границата и в кой район на страната, словесен портрет - пълно описание на отличителните белези, включително и на облеклото, с което е бил облечен, преди да се укрие, както и данни за близки роднини, приятели и познати, където има вероятност да се укрие, и причините, поради които е преминал в неизвестност.

58. Началниците на поделенията на МВР в страната, след като получат телеграмата на Шесто управление - ДС за общодържавно издирване, незабавно да организират мероприятия за издирване и залавяне на търсените лица.

59. Поделенията на МВР в граничните райони на страната, съвместно с Гранични войски, да провеждат допълнителни мероприятия за недопускане бягство през границата на укриващите се лица.

60. След установяване местонахождението на издирваното лице органите на МВР незабавно да пристъпват към залавянето или обезвреждането му, като съставят обстоятелствен протокол.

Заловеното лице да се изпраща по етапен ред на поделението на МВР, което е поискало да се обяви общодържавно издирване, заедно с обстоятелствения протокол за залавяне и всички други документи за извършените от оперативния състав неотложни следствени действия/протокол за опознаване по снимка, за очни ставки и др. /;

При залавяне на разузнавачи и агенти на капиталистически-те разузнавания, бегълци и невъзвращенци, прехвърлени на наша територия, залавянето и изпращането им на "Следствен" отдел - ДС да се пазят в строга тайна,

62. Общодържавното издирване да се прекратява от Шесто управление - ДС по искане на съответното поделение в следните случаи:

- когато лицето е заловено;
- когато е установено местонахождението му в страната, но по оперативни съображения не се пристъпва към задържане;
- когато се установи, че лицето е избягало зад граница, за което съгласно с МЗ № I-70/15.I.1974 г. незабавно се уведомява със справка Второ главно управление - ДС;
- когато се установи, че лицето е починало.

63. При издирването на укриващи се лица органите на МВР да се опират широко на трудещите се. В издирването да се използват доброволните отряди, членове на партията и комсомола и безпартийни граждани, на които може да се гласува доверие. При необходимост, съгласувано с ръководството на МВР, да се използват и средствата за масова информация.

64. В срок до 30. III.1975 г. ВСШ "Г. Димитров" със съдействието на Шесто управление-ДС да разработи нова лекция за организацията на агентурно-оперативната работа на тема "Приготвления, опити и бягства през границата и издирване на укриващи се лица, търсени от органите на Държавна сигурност," която да се съобрази с настъпилите изменения в оперативната обстановка.

Отменям заповед № I-291/3.VIII.1962 г. и № I-2570/ от 9.V.1970 г.

290

Контрола за изпълнението на заповедта възлагам на съответните заместник-министри.

Със заповедта да се запознаят оперативните работници по ДС, НМ и ГВ, а пред останалия състав да се разясни в подходяща форма.

Препис от заповедта да се изпрати на централните подразделения по ДС, на Дирекцията на Народната милиция, Управление "Гранични войски, Седмо управление - МВР, ВСШ "Георги Димитров", Групата за контрол и помощ, отдел "Задгранични паспорти", НИОСУ и НИОП - МВР, Софийското градско и окръжните управления на МВР и граничните отряди за изпълнение, а на ПК на МВР - за сведение.

275

МИНИСТЪР:
Генерал-лейтенант

Г. Шандов
В. Шандов
тп. в 1 екз.
Изп.: Атанасов
Нап.: ИМ/ЛС
София, 12. XI. 1974 г.

розширена
от 358 екземпляра -----

УПРАВЛЕНИЕ НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
РАЗВЕДАТЕЛЕН ОТДЕЛ

285
186

Секретно!

Изв. № _____

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

СПРАВКА

ОТНОСНО: - характерните особености при оформяне на настроеня за бягство, избор на маршрут за движение, начините, средствата и хитростите при преодоляване на С-100 от нарушителите на границата.

От получената информация от някои южни гранични отряди по сигналите за бягство през 1974 година е видно, че в подготовката си нарушителите включват следните моменти:

1. Избор на маршрут за движение и място за преодоляване на С-100.
2. Начини, средства и хитрости при преодоляване на съоръжението.
3. Точка и начин на движение от С-100 до граничната бранда.

От направените анализ някои характерни особености оформят настроеня за бягство главно сред младежите българи, изповядващи мюхамеданска вяра.

Тези характерни особености са няколко:

а) Формиране на групи за бягство от 3 до 5 души.

Така през ноември 1973 година от С.В. направиха опит да избягат в Гърция четирима младежи.

През декември 1974 година при опит за бягство в участъка на една от заставите бие задържана група от пет души.

През февруари 1974 година при опит за бягство през участъка на една застава бяха задържани трима младежи от В.

През април 1974 година бяха задържани при опит за бягство нестима младежи от с. А. от които три девойки.

Пак на същата застава през август 1974 година бяха задържани двама и ликвидирани двама души от село В. представляващи една група.

От профилактичните разпити на обектите водещи се на сигнал за бягство от с. С и Г през юни 1974 година е видно, че и в случая групата е имала да бъде в състав от трима и повече младежи.

б) Друга особеност при оформянето на настроени за бягство сред младежите българи с мохамеданско вероизповедание е тази, че освен групата предприела действителен опит за бягство, за това знаят още 10-15 души.

Така през есента на 1973 година в С.В. са се подготвяли за бягство и са знаели за тези намерения и подготовка по верижни път около 30 младежи, оформени в четири основни групи, но без строго разграничаване на самите групи. Членовете на една група са участвували в друга, а участвувалите в нея пък за трета и така по този начин всички са знаели за намеренията на членовете на другите групи.

Настроението и подготовката за бягство сред младежите от с. А. в началото на 1974 година бие обхващало около 18-20 младежи, които също по верижни път знаеха всичко одни за друг.

Също така през месеците май и юни настроението за бяг-

ство сред младежи от селата С, Г и Т на брой около десет души се знаене помежду им.

Същите явления през 1974 година се наблюдават в групи от 8 души от с. В, други от 9 души в с. Б и група от 6 души от с. Т.

Тези две особености – подготовката на групи от 3 до 5 души извършващи действителен опит и знането и подготовката за бягство на още 10–15 души улеснява агентурно-оперативната работа на ОР от отделените. В този случай е необходима вербовката на един или двама агенти от групата, дори от едно и също село, за да се организира тяхното наблюдение.

Обстоятелството, че настроеността и подготовката за бягство се знае от много младежи, създаване условия лесно да се пристъпва към профилактични разпити със сигурно запазване на агентурния източник.

в) Трета особеност е тази, че из средата на тези големи групи в последния момент и под влияние на страничен фактор тръгват малки групи, както беле споменато вече от 3 до 5 души.

Тези странични фактори са най-различни. Например през м. април 1974 година из средата на 18-те младежи от с. М. се оформи и предприе практически опит за бягство група от 6 души – три младежа и три девойки. В случая обектите А и К намерат общ език под въздействие на обстоятелството, че заедно са извършвали кражби и любовниците им са приятели. Тези два фактора ги облекчават още повече и поради това, че в подготовката влизат девойките, което прави обектите по настоящелни и по-дискретни.

През лятото на 1974 година обектите братята К и А от с. В. са се готвили за бягство заедно с още 6 младежи от селото. Обаче през август 1974 година в групата на братята се включва и Баланд от с. Т изселен в Казанлъшко. В последния момент при практическото осъществяване на опита е изоставен Симоилян, поради това, че предната вечер съвместно с братята не е бил в къщи.

278
289

В този случай оформието на групата е настъпило вследствие появяването на силните личности - братята М и А.

От профилексичните разпити на групата от 9 души от селата С и В. е видно, че в последния момент обекта А е щял да оформи група от обектите З, Д и А от с. С, но те не са се явили на определената им от него дата. В този случай е щял да изостави обектите С и М. При случай, че обекта М е получил трета двойка в училище, групата щяла да бъде в състав А, М и С.

И трети вариант: Ако не беше колебането в обекта С, неговата троякост и той се беше отзовал на уговорката за бягство през май 1974 година, то състава на групата щял да бъде различен от първите два варианта.

Обектите М.Ч и М.В от с. В предприемат опит за бягство през февруари 1974 година, като през есента на 1973 година са били в уговорка за бягство с Х, Я и К от същото село и А и К от с. А.

В последния момент те са оформили група заедно с лицето Ч - възможенец в В, поради непокосливостта му и твърдото решение да избяга, с цел да избегне смяната на мяната. В случая появяването на силната личност Ч е изместило на заден план обектите от с. А, което е довело и до отказването с тях да се сформира група.

Описаната особеност и странични фактори явявали се в последния момент затрудняват агентурната работа сред групите. Често пъти нашия агент има най-голямо влияние сред младешите, които не са включени в групата предприемаща действителния опит за бягство, поради което трудно се получават данни за времето, мястото и пътя на бягството. Ето защо насочването на агента трябва да се съобразява с разкриване на организатора на групата и с наблюдение на появилите се силни личности в селата, да се следят взаимностношенията между членовете им и се разкриват допълнителните фактори влияещи за оформието на малки групи предприемащи опити за бягство.

г) Четвърта особеност при оформянето на настроенята и предприемане опити за бягство сред младежите от селата населени с българи изповядващи мохамеданска вяра, става под влиянието на водещи, силно въздействащи личности. Обикновено тази силна личност е организатор и водач на групата, най-решителен и непоколебим в намеренията си.

Водещи личности, организатори на групите в селата С и Г е обекта А - религиозен фанатик, оформил твърдото си решение за бягство, поради несъгласие със смяната на имената.

Организатор на младежите в с. А е обекта Ш останал неразобличен по време на профилактичния разпит. При замисляването си за отбиване военна служба, пред агент "Б" той изказал съмнение за това, че не е осъществил замисленото от него бягство през границата.

Правилното прихващане и определяне на тази личност при агентурно-оперативната работа е от голямо значение. В някои случаи ОР може да осъществи вербовка на водещата личност, ако тя се яви подходяща и бъде проучена основно. По този начин през 1974 година бяха придобити агентите "Р", "Л", "Б", "В", "И" и др. При такъв подход се неутрализират и разбиват големите групи, но съедновременно се рискува извънредно много, тъй като при неуспех се сигнализира всички обекти, които от своя страна стават крайно предпазливи и могат да предприемат бягство с тежки последици.

д) Друга характерна особеност при оформянето на намерения за бягство сред младежите от селата населени с българи изповядващи мохамеданска вяра е, че основната причина се явява религиозния фанатизъм и национализма, намиращ израз в несъгласието с възстановяване българските имена. В повечето от 30% от сигналите за бягство водени от отделен та, причината за възникване намерения за бягство е това несъгласие.

Именно тази причина предопределя големия брой сигнали, решителността и непоколебимостта в обектите, които доведат до голяма процентност на действително предприетите опити за бягство; увеличаване реагиращите обекти.

280
191

Въз основа на тази характерна особеност ОР трябва да търси и определя степента на религиозност, фанатизъм и решителност, да оценява и изучава средата в която живеят обектите и в която се оформят като личности.

Както вече е споменато, в подготовката си партизанинците включват няколко варианта: изборът на маршрут за движение и место за преодоляване на С-100; начин, средства и хитрости за преодоляването ѝ, тактика и особености за движение от С-100 до граничната бразда.

1. Избор на маршрут и место за преодоляване на С-100. От наблюдението на групата младежи от с. А е известно, че е възложено на обекта И и нашия агент да определят маршрута за движение до границата.

Получени са данни, че емигранционно настроени младежи от с. В. излизат на р. М. в близост до С-100 и определят маршрута си за движение, местото за преодоляване С-100, а също така изучават и движението на граничните наряди.

Обекта А от с. Г. говори, че за да избере место и разкрие режима на охрана е стоял няколко нощи да наблюдава съоръжението.

Има данни, че обектите от всички села имат определено мнение и предпочитание за местото за бягство. От тези данни личи, че маршрута за движение отговаря на няколко изисквания:

- да е близо до селото и е възможно най-късо;
- местото за преодоляване на С-100 да е най-близо до граничната бразда;
- да има добре поддържано КСИ на съоръжението и на границата;

Така избраното от обектите от с. Т. место е боровата горичка, която има две предимства: движението на групата ще става по надолинице, т.е. за малко време; КСИ на С-100 е каменнисто, а на границата липсва такова.

Обектите от с. В. пак са избрали маршрута "дъждата"-

старата застава, който има същите предимства на описания по-горе:

- местото за преодоляване на С-100 да е далеч от заставата - на някой от фланговете на участъка II;

- при бързо движение да се осигури изпреварване на граничните наряди или на действията на заставата;

2. Начини, средства и хитрости за преодоляване на С-100 използвани от нарушителите.

Нарушителите на границата използват два начина за преодоляване на С-100 - без сигнален и сигнален. При първия начин те се ползват от стълби, подпопавания, използване на необорудвани водостоци, чрез изолиране проводниците на С-100, чрез отстраняване вниманието на часовия на портал, чрез брутални действия и чрез покатуване по секционен кол и прескачане на КСН.

Сигналния начин за преодоляване на С-100 се състои обикновено чрез прерязване с клещи на проводниците на същото или чрез преплитането им.

Имайки предвид факта, че нарушителите се стремят да използват безсигналните начини за преодоляване на съоръжението е необходимо да се обърне по-голямо внимание на същите:

- чрез стълба. Нарушителите подготвят трирачни стълби на които единия се преквърля през съоръжението. Използват се дори и обикновени стълби. Например в с. В. през 1974 година има няколко случая на изчезване от кооперативния двор и от жилищата стълби, които бяха намирани укрити не далеч от селото.

През м. март в р. М. в участъка на _____ граничната застава бе намерена стълба, вероятно изпусната от нарушителите при преплитането им през реката.

- чрез маркучи. Този начин се състои в следното; Няколко парчета каучуков или пластмасов маркуч, дълги 3-4 метра се разцепват надлъжно. Проводниците се обвиват с този парчета така, че остават вътре в тях, след което парчетата се затягат

282
193

едно към друго. Така обвитите в маркучите проводници се преплитат и се минава през направения отвор без да се задейства съоръжението. Този начин беше използван през февруари 1974 година от групата на Ч и Б от с. Б. При разпита втория посочи, че начина му е известен от групата избягала през ноември 1973 година. Беглеца Б от същата група му е казал, че за това е научил от жител на с. Б, намиращо се между С-100 и границата, който жител по този начин е избягвал контрола от заставата върху границата и излизаното през съоръжението А.

Маркучи бяха намерени и в групата на братя Б от с. Б предприели опит за бягство на август 1974 година. Начин чрез използване на маркучи се оказва малко неудачен през зимния период, поради обстоятелството, че от студа маркучите губят еластичността си.

- чрез подкопаване на С-100.

По този начин е било замислено бягството на групата на И от с. А, на групата на Ф.Х и девойките Д, С и Г от същото село. Този начин е един от най-известните и може да се ползва от нарушителите и в бъдеще.

- чрез използване на водостопите.

Нарушителите изучават водостопите на С-100 и при наличие на необорудвани такива ги използват. По този начин през декември 1973 година група от с. Б е предприела опит за бягство, който е излязъл несполучлив, поради грешки допуснати от нарушителите след преодоляване на С-100.

- чрез изолиране на С-100.

Този начин е най-опасният. Той осигурява пълен успех на нарушителите. В резултат на писката дисциплинираност на войниците-грантчари и безотговорното им говорене сред местното население същото знае, че С-100 работи на електрически принцип. Посредством широките връзки на населението на селата между С-100 и границата с тези в дълбочина, жителите на вторите са научили принципа на работа на С-100. Някои от обектите с по-голямо образование не стигнат нелегално до използва-

285
194

занае начин на изолiranje на съоръжението. Така например обекта И от с. А, който е със средно техническо образование по донесение на агент Б е замислил и се е подготвил да преодолее съоръжението по следния начин:

Купил е няколко изолирани проводника с дължина 5-6 и повече метра. При достигане на С-100 той е замислил да дублира няколко от проводниците на съоръжението с изолiranето, като ги скрие близо до съоръжението откъсва. Тогава двостранните проводници, всеки от които е свързан с отделен проводник от съоръжението ляга на земята, а втория се отразява и се късва. По този начин не се нарушава естественият мост на принципа на който работи съоръжението; защото лежащите на земята проводници са изолирани.

Един друг вариант на този начин. И е бил да закъси изолiranите проводници. Този вариант обаче не е толкова опасен, тъй като С-100 непременно ще даде сигнал.

Единствено замисляването на обекта И за отбиване на военна служба е погрешно на същия да предприеме бягство по този начин, което при уловно, че се осъществи би довело до тежки последици.

- чрез отбиване вниманието на часовия на портала.

Обекта А е бил замислил следния начин: Основната група нарушителите се укрива в близост до някой от действащите портали на заставата. Член на същата група прави задействие, като скрива проводниците на С-100 на отделен участък от заставата. След като съоръжението се задейства и заставата предприеме действия по откриване причините за задействието, друг член на основната група отбива вниманието на часовия на портала чрез късване на кабел в някой кръст и свързване на нула. До като часовия установи естеството на нула, основната група приближава през портала, като използва и най-важното обръщение на часовия по посока на нула. Този начин, по който от нас съобщеният не бъде използван единствено по цел.

- чрез обутащи действия.

285
195

Агент Р донесе, че обекта Б е смятан да отиде за дърва между С-100 и границата с друг обект. При брането на дървата двата обекта ще се срещнат да предразположат охраняващият ги граничар, да притъпят бдителността му и да избягат. Ако не успеят да притъпят бдителността му, то при тръгване нарочно ще оставят някои от товарите дърва да се изхлузи от мулетата им. Тогава ще помолят войника да им помогне за да не се бавят и те и той. При удобен момент един от обектите ще удари с дърво войника по гърба, след което ще го ликвидират и ще осъществят бягството.

-- чрез покаторване по секционния кол и прескачане на КСИ.

Тези от нарушителите, които са по-леки на тегло използват секционните колове по които се покаторват. От там стъпвайки на козервата те прескачат КСИ, като по този начин не оставят и признаци за нарушение. Друг вариант на този начин е използването на голямо дърво растящо в близост до С-100.

3. Тактика и особености на движение на нарушителите от С-100 до граничната бразда.

Освен начините за преодоляване на С-100 някои от нарушителите изработват и тактика на движение, от съоръжението до граничната бразда. В по-голямата си част обектите са на мнение за най-бързо преминаване на това разстояние. Чрез бързо тичане по най-късия път до границата, те целят да изпреварят действията на заставата. Тази тактика говори за голямата решителност и непоколебимост в намеренията им за бягство. Обекта Ч от с. В., след като научила за ликвидиранието на братя Б и залавянето на К и К, направил опит за бягство през август 1974 година, изказала неодоволство от начина им на действие, като казала "Те са си виновни - вместо да се потаят на кълона трябвало да бягат към границата".

РАЗЪЯВЯВАЩИ ОТДЕЛ:

М-У-К-0396/30.6.75 г.

Отпечатано в 12 екз.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ПРЕПИС

СТРОГО СЕКРЕТНО!

СЕКРЕТНО

14.7.1990 14.7.1990
(ДАТА НА КЛАСИФИЦИРАНЕ) (КРАЕН СРОК НА КЛАСИФИКАЦИЯ)

Правно основание: § 9, ал. 1 от ЗЗКИ

Екз. № 000021 *

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

СЪДЪРЖАНИЕ: Дейността на разузнавателните органи на
Гранични войски

№ 1 - 3300

София, 14. 7. 1975 г.

Под ръководството на Централния комитет на Българската комунистическа партия и народното правителство Гранични войски изпълняват отговорни задачи по охраната и отбраната на социалистическата граница на Народна република България.

След преминаването на Гранични войски към Министерството на вътрешните работи на основата на нашия и богатия опит на съветските гранични войски пред разузнавателните органи бяха поставени допълнителни задачи за оперативното осигуряване на охраната и отбраната на държавната граница. С оглед най-правилното изпълнение на тези задачи и някои особености в организацията на агентурно-оперативната работа на наша и противникова територия по охраната и отбраната на държавната граница

ЗАПОВЯДВАМ:

1. Разузнавателните органи на Гранични войски да работят на територията на Гърция и Турция на дълбочина — дислокацията на първошелонните съединения и части. На наша територия — в граничната зона на южната граница, на западната и източната — на дълбочина до 15 километра, а на северната само в участъците, които се охраняват. При не-

обходимост на отделни оперативни направления след съгласуване между началниците на окръжните управления на МВР и командирите на Граничните отряди, разузнавателните органи да работят и в по-голяма дълбочина.

2. Разузнавателните органи на Гранични войски да изпълняват следните основни разузнавателни задачи:

а) да организират и водят разузнаване на територията на Гърция и Турция, като събират информация за организацията, дислокацията, подчинеността, въоръжението, характера на действията на първоешелонните съединения и части на противника, оборудването на театъра на военните действия, признаци за непосредствена подготовка за агресия, военнополитическото положение и оперативната обстановка;

б) да разкриват агентурата, формите и методите на работа на противниковите разузнавателни и контраразузнавателни органи, свързани с подготовка и нарушаване на държавната граница, като вземат мерки за пресичане на тяхната дейност;

в) да събират информация за организацията, дислокацията и въоръжението на граничната стража на противника, а също така за начина на охрана на границата и настъпващите промени на режима в граничната полоса;

г) да придобиват необходими официални и други основни и спомагателни легализационни документи, издавани в Гърция и Турция.

3. За решаване на възлаганите им разузнавателни задачи Разузнавателните органи на Гранични войски да вербуват задгранична агентура от средите на подходящи лица от съседна територия, личния състав на противниковата гранична стража, пребежници, гръцки и турски граждани, временно пребиваващи или транзитно преминаващи през нашата страна, и български граждани, които имат възможности да изпълняват задачи, свързани с охраната и отбраната на държавната граница.

4. Разузнавателните органи на Гранични войски да работят със следните категории задгранични агенти:

а) задграничен агент за работа по конкретни обекти и наблюдаване на обстановката в определени райони на съседна територия;

б) задграничен агент вербовчик — за изпълнение на вербовъчни задачи на съседна територия;

в) задграничен агент за връзка — за осъществяване на връзка със задграничен агент, който няма възможност да идва на срещи на границата, в нашата или в трета страна;

г) задграничен агент теренчик — вербува се из средите на български граждани или политемигранти, познаващи местността на съседната територия. Прехвърля се през „зелена граница“ само с разрешение от ръководството на министерството при сложна военно-политическа обстановка. Поставените му задачи изпълнява чрез наблюдение, подслушване, заснемане или скициране на обект.

5. За събиране на информация за противника да се използват като доверителни връзки онези лица, вербуването на които не е целесъобразно.

6. Задграничната агентура и обектите, по които работят Разузнавателните органи на Гранични войски, да се регистрират в картотеката на Първо главно управление — ДС, да се водят, отчитат и съхраняват съгласно с изискванията на инструкцията за оперативния отчет на разузнавателното управление.

7. Разузнавателните органи на Гранични войски да изпълняват следните основни контраразузнавателни задачи:

а) да осигуряват с оперативни средства охраната на държавната граница, особено на направленията за вероятно движение на нарушителите, като разкриват, пресичат и предотвратяват подготовката и опитите за бягство през границата;

б) съгласувано с Първо главно управление — ДС, Второ главно управление — ДС, Шесто управление — ДС, Трето управление — ДС и окръжните управления на МВР да разкриват и пресичат дейността на чуждото разузнаване в граничната зона, свързана с нарушаване на държавната граница;

в) да разкриват, предотвратяват и пресичат дейността на лица, занимаващи се с каналджийство, контрабандна и друга дейност, свързана с нарушаване на границата;

г) да разкриват и изясняват характера на установени контакти на границата от наши граждани с граждани или военнослужещи от съседна територия;

д) да изясняват и анализират причините за бягство и хитростите, които използват нарушителите за придвижване до държавната граница, като предлагат и провеждат комплексни мероприятия за противодействие.

8. За изпълнение на възлаганите им контраразузнавателни задачи Разузнавателните органи на Гранични войски да изграждат агентурен апарат, като се ръководят от действащите заповеди за работата на органите на Държавна сигурност с агентурата по контраразузнавателна линия.

Регистрирането на агентурния апарат и делата по оперативния отчет да се извършва в съответствие с Инструкцията за оперативния отчет на Държавна сигурност чрез третата секция на Разузнавателния отдел на Гранични войски.

9. С цел създаване на по-голяма плътност за оперативното осигуряване охраната на държавната граница да се използват доверителни връзки, които могат да се организират и в групи. При необходимост и след съответна подготовка същите могат да се предават на връзка и на офицери от граничните застави.

10. За събиране на информация, оперативна документация и осигуряване на агентурните връзки, освен използваната от органите на ДС оперативна техника, Разузнавателните органи на Гранични войски да използват и следната такава:

а) телефонно-подслушвателна апаратура — за подслушване на телефонните разговори на гръцката и турската гранична стража, а където е възможно и на полицейските, жандармерийските служби и разговорите, провеждани от гръцките и турските гранични контролно-пропускателни пунктове. В бъдеще това мероприятие да носи условното наименование „Мургаш“.

б) УКВ радиоприемници — за прехващане разговорите по радиомрежите на гръцките и турските гранични подразделения и на първоешелонните им части и съединения. В бъдеще това мероприятие да носи условното наименование „Мальовица“;

в) технически средства за поддържане на едностранна и двустранна радиовръзка със задграничната агентура.

11. Ръководството на Разузнавателния отдел на Гранични войски да организира информационно-аналитичната работа в отдела и в разузнавателните отделения на граничните отряди в съответствие с разпорежданията на ръководството на МВР.

Преработената първична информация от граничните отряди да се изпраща в Разузнавателния отдел на Гранични войски, както следва:

а) донесения по телеграфа — за резултатите от офицерското и войсковото наблюдение, не по-късно от 1 час след установяване на данните;

б) донесения по шифъра — незабавно, за данни, добити от задграничната агентура, оперативната техника и други източници, отнасящи се до охраната на границата и отбраната на страната, изискващи срочни мерки и действия;

в) материали и сведения от агентурата — до 5 дни след получаването им;

г) обобщена справка за получените данни от оперативната техника по изпълняваните задачи — към всяко първо число на месеца;

д) обобщена справка за военно-политическото положение — към 20-то число на всяко тримесечие;

е) обобщена справка за постъпили данни за дейността на разузнавателните пунктове на противника, свързана с охраната на границата — към 1 декември всяка година;

ж) обобщена справка за състоянието на граничната стража на противника и системата на охраната на границата — към 30 октомври на всяка четна година;

з) обобщена справка за оперативната обстановка и очакваните изменения през следващото тримесечие — изготвя се за командира на граничния отряд при вземане на решение за охрана на границата.

12. Разузнавателните отделения на граничните отряди да изпращат непреработената първична информация в Разузнавателния отдел на Гранични войски до 5 дни след придобиването ѝ във вид на:

а) протоколи от разпит на задържани и официално върнати нарушители на границата;

б) печатни материали и оригинални ръководни документи на противника (окръжни писма, заповеди, военни устава, карти и други);

в) легализационни и спомагателни документи на противника — оригинални и описани фотокопия.

13. Разузнавателният отдел на Гранични войски да обобщава и анализира добитата информация по задачи и обекти и съставя необходимите информационни документи. Обобщена обработена информация да представя за ръководството на министерството и VII управление — МВР. На Първо и Второ главно управление — ДС, III управление — ДС, VI управление — ДС, Главното политическо управление на БНА

и Разузнавателното управление на ГЩ — МНО да изпраща информация по въпроси, отнасящи се до тяхната дейност:

а) за данните, свързани с охраната на границата, сигурността и отбраната на страната — незабавно;

б) за оперативната обстановка в приграничната полоса на съседна и граничната зона на наша територия за министъра на вътрешните работи — към 10 число на следващия месец;

в) за състоянието на оперативната обстановка и контра-разузнавателния режим в приграничната полоса на противника — периодично;

г) за военно-политическото положение в приграничната полоса на противника — към 20 число на всяко тримесечие;

д) за състоянието и дейността на първоешелонните части и съединения на гръцките и турските сухопътни войски и измененията на театъра на военните действия — периодично.

14. Разузнавателният отдел на Гранични войски периодично да съставя аналитични обзори за състоянието на оперативната обстановка, които да се ползват от командувачия Гранични войски при подработване на Директивата за организиране охраната на границата, при необходимост и за други случаи.

15. Разузнавателните отделения на граничните отряди да донасят своевременно до управление Гранични войски чрез шифъра за следните случаи:

а) за задържане на пребежчик, когато се подхожда оперативно;

б) за проведена или непроведена среща със задграничен агент;

в) за провал в агентурната мрежа на наша и противникова територия;

г) когато обект, воден на оперативно дело, избяга през границата;

д) при провал на оперативно-техническо мероприятие.

16. Агентурно-оперативни разходи по статия 8 — Особени разходи да се разрешават в български лева или валута, както следва:

а) от командир на граничен отряд — до 50 лева и 100 вал. лева;

б) от зам.-командувачия Гранични войски по разузнаването — до 120 лева и 200 вал. лева;

в) от командувачия Гранични войски — до 200 лева и 300 вал. лева;

г) от зам.-министъра, отговарящ за Гранични войски — до 400 лева и 400 вал. лева.

Разходи за еднократни възнаграждения в размер над 400 лева, съответно над 400 вал. лева на едно лице се извършват с разрешение на министъра.

Взаимодействие на разузнавателните органи на Гранични войски с другите органи на Министерството на вътрешните работи

17. Разузнавателните органи на Гранични войски своевременно да предават получената информация за обекти от съседна и наша територия и по въпроси от компетенция на другите органи на МВР на заинтересованите поделения.

18. При провеждане на агентурно-оперативни мероприятия на границата от органите на Държавна сигурност командирите на граничните отряди и заместниците им по разузнаването да оказват необходимото съдействие.

19. Първо главно управление — ДС, Второ главно управление — ДС и окръжните управления на МВР своевременно да информират разузнавателните органи на Гранични войски за пристигането в нашата страна на лица от Северна Гърция и Източна Тракия, които представляват оперативен интерес за същите и при необходимост да им оказват помощ за провеждане на мероприятия по тях. Да предоставят наводки за лица, материали и друга информация, отнасяща се до охраната и отбраната на държавната граница.

20. При получаване на сигнали за готвещи се бягства през границата и за лица, преминали в неизвестност, органите на Държавна сигурност и на Народната милиция да информират съответния граничен отряд или управление Гранични войски за вземане на мерки.

21. Централните поделения на Държавна сигурност да изпращат на Разузнавателния отдел на Гранични войски преработена първична информация и отделни обобщения аналитични информационни документи по линии, проблеми и направления, които касаят работата на последния.

22. За осигуряване охраната на държавната граница командирите на граничните отряди да организират и ръководят общите действия, като провеждане на поиск, преследване, залавяне или ликвидиране на отделни лица и групи, насочили се за нарушаване или нарушили вече държавната

граница, а така също агентурно-оперативното осигуряване на тези действия. Органите на Държавна сигурност и органите на Народната милиция да оказват необходимото съдействие.

23. Органите на Държавна сигурност, на Гранични войски и на Народната милиция при извършване на арести, обиски и други мероприятия в граничната зона, в резултат на които може да се очаква нарушаване на държавната граница, предварително, но не по-късно от 4—6 часа, взаимно да се информират. При необходимост да си оказват помощ и вземат мерки за усиление охраната на границата.

24. Когато органите на Държавна сигурност и разузнавателните органи на Гранични войски са едновременно заинтересовани за разработка или вербовка на един и същ обект, началникът на окръжното управление на МВР и командирът на граничния отряд да решават по взаимно съгласие кой да работи по обекта. При необходимост да си оказват помощ и съдействие по оперативните дела, които водят.

25. Разузнавателните органи на Гранични войски в съответствие с Наказателно-процесуалния кодекс могат да задържат лица, направили опит за нарушаване на държавната граница, нарушители на паспортно-граничния режим до установяване на причините за нередовното им пребиваване в граничната зона и други лица, чиято дейност е насочена за непосредствено нарушаване на държавната граница, за срок не повече от 24 часа. След приключване на предварителния разпит задържаните заедно с по един екземпляр от материалите по задържането и протокол от първичния разпит се предават на съответните териториални органи на МВР.

26. При задържане на пребежчици разузнавателните органи на Гранични войски да им провеждат разпит за получаване на информация за противника. В срок до 24 часа след задържането им да ги предават на най-близкото поделение на МВР заедно с по един екземпляр от документите по задържането и от протокола за разпит, като се вземат всички мерки за спазване на секретността.

При оперативно подхождане към пребежчик разузнавателните органи на Гранични войски да информират лично началника на съответното окръжно управление на МВР или заместника му по Държавна сигурност в строго съответствие с изискванията на секретността.

27. На екипажите на плавателните съдове от капиталистическите страни, задържани като нарушители на българските териториални води, разузнавателните органи на Гранични войски да провеждат разпит, като своевременно уведомяват съответните окръжни управления на МВР, които по целесъобразност да участвуват в разпита. След оформяне на необходимите документи екипажите се предават на териториалните органи на МВР само в случаите, когато ще се подвеждат под съдебна отговорност.

28. За всички задържани нарушители на границата началниците на окръжните управления на МВР и командири на граничните отряди взаимно да се информират.

29. За всяко безнаказано нарушение на границата да се съставя заключение, подписано от командира на граничния отряд и представител на окръжното управление на МВР.

30. В районите на ГКПП оперативната и въоръжената охрана се осъществява от органите на ГКПП. Те да оказват помощ и съдействуват на разузнавателните органи на Гранични войски при провеждане на мероприятия в района на ГКПП.

31. Управление IV — ДС и оперативно-техническите отделения при окръжните управления на МВР да оказват необходимата помощ и съдействие по предварителни заявки на разузнавателните органи на Гранични войски за провеждането на оперативно-технически мероприятия и мероприятия „Вихрен“.

32. За нуждите и по заявка на разузнавателните органи на Гранични войски Научно-техническото управление — МВР да включва в своите планове разработването и доставянето на необходимата оперативна техника и извършва ремонт на съществуващата.

33. Отдел IV — ДС да оказва помощ за развърщането на стационарни УКВ радиопостове при условията на граничната обстановка, тяхната експлоатация и провеждане на други технически мероприятия. Да предоставя в подходяща форма придобита информация от турски и гръцки източници, отнасяща се до охраната и отбраната на държавната граница.

34. Отдел „Следствен“ — ДС да изпраща препис от протоколите за разпит на задържани и върнати нарушители на границата, отнасящи се до задачите, които изпълняват разузнавателните органи на Гранични войски. При целесъобразност да им оказва съдействие за оперативно подхожда-

не към гръцки и турски граждани от Северна Гърция и Източна Тракия, спрямо които се провеждат следствени действия.

35. Отдел II — ДС и отделенията за външно наблюдение в окръжните управления на МВР да оказват помощ и изпълняват задачи по обекти на Разузнавателните органи на Гранични войски по предварителна заявка.

Препис от заповедта да се изпрати на централните подразделения на Държавна сигурност, VII управление — МВР, Софийското градско и окръжните управления на МВР, Инспектората на МВР и на Разузнавателния отдел на Гранични войски и разузнавателните отделения в граничните отряди за изпълнение и запознаване от началник отделение нагоре по ДС, а на управление „Кадри“, ВСШ „Г. Димитров“ и ПК при МВР — за сведение.

Командувачият Гранични войски и командирите на граничните отряди да организират основното изучаване на заповедта от целия оперативен състав на Гранични войски и да осъществяват контрол за най-строгото ѝ изпълнение.

Контрола за изпълнението на заповедта възлагам на заместник-министрите, наблюдаващи работата на подразделенията, на които се изпраща заповедта.

Отменям Инструкцията за взаимодействието между разузнавателните органи на Гранични войски, Държавна сигурност и органите на Народната милиция, обявена със заповед № 1-830 от 19. 2. 1973 г. и МЗ № 1-3940 от 29. 12. 1973 г.

Министър на вътрешните работи
Генерал-лейтенант: (п) СТОЯНОВ

Размножена в 125 екземпляра и изпратена по приложение към оригинала списък.

Подлежи на отчет в дневник приложение № 6.

279
Строго секретно.

Екз. № 1

КРДОПБГСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГСРБНА

Владимир Турецки КОМАНДИР НА 1. А ГРАНИЧЕН ОТРЯД

По данни на Второ главно управлениу ДС, в началото на м. октомври западно-германска банда за извеждане на граждани от социалистическите страни на запад "Мирендорф" е провела съвещание с други бандитски организации, на което между другото е бил обсъждан въпроса за провеждане на акции за извеждане на граждани на ГДР от българското черноморско крайбрежие с помощта на катери.

Съществувала възможност два катера да бъдат закупени от западно-германските военни власти, да се доставят по воден път до Турция, където ще се намират на постоянна стоянка.

Предвидено било акциите да се извършат в български териториални води по следния начин: докато единият катер товарел на борда предвидените за извеждане граждани на ГДР, другият ще извършва патрулиране за осигуряване на акцията.

Според получени допълнителни данни на 10 октомври т.г. от полигона на сапюрния батальон в Ингалшадт е бил откраднат военен катер и спуснат за плаване по р. Дунав.

Във връзка с получените данни да се изпълни следното:

1. Да се запознаят с горното в пълен размер ОР, НОР командира на отряд гранични катери - 1 Ю и командира на дивизиона гранични катери - 8 Ю.

2. Агентурата и ГДВ работещи по крайбрежието да се запознаят в общи линии, без имена и им се поставят задачи.

3. Щаба на 8 Ю да организира взаимодействието с ВМФ за оказване помощ за задържане на такива катери при появата им.

250

- 2 -

4. На целия личен състав носещ службата по крайбрежията да се разясни, че е възможно да се организират бягства по вода под такава форма.

5. Заместник командирите по разузнаването да организират взаимодействието с окръжните управления на МВР които отговарят за крайбрежната ивица.

КОМАНДУВАЩ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ

ГЕНЕРАЛ-МАЙОР: *[Signature]* /ЦАНОВ/

№-V-K-00710/14.11.75 г.
Отпечатано в 3 екз.
екз. № 1 К.Д.
екз. № 2 - подел. 10210
екз. № 3 - подел. 10280
ИМ/СВ.

Из архивите на ДС

297

У П Р А В Л Е Н И Е Н А Г Р А Н И Ч Н И В О Й С К И
РАЗУЗНАВАТЕЛЕН ОТДЕЛ.

Секретно !

Екз. единствен

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

УТВЪРЖДАВАМ:

КОМАНДУВАЩ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ

ГЕНЕРАЛ-МАЙОР: *Ланг* /ЦАНОВ/

— ДЕКЕМВРИ 1975 ГОДИНА

С о ф и я.

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

От старши помощник Началник разузнавателен отдел
по Информацията - полковник Митко Петров ПЕТКОВ

Др. Генерал,

За организиране информационно-аналитичната работа в Разузнавателния отдел при управлението на Гранични войски в съответствие с тт. 11,12,13 и 14 на МЗ № I - 3300/14.7.1975 година,

П Р Е Д Л А Г А М:

1. Информационно-аналитичната работа и дейността по оперативния отчет на агентурния апарат и обектите в граничната зона да се осъществява от Звено (служба) за информационно-аналитична и картотечно-справочна дейност в разузнавателния отдел към управлението на Гранични войски.

2. На основание МЗ № I-3300 Звеното (службата) за информационно-аналитична и картотечно-справочната дейност да има за изпълнение следните задачи:

а) да осигурява методическо ръководство и контрол за пълното изясняване, своевременно обработване и представяне на постъпващите данни от разузнавателните отделения на граничните отряди.

Подпомага оперативният състав в повишаване на личната подготовка и подобряване организацията на дейността за използване информационните възможности на ръководените източници.

б) да осъществява контрол за своевременното завеждане на първи-

чен отчет и изясняване на сигналите за вражеска дейност в граничната зона.

Контролира спазването на сроковете и установеният ред по провеждането и отчитането на профилактичната дейност, воденето и приключването на делата заведени на активен оперативен отчет от разузнавателните отделения на граничните отряди.

в) в съответствие с ръководящите заповеди и инструкции и по указание на Зам. Командувачият по разузнаването ръководи и контролира подработването, представянето и използването на отчетните и регистрационни документи по изграждането на агентурния апарат за осигуряване охраната на границата.

Организира осъществяването на взаимодействието с централните справочно-регистрационни картотеки към МВР и МНО.

г) анализира, обобщва и обработва постъпилите данни и съставя съответните информационни документи за Ръководството на министерството на вътрешните работи, Командуването на Гранични войски и заинтересованите управления към МВР и МНО.

д) в съответствие с Инструкцията по оперативният отчет - ДС и Инструкцията за отчета на задграничната агентура по ШГУ-МВР да води статистическа отчетност за състоянието на агентурния апарат. За Ръководството на министерството на вътрешните работи и за Командуването на Гранични войски да съставя анализи за дейността на оперативният състав по осигуряване охраната на границата и резултатите от тази дейност.

3. Звеното (службата) за информационно-аналитичната и карто-течно-справочните дейности е в състав от трима оперативни работници, които да изпълняват следните функционални задължения:

а) Старши помощник Началник разузнавателен отдел по информацията полковник Митко Петров Петков

-организира методическото ръководство, помоща и контрола в РО - го по информационната и отчетно-статистическа дейност в съответствие с МЗ № I-3300/1975 год. и указанията на Зам. Командувачия по разузнаването;

-отговаря за организацията на работата, спазването на сроковете формата, съдържанието и качеството на съставяните информационни и отчетно-статистически документи;

-анализира и обработва данните за въоръжените сили на Гърция и Турция и измененията по ТВД. Съставя за същите разузнавателни сводки и необходимите за онагледяване карти, схеми и други;

- ръководи своевременното представяне (използване и връщане) на добитите основни и спомагателни легализационни документи. Води отчета за резултатите от дейността на разузнавателните отделения по добиването на същите;

- организира отчетно-статистическата работа по дейността на разузнавателните отделения за оперативното осигуряване охраната на границата;

- лично води статистическата картотека на РО-УГВ за агентурната мрежа, съставя отчети и анализи за нейното състояние и за дейността на оперативният състав по изграждането на същата.

Създава условия за подържане на взаимодействието със справочно - регистрационните картотеки в МВР и МНО, за изпълнение изискванията на инструкциите по оперативният отчет, ползуването и съхранението на регистрационните и отчетни материали за агентурата и за лицата водени на отчет за вражеска дейност.

б) Полковник Асен Стефанов КАЛЧЕВ

- обобщава, анализира и обработва разузнавателната и контраразузнавателна информация добивана от разузнавателните отделения на граничните отряди на направление Гърция;

- участва в провеждането на мероприятията по методическото ръководство, помощта и контрола за информационната дейност на разузнавателните отделения;

- към указаните в МЗ № I-3300/1975 година срокове съставя информационни документи по военно-политическото положение в граничните райони на Северна Гърция; за дейността на гръцките разузнавателни и контраразузнавателни органи на границата с НРБ; за състоянието на контраразузнавателния, граничен и визов режим в Гърция; за дейността на обектите по подготовката им и опитите за нарушение на границата за (и от) Гърция; за състоянието на оперативната обстановка и очакваните изменения влияещи върху охраната на границата и за друга постъпила експресна информация;

- води отчета на постъпилата информация и създаденият информационен масив за направление Гърция по картотеката на отдела.

в) Полковник Иван Георгиев КАРАДЖОВ

- обобщава, анализира и обработва разузнавателната и контраразузнавателна информация добивана от разузнавателните отделения на граничните отряди на направление Турция;

- участвува в провеждането на мероприятията по методическото ръководство, помощта и контрола за информационната дейност на разузнавателните отделения;

- към указанияте в МЗ № I-3300/1975 година срокове съставя информационни документи по: военно-политическото положение в граничните райони на Източна Тракия; за дейността на турските разузнавателни и контраразузнавателни органи на границата с НРБ; за състоянието на контраразузнавателния, граничен и визов режим в Турция; за дейността на обектите по подготовката им и опитите за нарушение на границата за (и от) Турция; за състоянието на оперативната обстановка и очакваните изменения влияещи върху охраната на границата и за друга постъпила експресна информация;

- води отчет на постъпилата информация и създаденият информационен масив за направление Турция по картотеката на отдела.

4. За правилното протичане на информационно-аналитичната и отчетно-статистическата дейност и за постигане на по-голяма ефективност в своята работа, Звеното (службата) за информационно-аналитична и картотечно-справочна дейности в РО - УГВ да създаде и води:

а) Информационен масив с два основни раздела:

I раздел - първична информация.

Образува се от информационни документи постъпили от разузнавателните отделения на граничните отряди.

II раздел - анализирана, обобщена, вторично обработена информация.

Образува се от информационни и отчетно-статистически документи съставени от звеното (службата) за информационна и отчетно-статистическа дейност при РО - УГВ по следните обекти и дейност:

- за състоянието на охраната на границата от гръцките и турските гранични подразделения;

- за дислокацията, организацията, въоръжението и дейността на първоешелонните съединения на гръцката и турската армия и изменението на ТВД;

- за военно-политическото положение в граничните райони на Северна Гърция и Източна Тракия;

- за състоянието на контраразузнавателния, граничен и визов режим в Гърция и Турция;
- за дейността на разузнавателните и контраразузнавателни органи на Гърция и Турция срещу НРБ на границата ;
- за дейността и резултатите от оперативното осигуряване охраната на границата.

б) Сигнално-анотационна картотека за наличните първични и вторични информационни документи в информационният масив на РО - УТВ за следните обекти и дейности:

- за гръцките и турските батальони охраняващи границата с НРБ;
- за първошелонните съединения на Гърция и Турция;
- за военно-политическото положение;
- за състоянието на ТВД;
- за оперативната обстановка - контраразузнавателен, граничен и визов режим в Гърция и Турция;
- за дейността на разузнавателните и контраразузнавателни органи на границата (на разузнавателните пунктове, полицейско-жандармерийските управления и служби, диверсионно-разузнавателните батальони и батальоните от националната гвардия за сигурност - ТЕА);
- за засечените лица: а) сътрудници на чуждото разузнаване и б) лица с които са установени отделни контакти на границата и са подходящи за вербовка;
- за дейността и резултатите по оперативното осигуряване охраната на границата.

в) Статистическа картотека за изградената агентурна мрежа и за обектите заведени на първичен и активен оперативен отчет.

Посочените мероприятия по изграждането и функционирането на Звеното (службата) за информационно-аналитична и картотечно-справочна дейност да се изпълняват от 1.1.1976 година.

ПРЕДЛАГА: СТ. ПОМ. НАЧАЛНИК РО ПО ИНФОРМАЦИЯТА
ПОЛКОВНИК: *Петров* (ПЕТРОВ)

СЪГЛАСЕН: ВРИД НАЧАЛНИК РАЗУЗНАВАТЕЛЕН ОТДЕЛ
ПОЛКОВНИК: *Кавръков* (КАВРЪКОВ)

№ У -0818/29.12.1975 год.
Отпечатано в 1 екз.

УПРАВЛЕНИЕ НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
РАЗУЗНАВАТЕЛЕН ОТДЕЛ.

Строго секретно.

Екз. № 2

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Т У К - НАЧАЛНИК VI УПРАВЛЕНИЕ ДС

На № Б 1/З.1.1976 година.

И Н Ф О Р М А Ц И Я

ОТНОСНО: Агентурно-оперативната работа по разкриване, предотвратяване и пресичане на вражеските и противообществените прояви сред младежта в граничната зона през 1975 година.

Оперативната обстановка сред младежта в граничната зона, в която работят органите на ГВ, през 1975 год. се характеризира като нормална. Мнозинството от младежите правилно разбират политиката на Партията и правителството и активно участвуват в обществения, политически и стопански живот. Голям брой от тях са членове на ДКМС, БКП и ДОТ, партийни и административни ръководители.

В селата се наблюдава намаляване броят на младите хора. Има селища, в които са останали жители над 60 годишна възраст. В някои райони има компактно население от турски произход и българи с мохамеданска вяра. Тази особеност, както и засилената скопска пропаганда против НРБ, дават отпечатък върху оперативната обстановка.

Най-разпространената форма на подривна дейност е подготовката и опитите за бягство през българо-югославската и отчасти на българо-гръцката граница.

Установено е, че тази дейност се осъществява предимно от младежи осъждани за кражби и други криминални прояви, под влияние на гостуващи граждани от СФРЮ, Гърция и Турция; от ученици със слаб успех, авантюристично настроени, имащи близки или роднини зад граница и пр.; влияние на телевизионните предавания на СФРЮ (втора програма) и Гърция (в някои райони) и радио Скопие. Редица опити за бягство са в резултат на недобри семейни отношения – разведени родители, бащи в затвора и пр. Отрицателно влияние върху някои младежи оказва и вражеската емиграция чрез писма, изпращане на големи подаръци и пр.

Други прояви, сравнително по-малко на брой, са сигналите за незаконни контакти на наши младежи с чужди граждани на границата, промакедонска дейност, незаконно притежание на оръжие, кражби, пиянство и други.

Важни причини за тези прояви са незаеетостта на отделни младежи в системна трудова дейност, недостатъчно възпитание, слаб родителски и обществен контрол и пр.

В редица села в района на Момчилград, Кърджалийски окръг има силно религиозно влияние сред младежите с мохамеданска вяра. Въпреки, че членуват в ДКМС те посещават и джамията. В други няколко села в същия район има младежи, които не се трудят, пиянствуват, следят предаванията на радио Анкара, Истанбул и Белград, носят се неприлично и пр. В района на Ивайловград, Кърджалийски окръг има села, в които редица девойки все още носят фереджета.

В Елхово, под влияние на филмите "Кръстникът" и "Приключенията на италианци в Русия" беше създадена организация от типа на "Мафията". Паролата и начинът на поздрав са били взети от тези филми. Участниците в организацията са профилактирани, като част от тях са предупредени с протокол.

В отделни случаи обстановката в някои населени пунктове се отежнява от неправилни действия на съответните административни и партийни органи. Например партийният комитет в с. Слащен, Благоевградски окръг, е забранил използването на тъпани и зурли по време на сватби. Това е довело до остри вражески изказвания по

27

- 3 -

адрес на партията, правителството и местните административни органи. Започнали са бойкоти на новите брачни ритуали и връщане към религиозните бракове с участието на ходжите и пр. Това дава лошо отражение сред населението и младежта.

Органите на Гранични войски считат борбата против вражеските и антиобществени прояви сред младежта като една от най-важните свои задачи.

Около 110 агенти от агентурния апарат на поделенията работят по изпълнението на тази задача и главно против подготовката и опитите за бягство през границата. Особено резултатна беше дейността на агентите за влияние, за разубеждаване на младежите, които имаха намерение да бягат в чужбина.

На оперативен отчет се водят 50 обекта - младежи, по които се работи активно, съгласно утвърдените планове.

Важна задача, която изпълняват органите на Гранични войски е профилактичната дейност сред населението и особено сред младежта. През годината чрез агентурно-оперативни мероприятия и лични беседи са профилактирани 56 младежи, за които е имало сигнали за бягство зад граница, или 64% от общия брой профилактирани лица. Получени са положителни резултати. Почти всички обекти са се отказали от намерението си за бягство.

Освен това, провежда се и обща профилактична дейност, включваща организиране и провеждане на събрания и срещи с младежта, на които са изнесени беседи по въпросите на паспортно-граничния режим и нарушенията на границата, за живота на вражеската емиграция на запад, за влияние на идеологическата диверсия у нас, беседи по въпросите на националното, патриотично и класово-партийно възпитание и за повишаване на революционната бдителност. Важна роля в това отношение играят и изградените в мнозинството от училищата кръжоци "Млад граничар". Беседи с профилактична цел и за патриотично възпитание на младежта се изнасят и пред комсомолските бригади от вътрешността на страната, които работят в граничната зона през лятната ваканция.

Мероприятията в тезисите на ЦК на БКП за основни насоки на икономическото развитие на НРБ през 7-та петилетка и до 1990 г.,

- 4 -

които предвиждат да се осигури ускорено развитие на пограничните райони в южните и западните окръзи (Ямболски, Бургаски, Хасковски, Кърджалийски, Благоевградски, Кюстендилски и Пернишки) ще се отразят благоприятно и за задържането на младежта в тези райони на постоянна работа, ще спомогне^{ат} за нейното по-добро организиране и комунистическо възпитание.

Общо през 1975 година поделенията на ГВ извършиха добра работа в борбата против вражеските и антиобществени прояви сред младежта в граничната зона. Оперативната обстановка налага да се активизира агентурно-оперативната дейност за придобиване на нова агентура и особено за засилване на профилактическите мероприятия сред младежта.

КОМАНДУВАЩ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ

ГЕНЕРАЛ-МАЙОР *Penal* /ЦАНОВ/

№У-0047/30.1.1976 г.

Отпечатано в 2 екз.

АК/СВ.

251

6 ГРАНИЧЕН ОТРЯД - ЕЛХОВО

РАЗУЗНАВАТЕЛНО ОТДЕЛЕНИЕ

вх. № 001716 ДЕЛО №
Получено на 13.9 1972г.

Строго секретно

Екз. единствен

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

СПРАЕКА

ОТНОСНО: Състоянието на безличната връзка със задграничната агентура на РО-6 ГО.

С цел своевременното получаване на важна информация за обстановката на съседна територия е изградена мрежа от тайници намиращи се на подходяща дълбочина на наша територия. За задействването на тайниците агентурата се включва чрез пригоден за целта шепсъл в сигнализационната мрежа на 4 и 5 гранични застави. При постоянен сигнал командира на заставата се изнася в района на тайника, извежда шепсъла от контакта след което чрез парол уведомява ЗКР или неговите заместници. Последните веднага отиват на заставата извеждат материала и поставят получения от командира шепсъл в тайника.

В настоящия момент за тази цел се използва една сигнализационна линия на 4 гранична застава и две на 5 гранична застава. Линиите са в добро състояние тъй като периодически се проверяват от оперативните работници и чрез командира на отряда се отдават разпоредения за срочното отстраняване на констатираните нередности.

Наличната безлична връзка обаче не осигурява най-бързото получаване и предаване на срочна информация. Бремето което изразходват оперативните работници за отиване до тайника и връщане в някои случаи, поради независещи от тях обстоятелства се удължава, а това от своя страна води до занижаване ценността на информацията.

От друга страна командирите на граничните застави

252

- 2 -

периодически се подменят с нови, което води до запознаване на повече лица с методите на нашата работа.

Имайки предвид горното смятаме за целесъобразно намерението на центъра да бъдат изградени специални устройства за пряка връзка между задграничната агентура и оперативните работници.

За по-голяма яснота прилагаме схеми на безлична връзка със З/А, където са показани маршрутите на агентите, местонахождението на тайниците, телефонните и сигнализационни линии и прилежащия район.

ПРИЛОЖЕНИЕ: 4 броя схеми на безличната връзка със "КАПЛАН", "АБДЖИ", "ДЕМИР" и "ЧЕЛИК".

№-V-P-00314/6.9.1976 год.

Отпечатано в 1 екс.

Екс. № 1 - РО - УГВ

Иап. Кирков

Щап. Лазарова

КОМАНДИР 6 ГРАНИЧЕН СТЯД

ПОЛКОВНИК: *[Signature]* /СТОЯНОВ/

ЗАМ.Н-Р ПС РАЗУЗНАВАНЕТО 6 ГО

ПОЛКОВНИК: /СТОЯНОВ/

MRD. ПОДЕЛЕНИЕ - 503000
В. № 1889/16.5. 1978 г.

120

НРБ
МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
СЕКРЕТАРИАТ
рег. № 1181 екз. № 69
15.4. 1978 г.

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО

НАЧАЛНИЦИТЕ НА ЦЕНТРАЛНИТЕ
ОПЕРАТИВНИ ПОДЕЛЕНИЯ, СОФИЙСКОТО
ГРАДСКО И ОКРЪЖНИТЕ
УПРАВЛЕНИЯ НА МВР

Сир П. Разаров
Задачи за разузнаване
сериите организиране
15.4.78

Туристическите връзки на Народна република България със страните от социалистическата общност и Запада ежегодно се разширяват. Благоприятните климатични условия на нашата страна, разведряването в международните отношения и установяването на безвизов режим с редица държави създават предпоставки за непрекъснато увеличаване на международния туристически обмен не само през определени сезони, а и целогодишно. По-големият приток на чуждестранни туристи, обусловен от възможността те да посещават НР България през цялата година, позволява на специалните служби на противника да изпращат чрез туристическите групи повече разузнавачи, агенти и емисари на разузнавателни, идеологически, емигрантски, националистически, религиозни и други подривни центрове и организации.

През миналата година подчертана активност в използването на туристическия канал за шпионаж и идеологическа диверсия против нашата страна и страните от социалистическата общност показаха разузнавателните служби на САЩ, ГФР, Франция, Турция, Гърция и СФРЮ. Събира се разузнавателна информация, правят се и опити за идеологическа и оперативна обработка на български граждани, за подтикване и подпомагане

за бягство и невъзвращенство на Запад граждани на НРБ и на братските социалистически страни. Разпространява се инкриминирана литература, слухове и клевети по адрес на реалния социализъм, ръководната роля на партията, социалистическата демокрация, дружбата и сътрудничеството със СССР.

Някои агенти на западните идеологически централи се насочват към художествено-творческата интелигенция, търсят и подтикват отделни лица от нея към дисидентски прояви.

Каналът на международния туризъм придоби още по-голямо значение с предприетата широка кампания на идеологическия фронт от администрацията на президента Картър и включването в нея на вражеската емиграция. Играейки ролята на оръдие и стимулирана от ЦРУ, вражеската емиграция проведе редица организационни мероприятия за засилване на подривната си дейност срещу нас и за пренасянето ѝ на територията на страната. Усилено търси пътища и канали за внасяне на подривна литература, за установяване на контакти със свои съмишленици, за създаване на подполие и вътрешна опозиция. Правят се усилия за издирване на дисиденти, за изнасяне на клеветнически материали и пр. В отделни случаи се отправят закани за терор, диверсия и други остри форми на дейност.

Отчитайки измененията в оперативната обстановка по канала на международния туризъм и опасността, която той крие за сигурността на страната, на 5 април 1978 г. ръководството на МВР обсъди информацията на Второ главно управление – ДС за подривната дейност на противника по канала на туризма и даде указания и насоки за повишаване равнището на разузнавателната и контразузнавателната работа на

органите на МВР в това направление:

1. Да се подобри вербовъчната работа, ръководството и възпитанието на агентурния апарат.

2. Да се провеждат мероприятия за проверка на агентурата и прочистване на негодни и изчерпали възможностите си агенти.

3. Да се засили работата по М-50 с цел вербовка на агентура за проникване в туристически фирми, уличени като прикритие на противниковите специални служби.

4. Да се инструктира цялата агентура, която пребивава по различни поводи на курортните комплекси и други места, за долавяне на всички остри вражески действия на чуждестранни граждани, за техни подозрителни връзки и поведение. При установяване на подобни и други случаи своевременно да търси връзка с ръководещия оперативен работник или окръжния началник на МВР или неговия заместник по ДС на територията, на чийто окръг се намира, като ги уведоми, че сътрудничи на органите на ДС или да се представи като доброволен заявител.

5. Да се активизира работата по обектите на разработка за шпионаж; по получените сигнали за български и чуждестранни граждани, осъществяващи подозрителни контакти на наша територия.

6. С още по-голямо внимание и умение да се работи за своевременно разкриване и пресичане на идеологическата подривна дейност на противника.

7. Да се издигнат на по-високо равнище взаимодействието и координацията между поделенията на МВР в страната и братските органи за сигурност, особено с КГБ-СССР.

123

8. Органите на Народната милиция и Гранични войски да активизират работата си по оперативния отчет и агентурата по канала на туризма.

9. Да се вземат решителни мерки срещу престъпността и нарушенията на обществения ред от крадци, празноскутащи елементи и лица, занимаващи се с трансфер на валута и незаконна търговия.

10. Да се засили контролът по адресното регистриране на чуждите граждани, като се налагат санкции, съобразно със законните разпоредби.

11. Органите на КАТ да наблюдават и своевременно сигнализират за поведението и проявите на чуждестранни граждани и оказват пълно съдействие на Държавна сигурност.

12. Да се засили идейно-политическата, възпитателната и профилактичната дейност сред обслужващия персонал от системата на Държавния комитет по туризма за повишаване бдителността и оказване положително влияние върху западните граждани.

Контрола по изпълнението на указанията възлагам на Второ главно управление – ДС и Групата за контрол – МВР.

МИНИСТЪР

Отп. в 1 екз.

Изп. Ризов
Нап. ИМ – 536

25.4.78 г.
Ризов
(2) ризовски № 35 риз/26.4.

133

Стр. секретно !

Ком. Мад. 2.
27.10.78

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

БЯГСТВОТА ПРЕЗ ДЪРЖАВНАТА ГРАНИЦА

Узmeđu всички видове престъпления, извършвани от наши граждани, бягството през държавната граница е едно от най-сериозните и с опасни последици за страната. Установено е, че на престъпленията по чл.чл.279 и 386 от Наказателния кодекс – подготовка и бягство на граждански лица и военнослужещи се падат значителен процент от престъпленията, разкрити и разследвани от Държавна сигурност през последните години.

Мнозинството от бягствата през границата не са насочени към постигане на класово-политически цели, но по своите обективни резултати създават заплаха за сигурността на страната и нанасят вреда на обществото. Те представляват определен интерес за вражеските и други подривни органи¹.

През последните пет години (1973 – 1977) бяха задържани 1137 български граждани при спит да преминат нелегално през границата на страната, или средно 227 души на година². Наблюдава се тенденция към намаляване броя на задържаните: 1973 г. – 276, 1974 г. – 294, 1975 г. – 215, 1976 г. – 135, 1977 г. – 167.

През същия период са осъществени 443 бягства през границата – средно по 88 на година. И тук се отбелязва намаление с незначително завишение през 1977 г., в сравнение с 1976 г.: 1973 г. – 145, 1974 г. – 132, 1975 г. – 72, 1976 г. – 45, 1977 г. – 49.

Като се има пред вид, че през първото шестмесечие на т.г. са били задържани 60 и са избягали 10 български граждани,

1. Разпосвед. 4240/11.12.1974 г. на др. министър, стр.3.

2. Тук не са включени данните за задържаните на ГКШ, за които отговаря ВГУ. Отнася се и за останалите данни в материала.

срещу задържани 93 и избягали 27 през същия период на 1977 г., очаква се през настоящата година броят на опитите и допуснатите бягства през границата да намалее още повече. Тенденцията към намаление на опитите и осъществените бягства през границата се дължи на взетите след Решението на ПБ на ЦК на КП от 1974 г. мерки за засилване охраната на западната граница, последвалото строителство на повече инженерно - технически съоръжения на българо - югославската граница, подобряването охраната и оперативното осигуряване, паспортно-границния режим, взаимодействиет с другите органи на МВР, повишаване на политико-възпитателната работа сред военнослужещите от Гранични войски и пр.

Установените бягства през сухопътната граница са извършени в участъците на : 2-ри граничен отряд (гро) Драгсман-140; 11 гро Кюстендил - 101; 1-ви гро Видин - 91; 13-ти гро Любимец - 18; 3-ти гро Петрич - 14, 16-ти гро Г.Долчев - 8; 4-ти гро Омелян - 6 ; 6-ти гро Елхово - 5; 5-ти гро Момчилград - 4 и 7-ми гро М.Търново - 1.

Морска граница - 17. Северна граница - 38.

Очевидно е, че най-много бягства се извършват през западната граница. Обаче будят тревога и нарушенията на северната граница, които през последните години се увеличиха.

Анализът на данните от показателите , по които се води отчетът в Управление Гранични войски, показва какъв е контингентът на бегълците, характера на някои страни от тяхната дейност, морално - политическия им облик и пр., които имат пряко или косвено отношение към работата на разузнавателните и други органи на Гранични войски, и останалите подразделения на МВР в борбата против бягствата през държавната граница.

Опитите и бягствата през границата се извършват предимно през пролетта и лятото. Установено е, че най-много от тях през различните години са осъществени през септември - 11.4 на сто от общия брой, а най-малко през декември - 3.4. През останалите месеци те са от 5.1 до 10 на сто от общия брой на опитите и бягствата .

Най-много опити и бягства са извършени във вторник, сряда , четвъртък и петък. От тях най-голям процент е отбелязан

в петък - 16.6 на сто. Взети по отделно (спити и бягства)-най-много бягства са установени в събота - 18.4 на сто, а най-много от извършващите опити за бягство са задържани в петък - 16.6 на сто.

При осъществяването на бягства разликата в броя на избягалите лица през съответните дни от седмицата не е особено голяма. Освен това, за различните гранични отряди тези данни са все пак различни. Това е лесно обяснимо като се има пред вид, че бегълците обикновено са от вътрешността на страната и в зависимост от отдалечеността на участъците на граничните отряди, характера на местността, инженерно - техническите съоръжения и пр. осъществяват опитите и бягствата през различни дни от седмицата. Така например, най-много бягства в участъка на 1-ви граничен отряд Видин са извършени в сряда - 25.2 на сто, а най-много задържани има в петък - 22.1 на сто, 2-ри гр. Драгоман - най-много са избягалите в неделя - 15.5 на сто, а задържани - в четвъртък - 18.3 на сто, 11-ти гр. Кюстендил - най-много са и бягали в петък - 15.5 на сто, а задържани в четвъртък - 21.1 на сто и пр.

Като се има пред вид всичко това се налага единственият извод : стриктно да се изпълнява едно от основните изисквания на Инструкцията по охраната на държавната граница на НРБ: "Непрекъснатост на охраната - нито един участък от границата по време и място да не се оставя без прикриване с едни или други сили и средства (гранични наряди, оперативни средства, сигнализационни устройства, доброволни отряди, местно население и други).

Най-голям е процентът на бегълците от 18 до 26 годишна възраст - 46. на сто. Пресобладават лицата с основно образование - 67.3 на сто, следвани от тези с начално образование - 17.5 на сто, със средно - 12.3 и минимален процент с висше образование и неграмотни.

По-голямата част от бегълците не са семейни - 71.7 на сто. Женени са 20.8 и разведени - 7.1 на сто.

Почти всички бегълци са безпартийни. Единици от тях са членове на БКП и БЗНС. Обезпокояващ е обаче големият процент на членовете на Димитровския комунистически младежки съюз, които

извършват спити и бягства през границата – 33.5 на сто. Този изключително тревожен проблем изисква всички поделения, които имат отношение към бягствата през границата, в тяхната профилактична дейност да се обърнат с лице към задачата да бъде сведен до минимум броят на младежите замислящи и осъществяващи опити и бягства през границата. Голяма е ролята в това отношение на комсомолските комитети, обществените организации и др.

Интерес представлява професионалната принадлежност на бегълците. От тях общи работници са 32.7 на сто, незаети с обществено полезен труд – 17.35 на сто, работници – специалисти (техници, шофьори и др.) 15 на сто, учещи се (предимно слаби ученици) – 14.6 на сто, срочнослужещи (в мнозинството от Строителни войски) – 13.4 на сто, селскостопански работници 1.8 на сто, затворници 1.5 на сто, служещи 0.45 на сто и други 3.2 на сто. Към последните спадат учители, конструктори, лекари, работници на културния фронт и др., които са единици.

Тези данни имат значение при подбора на силите и средствата за агентурно-оперативното осигуряване охраната на границата на съответните направления за вероятното движение на бегълците, по взаимодействието с поделенията на МВР и пр.

Един от основните въпроси при разглеждането на причините за бягствата през границата е мотивът за извършването им. Този проблем включва много аспекти от политически, икономически, психологически и т.н. характер, изисква специално изследване³ и има голямо значение при профилактичната работа.

На първо място сред причините за бягствата през границата трябва да се постави авантюризмът – в 71.8 на сто от случаите към тази категория бегълци спадат лицата, които са тръгнали да търсят "по лек живот", с малко труд да печелят повече пари, търсещите приключения, увлечените от приятели и близки и пр. Други събърщат поглед към границата с цел да избегнат съдебна отговорност, под влияние на идеологическата диверсия на противника, националистическа пропаганда, по семейни причини, поради

3. Вж. Ив. Гитев "Социално-психологически аспекти на бягствата в чужбина" – НИОП, МВР, С. 1976.

слаб успех (при учещите се) и др.

От всички лица извършили опит или бягство голям процент са били осъждани или са били подследствени за кражба, опит за бягство или други престъпления. Не малък брой от тях са осъждани повече от един път. Като се прибави и броят на лицата, които са предприели бягство по причини от криминален характер, процентът на тази категория лица още повече нараства. Всичко това потвърждава тенденцията сред значителна част от лицата, които имат криминални прояви, да предприемат бягство през границата, за да се изплъзнат от отговорността. Редица данни сочат, че още в затвора тези лица обменят помежду си опит в това отношение, посочват си "най-безопасни маршрути" до границата.

Така например, беглецът Р.Я. заявил на първичния разпит, че "всички в затвора говорят за бягство". Той посочил имената на осем души, за които бил сигурен, че ще предприемат бягство след излизането на свобода⁴. Друг беглец казал, че много от затворниците във Варненския затвор говорили за бягство в СФРЮ.

След като обяснил, че причина да се опити да избяга зад граница са разговорите в затвора за лекия живот на Запад, задържан беглец казал, че по-голямата част от затворниците във Враца често говорят за бягство и имат намерение да осъществят замисълът си след излизането от затвора⁵.

Всичко това изисква активизиране на агентурно-оперативната работа сред този контингент, засилване на взаимодействието със съответните подразделения за предотвратяване на бягствата и пресичане на опитите, които в не малко случаи са свързани с извършване и на други престъпления - кражди, а в отделни случаи дори и убийства.

По местожителство и работа най-много опити и бягства през разглеждания период са извършени от сроднослужещите от БНА (повечето от Стрелни войски) - 13.5 на сто, лица от София - 13 на сто, от Кърджалийски окръг - 7.1 на сто, Благоевградски - 6.5 на сто, Плевдивски - 5.7 на сто, Бургаски - 4.7 на сто, Вар-
4. УГВ, Дело 63, т. I, стр. 52, С. 1975.
5. УГВ, Дело 191 - 3, протоксл, С. 1973.

ненски - 4.1, Видински 3.8, Кюстендилски - 3.8 на сто.

Най-малко опити и бягства са били отбелязани от лица от Габровски окръг - 0.4 на сто, Сливенски - 0.8 на сто, Смолянски и Старозагорски - по 1.2 на сто.

Тези данни отразяват характера на обстановката в отделните окръзи от гледна точка на контингента, част от който е склонен към извършване на бягства - например, компактната маса от български турци в Кърджалийски окръг и българи, изповядващи мохамеданска вяра, както и българскомохамеданското население в Благоевградски окръг и лицата повлияни от прсмакедонската и антибългарска пропаганда.

За отбелязване е малкият брой на опитите и бягствата на лица от Габровски, Сливенски, Старозагорски и други окръзи. Въз връзка с това заслужава голямо внимание положителният опит по провеждането на профилактиката, агентурно-оперативната работа, както и други въпроси по линия на бягствата.

ОСОБЕННОСТИ В ТАКТИКАТА НА БЕГЪЛЦИТЕ. С всяка измината година бегълците променят своята тактика. Това става в зависимост както от мерките, които вземат подразделенията на МВР, особено Гранични войски (строежът на инженерно-технически съоръжения, съвместни действия за засилване на паспортно-граничния режим и др.) така и от измененията в международната обстановка, взаимоотношенията със съседните страни и др.

Дейността на лицата, възнамеряващи да минат граница по незаконен път, по предварителната им подготовка, е известна до голяма степен от разпитите на задържаните и разследваните, от натрупания многогодишен опит на поделенията на МВР. Известни са и голяма част от хитростите, прилагани при осъществяването на бягствата.

Например, след като пристигнат на крайната ж.п. гара, автостара или селище в близост с граничната зона мнозина от бегълците от вътрешността на страната тръгват в посока на границата предимно през нощта, старайки се да избягват населените места и срещите с местни жители. Най-често те се движат встрани от пътищата и успоредно с тях. Не са редки случаите, когато

бегълци – затворници и др., по пътя за границата ограбват неща: магазини, вили и пр. за снабдяване с хранителни продукти пари и дрехи.

Установено е, че през последните пет години спитите и бягствата са били извършвани от лицата групово – предимно по двама души – в 255 случая, по трима – в 62, по четири – в 15, по пет в 3 и по шест в 4 случая.

Някои лица използват съборите на българо-югославската граница за бягство в чужбина. За това спомога и разрешаването от югославските власти на нашите граждани да поселяват и други селища в СФРЮ извън районите на съборите.

Със засилването охраната на западната граница редица бегълци са насочили към границата със СР Румъния, с намерение оттам да преминат в СФРЮ и на Запад. Тяхното бягство се установява след връщането им от румънските власти. Мнозинството от бегълците минават през Дунава с открити лодки, в отделни случаи с надуты вътрешни автомобилни гуми, чрез плуване и пр. Има опити за бягство чрез използване шлепове на капиталистически страни.

По време на движението към границата, в граничната зона или в близост до нея, въпреки стремежа си да не минават през населени места и не се срещат с хора, понякога бегълците са принудени да търсят храна, подслон, да се ориентират, да стигнат нааванпроси какви са, къде отиват, имат ли документи и пр. В такива случаи те съчиняват най-различни легенди и прилагат разнообразни хитрости с цел да избегнат евентуално подозрение, проверка и разкриването им. Най-често казват, че отиват на гости в близко село, търсят изгубено животно и т.н. Например двама бегълци – срочнослужещи заявили на лице от граничната зона, че са на учение в този район. Друг беглец – също срочнослужещ, който е бил издирван казал на местна жителка, че "търси" избягал войник. При внезапна среща с местен жител беглец, намиращ се близо до границата, го попитал не е ли виждал да минава диво прасе. На първичния разпит задържан български турчин заявил, че се намирал в този район по изпълнение на специална задача. Впоследствие ^{той} признал, че изел намерение да избяга в Турция

За незабелязаното и успешно преминаване на границата също се използват редица хитрости. Някои бегълци се опитват да преодоляват инженерно-техническите съоръжения без да ги задействуват, като подкопават земята под тях, опитват се да мине ват над тях с двойна стълба, без да ги докосват, и т.н.

Известни са редица хитрости, прилагани за безпрепятствено преминаване на контролно - следовата полоса: движение на заден ход, стъпка в стъпка при групово бягство, заличаване на следите, посивването им с различни химикали за да не могат да бъдат проследявани от служебните кучета и много други.

Наред с усъвършенствуването и разностраняването на хитростите на бегълците върви и изучаването им от военнослужещите от Гранични войски, от участниците в доброволните отряди на трудещите се и местното патриотично население. Тяхната обдителност се заостря все повече, което е гаранция за превръщането на родната граница в непреодолимо препятствие по пътя на изменниците на родината.

Известно е, че една част от извършващите спити и бягства през държавната граница са чужденци, главно от социалистическите страни.

От 1973 до 1977 г. включително 382 граждани от социалистическите страни са се опитали да преминат незаконно в СФРЮ, Гърция и Турция. От тях 355 са били задържани, а 27 са успели да избягат. По националност задържаните са както следва: граждани на ГДР - 207, ПНР - 57, УНР - 41, СРР - 36 и ЧССР - 14.

Мнозинството от чужденците са се опитвали да избягат през границите на НРБ групово - по двама.

По-голямата част от спитите за бягства са извършени през лятото и началото на есента, когато броят на чуждите летовници и туристи у нас е най-голям: през юни - 27, юли - 94, август - 101, септември - 54 и октомври 37. През остоналите месеци те са сравнително малко - от 4 до 17.

Най-много бягства са установени през юли и август - по 9. Повече от 1/3 от тях са извършени по море.

Установено е, че най-добра предварителна подготовка за бягство извършват гражданите на Германската демократична република. Обикновено в такива случаи те се снабдяват с лодки, бинокли,

карти, клещи, компаси и др.

В мнозинството случаи причините за подготовката и извършване на опити и бягства от гражданите на социалистическите страни, пребивващи у нас, са авантюризмът, търсенето на по-лек живот, за събиране с близки на запад и пр. В последно време отделни бегълци посочват като причина и "липсата на свобода и нарушаването правата на човека" в техните страни. Докато не бъдат разобличени чрез факти, веществени доказателства и свидетели в намерението им да извършат бягство редица от задържаните чужденци твърдят, че са се заблудили при туристическа обиколка, че не са забелязали надписите за забрана и пр.

Определен принос в борбата за пресичане на спитите и бягствата през границата имат контраразузнавателните органи на Гранични войски⁶, които в продължение на няколко години създадоха агентурен апарат и мрежа от доверени лица в основните направления за движение на бегълците към границата, с изключение на Българо-румънската. Освен това, в разузнавателните отделения на граничните отряди се работи по десетки сигнали и дела за бягство и каналджийство.

През разглеждания период участието на контраразузнавателните органи в оперативното осигуряване скраната на границата се изрази в предотвратяване на бягството на 158 лица от граничната зона чрез профилактика и други агентурно-оперативни мероприятия. Едно от важните направления в работата на разузнавателните отделения по сигналите и делата за бягства, особено сред младежите, е профилактичната дейност. Чрез нея много млади хора из средите на учещите се, незаематите с обществено полезен труд и др. бяха отклонени от намеренията си за бягство в чужбина.

Със свои сили и средства граничното контраразузнаване е задържало и разобличило 297 бегълци. По години те се разпределят както следва: 1975 - 22.2 на сто, 1976 г. - 32.1 на сто, 1977 г.

6. От 1962 до 1973 г., когато Гранични войски бяха към МНО, контраразузнавателната работа в района на границата и в граничната зона се е извършвала от съответните окръжни управления на МВР. От началото на 1974 г. функционираат контраразузнавателните органи при разузнавателния отдел на Управление Гранични войски и разузнавателните отделения на граничните отряди.

87.8 на сто от задържаните при опит за бягство от НРБ (без бегълците за СРР), или средно 30 на сто годишно.

Дейността на разузнавателните органи на Гранични войски за агентурно-оперативното осигуряване охраната на държавната граница е насочена към активизиране на работата по делата и сигналите за бягство и каналджийска дейност; засилване наблюдението на временнопребиваващите лица между С - 100 и границата; към още по-добро уплътняване на граничната зона и вероятните направления за движение на бегълците с оперативни сили и средства, членове на доброволните отряди, както и привличането на местното патристично население към по-активно участие, тъй като редица бегълци от вътрешността на страната успяват да преминават незабелязано през граничната зона, а в някои случаи дори и през границата, без да е получен сигнал за подготовката им. Има случаи на бягство и на жители от граничната зона.

Чрез качествено изпълнение на тези задачи ще се компенсира липсата на достатъчно предварителни сигнали за подготовените бягства към границата.

Наложително е и бързото решаване на някои практически въпроси по взаимодействието с другите органи на МВР, като съвременното участие при изясняване на конкретни сигнали за бягство и по-прецизна оценка на целесъобразността при издаване на открити листове на лицата, които желаят да посетят граничната зона.

Осъществяването на всичко това е от решаващо значение за още по-голямото намаляване и прекратяване на опитите и бягствата през границата, тъй като обикновено нарушенията се извършват там, където няма инженерно-технически съоръжения или те не са в изправност. Освен това, извършените бягства през северната граница, както вече споменахме, стават известни чак след връщането на бегълците от румънските власти. Същото може да се каже за отделни подобни случаи и на западната граница. По данни на Шесто управление - ДС ежегодно се получават сведения за десетки български граждани, за които не е известно къде са преминали границата. Независимо че броят на тези бегълци ежегодно намалява това не отслабва значението на този важен за МВР проблем.

Доброто взаимодействие на Гранични войски с подразделенията на Министерството на вътрешните работи, Министерството на народната отбрана и обществените организации в приграничните райони следва да спомогне за превръщането на държавната граница на НРБ във все по-недостъпна преграда за бегълците .

Надеждната охрана на границата е пряко задължение, най-важна партийна и народна повеля, намерила израз в заповедта на другаря министър: "Борбата за разкриване, предотвратяване и пресичане на прикритията, опитите и бягствата през границата и невъзвращенствата да се счита задължение на всеки служител на МВР".

Сложната и напрегната международна обстановка, високите изисквания на Единадесетия конгрес, Юлския пленум и Националната партийна конференция повеляват границите на НР България да станат непристъпни за лицата, които дръзват да преминат по незаконен път зад пределите на родината.

КОМАНДУВАЩ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
Генерал-майор (Цанов)

СССР

27.X.1978 г.

Отпеч. в 2 екз.

Екз. № 1 - подел. 72000

Екз. № 2 - КД 63-6

Изпълнил и написал: А. Калчев

Препис!

ПРОТОКОЛ

За разпит на свидетел

Подписаният полковник АНГЕЛ КАЛОЯНОВ ГЕОРГИЕВ – служител при поделение 56430-МВР гр.БУРГАС, разпитах в качеството на свидетел лицето _____, жител на гр. _____, улица _____ – временен отговорник на спортно стрелбище към Луна парк – СОФИЯ със стоянка гр.АХТОПОЛ, който по повод задържането и опита за бягство на немския гражданин ХАРОЛД ВИШОВ даде следните показания:

ВЪПРОС: Разкажете кога и с каква цел се яви пред Вас немския гражданин?

ОТГОВОР: Към 09.30 часа на 29.VI.1978 година боядисвах скутера на приятеля ми _____ от гр.АХТОПОЛ. Същият беше на кея до пристана. През този период към нас се приближи рус младеж с дълга коса и брада, носещ синя пазарска чанта с багаж.

Същият ме заговори на немски език като запита дали правим разходка по море и до къде може да се пътува. С цел да установя какво точно желае немеца, казах му че пътуваме до различни селища и райони. Тогава той ми предложи срещу 80 лева български пари да го преведем до ТУРЦИЯ по море. Разказах му, че това е трудна и рискована работа, защото границата се охранява много сериозно от граничари и милиция. Тогава той ми предложи да го транспортираме срещу предлаганата сума в близост на българо-турската граница, а от там сам чрез плуване щял да премине границата за ТУРЦИЯ.

Като видях, че лицето настоява и ми даде парите, казах на ТОДОРОВ да отиде до МВР и съобщи за намеренията на лицето, а пред него казах на немски, че го пращам да провери и закупи бензин.

След 5-10 минути бай _____ се завърна с другари от МВР и ГВ, които заедно с немеца ни отведоха в МВР.

Горното продиктувах и за верността му се подписвам.

Верно, _____ /п/ не се чете

КРДОПБГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6 от ЗДРДОПБГДСРСБНА	
Дата :04.11.2014г. Секретар: _____	

ЗАМ. КОМАНДИР ПО РАЗУЗНАВАНЕТО ПОД. 56430-МВР
ПОЛКОВНИК: _____ / КАЛОЯНОВ /

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

НЕКЛАСИФИЦИРАН

По № 812/20.05.1974 г.

Препис
~~СТРОГО СЕКРЕТНО!~~

30.1.80
МВР
УПРАВЛЕНИЕ Ш-4-ДБ
№ 11/80
4.5.83
СОФИЯ

УКАЗАНИЯ

МВР
УПРАВЛЕНИЕ Ш-4-ДБ
№ 11/80
27.9.1980
СОФИЯ

Длъжност: серж. експерт
Поглис: [Signature]
Озмилия / Дорзенов

*Копието изпратено
към мит. д-во. Чужд
М/К. [Signature]
25-10-1980*

На Командувачия Гранични войски и Началника на Управление
Фрето на Държавна сигурност

СЪДЪРЖАНИЕ: Подобряване взаимодействието и съвместната работа
на органите на Разузнавателния отдел и ВКР отдел
за Гранични войски.

Разузнавателните органи на противника, особено на Гърция
и Турция предприемат активни мерки за усилване на разузнавателната
дейност и идеологическата диверсия против нашата страна, като
използват благоприятните условия, създадени в резултат на раз-
ведряването на международните отношения. За опазване на Гранични
войски от техните попълзновения, за поддържане на висока бойна
готовност и успешно изпълнение на задачите по охраната на държав-
ната граница, особено след преминаването на Войските към МВР и
създаване на контраразузнавателни органи към Разузнавателния от-
дел се налага още по-делово и конкретно взаимодействие и засил-
ване на съвместната работа между РО и ВКР отдел за Гранични войски.

С оглед подобряване на взаимодействието и активизиране на
съвместната работа между двата отдела за успешно пресичане и
разкриване дейността на противника по границата да се има за
изпълнение следното:

147

2

1. Да се обменя взаимна информация между двата отдела за дейността на противниковите разузнавания, тяхната активност, форми и методи на работа по границата - какво знае противникът за Гранични войски, източниците и пътищата чрез които са научени данните, стремеж за осъществяване на контакти с военнослужещи и агентурно проникване в поделенията, насоките на неговата дейност и пр. Информацията да обхваща и измененията в оперативната обстановка в граничната полоса, особено между С-100 и границата, връзки на цивилни лица, или граждани на капиталистически страни, временно пребиваващи в НРБ с военнослужещи, проявен интерес от тях по въпроси от военен характер и други, представляващи оперативен интерес за двата отдела.

РО да предоставя информацията, които изготвя ежемесечно на ВКР отдел за запознаване.

2. Да се засили работата по прихващане на контакти на съседната стража с военнослужещи и се провеждат съвместни мероприятия за изясняване има ли участие чуждото разузнаване и разкриване целите и намеренията му.

3. На заловени при опит за нарушаване на границата наши граждани и прибежници да се извършва разпит от органите на РО и по въпросите защо са се насочили в този район и имат ли отношение към бягството военнослужещи.

При разпит на такива, върнати по официален път да се изяснява какви данни са съобщили на противниковото разузнаване за поделенията на Гранични войски, какво им е известно за насоките, формите и методите на противниковите разузнавания. Тези протоколи да се предоставят на ВКР и се провеждат съвместни мероприятия за по-успешно противодействие на противника.

4. ВКР отдел да поставя задачи на агентурата, особено на тази от обкръжението за получаване на сигнали за емиграционно настроени лица и оказва помощ за предотвратяване намеренията на обектите.

5. ВКР отдел да оказва помощ на РО за организиране наблюдение и провеждане на мероприятия по представляващи оперативен интерес лица, имащи достъп и често излизаци по границата за разкриване поведението и практическата им дейност.

148

3

6. При провал на провеждани мероприятия или агенти на РО, когато има за това съмнение във военнослужещи да се уведомява своевременно ВКР отдел за изясняване на причините.

7. При получаване от органите на ВКР данни за проявен интерес от военнослужещи към провеждани технически или оперативни мероприятия, или към използвана техника от РО на границата да се информира своевременно същия и се провеждат съвместни мероприятия за изясняване на причините.

8. Оперативните работници от двата отдела, които участвуват в централните, секторните и участъковите гранични комисии след всяка среща да докладват за поведението и интереса на противника и се обменя информацията.

9. Началниците на разузнавателните и ВКР отделения към граничните отряди всяко шестмесечие да извършват отчет и анализ на ефективността на съвместната работа и набелязват допълнителни мерки за по-нататъшното ѝ подобрене.

10. Ръководствата на двата отдела един път в годината да извършват анализ на съвместната работа и набелязват мерки за нейното активизиране и усъвършенствуване.

11. Контрола по изпълнението на настоящите указания се възлага на началниците на Разузнавателния и ВКР отдели.

КОМАНДУВАЩ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ГЕНЕРАЛ-МАЙОР (п) Цанов

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ ТРЕТО НА ДС
ГЕНЕРАЛ-МАЙОР (п) Чергиланов

ВЯРНО С ОРИГИНАЛА,

Отпечатено в 2 екз.
№ 1-У-ние Трето на ДС
№ 2-отдела
Нап.Иванова-86
30.01.1980 година

Доразмножено в 1 екз.
за РО-УТВ
16.01.1989 година

1. 3111111111111111

Строго СЕКРЕТНО!
от особена важност

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

№ 7-100 Екз. № 1
14.05. 198. 1 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ЗАПОВЕД

ОТНОСНО: Състояние на бойната и мобилизационната готовност в Гранични войски и задачи за нейното подобряване

Международният империализъм начело със Съединените американски щати непрекъснато изостря обстановката, засилва надпреварата във въоръженията и напрежението в международните отношения в различните райони на света, в това число и на Балканите.

Сложната военнополитическа обстановка и отговорните задачи, които решават Гранични войски, изискват да се отделят непрестанни грижи, внимание и необходимите средства за осигуряване на постоянна, висока бойна и мобилизационна готовност по охраната и отбраната на държавната граница.

Командирите, щабове и политорганите са провеждали мероприятия за поддържане на постоянна бойна и мобилизационна готовност във войските. Новата Директива беше изучена от офицерския състав в касаещия го обем. Преработени са плановете по бойната и мобилизационната готовност в съответствие с нейните изисквания. Управлението на Гранични войски и граничните отряди редовно провеждат утвърдените по график тренировки по

бойната готовност, с решаване на летучки и изнасяне на пунктовете за управление в необорудвани райони. Провежданите командирски занятия, командно-щабни учения, мобилизационни сборове и учения с войски допринасят все повече за усвояване на функционалните задължения от командния състав през различните степени на бойна готовност.

Решиха се много въпроси по окомплектоването на граничните отряди с личен състав, въоръжение, техника и материални средства съгласно военновременните щатове.

Доуточниха се въпросите по взаимодействието с първоешелонните части и съединения на Министерството на народната отбрана и се проведеха някои мероприятия за практическото им усвояване.

Полагат се усилия за дооборудване на районите за непосредствена отбрана, опорните пунктове и пунктовете за управление.

Проведените мероприятия спомагаха за усвояване на задачите, повишаване полевата сглобеност и тренираност на щабовете и подразделенията и за по-успешно решаване на бойни задачи при сложна гранична обстановка и в началото на войната.

Независимо от това в работата по поддържането на постоянна бойна и мобилизационна готовност на граничните отряди и подразделения са налице някои съществени слабости и нерешени въпроси.

Една част от командирите, щабовете и политорганите в своята практическа дейност недооценяват значението на бойната готовност като главен фактор, от който зависи успешното решаване на задачите по охраната и отбраната на държавната граница в мирно и военно време. Все още недостатъчно задълбочено са

изучени Директивата за бойна готовност и наставлението за мобилизационната работа. Някои съществени въпроси не се решават в пълен обем и достатъчно компетентно.

Незадоволителна е подготовката на една част от офицерския състав по въпросите на бойната и мобилизационната готовност. Това особено важи за дежурните, офицерския състав от заставите и офицерите, занимаващи се с мобилизационна работа.

Оповестяването и изнасянето на редица щабове и подразделения не се извършват в рамките на определените нормативи.

Оперативните групи в някои щабове при тревога не винаги се явяват в пълен състав. Недостатъчна е тяхната тренираност за ръководство на бойните действия и управление на подразделенията при сложна обстановка.

Изнасянето на личния състав и заемането на полевите пунктове за управление, районите за непосредствена отбрана и опорните пунктове в редица случаи се извършват при ниска организация и грубо нарушение на скритото управление и маскировката.

Много съществени слабости се допускат в действията на редица щабове и подразделения при гранична обстановка. При сигнали и други признаци за готвещи се нарушения на границата, някои командири проявяват бездействие и допускат с нищо неоправдани безнаказани нарушения.

Полевата сглобеност и тренираност на щабовете за водене на бойни действия по охраната и отбраната на държавната граница при сложна обстановка изостава от съвременните изисквания. Една част от командирите и щабовете не умеят да създават стройна организация по изработването на решението, довеждането му до

знанието на подчинените и организиране на контрола за неговото изпълнение. При изработване на решението се използват остарели методички и образци документи, които не са съобразени с конкретната обстановка. В много случаи при оценката на обстановката се правят нереални разчети на времето, силите и средствата.

Незадоволителна е подготовката на част от командирите и щабовете по организацията и воденето на бойните действия при гранична обстановка, в началото и хода на войната.

При тренировките, занятията, командно-щабните учения и ученията с войски недостатъчно внимание е отделяно за практическото отработване на задачите по взаимодействието с частите и съединенията на Сухопътните войски и Военноморския флот. Голяма част от офицерите в заставите не познават задълбочено задачите си и обстановката на наша и особено на съседна територия. Не се знаят достатъчно местността, въоръжението, организацията и схващанията за водене на бойни действия от противника. Документите по бойната готовност на много застави не са освежени, и не е нанесена обстановката на картите.

Оборудването на част от командните, опорните пунктове и районите за непосредствена отбрана все още не е завършено окончателно. Липсват скрити изходи за излизане от сградите, командно-наблюдателни, домакински и боеснабдителни пунктове, приспособления за водене на огън при нощни условия и др.

Наличните свързочни сили и средства не винаги се използват цялостно за осигуряване на твърдо и непрекъснато управление на войските.

Има съществени слабости в тиловото и медицинското осигуряване на щабовете и подразделенията през различните степени на бойна готовност и в действията при по-сложна гранична обстановка

Недостатъчно се провеждат партийно-политически мероприятия за поддържане на висока степен на бойна готовност на войските, за засилване омразата и ненавистта към вероятните ни противници, за разобличаване моралния лик и агресивния характер на техните армии.

Командирите, щабовете и политорганите в своята командно-организаторска и политическа работа не провеждат системно действени мероприятия за отстраняване на постоянно повтарящите се слабости, за издигане бойната и мобилизационната готовност на равнището на повишените партийни изисквания.

За решително подобряване на бойната и мобилизационната готовност в Гранични войски

З А П О В Я Д В А М :

1. В съответствие с изискванията на решенията на XII конгрес на Българската комунистическа партия, задачите по бойната и мобилизационната готовност да се поставят в центъра на цялата командно-организаторска и политическа дейност на командирите, щабовете и политорганите. Да се работи упорито и настойчиво за създаване убеждение в целия личен състав, че бойната готовност е важен фактор, от който в най-голяма степен зависи успешното решаване на високо отговорните задачи по охраната и отбраната на държавната граница в мирно и военно време.

2. Командирите, щабовете и политорганите ежемесечно да провеждат действени мероприятия за поддържане на висока бойна и мобилизационна готовност във войските, като се води решителна борба против повтарящите се слабости и условности при провежданена проверките, тренировките и ученията.

Да се търси строга отговорност от командирите на граничните отряди и подразделения, показали незадоволителни резултати по бойната готовност.

При анализите на състоянието по охраната на границата да се прави оценка и на бойната и мобилизационната готовност, и да се набелязват и провеждат допълнителни мероприятия за отстраняване на слабостите.

3. Главно цел на проверките, тренировките и ученията да бъде непрекъснатото повишаване на полевата сглобеност и тренираност на щабовете, оперативните групи, длъжностните лица и подразделенията по оповестяването, изнасянето, организацията и управлението на бойните действия при сложна гранична и военно-политическа обстановка.

Да се внесе по-голямо разнообразие в тематиката на провежданите проверки, тренировки и учения. Задачите да се отработват до автоматизъм, без условности, така както ще се водят бойните действия при реална обстановка.

Командувачият Гранични войски и командирите на граничните отряди да провеждат система от мероприятия за повишаване на бойната готовност на граничните батальони и заставите както по охраната, така и по отбраната на държавната граница. Особено внимание да се обръща за подобряване на подготовката на офицерския състав, свързана пряко с бойната и мобилизационната готовност и познаването на обстановката на наша и съседна територия.

4. Командирите, щабовете и политорганите особено внимание да обръщат на практическото решаване на въпросите по взаимодействието с частите и съединенията от Сухопътните войски и Военноморския флот в началото на войната.

Ежегодно да се планира със Сухопътните войски и първост-

шелонните съединения участие на групи при провеждането на щабни тренировки, командно-щабни учения, учения с войски и проверки на бойната готовност за отработване на задачите по взаимодействието.

Да се работи настойчиво за съвместяване на пунктовете за управление и за поддържане на реална, постоянна действаща свръзка за взаимодействие при строго спазване на изискванията за скрито управление на войските.

Съгласувано с първошелонните съединения от Сухопътните войски да се използват мобилизационните сборове за оборудване на определени райони.

5. Да се вземат всички мерки за правилно разсъсредоточаване, съхранение, опазване и поддържане на въоръжението и техниката в постоянна годност за използване за бойни действия при гранична обстановка и в началото на войната.

Противотанковите мини да се съсредоточат в районите на граничните застави за своевременното им използване при необходимост.

6. До 30.7.1981 г. командуванията на Гранични войски и на граничните отряди да направят оценка за състоянието на извършената работа по оборудването на командните пунктове, районите за непосредствена отбрана и опорните пунктове и да вземат всички мерки за окончателното им завършване до края на 1981 г., а на пунктовете за управление – до края на 1983 г.

7. Командирите от всички степени и щабове да работят за по-нататъшно съкращаване на сроковете за оповестяване и изнасяне на личния състав, чрез подобряване на организацията на работа на длъжностните лица, усъвършенстване на наличните и въвеждане на нови технически средства.

8. До 30.4.1982 г. да се преработят всички образци-документи (методички, кодоразговорни таблици, карти, лични тетрадки на офицерите и др.), а също така и документите за бойната готовност на граничните батальони и застави, като се съобразят с изискванията на новите ръководни документи и обстановката.

9. Тиловите органи два пъти в годината да извършват проверки за състоянието на видовете имущества, заделени за бойна и мобилизационна готовност, и съгласувано с управление "Тил" – МВР и отдел 5-ти – МВР да вземат мерки за правилното им съхранение и своевременното им подменяване съгласно нормативните срокове.

Да се работи настойчиво за подобряване на тиловото осигуряване на действията на поделенията през различните степени на бойна готовност.

10. Командирите и политорганиците да организират и провеждат целенасочена политическа работа за поддържане на постоянна, висока бойна и мобилизационна готовност, повишаване на бдителността на целия личен състав, за успешно решаване на задачите по охраната и отбраната на държавната граница.

Настоящата заповед да се доведе до знанието на целия команден състав от войските в касаещия го обем.

Изпълнението на заповедта възлагам на командувачия Гранични войски и на командирите на граничните отряди.

ЗАМ.-МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Генерал-лейтенант:

/Минков/

РАЗМНОЖЕНО

№ 80 от 23

Подписи на дивел в днешния щаб № 6

Паспортно-гранични работи.

ЗАПОВЕД

СЕКРЕТНО!

Бж. №

360
КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

СЪДЪРЖАНИЕ: За изменение и допълнение на Инструкцията по паспортно-граничния режим и заповед № 3000/1974 година.

№ *Т-54*

София, *16.04.* 198*2* г.

*ОКЪЛЕНЕ
№ 140/82
@ Виктор*

В изпълнение на Решение № 46 от 9 април 1982 година на Бюрото на Министерския съвет относно усъвършенствуване граничния режим на южната и западната граница на Народна република България и с цел да се облекчи живота на населението и стопанската дейност в приграничния район,

ЗАПОВЯДВАМ:

Изменям и допълвам "Инструкцията за осъществяване на паспортно-граничния режим в забранената и двукилометровата гранична ивица и граничната зона на НР България", както следва:

1. Към точка 5 се създава нова втора алинея със следното съдържание:

"Местните жители, които постоянно живеят между границата и съоръженията, могат да преминават през порталите на съоръжението през всяко време от денонощието на територията на своята и съседната селищни системи и в двукилометровата гранична ивица и граничната зона на своя и съседните окръзи с личните си паспорти, щемпеловани с установения нов щемпел № "А" (приложение № 1).

2. Алинея първа на точка 28 да придобие следното съдържание:

361

2

"Всички граждани, които не са жители на населените места, включени в граничната зона, двукилометровата гранична ивица и между съоръжението и границата, но им се налага да се установят на постоянна или сезонна работа, или поради естеството на работата им трябва да пътуват в тях получават, след задълбочена проверка по ДС и НМ, удостоверение от окръжното, градското или районното управление на МВР по местожителство на лицето (приложение № 12 от Инструкцията)."

3. Към точка 10 се създава нова втора алинея със следното съдържание:

"На местните партийни, държавни и стопански ръководители, както и на специалистите, работата на които е свързана с граничните райони, да им се издават от съответните окръжни, градски или районни управления на МВР удостоверение (приложение № 2) за свободно движение в граничната зона и двукилометровата гранична ивица, за които отговарят. На онези от тях, които ще обслужват населени места и обекти между границата и съоръжението в долния десен ъгъл на удостоверението се поставя щемпел "А" (приложение № 1)."

4. Точка 1, буква "б" от Заповед № 1-3000/6.09.1974 г., която допълва точка 8 от Инструкцията, се изменя и добива следното съдържание:

"Граждани от вътрешността на страната, които имат роднини и близки, както и собствени имоти в граничната зона и двукилометровата гранична ивица, могат да посещават същите, като на паспортите им се постави съответно щемпел № 1 или № 2. Когато техните близки, роднини и имоти са между границата и съоръжението, техните паспорти се щемпеловат с щемпел № А."

5. Командувачият на Гранични войски до 30.08.1982 година да създаде необходимата организация за изпълнение на точка 1, буква "в" и "г" и точка 2 от Решение № 46 от 09.04.1982 година на Бюрото на Министерския съвет.

Изпълнението на заповедта възлагам на Директора на Народната милиция, Командувачия Гранични войски и началниците на Софийско градско, окръжните и районните управления на МВР, а по отношение осигуряването (направата) на щемпели и удостоверения – на Началник Управление "Тил" на МВР.

Настоящата заповед да се доведе до знанието на целия офицерски и сержантски състав от Министерството.

Препис от заповедта да се изпрати на всички подразделения, които са получили инструкция № 1-3740/1973 г. и да се приложи към нея.

ПРИЛОЖЕНИЕ: Образец щемпел "А" и образец удостоверение.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИК

/Д. СТОЛЯНОВ/

2 змн. в 705 екз.
и изпратена по приложен
към оригинала списък

Подлежи на отчет в дневник-приложение № 6

1. Образец щемпел "А".

Жител (живеещ)	
№ А	С.....
между съоръжението и границата	
.....198....г.	
_____ Началник МВР	

2. Образец-удостоверение

Окръжно (районно) управление на МВР Гр..... УДОСТОВЕРЕНИЕ №..... Важи за свободно движение на местен ръководител (специалист) в района на	<u>Не важи без паспорт!</u> _____ (име, бащино и фамилно) Роден на гр.(с)..... л.п.серия..... издаден от..... работи в..... длъжност.....	Удостоверението е валидно за времето от..... до198.... г. _____ Началник - МВР Продължен срок до _____ Началник - Място за щемпел "А"
--	--	---

1554
03.12.82

110
МВР - ПОДЕЛЕНИЕ - 56570
В. № 686 09.12. 1982 г.

СТРОГО СЕКРЕТНО!

МВР СДЕЛЕНИЕ - 56300 - V
В № 6744 13.12.82

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

ДО

НАЧАЛНИК ПОД. 56550-МВР

гр. Смолян

Донасям, че доколкото си спомням през лятото на 1979 година с полк. Даракчиев бяхме в командировка в района на Триград. Възникна гранична обстановка. Овчар съобщи, че е забелязал група от четирима немски граждани в района на местността "Портата", участъка на 15 гранична застава от 16 ГО. Полковник Даракчиев проведе мероприятие за блокиране на района, а заставите преминаха към усилена охрана на границата и отпочна издирването на забелязаните.

След около 2-3 часа в района над Триград бяха задържани от местни жители четирима немци. Същите бяха без раници. Последв разпит от полк. Даракчиев. Немците обясниха, че са се заблудили. Въз основа на обстоятелството, че не носеха раници полк. Даракчиев направи извод, че не са нарушители, предупреди ги и ги освободи. Спомням си, че в групата имаше една или две жени.

Горното Ви донасям за сведение.

Отпечатано в 2 екз.

Екз. № 1 - под. 56570

Екз. № 2 - КД

Донесъл:

/С-на Атанасов/

к.в. # 4

М В Р
ПОДЕЛЕНИЕ - 56570-1
Реп. № 1922 екз. 1
09.12. 1982 г.
2900 Д. ДИЛЧЕВ

СТРОГО СЕКРЕТНО!

56300-1
№ 6746 13.12.82

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О
КОМАНДУВАЩИЯТ
ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ - М В Р
С О Ф И Я

СПЕЦИАЛНО СЪОБЩЕНИЕ

ОТНОСНО: Намерени раници на немски граждани в тила на 15-
гранична застава.

На 01.12.1982 година лицето СИЛКО КАВЛАКОВ от село Буйново, Смолянски окръг съобщи, че е намерил четири раници укрита под една скала и коренището на голям бор в района на местността "Портата". Района където е намерен багажа отстои на около 4 км. от кльона и на 6-7 км от граничната бразда. От извършения оглед на раниците от ОР Дачев се установи следното: Същите принадлежат на неизвестни немски граждани, което е видно от намиращият се в тях багаж. Самите раници и намиращите се в тях вещи са напълно изгнили, а металическите такива силно ръждясали, което обстоятелство дава основание да се направи извода, че багажа е укрит преди повече от 2-3 години. Скалата и намиращият се над нея бор са закривали добре багажа и са пречели на атмосферните влияния за бързото му изгниване. Раниците са намерени в очерталия се маршрут за движение на нарушителите на държавната граница - "Портата". От огледа на вещите и постъпилата допълнителна информация се направи извод, че същите са оставени от нарушители, които не са успели да преминат през държавната граница, а са се върнали обратно. Основание за този извод дава обстоятелството, че в багажа се намират вещи, които от досегашното

105

поведение на нарушители на границата немски граждани е установено, че при практически опит ги вземат със себе си, като компаса, лекарства, лек дъждобран и дамско бельо.

От рапорта на старшина Атанасов е видно, че през есента на 1979 година местен жител на с.Кожаре, овчар е сигнализирал за забелязани четирима немски граждани в района на "Портата". По сигнала са били взети необходимите мерки, района е бил блокиран, а заставите са преминали в усилена охрана. Два-три часа след възникване на обстановката местни жители от Триград задържат четиримата немци на 3-4 км. западно от Триград. Задържаните са били подложени на разпит от полк.Даракчиев, но не са били разобличени и са освободени. Старшина Атанасов си спомня, че главно основание да бъдат пуснати е било обстоятелството, че лицата не са носели със себе си багаж и са казали, че са се заблудили. Спомня си, че в групата е имало жени, но дали са били една или две не помни. Рапорта на старшина Атанасов дава основание да се счита, че намерените вещи в района на "Портата" са притежание на четиримата немци разпитвани от полк.Даракчиев. Основание за този извод дават следните факти: Раниците са намерени в същия район в който овчара от Кожаре е забелязал и сигнализирал за четиримата немци. Намерените раници са четири и броя на разпитваните от полк.Даракчиев лица са също четири. Сред разпитаните при тази обстановка е имало жени. Намерения багаж съдържал дамски вещи.

От гореизложеното става ясно, че намерените вещи са укрити от лицата, които през 1979 година са задържани и разпитани от полк.Даракчиев.

Отпечатано в 2 екз.

Екз. № 1-УІВ

Екз. № 2- ЛД № 3615

Изп.: Дачев

Нап.: Бусарова-136

09.12.1982 година

КОМАНДИР:

Полковник:

Атанасов
/Ат.Гюров/

НЕКЛАСИФИЦИРАНО

~~СЕКРЕТНО~~

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

МВР - УПРАВЛЕНИЕ
931. 30.5.84

Длъжност: г-ж. експерт
Поглис:
Фамилия: /Йорданов/

*да се закрият
зам. и - информацията
1004
23.5.1984*

С П Р А В К А

ОТНОСНО: Вероятно предадена на противника информация от бегълци и невъзвращенци служили в поделенията на БНА и ГВ през периода 1963-1983 година.

От осъществилите бягства и невъзвращенства български граждани над 720 лица са служили в поделенията на БНА и ГВ през периода 1963-1983 г., от които около 70 от БНА и ГВ, *по време на службата си*

Местослуженето им по видове войски и гарнизонни показатели, че за този период чрез тях противника е могъл да събере точна информация за дислокацията, явните и секретните наименования и до известна степен организационната структура на БНА.

Този извод се налага поради това, че почти няма поделение до нивото на полк (за НВО и ВВС) дивизион, от които да няма един или няколко лица избягали зад граница. Още повече, че над 50 лица са служили като свързочници, някои от които в щабовете на дивизии и полкове. Изтеклите чрез тях данни за дислокацията, секретните наименования и характера на поделенията, почти изцяло са актуални и сега.

2.

Сравнително по-точна информация, касаеща дислокацията, въоръжението, личен състав, данни за командния състав и други въпроси, противниковите разузнавателни служби са могли да съберат чрез бегълците всеннослужещи, осъществили бягствата по време на службата си през последните 10 год. Общо от поделенията на БНА, ГВ и ДВ през този период са избягали за граница 115 всеннослужещи. От тях 76 са служили в Строителни войски, (8 в ГВ) и 29 в поделения на БНА. По категории се разпределят: 1 ст. офицер; 2 - сержанти; 2 в. служители и останалите войници. По видове войски и армии в които са служили: 1 А - 9; 2 А - 2; 3 А - 4; ПВО и ВВС - 2; ГВ - 8; ВСС-МНО - 7; ВВМ, ЦСКА и АФД "Тракия" по 1.

По-голяма част от бягствата са осъществени през територията на Югославия, след това Гърция и Турция. Бегълците и невъзвращенците са се установили предимно в Италия, Австрия, ГФР, Франция, САЩ, Гърция.

Данните показват, че за същия период в поделенията на БНА и ГВ са служили и над 70 лица, които са изменили на Родната в различни периоди след уволнението си. Те се разпределят така: 1 А - 11; 2 А - 14; 3 А - 19; ПВО и ВВС - 8; ГВ - 7; ВМФ - 6; поделенията пряко подчинени на КСВ - 7, а останалите в спортни дружества, ВВМ и др.

Всички избягали лица са предали на противника сравнително точни данни предимно за поделенията, в които са служили, а какво се потвърждава и от разпитите на върнатите бегълци и всичко снова, което са могли да научат по време на службата си и за други поделения на БНА.

Чрез бегълците и невъзвращенците всеннослужещи и гражд-

3.

дански лица, противника е събирал информация за състоянието във войските, като е доуточнявал и проверявал настъпващите промени в дислокацията на някои подразделения, създаването на нови такива за въоръжението и бойната техника.

Такива данни са могли да получат за 3, 7, 17, 2 мес; 13 и 21 тбр, 2, 4, 11, 13, IV, за създаването на някои нови подразделения на БНА (парашутния полк), за зенитно-ракетните дивизиони на ПВО и ВВС, а вероятно и за други подразделения на БНА.

Освен чрез посочените до тук категории бегълци и невъзвращенци противника е получавал данни от военен характер и от изменници на родната, които през последните години са мобилизирани за участие в различни войскове учения или за подготовка.

Анализа на изтеклите данни показва, че информацията за секретните наименования, дислокацията на частите и съединенията и някои от настъпващите промени са придобити от противниковите разузнавания предимно от бегълци и невъзвращенци, а в последствие са уточнявани чрез други методи и средства.

Горното налага управлението да продължи работата по разкриване на агентурните източници, пресичане опитите за визуално и техническо разузнаване и предотвратяване на бягства зад граница и невъзвращенства.

Отп. в 2 екз.

№ 1 -

№ 2 -

Изп.: К.Иванов

Нап.: Тянкoвa - 784

22.05.1984 г.

Размножено в 2 екз. на 30.5.84 година

НАЧАЛНИК ОПЕРАТИВЕН ШТАБ

Полковник:

(Д.Днев)

№ 7-156
19.06.1985 г.

МИНИСТЕРСТВО
НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

№ 7-156
19.06.1985 г.
СОФИЯ

СЕКРЕТНО!

Дим. 16.88/19 10 900

ДО
НАЧАЛНИЦИТЕ НА ЦЕНТРАЛНИТЕ
ОПЕРАТИВНИ ПОДЕЛЕНИЯ, СОФИЙ-
СКОТО ГРАДСКО, ОКРЪЖНИТЕ И
РАЙОННИТЕ УПРАВЛЕНИЯ НА МВР

Разгърнатата на Запад широкомащабна антибългарска кампания и действията на протурските националистически елементи в страната стимулират формирането на настроения и предприемането на опити за бягства на български граждани зад граница и невъзвращения. Особена опасност за сигурността и политическия престиж на НР България представляват бягствата и невъзвращенията на лица с възстановени български имена. От началото на годината досега са предприели опит за бягство 148 лица, от които 43 са избягали. Голяма част от избягалите са цели семейства, включително и децата.

Наред с опитите за физическо преодоляване на държавната граница се предприемат бягства с чужди и подправени паспорти и чрез укриване в различни транспортни средства.

Бегълците и невъзвращенците активно се използват от турските реакционни политически кръгове, специалните служби и средствата за масова информация за раздухване на нападки срещу НР България, за подхранване на чуждата пропаганда с груби фалшификации и клевети, за предоставяне на клеветнически материали в различни международни организации

182

2

и изопачаване политиката на партията.

През последните месеци зачестиха опитите за бягства и през северната граница. Въпреки предприеманите мерки от Гранични войски, поради недостиг на сили и средства, цялостната охрана на северната част от държавната граница не е осигурена. Само през първото шестмесечие на тази година в СР Румъния са преминали нелегално 22 лица от различни окръзи. На 3 юни т.г. беше осъществено групово бягство от 17 български граждани (четири семейства с девет деца).

С настъпването на летния сезон се очаква да бъдат активизирани опитите за бягства и на чужденци, пребиваващи в НР България като гости и туристи.

Това налага органите на МВР да вземат допълнителни мерки за подобряване на работата по охраната на държавната граница и недопускане на бягства и невъзвращения, особено на лица с възстановени български имена, които могат да затруднят външнополитическата дейност на НРБ и политиката на партията за национално осъзнаване на потомците на насилствено потурчените в миналото българи.

~~Във~~ Във връзка с това

Н А Р Е Ж Д А М :

1. Да се засилят взискателността и контролът за изпълнението на основните ръководни документи за работата на органите на МВР по разкриване, предотвратяване и пресичане на бягства през границата /МЗ I-4240/1974 г., Дирек-

тима № 1-60/1982 г. и др./.

2. Да се активизира агентурно-оперативната работа на органите на Държавна сигурност и Народната милиция за долавяне на сигнали за намерения, подготовка и опити за бягства през граница и невъзвращения, особено на лица с възстановени български имена. Такива сигнали бързо и качествено да се изясняват, като едновременно с това на лицата се осигурява надежден агентурно-оперативен контрол.

3. Командуването на Гранични войски, съвместно с ръководствата на окръжните управления на МВР в приграничните райони, да приемат допълнителни мерки за повишаване надеждността на физическата и оперативната охрана на държавната граница.

Да се засили паспортно-граничният режим и ангажираят всички подразделения на МВР, за контрол и наблюдение на съмнителни лица в граничните райони.

Съвместно с партийните и държавните органи да се активизира политическата и възпитателната работа за повишаване бдителността и активността на доброволните отряди на трудещите се и местното население в охраната на границата.

За недопускане на бягства с плавателни съдове да се предложат мерки на окръжните и общинските народни съвети за установяване на режим по използването на лодките, лодкостоянките и пристаните на Дунав и Черно море.

184

4

4. Да се осигури надеждно и ефективно взаимодействие и координация между оперативните и войсковите подразделения на МВР в работата по охраната на държавната граница и недопускане на бягства.

МИНИСТЪР

[Handwritten signature]
/Д. Стоянов/

Отп. в 1 екз.
Изп.: С. Любенов
Нап.: Сл. Атанасова-1248
17.06.1985 г.

[Handwritten signature]

Размножено в 290 екз. и изпратено
по приложен към оригинала списък

М В Р
УПРАВЛЕНИЕ Ш-4-10
№ 1350/72
27.02.86
СОФИЯ

*К. Д. (мощен)
чужди граждани
на чужд
27.02.1986*

НЕКЛАСИФИЦИРАН

~~СТРОГО СЕКРЕТНО!~~

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

Длъжност: г-рж. експерт
Поглис:.....
Фамилия: /Йорданов/

ДО
НАЧАЛНИЦИТЕ НА ОТДЕЛЕНИЯ
И СТАРШИ ОР ОТ ОТДЕЛЕНИЕ 01

От анализа на постъпващата информация в отдела могат да се направят изводи за рязко засилване интереса и насочеността на противниковите разузнавателни служби към Гранични войски.

През 1985 година Разузнавателното управление на Военното министерство на САЩ е разработило и изпълнява "Програма за всестранно и целенасочено събиране на сведения за въоръжените сили на Варшавския договор". Интересът към Гранични войски се изразява в: установяване местата на дислокация на частите, тяхната щатна структура и въоръжение; системата за охрана на границата; войсковите и оперативни мероприятия на Гранични войски; реда за пропускане на чужди граждани и товари през границата; политико-моралното състояние на личния състав, дисциплината, степен на обученост на военнослужещите с особено внимание на офицерските кадри, тяхната професионална и политическа подготовка, делови и лични качества.

Още през 1982 година в САЩ е била утвърдена правителствена директива с указания към ЦРУ и ФБР да планират специални операции за организиране на бягства през граница и невъзвращения от граждани на социалистическите страни. На тази основа ЦРУ е разработило "Програма за организиране на бягства на Запад" с препоръки за активизиране на антисоциалистическата пропаганда, подкупите, ласкателствата, заплахите, шантажирането, а когато се наложи и насилието. Само за 1985 година за правителствения пропаганден апарат на САЩ са изразходвани 3 милиарда долара. За 1986 година са отпуснати 887,9 милиона долара само по линия на ЮСИА. За 1986-1987 година са заделени 250 милиона

долара за подривната радиокорпорация "Свободна Европа-Свобода".

Турските разузнавателни органи засилват дейността си за събиране с предимство на информация за хода на възродителния процес; за уличени в сътрудничество с ДС български граждани: за охраната на границата и изградените по нея съоръжения (като сведенията по възможност бъдат подкрепени от снимки и скици); за всички поделения на територията на Ямболски и Кърджалийски окръзи и пр.

За да не попаднат в полезрението на ДС се дават указания на агентите си да се държат коректно в обществото. Стриктно да изпълняват нарежданията на властите, да печелят доверието им и да се стремят да заемат отговорни партийни и административни постове.

В някои райони на граничната зона се разпространяват твърдения, че наред с инструкциите и указанията за събиране на информация за възродителния процес, турските специални служби снабдявали пътуващите през България турски шофьори с малогабаритни взривни материали, камуфлирани в химикалки, запалки и други предмети, които да оставят на оживени места в НР България.

Получени са данни, че югославското разузнаване прави опити да привлече към сътрудничество български граждани на проскопска сепаратистка основа. На привлечените към сътрудничество поставяли задачи да обработват в такъв дух жители от Благоевградски окръг и за установяване имената на лица, които са преследвани от властите, като македонци.

Бъв връзка с горното е необходимо да се организира агентурно-оперативната работа за долавяне на опити за придобиване на информация и интерес по отбелязаните въпроси, за разкриване на противниковата агентура.

Да се конкретизират задачите на агентурата за своевременно прихващане на противниковия интерес.

Да се съгласуват мероприятия с РО на граничните отряди и териториалните органи на МВР.

137

3

Чрез командването и политорганите да се засилят мерките за опазване на военната тайна и недопускане проникване в секретите за охраната на границата.

Всички получавани данни да се анализират и своевременно да се изпращат в отдела с предложение за вземане отношение.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ 04
ПОЛКОВНИК *MLP*
(Л. Атанасов)

Отпечатено в 1 екз.
№ 1-КД
Изп. Лулчев
Нап. Иванова-1184
23.10.1986 година

Размножено в 12 екз.
за отделенията и
старши ОР от 01

М В Р
ПОДЕЛЕНИЕ - 59430-V
Рег. № 7 126
18.08.88 г.
8000 - Бургас

СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

ДО
ЗАМ.МИНИСТЪРА НА
БЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ДР.ГЕНЕРАЛ ПОЛКОВНИК
МИНКО МИНКОВ
СОФИЯ

*Мин. Дурев
ин. Курдали
Търсят да се намери
сигурността да се намери
връзка с УВ и ГМ - Мобилна
Сигурността на границата
БЗ 878*

Минко Минков

П Р А В К А

22958 03.11.88

ОТНОСНО: Извършени нарушения от турски плавателни средства, търгуващи с външно-търговско предприятие "КИНТЕКС" гр.БУРГАС

В изпълнение на Ваша устна заповед донасям следното:
От месец септември 1986 година външно-търговско предприятие "КИНТЕКС" гр.БУРГАС значително активизира дейността си с турски граждани. В резултат на това турски плавателни съдове, предимно гемии и скутери, започнаха все по-често да посещават пристанище БУРГАС, за да товарят стока. Същите почти при всички свои преходи до БУРГАС и обратно извършват груби нарушения на териториалните ни води и ПГР, като се движат близо до брега, често поради лошо време, повреда или измислени от тях претексти спират в близост до брега и влизат в закрити пристанища по южното Черноморие.

В други случаи ние не получаваме предварителна информация от "КИНТЕКС" че очакват скутер или гемия и изкарваме на море наши гранични кораби за проверка на тези плавателни средства, засечени от РЛС като непознати цели.

Освен това при движението си турските плавателни средства търгуващи с "КИНТЕКС" се движат на разстояние от 1 до 3 мили от бреговата ивица, което съвпада с района определен за риболов от

наши граждани, с което се притъпява обителността на местното население, създават се условия за извеждане на хора зад граница, стоварване на оръжие и боеприпаси и извършване на разузнаване на Черноморското крайбрежие и закритите пристанища.

Във връзка с това Ви докладвам по-характерните случаи на извършени нарушения от турски плавателни съдове търгуващи с "КИНТЕКС" и случаите, когато наши гранични катери са излизали да опознават такива плавателни средства, за периода от 23.09.1986 г. до 18.02.1987 година:

1. На 23.09.1986 година в 19.40 часа по "погрешка" турска гемия вместо в пристанище БУРГАС влиза в пристанище НЕСЕБЪР и престолява там до 16.00 часа на 24.09.1986 година. По време на престоя си в пристанище НЕСЕБЪР е охранявана от наш военнослужащ и съпроводена до пристанище БУРГАС от ГК № 523.

2. На 25.09.1986 година от пристанище БУРГАС отблъсва турски скутер за ТУРЦИЯ. В 22.15 часа поради лошо време влиза и приставя в пристанището на гр.ПРИМОРСКО, където престолява до 10.00 часа на 26.09.1986 година.

3. На 28.09.1986 година в 07.00 часа турска гемия пътуваща за БУРГАС прави опит да влезе в пристанище АХТОПОЛ, но е пресрещната от ГК № 512 и отпратена за БУРГАС.

4. На 03.11.1986 година турски скутер идващ от ТУРЦИЯ за БУРГАС на около 0.5 мили от "МАСЛЕН НС", срещу резиденция "ПЕРЛА", застава на стоп и престолява в този район 1.5 часа, като имитира повреда в двигателя. На място бе изпратен ГК № 521, след което скутера продължи движението си за БУРГАС.

5. На 12.11.1986 година в 16.00 часа турски скутер идващ от БУРГАС за ТУРЦИЯ спира на 1.8 мили срещу гр.МИЧУРИН. В 17.00ч. влиза в пристанище МИЧУРИН, като имитира повреда в двигателя.

6. На 15.12.1986 година в 05.45 часа турски скутер пътуващ от БУРГАС за ТУРЦИЯ спира на стоп в продължение на един час срещу

правителствената резиденция "ПЕРЛА". След намесата на ГК № 512 продължава движението си в южна посока, но прави опит да влезе в пристанище АХТОПОЛ, където е пресрещнат и изгонен от наш ГК № 523.

7. На 16.02.1987 година турска гемия в 20.20 часа е засечена на стоп срещу пристанище МИЧУРИН, където престоява до идването на наш гр.катер в 21.45 часа, след което продължава движението си към пристанище БУРГАС. Сутринта на 17.02.1987 година същата гемия подминава пристанище БУРГАС и излиза на централния плаж на града, където контактува с наши граждани, в следствие установени от ОУ-МВР.

8. В 08.00 часа на 16.02.1987 година РК № 21 Несебър ни информира по радиото, че вижда цел на 8 мили източно от нос ЕМИНЕ. Наложил се да се проведе поиск на море с три гранични кораба с номера 511, 513 и 522 за опознаване на целта. В 09.00 часа целта бе открита и се оказа, че е скутер идващ от ТУРЦИЯ по линия на "КИНТЕКС". Същата бе насочена за пристанище БУРГАС, но поради мъгла се яви в района на нос "КОЛКИТА", на 2 мили югоизточно от СЪЗОПОЛ, от където извърши поворот и се яви в пристанище БУРГАС.

На периода от 23.09.1986 година до 17.02.1987г. гранични кораби са излизали да опознават плавателни средства на "КИНТЕКС" 20 пъти, при което са изразходвали 30 моточаса и ГСМ на стойност 30,000 лева.

Горното Ви донасям за сведение и отношение, тъй като движението на турските плавателни средства до пристанище БУРГАС и обратно се осъществява в близост до бреговата ивица, с което се създават условия за извършване на различна по характер подривна дейност срещу нашата страна.

За недопускане и пресичане извършването на подривна дейност от турските плавателни средства и екипажите им, търгуващи с "КИНТЕКС" БУРГАС, най-целесъобразно е посрещането и обработването на турските гемии и скутери да се извършва в с.СИНЕМОРЕЦ, където "КИНТЕКС" има изградена известна база.

Отпечатано в 2 екз.

Екз. № 1 - адресанта
Екз. № 2 - към село
Изпълнил: к-н Деков
Написала: ТН - 47
18.02.1987 година

КОМАНДИР 8 ГРАНИЧЕН ОТРЯД - МВР
Полковник:

Гео. Георгиев
/Ст. Георгиев/

М. С. 10000
ПОДЕЛЕНИЕ - 80200
Per. No 152200-3
15.05.77

СЕКРЕТНО!

81

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

И Н Ф О Р М А Ц И Я

за състоянието на електросигнализационните системи
"С-100" и "Скала" и мерки за по-ефективното им
използуване в охраната на границата

Едно от най-силните и ефективни технически средства, които се използват и създават по-голяма сигурност в охраната на границата са електросигнализационните системи (ЕСС) "С-100" и "Скала". Във Войските към настоящия момент се използват 177 броя ЕСС, от които 90 броя "С-100" и 87 броя "Скала". Всички са в работно състояние с изключение на системите на някои високопланински застави (18 гз от 1 ГО, 3 гз от 4 ГО, левия фланг на 9 гз и двата фланга на 10 гз от 11 ГО).

Полагат се необходимите грижи за непрекъснато подобряване работоспособността и повишаване надеждността на ЕСС. В по-голяма част от граничните застави системите работят стабилно, особено електросигнализационните системи "Скала". Най-добре и по всяко време се поддържат комплексно ЕСС в 7, 13 и 16 ГО и някои гранични застави от другите гранични отряди.

Постигнаха се положителни резултати и по отношение намаляване броя на задействията на ЕСС поради влошени атмосферни условия, по технически причини и от животни. Този въпрос беше решен главно чрез подобряване и поддържане в норми на изолационното съпротивление на линейната част и поставянето на оградна мрежа от едната или двете страни. За тази цел се внедриха пластмасови изолатори за закрепване на бодливите проводници към летвите и се премина към премахване на допълнителните летви против животни на някои участъци усилен с оградна мрежа. В много гранични застави въздушните захранващи линии бяха заменени с екраниран кабел П-206 и П-270.

За стабилизиране работата на ЕСС оказва влияние и подобряването грижите за ежедневното им поддържане, профилактика, укрепване и ремонт в някои гранични застави (10 гз от 13 ГО, където при три съоръжения за действията в сравнение с миналата година са намалили 6 пъти, 14 гз от 4 ГО, където системата по цели седмици не дава действия и др.).

В резултат на тези мерки действията през първото тримесечие на 1987 г. в сравнение с периода месец май – октомври 1986 са намалили повече от 1,5 пъти.

За усилване на ЕСС против безсигнално преодоляване бяха построени и електрически включени втори козирки за подаване на сигнал при сплитане, а някои и при срязване. В 6 ГО се експериментира съоръжение, изградено от ниска оградна мрежа и четири проводника електрически включени към линейната част на системите. Най-уязвимите участъци са усилени против подконаване.

Изградени са стабилни мостове и водостоци по трасетата на системите които надеждно са затворени с железни решетки които включени към системите. Подобрени са мерките за стабилизиране на порталите.

Постигнаха се определени резултати по своевременното разработване и поддържане на контролно-следовите полоси и контролните валове по ЕСС. Полагат се усилия за подобряване на пътеките за граничните наряди и служебните кучета и построяване на стълби, стъпала и парпети на стръмните участъци на системите.

За осигуряване непрекъснатост в работата на ЕСС на всички гранични отряди, комендатури и междинни телефонни станции са доставени правотокови бензинови агрегати за зареждане на акумулаторните батерии. В перспектива същите ще се доставят и на най-трудните и оперативни гранични застави.

С цел решително повишаване корозионната устойчивост на линейната част на системите и намаляване обема на работа за нейно

поддържане (сега ежегодно се отделят сили за подмяна на 600-700 т корозирала бодлива тел) се експериментира възможността за използването на дигирана немска бодлива тел за която цел са разработени два технически варианта. Сега това реално се изпробва в 3 гз от 2 ГО и дава обнадеждаващи резултати.

Формираните аварийни и ремонтно-възстановителни групи по-своевременно и с по-голяма отговорност работеха при отстраняването на възникнали аварии и повреди.

Наред с положителното са налице редица слабости в строителството, експлоатацията и поддържането, вследствие на което една част от електросигнализационните системи не отговарят на необходимите технически и електрически изисквания.

Незадоволително е състоянието на трасетата на ЕСС на 18 от 1 ГО, десния фланг на 1 гз от 2 ГО, 1, 9, 10 и 19 гз от 11 ГО, 3 гз от 4 ГО и други.

По линейната част на много ЕСС има наклонени железобетонни колове, счупени, с намалено изолационно съпротивление и нестабилно закрепени импрегнирани летви и трупчета. Налице са силно корозирали, разхлабени и единични бодливи проводници и нарушено разстоянието между тях. Неправилно са изпълнени възлите между 4 и 5 проводник, 24 проводник на системите "С-100" не лежи плътно и земята, а на системите "Скала" същият не е повдигнат 4 см над земята. Липсват спирали на ъгловите колове, допълнителни петлици и капаци на секционните стълбове. Налице са още уязвими за подкопаване места по линейната част, трева, бурени и храсти под телното ограждение и други. Сравнително по-често тези слабости се срещат в 1, 2, 3, 5 ГО и други.

При преустройството на системите "С-100" в "Скала" не навсякъде се спазват изискванията на инструкцията и технологичната дисциплина, главно по устройването на гръмозащитата и заземяването (2, 3, 4, 5 ГО и др.).

При подмяна на корозирали проводници в отделни случаи със закъснение се възстановява устроената гръмозащита по линейната част на системите "Скала". Не винаги се запояват спайките на сменените проводници.

В редица случаи при затлачване на линейната част участъците не се почистват, а проводниците се повдигат нагоре. Вследствие на това разстоянието между тях се намалява, нарушава се изолационното съпротивление и се увеличават задействиата. Това е причината в отделни случаи да се изключват електрически част от най-долните проводници.

Към линейната част на системите в отделни гранични застави се поставят значително количество различни допълнителни устройства и приспособления, които оказват отрицателно влияние върху електрическите параметри и стабилността на същите.

При строителството на мостовете и водостоците не навсякъде са направени точни разчети за дебита на водата, а на много места няма баражи пред тях. Не всички решетки отговарят на изискванията по отношение на дебелината на елементите и разстоянието между тях. Една част от решетките не са приспособени за отваряне. Имат случаи на невключване на решетките след ремонт и почистване.

На отделни портали крилата не са закрепени стабилно към носещите колове, голямо е разстоянието между тях, същите не са обезопасени против повдигане, а при някои от тях неправилно са монтирани бодливите проводници. Една част от порталите не са усилен с оградна мрежа, а на някои липсват възпрепятстващи ежове. В отделни гранични застави все още се допуска умишлено увеличаване на разстоянието между четвъртия проводник и петлика на петия проводник, поставяне на клечки между тях и изключване на проводници.

Контролно-следовите полоси и контролните валове на много места са стеснени, не са отводнени и почистени от камъни. Не се поддържат винаги в работно състояние. В повечето случаи командири

на гранични застави не ръководят работата на трактористите, не следят как се обработват контролно-следовите полоси и не ги прие-
мат след завършване на работата. Нарушава се следовата дисциплина

В по-голямата част от граничните застави покрай контролни следовите полоси липсват пътеки за служебните кучета. Съществува-
щите пътеки не се почистват своевременно от висока трева, храсти и други. Не на всички стръмни участъци са направени стъпала и па-
рапети. Част от построените не са направени качествено или не се поддържат и своевременно ремонтират.

Недостатъчни са грижите за стационарното оборудване на ЕСС. Аккумуляторните батерии на някои гранични застави са с намале
на продължителност на работа (вместо 5-6 денонощия захранват сис-
темите 1-2 денонощия).

Нередовно се почистват трасетата на захранващите въздушни
линии.

Всичко това не изчерпва слабостите по ЕСС, но това са на
характерните и най-често срещани до сега.

Причините за тези слабости и нерешени въпроси са преди
всичко от субективен характер и се свеждат до:

- недостатъчната отговорност, конкретност, настойчивост и целенасоченост в работата на една голяма част от командирите от всички степени, щабовете и политорганите от граничните отряди и офицерите от Управлението на Войските и особено тези, функционално отговарящи за това;

- недостатъчно задълбоченото познаване от целия офицерски състав на електросигнализационните системи и техните електрически и технически характеристики;

- недостатъчната компетентност на контрола и помощта при строителството, преустройването, поддържането и извършването на ремонтно-възстановителните работи и други;

- понижената възискателност на една значителна част от офицерския и сержантския състав към длъжностните лица, допускащи посочените слабости и други.

Какви мерки е необходимо да се вземат за по-ефективното използване на електросигнализационните системи "С-100" и "Скала"

1. През месеците май - юни във всеки граничен отряд да се формират комисии от офицери, главно специалисти, оглавявани от член на командването, които да обхождат ЕСС, проверят тяхното състояние, определят и организират конкретната работа за отстраняване на слабостите и сроковете за това.

2. При частични, комплексни и инспекторски проверки да се провеждат изпити с офицерите и сержантите на свръхсрочна служба от граничните застави по познаване на системите, изискванията за тяхната експлоатация и ремонт и реда за действие при получаване на сигнал за нарушение.

3. Електросигнализационните системи да се устройват при пълно спазване технологичната дисциплина и техническите изисквания. Преустроените системи "С-100" в "Скала" да се приемат от комисия от щаба на отряда начело с командира или началник щаба на отряда.

4. Още по-решително да се работи за намаляване излишните задействия на електросигнализационните системи чрез привеждане в норми на изолационното съпротивление на линейната част и усилване на същата с оградна мрежа против животни преди всичко на стикове между граничните застави, където се изразходват много сили и време за изясняване на обстановката.

5. Непрекъснато комплексно да се укрепват системите против безсигнално преодоляване. Широко да се внедри във всички гранични застави съоръжението, което се експериментира сега в 6 граничен отряд.

6. Задълбочено да се преоцени ефективността на включени към линейната част на системите най-различни допълнителни прибори и устройства и в бъдеще да се включват само тези, които са утвърдени от компетентните органи и има заповед за това.

7. Внедряване печатащо устройство с микропроцесор към ЕСС "Скала" за автоматично отчитане на всички задействия с указване мястото и времето на задействието. След успешен експеримент изработване и внедряване на устройства за автоматично включване на високоговорители на задействиювания фланг.

8. Периодически назначаване в граничните застави ГН "Дежурен свързочник" за привеждане на стационарната част в необходимите параметри.

9. Създаване по-добра организация за най-ефективно използване труда на специалистите: войниците-кълнисти от граничните застави; старшините-техници от граничните комендатури (МТС) и граничния отряд; офицерите-техници, командния и редови състав от сапърните роти и инженерната техника.

10. Непрекъснато повишаване отговорността на командирите на граничните застави за изпълнение изискванията на уставите и инструкциите при експлоатацията, поддържането, проверките и ремонта на електросигнализационните системи.

11. Провеждане конкретна организаторска и политическа работа за недопускане случаи на бездействие при получаване на сигнала за нарушение от електросигнализационните системи и довеждане до автоматизъм действията на личния състав на граничните застави при задействие на системите.

Отп. в 1 екз.

Изп.: Георгиев

Нап.: Атанасова - 1658

11.05.1987 год.

Размн. в 27 екз.

НАЧАЛНИК ЩАБ НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ГЕНЕРАЛ-МАЙОР:

Георгиев
/ГЕОРГИЕВ/

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Поверително!

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

Др. Георги Атанасов

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от Славчо Трънски - народен представител на 165 Трънски
избирателен район, Пернишки окръг, относно решение 273 на МС
от 21.07.1972 година

ДРУГАРЮ АТАНАСОВ,

Като народен представител на Трънски и Брезнишки район в почти всички срещи избирателите поставят пред мен неизменно въпроса за затрудненията и неприятностите, които им създава охраната на границата и режима, установени при влизането в оградената от съоръженията територия. Вярно е че не малко се прави от страна на Гранични войски за облекчаване на режима, и все пак режимът си е режим и той не може да не се спазва. Другото води до обезсилване на документа. По тези причини реших да поставя този въпрос пред МС да го разгледа отново и ако намери за основателни моите доводи да отмени решение № 273 от 1972 г. Да дам известно пояснение:

До 1972 г. Гранични войски бяха в системата на МНО, а с решение на МС под № 273 от 21.07.1972 г. те бяха включени в системата на МВР. Докато бяха към МНО българо-югославската граница само се наблюдаваше, т.е. отделни патрули минаваха в определени часове от денонощието по границата. След преминаване на Гранични войски към МВР, границата се охранява, което доведе до изграждане на съоръжения; кълон, телена ограда и следова полоса. Оградата сега е прокарана на разстояние 500 до 5 000 метра от граничната бразда, така че редица села и

принадлежащата към тях територия остават зад нея и влизането става със специални пропуски. Там пък където селата са изключени от системата, територията не се използва от наша страна за нищо и тя по същество е "ничия", или по-скоро тя е достъпна само за югославския добитък и недостъпна за нашия. Не без основание югославяните подхвърлят шегата, че ние българите доброволно сме им отстъпили територия, а тя съвсем не е малко.

Освен това прокарането на следовата полоса доведе до изсичането на много гора, разораването на големи територии земя, /разбира се не за засяване/, да не говорим за скъпо струващата ограда, в която се влагат огромни количества бетонни колове, телена мрежа и бодлива тел, а като прибавим и издръжката на войската, която охранява границата и скъпо струващата техника /булдозери, багери, плугове и др./ ще видим, че това струва на държавата огромни средства, които според мен са неоправдани.

Не мога да кажа колко са случаите и опитите за измяна на родината по българс-югославската граница, но факт е че голяма част от тези, които са решили да бягат, намират други начини да го реализират, включително и чрез преодоляване на съоръжението.

Пример: На 12.07. т.г. имаше събор на българо-югославската граница в района на село Стрезимировци, Трънско и преминаха границата трима души /един отделен гражданин и едно семейство/ с открити листове, издадени им от органите на МВР.

Не се поддържат постоянно в необходимата изправност и готовност самите съоръжения по границата. Не се освежава своевременно следовата полоса, поради което не личат следите на нарушителите, оставят се да ръждясват катинарите на порталните

144
врати, което забавя отварянето им, а всичко това улеснява преминаването на границата от нарушителите и не оправдава средствата, които държавата изразходва.

Като излагам всичко това, моля да се преразгледа въпроса - целесъобразно ли е да изградиме съоръжения по българо-югославската граница, като се има предвид: а/ че това е граница между две социалистически държави; б/ че охраната, строителството и поддръжката на съоръженията струва много скъпо на държавата; в/ че голяма част от българската земя зад съоръженията е ничия земя, дори достъпна за югославското и недостъпна за българското гранично население; г/ че самото съоръжение създава големи усложнения на населението край границата при влизане и излизане от заградената територия; д/ че хората, които правят опит за измяна на родината не са така много, а решилите да блгат намират и други канали за реализиране.

Уверен съм, че МС ще се отнесе с разбиране по повдигнатия въпрос и ще отмени решението си от 1972 г. Ако ли не намери за възможно да го отмени, моля да се въведат значителни облекчения за пограничното население с оглед да влиза по-свободно в заградената територия и да използва нейните блага. Тези облекчения ще се приемат и разберат от него като грижа от страна на правителството и ще оказва значително по-голямо съдействие на Гранични войски в борбата им с нарушителите.

СЛАВЧО ТРИФУНСКИ

29.07.1987 г.

· С о щ и я

Размножено в 1 екз.

М В Р
ПОДЕЛЕНИЕ - 50300
Per. № 24 Изв. 1
6. 8. 1987г.
1000 - София

СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО
ПОДЕЛЕНИЕ 72000

Т У К

146
КОНТРОЛНА НА БЪЛГ. РАБОТА
№ 17196 от 10. 8. 87

По повод докладната записка на другаря СЛАВЧО ТРЪНСКИ до Председателя на Министерския съвет на НР България др. ГЕОРГИ АТАНАСОВ, давам следното мнение за отговор:

В интерес на добросъседските отношения и други политически съображения за известен период до 1972 година граничният режим на българо-югославската граница бе снет, а охраната бе символична.

Това обстоятелство улесняваше криминалния контингент и други лица, изменнически настроени, да осъществяват бягства, които достигнаха над 300 души годишно само регистрирани.

Оперативността на тази граница сериозно се активизира след като югославските власти спряха да ни връщат преминалите български граждани на тяхна територия, а възприеха линия да им съдействуват за препращане в желаните от тях капиталистически страни.

Имайки предвид горното и вероятно и други политически и оперативни съображения, през 1972 година излиза Решение на Министерския съвет № 273 и Решение № Б-9 на Политбюро на ЦК на БКП през 1974 година за усиляване охраната на западната ни граница.

В изпълнение на горните партийни и правителствени решения Министерството на вътрешните работи чрез Гранични войски, на които с Указ е възложена задачата за охрана и отбрана границите на НРБ, се взеха мерки за охраната на границата,

в това число възстановяване граничния режим, контролните полоси и строителството на инженерни съоръжения, но при отчитане особеностите на този участък от държавната ни граница. Така например граничната зона на южната граница е 15 км, а тук - 6 км, на южната граница има установена двукилометрова гранична ивица, а на западната няма; на южната граница ИТС са построени на значителна дълбочина, а тук на по-малка, а на отделни участъци и до самата гранична линия, каквито са една част и в района на Трънската селищна система.

За облекчаване на режима за живот и работа на местното крайгранично население, включително и улесняване селскостопанските работи между ИТС и границата по предложение на ръководството на МВР и ГВ излезна специално Решение на Министерския съвет през 1981 година.

Що се отнася за големия разход на средства по поддържането на ИТС и тяхното строителство, това е необходимо, независимо че изискват немалко сили и средства.

Поради редица субективни и обективни причини действително съществуват слабости в поддържането на ИТС и в охраната на границата, по които командването на Гранични войски взема мерки, а ръководството на министерството оказва необходимата помощ.

Усложнената международна обстановка в момента и особено провежданата диверсионно-терористична вълна от западните разузнавателни централи срещу НРБ, както и сложната вътрешна обстановка, продиктувана от несъгласието на отделни националистически протурски елементи по отношение политиката на БКП по възродителния процес и други оперативни съображения - налагат вземане допълнителни мерки за усиление охраната включително и на западната граница, а не нейното отслабване или снемане.

Независимо от всичко, Гранични войски ще вземат

мерки за облекчаване местното крайгранично население да живее и работи спокойно за изпълнение стопанските задачи и съвместно да охраняват държавната граница на нашата родина - НР България.

КОМАНДУВАЩ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ:

/ЦАНОВ/

Отп. в 2 екз.
Изп.: ген.-л-т Цанов
Нап.: Манчева - 3049
06.08.1987 година

СТРОГО СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

ДО
ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ НА
НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ДРУГАРЯ ГРИГОР СТОИЧКОВ

73704
13.9

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от Димитър Стоянов –
министър на вътрешните работи

ДРУГАРЮ СТОИЧКОВ,

Охраната на държавната граница сега се осъществява с физически сили в съчетание с оперативни, инженерно-технически и режимни мероприятия.

До 1955 г. границата се охраняваше главно с физически сили, оперативни и режимни мероприятия. Гранични войски тогава са разполагали с 24 000 души личен състав и са имали възможности да осигуряват охраната на границата с по-голям брой гранични наряди.

В резултат на извършените няколко съкращения, личният състав на войските е намапен около три пъти. Това начожи ускореното внедряване и използване в охра-

110
27

ната на границата на инженерно-технически съоръжения /електросигнализационни съоръжения, радиолокационни и прожекторни станции, кораби, свързочна, инженерна, автомобилна и друга техника/.

Основни електросигнализационни съоръжения на южната и западната граница сега са "С-100" и "Скача". При преминаване на нарушителите през тях те подават сигнал в граничната застава, като показват участъка, където е извършено нарушението на границата, с точност 350-500 метра. Изграждат се на дълбочина средно окоцо два километра от държавната граница. Това дава възможност заставата да прикрие необходимото направление преди преминаване на нарушителите през границата и да организира тяхното задържане.

Построяването на съоръженията на два километра от границата осигурява маскировката им от противника и скрито носене на службата от граничните наряди. В мирно и военно време затруднява разкриването на системата за охрана и отбрана на границата, скритото прехвърляне на терористи, диверсионно-разузнавателни групи, оръжие, боеприпаси и взривни вещества на наша територия. Намалява възможността за внезапно проникване на противникови разузнавателни и охранителни подразделения от територията на съседни държави. Осигурява скритост и маскировка на изградените отбранителни съоръжения.

По данни на общинските народни съвети и АПК между електросигнализационните съоръжения и границата е

включена около 260 000 дка обработваема земя, 187 000 дка пустееща земя и 1 515 000 дка горски фонд. На тази територия има 82 населени пункта и махали, с население 6920 души.

При строителството на съоръженията, наред със спазване изискванията за сигурност в охраната на границата, са взети под внимание и интересите на местното население и стопанската му дейност. С участието на местните партийни, държавни и стопански органи са определени месторазполагането на съоръженията, броят и местата на порталите за преминаване на населението, при което се осигурява възможност да се обработва всяко парче от обработваемата земя. Пречки за най-ефективното използване на тази земя няма.

С цел недопускане на враждебно-престъпни лица безпрепятствено да се доближават и безнаказано да преодоляват границата, е установена гранична зона и е въведен паспортно-граничен режим. В нея Гранични войски, във взаимодействие с другите подразделения на МВР и МНО и със съдействието на ДОТ, провеждат маньовър със сипите и средствата при преследване и задържане на нарушителите на границата. Организираната служба на граничните наряди по паспортно-граничния режим за прикриване на възловите пътища и вероятните направления, водещи към границата.

Граничната зона на южната граница има предназначение и да ограничава достъпа на чужди граждани за изучаване подготовката на страната за отбрана в приграничната полоса. В нея са изградени редица отбранителни райони,

съоръжения, пътища и инженерни заграждения.

Дълбочината на граничната зона на западната граница и на сухоземния участък от северната граница е около 6 километра, а на южната – до 15 километра.

На източната граница няма гранична зона, не са изградени електросигнализационни съоръжения, а има установен режим на плаване във вътрешните и териториалните води на НР България. Промисленият риболов от държавните и кооперативните организации и частни лица по черноморската граница се разрешава по всяко време на денонощието и без ограничение на дълбочината, а на любителите-риболовци и риболовците-спортисти – от разсъмване до стъмване и на разстояние до 2 мичи от брега.

За режима на плаване във вътрешните и териториалните води при риболов, туризъм, спорт, водопазна дейност и други са издадени от различни ведомства много нормативни документи, някои от които с противоречиви разпоредби. Тези въпроси предстоят да бъдат уточнени при утвърждаването от Министерския съвет на Правилника за прилагане на новия закон за морските пространства на НР България.

Естествено е мерките, които се вземат за охрана и отбрана на държавната граница, да създават и някои затруднения. Те обаче не са основна причина за миграционните процеси и непълното използване на обработваемите земи в близост до нея.

През 1982 година този въпрос беше изучен и проверен на място. Бюрото на Министерския съвет на НРБ прие решение № 46/1982 г. за усъвършенствуване граничния режим на южната и западната граница, а Министерството на вътрешните работи преработи Инструкцията за паспортно-граничния режим.

Установените опити за нелегално преминаване през границата последните години бележат тенденция на устойчивост. Така например през 1984 г. са направени опит 315 души, 1985 г. – 392, а през 1986 г. – 350. За тези три години от извършените опит 1057 души 366 са възстановени имена и 280 са граждани от социалистическите страни, дошли по различни поводи в НР България. През този период нелегално са преминали от съседните страни у нас 186 души, от които 108 са от Турция и Гърция.

Най-голяма активност се проявява на западната граница, на която са направени около една трета от опитите за нарушения.

Местоположението на НР България на южния фланг на страните от Варшавския договор, нейната вътрешна икономическа и политическа стабилност, верността ѝ към Съветския съюз и социалистическата общност, международната помощ, която оказва на революционните движения и страни, в голяма степен обуславят засипеният стремеж на САЩ и НАТО за нейното дестабилизиране и отслабване. Поради тези обстоятелства, както отбеляза преди няколко

10

години др. Тодор Живков, нашата страна се оказа на острието на подривната дейност на империалистическите централи.

Данните, с които разполагаме, показват, че за постигане на своите подривни цели специалните органи на САЩ и техните съюзници от НАТО и занапред ще продължават да осъществяват опити за пренасяне на терористичната вълна от Запад на наша територия.

Неотслабват стремежите за оказване на широко-машабен дипломатически, попитически и пропаганден натиск срещу НР България във връзка с възродителния процес. Пропагандните органи на Турция и страните от НАТО и в бъдеще ще използват всяко бягство на български граждани с възстановено име за дискредитиране на възродителния процес и на нашата страна пред световното обществено мнение. Допускането на единични или групови бягства на български граждани с възстановени имена може да се използва от турската и западната пропаганда за подхранване на антибългарската кампания на Запад и в Турция, за активизиране на протурските националистически елементи вътре в страната.

Под въздействието на западните специални служби продължават опитите на българската вражеска емиграция за изграждане на нелегални канали и проникване на наша територия с цел внасяне на оръжие и средства за подривна дейност, както и за нелегално организиране и насочване дейността на вражеските и престъпни елементи за подриване сигурността на страната. Ето защо ръководство-

то на Министерството на вътрешните работи счита, че и занапред следва да се полагат необходимите усилия и грижи за укрепване защитата и охраната на границата на НР България.

Същевременно, в изпълнение на направените препоръки от Политбюро на ЦК на БКП за облекчаване режима в граничната зона предлагаме:

1. Да се намали дълбочината на граничната зона на южната граница от 15 км на около 8–10 км.
2. Да се отмени двукилометровата гранична ивица на южната граница.
3. Да се запази установената гранична зона на западната граница със средна дълбочина около 6 км.
4. Точното очертаване граничната зона на южната граница, включването и изключването на населените пунктове, селскостопанските и минните обекти в нея да се извърши отново, съгласувано с местните партийни, държавни и стопански органи, като се съобразяват с новото административно-териториално деление и се осигурят нормално условия за стопанска и обществена дейност на населението.
5. На местното население, което живее постоянно между съоръжението и границата, да се разреши да се движи между съоръжението и границата в рамките на областта само с личния си паспорт, без да му се изискват други документи.
6. На населението, което живее постоянно в граничната зона, да се разреши да се движи в зоната на

цялата област, без преминаване през електросигнализа-
ционните съоръжения, само с личния си паспорт, без да
му се изискват други документи.

7. Електросигнализационните съоръжения да се
запазят, както са изградени сега. След тяхното износва-
не и при възможност за усиляване на Гранични войски с
личен състав, съгласувано с местните партийни, държав-
ни и стопански органи в отделни направления да се пре-
местват в по-голяма близост до границата.

8. При разработването на Правилника за припа-
гане Закона за морските пространства на НР България да
се обсъдят със заинтересованите ведомства въпросите за
режима на плаване във вътрешните и териториалните води
на НРБ, като се вземат под внимание интересите на охра-
ната и отбраната на черноморската граница и най-целе-
съобразното използване на морето.

9. Министерството на вътрешните работи да внесе
предложение в Министерския съвет за изменение на Поста-
новление № 16 от 1973 г. за утвърждаване на гранични
ивици и гранична зона на държавната граница на НР Бъл-
гария и преработи Инструкцията за осъществяване на пас-
портно-граничния режим.

МИНИСТЪР:

/Д. Стоянов/

СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

145

Министерство на вътрешните работи
ПОДЕЛИНИЕ 7200
Рег. № 74944
18.12.1987 г.
СОФИЯ

ДО
ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
ДР. ГРИГОР СТОИЧКОВ

И Н Ф О Р М А Ц И Я

от Димитър Стоянов -
министър на вътрешните работи

ОТНОСНО: Проведените мероприятия за облекчаване
режима в граничната зона

ДРУГАРЪ СТОИЧКОВ,

Във връзка с изпълнение указанията на Полит-
бюро на ЦК на БКП от 1987 г. за намаляване дълбочина-
та на граничната зона на южната граница на 7 километра
и облекчаване режима по границата е извършено следното:

Проведени са срещи с местните партийни и адми-
нистративни органи от крайграничните райони, на които
бяха уточнени линията на тилната граница на новата гра-
нична зона и населените пунктове, които трябва да се
включат в нея.

Handwritten signatures and date:
18.12.1987

Преместени са граничните постове от досегашните местостоянки и са разположени на новата линия на седем-километровата гранична зона. Снети са всички табели и пояснителни надписи, с които беше обозначена старата, и са поставени на подстъпите към новата зона.

Взети са допълнителни мерки за облекчаване пропускателния режим на влизане и пребиваване в зоната и на порталите на електросигнализационните съоръжения с цел да не се създават затруднения на населението за изпълнение на стопанските си задачи.

Гранични войски са взели всички мерки за облекчаване на режима по охраната на границата в новите условия на намалена гранична зона.

Независимо от това отделни длъжностни лица на различни нива продължават да поставят въпроса за режима по границата и най-вече за изключване населените пунктове от електросигнализационните съоръжения. С риск за сериозно влошаване сигурността на охраната на държавната граница ще изключим населените пунктове от електросигнализационните съоръжения. Ще останат само малки села и махали пръснати с по няколко къщи в близост до граничната линия – общо 47 с 1764 жители.

Изместването на съоръженията ще стане постепенно в зависимост от: финансовото осигуряване; възможностите на икономиката за подаване на бодлива тел, железобетонни колове, цимент и дървен материал; вноса на електроосигнализационна апаратура от СССР и физическото време за изграждането им на новия рубеж.

Във връзка с облекчаване на граничния режим вна-
сяме съответен проект за постановление на Министерския
съвет.

МИНИСТЪР : *Г. Ситанов*

М В Р
ПОДЕЛЕНИЕ - 56300
Рег. № 1174 екз. 3
11. 5. 19 88 г.
1000 - София

СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

И Н Ф О Р М А Ц И Я

за физическата подготовка и психическото състояние
на личния състав от Гранични войски и мерки за
подобриването им

26.5.88
Осъществяването на охраната на държавната граница е многостранен процес, който включва в себе си преодоляването на изключително сложни ситуации изискващи голямо нервно-психично и физическо напрежение на личния състав. Това предявява нови по-големи изисквания към морално-политическите, нравствените, физическите и психическите характеристики на граничарите. Нарушаването устойчивостта на психиката и физическата закалка влияе отрицателно на действията и постъпките на войника, сержанта и офицера, на тяхната боеготовност и боеспособност.

Въпросите за физическата подготовка и психическата устойчивост на личния състав от Войските на настоящия етап са особено актуални, което произтича от тяхното несъответствие на сложността на решаваните задачи и напрежението във войсковия живот. То се обуславя и от това, че във Войските постъпват младежи с незадоволителна физическа закалка и психическа устойчивост и недостатъчната ни работа за тяхното повишаване.

По данни на Социологическия институт на МНО и Висшия военномедицински институт над 70% от постъпващите донаторници във Въоръжените сили са с констатирани психически и физически отклонения в една или друга степен. Така за последните три години /от набори 1965-68 г./ бяха извадени и подменени от

командите като неподходящи за Гранични войски средно по 130-180 души. Завиши се броят на тези /около 150 души/, които по морално-политически и други причини са неподходящи за служба в граничните застави и се намират в щабните подразделения.

През периода 1976 - 1986 г. във Войските са водени на диспансерен отчет 586 души с психични отклонения, като за последните две години /1987-88 г./ те са 32 от които са уволнени 15 души. Също така на отчет и лечение се водят още 45 граничари страдащи от логоневроза и нощно напикаване. От набор 1969 г. първично са открити 44 човека с психични отклонения, логоневроза и други.

Проведената проверка на физическите възможности на младите граничари при постъпване в учебните пунктове показва, че само 10-15% могат да изпълняват упражненията. На извършените от Управлението отчетни проверки за зимния период на тази година, на двадесет и две гранични застави бе констатирано, че само 30% от младите и 40% от старослужещите граничари имат готовност да изпълняват упражненията за летния период на обучение. От носещите в момента службата граничари около 10% са с физическо развитие под нормата, а над 60% от тях не са упражнявали физически труд и са с недостатъчна физическа закалка. Освен това 71% от набор 1968 г. и 65% от набор 1969 г. са пушачи.

Вследствие на простудни заболявания само през последните три години /1985-87 г./ са допуснати 7854 трудозагуби или средно по 2618 човекодни годишно.

Особено показателни за състоянието на психическата устойчивост и физическата закалка са данните за извършените във Войските от 1976 г. до сега 22 самоубийства и 15 опита. За същия период са изменили на Родината 13 души. Най-много са случаите на самоубийства и измяна на Родината в 5, 13 и 16 гранични отряди.

Посочените данни все още не дават истинската картина на психофизическото състояние на личния състав. При извършеното през месец декември 1987 г. в 1 граничен отряд проучване от специалисти /психиатър и психолог/ върху 29 млади граничари от щабните подразделения от които 14 практически здрави и 15 формиращи рисков контингент /ношно напикаване, заекване и деца на разведени родители/ се установи, че от рисковата група 4 граничари са за лечение и 4 са със затруднени адаптационни възможности, а от практически здравите един е за лечение, а 4 също са с нарушени адаптационни възможности. Това още веднъж доказва необходимостта от задълбочено изследване на всички млади граничари в учебните пунктове от лекари специалисти.

В своята дейност Военния съвет, командирите, щабовете и политорганиците са изхождали от определящата роля на физическата закалка и психическа устойчивост на личния състав за успешно изпълнение на задачите по охраната на държавната граница. Насочвали са своите усилия за формиране на психическа готовност, устойчивост и стабилизиране нервно-психическата и физическата издръжливост за активни, смели и решителни действия при сложни условия на граничната служба. От 1977 г. във Войските са въведени и утвърдени в практиката тестове за тревожност на Тейлър и за невротичност на Кокоскарова, което дава възможност за разкриване и завеждане на отчет граничарите с психически отклонения. Медицинските служби в граничните отряди съвместно с командуванията на учебните пунктове изготвят психологически характеристики за всеки млад граничар. Преработена беше и Методиката за индивидуалната политическа работа. След утвърждаването на физическата подготовка, като основна дисциплина се повиши физическата натренираност на една част от личния състав за преодоляване на единната пътека с препятствия и кросовете.

В етапа на преустройството и нарасналата политическа значимост на охраната на границата и задълбоченият анализ на

Физическата подготовка и психическо състояние на личния състав показват, че те все още не отговарят на партийните решения, МЗ № I-170/87 г. и Постановление № 67 на Министерския съвет.

Продължава да се подценява взаимната връзка и определяща роля на физическата подготовка за изграждане на психическа устойчивост. Занятията, сутрешните физически упражнения и спортно-масовата работа не винаги водят до издигане на физическата закалка и повишаване психическата устойчивост на граничарите. Физическото и психическо натоварване на личния състав още от началото на службата не е научно обосновано и диферинцирано по периоди и личностни особености.

Причините за недостатъчната физическа подготовка и психическа устойчивост на личния състав от Войските са преди всичко от субективен характер и се свеждат до следното:

1. Бавно и изключително трудно се преустройват стилът и методите на работа на командирите и политорганите, а повишаването на физическата и психическа закалка на личния състав не са изведени като основен въпрос. Недостатъчно се познават от офицерския състав основните ръководящи документи - МЗ № I-170/87г. Наставлението за физическата подготовка, Методиката за индивидуалната, политическата работа и др. Методическата подготовка и педагогическата култура на една част от офицерите и сержантите е значително под изискванията. Вследствие на командирско неумение и методическо неразбиране в много случаи физическата подготовка се превръща за войника в бreme и средство за принуда и извращения. Особено незадоволителна е тяхната лична физическа подготовка, поради което го няма принципа "Прави това, което правя аз". Много рядко явление е да се види офицер непосредствено да организира и лично да участва в часовете за спортно-масова работа и същите не се превръщат в часове за физическо и психическо разтоварване на личния състав. Редица командири недостатъчно отчитат влиянието на социално-психологическия климат в колективите, условията

на службата, състоянието на дисциплинарната практика и задоволяването на всички потребности на граничарите за повишаване психическата им устойчивост и по-лесно адаптиране на младите граничари към живота в граничните застави. Налице е откъснатост от хората, не се познава истинското състояние в колективите, личните физически и психически проблеми на граничарите и не винаги законосъобразно се решават техните искания и предложения по отношение на бита и службата. В това отношение не се изпълняват изискванията на т.т. 130, 132, 134, 140 и 144 от Устава за вътрешната служба на ВС на НРБ и Методиката за индивидуалната политическа работа в Гранични войски.

2. Слабата предварителна физическа подготовка и психическа нагласа на постъпващите в редовете на Гранични войски младежи. Една значителна част от тях не са упражнявали физически труд или някакъв вид спорт. Пропуските в това отношение предопределят трудностите в усвояването на умения и навици и водят до смущения и отклонения в първите месеци на службата в учебните пунктове, а впоследствие и в граничните застави. Няма развърната програма за формиране на висока физическа закалка и психическа устойчивост от приемането до уволнението на граничарите. Редица ръководители на занятия не изучават в първите дни индивидуалните физически възможности на младите граничари и поставят войчки при еднакви условия за натоварване, което води до извращения и издевателства. Учебните програми все още не са напълно съобразени с изискването физическата закалка и психическата устойчивост да се формират в учебните пунктове, а на граничните застави да се повишава тяхното състояние. Не се поставят на задълбочен анализ ефективността и целесъобразността на провежданите мероприятия и няма научно обоснована концепция, кои от тях оказват положително влияние при формирането на тези качества у граничарите.

3. Липсата на строг уставен ред и нарушени взаимоотношения в някои колективи. Не рядко на войника се гледа с бездушие, сухо се администрира неговата дейност, изолира се вместо да се приобщава в колектива и постоянно се изтъкват неговите физически и психически "недъзи".

Отрицателно въздействие на психиката оказват преместванията на граничари от едно в друго поделение или подразделение и ходатайствата в това отношение.

Налице е голямо физическо и психическо пренатоварване на личния състав от граничните застави, а не се осигурява необходимото време за почивка и възстановяване. На много застави личния състав изразява недоволство от качеството и разнообразието на храната. От проведените с ХЕМ изследвания в 13 граничен отряд, където няма високопланински застави се установи при всички изследвани недостиг на витамин "С" поради нерационално хранене на личния състав и липсата на зеленчуци.

4. Недостатъчно строгия научен подход и използването на най-подходящи тестове при личностното изследване на младите граничари в учебните пунктове. Не навсякъде лекарите се отнасят с нужното разбиране и задълбоченост при отчитане на резултатите от използваните до сега тестове. Голяма част от кацъра на учебните пунктове не притежава минимума от психологични знания и подценяват важноста на въпроса за психологическото проучване на всеки отделен войник и сержант.

5. Все още са занижени критериите при проверка и оценка на физическата подготовка и бавно се изменя научния подход при планирането, подготовката и провеждането на занятията. Наличната учебно-материална база не създава най-оптимални условия за преодоляване условностите в учебния процес, изграждане на физическа издръжливост, психическа устойчивост, висок професионализъм и увереност в собствените сили от всеки граничар.

За подобряване работата по повишаване на физическата подготовка и психическата устойчивост на личния състав е необходимо:

1. До 30.09.1988 г. политотделът, отдел "Бойна подготовка" и медицинският отдел на Управлението да разработят и внесат за обсъждане в командването на Войските "Инструкция за психопрофилактиката в Гранични войски".

2. До 30.06.1988 г. в граничните отряди, комендатури, застави /МГ, роти/ и СШМСК да се анализира състоянието на физическата подготовка и психическа устойчивост на личния състав и набележат мерки за повишаването им.

Да се създадат групи по психопрофилактика в състав - началник щаба, офицер от политотдела и лекаря на отряда, които да заведат на строг отчет всички граничари рискови по отношение на физическо и психическо здраве и отклонения в поведението.

Решително да се повишат конкретността и настъпателността на политиковъзпитателната и индивидуалната политическа работа с граничарите имащи недостатъчна физическа и психическа закалка.

3. В 5 и 13 гранични отряди да се извърши изследване за физическото натоварване и психическото напрежение на младите граничари през първите 45 дни на службата, както и за процеса на адаптация в граничните застави. Въз основа на това да се изготвят научно обосновани норми и система от диферинцирани за Войските занятия с цел осигуряване методическа последователност, равномерно разпределение на часовете, конкретност и индивидуален подход за решително повишаване привлекателността

94

на физическата подготовка и подобряване психическата устойчивост на командния и редови състав.

4. По време на командирските занятия и учебно-методическите сборова с офицерите и сержантите да се планират и провеждат занятия за повишаване методическата и лична психофизическа подготовка.

По-пълно обвързване цялостната дейност за повишаване на физическата подготовка и психическа устойчивост и конкретните условия на живот и служба, с трезвеното възпитание на личния състав и борбата против употребата на алкохол, тютюнопушенето и закононарушенията.

5. Решително да се подобри подбора на младите граничари като се изисква от оперативно-техническите групи за служба в Гранични войски да определят физически здрави и укрепнали младежи и с добро семейно положение.

Да се изготвят професиограми за основните длъжностни лица – командири на отделения, старши на гранични наряди, инструктори и водачи на служебни кучета, кльонисти, телефонисти, шофьори, радиометристи и прожектористи и се използват при подбора и обучението им.

6. Усъвършенствуване на учебно-материалната база, особено тази за занятията по физическа и огнева подготовка и използването ѝ за повишаване физическата подготовка и психическа устойчивост на личния състав.

Отп. в 1 екз.
Изп.: Ангелов
Нап.: Николова-1592
11.05.1988 г.
Размн. в 30 екз.

ЗАМЕСТНИК КОМАНДУВАЩ ГРАНИЧНИ БОЙСКИ
ПОЛКОВНИК: *Ангелов* /АНГЕЛОВ/

УТВЪРЖДАВАМ:

ЗАМ.-МИНИСТЪР НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

Генерал-полковник:

[Signature]
/М. Минков/

.....7.7..... 1988 год.

ПРОГРАМА

за извършване на инспекторска проверка на

1 граничен отряд

KD
Мин. 18.02.88г.

I. Цел на проверката, да се установи:

- Изпълнението на задачите на преустройството, произтичащи от решенията на Националната партийна конференция, пленумите на ЦК на БКП и ръководните документи за Гранични войски;
- Състояние на бойната и мобилизационна готовност;
- Състояние на охраната на границата;
- Нивото на бойната и политическата подготовка;
- Преустройство на организаторската работа на командири-те, щабовете и политорганите по ръководството на цялостния войскови живот;
- Организация и провеждане на политико-възпитателната работа и политико-моралното състояние на личния състав;

- Състояние на дисциплината и войсковия ред; работа с кадрите. Организация и провеждане на социалистическото съревнование;

- Състояние на тила, въоръжението и техниката.

II. Учебни въпроси, по които се извършва проверката:

1. По състоянието на бойната и мобилизационна готовност

Проверяват се:

- Работата на командирите, щабовете, политорганиците, тилните органи по планирането на бойната и мобилизационна готовност;

- Организация на оповестяването на щабовете и войските. Състояние и използване на техническите средства за оповестяване;

- Подготовка на командирите и щабовете за управление на подразделенията при привеждането им в различните степени на бойна готовност.

- Управление на войските при напускането на казармените райони, при изнасянето, средни скорости и дисциплина;

- Редът за разполагане в заповяданите райони, организиране и носене на бойната служба, защита и инженерното оборудване на районите /ПУ, ОП и РНО/ и маршрута за напускането им;

- Организацията на взаимодействието с частите и съединенията на БНА и териториалните поделения на МВР за действие при гранична обстановка и в началото на войната;

- Спазване на изискванията на СУВ при оповестяването и управлението;

- Състоянието на ПУ в свързочно и битово отношение;

- Пълнота и качество на комплектоването на подразделенията с личен състав от запаса и техника от народното стопанство;

- Натренираност на командирите, шабовете и подразделенията да решават задачите по практическото разгръщане и мобилизиране, привеждане в различни степени на бойна готовност и бойно сглобяване в определените срокове и привеждане на граничен поиск и бойни действия в началото на войната;

- Наличието, състоянието и организацията на съхранението на въоръжението, техниката и запасите от материални средства, срокове за разконсервиране и извеждането на техниката.

2. По преустройството на охраната на държавната граница

Проверяват се:

- Организация на охраната на държавната граница и ръководство на службата.

- Състояние и ефективно използване на силите и средствата в охраната на границата;

- Организирането на взаимодействието и съвместната работа с другите поделения на МВР, местните партийни, административни и стопански органи. Контрол по паспортно-граничния режим и облекчаване пропускането на порталите;

- Въвеждане в служба на младите граничари и новоназначените сержанти и офицери;

- Организиране и осъществяване на войсковото наблюдение;

- Подготовка и носене на службата от ГН. Ефективността на контрол върху службата на ГН;

- Действията на щаба, ГрК и граничните застави по сигнал за нарушение на границата и при преминаване към усилена охрана на границата;

- Вземане на частни решения и действията при рязко изменение на обстановката;
- Осигуряване на охраната на границата /техническо, тилово, медицинско и политическо/;
- оперативни показатели по охраната на границата
- задържани нарушители и безнаказани нарушения.

3. Подготовката на командирите и щабове

Проверява се:

- Организация и провеждане на командирската подготовка;
- Знанието на бойните устава, наставленията, курса за стрелбите, уставите и инструкциите по охраната на границата;
- Практическите навици на командирите по управлението на мобилизацията и войските в боя при сложна обстановка, организиране и ръководене на службата по охрана на държавната граница;
- Умението да се поддържа постоянно бойна и мобилизационна готовност на подразделенията, събиране и анализиране данните по обстановката и вземане правилни решения.
- Подготовката на щабове за планиране и организиране на охраната на държавната граница и управление на бойните действия. Разработване на бойните документи, организиране бойното и другите видове осигуряване и осъществяване контрол за изпълнение решенията на командира и поставените задачи;
- Обученост за работа с щатните средства за свръзка;
- Методически знания, умения и навици за обучение и възпитание на подчинените;
- Познаване и използване на техниката и въоръжението, числяща се на подразделенията;

- Познаване на ОМП и провеждане на мероприятията за защита от тях;

- Как се познава диллокацията, организацията, въоръжението и оперативно-тактическите схващания на противника за водене на бойни действия.

4. По преустройството на организаторската работа на командирите, щаба и политорганите

Проверява се по:

- планиращите и отчетните документи и по резултатите от практическата работа по поддържане на постоянна бойна и мобилизационна готовност, сигурна охрана на границата, провеждане на редовен и висококачествен учебен процес и осигуряване висока дисциплина и войскови ред;

- Организиране изучаването и знанието на партийните решения и служебните ръководни документи и организиране изпълнението им при конкретните условия. Извършване преустройство в дейността на командирите, щабовете, политорганите, демократизиране на войсковия живот и утвърждаване на гласността в работата.

- Качество на перспективното, годишното и текущо планиране във всички звена - всеобхватност, целенасоченост, конкретност за осигуряване изпълнението на основните задачи. Съгласуваност и обвързаност на дейността между щаба: политотдела, отделенията, службите и старшия щаб;

- Организация на свеждане и изпълнение на задачите и планираните мероприятия;

- Ефективност на контрола и помощта. Станал ли е той

превантивен. Утвърден ли е стил да се изучава истинското състояние на подразделенията, да се разкриват и отстраняват слабостите на място. Оказване помощ на подчинените командири, особено на тези с по-малко опит;

- Издигане ролята и възискателността на командира-единоначалник, на щаба, политорганите, началниците на отделения и служби за качествено изпълнение на уставите, заповедите, инструкциите и плановете;

- Вне дряване на постиженията на научно-техническия прогрес и практически резултати в бойната готовност, охраната на границата и другите дейности.

- Отчет за изпълнение на поставените задачи и анализ на командировките и оказаната помощ в граничните застави;

- Работата на командири и политорганите по подбора, издигането, идейното, нравственото изграждане на кадрите, повишаване на тяхната професионална подготовка. Подготовката и изграждането на свръхсрочнослужещите сержанти;

- Организация и отчет на социалистическото съревнование;

- Работата на командири и политорганите с партийните организации, комсомолските дружества и профорганизацията при решаване основните задачи:

- Ефективност в дейността на политорганите по политическото осигуряване изпълнението на задачите по бойната готовност, охраната на държавната граница, учебния процес, укрепването на дисциплината и работата с ДОТ и местното население;

- Взаимодействие с областните и общинските партийни и административни органи, ОУ и РУ на МВР, подразделенията на МНО, ДОТ и местното население. Преустройва ли се главно взаимодействието с общините;

- Спазване на лимитната дисциплина и резултати от борбата за икономии на моторресурси, ГСМ, гориво за битови нужди, електроенергия, вода, финансови и други средства;

- Организиране на обмяната и внедряването на челния наш и съветски опит.

- Критично анализиране резултатите от командно-организаторската и политическата работа и даване гласност;

- Практически резултати от преустройството в различните дейности на командирите, щаба, политорганите и тила за утвърждаване правилен стил и метод на работа.

5. По граничната подготовка

Поделенията се проверяват на занятия и учения и чрез провеждане на изпит по преминалите теми от учебната програма.

а. на занятията и ученията с подразделенията и поделението

По действията на граничарите в различните видове гранични наряди:

- Отдаване на допълнителни разпореждания от старшия на граничния наряд;

- Ред за движение на наряда до мястото за носене на службата;

- Организиране на службата от старшия на наряда;

- Приемане на участъка за охрана, проверка /раствяне на средствата за усилване/ и докладване на заставата;

- Действия на наряда при откриване на следи /признаци за нарушение/ или сигнал от сигнализационните средства;

- Действия на наряда при откриване на нарушителите;

- Задържане и обиск на нарушителите. Докладване в заставата;

- Конвоиране на задържаните.

По действията на заставата при търсене и задържане на нарушители на границата и терористични групи

- Подготовка на заставата /на групата за бързи действия/ за действие по командата "в оръжие";
- Оценка на обстановката от командира на заставата, вземане на решение и поставяне на задачи на нарядите;
- Усилване на охраната на границата/прикриване на вероятните направления за движение на нарушителите/;
- Действие на тревожната група /групата за бързи действия/ преследване, откриване и задържане на нарушителите на границата /ликвидиране на терористични прояви/.

По действията на дивизиона гранични кораби при откриване, преследване и задържане на нарушители на море /река/.

По действията на ПТВН и ПНП.

По действията на ГО /Грк/ при провеждане на граничен поиск при нормална и сложна военнополитическа обстановка.

- Отдаване на предварителни разпореждания;
- Вземане на решение за поиск, отдаване разпореждания и организиране на взаимодействието;
- Действия на подразделенията при заемане рубежа за блокиране и действие при провеждане на поиска;
- Действия на резервите при излизането на нарушителите от блакирания район, прегрупиране на силите за блокиране на нов район;
- Управление на подразделенията в поиска.

По действията на ГО /Грк/ и застава при организиране на охраната на границата при различните степени на бойна готовност и в началото на войната.

б. Провеждане на изпитите с личния състав от щаба и граничните полразделения.

Проверяват се теоретическите знания като се отделя главно внимание на практическите умения, навиците за действия при конкретна обстановка;

в. Работата на всички служебни кучета да се провери лично от председателя на подкомисията.

г. Прожектористите и радиометристите се изпитват по познаването и поддържането на материалната част и умениято да я използват в охраната на границата; водене на целта, подаване на данни; връзка и взаимодействие с другите ГН и гранични кораби;

д. За матросите-граничари: държавна граница и режим; териториални и вътрешни води на НРБ, режим на плаване и престой в тях; ред за спиране и проверка на плавателен съд; ред за употреба на оръжието от личния състав на проверяващата група; действията при проверка на съдове - нарушители; задържане и конвоиране на невоенен съд; действия на личния състав от надпалубните /откритите/бойни постове при носене на ходовата вахта за откриване съдове - нарушители и предмети на море; контрол и пропускане спортно-туристически и риболовни съдове; ред за леководолазната дейност в Черно море и р. Дунав; действия за ликвидиране на терористични групи;

б. По тактическата подготовка

Проверяват се тактически занятия и учения

а. на тактическите занятия се проверява:

Отделението в походно охранение - подготовка за марш;

организиране и водене на бой;

- Заставата /взвода, отделението/ в настъпление - организация и водене на бойни действия;

- Заставата /взвода, отделението/ в отбрана - организация и водене на бойни действия

б. Изпълнение на нормативи: при действия в пеши строй № 10,11,12 и 13 подразделения с БТР № 5,6,7 и 8.

в. Освен въпросите проверяване на тактически занятия се проверява още:

- Организиране и водене на настъпателния бой от батальона, ротата /граничната застава/;

- Организиране и водене на отбранителния бой от батальона, ротата /граничната застава/;

- Организиране и водене бойните действия от граничната застава в началото на войната;

- Организиране на бойните действия на ГО в началото на войната във взаимодействие с мотострелковите съединения и части.

7. По защитата от оръжията за масово изразяване

Проверява се чрез провеждане на изпити и в хода на тактическите и специалните занятия.

а. подготовката на командирите, офицерите от щабовете и подразделенията;

б. подготовка на подразделенията. Теоретическа подготовка на командирите на отделения и химизираните войници;

в. сержантите и войниците се проверяват за практически-те им навици за действия при различните видове сигнали и

изпълнение на нормативите № 1,2,3,5,7,10,11 за подразделенията с БТР и № 13 и 14.

д. по химическата техника и имущество

Проверява се състоянието и се дава оценка съгласно изискванията на ръководството за съхраняване на химическото въоръжение, техниката и имуществото във военните части, базите и складовете на БНА.

8. Огневата подготовка

Проверява се огневата подготовка със стрелковото оръжие в системата на курсовите стрелби и на изпитите с офицерите.

а. сержантите и войниците се проверяват по познаване на числящото се оръжие и бойните припаси и нормативи за действие с оръжието: № 1,2,3,4,5,6,12,13,14 и 15; изпълнение на изискванията на курса за стрелбите, ред и дисциплина и спазване на мерките за безопасност при стрелбите.

б. на изпитите с офицерите се проверяват познанията на: курса за стрелбите, методиката на огневата подготовка; основите и правилата за стрелба; устройство на оръжието; подготовка за стрелба; отстраняване на задръжки и неизправности и действие с него; стрелба с пистолет и оръжието в подразделението /до командир на комендатура вкл./; обслужване на оръжието след стрелба;

в. организиране и провеждане на стрелбите:

- всички офицери и свръхсрочнослужачи, ^{от управлението на ГО} сержанти изпълняват 1-во упражнение с пистолет; и контролно упражнение с АК.
- офицерите и свръхсрочнослужачите сержанти от подразделенията освен изпълнението на 1-во упражнение с пистолет

стрелят и с едно от останалите видове оръжие на въоръжение в заставите /подразделенията/; Видът на оръжието се определя от председателя на подкомисията;

г. всички срочно служачи с щатното си оръжие изпълняват упражненията от курса за стрелбите, както следва:

- с автомат - контролно упражнение /стр. 95/
- с лека картечница - контролно упражнение /стр. 95/

стрелят щатните мерачи;

- с гранатохвъргачка /РПГ-7/ - контролно упражнение /стр. 114/ - стрелят щатните мерачи;

- специалните подразделения /свързочници, сапъори/ моряци и шофьори, изпълняват 1-во упражнение /стр. 83/ дневно с автомат за родовете и специални войски.

9. По специалната /тактико-специална/ подготовка:

а. на сапъорните подразделения

Специалната подготовка на сапъорите и инженерната подготовка на другите подразделения се проверява чрез провеждане на изпити и в хода на тактически и тактико-специалните занятия и учения.

Проверяват се теоретическите знания на личния състав, сглобеността и полевата тренираност за изпълнение задачите по инженерното осигуряване в рамките на определените норми по следните въпроси:

- Познаване на противотанковите, противопехотните и специалните мини на въоръжение у нас и във вероятните противници; средства за миниране, разминиране и подривни работи; умение за устройване на миновзривни заграждения включително и

проходи по различни способности, при подготовка и в хода на бойните действия; построяване и оборудване на укрытия на опорните пунктове, пунктовете за управление, електросигнализационните, контролните, възпрепятстващите и други съоръжения;

- Пътностроителните подразделения: устройство и експлоатация на зачислените машини, изпълнение на задачите по инженерното осигуряване, извършване поредните технически обслужвания и ремонт на машини при полеви условия;

- Тактико-специална подготовка: напускане на гарнизона и заемане на заповядан район; оценка на обстановката и вземане на решения; организиране изпълнението на заповяданите задачи; оформяне на документите; управление на подразделението, материално осигуряване и мероприятия по защита от ОМП;

- За другите подразделения /взводове, роти, гранични застави и щабни подразделения/, средства за миниране и разминиране, взривни вещества и средства за взривяване, умения за устройване и за преодоляване на заграждения и разрушения, оборудване и маскировка на окопи, позиции и райони, строителство и поддържане на инженерно-технически съоръжения.

Провежда се практическо занятие по устройване на противотанково минно поле по строевия разчет.

Изпълнение на нормативи: 1,2 и 12.

б. на свързочните подразделения

Свързочната подготовка на свързочниците-специалисти се проверява на тактико-специални занятия и учения. Чрез провеждане на изпити и практическа работа със свързочните средства.

Проверяват се теоретическите знания и практическите навици на личния състав, сглобността и полевата тренираност на екипажите /отделенията, разчетите/ и свързочните възли /МТС/ по следните въпроси:

- по тактико-специалната подготовка: развърщане на свързочните възли, построяване на свързочни линии и установяване на свръзки; осигуряване на свръзка с всички видове свързочни средства, числящи се на поделенията; оборудване и маскировка на свързочните възли и свързочните линии; осигуряване на свръзката при създаване на радиосмущения от противника;

- по специална подготовка: развърщане и подготовка на станция /апаратура/ за работа: установяване на свръзка, изпълнение на задачи по работа на свързочните средства от различните профили свързочни специалисти в съответствие със сборника единни нормативи и учебни задачи на свързочните подразделения и части от сухопътните войски на БНА; спазване изискванията на наставленията и ръководствата по видовете свръзки при работа на свързочните средства;

- по техническата подготовка: тактико-технически данни, омплектуване, възможности и общо устояние на изучаваната свързочна техника, устройство и действие на отделните възли, стъпала и механизми; блокове и принципни схеми на изучаваната апаратура; подготовка на апаратурата за работа в съответствие с определените нормативи;

- за другите подразделения /гранични застави и щабни подразделения/: тактико-технически данни, общо устройство,

експлоатация и обслужване на щатните свързочни средства. Правила и техника на безопасност при разгръщане и работа със свързочна техника; експлоатация и обслужване на ЕСС, апарата "Ехо", токоизправители, зарядни устройства и акумулаторни батерии. Правила и техника на безопасност при работа със свързочните средства и киселините.

в. на шофьорите и механик-водачите

- Специалната подготовка се проверява с изпитване на подразделенията по следните въпроси:

- Общо устройство, правила за експлоатация и технологията на обслужване на агрегатите, механизмите и системите; отстраняване на характерни неизправности по време на път; видове технически обслужвания и подготовка на машините за съхранение; уставни задължения на личния състав по подготовка на машините за път и вътрешния ред в парковете; правилата за безопасност на движението и мерки за безопасност при работа с техниката; кормуване с машините и способности за реализиране на икономии на ГСМ; тактически действия в състава на подразделенията.

г. по тактико-специална подготовка на морските подразделения

- специалната подготовка /за граничните кораби/ се проверява чрез провеждане на корабни бойни и тактически учения;

дивизионна /звено/ гранични кораби: способност да решава задачи по подготовка и водене на бойни действия;

- морска подготовка /за граничните кораби/ се проверява чрез провеждане на изпити и проверка на практическите умения на личния състав;

- борбата за живучест /за граничните кораби/ се проверява чрез провеждане на изпити и в хода на корабни бойни и тактически учения;

- специалната подготовка на радиометристите и прожектористите се проверява главно по основи на електротехниката, радиотехниката, импулсната техника и радиолокацията; основи на сигнално-наблюдателното дело; устройство на прожекторната и радиолокационна станция и бойната работа на тях.

18. По физическата подготовка

- Проверява се чрез провеждане на изпити по изпълнението на упражненията от наставлението по физическа подготовка;

- физическата подготовка на военнослужащите се проверява по два комплекса, съответстващи на периода на обучение, като всяко подразделение се проверява на един от комплексите, който се определя от комисията. Задължително личния състав на групите за бързи действия се проверява по изпълнение на техниката на специализирания ръкопашен бой;

- офицерите и сержантите извън строя се проверяват по един от комплексите за съответната възрастова група.

Методическата подготовка на офицерите и сержантските ръководители на занятия се проверява по: медицински контрол на физическата подготовка и спорт; организация и провеждане на спортната работа и покриване на нормативите от военносportsния комплекс;

11. По строевата подготовка

- Проверява се чрез провеждане на изпит по изпълнение на строевите хватки и действия в съответствие с изискванията на строевия устав;

- офицерите и сержантите се проверяват: външен вид и носене на облеклото снаряжението; познаване на строевия устав; команди за изпълнение на строевите хватки и действия без и с оръжие на място и в движение; сигнали за управление на строевете и машините;

- срочнослужашите се проверяват: външен вид и носене на облеклото, снаряжението; познаване на строевия устав, команди за изпълнение на строевите хватки и действия без и с оръжие на място и в движение; сигнали за управление на строевете и машините;

- срочнослужашите се проверяват: външен вид и носене на облеклото и снаряжението; излизане от строя, подхождане към началника и отдаване на военна чест, хватки и действия без и с оръжие на място и в движение, действия в състава на подразделението, сигнали за управление на строевете и машините; изпълнение на строеви песни.

12. По военномедицинската подготовка

Личният състав от подразделенията се проверява по спазването на личната и колективната хигиена и предпазване от заразни болести; самопомощ и оказване на взаимопомощ при наранявания, кръвоизливи, счупване на кости, изгаряне, измръзване, отравяне, ухапване от змии, кърлежи и др.; превръзки с личен превързочен пакет и подръчни средства; шок-предпазване, изкуствено дишане, външен сърдечен масаж; нараняване от оръжие за масово поразяване - частична санитарна обработка с индивидуален защитен пакет; издирване и извличане на ранени от бойното поле, вътрешна корабна евакуация на ранените от корабите на брега.

Изпълнение на нормативите № 1,2,3,4,5 и 11.

13. По политико-моралното състояние на личния състав

- Отношението на личния състав към политиката и решенията на ЦК на БКП, законите, постановленията на Държавния съвет и правителството и готовността му да работи за претворяването им в живота на войските;

- Каква е отговорността и активността на личния състав при изпълнение на задачите на бойната и мобилизационна готовност, охраната на границата, подготовката на подразделенията;

- Работа по укрепване на единоначалието и военната дисциплина;

- Състоянието на войсковите колективи и как се води борбата с тях срещу отрицателните явления;

- Организация и провеждане на индивидуална политическа работа с личния състав и участие на всички командири в нея.

Изучаване и решаване въпросите, които вълнуват личния състав и полагане грижи за подобряване на материално-битовите условия и задоволяване на културните му потребности.

14. Политико-възпитателната работа

/Проверява се по отделен инструктаж./

15. По работата на командирите с комсомолските организации

- Работа на командирите, ЗКПЧ и щаба по оказване помощ на комсомолските дружества;

- Създаване условия за преустройство и засилване самостоятелността на комсомолските дружества;

- Участие в разясняване на най-важните задачи, произтичащи от партийните решения, правителствените документи, уставите, инструкциите, министерски и командирски заповеди за комсомол-

ните;

- Грижи за повишаване на методическото умение на младите офицери за работа с комсомолските комитети и актива;

- Усъвършенствуване на подхода за издигане ролята на комсомолските дружества, актива, авторитета на Дружествения комитет и комсомолския секретар;

- Съгласуваност на съвместните възпитателни мероприятия с местните партийни и комсомолски ръководства.

16. По състоянието на уставния ред и дисциплината

Проверява се чрез:

- Провеждане изпити по уставите;

- Проверка състоянието на изпълнителността при охраната на границата.

Състояние на:

- Войсковия ред и носенето на службата от длъжностните лица в ЩГО;

- Дисциплинарната практика, количеството и характер на дисциплинарните нарушения, извънредни произшествия и издевателства, прилагане на наказанието "арест";

- Състояние на учебната дисциплина в подразделенията;

- Работата на командирите, щабовете и политорганите по укрепване на съзнателната войнска дисциплина; превантивност, целенасоченост, комплексен подход при планиране на мероприятията. Утвърдена ли е постоянна възискателност от всички и към всеки. Изпълнение на инструкция № 160 от 29.06.1985 год.

- Използват ли се обществените органи и създадена ли е обществена непримиримост към отрицателните явления и нарушенията на уставите, инструкциите и заповедите;

- Организация и провеждане на индивидуална работа с всеки военнослужащ; личният пример на командния състав;
 - Качество на анализите за състоянието на дисциплината и ефективност на допълнителните мерки;
 - Резултати от командно-организаторската и политическата работа за привеждане на живота в подразделенията в пълно съответствие с изискванията на уставите, инструкциите и заповедите;
- Дисциплината осигурява ли качествено изпълнение на задачите.

17. По състоянието и развитието на учебно-материалната база

- Устройване на кабинетите /залите, стрелбищата, полигоните, учебните полета, физкултурните площадки, поддържане и отчетност;
- Изпълнението на плана за програмиране на нова и ремонт на съществуващата учебно-материална база.

18. По състоянието на въоръжението и техниката

Проверяват се:

- Техническото състояние и поддържането. Работа на командирите и техническите служби по планиране и експлоатацията на въоръжението и техниката;
- Състояние на запас от моторесурси; отчетност и съхранение, състояние на складовете и парковете, и носенето на службата в тях;
- Разход и отчет на разрешените моторесурси и лимит от бойни припаси; спазване на гаранционните и междуремонтните срокове;
- Състояние на техниката на безопасност и противопожарната защита;

- Усвояване на новопостъпващата техника и въоръжение;
- Знание и изпълнение от личния състав на ръководните документи за експлоатация, ремонт, съхранение и недопускане на произшествия с въоръжението и техниката;
- Внедряване постиженията на научно-техническия прогрес;
- При даване на оценка за резултатите от проверката да се спазват изискванията на действащите наставления и инструкции.

19. По състоянието на тила

- Комплектованост на тила и способност да се привежда в готовност за изпълнение задачи на тилото осигуряване при бойна обстановка;
- Планиране на дейността на тила;
- Организация на материално-техническото и медицинско осигуряване;
- отчетност, съхранение, ремонт, експлоатация на сградите, тилвата техника и другото имущество;
- Здравно състояние на личния състав;
- Осигуреност на личния състав с вещево имущество /текуща и МНЗ/; бално-перално обслужване;
- Организация на храненето на личния състав при стационарни и полеви условия - състояние на хранителният блок;
- Организация и работа на помощните стопанства;
- Организация на снабдяване с ГСМ; спазване на лимитната дисциплина; отчет и отчетност; мероприятия за реализиране на икономии;
- Извършване на ветеринарно-санитарен контрол, ветеринарно-профилактична и протиепизотична дейност; състояние на

ветеринарното имущество;

- Планиране и изпълнение на ремонта на казармения фонд, икономии на електроенергия, противопожарно състояние на сградата и войсковите райони;

- Механизация на разтоварно-разтоварителните работи;

- Общото войсково състояние на спалните помещения, баните, умивалните, тоалетните и войсковите райони;

20. По състоянието на финансовата служба

- Дейността по реалното и срочното планиране на финансовите средства; правилно осигуряване на личния състав с парични доволствия; финансово осигуряване на различните мероприятия и дейности в поделението;

- Състояние на касовата и разплащателната дисциплина; законосъобразно и ефективно изразходване на финансовите средства; мероприятия за икономии;

- Водене на счетоводната отчетност; състояние на щатната дисциплина; финансово-мобилизационна готовност; вътрешен финансов контрол;

- Контрол на материалните и финансови средства получени по щейска линия.

21. По научно-изследователската и рационализаторската дейност

- Актуалност на темите за разработване, брой и качество на разработените; участие на командния кадър;

- Внедряване и резултати от научно-изследователската работа;

- Информация за новостите във военното дело и използването на информационните бюлетини;

- Изобретателска и рационализаторска дейност, техническо и научно-творчество на младежта; планиране дейността, използване на предложенията;

- Планиране на дейността на съветите за ТНТМ.

22. По работата с кадрите

- Принципност при подбора, подготовката и възпитанието на офицерските кадри;

- Попълнение с офицерски и сержантски състав и анализ на основните командни звена;

- Работа по прогнозирането, ръководене на процеса и внасяне корекции, периодичен анализ на резултатите;

- Водене на отчет, подготовката и реализацията на резервните кадри прогнозирани за развитие по ускорен път;

- Подбор на офицерите за курсове и слушатели в академията;

- Аtestиране на офицерския състав, запознаване с атестацията, участие на партийния секретар в атестирането; решаване на жалбите по кадрови въпроси;

- Извършване на оценки и провеждане на годишни беседи /когато няма атестиране/;

- Контрол и ръководство от командира на кадровата дейност, обсъждане доклад за работата с кадрите /най-малко един път в годината/;

- Дейност по обучението и нравственото възпитание на офицерските кадри и главно на младите офицери и старшини-школниците;

- Подбор, изучаване, обучение, възпитание и нравствено изграждане на сержантските и волнонаемни кадри;

- Изпълнение графика за отпуските на командния и волнонаемен състав.

23. По опазване на тайната

а. По скритото управление на войските. Устроена ли е цялостната дейност съгласно изискванията на правилника за работа с шифровите пособия;

- Състояние на апаратурата; техническо обслужване.

б. По опазването на тайната и секретността

- Изпълнение на мероприятията по опазването на тайната;

- Състояние на бойната готовност на секретното деловодство;

- Организация на работа на секретното деловодство;

- Вътрешни проверки: отчет и съхранение на документите от изпълнителите;

в. По режима на секретност. Разработване на документи, регламентиращи режима на секретност.

г. По безопасността на засекретената свръзка.

24. По оперативната работа

Проверява се по отделен план от комисия на РО на Гранични войски

25. Обхват на личния състав в изпита на проверяваните подразделения

а. офицерите и сержантите на свръхсрочна служба се изпитват по марксистко-ленинска /политическа/ тактическа, гранична, огнева, физическа и строева подготовка, защита от ОМП и устава на въоръжените сили на НРБ - 100 %. По чужди армии и ръководни документи се изпитват само офицерите - 100 %.

б. Срочнослужашите от подразделенията се изпитват:

по политическа, гранична /специална/, тактическа /тактико-специална/, физическа, огнева /стрелби/, защита от ОМП - 100 %, а огнева /материална част/ уставни и мерки за безопасност, военно-медицинска и инженерна подготовка по едно отделение от подразделение, а по останалите дисциплини - 80 %.

На всяко подразделение се извършва инспекторско изпитване и строеви преглед.

По изпълнение на нормативите се проверява само срочно-служещия състав.

НАЧАЛНИК ЩАБ НА КОМИСИЯТА:

Ген.-майор:

Георгиев

2052 ч. 2
23.09.88 г.
1000 - СРБИЯ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СЕКРЕТНО!

26280 30.11.88

Д О К Л А Д

за състоянието на работата по преустройството на цялостната дейност на Войските за повишаване бойната и мобилизационната готовност, подобряване охраната на границата, бойната и политическата подготовка и дисциплината през учебната 1988 година и задачите за 1989 година

През отчетния период цялостната дейност на Военния съвет, командирите, щабовете и политорганите беше насочена за изпълнение на задачите, произтичащи от решенията на XIII конгрес на БКП, Юлския и Ноемврийския пленуми на ЦК на партията и Националната партийна конференция, Директива ОВ-25/1986 г., МЗ I-170/1987 г., указанията на др. министър на Националното съвещание на МВР (м.юли 1987 г.) и Директива 3000/1987 г. за преустройство във всички области на войсковия живот и издигане равнището на бойната готовност, охраната на границата, бойната и политическата подготовка и дисциплината.

Изпълнението на задачите се извършваше в условията на сложна международна и активна оперативна обстановка. Особено отражение върху изпълнението на задачите даде подетия курс от ЦК на БКП и правителството на страната за преустройство във всички сфери на общественоекономическия ни живот и по-нататъшно демократизиране на социалистическото общество.

В резултат на извършената работа по преустройството и разгърналото се социалистическо съревнование се постигнаха определени резултати, но като цяло процесът на преустройството настъпва бавно, особено в охраната границата и дисциплината, което се потвърждава от крайните резултати.

I. ПО БОЙНАТА И МОБИЛИЗАЦИОННАТА ГОТОВНОСТ НА ВОЙСКИТЕ

Основните усилия бяха насочени за задълбочено изучаване и осмисляне на партийните решения и качествено изпълнение на задачата поставена в МЗ № I-170/1987 г. за издигане на бойната и мобилизационната готовност на равнището на съвременните изисквания и задачите от извършените проверки от 05 отдел ОБМГ при МВР във 2, 3, 4, 5, 8 ГрО и УГВ.

Въпросите на бойната и мобилизационната готовност по-системно, целенасочено и конкретно бяха поставяни за обсъждане и решаване от Военния съвет, на съвещания в УГВ и граничните отряди, на командирските занятия и учебно-мобилизационните сборове, щабните тренировки, на заседания и събрания на партийните органи и организации. Повишиха се критериите към проблемите на бойната готовност.

По-системно, целенасочено и творчески се работеше за комплексното решаване на въпросите на бойната и мобилизационната готовност, особено в 3, 5, 6 и 7 ГрО. Плановете се привеждаха своевременно в съответствие с настъпилите организационно-щатни изменения, конкретизираха се графиците и разчетите за действие на длъжностните лица при привеждане на Войските от мирно на военно положение. Утвърдените графици за тренировки и проверките се изпълняваха по-редовно. Към тренировки на подразделенията се подхождаше по-отговорно, с по-добра предварителна подготовка. Проявяваше се стремеж за създаване на сложна и разнообразна обстановка. Тези мероприятия способствуваха за по-пълното усвояване на функционалните задължения от офицерския състав, съкращаване сроковете за оповестяването, напускането на казармените райони от личния състав и техниката, заемането на пунктовете за управления, опорните пунктове и районите за непосредствена отбрана.

Повиши се натренираността и полевата сглобеност на щабовете, политотделите, тиловите органи, оперативните групи, командованията на граничните батальони и подразделенията.

Поддържаха се по-близки и тесни контакти с ОТГ на областните военни управления за подобряване качествения състав

на запасните и тяхното райониране.

Подобри се организацията и реда за развърщане на ВПП и приемането на запасните и АТТ от народното стопанство.

По-конкретно и настойчиво се работеше в отрядите за окомплектуването и поддържането в постоянна бойна готовност на групите за бързи действия. Във 2, 3, 5, 7, 11 и 16 гранични отряди дежурните стаи са преустроени в съответствие с показаното на Военния съвет в гр.Елхово през 1987 г. и са създадени условия за нормална работа на дежурния състав.

Продължи по-успешното решаване на задачите по взаимодействието с първоешелонните части и съединения на Сухопътните войски на БНА.

Полагаха се по-системни грижи за поддържане на постоянна бойна готовност в заставите и резервите за действие по охрана и отбрана на държавната граница.

Независимо от положените усилия една част от задачите по бойната и мобилизационната готовност не се решаваха своевременно, пълно и качествено, а отделни слабости се повтаряха. Постигнатите резултати не съответствуват на възможностите на Войските. Недостатъчна е полевата натренираност и сглобеност на щабове на 1, 4 и 8 ГрО и УГрО.

Не е решен докрай въпроса с подготовката на офицерите и сержантите застъпващи оперативни и помощник оперативни дежурни, което е решаващо условие за бързо и организирано вдигане на личния състав (2, 3, 13 ГрО, УГрО и др.). Подценява се подготовката на граничарите, застъпващи дежурни по застава, вследствие на което те допускат грешки и не умеят да ръководят действията на личния състав до пристигането на офицерския състав.

Все още някои от планираните тренировки и проверки на бойната готовност нямат комплексен характер. Изостава подготовката на звеното граничен батальон. Щабове на граничните отряди не следят за разхода на офицерите от тях, поради което при привеждането им в по-висока степен на бойна готовност, отделни

щабове на батальони трудно се формират и сглобяват.

Редица командири на гранични батальони и застави допускат съществени слабости при организирането на бойните действия.

Най-много слабости по бойната и мобилизационната готовност се допускат по управлението на войските. Отделни командири и щабове подценяват предварителната подготовка за вземане на решение. Докладите на началниците на отделения и служби са непълни, откъснати от конкретната обстановка и неточни. Трудно протича информацията между граничните батальони, щабовете на отряди и УГВ. Няма стремеж за лично общуване между командирите за своевременно и пълно свеждане на взетото решение до подчинените и контрол за изпълнение на поставените задачи. В голяма част от оперативните групи на командирите на отряди офицерите нямат навици за водене обстановката по карта.

Дейността на някои командири и щабове при гранична обстановка и провеждането на граничен поиск не винаги е организирана, вземат се непълни решения, не се използват разработените план-варианти, разчетите са неточни и нереални. Предварителните указания са непълни и общи (1 и 8 Гр0). Не се проявява настойчивост за събиране на допълнителни данни по обстановката и твърдо управление през цялото време на изясняването и поиска.

Недостатъчно се работи с личния състав от ВПП за изучаване на функционалните задължения и изпълнението им в пълен обем - 2, 3, 5, 11, 16 Гр0. Незадоволителна е реалната практическа помощ от щабовете за бързо организационно-строево и бойно сглобяване на резервните гранични батальони.

Въпреки провежданите мероприятия част от допуснатите безнаказани нарушения в 1, 2, 3, 11, 13 и 16 Гр0 опират до неудовлетворителната бойна готовност на граничните застави за действие при сигнал от ЕСС. Особено показателни са безнаказаните нарушения в 4 грз от 1 Гр0, 15 грз от 3 Гр0, 10 грз от 11 Гр0, 6 грз от 13 Гр0 и 14 грз от 16 Гр0.

Не се провеждат редовно тренировки с личния състав от сапърните роти и граничните застави по устройване на планираните противотанкови минни полета. Не е решен в пълен обем въпроса

за херметизацията на убежищата в пунктовете за управление. Бавно се работи по оборудването на КНП за граничните батальони и застави и за облицоването на окопите за отделенията.

Проблемите на бойната и мобилизационната готовност все още не са станали първостепенна задача в ежедневната организаторска работа на командирите, щабовете, отделенията, службите и политорганите. Преустройството в работата за повишаване състоянието на бойната и мобилизационната готовност настъпва бавно и мъдро. Не е преодоляно опростенчеството и формализма при тренировките и проверките по бойната и мобилизационната готовност.

II. ПО ОХРАНАТА НА ГРАНИЦАТА

През отчетния период цялата служебна дейност по охраната на границата протичаше под влиянието на практическите мерки по преустройството и демократизирането на нашето общество и изпълнение решението на ПБ на ЦК на БКП за намаляване дълбочината на граничната зона на южната граница и облекчаване граничния режим за населението.

В изпълнение изискването на тези решения беше извършена значителна по обем работа от Военния съвет, УГВ, командирите, щабовете и политотделите на граничните отряди за разясняване техния смисъл и изпълнение на задачите, които стоят пред Войските.

Предприети бяха редица практически мерки за облекчаване пропускането на местното крайгранично население през порталите на ЕСС. Извършена бе рекогносцировка на всички трасета за новите ЕСС за изключване на отделни населени пунктове.

На разширеното заседание на Военния съвет през месец май 1988 г. в град Петрич бяха подготвени и показани занятия и инженерни средства за повишаване сигурността на охраната на границата, произтичащи от изискванията на преустройството и очакваното активизиране на оперативната обстановка.

Усилията на разузнавателните органи през отчетния период бяха насочени главно към доуплътняване с оперативни сили на НВДНГ, уязвимите и слабоохраняемите участъци на държавната граница, по-

добряване качеството на агентурно-оперативната работа, усъвършенствуване на единната разстановка и активизиране на агентурния апарат по ежедневния оперативен поиск.

Независимо от положените усилия все още преустройството в мисленето и практическите действия по охраната на границата настъпва по-бавно и изостава от влиянието, което оказват върху службата новите реалности на границата и високата активност на опитите за нарушение. В голяма част от отрядите продължават да се повтарят едни и същи слабости и предпоставки, водещи до безнаказани нарушения. Това не позволи на много гранични отряди и на Войските като цяло успешно да изпълнят главната задача по охраната на границата, поставена в МЗ I-170/1987 г.

През отчетната година (от 01.09.1987 г. до 31.08.1988 г.) са направили опити за нарушение на границата в 238 случая 395 нарушители. За същия период на 1986/1987 г. са направили опити в 209 случая 311 нарушители, което показва една значително по-висока активност в сравнение с миналата година.

Най-много опити са направени на южната граница - 109 случая със 167 нарушители. Висока е активността и на западната граница - 96 случая със 176 нарушители. До колко е била по-голяма активността на южната и западната граница показва и това, че нарушителите са със 101 повече от миналата година. Активността на източната граница почти се е запазила - 5 случая с 10 нарушители, а на северната - бележи определено снижаване - 28 случая с 42 нарушители срещу 37 случая с 59 нарушители за миналата година.

Най-много опити за нарушение на границата са направени във 2 Гр0 - 41 случая с 80 нарушители, 1 Гр0 - 38 случая с 63 нарушители, от които 18 случая с 25 нарушители на северната граница, 11 Гр0 - 31 случая с 51 нарушители, 13 Гр0 - 28 случая с 42 нарушители, 3 Гр0 - 22 случая с 36 нарушители.

Характерна особеност в опитите за бягства е, че една значителна част от тях имаха групов характер с двама и повече нарушители.

Предприетите мерки за активизиране на личния състав във връзка с преустройството не доведоха до подобрене в охраната на

границата. Допуснаха се безнаказани нарушения в почти всички гранични отряди (без 6 и 7 Гр0), при това с едно значително влошаване в сравнение с миналата година главно на западната граница, където безнаказаните нарушения са с 5 случая и 10 нарушители повече в сравнение с миналата година.

Общо бяха допуснати в 40 случая 68 лица да нарушат безнаказано границата, от които в 18 случая 29 нарушители на северната граница, докато през миналата година са в 38 случая 67 нарушители.

Най-много безнаказани нарушения допуснаха 11 Гр0 - 7 случая с 12 нарушители, 2 Гр0 - 5 случая с 10 нарушители, 1 Гр0 - 17 случая с 25 нарушители (от които 13 случая с 19 нарушители на северната граница).

Командирът на 11 Гр0 подполковник Иванов да докладва - защо стана отряда носител на толкова много безнаказани нарушения? Защо почти в 1/3 от заставите се допуснаха безнаказани нарушения?

Обяснение трябва да дадат и командирът на 2 Гр0 подполковник Станев и командирът на 1 Гр0 подполковник Георгиев, където безнаказаните нарушения са също немалко.

Във вашите отряди, другари офицери, се допуснаха близо 70 % от безнаказаните нарушения на Войските за южната и западната граници.

Въпреки сериозното предупреждение направено към командния състав на Войските на разширеното заседание на Военния съвет през м.май тази година, че се очаква рязко активизиране на обстановката през летния период, не всички командири и щабове предприеха практически мерки за укрепване охраната на границата. Особено показателно е, че след Военния съвет бяха допуснати безнаказани нарушения в 4, 5 и 8 Гр0, а още през първите часове и дни на месец септември бяха допуснати безнаказани нарушения за новата отчетна година в 1, 3 и 11 Гр0. Командирите на тези отряди трябва да обяснят пред Военния съвет защо се получава така? Какви са причините за повторението на това, което се случи миналата година през месец септември и октомври? Тези безнаказани нарушения показват, че продължава подценяването на слабостите в охраната на границата, не се подлага на задълбочена оценка конкретната обста-

новка и не се вземат практически мерки за недопускане на безнаказани нарушения. Допуснатите втори безнаказани нарушения в 11 и 3 Гр0 показват до къде може да доведе този стил на работа.

Анализът на допуснатите през отчетната година безнаказани нарушения показва, че повече от 50 % са по вина на командния състав от граничните застави (4, 8 и 18 грз от 1 Гр0, 1, 4 и 8 грз от 2 Гр0, 6, 10, 15 грз от 11 Гр0, 14 грз от 16 Гр0, 4 грз от 8 Гр0). Началник щабове на 1, 2, 11, 16 и 8 Гр0 да станат и обяснят – защо подготовката на офицерите е незадоволителна? Защо офицерът предрешава обстановката? Доложете какво правите с вашите щабове? Тревожен е фактът, че зачестиха и случаите, в които при получаване на данни или сигнал за готвещо се или извършено нарушение същите се подценяват, не се вземат незабавни мерки за прикриване на границата, тревожните групи се изнасят към участъка с предубеждението, чедействието е от животно, не се търсят признаците за нарушение и се създават условия за допускане на безнаказани нарушения (1, 4, 11 Гр0).

През отчетния период са направили опити да нарушат границата по река Дунав в 18 случая 25 нарушители, от тях само в 5 случая 6 нарушители са задържани, а в 13 случая 19 лица успешно са нарушили границата и върнати от румънските власти. През миналата година са направили опити в 20 случая 29 нарушители, задържани са в 8 случая 9 нарушители и безнаказано са нарушили в 12 случая 20 лица, което показва устойчивост на опитите за нарушение. Значителният процент на допуснатите безнаказани нарушения е показател, че няма решително подобряване на охраната, независимо, че беше създадена гранична комендатура с щатен команден и оперативен състав и нещатни оперативни работници. Следователно усилията на командването на отряда, комендатурата и ДГК за повишаване активността и бдителността на личния състав и населението са недостатъчни.

Все още цялостната агентурно-оперативна дейност не е приведена в съответствие с изискванията на политическата и оперативната обстановка.

Някои командири на отряди и заместник командири по разузнаването продължават да не създават необходимата организация, контрол и помощ за рязкото подобряване качеството и ефективността на агентурно-оперативната дейност. Не са отработени детайлно всички

въпроси по единната разстановка на оперативните средства, участието на териториални поделения на МВР и обвързването на физическите мерки с разстановката на оперативните сили.

Поради занижения контрол от страна на КГО и ЗКР и недостатъчната помощ от оперативния състав, продължава да не се използват напълно възможностите на доверените лица предадени на командирите на застави. Работата с тях се води формално и шаблонно.

За негативните резултати допринесе и нарушения микроклимат в някои разузнавателни отделения и допуснатите слабости от отделни оперативни работници по спазването на воинската дисциплина, социалистическата етика и морал, оронващи достойнството на офицера.

По тези причини все още голяма част от нарушителите достигат до ЕСС без да бъдат прихванати от оперативните сили, поради което бяха допуснати редица безнаказани нарушения.

Особено тревожно е състоянието в участъците на 1, 11 и 2 ГрО.

Подобни слабости се допускат и от разузнавателните отделения на 3, 16, 4, 5 и 8 ГрО.

Все още е голям процентът на допуснатите безнаказани нарушения чрез подкопаване или преодоляване ЕСС с други хитрости. Особено тревожно е положението на западната граница, където 50 % от всички нарушения станаха по този начин. Допуснатите безнаказани нарушения в 1, 2, 4, 5, 11 и 16 ГрО показват, че не се вземат решителни мерки за укрепване на ЕСС. Изключително голям е броят на задействията от животни, което сериозно нарушава цялостния нормален ритъм в заставите, преуморява личния състав и притъпява неговата бдителност, а щабовете на граничните отряди не вземат мерки за ограничаването им.

Недостатъчните грижи за поддръжката в работно състояние на КСП доведоха до възникване на много фиктивни обстановки, трудно изясняване причините за сигналите от ЕСС, а в някои случаи и неоткриване следите на нарушителите. По тази причина за редица безнаказани нарушения, допуснати на оборудвани с ЕСС участъци, се получиха данни от други източници (1, 2, 11, 3, 4 и 5 ГрО), а местата на извършените нарушения останаха неизвестни. Изясняването на подобни случаи се затруднява не само от лошото състояние на КСП, но и от липсата на други заграждения (оградни мрежи, контролни плетове и др.), по които да се установи преминаването

на нарушителите на съседна територия, там където няма или прекъсва КСП. Работата в това направление е крайно недостатъчна.

От допуснатите безнаказани нарушения в 1 случай 1 нарушител е от съседна за наша територия (14 гранична застава от 11 граничен отряд). Начинът, по който беше допуснато, показва, че много трудно и с голямо закъснение се реагира, когато нарушението не е по изградената тактика за действие, при която всички усилия са насочени за прикриване на границата. В тези случаи граничните застави нямат необходимата нагласа за бързо реагиране, организирани и съгласувани действия и взаимодействие с другите подразделения на МВР и ДОТ. В това отношение е необходимо да се обърне по-голямо внимание особено на заставите, прикриващи направленията към ГКПП.

Решението на ПБ на ЦК на БКП за намаляване граничната зона на южната граница на 7 км наложи една значителна част от тилните постове да се снемат и преместят по-близо до границата. Това беше извършено и на западната граница с тилните постове, които бяха извън граничната зона. Много щабове се оказаха неподготвени да се преустроят като активно и творчески използват силите на щабните подразделения. По тази причина в някои направления процентът на достигналите нарушители до ЕСС през зимния период беше по-голям.

Работата с ДОТ и местното население от крайграничните общини все още не е достатъчно диференцирана и конкретна, независимо че около 1/3 от нарушителите са задържани от тях или по техен сигнал.

През отчетния период в 22 случая резултатно бяха използвани служебните кучета, което в сравнение с миналата година говори за определено съживяване на работата с тях. Подобри се развъдната и гледаческата дейност и учебния процес в СШИСК - Берковица, но след завършването на школата в заставите със служебните кучета не се работи системно и това сега е основната причина за незавидното състояние, в което се намират. До колко това зависи от работата с тях в заставите, може да се посочи за пример 3 грз от 8 гр0, чийто водач на служебното куче за един месец след преработване на следа задържа 8 нарушители, които пробиха системата, в това число и на съседните две застави.

Не така стоят нещата в 4 и 8 грз от 1 Гр0, 4 и 8 грз от 2 Гр0, 10, 14 и 15 грз от 11 Гр0, 6 и 14 грз от 16 Гр0, 6 грз от 13 Гр0, където служебните кучета не преработиха следите оставени от нарушителите. Началник щабове на 1, 2, 11, 16, 13 Гр0 да докладват в състояние ли са те да създадат условия, при които да се изключи проваляне на занятие със служебните кучета или не? Какво се прави от щабове, с какво се занимава офицерът отговарящ за работата с тях? Много са все още случаите, когато по тази причина се провеждат гранични поиски и се изразходват излишно сили и средства.

Тревогата за допуснатите безнаказани нарушения, констатираните слабости в охраната не се свеждат до всеки командир на застава, не стигат до последния по списъка граничар. Не е преодолян констативния подход при контрола и помощта, което създава условия слабостите да се повтарят и предпоставките, водещи до безнаказани нарушения да не се отстраняват. До колко е неконкретна работата в заставите показва фактът, че от общо 19 застави, в които се допуснаха безнаказани нарушения, 10 са оперативни.

За всяко безнаказано нарушение не се разкриват пълно причините и до кого опират те, което не позволява да се вземат конкретни мерки за отстраняване предпоставките, водещи до безнаказани нарушения. Този подход личи в изпратените заключения за безнаказани нарушения и в работата на щабове в граничните застави.

Изостава професионалната подготовка на личния състав от нарастващата активност на оперативната обстановка. Подценява се подготовката на офицерския състав, поради което много безнаказани нарушения се допуснаха по негова вина. Недостатъчна и конкретна е работата на командирите, щабове и политотделите за издигане на граничната подготовка на равнището на изискванията на оперативната обстановка.

В какви направления трябва да се насочи работата за изпълнение на задачите по охраната на границата през 1989 година?

До 10.11.1988 г. да се разработи за всяка гранична застава вариант за действие за прикриване на границата в дълбочина при нарушение за наша територия. На заставите, прикриващи направленията към ГКПП, тренировките да се ръководят лично от командирите на отряди.

Усъвършенстване службата на граничните наряди, носещи службата на порталите и тилните гранични постове, с цел об-

лекчаване влизането и движението на гражданите в граничната зона и пропускането им през порталите на ЕСС. Конкретизиране и подобряване системата за бързо събиране и съсредоточаване на резерви от другите гранични застави в направленията, където е извършен пробив от нарушителите.

Решително подобряване граничната подготовка на личния състав и особено на офицерите. Ежемесечно с тях да се провеждат занятия по гранична подготовка и следотърсачество.

Продължаване работата по поддържането на ЕСС с главно внимание намаляване задействията, укрепването против безсигнални преодолявания, конкретизиране участъците от ЕСС, на които да не се поддържа контролен вал или КСП, построяване контролиращи заграждения в утвърдените райони със заповед № 88/1986 г.

Отпочване диференцирана работа с цялото местно население за по-активното му привличане в охраната на границата, като се отчитат интересите на различните групи - пионери, младежи, механизатори, ловци и риболовци.

Насочване усилията за решително подобряване изменящия контрол и помощ в граничните застави и преодоляване на констативния подход в работата на офицерите от УГВ, щабове на граничните отряди и командованията на граничните комендатури.

III. ПО БОЙНАТА И ПОЛИТИЧЕСКАТА ПОДГОТОВКА

За реализирането на главната задача поставена с МЗ I-170/1987 година, основното направление в обучението и възпитанието на личния състав беше усъвършенствуване тактиката на действие при гранична обстановка и различните видове бойни действия, за повишаване бдителността, граничарското и чекисткото им майсторство.

В една част от граничните отряди се подобри работата по планирането, организирането и ръководството на учебно-възпитателния процес.

Изучаването на ръководещите документи, тяхното познаване и практическо приложение внесе известно подобрене в обучението и възпитанието на личния състав. Настъпиха положителни изменения в ръководството, контрола и помощта по учебния процес в 4, 5, 6, 7 и 8 ГрО. В една част от граничните отряди по-добре се организираха и проведоха методическите съвещания, инструкторско-методическите занятия, анализите и инструктажите, с което се повиши ефек-

тивността на учебния процес в някои от техните подразделения.

Независимо от постигнатите резултати в планирането, организирането и ръководството на учебния процес се допуснаха слабости, които се отразиха негативно върху подготовката на личния състав. Значителна част от тях се дължат на това, че някои командири и щабове като тези във 2, 11, 13 и 16 ГрО, незадълбочено изучаваха и непълно прилагаха изискванията на всички ръководещи документи по подготовката на подразделенията. Не се създаваше стройна организация за пълно и качествено изпълнение на всички планирани учебни мероприятия.

Месечните анализи за резултатите от учебния процес и социалистическото съревнование не се изготвяха задълбочено. Поради недостатъчните и повърхностни проверки по хода на учебния процес и личното участие в него, не се посочваха основните причини за допусканите слабости и не се набелязваха мерки за тяхното отстраняване. В повечето случаи инструктажите за следващия месец се изготвяха и провеждаха непълно и не водеха до повишаване методическото ниво на занятията.

Контролът и помощта в някои гранични отряди (2, 3, 11, 13, 16) се извършваше при незадоволителна предварителна подготовка и не в строго съответствие с ръководещите документи, поради което същият в недостатъчна степен съдействаше за разкриване и отстраняване на съществуващите слабости. Проявяваше се занижен критерий при проверка и оценка на подразделенията.

В началото на м.август 1988 година, комисии от щабове на граничните отряди провериха и представиха за проверка от Управление Гранични войски за отлични 100 подразделения. От тях бяха проверени 89, а потвърдиха резултатите си само 34 подразделения.

За какво друго, освен за нисък критерий на оценка говори фактът, че 2 ГрО предложи за проверка 7 подразделения, нито едно не потвърди резултатите; 3 ГрО - от 13 потвърди само едно; 11 ГрО - от 8-потвърдиха две; 13 и 16 ГрО по 9 предложени потвърдиха по две подразделения.

Горните цифри будят безпокойство. То се засилва и от факта, че няма подготовка с удовлетворителна оценка в нито един граничен отряд, а броят на безнаказаните нарушения продължава да бъде голям.

Началниците на щабове на 2 ГрО - полк. Жеков, на 3 ГрО - подп. Гугулянов, на 11 ГрО - майор Георгиев, на 13 ГрО - полк. Стоянов и на 16 ГрО - подп. Маджаров, доложете пред Военния съвет кога вашите щабове ще преустроят критериите си за оценка на подразделенията?

Подготовката на офицерите в системата на командирските сборове и занятия, шабни тренировки, командно-шабни учения и учения с войски се организираше и провеждаше на по-високо ниво, което до известна степен способствуваше за повишаване знанията, методическия опит и практическите им навици по провеждането на учебния процес, организиране охраната на границата и общовойсковия бой, за осъществяване непрекъснато управление на Войските, при сложна и бързо изменяща се обстановка. Обръщаше се особено внимание за пълното усвояване на функционалните задължения от младите и назначените на нови длъжности офицери.

Независимо от това командирските занятия и сборове не допринесоха напълно за повишаване професионалната подготовка на офицерския състав. Редица групови, показни, инструкторско-методически и други занятия с тях бяха проведени на ниско методическо ниво. Не се проявяваше необходимата възискателност за пълно и качествено отработване на планираните занятия по оперативно-тактическа подготовка. Незадоволителна е подготовката на една част от офицерите по организиране действията на заставата, комендатурата и отряда при разкриване признаци за нарушение на границата. Някои от командирите със затруднение организираха и управляваха действията и защитата на подразделенията в условията на използване на оръжие за масово поразяване. Нередовно се провеждаха занятията с офицерите и сержантите, поради което не се повиши на необходимото равнище техническата, физическата и огневата им подготовка, основна вина за което имат командирите и началник щабовете на граничните отряди. Те не изхождаха от изискването, че трябва да бъдат организатори и ръководители на ежедневните занятия. С тяхното негативно отношение съдействаха за нередовното им провеждане.

Бойната подготовка на войниците в подразделенията се организираше и провеждаше в съответствие с изискванията на програмите, инструкциите и другите ръководещи документи. Основно вниманието беше насочено за подобряване на практическото умение и навици на личния състав за изпълнение на задачите по охраната и отбраната на границата, за повишаване на сглобеността и полевата натренираност на подразделенията. По-високи резултати по бойната и политическата подготовка постигнаха 4, 5, 6 и 8 ГрО.

В обучението на личния състав се допуснаха и редица слабости. Основната причина за това е незадоволителната работа по преустройството в духа на новите изисквания, обстановката и времето, в което живеем и работим. Подценява се ролята на учебния процес за повишаване надеждността на охраната на границата и укрепване на дисциплината. Само така можем да си обясним многото безнаказани нарушения, както и преобладаващото мнозинство от извънредни произшествия и дисциплинарни нарушения в 1, 2, 11, 16 и други гранични отряди. Предварителната подготовка на една част от ръководителите на занятия и особено на командирите на отделения, не беше задоволителна. В някои подразделения учебният процес се провеждаше на ниско методическо ниво, при нисък обхват и непълно материално осигуряване. Нередовно и некачествено се провеждаха допълнителните занятия с личния състав и тези със специалистите, старшите на граничните наряди и други.

По-незадоволителни резултати по бойната и политическата подготовка показаха 2, 3, 11, 13 и 16 ГрО.

ПО ГРАНИЧНА ПОДГОТОВКА обучението на личния състав беше насочено за създаване на трайни практически навици за действие при гранична обстановка. Изучиха се общите положения от инструкциите за охрана на границата и се придобиха известни практически умения и навици по носенето на службата и при действия за задържане на нарушители на държавната граница.

По-незадълбочено се познават случаите на употреба на оръжие от граничните наряди, някои от изискванията на Инструкцията по паспортно-граничния режим, особено при проверка на лица и транспортни средства на порталите на ЕСС, носенето на службата от постоянните и тилните гранични постове. Някои от старшите на граничните наряди със затруднение управляват действията на нарядите при конкретно създадена гранична обстановка.

Занятията и тренировките по следотърсачество в част от подразделенията не са провеждани редовно, поради което граничарите не умеят да разкриват и разчитат точно следи и други признаци оставени на КСП и на местността. Това е и главната причина да има не малко и то сериозни нарушения на следовата дисциплина.

Допуснатите безнаказани нарушения показват, че сериозно се подценява граничната подготовка на личния състав.

ПО ТАКТИЧЕСКА ПОДГОТОВКА личният състав е изучил основните теоретични положения по подготовката и воденето на бойните действия и има известни практически навици за действие в състава на отделието и заставата (въвода) в отбрана.

В една част от подразделенията занятията са провеждани при опростена обстановка без пълно натоварване на личния състав. Някои от командирите със затруднение организират и управляват действията на подразделенията. Липсват навици за самоокопаване, маскировка и наблюдение. Проявява се недостатъчно умение да се водят бойни действия за унищожаване на вклинил се противник и за излизане от обкръжение. Допускат се слабости при организиране на взаимодействието и огневата система.

ПО ЗАЩИТА ОТ ОРЪЖИЯТА ЗА МАСОВО ПОРАЗЯВАНЕ по-добре са изучени поразяващите свойства на ядреното и химическото оръжие и действията с индивидуалните средства за защита.

Недостатъчна е натренираността на личния състав за продължителни действия в заразени зони, за оказване помощ и взаимопомощ при поразяване и реда за извършване на специална обработка. Една част от химизираните войници не умеят да работят с приборите за радиационно и химическо разузнаване.

ПО ОГНЕВА ПОДГОТОВКА в редица подразделения се постигнаха отлични и добри резултати. Една част от личния състав има необходимата натренираност за воденето на огън по движещи се и появяващи се цели денем от място и след придвижване.

Независимо от това не навсякъде обучението се извършваше системно и комплексно. Стрелковите тренировки не са провеждани редовно. Не се водеше системна борба за поразяване на целите с първите редове и изстрели. Част от войниците не са усвоили напълно начините и правилата за стрелба, не умеят да разпределят боеприпасите, да коригират огъня и да хвърлят гранати в точност

(2, 3, 13 и 16 Гр0). Стрелбата на офицерите и сержантите на свръхсрочна служба с личното им оръжие е слаба.

Материалната част на оръжието (ПК-46, РПГ-7 и ръчните гранати) не е изучена в пълен обем.

ФИЗИЧЕСКАТА ПОДГОТОВКА на личния състав бе насочена за твърдо понасяне на физическите натоварвания, нервно-психическите напрежения и неблагоприятните фактори при носенето на службата по охраната на границата. По-добре се изпълняват упражненията по гимнастика и преодоляване на пътеката с препятствия.

Една част от командирите на подразделения в недостатъчна степен познаваха физическите възможности на личния състав, не се работеше конкретно и диференцирано с войниците с по-слаба физическа издържливост и психическа устойчивост, поради което една значителна част от тях показаха незадоволителни резултати по изпълнение на упражненията и покриването на нормативите на крос на 1 и 3 км (3, 13 и др.Гр0).

Тревожно е състоянието на физическата подготовка на офицерите и сержантите на свръхсрочна служба.

Занятията, сутрешната физическа зарядка и спортно-масовата работа невинаги водеха до подобряване на физическата закалка и психическа устойчивост на граничарите.

Не е създадена добра организация и недостатъчно се работеше за покриване на нормативите от Военно-спортния комплекс.

ПО СТРОЕВА ПОДГОТОВКА личният състав е усвоил основните положения от строевия устав. По-добре се изпълняват строевите хватки и действия при единичната подготовка и по-незадоволително в състава на подразделението.

Външният вид на една част от командния и редовия състав не е добър. Нередовно и формално са провеждани строевите прегледи. В голяма част от началническия състав липсва личен пример в поведението, държанието, формата на облеклото и целия външен вид.

В някои от подразделенията недостатъчно внимание е обръщано на изучаването и правилното изпълнение на строевите песни.

Въпреки, че резултатите по Устави на Въоръжените сили на НРБ са добри, практиката показва, че голяма част от командния и редовия състав не познава изискванията на същите, поради което се допускат много дисциплинарни нарушения и неправилна дисциплинарна практика. Незадоволителна е възискателността на една част от командирите за строгото и точно изпълнение на уставите и устройване на ежедневиия войсков живот в строго съответствие с тях.

СПЕЦИАЛНАТА ПОДГОТОВКА на свързочните роти беше насочена за сглобяването на екипажите и подразделенията за осигуряване свързката на щабовете при полеви условия. Значително се подобри организацията на оперативно-техническата служба на свързочните възли. Успешно се усвои осигуряването на свързка в закрит режим по радио, радиорелейни и проводни канали.

Придобитите практически навици все още не осигуряват изпълнението на задачите по свързките при нощни условия при въздействие на радиоелектронни смущения. Нередовно се провеждаше учебният радиообмен между граничните отряди и междинните телефонни станции (МТС). Съществени слабости се допускаха по воденето на учебния процес в междинните телефонни станции, провеждане на заповяданите радиосеанси и дублиране на оповестяването по войсковите радиосредства във 2, 3, 5, 7 и 11 ГрО.

Планираният материал по специална и тактико-специална подготовка със сапърните роти е преминал в пълен обем.

По-незадоволително са усвоени въпросите по строителството на пътищата и мостовете, добиването на вода и особеностите при изграждането на инженерно-техническите съоръжения. Повърхностни са познанията по устройството и експлоатацията на част от инженерната техника, особено в 3, 4 и 13 ГрО.

Не са привлечани редовно сержантите на свръхсрочна служба в занятията, поради което тяхната подготовка се отрази негативно на крайния успех на ротите.

Материалът по специална подготовка на матросите от дивизионите гранични кораби е усвоен добре. Същите сдадоха курсовете, огневите и специалните задачи с отлични и добри резултати, като 22 % от ДГК на 1 ГрО и 68 % от 8 ГрО станаха носители на класна специалност.

Изостава подготовката в обучението по плуване на личния състав от ДГК на 1 ГрО. В двата дивизиона не изпълниха задачата - от всеки граничен кораб да обучат по един моторист, първа година на служба, като нещатен леководолаз.

РАДИОМЕТРИСТИТЕ И ПРОЖЕКТОРИСТИТЕ по-добре са усвоили въпросите по теоретическите основи на електротехниката, общото устройство на станцията и тактико-техническите данни на обслужващата материална част.

Недостатъчно се познава принципната електрическа схема на станцията и електромагнитния регулатор на напрежението на генератора.

Незадоволителна е подготовката на офицерите, сержантите и войниците от ПВТН от граничните застави по р. Дунав и Черно море по ръчен, флажен и светлинен семафор, знаците, звуковете и светлинните сигнали, както и сигналите за бедствие подавани от корабите, организацията и задачите на бреговото наблюдение по определяне на мястото (координатите) и елементите на движение на целите.

Не са усвоени напълно въпросите по взаимодействието между ПВТН и корабите и вертолетите.

По специална подготовка шофьорите са придобили необходимите практически умения и навици по управлението, обслужването на зачислените им автомобили и отстраняване на техническите неизправности възникнали при тяхната експлоатация.

Незадоволително са усвоени въпросите по отстраняването на елементарни технически неизправности по видовете системи. Не се познават в пълен обем техническите изисквания за нормална експлоатация на автомобила, което е особено характерно за шофьорите от 4 ГрО.

Незадоволителна е специалната подготовка на шофьорите от граничните комендатури и застави, а така също и на свръхсрочносслужещите сержанти.

Социалистическото съревнование във Войските се организира съгласно Директивата, но същото не стана постоянен стил и метод в работата на командирите, щабовете и политорганите по неговото разгаряне и популяризиране. Продължи да се допуска формализъм в организацията, воденето и отчитането му. В началото на годината в някои гранични отряди (1, 2, 3, 13 и 16) се поеха не-реално високи обещания, а в други - по-ниски от възможностите на личния състав.

Незадоволителен бе контролът и оказваната помощ по изпълнението на поетите индивидуални и колективни обещания. Това се потвърждава от факта, че от поелите за отлични 124 подразделения изпълниха само 34, от 209 отделения - 98 и от 1234 индивидуални отличници изпълниха 677. Тази година броят на отличните подразделения е с 11, на индивидуалните отличници със 181 и класните специалисти с 81 по-малко в сравнение с миналата година.

Съществуващата учебно-материална база създаваше необходимите условия за провеждане на интензивен и висококачествен учебен процес. За нейното усъвършенствуване по-добре се работеше в 3, 5, 6, 8 ГрО и УГрО. Независимо от това в някои гранични отряди същата не е напълно изградена и не винаги се поддържа в изправност. Не навсякъде са оборудвани полигони за провеждане на специалните занятия по видовете подготовки, не е решен и въпроса с оборудването на кабинети за обучението на различните категории специалисти. По-незадоволително в това отношение се работеше в 1, 13 и 16 ГрО. Не се използват рационално и пълноценно и съществуващите физкультурни салони.

Въпреки слабостите и формализма в учебния процес личният състав може успешно да изпълнява задачите по охраната и отбраната на държавната граница, но постигнатите резултати в обучението му не ни удовлетворяват.

Не настъпи решително преустройство в командно-организаторската работа на някои командири, щабовете и политоргани по пла-

нирането, ръководството и провеждането на учебния процес. Все още не е изживяна вредната практика същият да се подценява, което се отрази отрицателно пряко на бойната подготовка и косвено на резултатите в охраната на границата и състоянието на дисциплината.

Недостатъчно ефективни и целенасочени бяха помощта, контролът и възискателността по обучението и възпитанието на личния състав. Критериите за оценка на постигнатите резултати не съответствуваха напълно на повишените изисквания и не разкриваха действителното състояние на подготовката на подразделенията.

Организацията и структурата на занятията и тренировките не всякога позволяваха да се реализират високи учебно-възпитателни задачи. Не се водеше борба за пълен обхват на личния състав в занятията и не винаги се спазваше разпределението на учебното време.

Методите и методическите похвати на обучаващите командири не осигуряваха пълно интелектуално, физическо и психическо натоварване на личния състав.

Социалистическото съревнование не се използваше от командирите, щабовете и политотделите за повишаване активността на личния състав, разпространяване и внедряване на нашия и съветския челен опит за постигане на високи резултати в учебно-възпитателния процес.

За отстраняване на допуснатите слабости по обучението на личния състав, усилията на командирите, щабовете и политорганиците да се насочат за подобряване на учебната дисциплина и контрола по изпълнение на министерската заповед, Организационно-методическите указания, учебните планове и програми, повишаване на методическата подготовка и професионалната компетентност на ръководителите на занятия, възискателността и обективността в оценката на реалното състояние на подготовката на личния състав и за пълно използване възможностите на учебната техника и учебно-материалната база.

Цялостната политиковъзпитателна работа бе насочена за мобилизиране усилията на личния състав за практическото изпълнение на задачите, произтичащи от решенията на XIII партиен конгрес, Националната партийна конференция, МЗ № I-170/1987 г., Директива № 3000 на КГВ за извършване на дълбоко и всестранно преустройство в цялостния живот на Войските за по-нататъшно повишаване ролята на човешкия фактор по издигане на качествено ново равнище бойната и мобилизационната готовност, сигурността в охраната на границата, обучението и възпитанието на личния състав и укрепването на дисциплината.

Главното, което характеризира дейността на командването и политотдела на Войските и тези на поделенията, бе изучаването и осмислянето на Юлската концепция, оценките, изводите и решенията на Националната партийна конференция, която обобщава хода и правилността на новия стратегически курс на партията и страната и отражението му във ~~Въоръжените~~ сили и органите за сигурност.

Значителна работа се извърши за изясняване на съдържанието и насоките по преустройството във всички сфери от живота и дейността на Войските за решително подобряване на организацията, реда и дисциплината, за повишаване активността, бдителността и отговорността на личния състав в решаването на задачите.

Определено място в политиковъзпитателната работа заеха задачите по разясняването на съвременната военнополитическа и оперативна обстановка, същността, целите и задачите на идеологическата диверсия на империализма и провежданата антибългарска пропаганда от органите за масова информация в Турция, Гърция и СФРЮ. По-целенасочени и конкретни мероприятия се проведоха за цялостното осветляване политиката на БКП и народното правителство за формирането на единната българска социалистическа нация и засилване приноса на Войските в създаването на благоприятни условия за утвърждаването на възродителния процес в страната.

Военният съвет, командването и политотделът, отчитайки навлизането на преустройството във всекидневния живот и организационната връзка със социалистическата демокрация, своевременно набелязаха конкретни мерки за изпълнение указанията на ПБ на ЦК

на БКП за облекчаване режима на границата. Проведената значителна организаторска и политическа работа от командирите, политоргани- те, щабвете, партийните и комсомолските ръководства с местните партийни и административни органи и организации от приграничните области и общини, доведоха до издигане политическата бдителност и активност на ДОТ и местното население в охраната на границата.

Нарасна влиянието и приносът на политиковъзпитателната работа за усъвършенствуване стила и методите на работа и ръко- водство на командирите, политорганите, партийните и комсомолски- те ръководства за повишаване активността, отговорността и грани- чарското майсторство на личния състав, за сигурна охрана на дър- жавната граница, израз на което са правилните действия при задър- жането на нарушители на границата в 5, 7, 8 и други ГрО.

В по-голяма част от граничните отряди (3, 5, 6, 7 и 8) с повече настойчивост и методическо майсторство се провеждаха за- нятията по марксистко-ленинска и политическа подготовка с личния състав. В учебните групи с ръководители подп.Върбанов, полк.Ст. Георгиев, подп.Попов занятията се провеждаха при по-добра предвари телна подготовка, по-тясно обвързване на изучавания материал със задачите на Войските и войсковите колективи и същите се превръща- ха в задълбочен и откровен диалог по актуалните проблеми на наша- та съвременност.

По-високи резултати по политическа подготовка показаха 6, 5 и 8 ГрО. По-добре са усвоени темите свързани със създаване- то и бойния път на ГВ, всеотдайното сближаване и сътрудничество със Съветския съюз, освобождението на България - славен връх в нашата история, борбата на българския народ против асимилаторс- ката политика на турските поробители и др.

Командирите, политорганите, партийните и комсомолските ръководства проведоха съдържателни и разнообразни масово-полити- чески и културно-просветни мероприятия във връзка със 70-годиш- нината на ВОСР, 110-годишнината от Освобождението на България от османско робство, 70-годишнината на Съветските гранични войски и 42-годишнината от създаването на Войските, които съдействаха за издигане на класово-партийното, патриотичното и интернационал- ното възпитание на личния състав.

Наличието на редица слабости и нерешени въпроси в бойната и мобилизационната готовност и охраната на границата показва, че е недостатъчен приносът и въздействието на политиковъзпитателната работа за цялостното решаване на главната задача на Гранични войски.

Най-съществена слабост при организацията и провеждането на политиковъзпитателната работа е недостатъчната ефективност и резултатност за активизиране на човешкия фактор в охраната на границата. Като цяло политиковъзпитателната работа не доведе до решително издигане на съзнателността, отговорността и бдителността на част от военнослужещите от Войските. Същата в недостатъчна степен мобилизираше и активизираше личния състав при изпълнение на служебните задачи.

Бавно се осъществява преустройството в организирането и провеждането на ежедневната политическа работа с граничните наряди. Политиковъзпитателната работа недостатъчно воюваше със своите специфични форми и средства за редовното и качествено провеждане на занятията с различните категории граничари. Не се използват пълно възможностите на партийнополитическата работа за издигане отговорността на целия личен състав и за формиране на висок професионализъм и компетентност и за повишаване на граничарското майсторство и дисциплина на граничните наряди и издигане другарството в същите.

Тези слабости в политиковъзпитателната работа в голяма степен са в основата на допуснатите безнаказани нарушения на границата, поради несвоевременни, неправилни действия и бездействие от страна на субективния фактор - човека, в 1, 3, 11 и др.ГрО.

През изтеклата година политиковъзпитателната работа остана в дълг към идейното и нравственото изграждане на кадрите, особено на младите и новоназначени офицери за засилване любовта към граничарската професия, издигане чувството на дълг и отговорност, стремеж за пълна реализация, борба срещу застоя и инерцията и нежеланието и неумението да се работи по новому.

Недостатъчно с политически средства се работеше с ония кадри, които бягат от служба на границата, създават настроения и рушат нравствената атмосфера в колективите.

Незадоволителен е приносът на политиковъзпитателната работа за укрепването на законността, дисциплината, създаване и поддържане на строг уставен ред и здрав социално-психологически климат във войсковите колективи, поради което бяха допуснати тежки извънредни произшествия, извращения, издевателства към личния състав, лъжи, кражби (2, 16, 4 и други Гр0).

Необходимо е другарите майор Стефанов - 2 Гр0, подполковник Попов - 16 Гр0 и майор Хорозов - 4 Гр0 да подложат на анализ и преценка тези и други негативни явления и набележат съответни мерки.

Сериозни слабости се допускат и в организирането и провеждането на индивидуалната политическа работа с хората. Същата недостатъчно е насочена към офицерите, сержантите и граничарите с тежко семейно положение, с тези, които са едно дете в семейството, към военнослужещите с трудни характери и склонни към извращения, издевателства и произшествия, както и физически неукрепналите и психически неустойчиви граничари (2, 3, 1, 16, 5 Гр0). Част от началническия състав се е откъснал от подчинените си и не познава истинското състояние на нещата в колективите (16, 2, ДГК - 1 Гр0).

Някои от занятията по марксистко-ленинска подготовка не преминават ефективно, при пълен обхват, други се провалят, като лична вина тук имат ръководителите на групи (КГО, НЩ и другите офицери от командуването на отрядите). Констатирани бяха неоправдан разход на офицери и старшини от занятия. Като цяло марксистко-ленинската подготовка се подценяваше неоправдано на места.

В част от занятията по марксистко-ленинска и политическа подготовка продължава да се проявява просветителството, формализма и опростенчеството. Плахи са опитите за използването на технически средства и нагледни материали в занятията. Съще-

ствени са слабостите и в провежданите ПДС, което се отразява негативно на политическата подготовка.

По-незадоволителни резултати по политическа подготовка показаха граничарите от 2, 3, 16 и 11 ГрО. Незадоволително е усвоен материалът по Юлската концепция, решенията на Националната партийна конференция, възродителния процес и други. Все още е незадоволително участието на редица офицери от управлението на Войските, отрядите и граничните застави в организирането и провеждането на масовополитическата работа.

В редица поделения не настъпиха съществени подобрения в контрапропагандната дейност за разобличаване агресивната същност на империализма, за формиране на класова омраза у личния състав към противника, поради което се допуснаха контакти със съпределната гранична стража в 13 ГрО, гледане на чужди телевизионни предавания и слушане радиопредаванията на западните пропагандни централи.

Основните причини за съществуващите слабости в политиковъзпитателната работа опират главно до недостатъците в стила и методите на работа на политорганите, командирите, партийните и комсомолските ръководства до непълното внедряване на партийната повеля за решително преустройство на дейността си за издигане на качествено ново равнище сигурността в охраната на границата. На моменти се принижяваха контрола и помощта на политотдела на Войските, командирите и политорганите на поделения и тяхната възискателност за редовно провеждане на идеологическите мероприятия.

Недостатъчни са грижите от страна на политорганите за издигане квалификацията на ЗКПЧ на граничните комендатури и застави и на ръководителите на ПДС и учебни групи по марксистко-ленинска и политическа подготовка.

В какви направления да се насочи работата?

Да се издигне решително отговорността и творчеството в работата на политотделите за преодоляване формализма и безцелността в провеждането на политиковъзпитателната работа, за по-ефективна подготовка на ръководителите на учебни групи и участниците в същите.

Командирите, политорганите, партийните и комсомолските ръководства решително да изменят отношението и непосредственото си участие в идеологическата работа, като подобряват нейната организация, съдържание, качество и ефективност, за да може да пропътува всяка дейност за висока бойна и мобилизационна готовност и сигурна охрана на държавната граница.

IV. ПО СЪСТОЯНИЕТО НА ДИСЦИПЛИНАТА

През изтеклата 1987/1988 г. Военният съвет, командуването и политотделът на Войските, командирите, щабовете и политорганите проведоха редица мероприятия по укрепване на дисциплината и спазването на социалистическата законност. В резултат на това се постигнаха известни успехи в това направление. Повиши се вниманието по правната пропаганда, взеха се мерки по психическата устойчивост и физическа закалка на личния състав. По-настойчиво се воюваше срещу извращенията на дисциплинарната практика и нарушенията на социалистическата законност. На редовни и извънредни заседания на Военния съвет, на XXI общогранична партийна конференция, по време на срещите на членовете на Военния съвет с офицерите от граничните отряди и застави на комплексни (във 2, 5 и 13 ГрО) и частични проверки в по-голяма част от поделенията се поставиха на задълбочен анализ, съществени страни от преустройството на стила и методите на работа по укрепване на дисциплината. На разширеното заседание на Военния съвет проведено през м.май 1988 г. в град Петрич бяха показани отделни елементи по войсковия ред, строеви преглед и се направи анализ на психо-физическата закалка на личния състав. Разработиха се и конкретни мерки на командуването и политотдела на Войските за работа в това направление.

За лични слабости и незадоволителна дисциплина беше предявено персонално взискание към командуванията на 3, 11, 16 Гр0, към командири на гранични комендатури от 3 и 11 Гр0 и други офицери. Анализирано беше състоянието на дисциплинарната практика. Проведени бяха индивидуални беседи с военнослужещи на различни длъжности за тяхната роля и място в укрепване на дисциплината. На 38 комунисти е потърсена партийна отговорност.

Независимо от всичко това състоянието на дисциплината в Гранични войски не съответствува на високите партийни изисквания и постановки. Преустройството в това направление протича бавно и без необходимата настойчивост, особено във 2, 3, 11, 4, 16 Гр0. През отчетната година бяха допуснати 33 извънредни произшествия при 25 за 1986/1987 г. Доложете кога ще се преустроите?

Следователно извънредните произшествия бележат устойчивост и особено тези свързани с човешки жертви и осакатявания - 1, 2, 3, 6, 7, 4 и други отряди. Допуснаха се самоубийства (2, 3, 6 Гр0), отравяне, удавяния (1, 8 Гр0), автопроизшествия (2, 3, 7 Гр0) и наранявания, при които бяха дадени небоеви загуби.

Буди тревога устойчивостта на извращенията, издевателствата и грубостите, с които на този етап не успяхме да се преборим. През годината са регистрирани 10 случая (2, 11, 3, 4, 5, 6, 7, 8 Гр0 и Б00 - София), като 70 % от тях са от офицери и сержанти. Извършените проверки показват, че извращенията, издевателствата, недругарските взаимоотношения са много повече от регистрираните, за които не е направена необходимата политическа оценка, а за част от тях не е докладвано.

Извънредните произшествия и дисциплинарни нарушения са преди всичко вследствие на употреба на алкохол, не спазване мерките за безопасност и непълно изпълнение на служебните задължения.

Характерни са случаите с отделни и групови пиянства и побои между военнослужещи в 13 грз и инженерна служба на 2 Гр0, ДГК - 1 Гр0, 14 грз от 11 Гр0, УП на 3 Гр0, 2 грз от 16 Гр0, 9 грз от 5 Гр0 и други. В някои поделения като СШИСК - Берко-

вица, тила на 16 ГрО, ГК - Доспат, Симитли и други се допуснаха нарушения на социалистическата законност с отклонение на материални средства и браконьерства. В отделни случаи се нарушаваха уставите, инструкциите и наставленията по съхранението и използването на оръжието и боеприпасите. Недостатъчни бяха мерките по опазването на военната тайна и скритото управление на войските. Поради слаб контрол на движението на личния състав се допуснаха 5 самоотлъчки (1, 16 и 5 ГрО - НЩ доложете защо?)

Дисциплинарните нарушения в сравнение с миналата учебна година бележат увеличение. Най-голям е процентът (около 34 %) на нарушенията свързани с непълно и некачествено изпълнение на заповеди, разпореждания и функционалните задължения. Нарушенията на дисциплината в граничната служба са 27 %. Нарушенията допуснати от командири и началници са 14 %.

Причините за незадоволителното състояние на дисциплината през отчетната година се свеждат до недостатъчната конкретност и ефективност на командно-организаторската и политическата работа на редица управленчески звена от Войските. Планират се на брой много мероприятия, но същите не са изпълнени с конкретно съдържание, поради което в повечето случаи не въздействуват за подобряване на изпълнителността. С въпросите на дисциплината и уставния ред не се занимават всички отдели, отделения и служби в УГВ и част от отделенията и службите в граничните отряди. Този проблем не е станал дело на голяма част от офицерите. Не се използва пълноценно ролята на сержантския състав и на обществените органи за въздействие.

Недостатъчна е превантивната възискателност. В някои случаи не се привеждат в изпълнение изискванията на редица устава, наставления, заповеди и разпореждания. Продължава да се допускат компромиси, либерализъм, оневиняване на провинили се военнослужещи, криворазбран началнически подход. Често пъти възискателността се прехвърля на висшестоящи органи, вместо непосредствените командири да прилагат в своята дисциплинарна практика цялата си власт. Понижи се ефективността на възпитателните и служебните мерки по трезвеното възпитание.

Индивидуалната работа с хората не напълно е преустроена. В повечето случаи тя се провежда след допускането на произшествията и другите отрицателни прояви. В някои случаи при нейното организиране и провеждане се допуска формализъм и шаблон. Поради това нарушенията не се разкриват в зародиш, не се воюва настойчиво срещу предпоставките за допускането им. Значителна част от офицерския и сержантския състав не умеят да работят с хората, да ги сплотяват, да ги мобилизират. Понякога самите те вършат извращения, побоища, уронват достойнството на своите подчинени. Изследването на причините за извращенията и издевателствата в 4 и 5 ГрО, УГрО и СШИСК – Берковица показва, че голяма част от анкетираните граничари сочат като сериозна причина старите подходи за работа на офицерите и старшините, неизпълнение на уставите, заповедите и разпорежданията, недостатъчния личен пример и ниската интелектуална и общовойскова подготовка на някои командири и старослужещи граничари, наличие на "традиции" по делене на млади и стари граничари. Освен това част от извращенията са свързани с недостатъчната физическа закалка и психическа устойчивост на младите граничари.

Незадоволителна е работата по укрепване на единоначалието, особено на звеното командири на гранични застави. Все още голяма част от командния състав, в това число командири на гранични застави и комендатури и началник щабове, използват преди всичко административни силови методи, не прилагат умело политическия подход, не се опират системно на партийните организации, дружествата на ДКМС и органите за обществено въздействие. Не е преодоляно увлечението за налагане на наказанието "арест" в 1, 2, 11, 3, 4, 13 ГрО – командирите докога с този подход?

Не е достатъчно конкретна и действена провежданата политиковъзпитателна работа. Тя все още не е целенасочена и настъпателна и не въздейства ефективно на всички военнослужещи. Редица от провежданите политиковъзпитателни мероприятия по дисциплината са еднообразни по форма и съдържание и ниска резултатност.

Отделни командири подценяват редица въпроси свързани с конкретните социално-битови условия на живот и дейност и не пола-

гат необходимите грижи за удовлетворяване на материалните и културни потребности на военнослужещите.

В какви насоки трябва да продължи по-нататък нашата дейност, за да се осигури ръст в качеството на дисциплината?

През следващата година усилията следва да бъдат насочени за подобряване практическата дейност на командирите и политработниците за укрепване на дисциплината. В цялостната командно-организаторска и партийнополитическа работа на преден план да се изведат политическите аспекти на дисциплината.

Да се издигне ролята и значението на командира-единоначалник. Умело да се работи с хората. Административните методи и подходи да се заменят с жива индивидуална работа с отделния военнослужещ. Настойчиво да се работи за изграждане личностното качество дисциплинираност у всеки воин. Да се приведат в строго съответствие с изискванията на войсковите устави и комунистическата нравственост, взаимоотношенията командири, командири - подчинени. В това отношение ударението да падне върху изпълнителността.

Решително повишаване на взискателността и превантивността в работата по укрепване на дисциплината. Създаване във войсковите колективи на такъв климат и обстановка изключващи прояви на извращения, издевателства и недругарски взаимоотношения. Да се води остра и непримирима борба срещу нарушенията на социалистическата законност и другите отрицателни прояви. Да се внесе решителен прелом в дисциплинарната практика на командния състав и в работата за недопускане на употреба и злоупотреба с алкохол.

Вземане на мерки за изучаване на военнослужещите (особено на тези от новото попълнение) и вникване в техните проблеми. Провеждане на пълноценна и съдържателна политиковъзпитателна работа и повишаване нейния принос за подобряване на дисциплината.

Да се засили индивидуалната политическа работа с физически неукрепналите и психически неустойчивите граничари.

Това са проблемите, които поставя пред вас Военният съвет. Високите партийни изисквания налагат ускоряване процеса

на преустройството във Войските за по-нататъшно издигане на бойната готовност, надеждността в охраната на границата, качеството на учебния процес и поддържане на войскови ред във всички подразделения.

- ПРИЛОЖЕНИЯ:
1. Справка за оперативните показатели от 01.09.1987 г. до 31.08.1988 г.
 2. Таблица за резултатите по бойната и политическата подготовка за 1988 г. Рег.№ 2022/19.09.1988 г. екз.№ 3 от 1 лист.
 3. Таблица за допуснатите извънредни Происшествия и дисциплинарни нарушения през учебната 1987/1988 г. Рег.№ 1988/13.09.1988 г. екз.№ 3 от 1 лист.

Отп. в 1 екз.
Изп. Цанов
Нап. Александрова - 3205
22.09.1988 г.
Размн. в 2 екз.

КОМАНДУВАЩ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ:

(ЦАНОВ)

93

М В
ПОДЕЛЕНИЕ - 50
Рез. № 2234 екс. 1
14.10.1988 г.
1000-СОФИЯ

65

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СЕКРЕТНО!

ДО
МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИК ДИМИТЪР СТОЯНОВ

Т У К

И Д
Подписан със 3-
15.10.88
М.и.С.Цанов

V

Вн. № 21776 от 20.10.88

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от командувачия Гранични войски -
генерал-лейтенант СТЕФАН ЦАНОВ

ДРУГАРЮ МИНИСТЪР,

Процесите на преустройство на охраната на границата, новите реалности на границата и изискванията за по-нататъшно демократизиране на живота в нашата страна и повишаване активността на субективния фактор налагат да се внесе изменение в отделни положения от инструкциите за охрана на държавната граница на НРБ (граничен отряд, гранична комендатура, гранична застава, служба на граничните наряди).

В съответствие с това предлагам да бъдат изменени и допълнени следните положения от инструкциите за охрана на държавната граница на НРБ:

1. В т.140, глава VI от Инструкцията за охрана на държавната граница на НРБ (граничен отряд, гранична комендатура) е указано, че командирът на отряда взема решение за охрана на границата в срок от 3 месеца. С цел по-пълно да се отчитат особеностите в охраната на границата през зимния и летния

период и подготовката на подразделенията, спестяване на сили, средства и време на командирите и щабовете на гранични отряди през годината беше експериментирано решението да се взема на периоди, през 6 месеца (есенно-зимен и пролетно-летен период).

Считам, че утвърждаването на това изменение е целесъобразно и в бъдеще командирите на гранични отряди да вземат решение за охрана на границата два пъти в годината – през м. октомври за есенно-зимния и м.април за пролетно-летния период.

2. Съгласно т.142, глава IV от Инструкцията за охрана на държавната граница на НРБ (гранична застава) командирите на граничните застави ежедневно, не по-късно от 18.00 часа, вземат решение за охрана на границата, съставят план за охраната и правят разчет на силите и средствата. Решението се взема за срок от едно денонощие от 20.00 часа на текущото до 20.00 часа на следващото денонощие.

Като изхождам от това, че в оперативната обстановка в участъка на заставата не настъпват ежедневни изменения и с цел намаляване на книжнината, предлагам командирите на застави да вземат решение за охрана на границата при нормална обстановка за една седмица. Решението да се взема всеки петък във времето от 10.00 часа до 13.00 часа за срок от 20.00 часа на този ден до 20.00 часа на следващия петък. Планът за охраната и разчетът на силите и средствата да се изготвят ежедневно както досега.

За преминаване към усилена охрана на границата и при рязко изменение на обстановката командирите на застави вземат незабавно ново решение.

3. Сега на всеки войник и сержант на срочна служба съгласно т.29, глава I от Инструкцията за охрана на държавната граница на НРБ (гранична застава) се дават ежемесечно по два почивни дни. На офицерите и сержантите на свръхсрочна служба от граничните застави при нормална охрана съгласно т.32, глава I от същата инструкция се дава по един почивен ден ежеседмично (4 дни в месеца).

Измененията на условията на живот в нашата страна, увеличените социални придобивки като преминаването на петдневна работна седмица, високото напрежение при изпълнение на задачите, изискванията за по-широка демокрация и за активизиране на субективния фактор налагат да се увеличи времето за почивка на посочения състав.

Предлагам на всеки войник и сержант на срочна служба от граничните застави да се дават по три почивни дни ежемесечно, в които те се освобождават от служба, занятия и домакинска работа.

На офицерите и сержантите на свръхсрочна служба от граничните застави да се дават по шест почивни дни в месеца, които с разрешение на командира на отряда да могат да се ползват на три или четири пъти.

4. За облекчаване пропускането на местните жители при извършване на селскостопанска и друга работа е целесъобразно на неактивните и отдалечените от заставата портали на сигнализационните системи, на които няма възможност да се изпрати граничен наряд, ключовете да се дават на местни жители. Същите да се определят съгласувано с кметствата и общинските управления на МВР.

Ако утвърдите това предложение с този текст е необходимо да се допълни т.166, глава IV от Инструкцията за охрана на държавната граница на НРБ (гранична застава).

5. В т.404, глава XI от Инструкцията за охрана на държавната граница на НРБ (гранична застава) е записано, че излизането на любители риболовци в морето и в българската част от водите на граничните плавателни реки се разрешава в зависимост от местните условия от щаба на граничния отряд или с негово разрешение от командира на комендатурата или командира на заставата. Разрешение се издава само на онези любители риболовци, които имат регистрирани моторни и безмоторни плавателни съдове на установени пристанища. При това им се разрешава излизане в морето от разсъмване до стъмване на отдалечение до 2 мили от брега в морето и със задължително завръщане в определените пристанища.

Отразеното в тази точка вече не съответствува на Правилника за прилагане на закона за морските пространства на НРБ, което налага същата да се измени, както е в Правилника, а именно:

Лодките на предприятията, кооперативните организации и на гражданите могат да извършват риболов по всяко време на денонощието, а яхти, лодки и други плавателни средства за спорт, туризъм и развлечение могат да се използват само през светлата част на денонощието (от изгрев до залез) на разстояние до 5 мили от изходните линии, от които се измерва териториалното море.

Риболов, спорт, туризъм и развлечение с посочените плавателни средства с разрешение на компетентните органи може да се извършва на разстояние по-голямо от 5 мили и по всяко време на денонощието.

6. В т.42, глава II от Инструкцията за охрана на държавната граница на НРБ (служба на граничните наряди) е посочено, че по указание на командира на заставата могат да почиват през деня, като се редуват, само граничарите от наряд, състоящ се от трима и повече човека и изпратен за повече от 12 часа. При това почиващите не трябва да бъдат повече от 1/3 от състава на наряда.

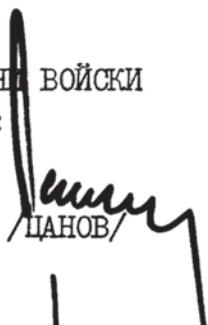
Намаления личен състав (особено след уволнението на набора), а оттам и по-малкия състав на граничните наряди (преобладават нарядите в състав до двама граничари, изпращани със срок на службата повече от 12 часа) е в противоречие с това.

Това води до нарушаване на изискванията на Инструкцията за охраната на границата на НРБ и налага да се внесе изменение в посочената точка, като се разреши на граничарите от наряд, състоящ се от двама и повече граничари и изпратен за повече от 12 часа да почиват посменно по график изготвен от командира на заставата.

Изменението на посочените положения от Инструкциите за охрана на държавната граница на НРБ ще ускори процесите на

преустройството, ще способствува за създаване на по-добра организация за изпълнение на задачите, активизиране на целия личен състав, разширяване на демократизма, подобряване на пропускателния режим и повишаване сигурността в охраната на границата.

КОМАНДУВАЩ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ:

/ЦАНОВ/

Отп. в 1 екз.

Изп. Цанов

Нап. Йонкова - 3401

14.10.1988 г.

Размножено в 1 екз.

СЕКРЕТ

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

30
04.01.89.³
1000-СФМ

П Л А Н

за строителството и поддържането на ИТС по границата през 1989 г.

№ по ред	Наименование на съоръженията	Мяр-ка	Коли-чест-во	Разпределение по отряди												УГО
				1	2	11	3	16	4	5	13	6	7	8	15	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
	I. ПО ОДГ															
1	Капитален ремонт и реконструкция на "С-100" в "Скала"	бр.	3	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1	-		
2	Подмяна на бодлива тел.	т	400	40	30	50	30	30	40	60	40	40	30	10		
3	Усилване на ЕСС															
	а) против подкопаване	км	25	2	2	3	3	2	3	3	2	2	2	1		
	б) с втора козирка	км	26	2	2	2	3	3	2	3	3	3	2	1		
	в) с гладък проводник	км	110	12	8	10	10	9	10	11	12	14	10	4		
	г) с оградна мрежа	км	19	3	3	3	2	1	2	1	1	1	2	-		
	д) с контролен плет от бодлива тел	км	21	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1		
4	Съоръжение тип "Елхово"	км	17	2	2	2	1	1	1	3	1	2	1	1		
5	Построяване на вишки	бр.	9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-		
6	Ремонт на вишки	бр.	36	4	2	3	4	4	3	4	3	4	3	2		
7	Път с твърда настилка	км	10	-	-	-	-	-	3	-	-	4	3	-		
8	Телени заграждения на РП	км	21	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		

Из архивите

450

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	<u>II. ПО БМГ</u>														
1	КП за щаб на ГрО	бр.	1	1											
2	КНП за командир ГрБ	бр.	3						2	1					
3	Изграждане на РНО на грз	бр.	10	6	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-
4	Облицоване на окопи за отделение	бр.	33	-	2	-	4	4	4	4	4	4	4	3	
5	Изграждане гараж за ИТ	бр.	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-

Отп. в 1 екз.
 Изп.Славков
 Нап.Александрова - 33
 04.01.1989 г.
 Размн. в 12 екз.

НАЧАЛНИК ИНЖЕНЕРЕН ОТДЕЛ - УГВ
 ПОЛКОВНИК: *Петков*
 (ПЕТКОВ)

Be

СЕКРЕТНО!

72 3
06 01 89

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от началника на инженерния отдел - УГВ полковник ПЕТКОВ

ОТНОСНО: Внесените във Военния съвет за обсъждане и приемане планове за инженерно-техническото оборудване на държавната граница през 1989 и 1990 г.

Особеното в планирането на инженерното строителство е, че планът и проектопланът не са единни. За обсъждане и приемане са внесени два плана и два проектоплана:

1. План за строителството и поддържането на ИТС по границата през 1989 г. и проектоплана за строителството и поддържането на ИТС по границата през 1990 г.

2. План за преместване електросигнализационни системи на нови трасета съгласно Министерско постановление № 36/17.11.1988 г. през 1989 г. и проектоплана за 1990 г.

Вторият план и проектопланът са подработени в изпълнение на чл.1 (1), т.4 и чл.14 от постановление № 36 от 17.11.1988 г. на Министерския съвет. Отделянето на този план от първия е целесъобразно и наложително, тъй като планираните за неговата реализация финансови средства са строго целеви, а и планираните за изпълнение мероприятия са с конкретна целенасоченост.

При подработването на плана за строителството и поддържането на ИТС по границата през 1989 г. видовете инженерни мероприятия и тяхното количество се определяха в зависимост от размера на финансовите средства, които ни се определят устно от Управление "Тил" - МВР, а именно:

м.април 1988 г. - на базата на 1 900 000 лв. в края на същия месец сумата се намали с 400 000 лв. (това е стойността на

отбранителното строителство) и остана 1 500 000 лв.

8 декември 1988 г. - на базата на 1 150 000 лв.
(сумата се намали с 350 000 лв.)

20 декември 1988 г. - на базата на 800 000 лв.
(сумата се намали с още 350 000 лв.)

Поради намалението на финансовите средства планът по съдържание се обособи в план за текуща поддръжка на ИТС.

Ново строителство (т.1 и т.5) е планирано само в 4, 6 и 7 ГрО, където през 1989 г. няма да се изпълняват мероприятия съгласно МП № 36.

В раздела за БМГ е планирано отбранително строителство, но само като количество. За него финансови средства не са предвидени. Строителството ще се извърши със строителни материали, които са в наличност.

Изразявам мнение, че планираните за подмяна 400 тона бодлива тел са недостатъчни и е възможно да се създадат ситуации с неблагоприятни последици.

Проектпланът за строителството и поддържането на ИТС по границата през 1990 г. е подработен на базата на 1 750 000 лв. (1 150 000 лв. за ИТС по охраната на границата и 600 000 лв. за отбранително строителство).

Финансовите средства за ИТС по охраната на границата макар и недостатъчни, дават възможност за известно разширяване на инженерните мероприятия: завишена е със 100 тона бодливата тел за подмяна; планира се ново строителство на съоръжения от 3-метрова оградна мрежа - 15 км; завишено е количеството на съоръжението тип "Елхово" и др.

От проектоплана е видно, че и през 1990 г. на граничните отряди, незаангажирани с мероприятия по МП № 36, строителната програма е по-натоварена.

В плана е включено и отбранително строителство продиктувано от увереността, че въпросът за финансирането на това строителство за 1990 г. ще се реши положително.

В изпълнение на чл.1 (1) т.4 от постановление № 36 от 17.11.1988 г. на Министерския съвет за поетапното изключване до 1991 г. от полосата между електросигнализационните системи и границата на 38 населени места (34 села и 4 махали) и 3 обекта е разработен тригодишен план.

Изпълнението на тригодишния план е планирано както следва:

1. През 1989 г. да се изключат 14 села, 2 махали, 2 обекта. Общата дължина на новото трасе на ЕСС е 100 км.

2. През 1990 г. да се изключат 9 села и 1 махала. Дължината на новото трасе на ЕСС е 70 км.

3. През 1991 г. да се изключат 9 села и 1 махала. Дължината на новото трасе на ЕСС е 70 км.

В тригодишния план не са залегнали за изключване:

- две села - с.Къшле и с.Драбишна, тъй като първото не е заградено с ЕСС, а второто е изключено през 1988 г.;

- един обект - Минен обект "Осогово", поради невъзможност за ново строителство на ЕСС. Обектът ще се изключи, а охраната на границата ще се осъществява по други способи.

Извън изискванията на постановление № 36, по нареждане на други инстанции, в тригодишния план е залегнало изключването на:

- 1 ГрО - ГКПП - Връшка чука (9 грз);
- 11 ГрО - ГКПП - Станке Лисичково (14 грз);
- 3 ГрО - ГКПП - Златарево (6 грз);
- пътя за с.Голешево (17-18 грз).

За изпълнението на тригодишния план са планирани 19 500 000 лв., които ще се усвояват както следва:

- 1989 г. - 7 800 000 лв.;
- 1990 г. - 5 790 000 лв.;
- 1991 г. - 5 910 000 лв.

В плана за преместване електросигнализационни системи на нови трасета съгласно МП № 36/17.11.1988 г. през 1989 г. е планирано да се изключи упоменатия брой села, махали, обекти, плюс трите ГКП, при което да се построят нови ЕСС и други ИТС по протежение на 100 км.

Разпределението по отряди е следното:

1	Гр0 - 3 грз - с. Куделин	- 5 км
	4 грз - с. Балей	- 3 км
	7 грз - с. Бориловец	- 5 км
	9 грз - ГКП - Връшка чука	- 5 км
11	грз - Раковишки манастир и пионерски лагер край с. Раковица	- 6 км
13	грз - мах. Крачимир, с. Стакевци и пионерски лагер край с. Стакевци	- 5 км
	ВСИЧКО	29 км
2	Гр0 - 6 грз - ляв фланг	- 3 км
	7 грз - с. Круша и с. Грълска падина	- 7 км
	8 грз - с. Вrabча	- 8 км
	ВСИЧКО	18 км
11	Гр0 - 2 грз - с. Метохия, Долно Кобиле	- 8 км
	3 грз - с. Горно Кобиле	- 1 км
	7 грз - с. Бобешино	- 9 км
	10 грз - мах. Полеганска	- 5 км
	14 грз - ГКП - Станке Лисичково	- 5 км
	ВСИЧКО	28 км
3	Гр0 - 2 грз - с. Клепало	- 8 км
	6 грз - ГКП - Златарево	- 2 км
	ВСИЧКО	10 км
16	Гр0 - 2 грз - с. Нова Ловча	- 6 км

5

24

5 Гр0 - 17 грз - с.Горно Луково - 4 км

13 Гр0 - 15 грз - с.Маточина - 5 км

При определянето на населените места и обекти за изключване през 1989 г. се изхождаше от следно:

- съобразяване с интересите на местното крайгранично население;

- вземане под внимание предимно важността на обектите - манастири, пионерски лагери, ГКПІ и др.;

- ускоряване облекчаването на ПГР по някои направления - Трънското, Бреговското;

- съобразяване с необходимостта от сигурна охрана на границата в период, когато не е придобит още опит за такова преустройство: подбор на села сравнително по-отдалечени от границата, терени осигуряващи висок темп на строителство с наличната инженерна техника (в по-къси срокове ще бъде доставена по-високо ефективна и производителна техника) и др.

Останалите мероприятия, залегнали в плана са в строга зависимост от количествените показатели на планираното строителство на ЕСС на нови трасета.

Планирано е новопостроените ЕСС да бъдат усилены (по текста на т.2) на 100 %, а 80 % от цялата дължина да се прикрие с триметров а оградна мрежа и съоръжение тип "Елхово".

Възпрепятстващите съоръжения на рубежите за прикриване се предвижда да се построят в границите на 20-30 % от дължината на ЕСС, което е напълно достатъчно за прикриване на НВДНГ.

Планира се строителство на пътища с твърда настилка по цялото протежение на ЕСС и на границата, с което рязко ще се повиши маньовъра със сили и средства, а от там и надеждността в охраната на границата.

В проектоплана за преместване електросигнализационни системи съгласно МП № 36 през 1990 г. е планирано да се изключат 9 села и 1 махала, при което да се построят нови ЕСС и други ИТС по

6

протежение на 70 километра.

Разпределението по отряди е следното:

1	Гр0 - 12 грз - мах.Куцарова махала	- 5 км
2	Гр0 - 2 грз - с.Бърля	- 4 км
	3 грз - с.Станенци	- 9 км
	<u>ВСИЧКО</u>	<u>13 км</u>
11	Гр0 - 3 грз - с.Горно Кобиле, с.Долно Кобиле, с.Уши	- 8 км
	4 грз - с.Горни Кортен	- 4 км
	5-6 грз - с.Ивановци	- 11 км
	<u>ВСИЧКО</u>	<u>23 км</u>
3	Гр0 - 17-18 грз - пътя за Голешево	- 8 км
16	Гр0 - 6 грз - с.Теплен	- 8 км
4	Гр0 - 7 грз - с.Потока	- 5 км
6	Гр0 - 14 грз - с.Белеврен	- 8 км

Съображенията при определяне населените места за изключване, вида и дължината на другите инженерни мероприятия в проектоплана са идентични с тези, които са изразени във връзка с подработването на плана.

Особеното тук е, че под № 10 фигурира мероприятие "Нова гранична застава - с.Врабча". Това мероприятие не е инженерно строителство. Включено е в проектоплана, тъй като планировката за изместването на ЕСС съгласно МП № 36 е единна и се извършва от инженерния отдел - УГВ.

С цел повишаване ролята и успешното решаване на задачите на инженерното осигуряване

ПРЕДЛАГАМ:

1. Военният съвет да утвърди предложените два плана за инженерно строителство през 1989 г. и два проектоплана за 1990 г.

2. Разпределението на инженерната техника, която предстои да закупим, да бъде следното:

а) инженерна техника планирана за закупуване допълнително за изпълнение на постановление № 36/17.11.1988 г. на Министерския съвет

Булдозер Д-355 - Комацу - 3 бр.

Заявени - 1989 г. - 3 бр.

Разпределение: на 11, 16 и 5 Гр0 по 1 бр.

Булдозер - ДЗ-109 (на трактор Т-130/Т-170) - 5 бр.

Заявени - 1989 г. - 3 бр., 1990 г. - 2 бр.

Разпределение: 1989 г. - 1 Гр0 - 2 бр.; 3 Гр0 - 1 бр.
1990 г. - 2 Гр0 - 1 бр.; 3 Гр0 - 1 бр.

Екскаватори - Э0-44-21 - 4 бр.

Заявени: 1989 г. - 2 бр.; 1990 г. - 2 бр.

Разпределение: 1989 г. - 11 Гр0 - 1 бр.; 3 Гр0 - 1 бр.
1990 г. - 5 Гр0 - 1 бр.; 13 Гр0 - 1 бр.

Фургони - 16 бр.

Заявени: 1989 г. - 14 бр.; 1990 г. - 2 бр.

Разпределение: 1989 г. - 11 Гр0 - 4 бр.; 1, 2, 3, 5 Гр0
по 2 бр.; 16, 6 Гр0 по 1 бр.
1990 г. - 4 Гр0 - 2 бр.

б) инженерна техника планирана за закупуване съгласно заявките по установения планов ред през 1989 г.:

Трактор Т-130 - 1 бр. - за 11 Гр0

Трактор Т-150-К - 1 бр. - за 2 Гр0

Екскаватор 30-4421 - 1 бр. - за 6 Гр0

Валяци - 2 бр. - за 1 и 11 Гр0 по 1 бр.

Автокран - 2573 - 1 бр. - за 2 Гр0

Крановопробивна машина ХК-6500 - 1 бр. - за 1 Гр0

Краз 257 - 2 бр. - за 11 Гр0 и Б00 по 1 бр.

Ремаркета 20-тонни - 2 бр. - за 2 и 13 Гр0 по 1 бр.

Освен това разполагаме с финансови средства и ще закупим извънпланово:

а) Сонда - МбК-4 - 4 бр.
- за 1, 2, 11 и 16 Гр0 по 1 бр.

б) Ямкокопатели - ГЯУ-100 - 4 бр.
- за 1, 2, 11 и 3 Гр0 по 1 бр.

3. Да се усилят 1, 2 и 11 Гр0 както следва:

а) с инженерна техника:

2 Гр0 - с булдозер С-100 - 1 бр. от 6 Гр0

11 Гр0 - с булдозер Т-109 - 2 бр. от 4 Гр0
с трактор Т-150-К - 1 бр. от 1 Гр0

б) с личен състав:

1 Гр0 - 50 души
- от сапърната рота на 6 Гр0 - 15
- сборна команда от грз - 35

2 Гр0 - 50 души
- от сапърната рота на 7 Гр0 - 15
- сборна команда от грз - 35

11 Гр0 - 120 души
- от сапърните роти на:
4 Гр0 - 15
13 Гр0 - 3
8 Гр0 - 2

- сборни команди от грз
11 Гр0 - 25; 4, 5, 13, 6, 7 Гр0 по 15 = 100

72

4. Групите от сапърните роти на 4, 13, 6 и 7 Гр0 да се оглавяват от инженерен офицер, а сборните команди от граничните застави от мл.сержанти.

5. В сапърните роти на 1, 2, 11 Гр0 да се назначат ЗКПЧ - офицери, за целия строителен период.

6. Да се утвърди количествения състав на команди от срочнослужещи военносслужещи, които при допълнително съгласуване да се изпращат в граждански предприятия както следва:

- за производство на бодлива тел - до 10 души;
- за направа на железобетонни изделия - до 10 души.

7. Да се задължат командирите, политотделите и тиловите органи още по-отблизо да ръководят политическото и тиловото осигуряване на подразделенията, изпълняващи задачи по строителството и поддържането на инженерно-техническите съоръжения.

Отп. в 1 екз.
Изп.Петков
Нап.Александрова - 75
05.01.1989 г.
Размн. в 12 екз.

НАЧАЛНИК ИНЖЕНЕРЕН ОТДЕЛ - УГВ
ПОЛКОВНИК: *Петков*
(ПЕТКОВ)

144

М В Р
УПРАВЛЕНИЕ III-4-18

№ 111/111

СТРОГО СЕКРЕТНО!

СОФИЯ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СЕКРЕТНО!

Длъжност: гъж. експерт
Подпис: [Signature]
Фамилия: /Йорданов/

*попу и профане
като мн. гъж. експерт
роден - [unclear]
гъж. експерт 25-10-1940*

Н А С О К И

на зам.-командуващия по разузнаването, той и началник на РО-ГВ и началника на отдел ВКР за Гранични войски

ОТНОСНО: Усъвършенствуване взаимодействието между разузнавателния отдел и отдел ВКР за Гранични войски и отделенията за граничните отряди

На 21.11.1988 година във връзка с Указания рег. № 62 от 30.01.1980 година се проведе съвешание на ръководния състав на двата отдела. На съвешанието се направи кратка оценка на оперативната обстановка и състоянието на взаимодействието. Бяха направени следните изводи:

1. Оперативната обстановка през последните години се характеризира с все по-засилваща се дейност на разузнавателните органи на Турция, Гърция и СФРЮ.

- турските разузнавателни органи, използвайки всички свои възможности и средства за масова информация, активизираха антибългарската пропаганда с цел дискредитиране на НРБ пред външния свят и въздействуват на българите-мюсюлмани, призовавайки към противодействия, подклаждат надежди за изселване, вярата им в "майка родина Турция" и антибългарски настроения. Тази обстановка се използва за активизиране на разузнавателната и контра-разузнавателната дейност в приграничната полоса;

- гръцките разузнавателни органи, независимо от настъпилото разведряване в добросъседските отношения продължават активно да провеждат подривна дейност срещу нашата страна. На границата

145

2

и в приграничната полоса под най-различни форми продължават да търсят и осъществяват контакти с наши военнослужещи и местно население с цел изучаване и вербовка за събиране информация за охраната на границата, агентурната и военнополитическа обстановка;

– югославските разузнавателни органи засилиха дейността си срещу нашата страна. Зачестиха случаите на вербовка на български граждани. Особено брутални, придружени с провокации, шантаж и репресии са някои от опитите за вербовка на наша граждани, временно пребиваващи в СФРЮ. Забелязва се активизиране дейността им по границата и в граничната полоса, където използват свои кадрови разузнавачи и поставили се в тяхна услуга югославски граждани, имащи роднински и приятелски връзки на наша територия.

2. По взаимодействието между двата отдела досега не са възниквали сериозни проблеми. Всичко, което са решавали е било в интереса на контраразузнавателното осигуряване охраната на границата.

Отчетено беше, че независимо от постигнатите успехи има значителни резерви, които не се използват пълноценно и от двете страни, които се изразяват в следното:

– все още се допуска по места да не се обменя своевременно информация, касаеща дейността на двата отдела;

– по делата на оперативен отчет и сигналните преписки не винаги се планират и провеждат конкретни и целенасочени мероприятия за съвременното им изясняване и приключване;

– по някои лица на списъчен отчет и ОИЛ, по които съществуват възможности за използване на агентура и ДЛ от двата отдела не се съгласуват задачите и мероприятията;

– в някои отряди съществува неразбиране по отношение на функционалните задължения на оперативния състав за пълно и своевременно изясняване на причините за допуснати безнаказани нарушения на държавната граница;

– не винаги се съгласуват усилията при необходимост в контраразузнавателно отношение за осигуряване провежданите агентурно-оперативни и технически мероприятия по границата;

– в някои отряди се допуска нарушаване взаимоотношението между отделенията, което сериозно затруднява взаимодействието за успешното решаване на задачите.

Край

М В Р
ПОСЕЛЕНИЕ -- 80000
№ 126 от 3
10.01.1989 г.
100 - СФОР

СЕКРЕТНО!

Р

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

ПРОЕКТОПРЕПОРЪКИ

За по-нататъшно подобряване цялостната работа по изучаването на младите граничари в граничните застави, повишаване тяхната подготовка и качествено им въвеждане в служба вносителите на материала предлагат за обсъждане следните ПРЕПОРЪКИ:

1. До 05.02.1989 г. командуванията на граничните отряди да направят задълбочена оценка на подготовката и психо-физическата закалка на младите граничари и проведат целенасочени мероприятия в хода на обучението и въвеждането им за повишаване техните знания, умения и практически навици за изпълнение на задачите по охрана на държавната граница.

2. Командирите и политорганиците на граничните отряди да създадат организация за цялостно изучаване на младите граничари в подразделенията, изграждане и укрепване на воинските колективи за недопускане извращения, издевателства и недругарски взаимоотношения между двата набора.

3. До 10.02.1989 г. да се заведат на отчет физически неукрепналите и психически неустойчивите млади граничари и се засили дейността на групите за психопрофилактика и цялостната работа за тяхното укрепване.

4. Провеждане конкретна и целенасочена политиковъзпитателна и индивидуална политическа работа с целия личен състав за повишаване неговата бдителност, изпълнителност и отговорност в процеса на адаптирането на младите граничари към новите условия и в хода на въвеждането им в служба.

Отп. в 1 екз.

Изп. Христов

Нап. Александрова - 133

10.01.1989 г.

Размн. в 9 екз.

Транзиционен

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

76

~~СТРОГО СЕКРЕТНО!~~

М В Р
УПРАВЛЕНИЕ № 1 - ДС
№ 78/91
10.02.89
М В Р
УПРАВЛЕНИЕ № 1 - ДС
№ 183/91
27.5.90
СОФИЯ

СЕКРЕТНО!

Длъжност: г-рж. експерт
Подпис:
Фамилия: /Ворганов

Б Е Л Е Ж К И

за задачите и организационната структура на Гранични войски съгласно МЗ № I-1740 от 30.05.1974 година

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Гранични войски са част от въоръжените сили на НРБ и имат предназначение да охраняват и съвместно с БНА да отбраняват държавната граница в мирно и военно време.

2. Гранични войски осъществяват своята дейност въз основа на решенията на ЦК на БКП, законите и указите на Държавния съвет, постановленията на Министерския съвет, заповедите и разпорежданията на ръководството на МВР.

3. Гранични войски охраняват държавната граница със дъдействието на другите органи на МВР, на частите и съединенията от БНА, дислоцирани в граничните райони, местните (партийни и) административни органи и народните съвети, като широко се опират на помощта на доброволните отряди и граничното население.

II. ЗАДАЧИ НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ

4. Гранични войски изпълняват следните основни задачи:

а) охраняват и участвуват в отбраната на държавната граница на НРБ в мирно и военно време;

б) не допускат преминаването на държавната граница от лица без разрешение, както и изнасянето и внасянето на каквито и да е стоки, предмети или добитък освен през определените гранични контролно-пропускателни пунктове и съгласно предвидените в законите ред;

77

2

в) контролират паспонтно-граничния режим за плаване и риболов, както и българските и чуждестранните плавателни средства в териториалните и вътрешните води на НРБ.

г) поддържат в изправност граничните знаци и граничната линия на държавната граница и не допускат разрушаване, изместване или други действия, които са във вреда на териториалната цялост на НРБ;

д) изпълняват договорите, конвенциите, съглашенията, спогодбите и споразуменията по въпросите на режима по държавната граница, съдействуват за изпълнението на други съглашения на НРБ със съседните страни по граничните въпроси и уреждат граничните нарушения и инциденти, възникнали на държавната граница;

е) пазят съвместно с другите държавни органи реда, общественото спокойствие и безопасността на населението в граничната зона, доколкото това няма да наруши сигурността на охраната на границата.

5. За изпълнение на основните задачи командирите, щабовете и политорганиците в Гранични войски:

а) организират охраната на държавната граница и целия войсков живот в съответствие с изискванията на уставите, инструкциите, наставленията, правилниците, заповедите и разпоредданията, като широко използват съветския опит;

б) организират отбраната на държавната граница в мирно и военно време във взаимодействие с частите и съединенията на БНА, съгласно утвърдените планове за съвместни действия;

в) провеждат мероприятия за поддържане на войските в постоянна бойна и мобилизационна готовност;

г) организират разузнаване в интерес на охраната и отбраната на държавната граница;

д) усъвършенствуват непрестанно бойната и политическата подготовка на войските, укрепват войската дисциплина и всемерно повишават комунистическата съзнателност на личния състав;

е) организират инженерерното, материално-техническото и медицинското осигуряване на охраната на държавната граница.

III. ОРГАНИЗАЦИОННА СТРУКТУРА НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ.
ПОПЪЛВАНЕ И ПОДГОТОВКА НА КАДРИТЕ

6. Гранични войски организационно влизат в състава на Министерството на вътрешните работи. (От 62-410 в съст. на БКП)

7. Структурата на Гранични войски се утвърждава от ЦК на БКП. Численият състав на Войските се утвърждава от Министерския съвет, а щатовете им се определят от министъра на вътрешните работи.

8. Гранични войски се състоят от управление, гранични отряди, самостоятелни комендатури и школа за инструктори на служебни кучета. — *Охраната на гр. се осъществ. като състав: 3 р. 2 бр.*

9. Управлението на Гранични войски има ранг на общовойсково обединение и включва в състава си командване (командуващ и заместници), политотдел, щаб, тил, отдели, отделения и служби.

10. По въпросите на партийното строителство и организацията на партийно-политическата работа политотделът на ГВ се ръководи от ЦК на БКП.

11. Разузнавателните органи в ГВ провеждат агентурно-оперативна работа с цел осигуряване охраната и отбраната на държавната граница.

12. По решение на Секретариата на ЦК на БКП към управлението на ГВ се създава военен съвет като съвещателен орган на командувачия войските. Военният съвет разглежда основните въпроси по охраната и отбраната на границата, бойната готовност, бойната и политическа подготовка, политико-моралното състояние, дисциплината, материално-техническото и битовото осигуряване на личния състав.

13. Граничните отряди имат ранг на общовойскове съединения, а самостоятелните комендатури и сержантската школа за инструктори на служебни кучета — на самостоятелни части.

14. Граничните отряди и самостоятелните части организационно имат командване (командир и заместници), политотдел (политсекция), щаб, тил, отделения и служби, гранични комендатури, гранични застави и щабни подразделения.

79

4

15. Гранични войски се попълват с личен състав в съответствие със Закона за всеобщата военна служба в НРБ.

16. Гранични войски се комплектуват с офицерски състав от военноучебните заведения на Министерството на народната отбрана и Висшата ~~специална~~ ^{лицейска} школа "Георги Димитров"-МВР. Медицинските и ветеринарните лекари се набират от завършилите съответните висши учебни заведения.

IV. ВЗАИМООТНОШЕНИЯ И ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ НА ГВ С ПАРТИЙНИТЕ И ДЪРЖАВНИТЕ ОРГАНИ

19. Командуващият Гранични войски информира периодично отдел "Военен" на ЦК на БКП, а командирите на граничните отряди и самостоятелните поделения – първите секретари на окръжните комитети на БКП за състоянието на охраната на границата и търсят тяхното съдействие за нейното подобряване.

Отпечатено в 2 екз.

№ 1-

№ 2-

Нап. Иванова-90

09.02.1989 година

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СЕКРЕТНО!

М В Р
ПОДЕЛЕНИЕ - 56300
Ред. № 1168 екс. 1
28.04.1989 г.
1000 - СОФИЯ

СПЕЦИАЛНО СЪОБЩЕНИЕ

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТЪР. РАБОТИ
№ 5724 28.4 1989

ОТНОСНО: Инцидентът за нарушение на териториалните води на НР България от страна на турски плавателни съдове на 24.04.1989 г.

На 24.04.1989 г. турска риболовна гемия наруши българските териториални води и в 07,50 часа достигна до точка с координати 42 градуса 01 минути и 12 секунди северна ширина и 28 градуса 12 минути и 06 секунди източна дължина (около 2,2 мили северно от паралела на р.Резовска и на 8 мили от брега).

При опит да бъде задържана и поради неподчинение на подадените сигнали от българския граничен кораб № 513 са дадени предупредителни изстрели във въздуха, за възпрепятствуване на задържането в същото време към българския граничен кораб се насочват още пет турски риболовни гемии, а след около 20 минути и жандармерийски кораб № 33, който в 09,30 часа достига до точка с координати 42 градуса 00 минути и 12 секунди северна ширина и 28 градуса 15 минути 00 секунди източна дължина (около 1,7 мили северно от паралела на р.Резовска и на 9,5 мили от брега).

С цел избягване на по-сериозен инцидент на българския граничен кораб е заповядано да изостави целите и се изтегли в северно направление.

За случая своевременно беше информирано МВНР и военноморското поделение в Атия.

Извикан бе в МВНР извънредния и пълномощен посланик на Република Турция у нас и му е връчена протестна нота, а на

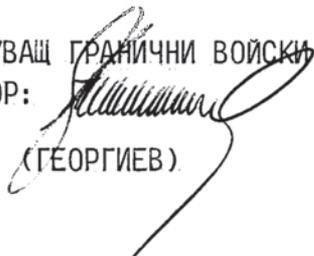
турските гранични органи е връчено протестно писмо.

Развитието на целия случай, бързото явяване на другите гемии и военния кораб и незабавната реакция от турска страна в средствата за масова информация показва преднамерения характер на извършеното нарушение в българските териториални води.

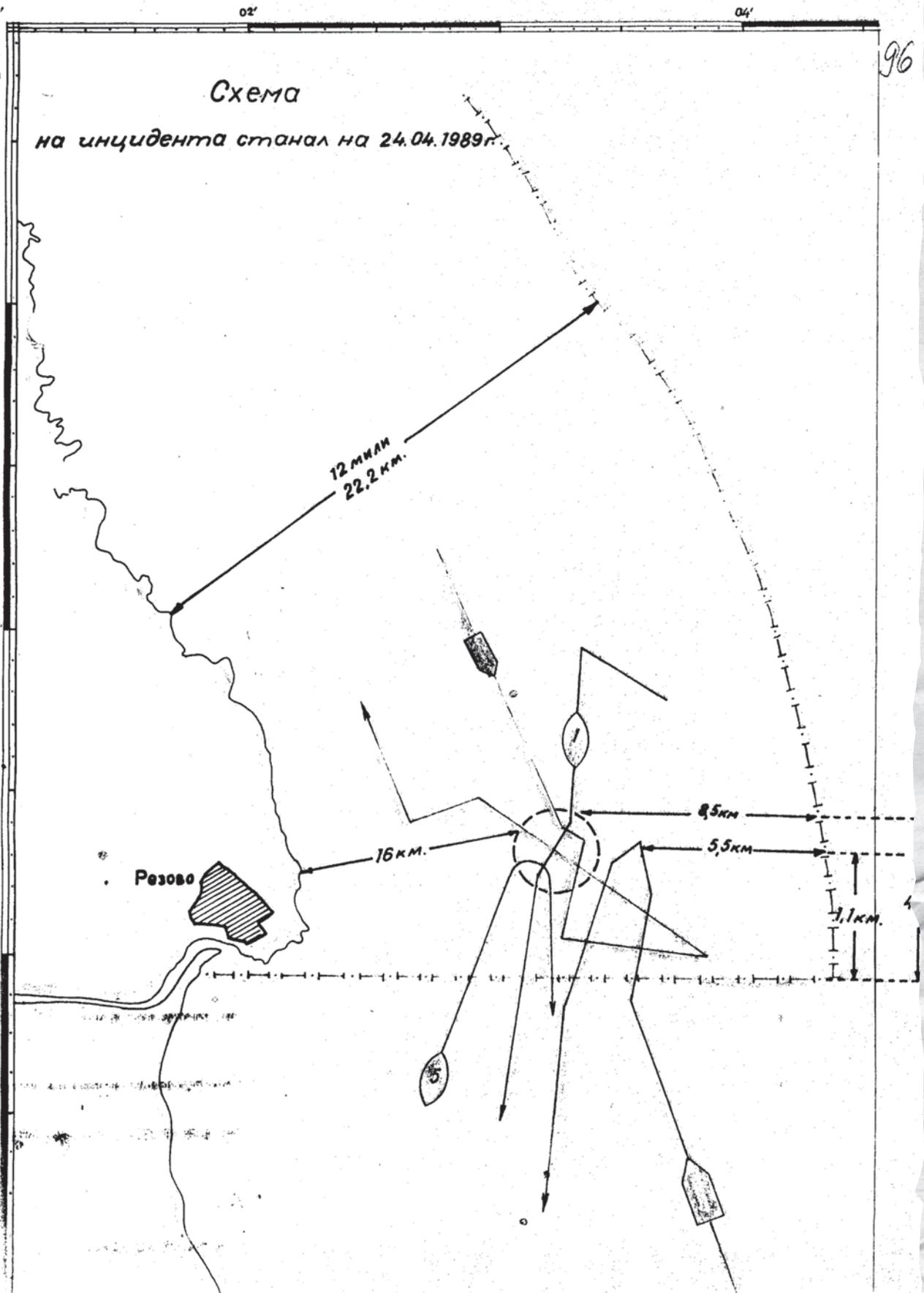
От Гранични войски са взети допълнителни мерки за недопускане в бъдеще на инциденти и за надеждна охрана на териториалното море в този район на границата.

- ПРИЛОЖЕНИЕ:
1. Схема на района на инцидента.
 2. Паметна бележка за проведената среща в отдел "Консулски" на МВНР.

Отп. в 3 екз.
Изп. Станойков
Нап. Александрова - 1471
28.04.1989 г.

ВРИД КОМАНДУВАЩ ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ
ГЕНЕРАЛ-МАЙОР:
(ГЕОРГИЕВ)

ФОТОКОПИЕ В 25 екз.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СТРОГО СЕКРЕТНО!

149

СЕКРЕТНО!

Длъжност: гл. експерт
Полис:.....
Фамилия: /Иорганов/

*н/к в профил
кв. н/с. гл. уязвимост
21-10-1990.*

МВР
УПРАВЛЕНИЕ III-4-ДО
№ 447
20/07 1989
СОФИЯ

МВР
УПРАВЛЕНИЕ III-4-ДО
№ 1751/1
24/9 1989
СОФИЯ

П Р И З Н А Ц И

които да се използват в работата с агентурата за разкриване интереса на противниковите разузнавания към Гранични войски.

1. Интерес към кадровите промени в УГВ и ГО:
 - изменения в щатно-организационната структура на ВС във връзка с преустройството и новата военна доктрина;
 - предстоящи кадрови размествания и съкращения;
 - личен състав на поделенията, промени;
 - морален и политически облик на кадровия състав;
 - взаимоотношенията на личния състав към извършващото се в страната преустройство.
2. Интерес към охраната на държавната граница:
 - нови инженерно-технически и отбранителни съоръжения на ГВ и мсд-БНА;
 - планове за охрана на държавната граница;
 - план-варианти за действия на поделенията при усложнена военнополитическа обстановка;
 - новите моменти от инструкцията по ПГР.
3. Интерес към пунктовете за управления на УГВ, ГО и първошелонните мотострелкови подразделения на БНА:
 - местонахождение, оборудване, охрана;
 - системи за управление и уязвимост на средствата за свързка и шифровите пособия.
4. Интерес към съвместните планове и изменения по взаимодействието на ГВ с първошелонните съединения и части на БНА,

съгласно новата военна доктрина.

5. Интерес към разузнавателните органи на ГВ:

- личен състав;
- изпълнявани задачи;
- дейност на границата и в обкръжението;
- агентура на РО и ТО на МВР.

6. Интерес към мерките, касаещи повишаването на бойната готовност на ГВ:

- действия на Войските при различните степени на бойна готовност;
- структурни и организационни изменения на щабовете на граничните отряди и застави;
- мобилизационни и оперативни планове за действия на Войските;
- мобилизационни сборове и ресурси и други;
- ново въоръжение, бойна техника и съоръжения на ГВ и БНА в приграничната полоса.

7. Използуване на официалните срещи на смесените гранични комисии за събиране на информация от военен характер.

8. Използуване на икономическото и научно сътрудничество за получаване на информация от военен характер:

- използване на съвместните предприятия за проникване в граничната зона, особено свободните икономически зони;
- опити за разполагане на съвместни предприятия в обкръжението на граничните отряди и застави, където преди това не са имали достъп;
- опити за сътрудничество с онези предприятия, с които ГО имат шефствувачи връзки и служебни взаимоотношения, особено с членове на семействата на военнослужещи;
- използване на българо-гръцките и югославски събори за събиране на военна информация чрез участници в съборите военнослужещи, членове на семействата и други.

Отпечатано в 1 екз.
Изп. Динков
Нап. Иванова-403
20.07.1989 г.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ 04

ПОЛКОВНИК

С. Папаризов
(Ст. Папаризов)

Размножено в 36 екз.

Размножено в 1 екз. за у-нието.

Министерство на вътрешните работи
ГЛАВНО СЛЕДСТВЕНО УЧИНЕ
Рез. № II 4078 Ека. № 1
22.12.1989 г.
1040 СОФИЯ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СЕКРЕТНО!

По вх. № 12 716/18.10.1989 г.

ДО
НАЧАЛНИКА НА
ПОДЕЛЕНИЕ 72 000-МВР

Мин. Рез. № 1-3390/18.10.1989 г.

СЛЕД. ПОД. ОРГ. УЧИНЕ

Вх. № 18666 от 22.12.1989 г.

РАЗСЛЕДВАНИ БЯГСТВА И ОПИТИ ЗА БЯГСТВА ПРЕЗ ГРАНИЦИТЕ НА СТРАНАТА. НЕЗАКОННО ПРЕМИНАВАНЕ НА ЧУЖДИ ГРАЖДАНИ.

Анализът на разследваните дела за незаконно преминаване през границите на страната през последните три години 1987 - 1989 г., показва, че тези престъпления бележат относителна устойчивост. През 1987 г. е проведено разследване срещу 137 български граждани, от които българи-мюсюлмани - 51, тези цифри за 1988 г. са съответно 148 и 40, а неокончателните данни за настоящата година - 108 и 36 лица.

Нарушенията на гържавните граници на НР България в преобладаващата си част са лишени от класово-политически цели и нямат такива неблагоприятни последици като типичните противогържавни престъпления.

В редица случаи бягствата се предхождат или са съпроводени с извършването на други престъпления. Обикновено за набавяне на средства извършителите прибегват към кражди, грабежи, валутни престъпления и др.п. Нерядко към незаконно преминаване на границата се насочват лица, които биха в това единствената възможност да избягнат наказателната отговорност за свои престъпни деяния.

Нарушителите на гържавната граница са предимно младежи на възраст между 16 и 25 години, с основно или средно образование, авантюристично настроени. Не са изключение лицата, които са били вече един или повече пъти осъждани за такива престъпления, но наказанието не е изиграло спрямо тях нужната превъзпитателна роля.

Сред разследваните за такива престъпления значителен е броят на лицата, възстановили българските си имена. Данните сочат, че от началото на годината до м. май 11 от всички разследвани лица принадлежат към тази група от населението, а от май до октомври те са 25. Преимуществена част от тях са военнослужещи - 17. Организираните групови бягства в последните години се извършват предимно от такива лица.

Поради повишената опасност, която крият за сигурността на страната, особен интерес представляват опитите за бягства на срочнослужещи от поделения на МНО, чиито дял в общия брой разследвани лица остава сравнително постоянен.

Главното направление за нарушаване на държавната граница е Република Турция, докато повечето лица, имащи намерение да заминат за страни в Западна Европа се насочват към СФР Югославия. Регистрирани са отделни опити за нарушаване и на преминаване на границата със СР Румъния - това са предимно българи-мюсюлмани.

След влизането в сила на Закона за изменение и допълнение на Закона за задграничните паспорти най-характерното в оперативната обстановка по охраната на държавната граница и оттам - в разследването на дела за такива престъпления е намаляването на броя на нарушителите - български граждани, с изключение на гонимборниците, стремящи се да преминат в Турция при заминуване там членове на семействата им.

Наред с нарушенията на границата от български граждани следствените органи разследват и тези, извършени от чужди граждани, за които през трите години се констатира тенденция към увеличение. Те се извършват двупосочно: опити за влизане в страната предимно по политически и икономически причини на граждани на Турция и някои развиващи се страни, и за незаконно напускане на страната на блезли официално като туристи граждани на социалистически страни - основно от ГДР.

Разследваните лица се разпределят както следва: през 1987 г. - общо 46 чужденци, от които 29 турски граждани, 5 на

58

ГДР и останалите - на други социалистически страни; 1988 г. - 146 лица: 29 турски граждани, 83 на ГДР и 1989 г. - 79 лица: 39 турски граждани и 25 - на ГДР.

Измененията в законодателствата на някои социалистически страни, свързани с облекчаване режима на задграничните пътувания, доведоха до забележимо намаляване на броя на техните граждани /преди всичко на ГДР/, които правят опити за преминаване на границите на НРБ за да заминат за Западна Европа.

През 1987/1989 г. са регистрирани редица случаи на незаконно близане в страната на граждани на СР Румъния, които изтъкват за това причини от икономически характер. Срещу тях обикновено не се предприема наказателно преследване, а се връщат по официален ред на румънските власти.

Заслужава да се отбележат новите тенденции при разследването на дела за извършени нарушения на държавната граница и опити за това:

- Разширява се обхвата на профилактичната дейност на следствените органи при разследване срещу български граждани, като специално внимание се отделя на българите-мюсюлмани. В случаите, когато тези престъпления са извършени от непълнолетни лица, преварителни производства не се образуват, а нарушителите се предават на родителите им;

- Разследването срещу българските граждани е насочено преди всичко към изясняване на причините и условията, способствували за извършване на престъпленията с цел диференцирано да се приложат административни, профилактични и други мерки;

- По отношение на чужденците, предимно турски граждани, блезли нелегално в страната, се търси решение във всеки конкретен случай, с оглед събиране на значима разузнавателна и кантраразузнавателна информация;

- Създадена е организация в териториалните следствени подразделения, с участието на квалифицирани следователи от линейните отдели на ГСУ-МВР и във взаимодействие със

заинтересованите оперативни поделения на Държавна сигурност, за създаване на условия за оперативен подход към чужди граждани, изявили желание и притежаващи възможности за сътрудничество;

- В редица случаи лицата с леви убеждения, членове на кюрдски и прогресивни организации, погложени на преследване от турските власти, са били използвани според възможностите им за пропагандни цели, без да бъдат предавани на съд;

- По съображения за политическа и оперативна целесъобразност на някои турски прибежници е оказвано съдействие за извеждането им от страната и устройването им на Запад;

- Турските граждани, които не представляват оперативен интерес и незаконното им близане в страната е било продиктувано от лични съображения или случайни обстоятелства, се връщат по официален ред.

НАЧАЛНИК
ГЛАВНО СЛЕДСТВОНО УПРАВЛЕНИЕ-МВР
Генерал-майор:
(Козалиев)

Нап. в 2 екс.
№ 1 - ЦИОУ-МВР
№ 2 - ГСУ-МВР
Изп. Ал. Александров
Нап. К. Симова - 1040
София, 19.12.1989 г.

63

СЕКРЕТНО!

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

М В Р
ПОДЕЛЕНИЕ - 562
Реш. № 482 екз. 1
09.03.1990г.
1000 - СОФИА

ДО
МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИК АТАНАС СЕМЕРДЖИЕВ

Т У К

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Вх. № 2590 от 09.3.1990г.

477

На картон за задача №900003/21.02.1990 г.

С Ъ О Б Р А Ж Е Н И Я

СТВОСНО: Необходимостта от снемане на електросигнали-
зационните заграждения на западната граница.

Извършените съкращения на личния състав на Гранични
войски след Женевските споразумения и през 1963 г. наложиха да
се внедрят електросигнализационните заграждения за повишаване
сигурността в охраната на границата.

На западната граница тяхното строителство започна
след влизане в сила на Решение "Б" № 9 на ПБ на ЦК на БКП от
1974 г.

Динамичните демократични промени в страната след 10
ноември 1989 г. изискват и преценка на необходимостта от тях-
ното използване на западната граница. Това се налага още по-
вече от факта, че почти всички социалистически страни, които
имаха подобни заграждения, ги снеха и преминаха към физическа

2 64

охрана на границата. Всичко това се използва умело от опозицията за манипулиране на местното крайгранично население. Забавянето на процеса в нашата страна поражда определено напрежение и недоволство сред местното население в отделни села по западната и южната граница. Това се проявява и сега, независимо от предприетите мерки за облекчаване на граничния режим и изключване на редица населени пунктове, намиращи се между граничната линия и електросигнализационните заграждения. Проявилото се напрежение води и до охлаждане на взаимоотношенията между местното население и Гранични войски.

По-нататъшното забавяне на решаването на този въпрос сериозно ще затрудни работата на Правителството, в това число и на "кръглата маса". Тези настроения ще се използват от опозицията за решаването на политическите ѝ цели в предстоящата изборна борба.

Наред с това при вземане на решение за тяхното снемане трябва да се отчитат и някои вероятни усложнения в охраната на границата.

Снемането на загражденията при този намален личен състав рязко ще влоши сигурността на охраната на западната граница, която през последните петнадесет години има по-голяма активност в опитите за нарушение, отколкото южната граница.

Умишленото разпалване на т.н. "Македонски въпрос" от ръководните среди в СФР Югославия крие много неизвестности и непредсказуеми моменти в охраната на границата. Независимо че западната граница на НР България е граница между две социалистически държави, то югославските разузнавателни и гранични органи продължават да водят активно разузнаване срещу нашата страна.

Ще се понижи значително и ефективността на работата на ГКШ в борбата им срещу опитите за незаконно пренасяне през границата на оръжие, взривни вещества, стоки, наркотици и други, тъй като нарушителите ще имат възможност да обхождат техните райони. Липсата на стоки на пазара, големите различия в икономическото развитие на страните вероятно ще доведе до появяване на

контрабандна дейност и на другите участъци от границата.

Значително ще нарастне опасността от пренасяне на епизоотични заболявания през държавната граница, вследствие на свободното и неконтролируемо движение на домашните животни.

В случай че се вземе решение за снемане на електросигнализационните заграждения, предлагам:

Снемането да стане поетапно, като най-напред се снемат тези край пътните магистрали, водещи към ГКПП, пред големите населени пунктове и в районите, където се извършва активна селскостопанска работа. По време този етап да бъде от 15.03 до 30.05 или от 15.03 до 30.04.1990 г.

На втория етап да се пристъпи към снемане на загражденията в пресечените и планински райони и там, където същите са в непосредствена близост до граничната линия. При това, след изпълнението на първия етап в продължение на три до пет или един-два месеца, съвместно с общинските управления на МВР и ГКПП да се наблюдава и анализира обстановката и ако не се прояви контрабандна дейност, да се пристъпи към изпълнение на втория етап.

По всяка вероятност Гранични войски няма да бъдат усилены с личен състав за създаване необходимата плътност за охрана на границата без електросигнализационните заграждения, което налага да се промени съдържанието на поставената задача и отговорност за охрана на западната граница (от охрана и отбрана... на наблюдение и отбрана на държавната граница).

След снемането на загражденията и премахването на граничната зона на западната граница и сухоземния участък от границата с Румъния отпада необходимостта от открити листове.

Силно пресечените теренни условия, сложният характер и трудност на работите по снемането на загражденията и малобройния личен състав налагат тази дейност да се извърши за един по-продължителен период от време - до края на годината или месец юли 1990 г.

Целесъобразно е да се разреши част от материалите да се предоставят за ползуване от народното стопанство или местното население срещу заплащане. Този въпрос е съгласуван с Управление Тил на МВР и ще се определи реда за продажба, като постъпилите средства се привеждат на Гранични войски.

За укрепване охраната на западната граница след снемането на електросигнализационните заграждения ще се извърши следното:

Съгласувано е с отдел "Автотранспорт" при Управление Тил на МВР при внос на заявеното количество 20 броя УАЗ-469 за 1990 г. на Гранични войски да се отпуснат 13 до 15 броя.

На този етап само на западната граница в крайно лошо техническо състояние са 66 броя УАЗ-469 и отговарят на условията за подмяна. Ето защо предлагам целият внос на министерството за 1990 г. да се предостави на Войските, с което ще може да се подменят най-амортизираните автомобили по границата.

Впредвид строгите ограничения на бюджета на министерството, а оттам и възможностите за внос, във Войските ще се извърши вътрешно прегрупиране за пренасочване на прожекторна и радиолокационна техника на западната граница. За сметка на предвидените средства за внос на 2 броя прожекторни станции ще организираме да ни бъдат доставени от СССР планираните за 1990 г. 40 броя бинокли за нощно виждане - "Блик".

С началника на Управление Тил на МВР е уточнен реда за използване на звеното вертолети към МВР за нуждите на охраната на сухопътната граница на НР България (отделно от вертолетата, който се предава през лятото на 8 ГрО - Бургас за наблюдение на морската граница).

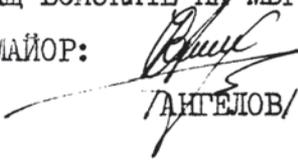
От консултациите с МВНР - отдел "Консулски" за възможностите за подписване на двустранен протокол за съвместна охрана на границата между НР България и СФР Югославия се изясни, че на този етап поставяне на въпроса за подписване подобен протокол е нецелесъобразно, поради силната антибългарска

пропаганда, провеждана в СФРЮ. От друга страна подходът по този въпрос ще се сметне от тях за намеса във вътрешните им работи (особено за СР Македония). Освен това Югославия е страна по международни договори уреждащи и правата на човека. В Белград има Комисариат на ООН за бежанците, който контролира спазването им.

На основание на изложените съображения Ви предлагам:

1. Проект за Постановление на Министерския съвет.
2. Проект за заповед.

КОМАНДУВАЩ ВОЙСКИТЕ НА МВР
ГЕНЕРАЛ-МАЙОР:

/АНГЕЛОВ/

Отп. в 2 екз.

Изп.: ген.-м-р Ангелов

Нап.: Манчева - 684

06.03.1990 година

ф к в 18 екз.

09

М О Т И В И

към проекта за постановление за изменение и допълнение на Постановление № 36 от 1988 г. за утвърждаване на гранична ивица и гранична зона на държавната граница на Народна република България

Обновителните демократични процеси в нашата страна след 10 ноември 1989 г. налагат да се преоцени съществуването на изградените инженерно-технически заграждения на западната граница.

Снемането на тези заграждения ще облекчи свободното движение в граничните райони и извършването на селскостопанска и друга дейност.

Ще отпадне необходимостта от заделяне на средства от държавния бюджет за тяхното поддържане и изместване за изключване на определените населени пунктове от полосата между загражденията и граничната линия, утвърдени в ПМС № 36/1988 г.

Премахването на граничната зона ще доведе до отпадане на необходимостта от открити листове, което е в духа на международните договорености от Заключителния акт на Виенската среща.

МИНИСТЪР:

/Ат. СЕМЕРДЖИЕВ/

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Проект!

СЕКРЕТНО!

Ж

ЗАПОВЕД

НА МИНИСТЪРА НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

СЪДЪРЖАНИЕ: Снемането на електросигнализационните заграждения на западната граница и изменение съдържанието на задачите изпълнявани от Гранични войски.

№.....

София,.....196.....г.

Извършващите се динамични промени на цялостния обществено-политически живот и по-нататъшното разширяване на демокрацията в нашата страна наложиха Колегиумът на МВР да прецени необходимостта от съществуването на изградените електросигнализационни заграждения на западната граница и вземе решение за тяхното снемане.

За създаване необходимата организация за ускорено снемане на електросигнализационните заграждения на западната граница и привеждане на задачите, изпълнявани от Гранични войски в съответствие с наличните сили и средства,

ЗАПОВЯДВАМ :

1. От 15.03.1990 г. Гранични войски да започнат поетапно снемане на електросигнализационните заграждения на западната граница.

На първия етап - до 30.05.1990 г. - да се снемат електросигнализационните заграждения на направленията, водещи към граничните контролно-пропускателни пунктове (ГКП), пред големите населени места и в районите на активна селскостопанска работа.

На втория етап - до края на 1990 г. - да се снемат електросигнализационните заграждения на останалите участъци на западната граница.

2 72

Изпълнението на втория етап да започне от месец юни 1990 г. През този период съвместно с общинските управления на МВР и ГКШ да се изучава и анализира оперативната обстановка в районите, където са снети загражденията за своевременно разкриване опити за контрабандна дейност и активизиране на бягствата през границата.

До 15.07.1990 г. да се преработят съвместните планове с общинските управления на МВР за подобряване оперативното осигуряване охраната на границата при новите условия.

За решението да се снемат загражденията на западната граница да се информират местните държавни органи и да се търси тяхната помощ и съдействие за практическото му изпълнение.

До 30.06.1990 г. Управление Гранични войски да разработи тактиката на действие на граничните застави и отряди от западната граница за охраната ѝ без електросигнализационни заграждения и мотивирано предложение за оптимизиране тяхната организационно-щатна структура.

2. Управление Гранични войски и Управление "Тил" на МВР да подготвят нормативна база за предоставяне на част от снетите материали срещу заплащане на държавни организации и частни лица и недопускане разхищения и закононарушения. Постъпилите средства да се привеждат на Гранични войски.

3. Да се измени съдържанието на изпълняваните задачи от Гранични войски и техните отговорности по отношение на западната граница. Основна задача на Войските за тази граница да се счита "Наблюдение и отбрана на държавната граница със СФР Югославия".

Изпълнението на заповедта възлагам на първия заместник-министър, командувачия Войските на МВР и началника на Управление "Тил" на МВР.

3

83

Препис от заповедта да се изпрати на Управление Гранични войски, Управление "Тил" на МВР, Софийско и Михайловградско областни управления на МВР, 1, 2, 3 и 11 гранични отряди. за изпълнение.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГЕНЕРАЛ-ПОЛКОВНИК:

/АТ. СЕМЕРДЖИЕВ/

Из архивите на ДС

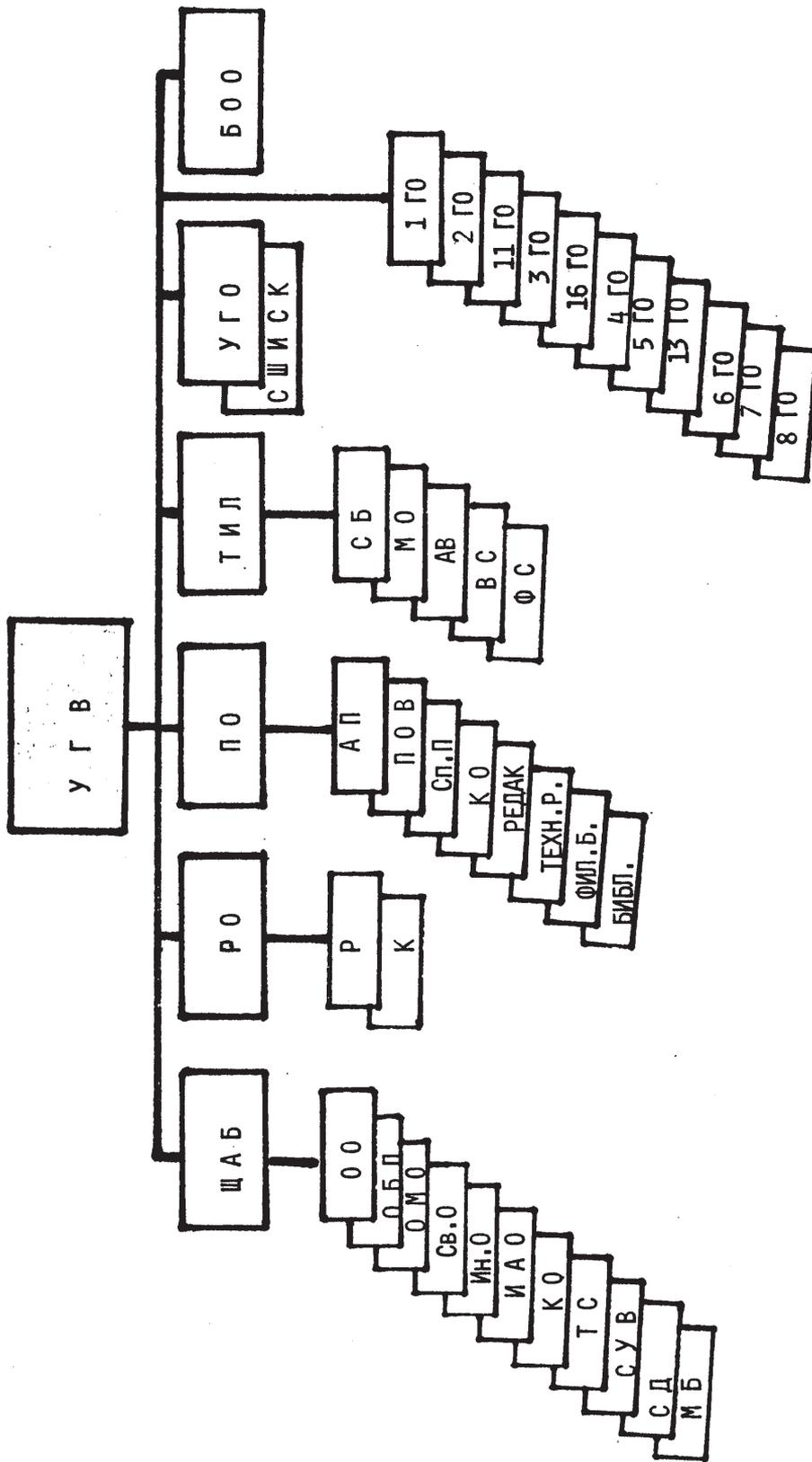
485

ПРИЛОЖЕНИЕ I

СТРОГО СЕКРЕТНО!

КРДОПЪЛДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПЪЛДСРСБНА

С Х Е М А
ОРГАНИЗАЦИОННА СТРУКТУРА НА ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ

С Х Е М А

Секретно!

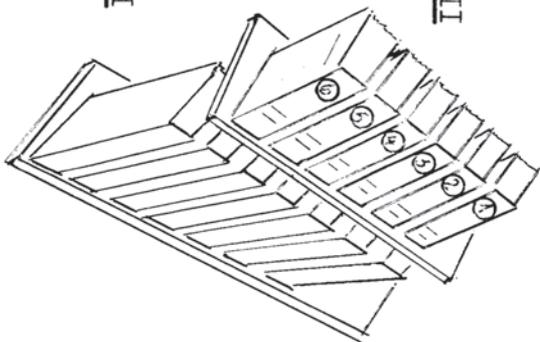
Екз. единствен

КРПОЛПГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗБРПОЛПГДСРСБНА

За изграждането на Информационният масив и картографската дейност в Разузнавателният отдел към Управлението на Гранични войски

Раздел II от Информационния масив съдържа следната информация:

РАЗДЕЛ II

1. За състоянието на охраната на границата от гръцките и турските подразделения.
2. За дислокацията, организацията на първоелектронните съединения на гръцката и турската армия и изменения на ТВД
3. За военно-политическото положение.
4. За контраразузнавателния, граничен и визов режим.
5. За дейността на разузнавателните и контраразузнавателни органи на границата
6. За дейността и резултатите по оперативното осигуряване охраната на границата.

- Сигнално-анотационна картотека
1. За гръцките и турски батальони охранявали границата
 2. За първоелектронните съединения
 3. За военно-политическото положение
 4. За състоянието на ТВД
 5. За оперативната обстановка (РП, полицейско-жандармерийски управл., диверсионно-разузнавателни батальони и батальони - ТЕА)
 6. За засечените лица:
 - а) Обтрудници на чуждото разузнав.
 - б) Подходящи за изучаване и вербовка.

РАЗДЕЛ I

№ У 0819/29.12.1975 год.
Отпечатано в 1 екз.

СЪСТАВИЛ:

ПОЛКОВНИК: Петров (ПЕТРОВ)

- Статистическа картотека
1. За изградената агентурна мрежа
 2. За заведените оперативни дела
 3. За заведените на първичен сигнал
 4. За профилактираните лица

ПРИЛОЖЕНИЕ 3

5 а.-

Схема № 1

1090

488

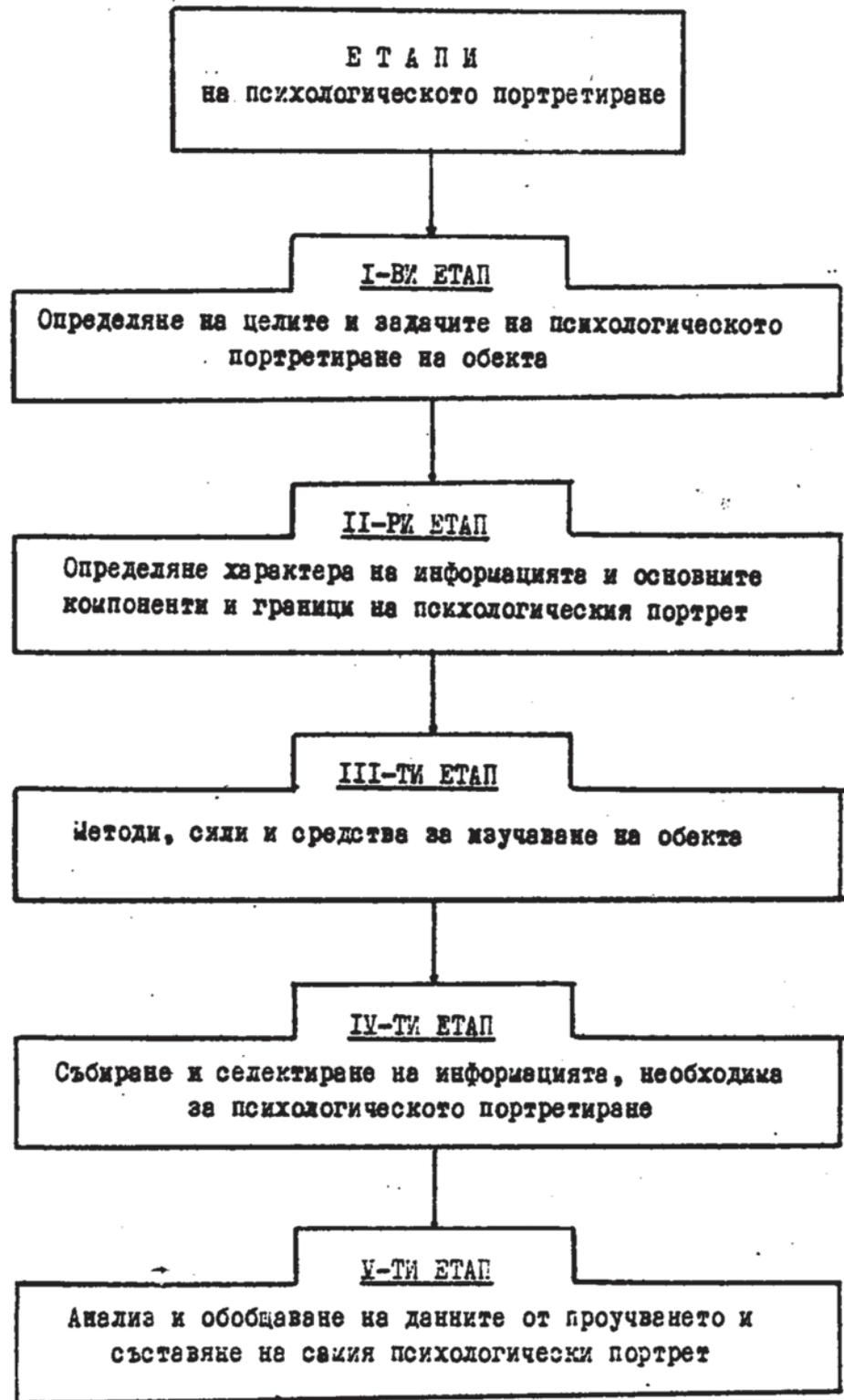
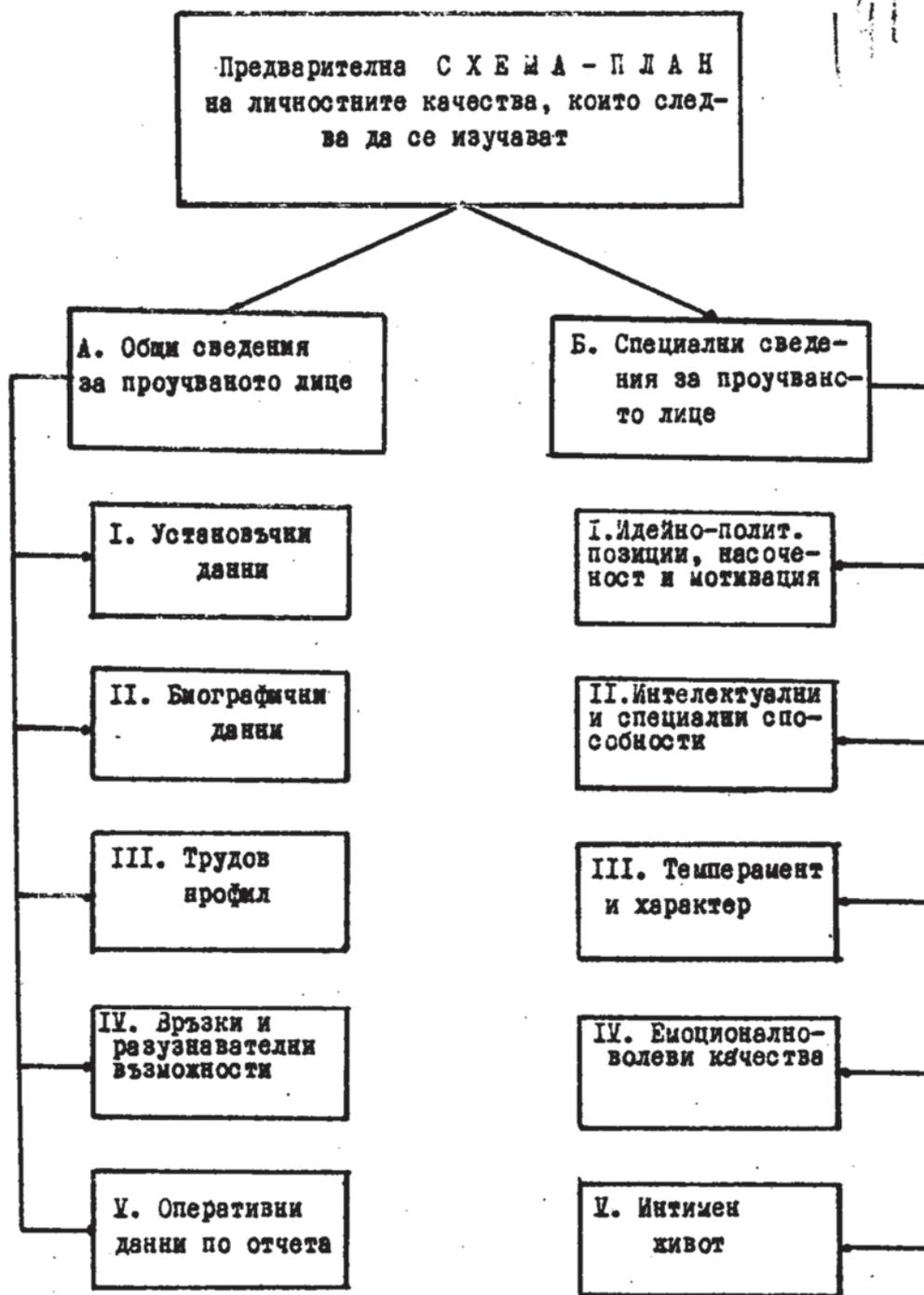
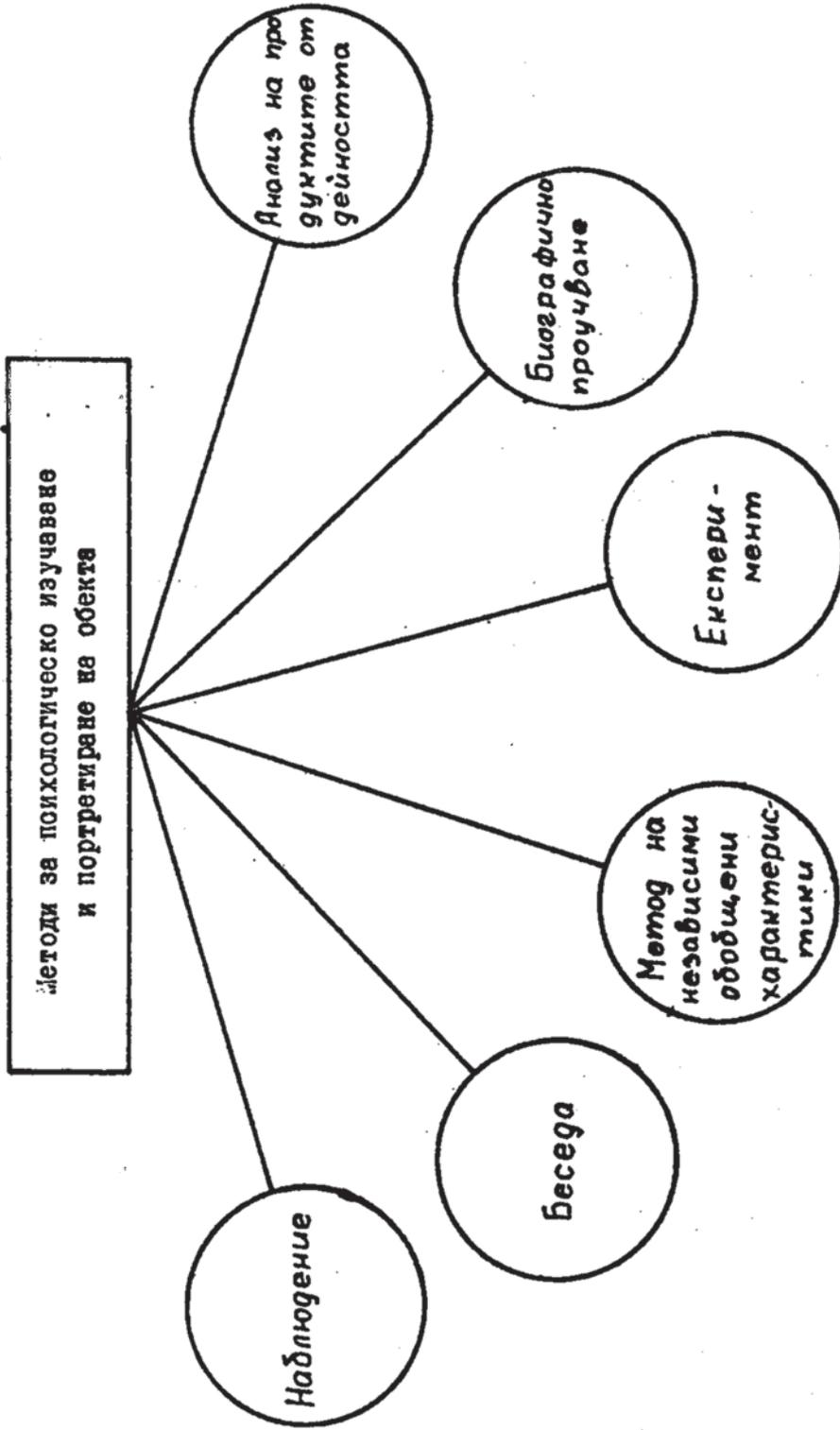

Схема № 2

23.-

Схема № 4

СПИСЪК НА ПО-ВАЖНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ И ТЕРМИНИ

- „Алфа-2“ – военното разузнаване на Гърция.
- Асфалия – контраразузнавателната служба на Гърция.
- Безнаказано нарушение на границата** – нарушение, при което няма заловен нарушител.
- БОО – батальон за обслужване и осигуряване.
- БРТБР – бронетанкова бригада.
- БПП – бойна и политическа подготовка.
- ВАИ – военна автомобилна инспекция.
- ВГС – всички гранични сектори.
- ВСК – военни спортни клубове.
- ГДВ – група от доверени връзки.
- ГДЛ – група от доверени лица.
- ГЗ – гранична застава. От 1948 г. е основното войсково подразделение за охрана на държавната граница. Има различен числен състав и въоръжение. Разполага се на известно разстояние от граничната линия, близо до населено място и в район, свързан с пътна мрежа. Охранява непрекъснато определен участък от държавната граница, като изпраща различни по вид и състав гранични наряди.
- Гранична зона. За придвижването в нея е необходим специален открит лист, издаван от ДНМ. Дълбочината ѝ е различна, но най-често започва на 15 км. преди държавната граница. Придвижването в нея става с открити листове или специални щемпели в паспортите.
- ГКПП – граничен контролно-пропускателен пункт.
- ГлПУНА – Главно политическо управление на Народната армия.
- ГН – граничен наряд. Най-малката бойна единица в състава на ГВ. Състои се от един, двама и повече въоръжени граничари. Нарядите биват: часови на границата, пост за наблюдение, оглеждач, секрет, засада, патрул, заслон, ловна група.
- ГО – граничен отряд. Войскова единица в Гранични войски, отговаряща за охраната и отбраната на определен участък от границата. Тя се създава като военно формирование на базата на граничните сектори в 1950 г. В състава на всеки граничен отряд в зависимост от характера и от големината на охранявания участък влизат съответен брой гранични комендатури, гранични застави, щабни, обслужващи и осигуряващи подразделения, щаб, тил и различни по название отделения и служби. В отряда са съсредоточени цялата служебно-оперативна дейност, обучението на личния състав, а така също и административно-домакинската работа.

ГП	– гранична пирамида.
Гранична бразда	– линията на държавната граница, на която на определено разстояние се поставят т. нар. каменни гранични пирамиди с издълбан надпис НРБ от страната на българската територия.
Гранична обстановка	– опит за нарушение на границата.
ГрБ	– граничен батальон.
ГС	– групи за съдействие.
ДГК	– дивизион гранични [морски] кораби (базиран във Военноморска база „Атия“)/ дивизион гранични [стражеви] катери.
ДДС	– Дирекция Държавна сигурност.
ДКО	– Държавен комитет по отбраната.
ДНМ	– Дирекция на Народната милиция.
ДОТ	– доброволни отряди на трудещите се.
ЕОП	– единна оперативна подготовка.
ЕСС	– електросигнализационна система.
З/А	– задграничен агент.
ЗКПЧ/ още ЗНПЧ	– заместник-командир (-началник) по политическата част.
ЗКР	– заместник-командир по разузнаването.
ЗОМП/ ЯХБЗ	– Защита от оръжия за масово поразяване/ Ядрена, химична и биологична защита.
ИПЕА	– службата за национална сигурност на Гърция.
ИТ	– инженерна техника.
ИТС	– инженернотехнически съоръжения.
КАС	– комплексна автоматизирана система (за управление на страната и въоръжените сили).
КГЗ	– командир на гранична застава.
КГО	– командир на граничен отряд.
КИП	– Централна разузнавателна служба на Гърция.
КНП	– контролно-наблюдателен пункт.
КП	– контролен пункт.
КСП	– контролно-следова полоса. Разорана ивица земя от вътрешната страна на кльона, предназначена да „запечатва“ следите на евентуалните нарушители на границата.
КСС	– командно-сигнална система.
МГ	– маневрена група.
МС	– моторизирана (механизирана) дивизия.
МИТ	– Националната разузнавателна организация на Турция.

НВДНГ	– направление за движение на нарушителите на границата.
Неутрализиране на нарушител	– ликвидиране на нарушител на границата.
НШЗО	– народна школа за запасни офицери „Христо Ботев“ – Плевен.
ПО	– политическо отделение.
ПГР	– паспортно граничен режим.
ПД	– пехотна дивизия.
ПТВН	– постове за техническо и визуално наблюдение.
Р/КР на ГВ	– разузнавателни/ контра-разузнавателни органи на Гранични войски.
РЛС	– радиолокационни станции.
РО на ГВ	– разузнавателно отделение на ГВ.
СКК	– съюзна контролна комисия.
ССМУ	– средно сержантско милиционерско училище Пазарджик.
„С-100“ и „Скала“	– електросигнализациялна система за охрана на държавната граница (т. нар. кльон), поставена на около 3 км. от граничната бразда. Ограда от бодлива тел, по която тече слаб ток, който при допир образува верига и в граничната застава се получава сигнал за опит за нарушение на границата.
Стик	– място в кльона, откъдето започва охранителният участък на друга застава.
С/ ШИСК	– сержантска/ школа за [подготовка на] инструктори на служебни кучета в Берковица.
ТГ	– тревожна група. Няколко въоръжени граничари със служебно куче, командвани от офицер.
ТЕА	– гръцки групи за национална сигурност.
ТКО	– технически комплекс за оповестяване.
ТП	– трудова повинност.
Т/ ППО	– териториални/ партийни първични организации.
УГВ	– Управление гранични войски.
УДБ	– Управление за държавна сигурност (на сръбски: Управа државне безбедности).
ЧГ	– часови на границата.
ЦРДП	– централен развъдно-дресировъчен пункт [за служебни кучета] в София
ЩГРО	– щаб на гранично разузнавателно отделение.

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ФОНДОВЕ И АРХИВНИ ЕДИНИЦИ

АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 1, а. е. 201, 309, 309Д, 606, 612, 651, 654, 655, 792, 1059, 1084, 1168, 1260, 1268, 1272, 1666, 1667, 1736, 1738, 1968, 2158, 2160, 2163, 2165, 2306, 2479, 2632, 2760, 2761, 2766, 2772.

АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 2, а. е. 114.

АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 5, а. е. 10, 68.

АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 7, а. е. 139, 157.

АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 11, а. е. 2, 4, 5, 9, 10, 11, 14, 15, 40, 50, 52, 55, 298, 315, 333, 337, 349, 350.

АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 11а, а. е. 297, 298, 299, 301, 548, 549, 550, 551, 552, 623, 741, 745, 748, 783, 785, 787, 912.

АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 1, оп. 12, а. е. 233, 263, 974.

АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 10, оп. 2, а. е. 102.

АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 10, оп. 5, а. е. 452, 1059.

АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 12, оп. 1, а. е. 11.

АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 1, а. е. 1, 22, 26, 30, 31, 35, 36, 43, 52, 61, 113, 129, 221, 222, 223, 284, 346, 359, 410, 457, 646, 852, 893, 895.

АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 14, оп. 3, а. е. 1, 10, 40, 43, 44, 48, 52, 67, 68, 96, 102, 112, 114, 134, 190.

АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 27, оп. 1, а. е. 27.

АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 66, оп. 1, а. е. 10, 15, 22.

АКРДОПБГДСРСБНА-М, ф. 35, оп. 1, а. е. 4, 6, 73.

АКРДОПБГДСРСБНА-М, СДОТО, служебен архив, а. е. 66.

АКРДОПБГДСРСБНА-ВК, IV - И-1, т. 1.

АКРДОПБГДСРСБНА-ВК, IV-И-9, т. 3.

АКРДОПБГДСРСБНА-ВК, IV-И-18, т. 1, т. 2, т. 3, т. 5.

АКРДОПБГДСРСБНА-Р, ф. 9, оп. 2, а. е. 126.

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И ГРАНИЧНИ ВОЙСКИ

Документален сборник

Първо издание

Формат 60x90/8

Печатни коли 62

Тираж 500

Печат "БИК - Българска издателска компания" АД

ISBN 978-954-2986-47-8